

Jordbruksstatistisk årsbok 2005

med data om livsmedel

Sveriges officiella statistik
Jordbruksverket
Statistiska centralbyrån

Yearbook of agricultural statistics 2005 including food statistics

Official Statistics of Sweden
Statistics Sweden
2005

Tidigare publicering

Jordbruksstatistisk årsbok har tidigare utgivits under samma namn inom serien Sveriges officiella statistik: Jordbruk med binäringar. Den första årgången av publikationen utkom 1965 och innebar en fortsättning på Jordbruk och Boskapskötsel: 1866–1963.

Förfrågningar

Förfrågningar om årsbokens innehåll kan i första hand ställas till Daniel Persson och Charlotta Olsson vid SCB:s avdelning för Miljö- och regionalstatistik i Örebro. De träffas på telefon 019-17 60 00 (växel). Postadressen är SCB, 701 89 Örebro.

Previous publication

Yearbook of Agricultural Statistics has previously been published within the series of Official Statistics of Sweden: Agriculture and fisheries. The first yearbook was published in 1965 and was a continuation of agriculture: 1866–1963.

Inquiries

Inquiries for the content of the Yearbook can be made to Daniel Persson and Charlotta Olsson at the department of Environment and Regional Statistics at Statistics Sweden in Örebro. The postal address is SCB, 701 89 Örebro. telephone +46 19 17 60 00.

ISSN 0082-01199
ISBN 91-618-1279-X

Omslagsfoto: Jan-Peter Lahall, Örebro

Printed in Sweden

SCB-Tryck, Örebro 2005.06 Trycksak 341242

Förord

Jordbruksstatistisk årsbok 2005 är den fyrtioförsta sedan starten 1965. Avsikten med Jordbruksstatistisk årsbok är att ge en bred och översiktlig men samtidigt koncentrerad redovisning av jordbruks- och livsmedelsstatistiken.

Från och med 1999 är Jordbruksverket ansvarig för den officiella statistiken inom jordbruksområdet. Denna statistik produceras av Jordbruksverket och Statistiska centralbyrån (SCB). Annan statistik inom jordbruksområdet produceras även av andra statliga myndigheter och av organisationer med anknytning till jordbruk. Ansvarig för den livsmedelsstatistik som återges är nästan genomgående SCB.

År 2001 genomgick årsboken en genomgripande omarbetning. En utökning gjordes med information om livsmedel, vilken tidigare ingått i "När mat kommer på tal", medan viss statistik för lantbruket, i första hand statistik

om skogsbruket och viss statistik som utarbetats av olika branschorganisationer utgick. Vidare ändrades formatet till s.k. statsformat. Redigeringen av innehållet ändrades också genom att text och diagram/tabeller i varje kapitel separerades.

Boken har tagits fram inom SCB:s enhet för Lantbruksstatistik med Daniel Persson som huvudredaktör. För den tekniska framtagningen av boken svarar Jan Andersson, Charlotta Olsson och Lea Wedén. Ett flertal personer inom främst SCB och Jordbruksverket har medverkat med underlag till boken. Till alla dessa riktas härmed ett varmt tack.

Statistiska centralbyrån i maj 2005

Lars Melin
Avdelningschef

Marie-Louise Widén
Enhetschef

Information to English speaking readers

The Yearbook of Agricultural Statistics 2005 is the fortyfirst volume since the beginning 1965. From the year 2001, the Yearbook of Agricultural Statistics is substantially revised compared to earlier editions. It has been extended with information on foodstuff while statistics on forestry and some statistics on agriculture have been removed. The book has also got a smaller format.

The Table of Contents is translated into English and so are the headings of all tables.

On page 23 there is a summary in English with brief descriptions of the different surveys and with references to the tables. The last pages have a Swedish-English vocabulary with translations of most words or expressions found in the headings and left-hand columns of the tables.

Innehåll

Contents

Sida

3	Förord
4	Innehåll
5	Teckenförklaring och förkortningar
6	Tabellförteckning
23	1 Summary
31	2 Företag och företagare
43	3 Åkerarealens användning
59	4 Skördar
75	5 Trädgårdsodling
83	6 Husdjur
113	7 Arbetskraft inom jordbruket
121	8 Produktionsmedel inom jordbruket
131	9 Stödåtgärder
147	10 Jordbrukets ekonomi
171	11 Ekologisk produktion
187	12 Jordbrukets miljöpåverkan
211	13 Jordbruket i EU
229	14 Internationella uppgifter om jordbruk
241	15 Industriproduktion m.m.
257	16 Import och export av jordbruksvaror och livsmedel
275	17 Konsumtion av livsmedel
289	18 Livsmedelskvalitet
293	19 Priser på livsmedel
301	20 Internationella uppgifter om livsmedel

Bilagor

316	1 Lantbruksregistret
317	2 Områdesindelningar i lantbruksstatistiken
321	3 Lantbruksstatistikens kvalitet och organisation
322	4 Avgränsning av livsmedelssektorn
327	5 Varuklassificering enligt SITC/KN
340	Swedish-English Vocabulary
358	Sakregister

Page

3	Preface
4	Contents
5	Symbols and abbreviations
6	List of tables
23	1 Summary
31	2 Holdings and holders
43	3 Utilization of arable land
59	4 Yields and crop production
75	5 Horticulture
83	6 Livestock
113	7 Labour force in agriculture
121	8 Production means in agriculture
131	9 Support
147	10 Economics
171	11 Organic farming
187	12 Impacts from agriculture on environment
211	13 Agriculture in the European Union
229	14 International data on agriculture
241	15 Manufacturing
257	16 Imports and exports of agricultural products and foodstuffs
275	17 Consumption of foodstuffs
289	18 Quality of food
293	19 Prices on food
301	20 International data on food

Appendices

316	1 The Farm Register
317	2 Regional break down of the agriculture statistics
321	3 Quality and the organisation of the agricultural statistics
322	4 Definition of the food sector
327	5 Classification on commodities according to SITC/KN
340	Swedish-English Vocabulary
358	Subject index

Teckenförklaring

–	Noll
0	Mindre än 0,5
0,0	Mindre än 0,05
..	Uppgift inte tillgänglig eller för osäker för att anges
.	Uppgift kan ej förekomma
*	Preliminär uppgift
ha	Hektar
tkr	Tusen kronor
mkr	Miljoner kronor
milj. kr	”

En linje som avskär en tidsserie, markerar att uppgifterna på ömse sidor om linjen inte är fullt jämförbara

Symbols

–	Zero
0	Less than 0.5
0,0	Less than 0.05
..	Data not available
.	Not applicable
*	Provisional figure
ha	Hectares
tkr	Thousands of Swedish kronor (SEK)
mkr	Millions of Swedish kronor (SEK)
milj. kr	”

Substantial breaks in the homogeneity of a series are indicated by a line across the column/row

Lista över vissa förkortningar

A-index	Avräkningsprisindex	NR	Nationalräkenskaperna
BNP	Bruttonationalprodukt	PM-index	Produktionsmedelsprisindex
CFAR	Centrala företags- och arbetsställe- registret	PPI	Producentprisindex
CN	Combined Nomenclature	PPP	Purchasing Power Parities
EAA	Economic Accounts for Agriculture	PR-index	Prisregleringsprisindex
ENS	Europeiska Nationalräkenskapssystemet	RAMS	Registerbaserad sysselsättnings- statistik
EFTA	European Free Trade Association	SEK	Svenska kronor
EU	Europeiska Unionen	SITC	Standard International Trade Classification
FDB	Företagsdatabasen	SLU	Sveriges Lantbruksuniversitet
FoB	Folk- och bostadsräkningen	SLV	Statens livsmedelsverk
GATT	General Agreement on Tariffs and Trade	SM	SCB:s publikationsserie Statistiska meddelanden
HS	Harmonized Commodity Description and Coding System	SNA	System of National Accounts
ICP	International Comparison Project	SNI	Standard för svensk näringsgrens- indelning
KN	Kombinerade nomenklaturen	SNV	Statens naturvårdsverk
KPI	Konsumentprisindex	SOS	Sveriges officiella statistik
KSLA	Kungliga Skogs- och lantbruks- akademien	SOU	Statens offentliga utredningar
LBR	Lantbruksregistret	ÅRSYS	Årlig regional sysselsättningsstatistik
LRF	Lantbrukarnas Riksförbund		

Tabellförteckning

List of tables

Sida/ Page	2. Företag och företagare <i>Holdings and holders</i>
34	Figur 2A Genomsnittlig areal åker per företag länsvis 2004 <i>Average area of arable land per holding by county</i>
35	Figur 2B Karaktäristisk driftsinriktning i jordbruket länsvis 2003 <i>Characteristic type of farming by county</i>
36	Tabell 2.1 Antal företag med odling av olika grödor 2004 <i>Number of holdings with different kinds of crops</i>
37	Tabell 2.2 Antal företag efter storleksgrupp åkermark 2003 <i>Number of holdings by size group</i>
38	Tabell 2.3 Antal företag och areal åker efter bruksform 2003 <i>Number of holdings and area of arable land by type of holding</i>
39	Tabell 2.4 Antal företag med husdjur av olika slag 2004 <i>Number of holdings with different kinds of livestock</i>
40	Tabell 2.5 Antal företag efter driftsinriktning 2003 <i>Number of holdings by type of farming</i>
41	Tabell 2.6 Andel företag efter driftsinriktning länsvis 2003, procent <i>Percentage of holdings by type of farming and county</i>
42	Tabell 2.7 Antal företag efter driftsinriktning och arbetsbehov i jordbruket 2003 <i>Number of holdings by type of farming and labour requirement in agriculture</i>
	3. Åkerarealens användning <i>Utilization of arable land</i>
46	Figur 3A Total åkerareal länsvis 2004 <i>Total area of arable land by county</i>
47	Figur 3B Åkerarealens användning 2004 <i>Use of arable land</i>
47	Figur 3C Antal företag med odling av vissa grödor 2004 <i>Number of holdings with cultivation of certain crops</i>
48	Figur 3D Odling av vissa grödor, genomsnittliga arealer per företag 2004 <i>Cultivation of certain crops, areas per holding</i>
48	Figur 3E Odling av spannmål, genomsnittliga arealer per företag 2004 <i>Cultivation of cereals, areas per holding</i>
49	Tabell 3.1 Areal åker-, betes- och skogsmark på jordbruksföretag 2003, hektar <i>Area of agricultural and forest land on holdings in 2003</i>

- 50 **Tabell 3.2** Åkerareal efter storleksgrupp 2003
Area of arable land by size group
- 51 **Tabell 3.3** Åkerarealens användning 1990–2004, hektar
Use of arable land
- 52 **Tabell 3.4** Spannmål 2004. Arealer och antal företag med odling
Cereals. Areas and number of holdings with cultivation
- 53 **Tabell 3.5** Baljväxter 2004. Arealer och antal företag med odling
Leguminous plants. Areas and number of holdings with cultivation
- 54 **Tabell 3.6** Oljväxter 2004. Arealer och antal företag med odling
Oilseed crops. Areas and number of holdings with cultivation
- 55 **Tabell 3.7** Vall och grönfoder 2004. Arealer och antal företag med odling
Ley and green fodder. Areas and number of holdings with cultivation
- 56 **Tabell 3.8** Slåttervall och betesvall. Arealfördelning 2004, hektar och procent
Temporary grasses and grazings. Distribution of acreage in 2004, hectares and per cent
- 57 **Tabell 3.9** Potatis och sockerbetor 2004. Arealer och antal företag med odling
Potatoes and sugar beet. Areas and number of holdings with cultivation
- 58 **Tabell 3.10** Träda, outnyttjad mark m.m. 2004. Arealer, hektar
Fallow and untilled land etc. Areas

4. Skördar

Yields and crop production

- 65 **Figur 4A** Totalskördar av spannmål 1990–2004, 1 000-tals ton
Total production of cereals
- 65 **Figur 4B** Total skörd av matpotatis och sockerbetor 1990–2004, 1 000-tals ton
Total production of table potatoes and sugar beet
- 66 **Tabell 4.1** Spannmål 2004. Hektarskörd, kg/ha
Cereals. Yield per hectare
- 67 **Tabell 4.2** Spannmål 2004. Totalskördar, ton
Cereals. Total production
- 68 **Tabell 4.3** Ärtor och åkerbönor 2004. Hektarskörd, kg/ha och total skörd, ton
Peas. Yield per hectare and total production
- 69 **Tabell 4.4** Oljväxter 2004. Hektarskörd, kg/ha och total skörd, ton
Oilseed crops. Yield per hectare and total production
- 70 **Tabell 4.5** Slåttervall. Första skörd, återväxt samt totalt inbärgad vallskörd 2004.
Areal, hektarskörd och totalskörd
*Temporary grasses. First cut, regrowth and total production.
Crop area, yield per hectare and total production*

- 71 **Tabell 4.6** Potatis och sockerbetor 2004. Hektarskörd, kg/ha och total skörd, ton
Potatoes and sugar beet. Yield per hectare and total production
- 72 **Tabell 4.7** Stärkelse- och sockerhalt i potatis respektive sockerbetor
1990/91–2004/05 respektive 1990–2004, procent
Content of starch in potatoes and content of sugar in sugar beet
- 73 **Tabell 4.8** Normskördar 2004, kg/ha
Standard yields per hectare

5. Trädgårdsodling

Horticulture

- 77 **Tabell 5.1** Växthus- och bänkgårdsyta samt frilandsareal för trädgårdsodling
och antal företag med odling den 31 december 1999 och 2002
*Areas of greenhouses, frames and outdoors cultivation
and number of enterprises*
- 78 **Tabell 5.2** Växthus- och bänkgårdsyta, areal för trädgårdsväxter på friland samt antal
företag med respektive slag av odling under perioden 1981–2002
*Areas of greenhouses, frames and open ground for outdoors cultivation and
number of enterprises*
- 79 **Tabell 5.3** Odlingen av olika trädgårdsväxter på friland
Outdoors cultivation of horticultural plants
- 80 **Tabell 5.4** Frilandsodlingens omfattning 1981–2002
Outdoors cultivation
- 81 **Tabell 5.5** Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård
Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames
- 82 **Tabell 5.6** Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård 1984–2002
Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames

6. Husdjur

Livestock

- 88 **Figur 6A** Antal nötkreatur 1970–2004
Number of cattle
- 88 **Figur 6B** Antal svin 1970–2004
Number of pigs
- 89 **Figur 6C** Nötkreaturens geografiska fördelning 2004
Geographical distribution of cattle
- 89 **Figur 6D** Svinens geografiska fördelning 2004
Geographical distribution of pigs
- 90 **Figur 6E** Antal höns och kycklingar 1972–2004
Number of fowls and chickens

90	Figur 6F	Antal får 1970–2004 <i>Number of sheep</i>
91	Figur 6G	Hönsens geografiska fördelning 2004 <i>Geographical distribution of fowls</i>
91	Figur 6H	Fårens geografiska fördelning 2004 <i>Geographical distribution of sheep</i>
92	Tabell 6.1	Antal djur av olika slag 1980–2004 <i>Number of livestock</i>
93	Tabell 6.2	Antal företag med kor, nötkreatur, får, svin, höns m.m. 1980–2004 <i>Number of holdings with cows, cattle, sheep, pigs, fowls and others</i>
93	Tabell 6.3	Genomsnittlig besättningsstorlek 1980–2004 <i>Average size of herd</i>
94	Tabell 6.4	Antal nötkreatur 2004 <i>Number of cattle</i>
95	Tabell 6.5	Antal mjölkkor efter besättningsstorlek 2004 <i>Number of dairy cows by size of herd</i>
96	Tabell 6.6	Antal företag med nötkreatur 2004 <i>Number of holdings with cattle</i>
97	Tabell 6.7	Antal företag med mjölkkor efter besättningsstorlek 2004 <i>Number of holdings with dairy cows by size of herd</i>
98	Tabell 6.8	Antal får 2004 och getter 2003 <i>Number of sheep and goats</i>
99	Tabell 6.9	Antal tackor och baggar efter besättningsstorlek 2003 <i>Number of ewes and rams by size of herd</i>
100	Tabell 6.10	Antal företag med tackor och baggar efter besättningsstorlek 2003 <i>Number of holdings with ewes and rams by size of herd</i>
101	Tabell 6.11	Antal svin 2004 <i>Number of pigs</i>
102	Tabell 6.12	Antal suggor och galtar efter besättningsstorlek 2003 <i>Number of sows and boars by size of herd</i>
103	Tabell 6.13	Antal slaktsvin efter besättningsstorlek 2003 <i>Number of fattening pigs by size of herd</i>
104	Tabell 6.14	Antal företag med suggor och galtar efter besättningsstorlek 2003 <i>Number of holdings with sows and boars by size of herd</i>
105	Tabell 6.15	Antal företag med slaktsvin efter besättningsstorlek 2003 <i>Number of holdings with fattening pigs by size of herd</i>

- 106 **Tabell 6.16** Antal höns och kycklingar 2004 samt kalkoner 2003
Number of fowls, chickens and turkeys
- 107 **Tabell 6.17** Antal höns (exkl. kycklingar) efter besättningsstorlek 2003
Number of fowls (chickens not included) by size of herd
- 108 **Tabell 6.18** Antal företag med höns (exkl. kycklingar) efter besättningsstorlek 2003
Number of holdings with fowls (chickens not included) by size of herd
- 109 **Tabell 6.19** Antal hästar, hästar per 1 000 invånare och antal hästhållare. Oktober 2004
Number of horses, density of horses and number of horse keepers. October 2004
- 110 **Tabell 6.20** Antal uppfödare av mink och rävar samt antal avelshonor 1990/91–2003/04
Number of breeders of minks and foxes and number of breeding animals
- 110 **Tabell 6.21** Antal medlemmar i Sveriges Biodlares Riksförbund, antal bisamhällen samt skörd av bioning under perioden 1990–2004
Number of members of The Swedish Beekeepers Association, number of bee colonies and production of bee honey
- 111 **Tabell 6.22** Antal renar och antal renskötsel företag vid samebyar 2003
Number of reindeer and number of holdings by sami villages

7. Arbetskraft inom jordbruket

Labour force in agriculture

- 115 **Tabell 7.1** Förvärvarbetande befolkning inom jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske 2003 efter arbetsplatsens belägenhet
Economically active population in agriculture, forestry, hunting and fishing by place of work
- 116 **Tabell 7.2** Jordbruksföretagarnas åldersfördelning 2003
Age distribution of holders
- 117 **Tabell 7.3** Antal stadigvarande och tillfälligt sysselsatta personer i jordbruket 2003 i olika grupper samt arbetstid i arbetskraftsenheter AWU
Number of permanent and temporary occupied persons in agriculture for different groups and number of working hours expressed in annual work units AWU
- 118 **Tabell 7.4** Antal sysselsatta i jordbruket 2003 av olika kategorier personer och arbetskraftsenheter
Number of permanent and temporary occupied persons in agriculture for different groups and number of working hours expressed in annual work units AWU
- 119 **Tabell 7.5** Antal sysselsatta i jordbruket 2003 efter årlig arbetstid för samtliga företagskategorier (utom tillfälligt sysselsatta ej familjemedlemmar)
Number of occupied persons in agriculture by working hours, all holding categories (temporary occupied non family workers excluded)

8. Produktionsmedel inom jordbruket*Production means in agriculture*

- 124 **Tabell 8.1** Antal levererade traktorer 1990–2003
Number of delivered tractors
- 124 **Tabell 8.2** Jordbrukets inköp av maskiner och redskap åren 1990–2003, milj.kr
Purchases of machinery and implements by the agricultural sector
- 125 **Tabell 8.3** Antalet förprovade djurstallar under 2004
Number of pre-tested buildings for livestock
- 126 **Tabell 8.4** Total kvantitet certifierat utsäde 2002/03 och 2003/04, ton
Total quantity of state certified seed
- 127 **Tabell 8.5** Total försäljning av bekämpningsmedel till jordbruket.
Kvantitet verksam substans 1990–2003 och värde 1990–2000
Total sale of pesticides to agriculture. Quantities of active substance and value
- 128 **Tabell 8.6** Förbrukning av handelsgödsel inom jord- och trädgårdsbruk
1990/91–2003/04, milj. kg
Use of commercial fertilizers in agriculture and horticulture
- 128 **Tabell 8.7** Råvaror ingående i foderblandningar för samtliga djurslag 2004,
1 000-tals ton
Feed materials in compound feeds for all animals
- 129 **Tabell 8.8** Råvaror ingående i foderblandningar producerade i Sverige för samtliga
djurslag 2004, 1 000-tals ton
Feed materials in compound feeds produces in Sweden for all animals

9. Stödåtgärder*Support*

- 138 **Tabell 9.1** Direktstöd till jordbruket utbetalade för 1999–2004, milj. kr
Disbursed direct support to the agricultural holdings
- 139 **Tabell 9.2** Arealersättning samt generella djurbidrag för stödåret 2004 utbetalade
t.o.m. mars 2005, 1 000-tals kr
Disbursed area support and premiums for suckler cows, ewes and male bovines
- 140 **Tabell 9.3** Kompensationsbidrag samt nationellt stöd till norra Sverige för stödåret 2004,
utbetalt t.o.m. mars 2005, 1 000-tals kr
Disbursed support for less favoured areas and national support to the north of Sweden
- 141 **Tabell 9.4** Registrerade arealer för vissa miljöstöd avseende år 2004, hektar
Areas for environmental support

- 142 **Tabell 9.5** Miljöstöd för stödåret 2004 utbetalade t.o.m. mars 2005, 1 000-tals kr
Environmental support
- 144 **Tabell 9.6** Beviljade investerings- och startstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsel företag 2004
Granted investment support to holdings in agriculture, horticulture and reindeer breeding
- 145 **Tabell 9.7** Beviljade stöd till investeringar för förädling och avsättning enligt miljö- och landsbygdsprogrammet 2000–2006, 1 000-tals kr
Granted investment support to improved processing and marketing according to the environmental and rural development plan for Sweden for the period 2000–2006
- 145 **Tabell 9.8** Utbetalade stöd och ersättningar till rennäringen 1999–2004, 1 000-tals kr
Disbursed support and compensation to reindeer breeding
- 10. Jordbrukets ekonomi**
Economics
- 154 **Figur 10A** Jordbrukets produktionsvärde till baspriser år 2003 i löpande priser
Output value in the agricultural sector at current basic prices
- 154 **Figur 10B** Jordbrukets kostnader till baspriser år 2003 i löpande priser
Costs in the agricultural sector at current basic prices
- 155 **Figur 10C** Jordbrukets prisindex 2000–2004 (2000=100)
Agricultural price indices
- 155 **Figur 10D** Försålda lantbruksenheter år 2003, köpeskilling medelvärde, 1 000-tals kr
Sold agricultural units, average market price
- 156 **Tabell 10.1** Jordbrukets bidrag till bruttonationalprodukten till marknadspris 1993–2002 enligt ENS95. Löpande priser, milj. kr
Contribution to gross domestic product by agriculture according to ESA95. Current prices
- 157 **Tabell 10.2** Jordbrukets produktionsvärde, kostnader och nettoöverskott till baspriser för åren 1999–2003 i löpande priser, mkr
EAA (Economic Accounts for Agriculture) at basic prices 1999–2003 at current prices
- 159 **Tabell 10.3** Intäkter, kostnader m.m. till nukostnader i jord- och skogsbruket 2002 och 2003. Redovisning för vissa riksområden (RO) och riket, driftsriktningar samt storleksklasser efter standardtimmar, kr per företag
Receipts, costs etc. at current costs in agriculture and forestry. Data for selected major regions (RO) and the entire country, types of farming and size groups in standard man hours
- 163 **Tabell 10.4** Jordbrukarnas taxerade nettointäkter m.m. 1995–1998, per brukare inklusive maka/make samt 1999–2002 kr per hushåll, kronor
The farmers' assessed net receipts from different sources of income. Average per holder incl. spouse 1995–1998 and per household 1999–2002, SEK

- 164 **Tabell 10.5** Jordbrukarhushållens taxerade inkomster av näringsverksamhet och tjänst, nettoinkomst av kapital samt hushållsinkomst före och efter transfereringar år 2002. Medeltal i kronor per hushåll
The farmers' assessed income from business (incl. agriculture) and employment, net income from capital and household income before and after transfers. Average per household, SEK
- 165 **Tabell 10.6** Jordbrukets prisindex 2000–2004 (2000=100)
Agricultural price indices
- 166 **Tabell 10.7** Priser på traktorer, drivmedel, handelsgödsel, vegetabilier och animalier 1990–2004, kr
Prices of tractors, fuel, fertilizers, vegetable and animal products
- 167 **Tabell 10.8** Indextal för delposter i avräkningsprisindex 2000–2004 (2000=100)
Producer price index. Indices for subtotals
- 167 **Tabell 10.9** Genomsnittliga arrendepriiser för jordbruksmark med och utan gratisarrenden samt för åkermark 2004, kr per hektar
Average rent for agricultural land and for arable land
- 168 **Tabell 10.10** Utvecklingen av arrendepriiser 1994–2004 (1994=100)
Rent for agricultural land, indices
- 168 **Tabell 10.11** Priser på jordbruksmark 1995–2003, 1 000-tals kr per hektar
Prices on agricultural land
- 169 **Tabell 10.12** Försålda lantbruksenheter 2004
Sold agricultural units

11. Ekologisk produktion

Organic farming

- 174 **Tabell 11.1** KRAV-kontrollerad åkerareal (KRAV-godkänd inkl. karens) samt total åkerareal 2004
KRAV controlled arable land and total arable land
- 175 **Tabell 11.2** KRAV-godkända arealer för olika grödor och grödgrupper 2004, hektar
KRAV certified areas for different crops and groups of crops
- 177 **Tabell 11.3** Kontrollerad areal och antal odlare på KRAV-anslutna gårdar 2004
Controlled area and number of cultivators on KRAV certified holdings
- 178 **Tabell 11.4** Arealer av vissa KRAV-kontrollerade trädgårdsväxter 2004, hektar
Areas of certain KRAV controlled horticultural plants
- 179 **Tabell 11.5** Yta KRAV-godkänd växthusodling 2004, m²
KRAV certified cultivation in greenhouses
- 180 **Tabell 11.6** Antal KRAV-godkända djur samt antal djur i karens 2004
Number of KRAV certified animals and animals qualifying for certification
- 182 **Tabell 11.7** Spannmål 2004. Arealer med ekologisk odling
Cereals. Areas with cultivation in organic farming

- 182 **Tabell 11.8** Oljeväxter 2004. Arealer med ekologisk odling
Oilseed crops. Areas with cultivation in organic farming
- 183 **Tabell 11.9** Potatis, ärter och åkerbönor 2004. Arealer med ekologisk odling, hektar
Potatoes, peas and field beans. Areas with cultivation in organic farming
- 183 **Tabell 11.10** Slåttervall. Första skörd, återväxt samt totalt inbärgad vallskörd 2004.
Areal, hektarskörd och totalskörd vid ekologisk odling
*Temporary grasses. First cut, regrowth and total production.
Crop area, yield per hectare and total production in organic farming*
- 184 **Tabell 11.11** Spannmål 2004. Hektarskörd vid ekologisk odling, kg/ha
Cereals. Yield per hectare in organic farming
- 184 **Tabell 11.12** Spannmål 2004. Totalskördar vid ekologisk odling, ton
Cereals. Total production in organic farming
- 185 **Tabell 11.13** Potatis och ärter 2004. Hektarskörd vid ekologisk odling, kg/ha och total
skörd, ton
Potatoes and peas. Yield per hectare and total production in organic farming
- 186 **Tabell 11.14** Areal för ekologisk odling av trädgårdsprodukter i växthus och på friland 2002
*Areas for ecological cultivated horticultural products in greenhouse and
outdoor cultivation*

12. Jordbrukets miljöpåverkan

Impacts from agriculture on environment

- 194 **Figur 12A** Utnyttjad areal betesmark i riksområden 1989–2004
Utilized permanent grassland in major regions
- 194 **Figur 12B** Försäljning av mineralgödselmedel till jord- och trädgårdsbruket 1985–2004,
1 000-tals ton
Sale of fertilizers to the agricultural and horticultural sector
- 195 **Figur 12C** Slam som återförs till jordbruket
Sludge brought back to agriculture
- 195 **Figur 12D** Kväveutlakning från åkermark i Götaland och Svealand, 1 000-tals ton
*Nitrogen leaching from arable land in Götaland and Svealand, from human
activities*
- 195 **Figur 12E** Bruttobelastning på vatten av fosfor från mänsklig verksamhet, 2000
Gross pollution load on water by phosphorus from human activities
- 195 **Figur 12F** Nettobelastning på havet av kväve från mänsklig verksamhet, 2000
Net pollution load on marine waters by nitrogen from human activities
- 196 **Figur 12G** Ammoniakavgång från jordbruket
Emission of ammonia from agriculture
- 196 **Figur 12H** Genomsnittligt kadmiuminnehåll i fosforgödsel och slam
Mean content of cadmium in phosphorus manure and sludge

196	Figur 12I	Kalkning till åkermark, kg CaO per hektar utnyttjad åkermark <i>Liming per hectare utilized arable land</i>
197	Figur 12J	Bekämpningsmedel i jordbruket, antal hektardoser 1991–2003 <i>Pesticides in agriculture, number of doses per hectare</i>
197	Figur 12K	Bekämpningsmedel i jordbruket, antal hektardoser i relation till åkerarealen 1981–2003 <i>Pesticides in agriculture, number of supplies per hectare in relation to the area of arable land</i>
198	Figur 12L	Utsläpp av svaveldioxid från direkt energianvändning i jordbruket (exkl. trädgård) <i>Emission of sulphur dioxide from direct use of energy in agriculture (horticulture excl.)</i>
198	Figur 12M	Utsläpp av kväveoxider från direkt energianvändning i jordbruket (exkl. trädgård) <i>Emission of nitrogen oxides from direct use of energy in agriculture (horticulture excl.)</i>
198	Figur 12N	Utsläpp av klimatgaser totalt 2003 och från jordbruket <i>Emission of climate gases, totally and from agriculture</i>
199	Tabell 12.1	Areal betesmark 2004. Hektar <i>Areas under pasture and meadow 2004. Hectare</i>
200	Tabell 12.2	Anslutning och måluppfyllelse för stöd till miljövänligt jordbruk <i>Total area included and target fulfilment for Swedish environmental support</i>
201	Tabell 12.3	Förbrukning av växtnäringsämnen i handels- och stallgödsel samt totalkväve i stallgödsel 2003 <i>Consumption of plant nutrients in fertilizers and manure and of total nitrogen in manure</i>
203	Tabell 12.4	Förbrukning av kväve, fosfor och kalium från handels- och stallgödsel i olika grödor 2003 <i>Consumption of nitrogen, phosphorus and potassium in fertilizers and animal manure in different crops</i>
204	Tabell 12.5	Handels- och stallgödslade arealer 2003 <i>Arable land treated with commercial fertilizers and manure</i>
205	Tabell 12.6	Kväve- och fosforbalanser för jordbruksmark ("soil surface" bruttobalanser) <i>Nitrogen- and phosphorus balances for arable land</i>
206	Tabell 12.7	Ammoniakavgång i jordbruket från olika typer av gödsel 2003 <i>Emissions to air of ammonia in agriculture from the use of commercial fertilizers and manure in 2003</i>
207	Tabell 12.8	Sålda bekämpningsmedel, antal hektardoser och genomsnittlig dos 1995–2003 <i>Pesticides sold to farmers, number of doses and average dose in kg/ha for 1995–2003</i>

- 208 **Tabell 12.9** Användning 1998 av ogräs-, svamp- och insektsmedel i åkergrödor, behandlad grödareal samt förbrukad mängd aktiv substans, kg/ha och ton
Use of pesticides in arable crops, treated crop area, and active substance
- 210 **Tabell 12.10** Användning av ogräs-, svamp- och insektsmedel i jordbruket 1998. Behandlad grödareal, procent samt förbrukad mängd aktiv substans, kg/ha
Use of pesticides in arable crops, treated crop area, per cent and active substance

13. Jordbruket i EU

Agriculture in the European Union

- 214 **Tabell 13.1** Sysselsättning fördelad på sektorer 2003, 1 000-tals personer
Civilian employment by sector of activity
- 215 **Tabell 13.2** Sysselsättning fördelad på sektorer 2003, procent
Civilian employment by sector of activity
- 216 **Tabell 13.3** Total areal och jordbruksareal 2002, 1 000-tals hektar
Total and agricultural area
- 217 **Tabell 13.4** Antal företag med fördelning efter storleksklasser 2003
Holdings by size classes of holdings
- 218 **Tabell 13.5** Utnyttjad jordbruksareal med fördelning efter storleksklasser 2003, 1 000-tals hektar
Utilized agricultural area by size classes of holdings
- 219 **Tabell 13.6** Skördad areal av några av de viktigaste grödorna 2003, 1 000-tals hektar
Harvested area of some of the most important crops
- 221 **Tabell 13.7** Totalskörd av några av de viktigaste grödorna 2003, 1 000-tals ton
Total production of some of the most important crops
- 223 **Tabell 13.8** Skörd av vissa grönsaker 2003, 1 000-tals ton
Harvested production of selected fresh vegetables
- 224 **Tabell 13.9** Antal nötkreatur i maj/juni 2003, 1 000-tal
Number of bovines
- 225 **Tabell 13.10** Antal svin, får och getter i december 2003, 1 000-tal
Number of pigs, sheep and goats
- 226 **Tabell 13.11** Antal företag med mjölkkor efter besättningsstorlek 2003, 1 000-tal
Number of holdings with dairy cows by size of herd
- 227 **Tabell 13.12** Antal mjölkkor efter besättningsstorlek 2003, 1 000-tal
Number of dairy cows by size of herd
- 228 **Tabell 13.13** Animalieproduktion 2002, 1 000-tals ton
Production of animal products

14. Internationella uppgifter om jordbruk*International data on agriculture*

- 230 **Tabell 14.1** Åkerarealens användning i olika länder 2003, 1 000-tals hektar
Use of arable land in different countries
- 232 **Tabell 14.2** Totalskördens storlek i olika länder 2003, 1 000-tals ton
Crop production in different countries
- 234 **Tabell 14.3** Antal husdjur i olika länder 2003, 1 000-tal (höns i miljon-tal)
Number of livestock in different countries
- 236 **Tabell 14.4** Animalieproduktion i olika länder 2003
Livestock production in different countries
- 238 **Tabell 14.5** Förvärsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar och dess andel av den totala förvärsarbetande befolkningen i olika länder 2003
Economically active population in agriculture and subsidiary industries and its share of the total economically active population in different countries

15. Industriproduktion m.m.*Manufacturing*

- 246 **Figur 15A** Industriproduktion av vissa livsmedel och livsmedelsvarugrupper 2003, 1 000-tals ton
Industrial production of certain food products and groups of food products
- 247 **Figur 15B** Antal sysselsatta inom livsmedelsindustrin 2003
Number of employees in food manufacturing
- 248 **Tabell 15.1** Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av nötboskap 1995–2004
Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of cattle
- 248 **Tabell 15.2** Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av får och lamm 1995–2004
Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of sheep and lambs
- 249 **Tabell 15.3** Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av svin 1995–2004
Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of pigs
- 249 **Tabell 15.4** Antal slaktkroppar, 1 000-tal och slaktade kvantiteter av kycklingar 1995–2004, 1 000-tal
Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of chickens
- 249 **Tabell 15.5** Partihandelns invägning och total produktion av ägg 1990–2004, 1 000-tals ton
Eggs delivered to wholesalers and total production
- 250 **Tabell 15.6** Produktion av kött från ren och vilt 1990–2004, ton
Production of meat from reindeer and wild animals

- 250 **Tabell 15.7** Antal mejerier och mjölkleverantörer till dessa, vid mejerier invägd mjölk, medelinvägning per dag och leverantör, medelfetthalt samt medelproteinhalt 1990–2004
Number of dairies and suppliers, weight of delivered milk and average content of fat and protein
- 251 **Tabell 15.8** Användning av vid mejerier invägd mjölk 1990–2004, 1 000-tals ton
Disposition of milk delivered to dairies
- 251 **Tabell 15.9** Produktion av mejerivaror och mjölkpulver 1995–2004, 1 000-tals ton
Dairy production and production of milk powder
- 252 **Tabell 15.10** Antal arbetsställen, antal sysselsatta och förädlingsvärden inom livsmedels- och dryckesvaruindustrin. Branschindelning enligt SNI 92
Number of establishments, employees and value added in foodstuffs and beverages manufacturing. Division into branches according to SNI 92
- 254 **Tabell 15.11** Industrins produktion av jordbruksvaror och livsmedel 1999–2003, milj. kr
Industrial production of agricultural products and foodstuffs
- 255 **Tabell 15.12** Sysselsatta minst en timme per vecka i november inom olika livsmedelsbranscher 2002 och 2003 enligt SNI 2002
Number of employees at least one hour/week in different branches of the food sector according to SNI 2002

16. Import och export av jordbruksvaror och livsmedel

Imports and exports of agricultural products and food

- 261 **Figur 16A** Import och export av livsmedel och drycker 1993–2004, milj. kr
Imports and exports of foodstuffs and beverages
- 263 **Tabell 16.1** Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 1999–2004, milj. kr. Varugruppering enligt SITC
Imports and exports of agricultural products and foodstuffs. Specification according to SITC
- 264 **Tabell 16.2** Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 1999–2004, milj. kr, insamlade värden
Imports and exports of agricultural products and foodstuffs, collected data
- 266 **Tabell 16.3** Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 1999–2004, 1 000-tals ton, insamlade värden
Imports and exports of agricultural products and foodstuffs, collected data
- 268 **Tabell 16.4** Import och export av husdjur 1999–2004, ton, 1 000-tals kr samt antal djur, insamlade värden¹
Imports and exports of livestock, collected data
- 269 **Tabell 16.5** Import och export av förädlade livsmedel 1999–2004, milj. kr, insamlade värden
Imports and exports of processed foodstuffs, SEK, millions, collected data

- 271 **Tabell 16.6** Import av jordbruksvaror och livsmedel med fördelning på de viktigaste avsändningsländerna 2004, milj. kr, insamlade värden.
Varugruppering enligt SITC
Imports of agricultural products by the most important countries of dispatch, collected data. Specification according to SITC
- 273 **Tabell 16.7** Export av jordbruksvaror och livsmedel med fördelning på de viktigaste mottagarländerna 2004, milj. kr, insamlade värden.
Varugruppering enligt SITC
Exports of agricultural products by the most important countries of destination, collected data. Specification according to SITC
- 17. Konsumtion av livsmedel**
Consumption of foodstuffs
- 279 **Figur 17A** Privat konsumtion av livsmedel och drycker enligt nationalräkenskaperna i procent av värdet av hushållens totala konsumtion 1995–2004
Private consumption of food and beverages according to the National Accounts, per cent of total consumption expenditures
- 279 **Figur 17B** Privat konsumtion av olika livsmedel och drycker 2004 enligt nationalräkenskaperna, fördelning i procent, preliminära uppgifter
Private final consumption of different foodstuffs and beverages according to the National Accounts, percentages, provisional data
- 280 **Tabell 17.1** Direktkonsumtion av livsmedel 1990–2003, kilo eller liter per person
Consumption of food. Kilogrammes or litres per person
- 283 **Tabell 17.2** Näringsvärden per person och dag. Genomsnitt för hela befolkningen
Nutritive values per capita and day. Means for the whole population
- 283 **Tabell 17.3** Genomsnittlig tillförsel av energi, protein, fett och kolhydrater per person och dag 1980 och 2003 med fördelning på olika livsmedel
Mean supply of energy, protein, fat and carbohydrates per capita and day by different foodstuffs
- 284 **Tabell 17.4** Genomsnittlig tillförsel av vissa vitaminer, järn, kalcium och fibrer per person och dag 2003, milligram. Preliminära uppgifter
Mean supply of certain vitamins, iron, calcium and fibres per capita and day milligrams. Provisional data
- 285 **Tabell 17.5** Försäljning (inkl moms) av livsmedel och drycker inom handeln 2000–2003 (enligt mer detaljerad COICOP), belopp i milj. kr
Turnover (incl. V.A.T) of food and drinks for the retail trade and retail sale of automotive fuel 2000–2003 (by more detailed COICOP), millions SEK
- 287 **Tabell 17.6** Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1995–2004 enligt nationalräkenskaperna (NR), löpande priser, milj. kr
Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, current prices

- 288 **Tabell 17.7** Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1995–2004 enligt nationalräkenskaperna (NR), fasta priser, index (1993=100)
Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, fixed prices, index numbers

18. Livsmedelskvalitet

Quality of food

- 291 **Figur 18A** Andel prov med förekomst av bekämpningsmedelsrester i färsk eller frusen frukt och grönsaker, vegetabiliska konserver samt spannmål och spannmålsprodukter 2003, procent
Percentage of samples with pesticide residues in fresh or frozen fruit and vegetables, canned vegetables and cereals
- 292 **Figur 18B** Andel överskridanden av gränsvärdena för tillåtna bekämpningsmedelsrester i färska frukter och grönsaker 1984–2003. Inhemska respektive importerade produkter, procent
The frequency of exceeded limit values for residues of pesticides in fresh fruit and vegetables. Domestic and imported products respectively, percentages

19. Priser på livsmedel

Prices on food

- 296 **Figur 19A** Konsumentprisindex 1980–2004 (1980=100)
Consumer Price Index
- 297 **Tabell 19.1** Konsumentpriser för vissa livsmedel. Årsmedelpriser, kr
Average yearly retail prices for selected foods
- 298 **Tabell 19.2** Konsumentprisindex (KPI), vissa livsmedelsvarugrupper enligt COICOP, skuggindex (1980=100)
Consumer Price Index, different groups of food products according to COICOP, shadow index numbers
- 300 **Tabell 19.3** Prisindex inom livsmedelsområdet (2000=100)
Price index numbers in the food sector

20. Internationella uppgifter om livsmedel

International data on food

- 305 **Figur 20A** Indextal för hushållens individuella konsumtion per invånare i reala värden till internationella priser för EU-länderna och vissa andra länder 2002 (EU-25=100)
Indices of real value per head of individual consumption by households at international prices for EU-countries and some other countries
- 306 **Figur 20B** Harmoniserat index för konsumentpriser (HIKP) 2004 för EU-länderna samt Norge och Island (1996=100)
Harmonized index for Consumer Prices (HICP) for EU-countries and Norway and Iceland

- 307 **Tabell 20.1** Konsumtion och självförsörjningsgrad för vissa livsmedel 2002, kg per person respektive procent
Human consumption and self sufficiency for certain food products
- 308 **Tabell 20.2** Fördelning av hushållens individuella privata konsumtion i nominella värden för EU-länderna och vissa andra länder 2002, procent
Distribution of the individual private consumption by households at nominal values for EU-countries and some other countries
- 309 **Tabell 20.3** Indextal för hushållens individuella konsumtion per invånare i reala värden till internationella priser för EU-länderna och vissa andra länder 2002 (EU-25=100)
Indices of real value per head of individual consumption by households at international prices for EU-countries and some other countries
- 311 **Tabell 20.4** Prisnivåindex för total privat konsumtion samt för olika livsmedel 2002 för EU-länderna och de nordiska länderna (EU-25=100)
Comparative price levels for total private consumption for different foodstuffs for EU-countries and the nordic countries (EU-25=100)
- 313 **Tabell 20.5** Prisnivåindex för total privat konsumtion för OECD-länderna 1990–2003
Comparative price levels for total private consumption
- 314 **Tabell 20.6** Harmoniserat index för konsumentpriser 2003 och 2004 (HIKP) för EU-länderna samt Norge och Island (1996=100). Vissa huvudgrupper
Harmonized index for Consumer Prices (HICP) for EU-countries and Norway and Iceland. Selected categories of foodstuffs
- 315 **Tabell 20.7** Mervärdskattesatser inom EU den 1 september 2004, procent
VAT rates in EU-countries at 1st September 2004, per cent

1 Summary

The objective of the Yearbook of Agricultural Statistics is to compile a manageable portion of the available statistics relating to agriculture and food.

The main part of the yearbook covers agriculture – though there are also sections on horticulture, reindeer keeping and fur farming and also statistics on food.

For detailed information on forestry related to agriculture, please consult the Statistical Yearbook of Forestry, issued by the National Board of Forestry.

Until year 1999, information on food stuffs, such as food manufacturing, trade and consumption, were presented in "När mat kommer på tal – en livsmedelsstatistisk översikt" issued by Statistics Sweden (SCB). From year 2001, the food statistics is included in the Yearbook of Agricultural Statistics.

In many tables, the results are presented by Swedish counties and by production areas (a map of these can be found in Appendix 2).

In the beginning of the book, there is a Table of Contents and a List of Tables and Diagrams with translations into English. The translations of subject headings are, however, somewhat shortened. Information regarding units, years etc. should be obvious by the headings in Swedish, i.e.

Kg = kilogram

Milj. kg = million kilograms

Kr = Swedish kronor, SEK

Mkr = million of Swedish kronor (SEK)

Hektar = hectares

Ton = metric tons

Procent = per cent, percentages

1 000-tal = thousands

At the end of the book there is a Swedish-English list of terms translating most words and expressions found in the headings and lefthand columns of the tables.

In most cases, the data published in the Yearbook of Agricultural Statistics 2005 refers to the year of 2004 or the production year 2003/

04. Estimates pertaining to the whole country are also frequently given for the four previous years and often for year 1990 and 1995.

In the following, you will find a summary of some scopes regarding Swedish agriculture and after that a brief description, chapter by chapter, of the different surveys and other statistical material utilized in the presentation.

Scope

Structure, labour etc.

Structural developments in agriculture over the last few decades have led to fewer but larger farms. In 2003, the total number of agricultural holdings with more than 2 hectares of arable land was around 67 000. The average area of arable land at these farms was 40 hectares.

The table below shows the number of holdings in different size classes.

Agricultural holdings, by size

	1990	2000	2003
All holdings	96 560	76 798	66 780
2,1– 5,0 ha	14 957	11 784	9 293
5,1– 10,0 ha	19 020	14 110	11 315
10,1– 20,0 ha	20 832	15 453	13 159
20,1– 30,0 ha	12 177	8 717	7 603
30,1– 50,0 ha	14 223	10 624	9 259
50,1–100,0 ha	11 348	10 652	10 112
100,1– ha	4 003	5 458	6 039

In densely forested Sweden, farming and forestry often are combined. In the north of Sweden the farms mostly have small areas of arable land.

The number of people engaged in agriculture is steadily decreasing. Less than 2 % of the economically active population is engaged in farming. The farmers' average age is high, 57 % are older than 50 years.

Many Swedish farms are very small if measured by labour requirements. The number of full time enterprises where more than 1 600 hours of labour are required is about 22 000.

Around 45 % of the holdings requires less than 800 hours of labour.

Animal husbandry is the dominant line of production. Only in the central part of Sweden and in the southern county the cropping farms dominates. In the north of Sweden there are mostly small farms.

Crop production

The conditions for crop production display great differences between the north and south of Sweden. More than 60 % of the arable land is found on the fertile plains of southern and central Sweden.

The crop production is strongly dominated by cereals and by leys, the former mainly being wheat. The proportion of leys increases towards the north of Sweden and makes up most of the area of arable land in Norrland. Oil seed production is mainly located on the plains in Götaland and Svealand. Potatoes are grown throughout the entire country. Sugar beets are grown in the counties of Skåne, Gotland, Halland, Blekinge and Kalmar.

In 2004, the arable land amounted to 2,7 million hectares. The arable land by crop is found in the table below.

Arable land by crop, 1 000 hectares

	1990	2000	2004
Total arable land	2 845	2 706	2 661
Wheat	350	402	403
Rye	73	35	24
Barley	..	411	397
Oats	388	296	230
Mixed grain	33 ¹	45	19
<i>Triticale</i>	..	41	52
Potatoes	36	33	32
Sugar beet	50	55	48
Leys,			
other fodder	918	921	970
Oilseed	..	59	90
Other crops	..	82	83
Fallow, untilled arable land	..	327	313

1) Incl. *triticale*.

The total crop production in 2004 is estimated to 5,5 million tonnes of cereals, 100 000 tons of peas and field beans, 239 000 tonnes of oilseed crops, 635 000 tonnes of table potatoes and 344 000 tonnes of potatoes for processing.

The average yield varies in different parts of Sweden. For example for spring barley the average yield in Skåne in the south is 4 800kg/ha and in Västerbotten in the north it is 1 480 kg/ha.

Total production and average yields are shown below with a 15% moisture content.

Crop production 2004

	Total production, 1 000 tons	Yield, kg/ha
Wheat	2 412	5 980
Rye	133	5 510
Barley	1 692	4 260
Oats	925	4 120
<i>Triticale</i>	270	5 200
Mixed grain	75	3 640
Potatoes	979	30 910
Sugar beet	2 287	48 000
Rape and Turnip rape	228	2 710

Livestock

The dairy sector is playing a central role in Swedish agriculture. The number of dairy cows has, however, been decreasing over a long period of time. The number of livestock is shown in the table below.

The number of farms with livestock has decreased the last decades whereas those remaining have increased their number of animals.

In 2004, there were dairy cows in 9 100 farms. There is an average of 44 cows/herd.

In 2004 there are roughly 3 200 pig farms in Sweden. Around 97 % of the fattening pigs are found in herds with at least 100 animals.

Livestock, mid-year estimates, 1 000s

	1990	2000	2004
<i>Cattle</i>	1 718	1 684	1 628
Dairy cows	576	428	404
Suckler cows	75	167	172
Heifers, bulls, steers, calves	1 067	1 089	1 053
Sheep and lambs	405	432	466
Goats	6 ¹
<i>Pigs</i>	2 264	1 918	1 818
Boars, sows	230	206	195
Other pigs	2 034	1 712	1 623
<i>Poultry of</i>			
Laying breed	8 568	7 324	6 620
Turkeys	286 ¹

1) 2003 years value.

The structure within sheep-rearing has had great stability during the last ten years. Egg production is dominated by few but large flocks. Around 90 % of the hens of laying breed are found in herds with at least 5 000 hens.

The number of agricultural holdings with different types of animals is shown below.

Number of agricultural holdings with different types of animals

	1990	2000	2004
<i>Cattle</i>	47 292	32 063	27 626
Dairy cows	25 921	12 676	9 147
Suckler cows	10 883	13 861	13 013
<i>Sheep</i>			
(lambs excl.)	9 688	8 041	8 237
Goats	518 ¹
<i>Pigs</i>	14 301	4 809	3 194
<i>Horses</i>	16 310 ¹
<i>Fowls</i>			
(chickens excl.)	12 900	5 678	5 376
Turkeys	1 056 ¹
With none of the above animals	36 695	33 300	32 198

1) 2003 years value.

*Brief description by chapter***Chapter 2 Structure of the enterprises**

Since 1968, SCB has carried out an annual registration of enterprises (holdings) in agriculture and forestry. Data have been recorded in the Farm Register. Detailed information on the Farm Register is given in appendix 1.

Some data on the number of holdings with different kind of crops are given in table 2.1

Some data on the number of holdings in different size groups are given in table 2.2.

In table 2.3, number of holdings and area of arable land by type of holdings are shown.

In table 2.4, number of holdings with different kinds of livestock are shown.

Number of holdings by type of farming and percentage of holdings by type of farming and county are shown in tables 2.5 and 2.6.

In table 2.7, information can be found on the number of holdings by type of farming and labour requirement.

Chapter 3 Use of arable land

In tables 3.1–3.8 information is given on the use of arable land and on the number of holdings with different crops.

Chapter 4 Crop production

The crop yield surveys comprise investigations of cereals, peas, oilseed crops, temporary grasses and potatoes. The surveys cover a sample of holdings with more than 2 hectares of arable land. The statistics are presented in tables 4.1–4.6.

The statistics are mainly based on interviews with farmers. For potatoes, however, the yield levels are based on mail inquiries to a sample of farmers and for sugar beet data have been delivered by Danisco Sugar Co. Due to changes in the 1999 data collection methods for potatoes, comparisons with earlier years should be made with great caution.

SCB makes annual estimates of the total production of cereals, peas, oilseed crops and potatoes on the basis of the crop yield surveys. From 2002 SCB also makes estimations of the total production and yield for temporary

grasses. Data on the total production of sugar beet are supplied by Danisco Sugar Co.

Content of starch and sugar in potatoes and sugar beet respectively are supplied by the Swedish Starch Producers and Danisco Sugar Co. respectively.

Standard yields are calculated every year for cereals, potatoes, oilseed crops and sugar beet. The standard yield is an estimate of the yield that can be expected if the weather and other conditions that influence the crops are normal (table 4.8).

Chapter 5 Horticultural cultivation

All enterprises with horticultural production were until 1999 included in the Farm Register. The statistics in tables 5.1–5.6 are entirely based on the horticultural censuses, which have been performed every third year since 1981, the latest was performed in 2003 with data for 2002.

Data on the main structure in the horticultural sector are given in tables 5.1–5.2. Data on outdoors cultivation of different plants are given in tables 5.3–5.4 and on cultivation in greenhouses and frames in tables 5.5–5.6.

Chapter 6 Livestock

Data from the Farm Register on the number of domestic animals and data on the number of holdings with livestock are given in tables 6.1–6.7 (cattle), 6.1–6.3 and 6.8–6.10 (sheep), 6.1–6.2, 6.8 and 6.19 (goats and horses), 6.1–6.3 and 6.11–6.15 (pigs), 6.1–6.3 and 6.16–6.18 (fowls) and 6.1 and 6.16 (turkeys). Data on other animals such as minks, foxes, bees and reindeers are presented in tables 6.20–6.21.

Statistics on ecological production and the number of organically bred animals, obtained from KRAV, a Swedish national control society for organic farming, are presented in chapter 11.

Chapter 7 Labour Force in agriculture

The general censuses of population and housing conducted by SCB include information about agriculture. They give statistics, for instance, on the distribution of the population

in rural and urban areas. In connection with the Population and Housing Census in 1985, new statistics on regional employment were collected. These statistics are based on administrative data and are published yearly. Some data on the size of the economically active population in agriculture and related fields are given in table 7.1.

The Farm Register provides data on the age distribution of holders and the number of holders and employees in agriculture (table 7.2).

Data on the number of occupied persons in agriculture for different groups are given in tables 7.3–7.4. In these tables also data on employment in terms of AWU (Annual Work Unit) are given. These statistics are also provided by the Farm Register.

In table 7.5 the number of occupied persons are distributed by working hours in agriculture on the holding.

Chapter 8 Production means

The Swedish Board of Agriculture provides data on the number of tractors and machinery purchased by the agricultural sector. The statistics are shown in tables 8.1–8.2.

The Swedish Board of Agriculture also provides data on the number of pre-tested buildings for livestock (table 8.3).

Under current regulations, seed for marketing is controlled by the Swedish State Seed Testing Institute, which annually reports statistics on state certified seed (table 8.4).

The Swedish Board of Agriculture makes an annual survey on the sale of pesticides in agriculture and horticulture. Data in this survey are supplied by manufacturers and importers (table 8.5).

Information on the consumption of fertilizers in agriculture and horticulture, based on figures supplied by manufacturers and importers, is reported by the Swedish Board of Agriculture (table 8.6).

Information on the Feed materials in compound feeds for animals are annually compiled by the Swedish Board of Agriculture (tables 8.7–8.8).

Chapter 9 Agricultural support

Support relating to the Common Agricultural Policy (CAP) is reported by the Swedish Board of Agriculture. In tables 9.1–9.5 and 9.8 the statistics refer to the years for which support have been disbursed and in tables 9.6–9.7 the years when support have been granted. Table 9.4 shows areas registered for environmental support.

Chapter 10 Economics

SCB produces national accounts statistics. Some data regarding the agricultural sector and the gross domestic product are given in table 10.1.

The Economic Accounts for Agriculture (EAA) are shown in table 10.2.

In order to illustrate receipts, costs and profitability in Swedish agriculture, SCB performs an annual farm economics survey. The 2002 and 2003 studies are based on the accounts of approx. 1 000 farms. Results from those surveys are presented in table 10.3.

Some results from an investigation on farmers' assessed net receipts and income are presented in tables 10.4–10.5.

The development of prices and costs of agricultural products and requisites is reflected by the Swedish Board of Agriculture in the monthly calculations of different indices, i.a. Input and Output Price Indices and – for price regulated agriculture products – Price Index for the Food Industry and Consumer Price Index. (tables 10.6 and 10.8)

The Swedish Board of Agriculture compiles average prices of tractors, fuel, fertilizers and vegetable and animal products (table 10.7).

The Swedish Board of Agriculture compiles statistics on rent prices for agricultural and arable land and on the development of rent prices (tables 10.9–10.10).

The Swedish Board of Agriculture compiles statistics on prices of agricultural land (table 10.11).

Statistics on the number of sold agricultural units are produced by SCB (table 10.12).

Chapter 11 Organic farming

Statistics on organic farming and horticulture and on the number of organically bred animals are obtained from KRAV in tables 11.1–11.6. KRAV is a Swedish national control society for organic farming. In table 11.3 data on the number of cultivators on KRAV certified holdings are given. The number of KRAV certified animals and animals qualifying for certification is shown in table 11.6.

Areas, yield per hectare and production for areas with environmental support for ecological production are shown in tables 11.7–11.13.

Areas for ecological cultivated horticultural products in greenhouse and other outdoor cultivation are shown in table 11.14.

Chapter 12 Impacts from agriculture on environment

Data on impacts from agriculture on environment have been compiled by SCB together with the Federation of Swedish Farmers (LRF). The basic data for the information given have been collected by SCB, the Swedish Board of Agriculture, the Swedish Environmental Protection Agency, SMED and the National Chemicals Inspectorate.

Chapter 13 Agriculture in the European Union

Information on the agricultural sector in the European Union is mostly obtained from Eurostat's database, theme "Agriculture and fisheries".

Civilian employment by sector of activity is shown in table 13.1–13.2.

Total agricultural area, forest area and total area (water incl.) are shown in table 13.3. Utilized agricultural area and number of holdings are shown in table 13.4–13.5.

Harvested area and production of some of the most important crops are shown in table 13.6–13.7.

Harvested production of selected fresh vegetables, berries and fruits are shown in tables 13.8.

Data on livestock, and the structure of dairy cow holdings are shown in tables 13.9–13.12.

Production of animal products is shown in table 13.13.

Chapter 14 International statistics on agriculture

Information on the agricultural sector in different countries is obtained from statistics published annually by the Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) and the Organization for Economic Co-operation and Development (OECD). The statistics include information on utilized areas (table 14.1), harvested production of different crops (table 14.2), number of livestock (table 14.3), livestock production (table 14.4) and on active population in agriculture and subsidiary industries (table 14.5).

Chapter 15 Food manufacturing

The statistics in the tables 15.1–15.6 and 15.9 on slaughtered animals and on production of eggs and milk products are based on data supplied by the Swedish Board of Agriculture. Information on the number of milk suppliers, the quantity of delivered milk, the uses of dairy milk etc. is found in the statistics on dairy operations published by the Swedish Dairies' Association (tables 15.7–15.8).

The statistics in tables 15.10–15.11 on establishments, employees etc. in foodstuffs and beverage manufacturing and on production of different agricultural products are produced by SCB.

The statistics in table 15.12 on employment in different branches of the food sector are produced by SCB.

Chapter 16 External trade

Statistics regarding foreign trade are produced by SCB. The system for collecting the basic data for the statistics was totally changed when Sweden entered EU in 1995. From 1995 data on internal EU trade are collected by inquires to importers and exporters (the Intra-stat System), which means that the statistics suffer from non response and errors caused

by the the omission of "small" actors in the statistics.

The basis for identification of agricultural products and foodstuffs has been the codes 0, 11, 12, 22 and 4 according to SITC rev.3. Further specification on products within these major SITC groups follows CN (Combined Nomenclature). This system for divisions on items is also practiced by the Swedish Board of Agriculture in their presentation of statistics on foreign trade

In table 16.1 imports and exports are given on SITC groups. Compensation has been made for lack of information depending on mostly non response error in the data delivered to the Intra-stat system. Tables 16.2–16.7 reflect collected data, which means that compensation for non response has not been made. Such compensation is only possible for data on at most SITC two-digit level. Compensation is further not possible for different countries.

Table 16.5 shows imports and exports of processed foodstuffs.

Chapter 17 Consumption of food stuffs

The Swedish Board of Agriculture has since the middle of the 1940:ies calculated the consumption of different foodstuffs and produced data both in values and quantities. In table 17.1 figures on consumption of food are presented for 1990–2003.

The Swedish Board of Agriculture has also made calculations on nutritive values in the intake of foodstuffs (table 17.2), mean supply per head and day of energy, protein, fat and carbohydrates (table 17.3) and of vitamins, iron, calcium, and fibres (table 17.4). All these calculations are based on consumption calculations and on nutritive data from the National Food Administration in Sweden.

Table 17.5 shows the turnover (incl. V.A.T.) of food and drinks for retail trade and retail sale of automotive fuel 2000–2003.

In the Swedish National Accounts data are available on private final consumption expenditures by purpose. Statistics for different foodstuffs and beverages are presented in tables 17.6–17.7.

Chapter 18 Food quality

Statistics on food quality are normally not produced on a regular basis. However, data on pesticide residues in food of plant origin are calculated every year by the National Food Administration which makes it possible to create time series.

Figure 18A shows the percentage of residues found for all products examined and to what extent the limit values have been exceeded.

Figure 18B shows the frequency of exceeded limit values for residues of pesticides in fresh fruit and vegetables with division on domestic and imported products.

Chapter 19 Prices of food stuffs

SCB calculates every month Consumer Price Index for different foodstuffs according to COICOP. Yearly indices are shown in table 19.2 for the period 1985–2004. In table 19.1 mean retail prices are listed for some common food products used as input in the calculation of Consumer Price Index.

In table 19.3 price index numbers for the food sector are shown. These indices are partly calculated by the Swedish Board of Agriculture.

Chapter 20 International comparisons on food stuffs

Human consumption and self sufficiency for certain food products are shown in table 20.1.

Table 20.2 shows to what extent the individual private consumption goes to food and table 20.3 shows the differences between countries concerning consumed volumes per head of different foodstuffs. Table 20.4 shows differences between countries in price levels for different foodstuffs and table 20.6 shows the price development. Table 20.5 shows the general development of prices in different countries.

In table 20.7 V.A.T rates for food and beverages are shown for different EU countries.

Appendix 1

The Farm Register

The Swedish Farm Register (LBR) contains data on agricultural and forestry enterprises in Sweden and was set up in 1968. The original objectives of the LBR were to achieve a continuous recording of all holdings and their production resources and to provide a basis for statistics.

The Farm Register has included the following types of enterprises:

- a) enterprises with more than 2,0 hectares of arable land
- b) enterprises with less than 2,0 hectares of arable land but with large animal stocks.
- c) enterprises with horticultural production of a certain size.

During 1968–1995 there was an annual data collection for the farm register of items relating to name, address, telephone number, personal identification number of the holder, real estates included in the enterprise, areas of arable and forest land, owner of leased property, tenant of leased land, the acreages under various crops and the number of livestock of different species. A number of other data is collected at intervals. The 1999 data collection was performed similar to the 1968–1995 method, i.e. data were collected for all farms.

In 1996–1998, information on name, address, telephone number, the number of holders on the holding, real estates included in the holding and their area of arable and forest land respectively, was collected for all enterprises. Other data were collected in a sample survey.

From year 2000 the data collection is mainly based on data from the Swedish administrative system for agricultural subsidies, containing data on farmers who have applied for such subsidies. The statistics are also based on information collected by a simplified mail inquiry to all farmers including those who have not applied for subsidies.

Appendix 2

Geographical divisions

In the Swedish agricultural statistics, information is presented by administrative areas and by areas defined in accordance with natural farming conditions. For the current surveys, data usually are given for counties and larger areas, although, for some years the Farm Register provides information by individual parishes, municipalities, etc.

The majority of the counties has, on the basis of different climatic conditions, the quality of the soil etc. been divided into "natural farming areas". These areas can be combined into "production areas" and "major regions". See further Appendix 2 where a map of Sweden can be found.

For the crop yield surveys, the country is divided into 106 "yield survey districts", which have been made as homogeneous as possible with regard to annual yield outcome.

Appendix 3

Agricultural statistics quality and organization

Most of the data presented for the agricultural sector in this yearbook are based on surveys carried out at regular intervals by various agencies, the most important ones being Swedish Board of Agriculture and Statistics Sweden (SCB).

For further information, contact Daniel Persson or Charlotta Olsson at the Environmental and Regional statistics at Statistics Sweden. Telephone +4619176000, postal address: SCB, S-701 89 Örebro.

Appendix 4

Definition of the food sector

The food sector has no official definition in Swedish statistics. Appendix 4 informs on how the sector in terms of SNI has been delimited in the book.

Appendix 5

Classification on commodities according to SITC/KN

In the statistics on different food and agricultural products, SITC and KN has been used to identify different commodities. Appendix 5 informs on the codes in terms of these nomenclatures, on which the accounts on food manufacturing and foreign are based (chapter 15 and 16).

2 Företag och företagare

I kapitel 2 redovisas grundläggande uppgifter om jordbruksföretagens fördelning efter grödgrupper, storleksgrupper hektar åker och efter brukningsform (ägda respektive arrenderade företag). Vidare redovisas, antal företag med olika slags djur samt företagens driftsinriktning (typklassificering).

Samtliga resultat baseras på uppgifter från lantbruksregistret (LBR). Definitioner och begrepp i LBR som senare återkommer i boken redovisas i detta kapitel. Lantbruksregistret beskrivs närmare i bilaga 1.

Sammanfattning

Statistiken i detta kapitel grundas delvis på uppgifter för 1999.

Företag och brukningsförhållanden

Det totala antalet företag med mer än 2,0 hektar åker år 2003 var ca 67 000. Sedan 1995 har antalet företag minskat med 20 500 företag (**tabell 2.2**).

Antalet helt ägda företag utgör något mindre än hälften av det totala antalet företag. Regionalt hade Värmlands län 2003 den högsta andelen helt ägda företag med 53 % av det totala antalet företag i länet (**tabell 2.3**).

Andelen delvis arrenderade företag 2003 utgjorde 42 % av samtliga företag. Företag med både ägd och arrenderad mark var vanligast på Gotland och i Västerbotten med 53 % av det totala antalet företag.

Andelen helt ägda företag 2003 var högst i gruppen 2,1–10,0 hektar med 72 % av totalantalet företag i gruppen. Andelen sjunker med ökad åkerareal och var 17 % i grupperna över 50,0 hektar.

Grödor och arealer hos företag

Slätter- och betesvall är den grödtyp som finns hos flest antal företag följt av spannmål. År 2004 hade totalt 52 200 företag odling av slätter- och betesvall samt 42 000 företag odling av spannmål. För ytterligare redovisning av företag efter grödtyp se kap. 3 (**tabell 2.1**).

Den totala åkerarealen år 2003 var 2,7 miljoner hektar. År 2003 svarade de helt ägda företagen för 24 % och de delvis arrenderade för 59 % av åkerarealen.

Sedan 1997 har i stort sett antalet företag varje år minskat i de storleksgrupper där åkerarealen är mindre än 100 hektar åkermark och ökat i storleksgruppen över 100 hektar.

Andelen företag med högst 10 hektar åkermark är högst i Kronobergs län där uppemot hälften av företagen fanns i detta storleksintervall år 2003.

Den högsta andelen företag med mer än 100 hektar åkermark fanns i Götalands södra slättbygder (Gss).

De största genomsnittliga arealerna per företag noterades år 2003 för Södermanlands län med 64,9 hektar, Östergötlands län med 62,2 hektar, Uppsala län med 59,9 hektar och Västmanlands län med 59,1 hektar per företag. Lägst låg Kronobergs län med 21,3 hektar, Jönköpings län med 25,2 hektar samt Blekinge län med 25,4 hektar per företag. Genomsnittet för hela riket var 40,0 hektar, 2,2 hektar mer än 2002 (**tabellerna 2.2, 2.3**).

Antal företag med husdjur

Antal företag med mjölkkor fortsätter att minska. År 2004 fanns det 9 100 företag med mjölkkor, vilket var en minskning med 6 % sedan 2003. Även antal företag med svin minskar. Sedan 1995 har antalet företag med svin minskat med 70% och år 2004 fanns det 3 200 företag med svin (**tabell 2.4**).

Driftsinriktning och arbetsbehov

Det svenska jordbruket är relativt specialiserat. Ungefär 20 400 företag var växtodlingsföretag år 2003 (de flesta av dessa var jordbruksväxtföretag), 26 000 var husdjursföretag (där nötkreatursföretagen dominerade) och endast 6 200 var blandföretag (med övervikt för husdjursskötsel) (**tabell 2.5**).

Drygt 15 000 jordbruksföretag klassificerades som småbruk, vilket innebär att de har ett arbetsbehov under 400 standardtimmar. Det är en minskning från föregående år, 20 %. Dessa företag – 22 % av samtliga jordbruksföretag – torde spela en mycket liten roll för brukarnas försörjning (**tabell 2.7**).

Skillnaden i driftsinriktning var stor mellan olika delar av landet. I de fyra nordligaste länen var omkring 30 % av jordbruken småbruk. Bland övriga driftsinriktningar dominerade husdjursskötsel. En hög andel småbruk fanns också i Värmland (58 %) (**tabell 2.6**).

I Svealand och norra Götaland finns en tämligen homogen grupp län – Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Örebro och Västmanlands län – med hög andel växtodlingsföretag och få småbruk. Västra Götalands län representerar i det här avseendet nästan genomsnittet för riket.

I södra Sverige finns å ena sidan skogslän som Jönköpings och Kronobergs län med mycket hög andel husdjursföretag, obetydlig andel växtodlings- och blandföretag och jämfört med grannlänen en hög andel småbruk. Å andra sidan finns Skåne län, som med sin tonvikt på växtodling på många sätt liknar ”Mälarlandskapen” (**tabell 2.6**).

Knappt hälften av de svenska jordbruksföretagen, drygt 30 000, har ett arbetsbehov under 800 standardtimmar. Även med hänsyn tagen till att verklig arbetstid inte är detsamma som standardiserat arbetsbehov kan dessa företag endast anses utgöra deltidjordbruk (**tabell 2.7**).

Om man sätter gränsen för heltidjordbruk vid 1 600 standardtimmar blir antalet heltids-

jordbruk ca 21 900. Endast ca 5 500 företag är så stora, över 4 000 standardtimmar, att anställd arbetskraft kan antas spela någon större roll på företagen.

Skillnader i arbetsbehov mellan företag med olika driftsinriktning var stora. Husdjursföretagen har ganska ofta arbetsbehov över 1 600 timmar, vilket är ovanligt för växtodlingsföretagen (som dock har större säsongvariation över året) (**tabell 2.7**).

Om statistiken

Företag, arealer, brukningsförhållanden

Uppgifter om företagens struktur m.m. insamlas varje år till LBR. Uppgifter inhämtas från företag med mer än 2,0 hektar åkermark eller med stor djurbesättning. Fr.o.m. 1996 ingår – till skillnad mot tidigare – även företag med mer än 2,0 hektar åkermark men med mindre än 0,3 hektar utnyttjad åker i redovisningen.

Vissa år insamlas dessutom uppgifter från trädgårdsföretag och från företag med skogsmark eller andra ägoslag än åkermark (och högst 2,0 hektar åkermark). En utförlig beskrivning av systemet för uppgiftsinsamling m.m. i LBR lämnas i bilaga 1.

För år 2000 och framåt har uppgifter om brukningsform inte kunnat sammanställas, vilket sammanhänger med ändringar i metoden för datainsamling år 2000 (se bilaga 1).

Företagens driftsinriktning och arbetsbehov

Uppgifter om jordbruksföretagens driftsinriktning och arbetsbehov – typologidata, se nedan – belyser graden av specialisering inom jordbruket. De ger också genom företagets standardiserade arbetsbehov ett mått på företagets storlek. Till skillnad mot det traditionella måttet, åkerarealen, tar detta mått hänsyn också till antalet husdjur på företaget och till vilka grödor som odlas.

Typologidata

En översyn av metoderna för beräkning av typologin gjordes år 2000, vilket beskrivs i JO 35 SM 0101. Typologidata är samlingsnamnet för data om jordbruksföretagen avseende

- driftsinriktning i jordbruket
- arbetsbehov i jordbruket
- skogsbrukets betydelse för företaget
- arbetsbehov i skogsbruket.

Typologidata får man inte genom direkt datainsamling, utan genom att utnyttja sådana uppgifter om jordbruksföretagen som redan finns i lantbruksregistret, dvs. grödarealer och husdjursantal samt areal skogsmark. På basis av dessa uppgifter och med utnyttjande av normtal som speglar arbetsbehovet för varje hektar av olika grödor respektive varje husdjur, får man en bild dels av företagets totala arbetsbehov, dels av hur detta arbetsbehov fördelas på olika driftsgrenar. Man skall vid tolkningen av typologidata komma ihåg att användningen av normtal innebär en standardisering som bygger på genomsnittsvärden – för det enskilda företaget kan arbetsbehovet vara större eller mindre beroende på bl.a. mekaniseringsgrad.

För att hänföras till en viss driftsinriktning (typklass) krävs att minst två tredjedelar av företagets arbetsbehov hänför sig till motsvarande driftsgren. Så har t.ex. ett mjölkföretag minst 67 % av arbetsbehovet inom mjölkproduktionen.

Typologidata tas fram med hjälp av en indelning i typklasser, normtider för olika grödor och husdjur, regler för koppling mellan gröda/husdjur och driftsgrenar, m.m. Dessa moment beskrivs i bl.a. JO 35 SM 0101: Rapporter från lantbrukets företagsregister 1999. Jordbruksföretagens driftsinriktning den 10 juni 1999. Typologidata.

Typologidata för det svenska jordbruket har publicerats löpande fr.o.m. 1984. En översyn i slutet av 1980-talet ledde till vissa revideringar av systemet fr.o.m. 1990 års statistik. Bl.a. skedde en anpassning till den reviderade standarden för svensk näringsgrensindelning (SNI

92), vilken baseras på den europeiska näringsgrensstandard NACE Rev 1.

Effekterna av omläggningen beskrivs i publikationen J 30 SM 9103.

Några begrepp och definitioner i lantbruksstatistiken

Jordbruksföretag

Med jordbruksföretag menas en inom jordbruk, husdjursskötsel eller frukt- och trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning.

Företagare

Med företagare menas den eller de personer som juridiskt och ekonomiskt svarar för verksamheten på ett jordbruksföretag.

Annan publicering

Uppgifter om företag och brukningsförhållanden samt husdjur publiceras årligen av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 34 SM 0401 och JO 20 SM 0402.

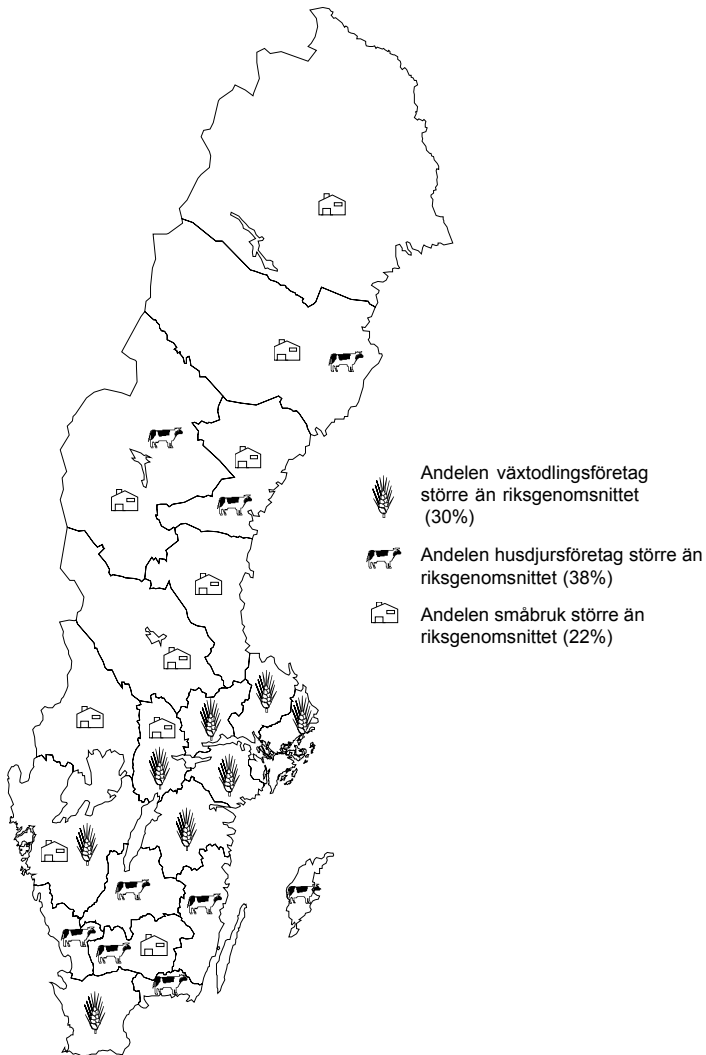
Publikationerna för senare år är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.sjv.se).

Delar av statistiken publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser i anslutning till SCB:s webbplats.

Uppgifter från lantbruksräkningarna har publicerats i Lantbruksräkningen 1971, 1976 och 1981. Uppgifter från Lantbruksräkningen 1988 har redovisats i Statistiska meddelanden J 13 SM 9002 och J 33 SM 9001 och Lantbruksräkningen 1992 i Statistiska meddelanden J 13 SM 9302.

Typologidata har publicerats årligen fr.o.m. årgång 1984 av SCB i Statistiska meddelanden serie J och fr.o.m. 2000 i serie JO, senast JO 35 SM 0401.

Figur 2B
Karaktäristisk driftsinriktning i jordbruket länsvis 2003
Characteristic type of farming by county

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.1**Antal företag¹ med odling av olika grödor 2004***Number of holdings with different kinds of crops*

Avser jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark.

Figures refer to agricultural holdings of more than 2.0 hectares of arable land.

Område	Antal företag med					
	Spannmål ²	Ärter, åker- bönor m.m.	Oljväxter (exkl. oljelin)	Slätter- och betesvall	Matpotatis	Sockerbeter
<i>Län</i>						
Stockholms	1 043	87	200	1 351	107	–
Uppsala	1 977	280	387	1 885	137	–
Södermanlands	1 425	167	256	1 608	85	–
Östergötlands	2 525	495	649	2 745	221	1
Jönköpings	2 015	21	35	3 437	297	–
Kronobergs	1 189	16	20	2 256	185	–
Kalmar	2 049	127	149	2 966	210	107
Gotlands	1 252	169	234	1 428	118	285
Blekinge	726	12	34	1 115	129	120
Skåne	6 018	430	1 407	6 690	780	2 958
Hallands	2 354	221	217	2 804	406	159
Västra Götalands	9 481	687	1 297	10 141	922	–
Värmlands	1 622	85	132	2 576	130	–
Örebro	1 622	98	272	1 770	192	–
Västmanlands	1 709	186	362	1 431	66	–
Dalarnas	1 116	47	70	1 658	211	–
Gävleborgs	1 521	30	30	1 862	227	–
Västernorrlands	675	2	5	1 426	266	–
Jämtlands	377	3	–	1 259	191	–
Västerbottens	1 159	–	1	1 606	166	–
Norrbottens	406	–	1	863	110	1
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	4 479	394	1 158	3 647	750	2 347
Gmb	5 020	463	748	5 807	631	1 301
Gns	6 946	964	1 744	5 412	522	1
Ss	7 834	856	1 548	8 103	535	–
Gsk	10 943	318	366	18 222	1 340	55
Ssk	3 600	162	216	5 352	375	–
Nn	2 381	15	13	4 312	709	–
Nö	1 602	1	3	2 803	322	1
<i>Hela riket</i>						
2004	41 987	3 158	5 752	52 212	5 147	3 629
2003	42 781	3 022	4 511	51 719	5 306	3 829
2002	44 038	3 402	5 143	52 773	5 671	4 072
2000	50 679	3 495	4 475	54 673	6 310	4 370
1995	..	1 871	..	71 340	13 371	5 143
1990	19 348	6 702

1) För varje region redovisas antalet företag med odling i regionen. Detta innebär att vissa företag kan ingå i redovisningen för mer än en region.

2) I spannmålsarealen år 2000 ingår arealer av stråsåd till grönfoder och stråsåd/baljväxtblandningar avsedda att skördas som grönfoder.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.2

Antal företag efter storleksgrupp åkermark 2003¹

Number of holdings by size group

Avser jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark.

Figures refer to agricultural holdings of more than 2.0 hectares of arable land.

Område	Antal företag inom storleksgrupp, hektar åkermark							Summa	Åker per företag, hektar
	2,1– 5,0	5,1– 10,0	10,1– 20,0	20,1– 30,0	30,1– 50,0	50,1– 100,0	Över 100,0		
<i>Län</i>									
Stockholms	136	215	356	216	209	270	235	1 637	52,6
Uppsala	174	224	376	278	408	614	415	2 489	59,9
Södermanlands	163	232	344	188	267	370	396	1 960	64,9
Östergötlands	303	347	464	325	540	760	614	3 353	62,2
Jönköpings	646	802	759	421	503	396	104	3 631	25,2
Kronobergs	532	576	495	263	255	209	49	2 379	21,3
Kalmar	387	489	636	374	480	574	263	3 203	39,5
Gotlands	135	149	206	182	300	425	222	1 619	53,2
Blekinge	243	274	266	135	183	131	42	1 274	25,4
Skåne	1 027	1 249	1 665	982	1 276	1 443	1 124	8 766	52,0
Hallands	416	564	754	455	446	455	213	3 303	34,3
Västra Götalands	1 961	2 554	3 046	1 634	1 872	1 752	962	13 781	34,5
Värmlands	675	753	656	340	376	379	241	3 420	32,0
Örebro	289	379	387	279	332	402	277	2 345	45,5
Västmanlands	113	177	322	261	407	453	332	2 065	59,1
Dalarnas	378	377	429	266	272	266	99	2 087	29,2
Gävleborgs	352	481	569	295	354	311	93	2 455	28,1
Västernorrlands	397	440	417	185	192	230	79	1 940	25,7
Jämtlands	332	318	298	150	192	183	66	1 539	27,0
Västerbottens	352	443	473	241	253	338	139	2 239	31,3
Norrbottnens	282	272	241	133	142	151	74	1 295	28,1
<i>Produktionsområden</i>									
Gss	389	501	831	594	804	1 107	939	5 165	66,4
Gmb	687	793	1 158	780	1 121	1 333	742	6 614	47,8
Gns	662	923	1 502	971	1 362	1 610	1 222	8 252	54,5
Ss	840	1 172	1 788	1 258	1 651	2 168	1 749	10 626	57,7
Gsk	3 672	4 500	4 533	2 295	2 416	1 943	587	19 946	24,3
Ssk	1 202	1 446	1 332	711	789	747	346	6 573	29,5
Nn	1 072	1 171	1 232	590	681	687	236	5 669	27,1
Nö	769	809	783	404	435	517	218	3 935	28,8
<i>Hela riket</i>									
2003	9 293	11 315	13 159	7 603	9 259	10 112	6 039	66 780	40,0
2002	11 263	12 312	13 837	7 849	9 612	10 237	5 840	70 950	37,8
2001	11 522	13 657	14 732	8 199	10 052	10 498	5 631	74 291	36,3
2000	11 784	14 110	15 453	8 717	10 624	10 652	5 458	76 798	35,2
1995	12 828	16 710	18 458	10 633	12 834	11 339	4 503	87 305	31,7
1990	14 957	19 020	20 832	12 177	14 223	11 348	4 003	96 560	29,5

1) Från och med 1996 ingår företag som utnyttjar mindre än 0,3 hektar åkermark i redovisningen.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.3**Antal företag och areal åker efter bruksform 2003¹***Number of holdings and area of arable land by type of holding*

Avser jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark.

Figures refer to agricultural holdings of more than 2.0 hectares of arable land.

Område; storleksgrupp	Antal företag			Summa	Areal åker, hektar			Summa
	Helt ägda	Helt arren- derade	Delvis arren- derade		Helt ägd	Helt arren- derad	Delvis arren- derad	
<i>Län</i>								
Stockholms	745	342	550	1 637	20 253	25 756	40 069	86 079
Uppsala	1 032	423	1 034	2 489	34 360	33 728	80 934	149 022
Södermanlands	884	383	693	1 960	33 313	33 705	60 213	127 231
Östergötlands	1 346	731	1 276	3 353	49 142	56 578	102 853	208 572
Jönköpings	1 404	461	1 766	3 631	16 489	14 128	60 712	91 329
Kronobergs	933	266	1 180	2 379	9 377	6 601	34 607	50 585
Kalmar	1 250	445	1 508	3 203	28 843	19 332	78 258	126 433
Gotlands	602	165	852	1 619	18 612	9 984	57 478	86 073
Blekinge	592	133	549	1 274	8 304	4 252	19 818	32 374
Skåne	4 020	1 342	3 404	8 766	117 196	98 976	239 276	455 448
Hallands	1 526	395	1 382	3 303	30 056	16 004	67 348	113 408
Västra Götalands	7 128	1 390	5 263	13 781	138 243	66 830	270 883	475 955
Värmlands	1 819	324	1 277	3 420	30 072	13 138	66 322	109 532
Örebro	1 108	280	957	2 345	29 964	14 619	62 199	106 782
Västmanlands	1 011	272	782	2 065	33 615	23 682	64 722	122 019
Dalarnas	825	271	991	2 087	11 291	10 037	39 591	60 918
Gävleborgs	998	220	1 237	2 455	11 168	6 944	50 797	68 908
Västernorrlands	808	166	966	1 940	7 576	4 902	37 379	49 857
Jämtlands	589	161	789	1 539	5 352	5 242	30 949	41 543
Västerbottens	816	242	1 181	2 239	8 723	8 940	52 427	70 090
Norrbottens	584	138	573	1 295	6 637	3 814	25 975	36 426
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	2 104	964	2 097	5 165	84 315	79 723	179 127	343 165
Gmb	2 918	778	2 918	6 614	79 525	48 799	187 848	316 172
Gns	4 040	1 149	3 063	8 252	124 485	90 984	234 153	449 623
Ss	4 941	1 694	3 991	10 626	159 998	133 714	319 647	613 359
Gsk	9 052	2 277	8 617	19 946	116 058	65 477	303 646	485 180
Ssk	3 178	696	2 699	6 573	44 973	26 143	122 831	193 946
Nn	2 232	544	2 893	5 669	22 895	18 216	112 654	153 765
Nö	1 555	448	1 932	3 935	16 337	14 136	82 903	113 376
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>								
2,1– 10,0	14 884	2 210	3 514	20 608	82 096	12 619	23 085	117 800
10,1– 20,0	6 719	1 537	4 903	13 159	95 891	22 372	72 353	190 616
20,1– 50,0	5 629	2 044	9 189	16 862	175 152	66 708	307 021	548 881
50,1–100,0	1 955	1 394	6 763	10 112	134 043	98 533	476 150	708 726
Över 100,0	833	1 365	3 841	6 039	161 404	276 961	664 199	1 102 564
<i>Hela riket</i>								
2003	30 020	8 550	28 210	66 780	648 585	477 193	1 542 809	2 668 586
1999	37 402	10 425	32 292	80 119	673 016	553 648	1 520 266	2 746 929
1998	41 246	11 077	32 984	85 307	709 001	562 177	1 512 577	2 783 755
1997	42 736	11 753	33 537	88 026	728 701	575 241	1 494 631	2 798 574
1995	40 557	12 656	34 092	87 305	726 885	580 619	1 459 136	2 766 641
1990	46 363	14 669	35 528	96 560	822 003	587 723	1 434 866	2 844 592

1) Från och med 1996 ingår företag som utnyttjar mindre än 0,3 hektar åkermark i redovisningen.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.4

Antal företag med husdjur av olika slag 2004*Number of holdings with different kinds of livestock*

Avser jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark eller stora djurbesättningar.

Figures refer to agricultural holdings of more than 2.0 hectares of arable land or holdings with large animal stocks.

Område	Antal företag med				
	Nöt- kreatur	Varav mjölkkor	Får	Svin	Höns
<i>Län</i>					
Stockholms	496	123	256	33	262
Uppsala	836	284	296	108	146
Södermanlands	692	249	243	76	163
Östergötlands	1 474	525	509	126	233
Jönköpings	2 406	791	468	103	575
Kronobergs	1 515	396	253	53	220
Kalmar	1 937	751	472	128	395
Gotlands	819	376	408	114	..
Blekinge	745	160	166	73	..
Skåne	3 454	851	647	932	580
Hallands	1 536	523	368	514	297
Västra Götalands	5 070	1 669	1 640	516	981
Värmlands	1 012	255	399	70	158
Örebro	709	205	299	66	193
Västmanlands	458	135	195	67	..
Dalarnas	778	258	305	31	148
Gävleborgs	903	329	351	50	154
Västernorrlands	805	287	202	31	93
Jämtlands	704	296	178	25	86
Västerbottens	875	452	331	62	..
Norrbottens	402	232	251	14	35
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	1 393	460	327	749	346
Gmb	3 331	1 272	947	607	551
Gns	2 509	986	689	456	584
Ss	3 121	999	1 178	370	823
Gsk	11 247	3 182	2 776	727	2 028
Ssk	2 163	611	909	90	468
Nn	2 401	888	739	117	335
Nö	1 461	749	675	78	241
<i>Hela riket</i>					
2004	27 626	9 147	8 239	3 194	5 376
2003	27 905	9 720	7 639	3 669	5 422
2002	29 038	11 270	7 495	3 998	5 323
2000	32 063	12 676	8 089 ¹	4 809 ¹	5 678 ¹
1995	41 990	17 743	10 037	10 753	9 593
1990	47 292	25 921	..	14 301	12 900

1) Dessa uppgifter avser augusti medan samtliga övriga uppgifter i tabellen avser juni respektive år.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.5**Antal företag efter driftsriktning 2003***Number of holdings by type of farming*

Avser jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark eller stora djurbesättningar.

Figures refer to agricultural holdings of more than 2.0 hectares of arable land or holdings with large animal stocks.

Driftsriktning	Antal företag
Jordbruksväxter	18 430
Köks-, prydnads- och plantskoleväxter	972
Frukt och bär	404
Blandad växtodling	597
Summa växtodling	20 403
Nötkreatur	19 932
Får och getter	2 520
Svin	1 039
Fjäderfä	189
Blandad husdjursskötsel	2 321
Summa husdjursskötsel	26 001
Blandat jordbruk, mest växtodling	2 417
Blandat jordbruk, mest husdjursskötsel	3 837
Summa blandat jordbruk	6 254
Småbruk ¹	15 230
<i>Samtliga</i> ²	
2003	67 888
2000	77 110
1999	80 435
1998	85 599
1997	88 389
1995	87 682
1990	96 945

1) Företag med arbetsbehov under 400 standardtimmar.

2) Företag som brukade mer än 2,0 ha åkermark eller innehavande av stora djurbesättningar.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.6**Andel företag efter driftsinriktning länsvis 2003, procent***Percentage of holdings by type of farming and county*

Avser jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark eller stora djurbesättningar.

Figures refer to agricultural holdings of more than 2.0 hectares of arable land or holdings with large animal stocks.

Län	Driftsinriktning, procent				Samtliga	
	Växt- odling	Hus- djurs- skötsel	Blandat jordbruk	Småbruk	%	Antal företag
Stockholms	48	23	13	17	100	1 711
Uppsala	48	25	14	14	100	2 509
Södermanlands	41	29	14	17	100	1 991
Östergötlands	37	37	12	14	100	3 422
Jönköpings	8	68	3	21	100	3 662
Kronobergs	8	63	4	25	100	2 408
Kalmar	16	58	9	16	100	3 240
Gotlands	23	50	17	10	100	1 631
Blekinge	20	51	11	18	100	1 307
Skåne	41	32	12	15	100	9 117
Hallands	24	47	10	19	100	3 379
Västra Götalands	31	34	8	26	100	13 905
Värmlands	27	27	9	37	100	3 446
Örebro	41	24	11	24	100	2 378
Västmanlands	58	16	11	15	100	2 090
Dalarnas	27	34	9	29	100	2 112
Gävleborgs	27	36	7	30	100	2 474
Västernorrlands	17	43	5	35	100	1 971
Jämtlands	15	51	3	31	100	1 553
Västerbottens	22	42	6	31	100	2 266
Norrbottnens	25	35	4	36	100	1 316
<i>Hela riket</i> 2003	30	38	9	22	100	67 888
2000 ¹	28	39	9	25	100	77 110
1999	18	38	6	38	100	80 435
1998	17	38	7	38	100	85 599
1997	16	38	7	39	100	88 389
1995	15	42	8	36	100	87 682
1990	16	42	8	34	100	96 945

1) Metoden för klassificering av jordbruksföretag efter driftsinriktning ändrades år 2000, varför siffrorna fr.o.m. detta år inte är jämförbara med tidigare års siffror.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.7 Antal företag efter driftsinriktning och arbetsbehov i jordbruket 2003

*Number of holdings by type of farming and labour
requirement in agriculture*

Avser jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark eller stora djurbesättningar.

Figures refer to agricultural holdings of more than 2.0 hectares of arable land or holdings with large animal stocks.

Arbetsbehov (standardtimmar)	Driftsinriktning			Samtliga	
	Växt- odling	Hus- djurs- skötsel	Blandat jordbruk	Småbruk	
– 799	9 606	4 226	1 193	15 230	30 255
800 – 1 599	5 999	7 900	1 820	–	15 719
1 600 – 2 399	2 288	3 767	1 411	–	7 466
2 400 – 3 199	1 014	3 232	812	–	5 058
3 200 – 3 999	518	2 974	427	–	3 919
4 000 – 5 599	467	2 670	350	–	3 487
5 600 –	511	1 232	241	–	1 984
Samtliga 2003	20 403	26 001	6 254	15 230	67 888
2000 ¹	21 377	29 710	7 085	18 938	77 110
1999	14 261	30 502	5 193	30 479	80 435
1998	14 937	32 328	5 956	32 378	85 599
1997	14 070	34 018	6 095	34 206	88 389
1995	12 887	36 607	6 819	31 369	87 682
1990	12 865	40 549	7 820	33 017	96 945

1) Metoden för klassificering av jordbruksföretag efter driftsinriktning ändrades år 2000, varför siffrorna fr.o.m. detta år inte är jämförbara med tidigare års siffror.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

3 Åkerarealens användning

I kapitel 3 redovisas statistik över åkerarealens användning för de företag som har mer än 2,0 ha åkermark. Bland annat lämnas uppgifter om arealen av olika ägoslag, olika grödor och antal företag med odling av olika växtslag.

Sammanfattning

Åkerarealens användning

Åkerarealens fördelning på olika grödgrupper och antal företag med odling år 2004 framgår översiktligt av **figurerna 3B och 3C** och **tabell 3.3**. I övriga tabeller lämnas redovisning bl.a. för län.

Arealer (figur 3A, tabell 3.1 och 3.2)

Den totala jordbruksmarken på jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åker var 3,2 milj. hektar år 2003. Jordbruksmarken utgörs av 2,7 milj. ha åkermark och 0,5 milj. ha betesmark. Skogsmarken 2003 var 3,4 milj. ha.

Förändringarna i åkerarealen inom olika storleksgrupper under de senaste åren följer ungefär samma mönster som förändringarna i antalet företag i motsvarande storleksgrupper. Av den totala åkerarealen 2003, som var 2,7 miljoner hektar, svarade företag med mer än 50 hektar åkermark för 1,8 miljoner hektar eller 68 %. Det är tydligt att andelen åkerareal som hamnar i storleksgruppen över 100 hektar ökar för varje år.

Spannmål (tabell 3.4)

Spannmålsarealen, drygt 40 % av den totala åkerarealen, uppgick år 2004 till 1 125 700 hektar, vilket är en marginell minskning sedan föregående år. Den arealmässigt största minskningen svarade *havre* för som minskade från 279 800 ha till 229 700 ha, dvs. en minskning med 18 %. Arealen för *rågvete*, *vårve* och *vårkorn* ökade dock med 17 %, 13 % respektive

8 %. *Vårkorn* och *höstve* står för störst andel av spannmålsarealen, dvs. 35 % (392 000 ha) respektive 31 % (350 000 ha).

Av övriga spannmålsgrödor svarade *havre* för 20 % (229 700 ha) av arealen, *vårve* för 5 % (53 600 ha), *rågvete* för 5 % (53 600 ha), *råg* för 2 % (24 400 ha), *blandsäd* för 2 % (18 700 ha) och *höstkorn* för 0,5 % (5 300 ha).

Baljväxter (tabell 3.5)

Den totala *baljväxtarealen* år 2004 var 43 200 hektar, en ökning med 11 % sedan 2003. Merparten av baljväxtarealen upptas av *ärter och åkerbönor* som upptar 33 100 ha, dvs. 77 % av den totala baljväxtarealen.

Oljeväxter (tabell 3.6)

Arealen *raps och rybs* ökade med 43 % jämfört med 2003 och omfattar 2004 83 800 ha. Både *raps* och *rybs* ökade arealmässigt jämfört med föregående år. År 2004 upptog *höstraps* 37 500 ha en ökning med drygt 60 %. Arealen *vårrops* var 36 700 ha, *höstrybs* 1 244 ha och *vårrybs* 8 343 ha.

Odlingen av *olja* har ökat med 55 % sedan 2003 och arealen uppgick år 2004 till 5 800 hektar. Detta ska jämföras med 2000 års oljelinsareal som låg på 10 700 ha. Sedan 2000 har oljelinsarealen minskat med 50 %.

Vall och grönfoderväxter (tabell 3.7) och Slåttervall och betesvall (tabell 3.8)

Slåtter- och betesvall var den arealmässigt största grödan och täckte år 2004 934 800 ha, vilket var en marginell ökning jämfört med 2003.

Slätter- och betesvall odlas också av flest antal företag. I de fyra nordligaste länen samt i Gävleborgs, Jönköpings, Kronobergs och Kalmar län utgör vall och grönfoderväxter mer än halva totala åkerarealen. I **tabell 3.8** redovisas slätter- och betesvallsarealen separat, uppdelat på län och produktionsområden. Betesvallens uppgick år 2004 till 166 300 ha vilket är en ökning med drygt 4 % sedan år 2003. Slättervallsarealen upptog år 2004 754 900 ha, vilket är en minskning med drygt 1 %. Denna statistik är hämtad ifrån skördestatistiken, se kap 4, sid 61.

Potatis och sockerbeter (tabell 3.9)

Den totala *potatisarealen* uppgick år 2004 till 31 700 hektar, vilket är en ökning med knappt 4 % sedan år 2003. *Sockerbetsarealen* uppgick till 47 600 hektar, vilket är en minskning med knappt 5 % sedan tidigare år. Odlingen av *matpotatis* är främst förlagd till Skåne- och Västra Götalands län, *stärkelsepotatis* till Skåne och Blekinge län och *sockerbeter* till Skåne och Gotlands län.

Flest *matpotatisföretag* finns i storleksklassen 50,1–100,0 ha (1 010 st.), och de nyttjar 25 % av *matpotatisarealen*.

Träda, outnyttjad åker m.m. (tabell 3.10)

Trädesarealen minskade något och uppgick år 2004 till 268 200 hektar.

Energiskogsarealen fortsätter att minska och låg år 2004 på 14 100 hektar. Störst energiskogsareal finns i Skåne, Örebro och Uppsala län.

Om statistiken

Ägoslag

Vid lantbruksräkningen har uppgifter erhållits om jordbruksmarkens fördelning på ägoslag för samtliga lantbruksenheter, dvs. även för företag med enbart skog. Den senaste lantbruksregistreringen avsåg år 1992. Vid lantbruksräkningen i juni varje år har erhållits underlag till en årlig ägoslagsstatistik för mark på företag med mer än 2,0 hektar åkermark. Om-

läggningar i metoden för datafångst fr.o.m. år 2000 har dock medfört att en fullständig statistik över ägoslag på jordbruksföretagen fortsättningsvis bara kommer att kunna tas fram intermittent.

Åkerarealens användning

Uppgifter om åkerarealens användning har tidigare erhållits årligen genom gamla Lantbruksregistret. År 1999 och 2000 har uppgifter erhållits för samtliga företag med minst 2,1 hektar åkermark. År 1999 erhöles dock uppgifter på blankett direkt ifrån jordbrukarna och fr.o.m. år 2000 används, till övervägande del, Jordbruksverkets register avseende arealbaserade stöd. En beskrivning av Lantbruksregistret lämnas i bilaga 1. Där beskrivs också närmare de ändrade förutsättningarna för statistiken fr.o.m. år 2000.

Några begrepp och definitioner i lantbruksstatistiken

Åkermark

Mark som används eller lämpligen kan användas till växtodling eller bete och som är lämplig att plöja.

Betesmark

Mark som används eller lämpligen kan användas till bete och som inte är lämplig att plöja.

Skogsmark

Mark som är lämplig för virkesproduktion och som inte i väsentlig utsträckning används för annat ändamål samt mark där det bör finnas skog till skydd mot sand- och jordflykt eller mot att fjällgränsen flyttas ned. Mark som ligger helt eller i huvudsak outnyttjad skall dock inte anses som skogsmark, om den på grund av särskilda förhållanden inte bör tas i anspråk för virkesproduktion. Mark skall anses lämplig för virkesproduktion, om den enligt vedertagna bedömningsgrunder kan producera i genomsnitt minst en kubikmeter virke om året per hektar.

Annan mark

Mark som inte lämpligen kan användas till växtodling, bete eller virkesproduktion.

Ägoslagsdefinitionerna har tillämpats sedan 1981. De fastställdes som svensk standard i januari samma år och ansluter till motsvarande ägoslagsdefinitioner i fastighetstaxeringen.

Annan publicering

Uppgifter från lantbruksregistret om åkerarealens användning publiceras årligen av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 10 SM 0501.

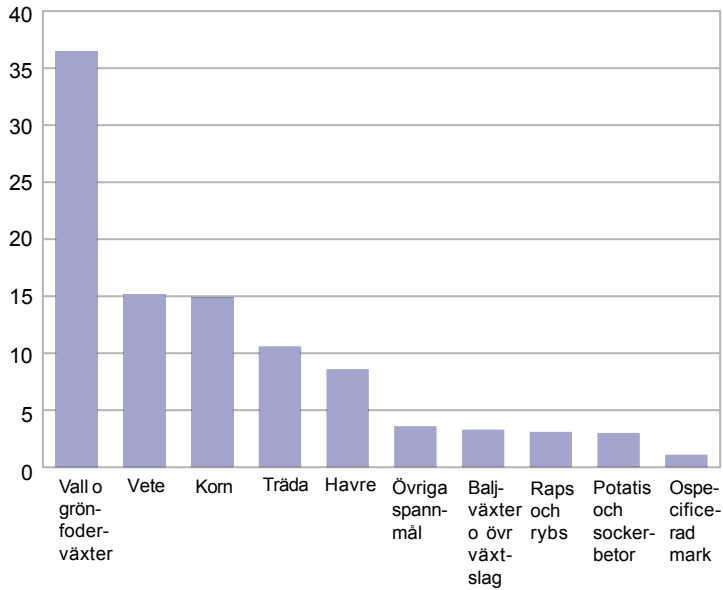
Publikationerna för senare år är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.sjv.se).

Delar av statistiken publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser, SSD, i anslutning till SCB:s webbplats.

Figur 3B
Åkerarealens användning 2004

Use of arable land

Procent

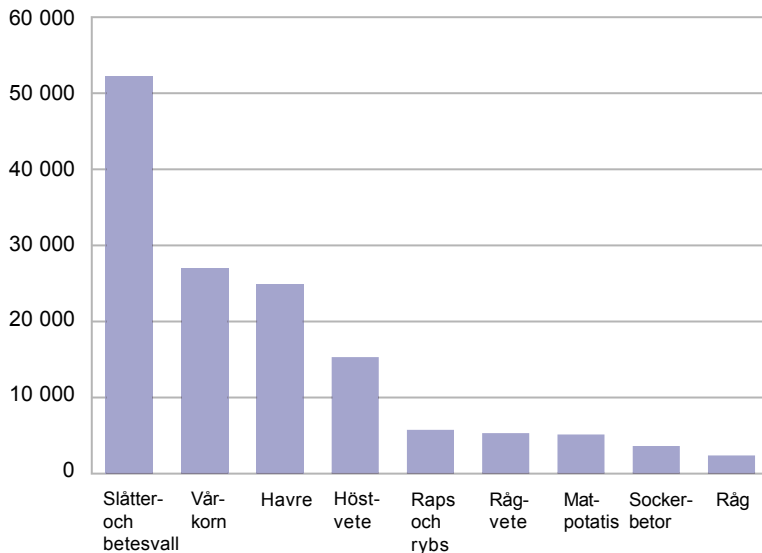

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

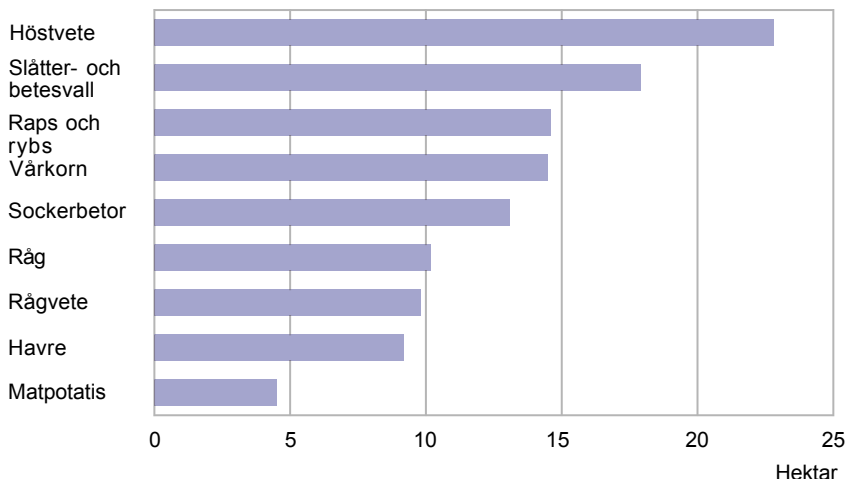
Figur 3C
Antal företag med odling av vissa grödor 2004

Number of holdings with cultivation of certain crops

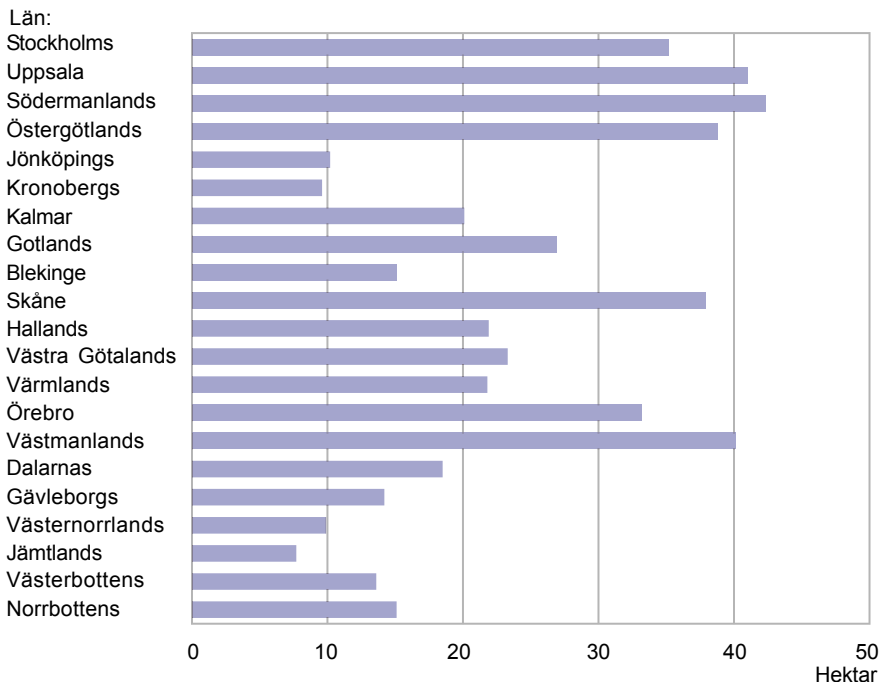
Antal

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 3D**Odling av vissa grödor, genomsnittliga arealer per företag 2004***Cultivation of certain crops, areas per holding*

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 3E**Odling av spannmål, genomsnittliga arealer per företag 2004***Cultivation of cereals, areas per holding*

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.1

Areal åker-, betes- och skogsmark på jordbruksföretag 2003, hektar

Area of agricultural and forest land on holdings in 2003

Område; storleksgrupp	Åkermark		Betesmark		Summa jordbruks- mark, hektar	Skogs- mark, hektar
	Totalt, hektar	Varav arren- derad, hektar	Totalt, hektar	Varav arren- derad, hektar		
<i>Län</i>						
Stockholms	86 079	45 970	14 027	5 444	100 106	85 722
Uppsala	149 022	70 827	19 880	7 677	168 901	118 331
Södermanlands	127 231	61 679	19 191	8 161	146 422	135 368
Östergötlands	208 572	103 631	47 359	21 389	255 931	180 734
Jönköpings	91 329	48 342	42 829	19 192	134 158	207 391
Kronobergs	50 585	25 399	23 455	10 838	74 040	137 902
Kalmar	126 433	56 037	75 845	29 282	202 277	204 363
Gotlands	86 073	31 444	28 860	8 175	114 933	61 918
Blekinge	32 374	13 236	13 234	5 567	45 608	61 144
Skåne	455 448	204 294	58 889	29 432	514 337	122 572
Hallands	113 408	46 010	17 456	7 510	130 864	85 720
Västra Götalands	475 955	185 759	66 232	24 940	542 187	452 323
Värmlands	109 532	46 442	8 433	2 283	117 965	202 601
Örebro	106 782	42 452	9 948	3 112	116 730	130 212
Västmanlands	122 019	51 743	9 545	3 549	131 564	117 143
Dalarnas	60 918	29 084	13 161	3 788	74 080	125 588
Gävleborgs	68 908	33 463	6 342	1 883	75 250	214 932
Västernorrlands	49 857	27 169	3 705	1 055	53 562	181 144
Jämtlands	41 543	24 307	10 901	4 043	52 444	199 294
Västerbottens	70 090	39 504	2 654	894	72 744	193 574
Norrbottnens	36 426	16 887	2 471	656	38 897	163 406
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	343 165	157 274	19 192	10 196	362 358	53 958
Gmb	316 172	125 412	111 557	43 196	427 729	173 583
Gns	449 623	188 372	46 469	18 496	496 092	200 070
Ss	613 359	279 302	70 178	26 993	683 537	579 379
Gsk	485 180	222 529	188 635	81 376	673 815	1 001 507
Ssk	193 946	87 109	23 073	7 846	217 019	415 988
Nn	153 765	82 942	21 770	6 494	175 535	540 447
Nö	113 376	60 738	13 541	4 276	126 917	416 449
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
2,1– 5,0	33 984	5 278	20 913	4 290	54 897	303 023
5,1– 10,0	83 816	17 757	34 282	8 568	118 097	422 413
10,1– 20,0	190 616	54 137	56 425	17 830	247 041	563 856
20,1– 30,0	187 153	63 637	50 270	17 020	237 423	382 075
30,1– 50,0	361 728	143 143	85 315	35 701	447 043	502 999
50,1– 100,0	708 726	324 649	131 383	60 332	840 108	591 904
100,1–	1 102 564	595 079	115 826	55 132	1 218 391	615 113
<i>Hela riket</i>						
2003	2 668 586	1 203 679	494 414	198 873	3 163 001	3 381 382
2002	2 679 941
2001	2 694 184
2000	2 705 984
1995	2 766 641	..	425 219	..	3 191 860	3 843 789
1990	2 844 592	..	331 691	..	3 176 283	4 065 431

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.2
Åkerareal efter storleksgrupp 2003
Area of arable land by size group

Område	Åkerareal inom storleksgrupp, hektar åkermark							Summa
	2,1– 5,0	5,1– 10,0	10,1– 20,0	20,1– 30,0	30,1– 50,0	50,1– 100,0	Över 100,0	
<i>Län</i>								
Stockholms	485	1 607	5 289	5 308	8 095	19 007	46 288	86 079
Uppsala	650	1 723	5 601	6 853	16 100	43 350	74 744	149 022
Södermanlands	608	1 772	4 968	4 719	10 750	26 755	77 660	127 231
Östergötlands	1 089	2 542	6 882	8 021	21 413	54 285	114 341	208 572
Jönköpings	2 351	5 884	10 832	10 395	19 664	26 872	15 332	91 329
Kronobergs	1 913	4 112	7 074	6 466	9 942	14 253	6 825	50 585
Kalmar	1 385	3 656	9 219	9 255	18 786	40 220	43 910	126 433
Gotlands	495	1 089	3 030	4 483	11 727	29 795	35 454	86 073
Blekinge	890	2 005	3 767	3 316	7 032	8 783	6 582	32 374
Skåne	3 666	9 268	24 243	24 275	49 693	101 237	243 065	455 448
Hallands	1 499	4 187	11 010	11 236	17 439	31 574	36 465	113 408
Västra Götalands	7 182	18 914	43 917	40 160	72 764	123 260	169 760	475 955
Värmlands	2 498	5 623	9 422	8 422	14 697	26 429	42 441	109 532
Örebro	1 050	2 848	5 651	6 783	12 933	28 659	48 858	106 782
Västmanlands	418	1 355	4 861	6 395	15 872	32 076	61 043	122 019
Dalarnas	1 382	2 743	6 170	6 482	10 545	18 490	15 106	60 918
Gävleborgs	1 331	3 501	8 192	7 193	13 785	21 589	13 318	68 908
Västernorrlands	1 500	3 277	6 045	4 519	7 569	15 413	11 534	49 857
Jämtlands	1 214	2 335	4 262	3 667	7 603	12 382	10 081	41 543
Västerbottens	1 337	3 370	6 803	5 883	9 780	23 816	19 101	70 090
Norrbottens	1 043	2 004	3 379	3 322	5 538	10 483	10 656	36 426
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	1 411	3 780	12 287	14 708	31 733	79 191	200 055	343 165
Gmb	2 488	5 904	16 898	19 337	43 749	92 534	135 263	316 172
Gns	2 429	6 878	22 118	23 940	53 733	114 863	225 662	449 623
Ss	3 094	8 918	26 421	31 040	64 796	154 149	324 941	613 359
Gsk	13 279	33 031	64 862	56 368	93 307	132 885	91 449	485 180
Ssk	4 412	10 652	19 174	17 390	30 571	51 938	59 810	193 946
Nn	4 004	8 604	17 694	14 419	26 956	47 155	34 934	153 765
Nö	2 869	6 050	11 161	9 951	16 884	36 012	30 450	113 376
<i>Hela riket</i>								
2003	33 984	83 816	190 616	187 153	361 728	708 726	1 102 564	2 668 586
2002	41 110	91 570	200 735	193 279	376 113	717 112	1 060 022	2 679 941
2001	42 665	101 352	213 781	202 038	392 960	734 902	1 006 465	2 694 162
2000	43 780	104 774	224 457	215 019	415 572	742 556	959 826	2 705 984
1995	48 935	126 649	271 350	263 631	502 960	780 177	772 940	2 766 641
1990	57 460	145 662	309 428	304 009	558 354	776 427	693 252	2 844 592

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.3
Åkerarealens användning 1990–2004, hektar
Use of arable land

Gröda	1990	1995	2000	2002	2003	2004
Spannmål ¹	1 335 700	1 104 500	1 228 900	1 129 300	1 153 900	1 125 700
därav vete	349 700	261 400	401 600	339 600	411 300	403 400
korn	492 000	453 400	411 200	416 800	368 500	397 300
havre	387 800	278 300	295 500	295 000	279 800	229 700
Baljväxter	..	21 200	37 300	41 500	38 800	43 200
Vall och grönfoderväxter ¹	918 100	1 058 900	920 800	973 400	965 000	970 500
Potatis	36 200	35 000	32 900	31 700	30 500	31 700
Socketbetor	50 000	57 500	55 500	54 800	50 100	47 600
Raps och rybs	167 900	104 600	48 200	67 500	58 600	83 800
Övriga växtslag ²	..	46 400	55 000	42 500	42 700	45 600
Träda	176 100	278 600	247 700	268 500	275 600	268 200
Ospecificerad åkermark ³	79 700	60 500	41 400	30 400
Ej utnyttjad åkermark	46 400	59 800	..	10 200	11 900	13 900
Summa åkermark	2 844 600	2 766 600	2 706 000	2 679 900	2 668 600	2 660 600
Summa betesmark	331 700	425 200	..	490 000	494 400	523 400
Summa jordbruksmark	3 176 300	3 191 800	..	3 169 900	3 163 000	3 184 000

1) I spannmålsarealen år 2000 ingår vissa arealer stråsäd till grönfoder och stråsäd/baljväxtblandningar avsedda att skördas som grönfoder.

2) Frövall, oljelin, energiskog, trädgårdsväxter samt alla övriga mindre åkergrödor som inte ingår i ovanstående redovisning.

3) Arealer som ej kunnat fördelas på gröda.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.4
Spannmål 2004. Arealer och antal företag med odling
Cereals. Areas and number of holdings with cultivation

Område; storleksgrupp	Arealer, hektar								Antal företag med odling	
	Höst- vete	Vår- vete	Råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd		Summa spann- måls- areal
<i>Län</i>										
Stockholms	16 221	893	652	116	10 190	7 016	1 211	437	36 736	1 043
Uppsala	30 371	5 385	1 679	217	31 823	8 906	1 359	1 356	81 097	1 977
Södermanlands	26 277	3 168	1 144	98	12 785	12 823	3 235	751	60 281	1 425
Östergötlands	51 173	2 912	3 506	195	17 892	12 294	7 689	2 250	97 910	2 525
Jönköpings	1 037	73	23	176	7 461	8 746	1 694	1 356	20 566	2 015
Kronobergs	325	85	40	11	3 389	5 771	1 196	561	11 379	1 189
Kalmar	11 104	997	593	1 187	15 195	6 230	4 673	1 204	41 183	2 049
Gotlands	6 970	1 999	862	796	16 587	2 402	3 850	199	33 665	1 252
Blekinge	2 294	1 106	170	80	4 541	1 349	1 242	149	10 931	726
Skåne	98 825	12 026	8 429	1 742	91 013	11 234	4 425	316	228 010	6 018
Hallands	10 022	2 366	531	111	21 981	11 581	4 189	722	51 503	2 354
V:a Götalands	65 225	7 354	4 259	191	46 651	77 303	13 384	6 524	220 890	9 481
Värmlands	4 144	723	232	80	12 742	15 215	1 793	410	35 340	1 622
Örebro	9 649	5 896	1 419	223	18 929	16 139	1 059	535	53 849	1 622
Västmanlands	14 763	7 449	456	45	26 270	18 170	946	461	68 561	1 709
Dalarnas	955	739	340	–	14 132	4 218	39	197	20 620	1 116
Gävleborgs	439	366	64	–	14 308	6 022	44	396	21 639	1 521
Västernorrlands	28	7	1	–	5 646	691	83	229	6 684	675
Jämtlands	–	20	0	–	2 543	258	1	67	2 888	377
Västerbottens	2	9	0	–	13 142	2 239	48	360	15 800	1 159
Norrbottnens	0	12	–	–	4 787	1 089	36	217	6 141	406
<i>Produktionsområden</i>										
Gss	83 115	10 811	4 040	1 097	73 303	13 397	5 036	403	191 201	4 479
Gmb	38 387	6 769	5 780	2 588	58 098	8 776	10 163	513	131 075	5 020
Gns	104 295	8 715	6 981	344	46 801	59 712	15 516	4 257	246 622	6 946
Ss	99 381	22 545	5 123	765	104 072	67 195	8 990	3 635	311 706	7 834
Gsk	17 763	2 240	1 336	458	43 247	49 891	9 841	7 118	131 895	10 943
Ssk	6 792	2 369	1 099	17	26 820	22 163	2 444	1 488	63 192	3 600
Nn	88	116	41	–	21 667	5 220	120	700	27 952	2 381
Nö	2	20	0	–	17 997	3 342	84	582	22 028	1 602
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>										
2,1– 5,0	237	48	57	20	1 078	1 499	106	82	3 127	1 533
5,1– 10,0	1 393	275	194	84	5 123	6 588	413	426	14 497	4 169
10,1– 20,0	7 812	1 344	847	155	20 953	20 479	1 771	1 297	54 659	8 078
20,1– 30,0	10 861	1 572	988	221	25 408	20 414	2 520	1 483	63 464	5 703
30,1– 50,0	29 037	4 468	2 147	597	51 456	36 791	5 554	3 364	133 413	7 691
50,1– 100,0	78 162	11 838	5 342	1 491	110 166	61 530	14 146	6 213	288 886	8 972
Över 100,0	222 322	34 040	14 828	2 700	177 822	82 395	27 685	5 832	567 625	5 841
<i>Hela riket</i>										
2004	349 823	53 585	24 402	5 268	392 006	229 696	52 195	18 697	1 125 672	41 987
2003	364 058	47 290	24 366	6 345	362 127	279 808	44 661	25 235	1 153 890	42 781
2002	285 249	54 350	24 395	6 386	410 456	295 002	30 809	22 623	1 129 269	44 038
2000 ¹	353 201	48 364	34 533	12 997	398 227	295 544	40 728	45 328	1 228 922	50 679
1995	222 304	39 076	39 693	26 220	427 155	278 322	44 577	27 124	1 104 471	..
1990	320 120	29 595	73 460	..	492 027 ²	387 823	..	32 628 ³	1 335 653	..

1) I spannmålsarealen år 2000 ingår arealer av stråsäd till grönfoder och stråsäd/baljväxtblandningar avsedda att skördas som grönfoder.

2) Inklusive höstkorn.

3) Inklusive rågvete.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.5

Baljväxter 2004. Arealer och antal företag med odling*Leguminous plants. Areas and number of holdings with cultivation*

Område; storleksgrupp	Ärtor, äkerbönor m.m.		Konservärter		Bruna bönor		Summa balj- växter Areal hektar
	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar	Antal företag	
<i>Län</i>							
Stockholms	1 157	87	—	—	—	—	1 157
Uppsala	3 247	280	—	—	—	—	3 247
Södermanlands	2 483	167	—	—	—	—	2 483
Östergötlands	6 083	495	—	—	—	—	6 083
Jönköpings	114	21	—	—	—	—	114
Kronobergs	50	16	—	—	—	—	50
Kalmar	1 040	127	—	—	767	71	1 807
Gotlands	1 163	169	1	1	—	—	1 164
Blekinge	64	12	—	—	—	—	64
Skåne	4 373	430	6 372	393	—	—	10 745
Hallands	1 887	221	421	36	—	—	2 308
Västra Götalands	7 115	687	2 524	168	—	—	9 639
Värmlands	1 009	85	—	—	—	—	1 009
Örebro	904	98	—	—	—	—	904
Västmanlands	1 998	186	—	—	—	—	1 998
Dalarnas	302	47	—	—	—	—	302
Gävleborgs	124	30	—	—	—	—	124
Västernorrlands	3	2	—	—	—	—	3
Jämtlands	2	3	—	—	—	—	2
Västerbottens	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens	—	—	—	—	—	—	—
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	4 066	394	5 894	363	—	—	9 960
Gmb	3 757	463	609	47	767	71	5 133
Gns	11 547	964	2 524	168	—	—	14 071
Ss	10 515	856	—	—	—	—	10 515
Gsk	2 009	318	291	20	—	—	2 300
Ssk	1 193	162	—	—	—	—	1 193
Nn	30	15	—	—	—	—	30
Nö	0	1	—	—	—	—	0
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
2,1– 5,0	50	28	—	—	—	—	50
5,1– 10,0	150	67	25	3	—	—	175
10,1– 20,0	755	231	99	11	4	1	858
20,1– 30,0	943	227	127	15	14	4	1 084
30,1– 50,0	2 298	420	599	58	74	15	2 971
50,1– 100,0	6 830	893	1 824	161	202	28	8 856
Över 100,0	22 090	1 292	6 643	350	473	23	29 206
<i>Hela riket</i>							
2004	33 116	3 158	9 318	598	767	71	43 201
2003	28 942	3 022	9 121	591	767	76	38 830
2002	31 959	3 402	8 909	554	717	79	41 585
2000	27 892	3 495	8 525	562	835	121	37 252
1995	11 959	1 871	8 578	..	709	..	21 246
1990	32 725

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.6

Oljevaxter 2004. Arealer och antal företag med odling

Oilseed crops. Areas and number of holdings with cultivation

Område; Storleksgrupp	Arealer, hektar					Summa areal av raps och rybs	Antal företag med odling	Oljelin	
	Höstraps	Vårrops	Höstrybs	Vårrybs	Areal hektar			Antal företag	
<i>Län</i>									
Stockholms	615	2 588	239	305	3 747	200	246	8	
Uppsala	445	5 449	287	642	6 824	387	471	31	
Södermanlands	639	3 745	226	583	5 193	256	413	16	
Östergötlands	5 798	2 872	58	363	9 090	649	2 865	185	
Jönköpings	127	82	7	31	246	35	–	–	
Kronobergs	21	21	6	97	146	20	–	–	
Kalmar	1 460	266	6	126	1 858	149	76	14	
Gotlands	1 157	899	24	145	2 225	234	107	14	
Blekinge	140	119	–	25	283	34	0	1	
Skåne	18 538	2 837	16	63	21 454	1 407	231	18	
Hallands	1 168	758	9	221	2 156	217	34	5	
Västra Götalands	7 075	8 660	118	2 140	17 993	1 297	898	80	
Värmlands	32	920	58	1 177	2 187	132	36	10	
Örebro	224	2 848	118	519	3 710	272	229	19	
Västmanlands	48	4 582	69	1 020	5 719	362	105	11	
Dalarnas	6	30	1	600	637	70	43	6	
Gävleborgs	0	38	1	278	317	30	8	4	
Västernorrlands	1	2	–	3	5	5	–	–	
Jämtlands	–	–	–	–	–	–	–	–	
Västerbottens	–	0	–	–	0	1	–	–	
Norrbottens	–	–	–	7	7	1	–	–	
<i>Produktionsområden</i>									
Gss	15 226	2 416	9	166	17 817	1 158	151	15	
Gmb	6 750	1 817	35	169	8 771	748	262	32	
Gns	12 182	9 932	117	2 066	24 296	1 744	3 488	237	
Ss	1 982	19 688	974	3 865	26 510	1 548	1 421	90	
Gsk	1 097	1 670	70	755	3 592	366	72	20	
Ssk	258	1 190	36	1 263	2 747	216	366	30	
Nn	1	2	1	53	56	13	5	2	
Nö	1	0	–	7	9	3	–	–	
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>									
2,1 – 5,0	34	10	–	–	44	20	11	5	
5,1 – 10,0	84	93	7	35	220	65	48	19	
10,1 – 20,0	578	679	1	312	1 570	301	133	29	
20,1 – 30,0	763	860	36	422	2 081	352	59	15	
30,1 – 50,0	2 184	2 504	116	1 080	5 884	829	346	46	
50,1 – 100,0	7 157	7 914	255	2 158	17 484	1 721	789	87	
Över 100,0	26 696	24 655	828	4 336	56 515	2 464	4 379	221	
<i>Hela riket</i>									
2004	37 496	36 715	1 244	8 343	83 798	5 752	5 764	422	
2003	23 352	26 670	817	7 734	58 574	4 511	3 727	328	
2002	31 219	21 943	1 899	12 408	67 469	5 143	3 191	330	
2000	24 870	12 112	1 395	9 791	48 168	4 475	10 660	1 142	
1995	56 084	23 311	1 587	23 661	104 643	..	4 288	..	
1990	84 598	44 203	9 068	30 035	167 904	

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.7

Vall och grönfoder 2004. Arealer och antal företag¹ med odling*Ley and green fodder. Areas and number of holdings with cultivation*

Område; storleksgrupp	Grönfoder ²		Slätter- och betesvall		Frövall		Summa vall
	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar
<i>Län</i>							
Stockholms	317	47	27 277	1 351	170	7	27 764
Uppsala	1 130	105	32 577	1 885	318	17	34 025
Södermanlands	481	68	35 299	1 608	653	32	36 433
Östergötlands	1 371	177	53 357	2 745	2 154	143	56 882
Jönköpings	2 066	486	61 923	3 437	15	1	64 004
Kronobergs	714	210	34 945	2 256	2	1	35 661
Kalmar	1 823	257	63 760	2 966	62	7	65 645
Gotlands	1 318	196	36 280	1 428	57	11	37 655
Blekinge	303	74	13 665	1 115	5	1	13 973
Skåne	5 796	822	88 966	6 690	4 685	263	99 447
Hallands	1 923	255	40 470	2 804	474	37	42 867
Västra Götalands	4 799	686	150 625	10 141	2 029	120	157 453
Värmlands	1 205	181	51 326	2 576	262	21	52 793
Örebro	578	89	26 667	1 770	505	40	27 750
Västmanlands	433	45	20 126	1 431	873	52	21 432
Dalarnas	947	185	29 363	1 658	40	5	30 350
Gävleborgs	1 843	304	36 899	1 862	6	4	38 748
Västernorrlands	2 626	498	34 358	1 426	8	5	36 992
Jämtlands	2 693	444	32 725	1 259	–	–	35 418
Västerbottens	2 255	381	41 394	1 606	10	4	43 659
Norrbottnens	1 095	195	22 771	863	2	2	23 868
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	2 560	300	38 283	3 647	3 930	233	44 773
Gmb	5 406	716	111 538	5 807	1 028	70	117 972
Gns	3 185	342	83 257	5 412	3 866	237	90 308
Ss	2 879	322	148 077	8 103	2 646	157	153 602
Gsk	8 599	1 756	290 987	18 222	556	43	300 142
Ssk	2 347	378	90 769	5 352	278	26	93 394
Nn	6 928	1 219	101 936	4 312	12	8	108 876
Nö	3 811	692	69 918	2 803	12	6	73 741
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
2,1– 5,0	203	161	19 537	6 055	3	3	19 743
5,1– 10,0	748	473	51 627	8 699	10	6	52 385
10,1– 20,0	2 252	938	101 486	10 324	41	13	103 779
20,1– 30,0	2 332	682	87 389	5 948	77	20	89 798
30,1– 50,0	5 071	1 054	155 109	7 423	336	51	160 516
50,1– 100,0	11 352	1 481	263 914	8 433	1 861	195	277 127
Över 100,0	13 756	882	255 710	5 330	10 002	483	279 468
<i>Hela riket</i>							
2004	35 715	5 671	934 771	52 212	12 329	771	982 815
2003	31 748	5 471	933 280	51 719	12 306	814	977 334
2002	32 387	5 585	941 023	52 773	12 439	817	985 849
2000	3 478	918	917 305	54 673	8 465	690	929 248
1995	23 999	..	1 034 937	71 340	7 822	1 037	1 066 758
1990	10 753	1 649	928 846

1) För varje region redovisas antalet företag med odling i regionen. Detta innebär att vissa företag kan ingå i redovisningen för mer än en region.

2) Inkl.majs. År 2000 redovisas stråsäd till grönfoder samt vissa arealer stråsäd/baljaväxtblandningar under spannmål.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.8

Slåttervall och betesvall. Arealfördelning 2004, hektar och procent*Temporary grasses and grazings. Distribution of acreage in 2004, hectares and per cent*

Område	Areal slåttervall, hektar	Andel slåttervall av total vallareal, procent	Areal betesvall, hektar	Andel betesvall av total vallareal, procent	Areal slåtter- och betesvall, hektar
<i>Län</i>					
Stockholms	21 960	81	4 260	16	27 280
Uppsala	26 370	81	5 560	17	32 580
Södermanlands	27 070	77	7 740	22	35 300
Östergötlands	45 360	85	6 670	13	53 360
Jönköpings	53 560	87	7 770	13	61 920
Kronobergs	28 650	82	6 300	18	34 940
Kalmar	55 220	87	7 800	12	63 760
Gotlands	29 750	82	6 080	17	36 280
Blekinge	13 660
Skåne	71 810	81	15 410	17	88 970
Hallands	31 000	77	9 100	23	40 470
Västra Götalands	114 720	76	34 540	23	150 620
Värmlands	37 090	72	13 480	26	51 330
Örebro	18 900	71	6 680	25	26 670
Västmanlands	20 130
Dalarnas	22 890	78	6 140	21	29 360
Gävleborgs	28 530	77	8 000	22	36 900
Västernorrlands	27 310	80	6 380	19	34 360
Jämtlands	27 010	83	5 720	18	32 720
Västerbottens	37 130	90	3 410	8	41 390
Norrbottnens	20 190	89	2 510	11	22 770
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	29 410	77	7 680	20	38 280
Gmb	94 340	85	16 130	15	111 540
Gns	64 220	77	17 430	21	83 260
Ss	113 630	77	31 140	21	148 080
Gsk	239 300	82	49 090	17	290 990
Ssk	68 990	76	19 700	22	90 770
Nn	81 270	80	19 760	19	101 940
Nö	62 460	89	6 480	9	69 920
<i>Hela Riket</i>					
2004	754 870	81	166 330	18	934 770
2003	764 360	82	159 590	17	933 280
2002	765 050	81	169 380	18	941 020

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 3.9

Potatis och sockerbetor 2004. Arealer och antal företag med odling*Potatoes and sugar beet. Areas and number of holdings with cultivation*

Område; storleksgrupp	Matpotatis ¹		Potatis för stärkelse ¹		Sockerbetor	
	Areal, hektar	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag
<i>Län</i>						
Stockholms	117	107	–	–	–	–
Uppsala	316	137	0	1	–	–
Södermanlands	121	85	–	–	–	–
Östergötlands	1 842	221	–	–	5	1
Jönköpings	368	297	1	3	–	–
Kronobergs	168	185	15	4	–	–
Kalmar	514	210	819	70	1 535	107
Gotlands	863	118	–	–	2 986	285
Blekinge	141	129	2 780	225	930	120
Skåne	7 439	780	4 842	362	41 487	2 958
Hallands	2 999	406	45	7	679	159
Västra Götalands	3 806	922	153	21	–	–
Värmlands	646	130	0	1	–	–
Örebro	830	192	0	1	–	–
Västmanlands	121	66	–	–	–	–
Dalarnas	811	211	–	–	–	–
Gävleborgs	365	227	0	1	–	–
Västernorrlands	218	266	0	2	–	–
Jämtlands	178	191	0	1	–	–
Västerbottens	472	166	1	2	–	–
Norrbottnens	677	110	–	–	2	1
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	7 083	750	806	111	34 145	2 347
Gmb	4 465	631	7 078	506	13 186	1 301
Gns	4 878	522	152	17	5	1
Ss	1 720	535	1	3	–	–
Gsk	1 551	1 340	618	86	287	55
Ssk	984	375	0	1	–	–
Nn	1 160	709	0	4	–	–
Nö	1 172	322	1	2	2	1
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
2,1– 5,0	118	270	7	6	11	6
5,1– 10,0	328	602	43	18	127	55
10,1– 20,0	998	972	149	46	937	284
20,1– 30,0	1 138	611	291	66	1 463	325
30,1– 50,0	2 282	844	1 008	140	4 407	705
50,1– 100,0	5 685	1 010	2 243	201	11 360	1 117
Över 100,0	12 466	838	4 915	223	29 320	1 137
<i>Hela riket</i>						
2004	23 015	5 147	8 656	700	47 625	3 629
2003	21 923	5 306	8 617	669	50 100	3 829
2002	23 142	5 671	8 589	716	54 820	4 072
2000	23 610	6 310	9 293	827	55 484	4 370
1995	27 630	13 371	7 371	916	57 518	5 143
1990	27 305	19 348	8 866	1 364	49 951	6 702

1) År 2000 inkluderas vissa arealer matpotatis i potatis för stärkelse.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.10
Träda, outnyttjad mark m.m. 2004. Arealer, hektar
Fallow and untilled land etc. Areas

Område; storleksgrupp	Energi- skog	Träd- gårds- växter	Andra växtslag	Träda	Ospecifi- cerad åker- mark ¹	Annan obrukad åker	Ej ut- nyttjad slätter- och betesvall	Hela åker- arealen
<i>Län</i>								
Stockholms	628	113	81	12 330	589	909	..	84 417
Uppsala	2 003	72	172	19 947	514	577	..	149 264
Södermanlands	1 886	221	21	19 950	321	751	..	128 073
Östergötlands	1 360	580	129	28 299	2 384	822	..	208 251
Jönköpings	1	128	22	3 864	895	369	..	90 577
Kronobergs	38	32	6	2 123	512	196	..	50 325
Kalmar	109	1 022	27	9 997	801	554	..	125 947
Gotlands	15	687	110	5 898	467	250	..	86 093
Blekinge	24	680	20	2 055	290	95	..	32 268
Skåne	2 477	5 145	458	27 594	2 735	1 501	..	453 563
Hallands	94	803	61	8 511	656	294	..	113 010
Västra Götalands	794	1 044	253	55 066	4 241	2 046	..	474 277
Värmlands	377	156	43	12 393	3 093	591	..	108 665
Örebro	2 138	147	67	15 304	680	642	..	106 250
Västmanlands	1 441	63	124	21 922	565	637	..	122 687
Dalarnas	335	154	53	5 494	1 212	553	..	60 565
Gävleborgs	96	42	72	4 805	1 886	624	..	68 726
Västernorrlands	26	65	46	2 476	2 414	505	..	49 434
Jämtlands	–	92	19	1 178	1 534	253	..	41 562
Västerbottens	189	30	121	6 603	2 251	1 047	..	70 171
Norrbottens	83	228	24	2 416	2 403	666	..	36 517
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	1 125	3 830	366	20 461	1 279	1 015	..	334 011
Gmb	1 198	4 050	250	23 402	1 892	1 128	..	319 862
Gns	1 697	1 272	271	58 009	1 317	1 335	..	447 720
Ss	8 030	700	459	92 005	2 615	3 554	..	612 837
Gsk	764	927	182	35 472	6 235	2 304	..	486 344
Ssk	980	268	137	22 915	5 997	1 354	..	193 528
Nn	47	198	112	6 828	6 042	1 438	..	152 746
Nö	272	258	154	9 131	5 066	1 757	..	113 590
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>								
2,1 – 5,0	104	181	35	907	8 687	286	..	33 309
5,1 – 10,0	303	410	98	4 706	8 476	914	..	82 729
10,1 – 20,0	968	824	227	15 620	4 833	1 602	..	187 156
20,1 – 30,0	1 015	818	117	18 127	1 243	1 312	..	182 011
30,1 – 50,0	1 648	1 178	153	36 577	1 603	1 885	..	353 872
50,1 – 100,0	2 544	2 584	390	72 708	1 286	3 275	..	695 217
Över 100,0	7 531	5 509	910	119 579	4 315	4 610	..	1 126 349
<i>Hela riket</i>								
2004	14 113	11 504	1 930	268 223	30 442	13 885	..	2 660 643
2003	14 306	10 437	1 893	275 644	41 374	11 936	..	2 668 586
2002	14 621	10 127	2 043	268 543	60 462	10 231	..	2 679 941
2000	15 079	10 389	10 447	247 734	79 696	2 705 984
1995	13 575	14 952	10 014	278 633	..	37 397	22 419	2 766 641
1990	176 075	..	17 312	29 099	2 844 592

1) Arealer som ej kunnat fördelas per gröda.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

4 Skördar

I kapitel 4 redovisas hektar- och totalskördar samt normskördar för olika jordbruksgrödor för de företag som har mer än 2,0 ha åkermark. Skördar inom trädgårdsodlingen redovisas i kapitel 5.

Sammanfattning

Allmänt

Hösten 2003 var torr och varm, vilket innebar goda förutsättningar för sådd av höstsådda grödor. Väderförhållandena under vintern var sedan gynnsamma och de höstsådda grödorna klarade övervintringen bra. Våren var regnfattig och vårbruket kom igång tidigt. Grödorna utvecklades väl under den svala våren och försommaren. Under andra halvan av juni och i juli var nederbörden mycket riklig och lokalt förekom översvämningar, särskilt i Småland och i de sydvästra delarna av landet. Från Skåne rapporterades det om problem med grönskott som ledde till att grödorna mognade ojämnt. I augusti kom till slut sommarvädret med sol och värme och merparten av grödorna kunde tröskas snabbt och med låga vattenhalter. Men redan i mitten av september började en ny period med mycket regn och en del av de arealer som då inte var skördade fick lämnas obärgade.

Hektarskördar

Hektarskördarna påverkas av andelen obärgad areal på så vis att de blir lägre ju större den obärgade arealen är.

Spannmål (tabell 4.1)

Skördeutbytet per hektar jämfört med tidigare år varierade i olika delar av landet. I Skåne län hade alltför stora regnmängder negativ inverkan på grödornas utveckling och hektarskördarna var överlag lägre än vad de varit de närmast föregående åren. Som exempel kan noteras att avkastningen av *höstvet*, *vårvet* och *vårkorn* var 9 %, 18 % respektive 12 % lägre än motsvarande genomsnitt för de fem senaste

åren. Skåne län hade ändå landets högsta hektarskörd av höstvet. För vårvet och vårkorn var det Kalmar respektive Östergötlands län som hade de högsta hektarskördarna.

Flera län i Mellansverige uppvisade förhållandevis höga hektarskördar av spannmålsgrödorna. I Västmanlands län var avkastningen av höstvet och vårkorn runt 25 % högre än femårsgenomsnittet och i Örebro län var motsvarande hektarskördar 26 respektive 18 % högre.

Ärter och åkerbönor (tabell 4.3)

Skörden per hektar av ärter var på riksnivå i nivå med förra årets hektarskörd och 13 % högre än femårsgenomsnittet. Högsta skörden per hektar av ärter bärgades på Gotland. Landets lägsta hektarskördar fanns under 2004 i Skåne och i Hallands län.

Under 2004 ingick *åkerbönor* i skördestatistiken för första gången. Åkerbönor har under senare år börjat odlas alltmer och arealen uppgick under 2004 till 5 500 hektar. Åkerbönor uppvisade en hektarskörd på cirka 2 300 kilo per hektar. Odling av åkerbönor är vanligt förekommande inom den ekologiska odlingen eftersom grödan liksom andra baljväxter bidrar till försörjningen av växtnäringssämnet kväve.

Ärter och åkerbönor är de två vanligaste grödorna som ingår i begreppet trindsäd. Med trindsäd menas baljväxter som odlas för frönas skull till mogen skörd. Namnet trindsäd kommer av de runda, uppsvällade fröna.

Oljeväxter (tabell 4.4)

Hektarskörden av *höststraps* var under 2004 20 % högre än året innan och 14 % högre än femårsgenomsnittet. *Vårstraps*, *höstrybs* och *vårtrybs* visade också hektarskördar som var betydligt högre än både föregående års skördenivåer,

femårsgenomsnitt och normskördar. För samtliga raps- och rybsgrödor utom vårrybs är 2004 års hektarskörd den högsta som uppmätts. För vårrybs är 2004 års hektarskörd den högsta sedan 1999.

Nya sorter som klarar övervintringen bättre i Mellansverige har introducerats under de senaste åren. Detta kan tillsammans med i övrigt gynnsamma förhållanden för övervintring och tidig tillväxt vara några av förklaringarna till de höga hektarskördarna för raps och rybs.

För *oljelin* har avkastningen per hektar ökat under de tre senaste åren och var liksom 2002 och 2003 hög jämfört med hur skördenivån varit under åren dessförinnan. Det har under 2004 rapporterats om svårigheter med tröskningen av en del linfält på grund av för mycket regn.

Slåttervall (tabell 4.5)

Undersökning om skörd av *slåttervall* genomfördes för tredje året efter ett uppehåll under några år. Hektarskörderna för första skörd 2004 uppgick till 3 290 kg per hektar, återväxten till 1 730 kg per hektar och den totala inbärgade vallskörden till 5 010 kg per hektar. Avkastningen var på samma nivå som föregående år. Hektarskörderna för återväxten har beräknats för den totala slåttervallarealen, dvs. hela arealen och inte enbart den där återväxten tillvaratagits. Det innebär att avkastningsnivån per hektar blir lägre än om beräkningen skett för enbart tillvaratagen återväxtareal. Rena betesvallar samt återväxt som tillvaratagits som bete ingår inte i undersökningen.

Potatis och sockerbeter (tabell 4.6)

Hektarskörderna av *matpotatis* var för riket 27 610 kg per hektar, vilket är 8 % högre än förra året. Östergötlands län redovisade den högsta hektarskörderna, 32 330 kg per hektar. Skåne län har en förhållandevis stor färskpotatisodling vilket drar ner hektarskörderna, trots detta nås en hektarskörd om 30 730 kg per hektar. Något lägre hektarskörd än föregående år redovisas för Gävleborgs län medan Uppsala och Norrbottens län uppvisar en kraftig minskning av hektarskörderna jämfört med fjolårets resultat. I

övriga län där hektarskörderna redovisas var skörden högre eller avsevärt högre än föregående år. *Potatis för stärkelse* odlas främst i Skåne, Blekinge och Kalmar län. Hektarskörderna för riket beräknades till 39 720 kg per hektar vilket är 16 % högre än 2003.

Stärkelsehalten för potatis levererad som potatis för stärkelse framgår av **tabell 4.7**. År 2004/2005 låg medelstärkelsehalten på 19,8 % enligt uppgifter från Lyckeby Stärkelsen. Det är en något lägre halt jämfört med föregående år.

Enligt uppgifter från Danisco Sugar AB var 2004 års skörd av *sockerbeter* 48 000 kg per hektar för riket, vilket var en minskning med 3 % jämfört med 2003. Sockerhalten (**tabell 4.7**) angavs till 17,5 % vilket var 0,7 % lägre än föregående år.

Normskördar (tabell 4.8)

SCB beräknar årligen normskördar. Med normskörd menas den skörd som man kan förvänta sig under normala väderbetingelser. Normskörden i ett område utgörs av medeltalet av hektarskörderna enligt skördeundersökningarna (leveransuppgifter för sockerbeter) under de senaste 15 åren före det aktuella normskördeåret plus en beräknad skördeförändring från 15-årsperiodens mitt t.o.m. det aktuella skördeåret. Under senare år har trenden med årliga skördeökningar för normskörden stagnerat och för vissa grödor t.o.m. minskat.

Totalskördar

Totalskördarna är beroende av skörden per hektar och av odlingens omfattning.

Vete och råg (tabell 4.2)

Totalskörden av *höstvete* uppgick år 2004 till 2,2 miljoner ton vilket är den största totalskörden som uppmätts. Den motsvarar 39 % av den totala spannmålsskörderna. Arealen höstvete var 4 % mindre än föregående år. Gynnsamma förhållanden för övervintring gjorde att i stort sett inga arealer behövde köras upp på våren. Jämfört med föregående år har total-

skörden ökat med 7 %. Störst total skörd uppmättes i Skåne respektive Västra Götalands län med 684 000 respektive 368 000 ton.

En allt större andel av höstvetet utgörs av s.k. fodervete som här har inräknats i totalskörden. De spannmålsgrödor som odlas för produktion av etanol ingår också i de redovisade kvantiteterna.

Den totala skörden av *vårvete* var 253 000 ton. Störst total skörd redovisades för Skåne län med 61 000 ton.

Totalskörden av *höstråg* uppgick till 133 000 ton vilket är en ökning med 14 % jämfört med 2003.

Korn, havre, rågvete och blandsäd (tabell 4.2)

Totalskörden av *havre* har beräknats till 925 300 ton. Det är 15 % mindre än 2003 och den lägsta havreskörden sedan 1992, då det var ett torrår med extremt låga skördenivåer. Den nu aktuella minskningen beror på att den odlade arealen med havre har minskat.

Den totala skörden av *vårkorn* uppgick till 1 662 400 ton, vilket är 11 % mer än 2003.

Totalskörden av *rågvete* och *blandsäd* har beräknats till 270 000 respektive 75 000 ton.

Ärter och åkerbönor (tabell 4.3)

Den totala skörden av *ärter* uppgick till 88 000 ton, vilket är 11 % mer än 2003. Störst omfattning har odlingen i Östergötlands län som redovisar en total skörd på 22 000 ton. Under 2004 ingick *åkerbönor* i skördestatistiken för första gången. Den totala skörden uppgick till drygt 12 000 ton. Störst omfattning har odlingen i Västra Götalands län som svarar för mer än hälften av rikets skörd.

Oljeväxter (tabell 4.4)

Totalskörden av raps och rybs har beräknats till 227 500 ton. Det är 76 % mer än föregående år, 68 % mer än genomsnittet för de fem senaste åren och den största totalskörden sedan 1993. Den kraftiga ökningen är en följd av både ökad odling och ovanligt höga skördar per hektar.

Under 2004 var odlingen av raps och rybs den största sedan 1995. Relativt höga priser under 2003 och bra förutsättningar för höstsådd har bidragit till det ökade intresset för oljeväxtodling. Det är framförallt arealen med höstsådd raps- och rybs som ökat.

Av *höstraps* bärgades 129 000 ton. Totala skörden för *vårrops* beräknas till 82 000 ton. Totalskördarna av *vårrys* och *höstrybs* har beräknats till 13 800 respektive 2 800 ton.

Totalskörden av *olja* har beräknats till 11 600 ton, vilket är en ökning jämfört med de närmast föregående åren. Den totala skörden har varierat mycket mellan åren beroende på skillnader i skörd per hektar och förändringar i den odlade arealen.

Slåttervall (tabell 4.5)

Vid 2004 års undersökning har den totala bärgade skörden av *slåttervall* skattats till 3,8 miljoner ton, varav den första skörden till 2,5 miljoner ton och återväxten till 1,3 miljoner ton. Det är den inbärgade skörden av slåttervall som beräknats. Rena betesvallar samt återväxt som tillvaratagits genom bete ingår inte i undersökningen.

Potatis och sockerbetor (tabell 4.6)

Totalskörden av *matpotatis* har beräknats till sammanlagt 635 000 ton. Det är en ökning med cirka 74 000 ton jämfört med 2003 års totalskörd och innebär en vändning efter att totalskörden minskat under de senaste åren. Ökningen beror både på att en högre skörd per hektar bärgats och på att den odlade arealen ökade. Ändrad insamlingsmetod under 1999 gör det svårt att jämföra resultaten för 1999–2004 med resultaten fram t.o.m. år 1998.

Totalskörden för *potatis för stärkelse* har beräknats till 344 000 ton, vilket är en ökning med 48 000 ton jämfört med föregående års skörd. I totalskörden ingår även potatis för stärkelse som ska bli utsäde.

Enligt Danisco Sugar AB blev 2004 års totalskörd av *sockerbetor* uppemot 2,3 miljoner ton vilket är nästan 8 % lägre än föregående år.

Om statistiken

Hektar- och totalskördar

Skördestatistik

Sedan lång tid tillbaka har uppgifter om skördar inom jordbruket redovisats varje år i Sverige. Skördeuppskattningar enligt den s.k. objektiva metoden infördes i början av 1960-talet, genomfördes av SCB och utformades främst för skördeskadestyddets behov av statistik som beräkningsunderlag. Därigenom uppfylldes i huvudsak även andra behov av skördestatistik. Det statliga skördeskadestyddet upphörde efter 1987 års skörd då ansvaret övertogs av Lantbrukarnas riksförbund (LRF). När även detta skydd avvecklades 1995 åtog sig staten att ha ett övergripande ansvar för skördeskador av naturkatastrofkaraktär.

Med början under 1995 infördes ett nytt skördestatistiskt system baserat på en kombination av en riksomfattande intervjuundersökning med jordbrukare och objektiva mätningar av skörden på provytor i 32 av rikets 106 skördeområden (SKO). Skördestatistiken för *spannmål*, *trindsäd* och *oljeväxter* baseras fr.o.m. 1998 helt och hållet på en riksomfattande intervjuundersökning med jordbrukare.

För *sockerbetor* erhålls uppgifter från Danisco Sugar AB. För *oljeväxterna* har uppgifter tidigare erhållits från Jordbruksverkets Oljeväxtkontor men fr.o.m. 1995 ingår oljeväxterna i intervjuundersökningen om skördens storlek.

Framtagning av skördestatistik för *potatis* med hjälp av provgrävningar ersattes 1999 med postenkätundersökning. Även andra metodförändringar gjordes vilket gör att jämförelser mellan senare års resultat och uppgifter från åren före 1999, bör göras med försiktighet.

SCB:s objektiva skördeuppskattningar utfördes i *slåttervall* i full skala t.o.m. 1992. Av besparingsskäl genomfördes successiva förändringar av undersökningen. Under 1993 gjordes skattningar endast för första skörden. Tidigare hade även vallåterväxten undersökts. För 1995–1997 redovisades endast uppgifter för första skörden och då bara på riksnivå.

Fr.o.m. 1998 och fram t.o.m. 2001 genomfördes inga undersökningar för skörd av slåttervall. Ett ökat intresse för skörd av slåttervall gjorde att framtagning av statistik återupptogs fr.o.m. 2002, numera som postenkätundersökning.

Omfattning

För 2004 års intervjuundersökning i spannmål, trindsäd och oljeväxter uttogs genom sannolikhetsurval totalt 4 356 jordbruksföretag fördelade på 101 skördeområden (SKO) av rikets samtliga 106 SKO. Undantag gjordes för fem fjällbygdsområden där praktiskt taget ingen odling av spannmål, trindsäd eller oljeväxter förekommer. Genom intervjuer med jordbrukarna inhämtades uppgifter om skörden av de åtta spannmålsgrödorna samt skörden av trindsäd och oljeväxter. Med trindsäd avses baljväxter som odlas för frönas skull till mogen skörd, främst ärter och åkerbönor. Med blandsäd avses stråsådesblandningar och stråså/baljväxtblandningar för skörd av mogen gröda.

För 2004 års skördeundersökning i potatis uttogs 1 300 matpotatisodlare och 190 odlare av stärkelsepotatis.

I undersökningen om slåttervall drogs ett urval om 1 000 lantbruksföretag med en odling på minst 0,5 hektar slåttervall.

Bearbetning

I intervjuundersökningen om skörd av spannmål, trindsäd och oljeväxter inhämtas uppgifter om bärgade kvantiteter av varje gröda och vilken vattenhalt uppgiften avser. Dessutom inhämtas uppgifter om obärgade arealer. För spannmål omräknas uppgiven kvantitet fr.o.m. 2004 till 14,0 % vattenhalt. För trindsäd omräknas vattenhalten till 15 % och för oljeväxter till 9,0 %. Hektarskörden erhålls genom att kvantiteten divideras gårdens areal av grödan.

I postenkäten om potatisskörden inhämtades uppgifter om skördad kvantitet och obärgade arealer. Reducering av den skördade kvantiteten för små, gröna och rötskadade knölar görs med hjälp av standardtal. Innan *matpotatisen* når konsumenten orsakar t.ex. lagringsförluster ytterligare svinn som dock inte beaktas vid skördeberäkningen.

Skattningen av hektarskörd görs för skördeområden, län, produktionsområden och hela riket. På basis av hektarskörden och arealuppgifter från Lantbruksregistret har bärgad totalskörd beräknats.

Undersökningen om skörden av slättervall är relativt komplicerad och som komplement till postenkäten har en omfattande telefonuppföljning varit nödvändig. Förutom uppgifter om skördade kvantiteter har arealuppgifter för slättervall respektive betesvall samlats in. Genom att applicera skattad andel slättervall på den totala vallarealen enligt Lantbruksregistret har slättervallarealen beräknats. För första skörden har hektarskörden skattats som kvoten mellan den skattade totalskörden och den enligt ovan beräknade slättervallarealen. Återväxten tillvaratas i regel genom flera skördar. Vid beräkningarna har dessa sammanslagits till en total återväxtskörd. Hektarskörden för återväxten har skattats på samma sätt som första skörden och med samma areal, dvs. hela slättervallarealen. Detta även om återväxten inte tillvaratagits på hela arealen.

Uppgifterna om hektarskörd av spannmål, trindsäd, oljeväxter, potatis och slättervall avser företag vilkas totala åkerareal är mer än 5,0 hektar. Uppgifterna om totalskörd avser dock företag med mer än 2,0 hektar åkermark.

För undersökningen om skörd av spannmål, trindsäd och oljeväxter blev bortfallet 5 %. Bortfallet i potatisundersökningarna uppgick till 6 respektive 4 % (matpotatis respektive stärkelsepotatis).

Bortfallet i vallundersökningen var 14 %. Bortfallet bedöms inte leda till några systematiska fel.

Totalskördeberäkningarna utgår från erhållna hektarskördar för olika grödor vilka multipliceras med motsvarande arealer. Grödarealerna baseras på uppgifter i Lantbruksregistret, som fr.o.m. år 2000 kommer från Jordbruksverkets register avseende arealbaserade stöd. Dessa arealuppgifter är dock uppgivna före skörd och avviker ibland från faktiskt skördade arealer. Exempelvis har relativt stora arealer som enligt Lantbruksregistret redovisas som vårkorn, havre, blandsäd och ärter skördats som

grönfoder. Denna typ av avvikelser mellan uppgivna och skördade arealer har bidragit till att skördestatistikens arealer i större eller mindre utsträckning avviker från de arealer som redovisas i arealstatistiken (se kap 3). En annan skillnad är att blandsäd i arealstatistiken avser stråsädesblandningar medan blandsäd i skördestatistiken avser stråsädesblandningar och stråsäd/baljväxtblandningar för skörd av mogen gröda. Vidare särredovisas ärter och åkerbönor i skördestatistiken medan de samredovisas i arealstatistiken. I nedanstående tablå visas arealstatistikens och skördestatistikens uppgifter för olika grödor samt den procentuella skillnaden dem emellan. Skördestatistikens arealuppgifter är avrundade till jämna tiotal.

Gröda	Areal, hektar, enligt		Skillnad %
	Arealstatistiken	Skördestatistiken	
Höstvete	349 823	349 700	-0,0
Vårvete	53 585	53 400	-0,3
Höstråg	24 402	24 220	-0,7
Höstkorn	5 268	5 260	-0,2
Vårkorn	392 006	386 430	-1,4
Havre	229 696	224 870	-2,1
Rågvete	52 195	51 920	-0,5
Blandsäd ¹	18 697	20 530	9,8
Ärter	33 116	26 640	-2,9
Åkerbönor ³		5 510	
Höstraps	37 496	37 490	-0,0
Vårrips	36 715	36 690	-0,1
Höstrybs	1 244	1 240	-0,3
Vårrys	8 343	8 320	-0,3
Oljelin	5 764	5 740	-0,4
Slättervall ⁴	934 771	754 870	-
Betesvall		166 330	
Ej utnyttjad vall		13 570	

1) I skördestatistiken ingår även stråsäd/baljväxtblandningar som skördats som mogen gröda.

2) I arealstatistiken ingår även åkerbönor m.m.

3) Åkerbönor samredovisas med ärter m.m. i arealstatistiken.

4) I arealstatistiken samredovisas slätter- och betesvall.

Normskördar

Normskördar beräknas årligen för följande grödor: höstvete, vårvete, råg, vårkorn, havre, höstraps, vårraps, höstrybs, vårrys, matpotatis och potatis för stärkelse samt socker-

betor. Med normskörd menas den skörd, som man kan förvänta sig under normala väderbetingelser. Normskörden i ett område utgörs av medeltalet av hektarskördarna enligt skördeundersökningarna (leveransuppgifter för sockerbetor) under de senaste 15 åren före det aktuella normskördeåret plus en beräknad skördeförändring från 15-årsperiodens mitt t.o.m. det aktuella skördeåret.

Normskördarna används bl.a. som underlag vid rådgivning till lantbrukare, driftsekonomiska beräkningar och vid värderingar vid in-trång.

Annan publicering

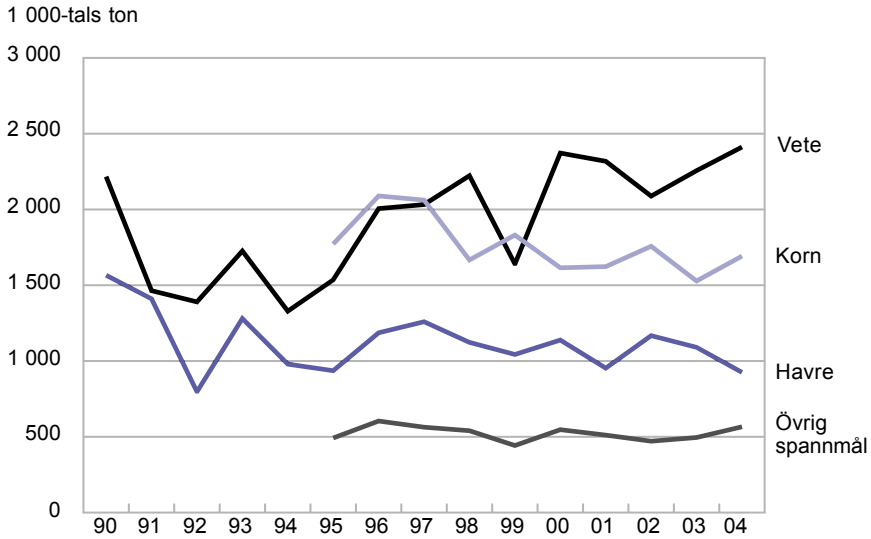
Definitiva resultat från skördeundersökningarna rörande hektar- och totalskördar redovisas i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 16 SM 0501. Redovisning sker här också av obärgade arealer samt av arealer skördade som grönfoder.

Normskördar publiceras årligen i Statistiska meddelanden serie JO, för år 2004 i JO 15 SM 0401.

Publikationerna för senare år är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.sjv.se).

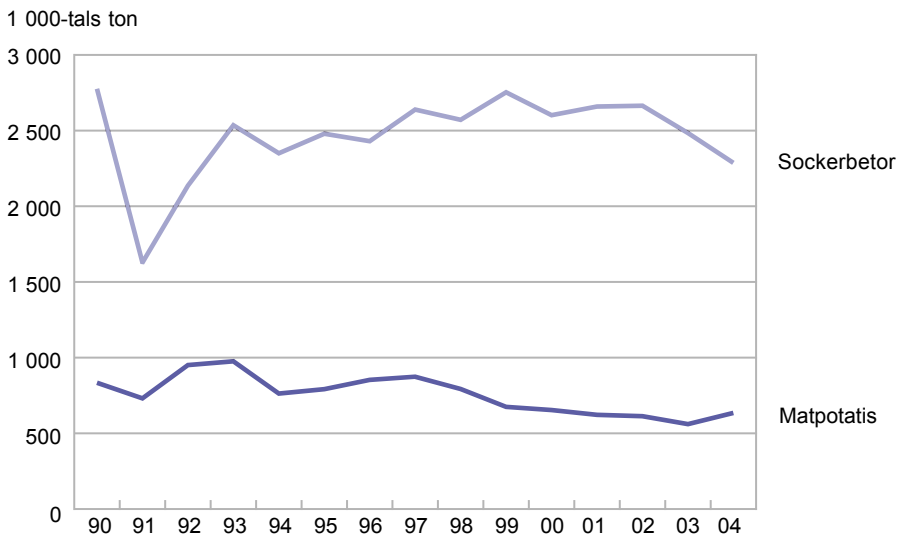
Delar av statistiken publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser, i anslutning till SCB:s webbplats.

Figur 4A
Totalskördar av spannmål 1990–2004, 1 000-tals ton
Total production of cereals

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Figur 4B
Total skörd av matpotatis och sockerbetor 1990–2004, 1 000-tals ton
Total production of table potatoes and sugar beet

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.1
Spannmål 2004. Hektarskörd, kg/ha¹
Cereals. Yield per hectare

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd
<i>Län</i>								
Stockholms	5 700	..	3 910	–	4 210	3 480	4 950	..
Uppsala	6 080	5 090	5 270	–	4 790	4 250	5 550	..
Södermanlands	5 610	4 700	4 280	..	4 530	4 000	5 320	3 660
Östergötlands	6 100	4 810	6 220	..	5 040	4 660	5 640	4 400
Jönköpings	4 530	..	–	..	3 560	3 800	4 490	3 450
<i>Kronobergs</i>	–	2 750	4 280	3 960	..
Kalmar	6 470	5 430	3 930	5 510	4 370	4 340	4 990	..
Gotlands	5 550	4 520	4 320	..	4 640	3 560	5 350	..
Blekinge	5 840	4 320	4 400	5 430	..
Skåne	6 930	5 070	6 090	6 040	4 800	4 790	5 110	..
<i>Hallands</i>	5 850	4 500	4 580	4 620	5 440	..
Västra Götalands	5 650	3 690	5 530	..	4 530	4 200	5 140	4 060
Värmlands	4 950	4 430	..	–	4 060	3 350	4 610	..
Örebro	6 370	5 160	5 080	–	4 760	4 280	5 330	..
Västmanlands	6 140	4 680	..	–	4 950	4 590	5 740	..
<i>Dalarnas</i>	..	3 360	..	–	3 200	2 830
Gävleborgs	–	2 790	3 160
Västernorrlands	..	–	–	–	1 830
Jämtlands	–	..	–	–	2 810	..	–	..
Västerbottens	–	–	–	–	1 480	1 770
Norrbottens	–	–	–	–	1 750
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	7 070	5 200	5 960	6 440	5 030	4 940	5 530	..
Gmb	6 200	4 730	5 680	5 290	4 510	4 100	5 260	..
Gns	5 880	4 190	5 910	..	4 920	4 560	5 530	4 380
Ss	5 900	4 880	4 780	..	4 740	4 080	5 370	3 710
Gsk	5 390	3 650	4 290	..	3 660	3 810	4 460	3 700
Ssk	5 770	3 790	4 800	–	3 610	3 520	4 750	3 020
Nn	–	–	2 550	2 640	..	2 190
Nö	–	–	–	–	1 550	1 530
<i>Hela Riket</i>								
2004	6 180	4 740	5 510	5 610	4 300	4 120	5 200	3 640
2003	5 560	4 900	4 860	4 550	4 190	3 960	4 580	3 470
2002	6 400	4 900	5 270	5 330	4 290	4 050	5 480	3 540
2000	6 030	5 040	5 370	5 030	3 920	3 910	4 550	3 430
1995	6 190	4 920	5 250	5 310	3 910	3 440	5 070	2 510
1990	6 480	5 160	4 700	.. ²	4 490	4 260	.. ²	.. ²

1) Tidigare redovisade uppgifter har avsett 15,0 % vattenhalt. De nu redovisade uppgifterna har omräknats till 14,0 % vattenhalt.

2) 1995 är första året som grödan ingår i skördestatistiken.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.2
Spannmål 2004. Totalskördar, ton¹
Cereals. Total production

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd
<i>Län</i>								
Stockholms	92 400	..	2 500	..	42 900	23 500	5 900	..
Uppsala	184 800	27 400	8 900	..	152 500	37 500	7 500	..
Södermanlands	147 500	14 900	4 800	..	57 900	51 200	17 200	3 100
Östergötlands	311 900	13 900	21 800	..	89 700	56 900	43 400	10 200
Jönköpings	4 700	24 300	32 000	7 600	5 700
<i>Kronobergs</i>								
Kalmar	71 900	5 400	2 300	6 500	63 600	24 500	23 300	..
Gotlands	38 700	9 000	3 700	..	75 400	8 500	20 600	..
Blekinge	12 900	19 600	5 900	6 700	..
Skåne	684 400	60 600	50 800	10 500	432 100	51 200	22 600	..
<i>Hallands</i>								
Västra Götalands	368 300	27 000	23 500	..	210 700	323 500	67 700	26 900
Värmlands	20 500	3 000	50 800	49 500	8 300	..
Örebro	61 500	30 400	7 200	..	90 000	69 000	5 600	..
Västmanlands	90 700	34 800	130 000	83 100	5 400	..
<i>Dalarnas</i>								
Gävleborgs	..	2 500	..	–	45 100	11 900
Västernorrlands	–	39 900	18 900
Jämtlands	–	–	10 300
Västerbottens	–	6 900
Norrbottens	–	–	18 700	3 700
<i>Norrbottens</i>								
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	588 000	56 200	24 100	7 100	367 400	64 100	27 800	..
Gmb	237 400	31 700	32 100	13 600	254 400	35 200	53 400	..
Gns	612 800	36 300	41 200	..	229 600	271 200	85 600	20 400
Ss	586 700	109 900	24 400	..	491 900	270 500	48 200	16 000
Gsk	95 600	8 100	5 700	..	150 000	182 200	43 700	25 300
Ssk	39 200	9 000	5 300	..	96 700	77 300	10 800	5 500
Nn	–	55 000	12 300	..	2 100
Nö	–	26 800	4 100
<i>Hela Riket</i>								
2004	2 159 400	252 900	133 400	29 500	1 662 400	925 300	270 200	74 700
2003	2 025 400	230 800	116 700	28 700	1 499 700	1 089 500	202 700	96 500
2002	1 823 200	264 900	126 700	26 900	1 730 300	1 167 000	167 400	92 000
2000	2 129 400	242 500	185 100	60 000	1 555 400	1 137 700	185 100	109 000
1995	1 347 200	188 600	204 000	136 300	1 635 600	935 700	221 300	66 700
1990	2 070 400	146 400	330 800	.. ²	2 097 900 ³	1 565 800	.. ²	.. ²

- 1) Tidigare redovisade uppgifter har avsett 15,0 % vattenhalt. De nu redovisade uppgifterna har omräknats till 14,0 % vattenhalt.
2) 1995 är första året som grödan ingår i skördestatistiken.
3) Avser höst- och vårkorn.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.3
Ärter och åkerbönor 2004. Hektarskörd, kg/ha¹ och total skörd, ton

Peas and field beans. Yield per hectare and total production

Område	Ärter		Åkerbönor	
	Hektar-skörd	Total skörd	Hektar-skörd	Total skörd
<i>Län</i>				
Stockholms	3 520	4 000	—	..
Uppsala	3 560	11 100
Södermanlands	3 460	7 800
Östergötlands	3 830	22 200
Jönköpings
<i>Kronobergs</i>				
Kalmar	3 740	3 700	—	..
Gotlands	4 500	4 700
Blekinge	—	..
Skåne	2 640	8 700
<i>Hallands</i>				
Västra Götalands	2 900	12 000	2 200	6 400
Värmlands	2 730	2 400
Örebro	3 220	2 600
Västmanlands	3 050	5 400
<i>Dalarnas</i>				
Gävleborgs
Västernorrlands	—	..	—	—
Jämtlands	—	..	—	—
Västerbottens	—	—	—	—
<i>Norrbottens</i>				
Norrbottens	—	—	—	—
<i>Produktionsområden</i>				
Gss	2 700	7 100	2 430	3 300
Gmb	3 510	11 700
Gns	3 500	30 300	2 350	6 700
Ss	3 410	33 200
Gsk	2 970	3 700
Ssk	2 240	2 300
Nn	—	..	—	..
Nö	—	..	—	..
<i>Hela Riket</i>				
2004	3 300	88 000	2 260	12 400
2003	3 270	79 100	.. ³	.. ³
2002	3 130	84 400	.. ³	.. ³
2000	2 660	67 400	.. ³	.. ³
1995	.. ²	.. ²	.. ³	.. ³
1990	.. ²	.. ²	.. ³	.. ³

1) Vid 15,0 % vattenhalt.

2) 1996 är första året som grödan ingår i skördestatistiken.

3) 2004 är första året som grödan ingår i skördestatistiken.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.4

Oljevaxter 2004. Hektarskörd, kg/ha¹ och total skörd, ton*Oilseed crops. Yield per hectare and total production*

Område	Höstraps		Vårtraps		Höstrybs		Vårrybs		Oljelin	
	Hektar- skörd	Total skörd	Hektar- skörd	Total skörd	Hektar- skörd	Total skörd	Hektar- skörd	Total skörd	Hektar- skörd	Total skörd
<i>Län</i>										
Stockholms	1 960	5 100
Uppsala	2 340	12 700
Södermanlands	2 340	8 800
Östergötlands	3 710	21 500	2 240	6 400	2 200	6 300
Jönköpings	—	—	—
Kronobergs	—	—
Kalmar	3 600	5 200	—
Gotlands	3 350	3 900	1 880	1 700
Blekinge	—	—	—
Skåne	3 420	63 500	2 140	6 100
Hallands	3 280	3 800	2 360	1 800
V:a Götalands	3 320	23 500	2 310	20 000	1 790	3 800
Värmlands	—	..	2 120	1 900	1 350	1 600
Örebro	2 430	6 900
Västmanlands	2 250	10 300	1 500	1 500
Dalarnas	1 580	900
Gävleborgs	—	..	—	..	—	—	..
Västernorrlands	—	..	—	..	—	—	..
Jämtlands	—	..	—	..	—	—	..
Västerbottens	—	..	—	..	—	—	..
Norrbottnens	—	..	—	..	—	—	..
<i>Produktionsområden</i>										
Gss	3 500	53 300	2 200	5 300
Gmb	3 280	22 200	1 920	3 500
Gns	3 490	42 600	2 340	23 300	1 850	3 800	2 160	7 500
Ss	3 250	6 400	2 270	44 600	2 240	2 200	1 610	6 200	1 830	2 600
Gsk	3 240	3 600	1 970	3 300	1 460	1 100
Ssk	2 070	2 500	1 520	1 900
Nn	—	..	—	..	—	—	..
Nö	—	..	—	..	—	—	..
<i>Hela Riket</i>										
2004	3 430	128 600	2 240	82 300	2 230	2 800	1 660	13 800	2 020	11 600
2003	2 860	66 700	1 920	51 100	1 490	1 200	1 360	10 500	1 850	6 900
2002	2 910	90 900	2 110	46 300	1 760	3 300	1 510	18 700	1 700	5 200
2000	3 250	80 900	2 010	23 100	1 750	2 400	1 550	15 100	770	7 900
1995	2 300	129 100	1 570	36 600	.. ²	.. ²	1 200	28 400	.. ³	.. ³
1990	3 230	267 220	2 020	86 510	1 960	16 020	1 760	52 060	.. ³	.. ³

1) Vid 9,0 % vattenhalt.

2) Odlingens omfattning är inte tillräcklig för redovisning.

3) 1995 är första året som grödan ingår i skördestatistiken. Odlingens omfattning är inte tillräcklig för redovisning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.5

Slåttervall. Första skörd, återväxt samt totalt inbärgad vallskörd 2004.

Areal, hektarskörd och totalskörd

Temporary grasses. First cut, regrowth and total production.

Crop area, yield per hectare and total production

Område	Antal företag	1:a skörd			Återväxt		Inbärgad vallskörd	
		Areal, hektar ¹	Totalt inbärgad skörd, ton ²	Inbärgad skörd, kg/ha ²	Totalt inbärgad skörd, ton ^{2,3}	Inbärgad återväxt, kg/ha ^{2,3}	Totalt inbärgad, ton ²	Kg/ha ²
<i>Län</i>								
Stockholms	24	21 960	77 200	3 510	20 300	920	97 500	4 440
Uppsala	30	26 370	87 100	3 300	33 500	1 270	120 500	4 570
Södermanlands	33	27 070	75 100	2 770	45 300	1 670	120 400	4 450
Östergötlands	49	45 360	151 100	3 330	105 200	2 320	256 400	5 650
Jönköpings	55	53 560	179 200	3 340	108 200	2 020	287 300	5 360
Kronobergs	34	28 650	92 500	3 230	43 500	1 520	136 000	4 750
Kalmar	53	55 220	205 500	3 720	133 500	2 420	338 900	6 140
Gotlands	41	29 750	112 200	3 770	42 500	1 430	154 600	5 200
Blekinge	10
Skåne	95	71 810	230 500	3 210	164 700	2 290	395 100	5 500
Hallands	47	31 000	83 000	2 680	89 500	2 890	172 500	5 560
Västra Götalands	100	114 720	352 900	3 080	243 900	2 130	596 800	5 200
Värmlands	35	37 090	108 200	2 920	46 800	1 260	154 900	4 180
Örebro	24	18 900	65 600	3 470	30 800	1 630	96 400	5 100
Västmanlands	12
Dalarnas	25	22 890	81 800	3 580	16 400	720	98 200	4 290
Gävleborgs	28	28 530	103 800	3 640	21 500	760	125 400	4 390
Västernorrlands	26	27 310	93 900	3 440	23 800	870	117 600	4 310
Jämtlands	19
Västerbottens	40	37 130	116 800	3 150	42 000	1 130	158 800	4 280
Norrbottens	20	20 190	71 300	3 530	17 400	860	88 800	4 400
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	46	29 410	90 000	3 060	89 900	3 060	179 800	6 120
Gmb	123	94 340	363 700	3 860	221 100	2 340	584 800	6 200
Gns	73	64 220	201 500	3 140	189 800	2 960	391 300	6 090
Ss	121	113 630	358 700	3 160	162 100	1 430	520 900	4 580
Gsk	226	239 300	746 400	3 120	429 800	1 800	1 176 200	4 920
Ssk	78	68 990	232 600	3 370	85 700	1 240	318 300	4 610
Nn	71	81 270	278 400	3 420	64 600	800	343 000	4 220
Nö	62	62 460	203 800	3 260	65 300	1 050	269 100	4 310
<i>Hela Riket</i>								
2004	800	754 870	2 481 300	3 290	1 302 900	1 730	3 784 200	5 010
2003	790	764 360	2 530 800	3 310	1 295 600	1 700	3 826 400	5 010
2002	609	765 100	2 737 000	3 580	1 275 000	1 670	4 012 000	5 240
1995 ^{4,6}	879	742 420	3 377 600	4 580
1990 ^{5,6}	2 936	703 700	3 296 200	4 720	1 922 900	2 770	5 219 000	7 490

1) Arealen slåttervall har skattats genom att minska den totala vallarealen med andelen betesvall.

2) Vattenhalt 16,5 procent.

3) Återväxtskörden per hektar har beräknats utslagen på den totala slåttervallsarealen, dvs. hela arealen och ej enbart den där återväxten tillvaratas.

4) För 1995 redovisades endast uppgifter för förstaskörden.

5) SCB:s objektiva skördeuppskattning utfördes i slåttervall fram t.o.m. 1992 i full skala.

6) För återväxt och inbärgad vallskörd inkluderas även betesvall.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.6

Potatis och sockerbetor 2004. Hektarskörd, kg/ha och total skörd, ton

Potatoes and sugar beet. Yield per hectare and total production

Område	Matpotatis ¹		Potatis för stärkelse		Sockerbetor ²	
	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton
<i>Län</i>						
Stockholms	–	–	–	–
Uppsala	18 500	5 800	–	..	–	–
Södermanlands	–	–	–	–
Östergötlands	32 330	59 600	–	–
Jönköpings	22 350	8 200	–	..	–	–
<i>Kronobergs</i>						
Kalmar	26 100	13 400	39 440	32 300	49 900	76 700
Gotlands	30 150	26 000	–	–	44 200	131 900
Blekinge	41 070	114 200	48 300	44 900
Skåne	30 730	228 600	39 510	191 300	48 300	2 002 800
<i>Hallands</i>						
Hallands	29 920	89 700	45 400	30 800
Västra Götalands	27 750	105 600	–	–
Värmlands	24 260	15 700	–	..	–	–
Örebro	29 850	24 800	–	..	–	–
Västmanlands	–	–	–	–
<i>Dalarnas</i>						
Dalarnas	22 620	18 300	–	–	–	–
Gävleborgs	16 250	5 900	–	..	–	–
Västernorrlands	–	..	–	–
Jämtlands	–	..	–	–
Västerbottens	12 410	5 900	–	–
Norrbottnens	13 480	9 100	–	–	–	–
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	30 650	217 100	38 710	31 200
Gmb	30 020	134 000	40 310	285 300
Gns	30 220	147 400
Ss	25 270	43 500	–	..	–	–
Gsk	23 240	36 100
Ssk	21 710	21 400	–	..	–	–
Nn	18 460	21 400	–	..	–	–
Nö	13 020	15 300	–	–
<i>Hela Riket</i>						
2004	27 610	635 300	39 720	343 800	48 000	2 287 100
2003	25 580	560 800	34 380	296 300	49 600	2 484 400
2002	26 470	612 500	35 050	301 100	48 600	2 664 300
2000	26 720	654 400	38 700	325 700	46 900	2 602 200
1995	31 280	791 500	38 330	282 300	43 600	2 478 500
1990	33 060	834 200	40 090 ³	351 900 ³	55 800	2 775 500

1) Metodförändringar gör att jämförbarheten mellan resultat åren 1999–2004 och tidigare års resultat försämrats.

2) Uppgifter fr.o.m. 1995 avser avräknad betmängd. Tidigare år avses bärgad skörd. Detta innebär att jämförbarhet mellan åren försämrats.

3) Uppgifterna för 1990 avser även potaits till råspirit.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken samt Danisco Sugar AB.

Tabell 4.7
Stärkelse- och sockerhalt i potatis
respektive sockerbetor 1990/91–
2004/05 respektive 1990–2004, procent
Content of starch in potatoes and content of
sugar in sugar beet

År	Medel- stärkelse- halt, %	År	Socket- halt, %
2004/05	19,8	2004	17,5
2003/04	19,9	2003	18,2
2002/03	20,4	2002	18,0
2000/01	19,5	2000	17,6
1995/96	18,8	1995	16,5
1990/91	18,4	1990	17,6

Källa: Lyckeby Stärkelsen och Danisco Sugar AB.

Tabell 4.8
Normskördar 2004, kg/ha
Standard yields per hectare

Område	Spannmål ¹				
	Höst- vete	Vår- vete	Råg	Korn	Havre
<i>Län</i>					
Stockholms	5 188	4 244	4 302	3 761	3 330
Uppsala	5 226	4 760	4 069	4 187	4 014
Södermanlands	5 195	4 409	4 233	4 087	3 711
Östergötlands	5 946	5 182	5 335	4 620	4 107
Jönköpings	4 633	–	–	3 038	3 040
Kronobergs	4 707	–	–	3 337	3 440
Kalmar	6 167	5 334	3 809	3 958	3 844
Gotlands	4 807	3 880	4 200	3 893	3 541
Blekinge	6 593	6 497	4 227	4 316	4 569
Skåne	7 937	6 293	6 693	5 677	5 325
Hallands	6 040	4 739	4 480	4 551	4 482
Västra Götalands	5 790	4 436	5 415	4 094	3 970
Värmlands	4 490	4 159	3 986	3 477	3 421
Örebro	5 574	5 271	4 202	4 204	3 886
Västmanlands	4 946	3 975	3 741	4 056	3 735
Dalarnas	3 457	–	–	3 270	3 326
Gävleborgs	–	–	–	2 685	2 345
Västernorrlands	–	–	–	1 990	1 802
Jämtlands	–	–	–	2 292	2 813
Västerbottens	–	–	–	2 210	2 284
Norrbottnens	–	–	–	2 219	2 585
<i>Hela riket</i>					
2004	6 231	5 227	5 526	4 245	3 853
2003	6 302	5 204	5 496	4 216	3 779
2002	6 277	5 116	5 385	4 155	3 703
2000	6 371	5 000	5 143	4 089	3 615
1995	6 189	4 956	4 409	4 006	3 808
1990	5 750	4 861	4 146	3 866	3 821

1) Vattenhalt: Spannmål 14 %. Även tidigare års rikssiffror, som i tidigare sammanhang redovisats vid 15 %, avser nu 14 %.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.8 (forts.)

Område	Oljeväxter ²		Höst- rybs	Vår- rybs	Mat- potatis	Potatis för stjär- kelse	Socker- betor
	Höst- raps	Vår- raps					
<i>Län</i>							
Stockholms	–	1 749	1 637	1 506	–	–	–
Uppsala	–	2 244	1 680	1 775	21 800	–	–
Södermanlands	2 223	1 860	1 598	1 522	–	–	–
Östergötlands	2 631	2 099	–	1 526	33 113	–	–
Jönköpings	–	–	–	–	27 962	–	–
Kronobergs	–	–	–	–	34 033	–	–
Kalmar	2 581	1 819	–	1 454	30 336	36 953	44 101
Gotlands	2 373	1 576	–	1 452	27 992	–	39 074
Blekinge	2 550	2 099	–	–	24 506	39 236	46 947
Skåne	2 912	2 178	–	–	40 722	38 994	47 444
Hallands	2 467	1 907	–	1 632	33 917	–	45 249
Västra Götalands	2 583	2 061	–	1 650	32 557	–	–
Värmlands	–	1 859	–	1 346	26 147	–	–
Örebro	–	2 262	–	1 718	26 990	–	–
Västmanlands	–	1 986	–	1 632	20 035	–	–
Dalarnas	–	–	–	1 281	24 975	–	–
Gävleborgs	–	–	–	1 474	15 973	–	–
Västernorrlands	–	–	–	–	14 387	–	–
Jämtlands	–	–	–	–	16 103	–	–
Västerbottens	–	–	–	–	17 664	–	–
Norrbottens	–	–	–	–	19 887	–	–
<i>Hela riket</i>							
2004	2 789	2 062	1 440	1 573	32 461	38 530	46 661
2003	2 717	2 008	1 415	1 553	33 436	39 368	46 626
2002	2 634	1 910	1 390	1 511	33 866	39 812	46 416
2000	2 609	1 720	1 471	1 451	35 146	40 401	46 300
1995	2 777	1 699	1 724	1 555	31 900	37 754	46 762
1990	3 050	1 972	2 021	1 761	29 194	36 045	44 843

2) Vattenhalt: Oljeväxter 9 %.

5 Trädgårdsodling

Kapitel 5 innehåller information om

– Frilandsarealer

– Växthus- och bänkgårdsytor

– Skördar av köks- och trädgårdsväxter, frukt och bär

Ekologisk odling av trädgårdsväxter redovisas i kapitel 11

Sammanfattning

År 2002 bedrevs enligt trädgårdsinventeringen 2003 trädgårdsodling vid ca 3 000 företag i landet. Frilandsodling förekom på 68 procent av företagen på en sammanlagd areal av 12 100 hektar. Växthusodling förekom på 1 100 företag med en sammanlagd yta av 3,4 milj. m² (**tabellerna 5.1–2**).

Av arealen för köksväxter var morotsarealen störst (1 800 ha) följt av ”övriga köksväxter” (1 200 ha) samt isbergssallat (1 100 ha) år 2002. Vissa köksväxter redovisas för 2004, däribland morötter (2 100 ha) och isbergssallad (926 ha) (**tabell 5.3**).

Äpplen och jordgubbar svarade för de största arealerna av frukt respektive bär.

Av den totala frilandsarealen år 2002 upptog morötter och jordgubbar mer än en tredjedel. Morötter odlades av 453 och jordgubbar av 597 företag.

Odlingen av trädgårdsväxter i växthus och bänkgård dominerades på köksväxtsidan av tomater och gurka år 2002. En minskning har dock skett till 2004. Bland snittblommorna användes mer än hälften av arealen för odling av rosor. Bland lökblommorna var tulpaner helt dominerande (**tabell 5.5**).

Både antalet företag och den odlade ytan av snittblommor i växthus/bänkgård fortsätter att minska. År 2002 upptog odlingen av snittblommor i växthus och bänkgård en yta av

114 500 kvadratmeter vid total 64 företag. Ytan för köksväxter har dock ökat något sedan 1996, med ca 15 procent och upptar nu 155 ha (**tabell 5.6**).

Om statistiken

Trädgårdsodling

Med trädgårdsodling avses odling av köksväxter, blommor, krukväxter, frukt, bär och plantskolealster.

Med trädgårdsföretag avses företag och andra enheter (institutioner, anstalter m.fl.) med trädgårdsodling omfattande minst 200 m² växthus eller minst 0,25 hektar frilandsareal. Odlingar i hemträdgårdar eller för husbehov medräknas ej.

Frilandsarealer och växthusytor vid lantbruksregistreringen

Uppgifter om frilandsarealer och växthusytor har i huvudsak erhållits årligen under perioden 1970–1999 genom lantbruksregistreringen i juni. Undantag har skett främst de år då särskild trädgårdsräkning/-inventering görs. LBR-insamlingen syftar enbart till att ge en grov bild av produktionsresurserna inom frilands- och växthusodlingen vad avser antal företag, arealer, växthusytor m.m.

Trädgårdsräkningar och -inventeringar

Intermittent sedan 1977 har med 3–5 års mellanrum uppgifter insamlats i särskilda trädgårdsräkningar/-inventeringar. Räkningarna/inventeringarna syftar till att ge en mer utförlig information om trädgårdsodlingen än vad som är möjligt att erhålla vid juniinsamlingen för LBR. I trädgårdsräkningarna erhålls för frilandsodlingen bl.a. skördeuppgifter och en ökad detaljspecificering av olika växtslag.

Trädgårdsinventeringar som genomförts avseende 1984, 1990, 1996 och 2002 skiljer sig från trädgårdsräkningarna främst genom att uppgiftsinsamlingen inte innefattar uppgifter om teknisk utrustning m.m.

Trädgårdsräkningar/-inventeringar avses ske växelvis vart tredje år.

Produktion och odlade arealer 2004 redovisas för tretton av de viktigaste trädgårdsprodukterna i Sverige. Statistiken baseras på en urvalsundersökning till ca 1 100 trädgårdsföretag.

Annan publicering

Uppgifter om trädgårdsodling enligt LBR har publicerats av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 10 SM 0001. Skörd av trädgårdsväxter 2004 har publicerats i JO 37 SM 0501. Uppgifter från trädgårdsinventeringen 2003 har publicerats i J 33 SM 0301 och från trädgårdsräkningen 2000 i JO 36 SM 0001.

Trädgårdsinventeringen 2003 och trädgårdsräkningen 2000 är tillgänglig på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.sjv.se).

Statistik rörande ekologiskt odling redovisas i kapitel 11.

Tabell 5.1

Växthus- och bänkgårdsyta samt frilandsareal för trädgårdsodling och antal företag med odling den 31 december 1999 och 2002¹*Areas of greenhouses, frames and outdoors cultivation and number of enterprises*

Storleksgrupp, hektar åkermark	Växthus		Bänkgård, plasttunnlar		Friland		Totala antalet företag ²
	Yta, 1 000-tals m ²	Antal företag	Yta, 1 000-tals m ²	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag	
1999							
– 2,0	2 474	794	20	41	212	203	890
2,1– 5,0	292	144	4	11	557	282	351
5,1– 10,0	171	71	3	7	779	259	288
10,1– 20,0	124	79	2	4	1 484	369	393
20,1– 30,0	26	44	–	–	1 044	218	235
30,1– 50,0	60	44	1	3	1 420	295	304
50,1–100,0	52	48	14	7	3 197	409	419
100,1–	75	40	2	4	3 541	311	319
Hela riket							
2002	3 373	1 143	– ³	– ³	12 081	2 044	3 004
1999	3 273	1 264	44	77	12 233	2 346	3 199
1996	3 394	1 414	– ³	– ³	13 412	2 869	3 729
1993	3 357	1 524	81	174	12 921	3 300	4 214
1990	3 282	1 460	– ³	– ³	12 144	3 452	4 326
1987	3 345	1 609	97	287	13 456	4 106	5 028
1984	3 370	1 696	– ³	– ³	13 463	4 388	5 296
1981	3 545	1 854	160	517	11 898	3 961	4 907

1) För 2002 finns ingen statistik uppdelad på storleksgrupp, hektar åkermark.

2) Mer än ett slag av odling kan förekomma vid samma företag varför summan av antalet företag med olika slag av odling kan överstiga totala antalet.

3) Bänkgårdsytan redovisas inte vid trädgårdsinventeringar.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Trädgårdsräkning/-inventering.

Tabell 5.2**Växthus- och bänkgårdsyta, areal för trädgårdsväxter på friland samt antal företag med respektive slag av odling under perioden 1981–2002***Areas of greenhouses, frames and open ground for outdoors cultivation and number of enterprises*

	1981 ¹	1984	1987	1990	1993	1996	1999	2002
Växthus								
yta, 1 000 m ²	3 545	3 370	3 345	3 282	3 357	3 394	3 273	3 373
antal	1 854	1 696	1 609	1 460	1 524	1 414	1 264	1 143
Bänkgård								
yta, m ²	159 525	.. ²	96 835	.. ²	80 607	.. ²	44 424	.. ²
antal	517	.. ²	287	.. ²	174	.. ²	77	.. ²
Friland								
yta, m ²	11 898	13 463	13 456	12 144	12 921	13 412	12 233	12 081
antal	3 961	4 388	4 106	3 452	3 300	2 869	2 346	2 044
Totalt								
antal företag	4 907	5 296	5 028	4 326	4 214	3 729	3 199	3 004

1) Fr.o.m. 1981 är statistiken avgränsad till företag med minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsareal.

2) Bänkgårdsyta redovisas inte vid trädgårdsinventeringarna.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Trädgårdsräkning/-inventering.

Tabell 5.3

Odlingen av olika trädgårdsväxter på friland

Outdoor cultivation of horticultural plants

Avser företag med minst 0,25 hektar frilandsareal

Figures for holdings with at least 0.25 hectares outdoor cultivation

Växtslag	1999 ¹			2002 ¹			2004 ²	
	Areal, hektar	Skörd, ton	Antal företag ²	Areal, hektar	Skörd, ton	Antal företag ³	Areal, hektar	Skörd, ton
<i>Köksväxter</i>								
Gurka	293	13 276	159	278	12 313	117	205	10 800
Blomkål	341	6 028	105	316	4 850	98	351	5 600
Vitkål	447	19 842	201	385	13 405	189	474	20 800
Salladskål	69	1 194	47	75	1 782	38
Matök	791	35 283	313	805	23 228	311	915	31 500
Purjolök	138	3 245	105	99	2 574	115	122	2 400
Morötter	1 756	84 308	500	1 820	84 784	453	2 060	109 900
Rödbetor	303	14 400	162	255	9 330	177
Isbergssallat	687	19 325	138	1 092	23 350	114	926	23 300
Annan sallat	39	538	42	94	865	63
Majs	84	524	87	126	425	91
Kälrötter	197	5 945	154	175	4 080	147
Övriga köksväxter	1 006	..	478	1 246	..	453
Summa köksväxter	6 150	..	1 158	6 767	..	1 045
<i>Frukt</i>								
Äpple	1 531	18 006	296	1 334	18 005	231	1 380	18 500
Päron	185	1 159	133	172	1 972	111
Plommon	101	388	148	169	495	135
Körsbär	195	196	73	188	621	65
Summa frukt	2 011	..	365	1 862	..	350
<i>Bär</i>								
Jordgubbar	2 707	12 520	771	2 209	9 845	597	2 001	11 500
Hallon	117	118	156	130	191	156
Svarta vinbär	415	478	186	471	395	184
Övriga bär	119	159	56	99	..	61
Summa bär	3 358	..	949	2 909	..	811
<i>Snittblommor</i>	47	61 563 ⁴	97
<i>Plantskoleväxter</i>	616	24 284 ⁴	181	435	16 781	160

1) Trädgårdsräkning 1999. Trädgårdsinventering 2002, se sid. 75 för mer information.

2) Urvalsundersökning, se sid. 76.

3) Mer än ett slag av odling kan förekomma vid samma företag varför summan av antalet företag med olika slag av odling i regel överstiger totala antalet.

4) Blommor och plantskoleväxter redovisas i 1 000 styck.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Trädgårdsräkning/-inventering.

Tabell 5.4
Frilandsodlingens omfattning 1981–2002

Outdoors cultivation

	1981	1984	1987	1990	1993	1996	1999	2002
Köksväxter								
areal, hektar	5 398	6 412	6 235	5 791	6 257	6 572	6 150	6 767
antal företag	2 022	2 448	2 321	1 825	1 693	1 424	1 158	1 045
Frukt								
areal, hektar	3 039	3 108	3 115	2 391	2 334	2 232	2 011	1 862
antal företag	620	623	558	503	460	425	365	350
Bär								
areal, hektar	2 562	2 990	3 239	3 140	3 439	3 733	3 358	2 909
antal företag	1 285	1 458	1 429	1 236	1 249	1 140	949	811
Snittblommor								
areal, hektar	92	87	73	65	89	67	47	..
antal företag	267	231	200	156	200	168	97	..
Plantskoleväxter								
areal, hektar	751	793	737	706	740	761	616	435
antal företag	327	310	303	246	230	194	181	160

Källa: Jordbruksverket och SCB, Trädgårdsräkning/-inventering.

Tabell 5.5

Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård

Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames

Växtslag	2002 ¹			2004 ²	
	Utnyttjad yta, m ²	Skörd, 1 000-tal	Antal företag ³	Utnyttjad yta, m ²	Skörd, 1 000-tal
<i>Köksväxter</i>					
Tomater	642 133	22 771 ⁴	262	505 300	19 400 ⁴
Gurka	605 935	22 937 ⁴	238	471 300	19 600 ⁴
Melon	18 622	175 ⁴	28
Kruksallat	70 790	14 980	10	38 700	12 700
Huvud-, annan sallat	69 825	3 836	27
Kryddväxter	53 291	22 557	36	71 800	23 800
Jordgubbar	52 218	248 ⁴	20
Övriga köksväxter	27 728	38	407
Summa köksväxter	1 488 324	..	407
<i>Snittblommor</i>					
Rosor	78 268	10 032	17
Krysanthemum	17 988	432	33
Alstroemeria	4 884	477	10
Övriga snittblommor	13 322	443	26
Summa snittblommor	114 462	11 383	64
<i>Lökblommor till snitt</i>					
Tulpaner		112 025	252		..
Narcisser		1 023	169		..
Övriga lökblommor		2 580	37		..
Summa lökblommor till snitt		115 628	272		..
<i>Krukväxter</i>					
Begonia		5 066	204		..
Krysanthemum		2 506	36		..
Cyklamen		1 290	125		..
Julstjärna		6 112	224		..
Pelargon		11 352	548		..
Saint paulia		2 099	26		..
Kalanchoe		3 934	26		..
Impatiens		1 838	184		..
Primula		1 516	51		..
Marguerite		2 569	242		..
Gröna växter		1 089	95		..
Praktpetunia, stor och småbladig		1 319	335		..
Övriga krukväxter		7 671	272		..
Summa krukväxter		48 361	619		..
<i>Övrigt</i>					
Lökblommor i kruka		13 072	364		..
Utplanteringsväxter		65 017	690		..
Sticklingar eller plantor för vidare kultur		169 711	227		..

1) Trädgårdsräkning-/inventering, se sid. 75.

2) Urvalsundersökning, se sid. 76.

3) Mer än ett slag av odling kan förekomma vid samma företag varför summan av antalet företag med olika slag av odling i regel överstiger totala antalet.

4) Tomater, gurka, melon och jordgubbar redovisas i ton, övriga växtslag i 1 000-tal.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Trädgårdsräkning-/inventering.

Tabell 5.6**Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård 1984–2002***Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames*

	1984	1987	1990	1993	1996	1999	2002
Köksväxter							
yta, 1 000-tals m ²	1 580	1 562	1 774	2 048	1 349	1 453	1 551
antal företag	739	641	566	607	517	462	429
Snittblommor							
yta, 1 000-tals m ²	534	399	309	266	185	160	114
antal företag	424	341	228	211	134	90	64
Krukväxter							
kvantitet, 1 000-tal	37 384	46 719	46 347	49 835	47 451	48 511	48 361
antal företag	834	812	697	765	630	608	619
Löklblommor							
kvantitet, 1 000-tal ¹	130 602	133 880	122 488	126 919	116 806	116 145	128 700
antal företag	641	587	467	487	383	380	388
Utplanteringsväxter							
kvantitet, 1 000-tal	51 672	60 229	70 410	68 487	64 759	63 101	65 017
antal företag	.. ²	970	846	916	779	705	690
Sticklingar och småplantor							
kvantitet, 1 000-tal	61 699	111 074	117 605	180 675	144 965	176 556	169 711
antal företag	.. ³	586	326	709	216	203	227

1) Uppgifter för både löklblommor/snitt och i kruka.

2) Uppgiften ej tillgänglig för utplanteringsväxter totalt.

3) Uppgiften ej tillgänglig för sticklingar och småplantor totalt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Trädgårdsräkning/-inventering.

6 Husdjur

I kapitel 6 redovisas statistik över antal husdjur och antal företag med husdjur av olika slag samt om besättningsstorlekar. Statistik lämnas rörande nötkreatur, får, getter, svin, höns, kycklingar, kalkoner, hästar samt om pålsdjursuppfödning, biodling och rennäring.

Uppgifter om ekologisk djurhållning redovisas i kapitel 11.

Sammanfattning

Antal djur och antal företag

Tabell 6.1 visar antal husdjur av olika slag inom jordbruket fr.o.m. 1980 och **tabell 6.2** antalet företag med olika djurslag. Statistiken avser t.o.m. 1985 endast djur vid jordbruksföretag med mer än 2 hektar åkermark. Därefter ingår även djur vid företag med högst 2 hektar åkermark men som är stora djurhållare.

Antalet *nötkreatur* har sedan 1980 minskat med drygt 300 000 djur. Minskningen skedde främst under 1980-talet. Under första hälften av 1990-talet var antalet djur tämligen stabilt men fortsatte därefter återigen att minska. Antalet företag med nötkreatur har minskat fortlöpande sedan 1980.

Antalet *mjölkkor* har sedan 1980 minskat med drygt 250 000 djur. Nedgången var kraftigast under andra hälften av 1980-talet och början av 1990-talet och kan ses mot bakgrund av det tvåprissystem för mjölk som infördes 1986.

Antalet *kor för köttproduktion* har mer än fördubblats sedan 1980 och uppgick 2004 till 172 000 djur. Framförallt skedde ökningen under första hälften av 1990-talet och torde ha sammanhängt med den då pågående omställningen inom jordbruket. Tre fjärdedelar av den areal som ställdes om till annat än livsmedelsproduktion ställdes om till extensivt bete och därmed krävdes betande djur. På senare år har antalet varit i stort sett oförändrat. Antalet företag med kor för köttproduktion hade en topp

under mitten av 90-talet men har minskat på senare år och börjar närma sig antalet som fanns i början av 1980-talet.

Får fanns år 2004 vid 8 200 företag. Sedan 1980 har antalet företag med får minskat med 20%.

Antalet *tackor och baggar* uppgick år 2004 till 220 000 och antalet *lamm* till 246 000 djur. Antalet lamm kan dock ha underskattats något beroende på att en del färgare, i bidrags-sammanhang, bara redovisat tackorna. Totalt sedan 1980 har fårstammen ökat med 74 000 djur, dvs. 19%.

Antalet *svin*, som år 2004 uppgick till 1,8 milj. djur, har minskat med en tredjedel sedan 1980. Minskningen var kraftigast under 1980-talet. Antalet företag med svin har sedan 1980 minskat med 88%.

Antalet *höns* ökade under den första hälften av 1980-talet men har därefter minskat och nådde år 2003 sin lägsta nivå på många år, dvs. 4,5 milj. djur. År 2004 ökade antalet något och uppgick till 5,0 milj. djur. Mellan åren 2003 och 2004 ökade antalet höns (exkl. kycklingar) med 497 000 djur, dvs. 11%.

Antalet *kalkoner* uppgick år 2003 till 286 000 och fanns vid 1 000 företag.

Jordbruksföretag utan djur

År 2004 var antalet företag utan nötkreatur, får, svin eller höns 32 200. År 1980 var motsvarande siffror, för företag med mer än 2,0 hektar åker på samma nivå (**tabell 6.2**).

Nötkreatur

Antal djur, besättningar (tabellerna 6.1–7)

Trenden med färre men större brukningsenheter inom mjölkproduktionen tycks fortgå. Antal företag med *mjölkkor* minskade med 6 % jämfört med år 2003, dvs. från 9 700 till 9 100 företag. Samtidigt steg den genomsnittliga besättningsstorleken från 41 till 44 mjölkkor.

Den kraftiga minskningen i antalet mjölkkor sedan 1980 motsvarades av en minskning av antalet mjölkko-företag med närmare 80 %, till ca 9 100 år 2004. Nedgången, som var mest markerad under 1980-talet torde till stor del kunna ses mot bakgrund av tvåprissystemet för mjölk som infördes 1986 och införandet av avgångsersättning till äldre mjölkproducenter. En del av dessa företag övergick sannolikt till köttproduktion.

Under hela 1980-talet skedde en omfördelning av antalet nötkreatur från mindre besättningar till större. Strukturomvandlingen mot allt större besättningar har fortsatt även under 1990-talet och in på 2000-talet. Alla besättningsstorlekar under 50 mjölkkor har minskat under perioden. Det största antalet mjölkkor, 136 000, fanns i besättningar med mellan 25 och 49 mjölkkor.

Figur 6C ger en översiktlig bild av den geografiska fördelningen av nötkreatur.

Flest nötkreatur finns i Västra Götalands län och Skåne län med sammanlagt drygt 30 % av landets nötkreatur.

Den genomsnittliga köttkobsättningen hade 13 djur år 2004 mot 6 djur år 1980.

Får och getter

Antal djur, besättningar (tabellerna 6.1–3, 8–10)

Får fanns år 2004 vid 8 200 företag, vilket var en ökning med 8 % jämfört med 2003. Totalt fanns i riket 220 000 tackor och baggar och 246 000 lamm.

Fårskötseln som helhet har en småskalig karaktär. Nästan vart tredje företag med får har högst 9 vuxna djur och endast 13 % av företa-

gen har 50 vuxna djur eller fler. Samtidigt som antalet företag med får minskar sker en förskjutning mot större besättningar.

Kartan i **figur 6H** ger en översiktlig bild av den geografiska fördelningen av fåren.

De två län som har flest får är Västra Götalands och Gotlands län.

Den genomsnittliga fårbesättningen (exklusive lamm) minskade från 28 djur år 2003 till 27 år 2004, att jämföra med 16 djur 1980.

Antal *getter* uppgick år 2003 till 5 500. Flest getter fanns det i Jämtlands län med 1 200 djur vilket motsvarar drygt 20 % av landets getter.

Svin

Antal djur, besättningar (tabellerna 6.1–3, 11–15)

År 2004 fanns svin vid 3 200 företag.

De kraftiga förändringarna i antalet *suggor och galtar* vid företag med högst 2,0 hektar åkermark under första hälften av 90-talet sammanhänger med uppbyggnaden av leasing-system för suggor. Leasing-systemen fungerar så att suggorna under sinperioderna befinner sig i suggpooler, där de även betäcks. I samband med grisningen överförs suggorna till leasingföretagen, satellitbesättningarna. Enligt de redovisningsprinciper som gäller skall de vuxna djuren redovisas av suggpoolerna och smågrisarna redovisas av leasingföretagen. Då suggpoolerna i allmänhet inte har någon åkermark, sker genom uppbyggandet av leasing-system en omfördelning av suggor från företag med åkermark, till företag utan åkermark.

År 2003 fanns 21 000 suggor och galtar och 86 000 *slaktsvin* vid företag med högst 2,0 hektar åkermark. Det innebär att 8 % av samtliga svin fanns vid företag med högst 2,0 hektar åkermark.

Figur 6B visar att det totala antalet *svin* sjönk under 1980-talet, liksom i slutet av 1990-talet, med tendens till fortsatt minskning de senaste åren.

Mellersta Sveriges skogsbygder (Ssk), Götalands skogsbygder (Gsk) och Nedre Norrland (Nn) är de tre områden som har högst andel småföretag. Omkring två tredjedelar av före-

tagen har här färre än 100 slaktsvin.

Närmare 60 % av suggorna och galtar finns vid företag med 200 suggor och galtar eller fler. Andelen företag av denna storleksordning utgör endast 9 % av de företag som har suggor och galtar.

Den genomsnittliga besättningen av suggor och galtar år 2004 bestod av 92 djur. Motsvarande siffra för övriga svin var 405 djur. År 1980 var genomsnittet 15 respektive 81.

Kartan i **figur 6D** ger en översiktlig bild av svinens geografiska fördelning. Nästan en tredjedel av svinen finns i Skåne. Endast 4 % av svinen finns i Norrland.

År 2003 har hälften av företagen med slaktsvin över 50 hektar åkermark. Endast 3 % har mindre än 2 hektar åkermark.

Av företagen med slaktsvin har knappt 50 % färre än 100 djur. Totalt återfinns 3 % av slaktsvinen hos denna grupp av företag.

Drygt 60 % av slaktsvinen finns i besättningar med minst 750 slaktsvin.

Av företagen med suggor och galtar har 98 % av företagen minst 2 hektar åkermark och 41 % minst 50 hektar åkermark.

Ungefär vart femte företag har minst 100 suggor och galtar. Tre fjärdedelar av djuren återfinns hos denna grupp av företag.

Höns, kycklingar och kalkoner

Antal djur, besättningar (tabellerna 6.1–3, 16–18)

År 2004 fanns höns vid 5 400 företag och kycklingar av värpras vid 800 företag.

Totalt fanns drygt 5,0 milj. höns år 2004, vilket var en ökning med 11 % jämfört med 2003. Antal kycklingar av värpras var drygt 1,6 milj., en ökning från 2003 med 8 %.

Knappt 40 % av hönsen fanns på företag med högst 2,0 ha åkermark 2003.

Företag med mer än 100 hektar åkermark har en fjärdedel av hönsen.

Andelen företag med mer än 5 000 höns är mycket liten, dvs. 4 % av totala antalet företag med höns. Kartan i **figur 6G** ger en översiktlig bild av den geografiska fördelningen av höns 2004. De län som har flest höns är Skåne, Västra

Götalands, Östergötlands och Kalmar län. Två tredjedelar av landets höns finns i något av dessa fyra län.

En mycket stor andel av hönsen (92 %) finns vid företag med mer än 5 000 höns 2003. Motsvarande andel 1995 var 86 %. Sedan dess har antalet höns i besättningar med mindre än 200 höns minskat med 54 %.

Den genomsnittliga besättningsstorleken för höns var 930 djur år 2004 mot 250 djur 1980. För kycklingar av värpras var motsvarande siffror 2 000 respektive 500.

Antalet kycklingar av värpras avsedda för äggproduktion fortsätter att minska och uppgick år 2004 till 1,6 milj. djur. Detta är en minskning med 10 % sedan 1995.

Antal kalkoner uppgick år 2003 till 286 000. Flest kalkoner fanns i Västra Götalands län där 66 % av kalkonerna fanns.

Hästar

Antalet hästar i oktober 2004 har uppskattats till 283 100 (**tabell 6.19**).

Det genomsnittliga antalet hästar per 1 000 invånare uppgår till 31. Endast fyra län har en lägre siffra. Ett av dessa är Stockholms län, som ligger i särklass lägst med 15 hästar per 1 000 invånare. Gotlands län ligger allra högst med 101 följt av Kalmar län med 55 hästar per 1 000 invånare.

Antalet hästhållare redovisas till 56 000. Ett jordbruk respektive en fastighetsägare betraktas här som en hästhållare, även om flera personer hyr stall/stallplats och sköter sina hästar självständigt.

Övrig djurhållning

Antalet *minskar* (avelshonor) redovisades 2003/04 till 290 000, ett antal som varit relativt konstant den senaste 5-årsperioden (**tabell 6.20**).

Antalet *biodlare* (medlemmar i Sveriges Biodlares Riksförbund) uppgick år 2004 till drygt 10 600, ett antal som sjunker för varje år. Uppräknad skörd av honung låg år 2004 på 2 400 ton (**tabell 6.21**).

Antalet renar uppgick år 2003 till 239 000 mot 253 000 år 1995. Antalet renägare har ökat något, från 4 500 år 2002 till 4 600 år 2003 (**tabell 6.22**).

Om statistiken

Husdjur inom jordbruket

Statistiken över antal husdjur har sedan 1968 erhållits från lantbruksregistret. Årligen har insamlats uppgifter från företag med mer än 2 hektar åkermark. Dessutom har inhämtats uppgifter från företag med mindre än 2 hektar åkermark men med stor djurbesättning. De minimigränser som gäller för att djur vid företag med djurbesättningar och högst 2,0 hektar åkermark skall medräknas är minst 50 kor, minst 250 nötkreatur, minst 50 tackor, minst 50 suggor, minst 250 svin eller minst 1 000 höns inklusive kycklingar.

Åren 1996–1998 baserades husdjursstatistiken på uppgifter från ett urval av lantbruksföretag (25, 35 resp. 18 %). Tidigare år liksom för 1999 har statistiken baserats på totalundersökningar. Statistiken för 1996–1998 bör därför utnyttjas med viss försiktighet. Lantbruksregistret beskrivs närmare i bilaga 1.

År 2000 togs uppgifter in på annat sätt. Till grund för statistiken över får, hästar, svin och höns låg uppgifter från en postenkät i september månad. Redovisningen avsåg förhållandena den 1 augusti. För nötkreatur och svin hade dessförinnan genomförts en urvalsundersökning (djurräkning) i juni. Statistiken över nötkreatur baserades på denna räkning eftersom insamlingen i september inte var heltäckande. Uppgifter om antalet svin i riket hämtades också från djurräkningen, eftersom juniuppgifterna gav bättre jämförbarhet med uppgifterna för tidigare år. För andra djurslag ansågs smärre avvikelser i räkningstidpunkt mellan olika år ha mindre betydelse.

År 2001 liksom 2002 samlades uppgifterna in via en postenkät i början av juni. Dessa båda undersökningar baserades på ett riksomfattande urval av drygt 15 000 lantbruk.

År 2003 baseras statistiken för får, getter, svin, hästar och fjäderfå på en postenkätundersökning i juni till samtliga jordbruksföretag i landet. För nötkreatur år 2003 och 2004 framställs statistiken genom bearbetning av informationen i Jordbruksverkets centrala djur-databas (CDB) samt informationen i Jordbruksverkets mjölkkvotsregister om mjölkleveranser.

År 2004 baseras statistiken för svin, får, höns samt kycklingar på ett sannolikhetsurval på ca 8 500 jordbruksföretag från lantbruksregistret avseende 2003 kompletterat med företag från administrativa register över svin- och fjäderfå-företag. Uppgiftsinsamlingen har skett via postutskick samt via webbtjänsten *djurräkning 2004* på Jordbruksverkets webbplats.

Undersökningen om hästar genomfördes hösten 2004. Populationen bestod av fyra delpopulationer:

- Fastighet som ingår i jordbruk. Ramen härrörde från Lantbruksregistret 2003. För företag som i strukturundersökningen 2003 uppgett att hästar förekom, användes denna uppgift. För övriga inhämtades uppgifter via urvalsundersökning.
- Andra fastigheter där hästhållning skulle kunna förekomma. Ramen härrörde från Fastighetstaxeringsregistret och uppgifterna samlades in via urvalsundersökning.
- Ridskolor och professionella trav- och galopptränare totalundersöktes.
- Hästhållare inom ett fåtal kommuner, där information erhöles från det kommunala tillsynsregistret.

Uppgifterna inhämtades via postenkät.

Annan djurskötsel

Statistik rörande pälsdjurskötsel utarbetas fortlöpande av Sveriges Pälsdjursuppfödare Riksförbund.

Sveriges Biodlares Riksförbund utarbetar statistik över biodlingen utifrån postenkäter.

Uppgifter om *rennäringen*, vad avser antalet samebyar, antalet företag och antalet renar, är hämtade från Jordbruksverket via bearbetning av de s.k. renlängderna.

Annan publicering

Uppgifter om antal husdjur publiceras årligen av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden, serie JO, senast JO 20 SM 0402.

Uppgifter om hästar publiceras i Statistiskt meddelande JO 24 SM 0501.

Publikationerna för senare år är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.sjv.se).

Delar av statistiken publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser i anslutning till SCB:s webbplats.

Uppgifter om pälsdjursskötsel är hämtade ur en årlig redovisning från Sveriges Pälsdjursuppfödares Riksförbund.

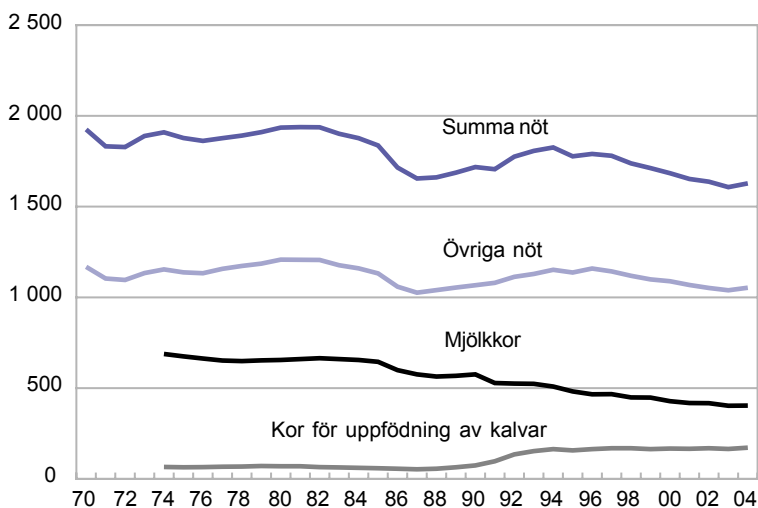
Uppgifter om biodling publiceras regelmässigt i Bitidningen vilken ges ut av Sveriges Biodlares Riksförbund.

Uppgifter om antalet samebyar, antalet företag och antalet renar är hämtade från underlag vid Jordbruksverket.

Figur 6A
Antal nötkreatur 1970–2004

Number of cattle

1 000-tal

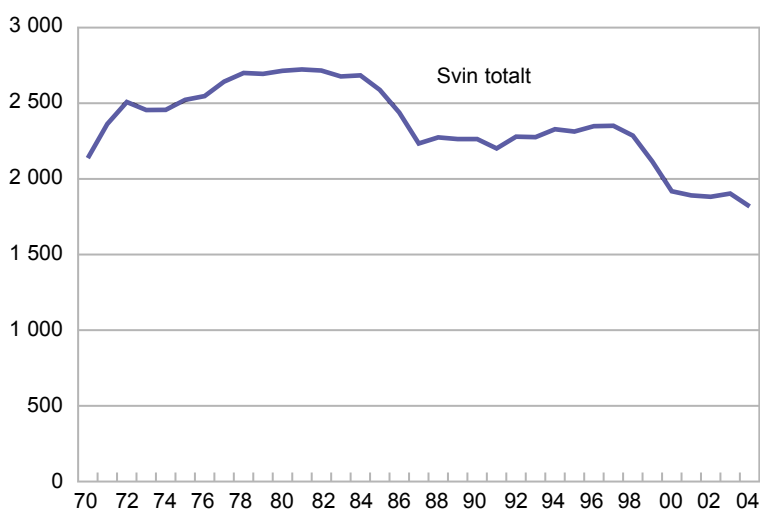

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6B
Antal svin 1970–2004

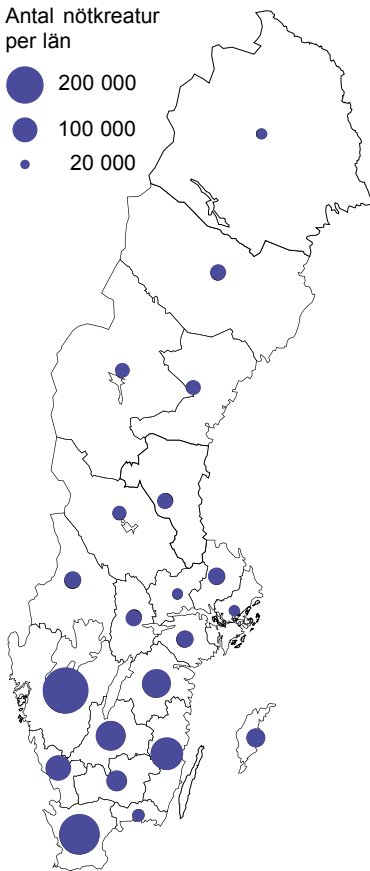
Number of pigs

1 000-tal

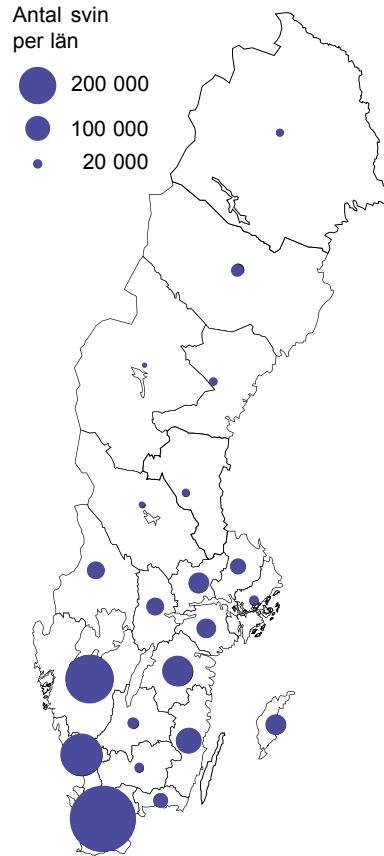
Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6C
Nötkreaturens geografiska fördelning
2004
Geographical distribution of cattle

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6D
Svinens geografiska fördelning 2004
Geographical distribution of pigs

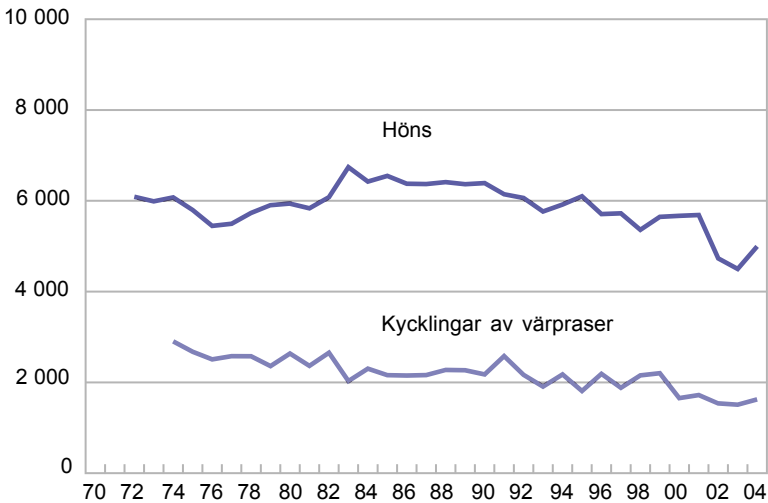

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6E
Antal höns och kycklingar 1972–2004

Number of fowls and chickens

1 000-tal

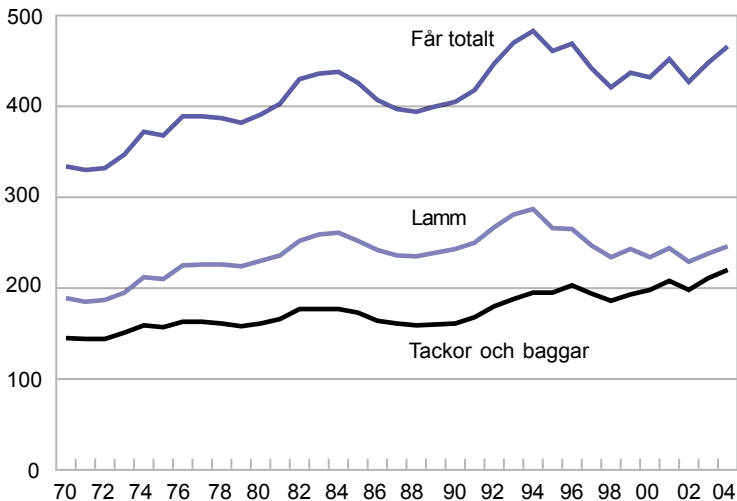

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6F
Antal får 1970–2004

Number of sheep

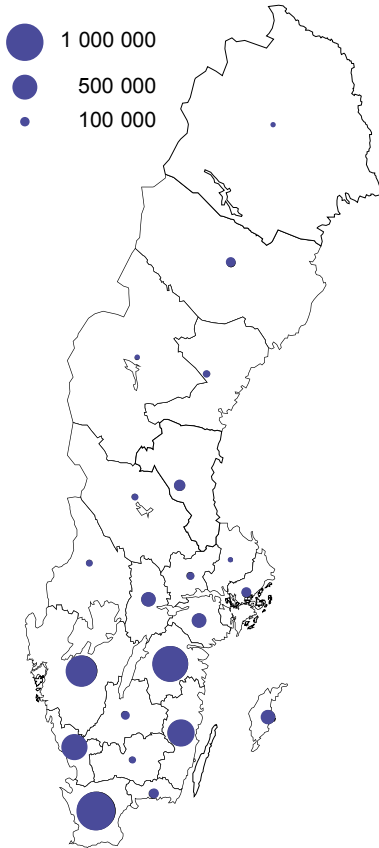
1 000-tal

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6G
Hönsens geografiska fördelning 2004
Geographical distribution of fowls

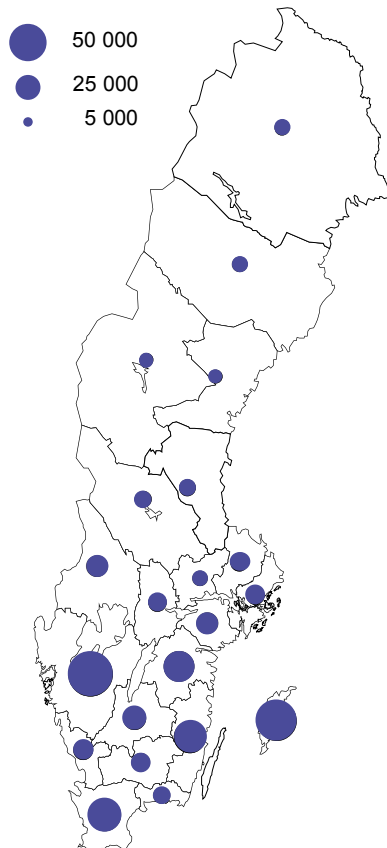
Antal höns per län

Källa: Jordbruksverket och SCB,
 Lantbruksregistret.

Figur 6H
Fårens geografiska fördelning 2004
Geographical distribution of sheep

Antal får (inkl lamm) per län

Källa: Jordbruksverket och SCB,
 Lantbruksregistret.

Tabell 6.1
Antal djur av olika slag 1980–2004

Number of livestock

Djurslag	1980	1985	1990	1995	2000	2003	2004
Kor för mjölkproduktion	655 738	645 706	576 409	482 118	427 621	402 520	403 702
Kor för uppfödning av kalvar	70 916	59 227	74 544	157 128	167 277	164 718	171 730
Kvigor, tjurar o. stutar 1 år och däröver	613 818	569 626	543 458	595 521	588 686	527 204	539 425
Kalvar under 1 år	594 550	562 642	524 032	542 328	500 183	512 232	513 607
Summa nötkreatur	1 935 022	1 837 201	1 718 443	1 777 095	1 683 767	1 606 674	1 628 464
Tackor och baggar	161 043	173 334	161 178	195 439	198 268	210 463	220 028
Lamm	230 586	251 644	243 621	266 410	233 666	237 845	245 533
Summa får	391 629	424 978	404 799	461 849	431 934	448 308	465 561
Getter, avelshonor	3 418	..
Övriga getter, inkl. killingar	2 091	..
Summa getter	5 509	..
Galtar för avel, 50 kg och däröver	11 932	10 946	8 591	7 595	4 161	3 945	3 115
Suggor för avel, 50 kg och däröver	278 249	249 248	221 092	237 355	201 896	204 527	191 939
Slaktsvin 20 kg ¹ och däröver	1 253 804	1 127 036	1 024 820	1 299 843	1 145 856	1 127 372	1 094 537
Smågrisar under 20 kg ²	1 170 212	1 112 843	1 009 440	768 344	566 004	567 282	528 445
Summa svin	2 714 197	2 500 073	2 263 943	2 313 137	1 917 917	1 903 126	1 818 037
Höns 20 veckor eller äldre (exkl. kycklingar)	5 937 152	6 548 298	6 391 943	6 100 270	5 669 655	4 497 678	4 995 014
Kycklingar av värpras avsedda för äggproduktion	2 635 620	2 159 298	2 175 676	1 811 509	1 654 063	1 508 597	1 624 948
Summa höns och kycklingar	8 572 772	8 707 596	8 567 619	7 911 779	7 323 718	6 006 275	6 619 962
Kalkoner	285 696	..

1) T.o.m. 1993 avser uppgiften svin 3 månader och däröver.

2) T.o.m. 1993 avser uppgiften svin under 3 månader.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.2**Antal företag med kor, nötkreatur, får, svin, höns m.m. 1980–2004***Number of holdings with cows, cattle, sheep, pigs, fowls and others*

Djurslag	1980	1985	1990	1995	2000	2003	2004
Kor för mjölkproduktion	44 143	35 063	25 921	17 743	12 676	9 720	9 147
Kor för uppfödning av kalvar	12 436	10 310	10 883	17 069	13 861	12 681	13 013
Kvigor, tjurar och stutar 1 år och däröver	63 179	52 652	42 696	39 160	30 457	26 457	26 291
Kalvar under 1 år	62 314	52 001	41 986	36 542	27 733	24 883	24 116
Totalt med nötkreatur	70 503	58 872	47 292	41 990	32 063	27 905	27 626
Tackor och baggar	10 125	10 536	9 688	9 985	8 041	7 608	8 237
Lamm	9 547	9 940	9 101	9 380	7 272	6 736	7 050
Totalt med får	10 238	10 595	9 749	10 037	8 089	7 639	8 239
Getter, avelshonor	307	..
Övriga getter inkl. killingar	413	..
Totalt med getter	518	..
Hästar	14 300	15 325	16 310	..
Galtar för avel, 50 kg och däröver	8 169	7 401	5 607	4 579	2 122	1 694	1 467
Suggor för avel, 50 kg och däröver	19 247	14 933	10 836	7 927	3 218	2 468	2 117
Slaktsvin, 20 kg och däröver	15 419	12 452	8 591	8 276	3 897	2 993	2 699
Smågrisar under 20 kg	19 774	15 536	10 923	6 807	2 814	2 217	1 913
Totalt med svin	26 122	19 937	14 301	10 753	4 809	3 669	3 194
Höns, 20 veckor eller äldre (exklusive kycklingar)	23 603	17 531	12 900	9 593	5 678	5 422	5 376
Kycklingar av värpras avsedda för äggproduktion	5 093	2 714	1 875	1 405	715	672	803
Kalkoner	1 056	..
Utan nötkreatur, får, svin eller höns ¹	32 258	35 443	36 695	33 560	33 300	30 730	32 198

1) Andra djur än nötkreatur, får, svin eller höns kan förekomma.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.3**Genomsnittlig besättningsstorlek 1980–2004***Average size of herd*

Djurslag	1980	1985	1990	1995	2000	2003	2004
Kor för mjölkproduktion	15	18	22	27	34	41	44
Kor för uppfödning av kalvar	6	6	7	9	12	13	13
Nötkreatur totalt	27	31	36	42	53	58	59
Tackor och baggar	16	17	17	20	25	28	27
Suggor och galtar ¹	15	18	21	31	64	83	92
Slaktsvin och smågrisar ^{1,2}	81	95	119	157	294	377	405
Höns exkl. kycklingar	250	370	500	640	1 000	830	930
Kycklingar av värpras	500	800	1 150	1 300	2 300	2 250	2 000

1) T.o.m. 1995 samredovisades ännu ej betäckta gyltor med "Övriga svin".

Fr.o.m. 1996 samredovisades de med "Suggor och galtar".

2) T.o.m. 1993 avser uppgiften svin 3 månader och däröver.

Fr.o.m. 1994 avser uppgiften svin över 20 kg.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.4
Antal nötkreatur 2004
Number of cattle

Område	Kor		Summa kor	Kvigor, tjurar och stutar 1 år och däröver	Kalvar under 1 år	Summa nötkreatur
	För mjölkproduktion	För uppfödning av kalvar				
<i>Län</i>						
Stockholms	5 098	3 593	8 691	7 785	7 431	23 907
Uppsala	11 952	4 592	16 544	15 109	15 898	47 551
Södermanlands	13 091	5 463	18 554	17 241	16 991	52 786
Östergötlands	29 056	12 023	41 079	38 315	37 095	116 489
Jönköpings	33 231	13 229	46 460	45 782	42 464	134 706
Kronobergs	15 761	8 739	24 500	24 826	22 695	72 021
Kalmar	41 490	11 791	53 281	50 726	46 313	150 320
Gotlands	16 778	5 062	21 840	21 450	19 318	62 608
Blekinge	5 638	5 542	11 180	10 598	9 704	31 482
Skåne	44 835	36 048	80 883	73 236	73 173	227 292
Hallands	27 376	7 895	35 271	30 597	30 454	96 322
Västra Götalands	70 772	26 474	97 246	92 898	87 174	277 318
Värmlands	10 898	6 827	17 725	16 971	16 687	51 383
Örebro	9 312	4 351	13 663	13 475	13 900	41 038
Västmanlands	6 189	2 994	9 183	7 914	8 645	25 742
Dalarnas	8 984	4 298	13 282	12 135	11 235	36 652
Gävleborgs	10 583	4 217	14 800	14 757	13 236	42 793
Västernorrlands	9 286	3 492	12 778	11 412	9 845	34 035
Jämtlands	10 099	3 090	13 189	11 605	10 091	34 885
Västerbottens	15 355	1 413	16 768	15 488	14 323	46 579
Norrbottens	7 918	597	8 515	7 105	6 935	22 555
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	27 677	10 856	38 533	31 869	32 946	103 348
Gmb	67 511	27 252	94 763	90 456	84 332	269 551
Gns	50 612	15 905	66 517	60 414	60 404	187 335
Ss	46 610	21 220	67 830	63 024	64 930	195 784
Gsk	132 180	69 667	201 847	195 944	181 606	579 397
Ssk	24 688	13 039	37 727	35 524	33 287	106 538
Nn	29 550	10 917	40 467	37 557	33 030	111 054
Nö	24 874	2 874	27 748	24 637	23 072	75 457
<i>Hela riket</i>						
2004	403 702	171 730	575 432	539 425	513 607	1 628 464
2003	402 520	164 718	567 238	527 204	512 232	1 606 674
2002	417 082	168 593	585 676	553 098	498 692	1 637 465
2000	427 621	167 277	594 898	588 686	500 183	1 683 767
1995	482 118	157 128	639 246	595 521	542 328	1 777 095
1990	576 409	74 544	650 953	543 458	524 032	1 718 443

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.5
Antal mjölkkor efter besättningsstorlek 2004
Number of dairy cows by size of herd

Område; storleksgrupp	Besättningsstorlek, antal mjölkkor					Summa
	1-9	10-24	25-49	50-74	Över 74	
<i>Län</i>						
Stockholms	39	598	1 809	1 050	1 602	5 098
Uppsala	47	1 148	5 013	2 923	2 821	11 952
Södermanlands	23	773	4 097	3 399	4 799	13 091
Östergötlands	54	1 539	8 745	6 620	12 098	29 056
Jönköpings	172	3 435	13 618	7 684	8 322	33 231
Kronobergs	116	1 885	5 753	4 982	3 025	15 761
Kalmar	91	2 231	11 535	9 780	17 853	41 490
Gotlands	15	1 616	6 512	3 391	5 244	16 778
Blekinge	42	1 086	2 020	1 224	1 266	5 638
Skåne	184	3 360	12 131	7 988	21 172	44 835
Hallands	69	2 263	7 171	5 384	12 489	27 376
Västra Götalands	518	7 938	24 796	17 163	20 357	70 772
Värmlands	167	1 275	3 201	1 917	4 338	10 898
Örebro	44	941	3 144	1 977	3 206	9 312
Västmanlands	19	622	2 211	1 458	1 879	6 189
Dalarnas	160	1 622	3 165	1 853	2 184	8 984
Gävleborgs	157	2 251	4 675	1 918	1 582	10 583
Västernorrlands	255	1 808	3 165	1 903	2 155	9 286
Jämtlands	96	2 068	3 337	2 567	2 031	10 099
Västerbottens	250	2 544	6 497	3 380	2 684	15 355
Norrbottens	164	1 243	3 172	1 621	1 718	7 918
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	35	1 945	5 708	4 377	15 612	27 677
Gmb	88	4 188	20 166	14 117	28 952	67 511
Gns	183	3 317	15 354	12 380	19 378	50 612
Ss	191	3 921	16 121	11 159	15 218	46 610
Gsk	919	15 314	48 985	31 760	35 202	132 180
Ssk	264	3 516	8 342	4 613	7 953	24 688
Nn	534	5 737	10 907	6 374	5 998	29 550
Nö	468	4 308	10 184	5 402	4 512	24 874
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
0,0- 2,0	124	137	658	431	2 543	3 893
2,1- 5,0	33	12	103	-	82	230
5,1- 10,0	338	386	98	-	308	1 130
10,1- 20,0	1 041	5 519	1 526	266	-	8 352
20,1- 30,0	582	9 850	7 185	841	672	19 130
30,1- 50,0	422	16 432	37 615	6 043	1 983	62 495
50,1- 100,0	138	9 174	71 464	45 981	23 796	150 553
Över 100,0	4	736	17 118	36 620	103 441	157 919
<i>Hela riket</i>						
2004	2 682	42 246	135 767	90 182	132 825	403 702
2003	3 123	47 855	145 063	87 283	119 196	402 520
2000	6 747	75 578	171 934	88 268	85 094	427 621
1999	7 396	84 842	188 880	85 049	82 353	448 520
1995	13 388	126 508	211 870	72 666	57 686	482 118
1990	27 928	198 372	245 115	62 243	42 751	576 409

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.6
Antal företag med nötkreatur 2004
Number of holdings with cattle

Område	Kor		Samtliga kor	Kvigor, tjurar o. stutar 1 år och däröver	Kalvar under 1 år	Samtliga företag med nötkreatur
	För mjölkproduktion	För uppfödning av kalvar				
<i>Län</i>						
Stockholms	123	268	391	464	400	496
Uppsala	284	369	653	788	723	836
Södermanlands	249	328	577	652	610	692
Östergötlands	525	677	1 202	1 411	1 310	1 474
Jönköpings	791	1 139	1 930	2 329	2 160	2 406
<i>Kronobergs</i>						
Kalmar	396	808	1 204	1 453	1 336	1 515
Gotlands	751	847	1 598	1 860	1 716	1 937
Blekinge	376	278	654	795	722	819
Skåne	160	489	649	711	648	745
	851	2 089	2 940	3 272	3 085	3 454
<i>Hallands</i>						
Hallands	523	728	1 251	1 482	1 359	1 536
Västra Götalands	1 669	2 369	4 038	4 784	4 384	5 070
Värmlands	255	540	795	939	835	1 012
Örebro	205	345	550	675	614	709
Västmanlands	135	216	351	429	381	458
<i>Dalarnas</i>						
Dalarnas	258	357	615	739	657	778
Gävleborgs	329	346	675	854	775	903
Västernorrlands	287	306	593	763	680	805
Jämtlands	296	249	545	665	606	704
Västerbottens	452	192	644	849	763	875
<i>Norrbottnens</i>						
Norrbottnens	232	73	305	377	352	402
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	460	679	1 139	1 325	1 225	1 393
Gmb	1 272	1 526	2 798	3 209	2 972	3 331
Gns	986	1 021	2 007	2 368	2 184	2 509
Ss	999	1 453	2 452	2 940	2 654	3 121
Gsk	3 182	5 950	9 132	10 741	9 927	11 247
Ssk	611	1 097	1 708	2 042	1 841	2 163
Nn	888	946	1 834	2 267	2 036	2 401
Nö	749	341	1 090	1 399	1 277	1 461
<i>Hela riket</i>						
2004	9 147	13 013	22 160	26 291	24 116	27 626
2003	9 720	12 681	22 365	26 457	24 883	27 905
2002	11 270	13 105	23 340	27 810	25 159	29 038
2000	12 676	13 861	25 500	30 457	27 733	32 063
1995	17 743	17 069	33 249	39 160	36 542	41 990
1990	25 921	10 883	..	42 696	41 986	47 292

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.7
Antal företag med mjölkkor efter besättningsstorlek 2004
Number of holdings with dairy cows by size of herd

Område; storleksgrupp	Besättningsstorlek, antal mjölkkor					Summa
	1-9	10-24	25-49	50-74	Över 74	
<i>Län</i>						
Stockholms	5	34	52	18	14	123
Uppsala	6	60	142	49	27	284
Södermanlands	3	40	110	56	40	249
Östergötlands	8	81	238	109	89	525
Jönköpings	24	187	380	130	70	791
Kronobergs	16	109	163	83	25	396
Kalmar	12	120	316	163	140	751
Gotlands	2	88	183	56	47	376
Blekinge	6	62	59	21	12	160
Skåne	26	191	333	134	167	851
Hallands	10	131	200	87	95	523
Västra Götalands	70	450	695	287	167	1 669
Värmlands	23	74	90	32	36	255
Örebro	8	51	87	33	26	205
Västmanlands	3	33	61	24	14	135
Dalarnas	24	94	90	30	20	258
Gävleborgs	22	128	134	32	13	329
Västernorrlands	37	109	91	31	19	287
Jämtlands	15	116	101	43	21	296
Västerbottens	36	143	192	55	26	452
Norrbottens	24	72	92	27	17	232
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	6	109	157	73	115	460
Gmb	13	232	553	235	239	1 272
Gns	25	182	421	207	151	986
Ss	27	210	447	186	129	999
Gsk	125	863	1 379	529	286	3 182
Ssk	37	198	235	76	65	611
Nn	78	332	317	105	56	888
Nö	69	247	300	89	44	749
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
0,0- 2,0	18	8	17	7	18	68
2,1- 5,0	5	1	3	-	1	10
5,1- 10,0	49	31	3	-	2	85
10,1- 20,0	149	371	49	4	-	573
20,1- 30,0	78	582	229	15	5	909
30,1- 50,0	58	879	1 113	105	18	2 173
50,1- 100,0	19	464	1 964	772	250	3 469
Över 100,0	4	37	431	597	791	1 860
<i>Hela riket</i>						
2004	380	2 373	3 809	1 500	1 085	9 147
2003	450	2 711	4 101	1 462	996	9 720
2000	1 315	4 189	4 936	1 484	751	12 676
1999	1 425	4 862	5 485	1 458	733	13 963
1995	2 303	7 395	6 288	1 243	514	17 743
1990	5 228	11 811	7 428	1 069	385	25 921

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.8
Antal får 2004 och getter 2003
Number of sheep and goats

Område	2004			2003		
	Tackor och baggar födda 2003 och tidigare	Lamm	Summa får och lamm	Getter, avelshonor	Övriga getter inkl. killingar	Summa getter
<i>Län</i>						
Stockholms	6 879	8 313	15 191	53	64	117
Uppsala	7 116	8 275	15 390	59	32	91
Södermanlands	9 008	9 622	18 629	40	43	83
Östergötlands	17 100	19 848	36 948	54	55	109
Jönköpings	9 805	12 126	21 931	36	73	109
Kronobergs	6 977	7 568	14 546	33	39	72
Kalmar	17 466	21 036	38 503	33	73	106
Gotlands	27 454	31 876	59 329	9	..	15
Blekinge	5 589	6 391	11 981	15	10	25
Skåne	18 746	21 672	40 417	53	100	153
Hallands	8 463	9 715	18 178	36	49	85
Västra Götalands	32 335	36 455	68 790	422	263	685
Värmlands	9 147	9 289	18 436	224	245	469
Örebro	6 798	7 328	14 126	55	32	87
Västmanlands	4 530	5 326	9 856	7	10	17
Dalarnas	6 174	6 583	12 757	463	223	686
Gävleborgs	6 417	6 366	12 783	238	144	382
Västernorrlands	4 973	3 658	8 631	378	195	573
Jämtlands	4 531	4 007	8 537	909	284	1 193
Västerbottens	5 371	5 214	10 585	194	97	291
Norrbottens	5 150	4 865	10 015	107	54	161
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	6 609	7 639	14 248	20	48	68
Gmb	46 904	56 557	103 461	40	57	97
Gns	15 583	17 772	33 355	62	86	148
Ss	32 893	37 603	70 496	190	187	377
Gsk	70 823	80 511	151 335	527	425	952
Ssk	18 679	19 472	38 151	473	349	822
Nn	16 046	14 238	30 284	1 419	673	2 092
Nö	12 489	11 741	24 231	687	266	953
<i>Hela riket</i>						
2004	220 028	245 533	465 561
2003	210 463	237 845	448 308	3 418	2 091	5 509
2002	197 734	229 037	426 772
2000	198 268	233 666	431 934
1995	195 439	266 410	461 849
1990	161 974	243 621	404 799

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.9

Antal tackor och baggar efter besättningsstorlek 2003

Number of ewes and rams by size of herd

Område; storleksgrupp	Antal får (exkl. lamm)				Summa
	1-9	10-24	25-49	Över 49	
<i>Län</i>					
Stockholms	399	1 671	2 099	3 061	7 230
Uppsala	445	1 550	1 978	2 955	6 928
Södermanlands	431	1 843	1 614	6 080	9 968
Östergötlands	458	2 450	3 597	8 408	14 913
Jönköpings	670	2 952	2 386	4 238	10 246
Kronobergs	413	1 665	1 512	3 291	6 881
Kalmar	347	2 655	3 426	8 978	15 406
Gotlands	179	1 941	3 789	21 947	27 856
Blekinge	196	1 169	1 422	2 905	5 692
Skåne	1 169	3 897	3 907	10 508	19 481
Hallands	681	2 240	1 594	2 992	7 507
Västra Götalands	2 489	7 482	7 350	11 886	29 207
Värmlands	669	2 743	2 288	3 632	9 332
Örebro	354	1 345	1 326	2 749	5 774
Västmanlands	193	1 063	915	2 053	4 224
Dalarnas	452	1 948	1 345	2 507	6 252
Gävleborgs	453	1 673	1 227	2 261	5 614
Västernorrlands	412	1 395	1 179	1 872	4 858
Jämtlands	302	1 260	973	1 695	4 230
Västerbottens	448	1 823	1 205	992	4 468
Norrbottnens	259	1 120	1 114	1 903	4 396
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	670	1 557	1 684	2 376	6 287
Gmb	815	4 809	7 353	32 956	45 933
Gns	1 047	2 970	3 213	7 021	14 251
Ss	1 767	7 067	7 875	16 723	33 432
Gsk	3 741	15 990	15 790	31 527	67 048
Ssk	1 349	5 314	3 888	6 396	16 947
Nn	1 174	4 672	3 640	6 479	15 965
Nö	856	3 506	2 803	3 435	10 600
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
0,0- 2,0	-	430	446
2,1- 5,0	3 366	11 236	5 010	1 971	21 583
5,1- 10,0	2 610	11 864	10 457	6 103	31 034
10,1- 20,0	2 059	9 893	12 711	16 739	41 402
20,1- 30,0	1 075	3 823	5 401	18 788	29 087
30,1- 50,0	903	3 425	5 194	23 180	32 702
50,1- 100,0	804	3 310	4 469	24 547	33 130
Över 100,0	596	2 324	3 004	15 155	21 079
<i>Hela riket</i>					
2003	11 419	45 885	46 246	106 913	210 463
2000	12 671	49 093	46 400	90 104	198 268
1999	14 186	48 083	45 196	86 179	193 644
1998	14 763	55 623	40 384	75 937	186 707
1995	19 770	55 336	46 033	74 300	195 439
1990	23 876	41 740	39 330	57 028	161 974

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.10**Antal företag med tackor och baggar efter besättningsstorlek 2003***Number of holdings with ewes and rams by size of herd*

Område; storleksgrupp	Antal får (exkl. lamm)				Summa företag med får
	1-9	10-24	25-49	Över 49	
<i>Län</i>					
Stockholms	76	108	59	33	276
Uppsala	85	100	57	35	277
Södermanlands	77	113	49	42	281
Östergötlands	91	155	104	87	437
Jönköpings	133	192	74	44	443
Kronobergs	80	110	46	32	268
Kalmar	70	172	99	75	416
Gotlands	31	119	109	168	427
Blekinge	39	76	42	30	187
Skåne	257	242	114	78	691
Hallands	145	146	47	32	370
Västra Götalands	503	495	214	129	1 341
Värmlands	133	181	68	39	421
Örebro	72	86	40	29	227
Västmanlands	40	66	27	18	151
Dalarnas	85	127	41	28	281
Gävleborgs	87	106	36	26	255
Västernorrlands	77	94	35	21	227
Jämtlands	61	82	30	17	190
Västerbottens	89	118	37	14	258
Norrbottnens	53	75	34	22	184
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	150	97	48	25	320
Gmb	168	297	212	251	928
Gns	217	190	96	72	575
Ss	346	451	230	151	1 178
Gsk	754	1 049	466	313	2 582
Ssk	255	344	115	74	788
Nn	225	304	108	72	709
Nö	169	231	87	41	528
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
0,0- 2,0	-	6	9
2,1- 5,0	639	759	157	22	1 577
5,1- 10,0	520	768	313	84	1 685
10,1- 20,0	421	630	367	214	1 632
20,1- 30,0	216	237	155	190	798
30,1- 50,0	189	216	151	202	758
50,1- 100,0	184	211	134	190	719
Över 100,0	113	141	85	91	430
<i>Hela riket</i>					
2003	2 284	2 963	1 362	999	7 608
2000	2 556	3 215	1 378	891	8 041
1999	2 916	3 119	1 325	849	8 209
1998	2 990	3 640	1 215	794	8 638
1995	4 183	3 668	1 367	767	9 985
1990	5 094	2 828	1 169	597	9 688

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.11
Antal svin 2004
Number of pigs

Område	Galtar	Suggor	Slaktsvin, 20 kg och däröver	Smågrisar, under 20 kg	Summa svin
<i>Län</i>					
Stockholms	13	1 131	11 593	3 391	16 128
Uppsala	108	5 552	24 822	16 471	46 954
Södermanlands	58	6 901	38 863	17 910	63 732
Östergötlands	102	12 640	81 151	35 508	129 401
Jönköpings	52	4 424	8 668	8 340	21 484
Kronobergs	39	2 151	10 178	4 163	16 531
Kalmar	125	9 246	55 452	28 402	93 226
Gotlands	68	6 980	40 380	18 947	66 375
Blekinge	46	2 297	26 444	9 420	38 207
Skåne	1 416	57 909	314 070	163 294	536 689
Hallands	364	23 045	147 553	68 161	239 123
Västra Götalands	429	34 458	182 678	87 449	305 014
Värmlands	47	4 486	34 106	15 490	54 129
Örebro	36	4 545	33 423	12 531	50 536
Västmanlands	64	9 021	33 892	21 039	64 015
Dalarnas	18	730	3 674	2 554	6 976
Gävleborgs	28	1 007	8 521	2 496	12 052
Västernorrlands	19	1 327	8 240	4 088	13 674
Jämtlands	13	301	2 308	416	3 038
Västerbottens	60	2 482	17 812	6 113	26 467
Norrbottnens	9	1 307	10 707	2 262	14 285
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	688	45 388	276 582	127 198	449 856
Gmb	1 065	38 225	226 005	119 372	384 667
Gns	400	39 799	237 360	100 497	378 056
Ss	295	29 514	164 320	80 174	274 304
Gsk	467	28 095	122 067	72 115	222 745
Ssk	61	4 344	19 781	13 309	37 495
Nn	68	2 772	19 903	7 402	30 145
Nö	70	3 802	28 519	8 378	40 769
<i>Hela riket</i>					
2004	3 115	191 939	1 094 537	528 445	1 818 037
2003	3 945	204 527	1 127 372	567 282	1 903 126
2002	3 385	208 177	1 095 981	574 200	1 881 743
2000	4 161	201 896	1 145 856	566 004	1 917 917
1995	7 595	237 355 ¹⁾	1 299 843 ¹⁾	768 344	2 313 137
1990	8 591	221 092	1 024 820	1 009 440	2 263 943

1) 1995 samredovisades ännu ej betäckta gyltor med "Slaktsvin 20 kg och däröver". Fr.o.m. 1996 samredovisades de med "Suggor och galtar".

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.12**Antal suggor och galtar efter besättningsstorlek 2003***Number of sows and boars by size of herd*

Område; storleksgrupp	Antal suggor och galtar				Summa
	1-49	50-99	100-199	Över 199	
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	6 934	7 370	10 799	23 381	48 484
Gmb	4 282	5 631	8 272	25 902	44 087
Gns	2 171	4 072	8 178	26 550	40 971
Ss	1 964	2 651	5 948	23 228	33 791
Gsk	5 242	4 021	4 718	16 359	30 340
Ssk	331	550	1 313	2 244	4 438
Nn	450	594	711	1 213	2 968
Nö	514	419	1 029	1 431	3 393
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
0,0- 2,0	130	836	2 390	17 705	21 061
2,1- 5,0	379	182	1 359
5,1- 10,0	1 115	173	3 685
10,1- 20,0	3 795	1 065	855	1 764	7 479
20,1- 30,0	3 475	2 818	2 128	3 674	12 095
30,1- 50,0	5 214	4 639	3 751	10 308	23 912
50,1- 100,0	5 592	8 962	14 716	20 476	49 746
Över 100,0	2 188	6 633	16 773	63 541	89 135
<i>Hela riket</i>					
2003	21 888	25 308	40 968	120 308	208 472
2000	30 738	32 358	44 395	78 733	186 224
1999	38 890	38 474	44 644	102 372	224 380
1998	51 547	46 789	53 067	108 730	260 133
1995	86 863	63 852	39 580	54 655	244 950
1990

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.13
Antal slaktsvin efter besättningsstorlek 2003
Number of fattening pigs by size of herd

Område; storleksgrupp	Antal slaktsvin					Summa
	1-99	100-249	250-499	500-749	Över 749	
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	9 377	20 004	47 362	40 610	176 578	293 931
Gmb	8 550	14 066	33 498	31 974	141 526	229 614
Gns	5 146	9 624	27 671	25 974	175 395	243 810
Ss	3 137	8 151	23 310	21 152	114 151	169 901
Gsk	10 217	11 364	19 392	15 008	75 830	131 811
Ssk	582	1 699	2 135	3 247	10 166	17 829
Nn	725	1 863	4 586	2 900	7 796	17 870
Nö	735	1 522	3 921	5 694	10 734	22 606
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
0,0- 2,0	197	2 331	5 436	8 531	69 796	86 291
2,1- 5,0	547	625	..	-	..	2 933
5,1- 10,0	2 059	1 255	1 134	6 798
10,1- 20,0	7 209	3 462	4 245	3 064	5 865	23 845
20,1- 30,0	6 341	7 501	7 598	3 647	8 665	33 752
30,1- 50,0	9 033	15 215	24 620	12 394	19 319	80 581
50,1- 100,0	9 424	21 862	60 508	46 093	123 384	261 271
Över 100,0	3 659	16 042	57 973	71 440	482 787	631 901
<i>Hela riket</i>						
2003	38 469	68 293	161 875	146 559	712 176	1 127 372
2000	49 730	85 129	162 254	174 976	611 688	1 083 777
1999	75 452	112 356	200 458	181 742	669 472	1 239 480
1998	88 860	145 387	222 697	166 643	669 298	1 292 885
1995	1 187 990 ¹
1990

1) Svin 20 kg och däröver.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.14**Antal företag med suggor och galtar efter besättningsstorlek 2003***Number of holdings with sows and boars by size of herd*

Område; storleksgrupp	Antal suggor och galtar				Summa företag med suggor och galtar
	1–	50–	100–	Över	
	49	99	199	199	
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	366	105	79	50	600
Gmb	313	80	62	50	505
Gns	146	56	59	43	304
Ss	142	37	42	39	260
Gsk	503	60	35	34	632
Ssk	49	7	9	4	69
Nn	44	9	5	3	61
Nö	34	6	8	4	52
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
0,0– 2,0	4	13	17	26	60
2,1– 5,0	64	3	70
5,1– 10,0	167	3	174
10,1– 20,0	364	16	7	4	391
20,1– 30,0	257	41	16	9	323
30,1– 50,0	334	69	28	22	453
50,1– 100,0	303	122	108	46	579
Över 100,0	104	93	120	116	433
<i>Hela riket</i>					
2003	1 597	360	299	227	2 483
2000	2 282	458	325	156	3 223
1999	3 036	547	328	208	4 119
1998	3 892	662	388	217	5 158
1995	6 607	934	301	116	7 958
1990

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.15**Antal företag med slaktsvin efter besättningsstorlek 2003***Number of holdings with fattening pigs by size of herd*

Område; storleksgrupp	Antal slaktsvin					Summa företag med slaktsvin
	1– 99	100– 249	250– 499	500– 749	Över 749	
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	278	129	130	67	125	729
Gmb	259	89	92	51	96	587
Gns	142	60	74	43	114	433
Ss	135	48	62	35	75	355
Gsk	442	73	51	25	52	643
Ssk	45	11	6	5	7	74
Nn	70	11	13	5	6	105
Nö	31	10	11	9	6	67
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
0,0– 2,0	4	15	14	14	43	90
2,1– 5,0	69	4	..	–	..	75
5,1– 10,0	137	8	3	151
10,1– 20,0	298	24	12	5	4	343
20,1– 30,0	231	51	22	6	7	317
30,1– 50,0	301	99	70	21	14	505
50,1– 100,0	266	135	167	75	103	746
Över 100,0	96	95	150	117	308	766
<i>Hela riket</i>						
2003	1 402	431	439	240	481	2 993
2000	2 218	524	457	289	409	3 897
1999	2 872	707	566	302	462	4 909
1998	3 404	899	624	274	463	5 665
1995	8 276 ¹
1990

1) Företag med svin 20 kg och däröver.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.16**Antal höns och kycklingar 2004 samt kalkoner 2003***Number of fowls, chickens and turkeys*

Område	2004			2003
	Höns, 20 veckor eller äldre	Kycklingar av värpras avsedda för ägg- produktion ¹	Slakt- kycklingar ¹	Kalkoner
<i>Län</i>				
Stockholms	94 707	213
Uppsala	27 371	1 166
Södermanlands	183 137	342
Östergötlands	896 934	9 378
Jönköpings	70 990	575
Kronobergs	48 732	492
Kalmar	546 576	272
Gotlands	174 223	1 160
Blekinge	79 639	10 067
Skåne	1 045 756	45 259
Hallands	502 372	912
Västra Götalands	724 434	187 463
Värmlands	42 277	4 894
Örebro	164 521	194
Västmanlands	61 473	15 221
Dalarnas	46 542	415
Gävleborgs	120 550	6 386
Västernorrlands	36 316	254
Jämtlands	22 770	825
Västerbottens	94 304	138
Norrbottens	11 392	70
<i>Produktionsområden</i>				
Gss	1 031 044	13 287
Gmb	798 628	37 237
Gns	1 261 530	168 838
Ss	459 694	21 837
Gsk	910 742	9 058
Ssk	311 812	27 717
Nn	115 487	7 479
Nö	106 078	243
<i>Hela riket</i>				
2004	4 995 014	1 624 948	6 085 387	..
2003	4 497 678	1 508 597	5 905 679	285 696
2002	4 731 837	1 536 819
2000	5 669 655	1 654 063	7 431 737	..
1995	6 100 270	1 811 509	4 812 824	..
1990	6 391 943	2 175 676	2 743 798	..

1) Regionala siffror för kycklingar bedöms vara alltför osäkra för att anges.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.17

Antal höns (exkl. kycklingar) efter besättningsstorlek 2003

Number of fowls (chickens not included) by size of herd

Område; storleksgrupp	Antal höns (exklusive kycklingar)				Summa höns
	1-49	50-199	200-4 999	Över 4 999	
<i>Län</i>					
Stockholms	2 763	1 568	14 281	86 400	105 012
Uppsala	2 541	1 385	8 107	38 052	50 085
Södermanlands	3 122	1 650	9 494	174 798	189 064
Östergötlands	3 095	1 200	34 749	775 591	814 635
Jönköpings	6 638	2 141	14 170	40 191	63 140
Kronobergs	3 510	534	5 750	31 800	41 594
Kalmar	4 967	782	7 500	521 664	534 913
Gotlands	1 540	492	14 724	75 600	92 256
Blekinge	1 219	462	15 000	30 278	46 959
Skåne	8 852	2 381	33 505	968 840	1 013 578
Hallands	2 503	940	8 502	526 080	538 025
Västra Götalands	14 507	6 561	65 176	396 664	482 908
Värmlands	2 604	702	7 900	..	28 106
Örebro	2 325	1 245	13 110	101 630	118 310
Västmanlands	1 436	1 148	15 445	58 500	76 529
Dalarnas	2 449	942	36 641
Gävleborgs	2 572	260	3 900	92 700	99 432
Västernorrlands	1 547	425	23 772
Jämtlands	1 135	402	-	..	20 237
Västerbottens	1 132	575	..	112 136	114 343
Norrbottnens	389	..	7 700	-	8 139
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	3 620	1 704	32 792	986 906	1 025 022
Gmb	7 251	1 534	32 024	745 097	785 906
Gns	5 496	3 425	77 400	932 119	1 018 440
Ss	11 400	6 763	63 437	412 980	494 580
Gsk	29 033	8 358	52 980	635 226	725 597
Ssk	6 925	1 892	8 130	227 260	244 207
Nn	5 369	1 464	8 900	65 400	81 133
Nö	1 752	705	8 200	112 136	122 793
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
0,0- 2,0	27	..	23 639	1 681 816	1 705 632
2,1- 5,0	12 576	3 294	7 715	103 446	127 031
5,1- 10,0	14 738	4 348	12 260	..	41 646
10,1- 20,0	17 422	6 020	37 710	200 655	261 807
20,1- 30,0	8 782	2 982	22 691	51 400	85 855
30,1- 50,0	8 210	3 541	37 526	356 736	406 013
50,1- 100,0	6 665	3 968	72 534	704 952	788 119
Över 100,0	2 426	1 542	69 788	1 007 819	1 081 575
<i>Hela riket</i>					
2003	70 846	25 845	283 863	4 117 124	4 497 678
2000	75 621	32 101	385 897	5 176 036	5 669 655
1999	87 884	39 514	418 818	5 101 293	5 647 509
1998	95 712	42 741	504 692	4 718 602	5 361 748
1995	133 368	78 218	643 724	5 244 960	6 100 270
1990	185 804	122 461	897 009	5 186 669	6 391 943

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.18

Antal företag med höns (exkl. kycklingar) efter besättningsstorlek 2003

Number of holdings with fowls (chickens not included) by size of herd

Område; storleksgrupp	Antal höns (exklusive kycklingar)				Summa företag med höns
	1– 49	50– 199	200– 4 999	Över 4 999	
<i>Län</i>					
Stockholms	172	17	8	4	201
Uppsala	162	16	10	3	191
Södermanlands	190	18	7	9	224
Östergötlands	188	14	12	47	261
Jönköpings	435	24	8	4	471
Kronobergs	245	8	5	3	261
Kalmar	293	13	5	9	320
Gotlands	107	7	9	7	130
Blekinge	91	6	6	4	107
Skåne	604	28	16	30	678
Hallands	199	13	7	26	245
Västra Götalands	951	80	33	30	1 094
Värmlands	204	9	5	..	220
Örebro	135	16	7	8	166
Västmanlands	97	13	7	3	120
Dalarnas	162	13	179
Gävleborgs	174	4	3	4	185
Västernorrlands	112	5	121
Jämtlands	96	5	–	..	103
Västerbottens	95	7	..	5	108
Norrbottens	33	..	3	–	37
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	249	23	16	35	323
Gmb	477	21	17	22	537
Gns	358	40	28	61	487
Ss	725	76	39	25	865
Gsk	1 944	104	37	38	2 123
Ssk	442	25	9	12	488
Nn	398	19	6	6	429
Nö	152	9	4	5	170
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
0,0 – 2,0	4	..	9	65	79
2,1 – 5,0	954	38	7	7	1 006
5,1 – 10,0	1 063	59	10	..	1 134
10,1 – 20,0	1 129	73	28	6	1 236
20,1 – 30,0	552	39	18	7	616
30,1 – 50,0	511	43	21	26	601
50,1 – 100,0	390	47	38	33	508
Över 100,0	142	17	25	58	242
<i>Hela riket</i>					
2003	4 745	317	156	204	5 422
2000	4 819	390	213	256	5 678
1999	5 449	478	242	272	6 441
1998	5 746	501	327	251	6 825
1995	7 952	945	410	286	9 593
1990	10 284	1 533	773	310	12 900

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.19**Antal hästar, hästar per 1 000 invånare och antal hästhållare. Oktober 2004***Number of horses, density of horses and number of horse keepers. October 2004*

Område	Antal hästar	Därav hästar på jordbruk ¹	Antal hästar/1 000 invånare	Antal hästhållare ²
<i>Län</i>				
Stockholms	27 300	6 712	15	2 700
Uppsala	8 700	3 739	29	1 600
Södermanlands	11 200	3 964	43	1 700
Östergötlands	15 400	5 108	37	2 800
Jönköpings	12 300	4 988	37	2 500
Kronobergs	7 700	3 753	43	2 300
Kalmar	12 900	4 654	55	2 600
Gotlands	5 800	2 766	101	1 300
Blekinge	4 700	1 519	31	1 200
Skåne	35 800	13 067	31	6 800
Hallands	11 500	4 708	41	2 400
Västra Götalands	50 200	17 306	33	10 400
Värmlands	12 500	3 605	46	2 900
Örebro	9 800	3 170	36	2 000
Västmanlands	11 800	3 625	45	1 700
Dalarnas	9 500	2 844	34	2 600
Gävleborgs	9 300	3 094	34	2 500
Västernorrlands	7 200	2 507	29	1 800
Jämtlands	5 400	2 093	42	1 100
Västerbottens	8 800	1 562	34	1 800
Norrbottnens	5 300	876	21	1 500
<i>Hela riket</i>	283 100	95 660	31	56 000

1) Enligt Lantbruksregistret, juni 2003.

2) Ett jordbruk respektive fastighetsägare betraktas här som en hästhållare, även om flera personer hyr stall/stallplats och sköter sina hästar självständigt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksstatistiken.

Tabell 6.20**Antal uppfödare av mink och rävar samt antal avelshonor 1990/91–2003/04***Number of breeders of minks and foxes and number of breeding animals*

År	Antal uppfödare av				Antal avelshonor av	
	Mink	Mink och rävar	Rävar	Summa uppfödare	Mink	Rävar
2003/04	180	–	–	180	290 000	–
2002/03	180	–	–	180	290 000	–
2001/02	155	–	–	155	270 000	–
2000/01	183	–	–	183	280 000	–
1995/96	190	8	12	210	260 000	3 500
1990/91	220	25	26	330 ¹	255 000	4 600

1) Summa uppfödare 1990/91 består även av 47 chinchilla-uppfödare och 12 övriga uppfödare.

Källa: Sveriges Pälsdjursuppfödare Riksförbund.

Tabell 6.21**Antal medlemmar i Sveriges Biodlares Riksförbund, antal bisamhällen samt skörd av bihonung under perioden 1990–2004***Number of members of The Swedish Beekeepers Association, number of bee colonies and production of bee honey*

År	Antal medlemmar	Antal bisamhällen		Skörd av honung, 1 000-tals kg	Andel medlemmar med uppgifter om skörd, %	Uppräknad ¹ skörd av honung, 1 000-tals kg
		Invintrade föregående höst	Därav vinterförluster			
2004	10 646	39 253	4 368	973	45	2 403
2003	11 044	41 989	9 648	1 160	45	2 865
2002	11 240	42 517	3 355	1 518	45	3 747
2000	11 726	42 586	3 673	1 088	47	2 571
1995	13 316	57 284	4 688	2 184	60	4 044
1990	17 923	88 040	5 665	2 415	65	4 110

1) Skörden uppräknad till en total för medlemmarna, dvs. Skörd av honung dividerat med procentuell andel medlemmar som lämnat uppgifter om skörd. Dessutom har en justering för produktion utanför SBR:s medlemskrets gjorts, dvs. den uppräknade siffran divideras med 0,9.

Källa: Sveriges Biodlares Riksförbund.

Tabell 6.22**Antal renar och antal renskötsel­företag vid samebyar 2003***Number of reindeer and number of holdings by sami villages*

Område; typ av sameby	Antal					
	Same- byar	Före- tag	Ren- ägare	Renar ¹	Renar/ företag	Renar/ renägare
Jämtlands län						
Fjällsamebyar	12	109	302	44 769	410	148
Västerbottens län						
Samebyar	7	102	344	54 980	539	160
Norrbottens län						
N:a fjällsamebyar	9	335	1 294	58 297	174	45
S:a fjällsamebyar	6	249	795	37 847	152	48
Skogssamebyar	9	125	875	30 248	242	35
Koncessions- samebyar	8	17	987	12 678	746	13
<i>Hela riket</i>						
2003	51	937	4 597	238 819	255	52
2002	51	928	4 487	228 535	246	51
2001	51	915	4 500	219 504	240	49
2000	51	930	4 525	221 164	238	49
1999	51	934	4 522	220 107	236	49
1995	51	..	4 806	253 300	..	53

1) Renantalet bygger på upprättade renlängder och avser renar i vinterhjorden.
Företag i koncessionssamebyarna avser koncessionshavare.

Källa: Jordbruksverket, Företagsregistret för rennäringen.

7 Arbetskraft inom jordbruket

I kapitel 7 redovisas uppgifter om arbetsinsatserna inom framförallt jordbruk och skogsbruk. Från den årliga registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS) har hämtats uppgifter om förvärvsarbete inom jordbruk och skogsbruk och deras andel av samtliga förvärvsarbete. Uppgifter lämnas vidare om jordbrukarnas åldersfördelning.

Sammanfattning

Förvärvsarbete

År 2003 var enligt den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken, RAMS, knappt 71 500 personer sysselsatta inom jordbruk med binäringar, varav 54 000 inom jordbruk. Detta innebär 1,7 respektive 1,3 % av samtliga förvärvsarbete personer. Detta är en minskning med 3,3 respektive 3,1 % i jämförelse med förra året. Den största andelen sysselsatta i jordbruk med binäringar noteras för Gotlands län med 6,1 % medan andelen är lägst i Stockholms län med endast 0,4 % (**tabell 7.1**).

Företagarnas åldersfördelning

Jordbrukarnas medianålder ligger i intervallet 50–54 år. 17 % är 65 år eller äldre och 6 % är yngre än 35 år. Förändringarna i de här avseendena har varit små under senare år. Andelen företagare som är 65 år eller äldre är avsevärt högre i små än i stora företag (**tabell 7.2**).

Sysselsättning i jordbruket enligt EU:s statistikkrav

Antalet sysselsatta i det svenska jordbruket, beräknade enligt EU:s statistikkrav, uppgick 2003 till totalt till 168 000 personer, vilket framgår av **tabell 7.3**. Vid företag som drivs av fysisk person var antalet sysselsatta företagare och familjemedlemmar 119 000. Stadigvarande sysselsatta, som ej var familjemedlemmar till företagaren eller som var sysselsatta i företag drivna av juridisk person, uppgick till 25 000. Antalet tillfälligt sysselsatta utan familjean-

knytning till företagaren och med i allmänhet mycket låg sysselsättning var 24 000 personer.

Den totala sysselsättningen omräknad till arbetskraftsenheter, Annual Work Unit (AWU) enligt EU:s definition uppgick till 71 000. En AWU motsvarar arbetstiden för en heltids-sysselsatt, för Sverige räknat efter 1 800 timmar per år. Är sysselsättningen mindre räknas motsvarande andel av en AWU. En redovisad sysselsättning på 1 800 timmar eller mer räknas alltid som en AWU. Företagaren och dennes familjemedlemmar svarar för tre fjärdedelar av det totala antalet arbetskraftsenheter (**tabell 7.4**).

Sysselsättningen i jordbruket domineras av männen både vad gäller antal personer och antal AWU. Av alla företagare och familjemedlemmar (såväl stadigvarande som tillfälligt sysselsatta) samt övriga stadigvarande sysselsatta utgör männen 96 000 (66 %) och kvinnorna 49 000 (34 %) (**tabell 7.4**).

Närmare hälften av samtliga sysselsatta redovisar under 25 % arbetstid i jordbruket. Av företagarna har en fjärdedel motsvarande heltid eller mer i sysselsättningsgrad. Från tidigare undersökningar och från kommentarer i samband med SCB:s undersökning har det framkommit att en stor andel av dem som redovisat 1 800 timmar eller mer anser sig ha väsentligt högre arbetsinsatser än vad som motsvarar normal heltid.

Kvinnornas andel minskar i timgrupper med stigande timantal. I högsta timgruppen finns t.ex. endast ca 5 700 kvinnor redovisade jämfört med ca 26 500 män (**tabell 7.5**).

Om statistiken

Förvärvsarbetande

I **tabell 7.1** redovisas uppgifter från den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken, RAMS (tidigare benämnd årlig regional sysselsättningsstatistik, ÅRSYS) om antal förvärvsarbetande i jordbruk med binäringar år 2003. Resultaten avser förvärvsarbetande i åldern 16–84 år vilka bedöms ha utfört i genomsnitt minst en timmes arbete per vecka under november 2003.

Branschindelningen i RAMS är fr.o.m. 1995 gjord efter standard för svensk näringsgrensindelning 1992 (SNI92) och fr.o.m. 2002 efter standard för svensk näringsgrensindelning 2002 (SNI2002).

RAMS grundas på administrativa dataregister som inhämtas eller sammanställs av SCB. Den viktigaste källan är registret över kontrolluppgifter från arbetsgivare men uppgifter hämtas även från andra källor, t.ex. taxeringsbanden och SCB:s företagsregister.

RAMS genomfördes första gången 1985 och har sedan dess tagits fram varje år. Den senast framtagna årgången avser sysselsättningen 2003. RAMS ligger också till grund för sysselsättningsstatistiken i de två senaste folk- och bostadsräkningarna (FoB 85 och FoB 90).

Det är viktigt att påpeka att fördelningen på näringsgren i RAMS grundas på det s.k. mestkriteriet, vilket förklarar varför RAMS redovisar betydligt färre personer inom jordbruk än Lantbruksregistret. I Lantbruksregistrets registrering kommer i princip alla personer med som under året varit sysselsatta på jordbruksföretag, dvs. även personer som är huvudsakligen verksamma i andra näringar. RAMS anses å andra sidan något underskatta antalet förvärvsarbetande inom jordbruk (se kapitel 15).

Företagarnas åldersfördelning

Vid den årliga uppgiftsinsamlingen till lantbruksregistret erhålls bl.a. uppgifter om jordbrukarnas åldersfördelning. Resultaten avser företagare vid företag med mer än 2 hektar åker-

mark. Som företagare i Lantbruksregistret räknas definitionsmässigt den person som juridiskt och ekonomiskt svarar för verksamheten. Sålunda redovisas endast uppgifter för den förste företagaren även om flera personer gemensamt brukar ett företag. Fram t.o.m. 1995 kunde ytterligare högst två företagare ingå i redovisningen. Ändringen 1996 skedde som anpassning till EU:s riktlinjer på området.

Sysselsättning i jordbruket enligt EU:s statistikkrav

I anslutning till uppgiftsinsamlingen för lantbruksregistret har SCB för åren 1995, 1997, 1999 och 2003 genomfört särskilda sysselsättningsundersökningar anpassade till EU:s krav. Resultat från 2003 års undersökning redovisas i **tabellerna 7.3–5**.

Sysselsatta personer redovisas som företagare, familjemedlemmar till företagaren eller som ej familjemedlemmar. Enligt EU:s bestämmelser skall endast en person redovisas som företagare.

Annan publicering

Antalet förvärvsarbetande enligt RAMS med fördelning på näringsgren finns samlade i det årliga statistikpaketet AMPAK vid SCB. Bl.a. sker redovisning på län och kommun och med uppdelning på kön.

Redovisning på begränsad näringsgrensnivå sker också i Sveriges Statistiska Databaser, som kan nås via SCB:s webbplats www.scb.se.

Uppgifter om jordbrukarnas åldersfördelning (årligen sedan 1968) publicerades av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden, serie JO 34. Sysselsättningen i jordbruket enligt EU:s statistikkrav har likaledes redovisats i Statistiska meddelanden, senast JO 30 SM 0401.

SM-publicationerna för senare år är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.sjv.se).

Delar av jordbruksstatistiken publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser i anslutning till SCB:s webbplats.

Tabell 7.1

Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske 2003 efter arbetsplatsens belägenhet

Economically active population in agriculture, forestry, hunting and fishing by place of work

Område	Förvärvsarbetande inom jordbruk, skogsbruk m.m.				Förvärvsarbetande inom jordbruk, skogsbruk m.m. i procent av samtliga förvärvsarbetande			
	Män	Kvinnor	Summa	Därav jordbruk ¹	Män	Kvinnor	Samtliga	Därav jordbruk ¹
<i>Län</i>								
Stockholms	2 443	1 092	3 535	3 199	0,5	0,2	0,4	0,3
Uppsala	1 859	517	2 376	2 001	3,0	0,8	1,9	1,6
Södermanlands	1 899	602	2 501	2 067	3,5	1,2	2,4	2,0
Östergötlands	3 447	786	4 233	3 474	3,6	0,9	2,3	1,9
Jönköpings	2 619	713	3 332	2 405	3,1	1,0	2,1	1,5
Kronobergs	1 718	477	2 195	1 352	3,7	1,2	2,6	1,6
Kalmar	3 090	728	3 818	2 968	5,7	1,5	3,7	2,9
Gotlands	1 211	320	1 531	1 472	9,7	2,6	6,1	5,9
Blekinge	1 154	270	1 424	1 090	3,3	0,9	2,2	1,7
Skåne	8 155	2 775	10 930	10 092	3,2	1,2	2,2	2,1
Hallands	2 772	863	3 635	3 123	4,8	1,5	3,2	2,7
Västra Götalands	7 751	2 202	9 953	8 369	2,1	0,7	1,4	1,2
Värmlands	2 072	433	2 505	1 506	3,5	0,8	2,2	1,3
Örebro	1 845	436	2 281	1 662	2,9	0,7	1,9	1,4
Västmanlands	1 508	440	1 948	1 627	2,6	0,8	1,8	1,5
Dalarnas	2 419	550	2 969	1 318	3,8	1,0	2,4	1,1
Gävleborgs	2 359	580	2 939	1 645	3,8	1,0	2,5	1,4
Västernorrlands	2 015	496	2 511	1 161	3,6	0,9	2,3	1,1
Jämtlands	1 822	402	2 224	1 058	6,2	1,5	3,9	1,9
Västerbottens	2 104	467	2 571	1 429	3,6	0,9	2,3	1,3
Norrbottens	1 695	335	2 030	993	3,0	0,6	1,9	0,9
<i>Hela riket</i>								
2003	55 957	15 484	71 441	54 011	2,6	0,8	1,7	1,3
2002	57 829	16 057	73 886	55 715	2,7	0,8	1,8	1,3
2001	58 573	16 632	75 205	57 107	2,8	0,8	1,8	1,4
2000	60 340	17 134	77 474	59 020	2,8	0,9	1,9	1,5

1) Jordbruk, jakt och service i anslutning härtill (SNI 01).

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik.

Tabell 7.2
Jordbruksföretagarnas åldersfördelning 2003
Age distribution of holders

Storleksgrupp; produktions- område	Antal företagare i åldern, år								Juridisk person eller uppgift saknas	Summa
	Under 25	25– 34	35– 44	45– 49	50– 54	55– 59	60– 64	Över 64		
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>										
2,1– 5,0	41	501	1 502	1 020	1 127	1 347	1 127	2 398	230	9 293
5,1– 10,0	63	596	1 898	1 281	1 462	1 646	1 422	2 672	275	11 315
10,1– 20,0	65	668	2 160	1 499	1 729	2 015	1 658	2 944	421	13 159
20,1– 30,0	35	381	1 391	948	1 047	1 176	964	1 355	306	7 603
30,1– 50,0	40	512	1 810	1 289	1 333	1 467	1 176	1 205	427	9 259
50,1– 100,0	35	622	2 196	1 529	1 515	1 434	1 056	770	955	10 112
Över 100,0	8	313	1 083	773	760	667	419	252	1 764	6 039
<i>Produktionsområden</i>										
Gss	15	246	843	625	672	680	575	859	650	5 165
Gmb	41	439	1 257	779	878	835	749	1 089	547	6 614
Gns	38	459	1 408	1 025	1 068	1 158	903	1 556	637	8 252
Ss	30	472	1 854	1 375	1 393	1 623	1 260	1 703	916	10 626
Gsk	89	1 138	3 797	2 497	2 717	2 798	2 301	3 847	762	19 946
Ssk	28	351	1 187	792	915	1 039	797	1 173	291	6 573
Nn	30	305	1 033	753	807	990	706	797	248	5 669
Nö	16	183	661	493	523	629	531	572	327	3 935
<i>Hela riket</i>										
2003	287	3 593	12 040	8 339	8 973	9 752	7 822	11 596	4 378	66 780
2002	344	4 029	12 940	8 753	9 671	10 288	7 867	12 645	4 413	70 950
2000	405	5 077	14 769	9 532	10 746	10 449	8 062	13 287	4 471	76 798
1999	310	4 878	14 617	9 784	11 261	10 126	8 339	15 842	4 962	80 119
1995	..	4 091 ¹	16 716 ²	26 245 ³	13 235	10 948	9 939	18 461	1 421 ⁴	101 056
1990	..	5 737 ¹	19 964 ²	28 357 ³	12 126	12 044	12 413	20 608	1 066 ⁴	112 132

1) Under 30 år.

2) 30–39 år.

3) 40–49 år.

4) Enbart "uppgift saknas".

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 7.3

**Antal stadigvarande och tillfälligt sysselsatta personer i jordbruket 2003
i olika grupper samt arbetstid i arbetskraftsenheter AWU**

Number of permanent and temporary occupied persons in agriculture for different groups
and number of working hours expressed in annual work units AWU

Område	Företagare och familjemedlemmar, stadigvarande och tillfälligt sysselsatta		Ej familjemedlemmar				Totalt	
			Stadigvarande sysselsatta		Tillfälligt sysselsatta			
	Personer	AWU	Personer	AWU	Personer	AWU	Personer	AWU
<i>Län</i>								
Stockholms	2 794	1 231	1 115	683	1 147	81	5 056	1 995
Uppsala	4 514	2 093	926	577	623	98	6 062	2 768
Södermanlands	3 388	1 560	1 194	795	919	247	5 501	2 602
Östergötlands	5 669	2 758	1 896	1 224	1 484	208	9 049	4 190
Jönköpings	6 997	3 074	1 011	574	1 005	88	9 013	3 736
Kronobergs	4 580	1 993	356	183	1 070	48	6 007	2 224
Kalmar	5 781	2 945	1 298	928	1 608	175	8 687	4 049
Gotlands	2 970	1 606	701	474	576	44	4 246	2 123
Blekinge	2 306	1 061	330	205	907	98	3 543	1 365
Skåne	14 853	7 003	4 638	3 223	5 595	856	25 086	11 082
Hallands	5 844	2 721	1 627	1 110	1 713	190	9 184	4 022
Västra Götaland	24 701	10 136	3 795	2 208	2 851	319	31 347	12 663
Värmlands	5 984	2 077	856	533	992	109	7 832	2 719
Örebro	4 183	1 660	724	464	508	36	5 415	2 159
Västmanlands	3 654	1 528	843	538	404	42	4 901	2 108
Dalarnas	3 680	1 497	743	394	657	46	5 080	1 937
Gävleborgs	4 364	1 747	452	286	353	37	5 169	2 070
Västernorrlands	3 836	1 534	589	394	250	31	4 675	1 959
Jämtlands	3 051	1 301	465	244	315	44	3 831	1 589
Västerbotten	3 947	1 542	826	503	331	36	5 104	2 081
Norrbottnens	2 386	936	387	238	387	47	3 160	1 221
<i>Hela riket</i>								
2003	119 482	52 008	24 771	15 774	23 697	2 880	167 950	70 662
1999	132 824	56 172	24 029	15 473	20 215	2 596	177 068	74 242
1997	143 259	62 786	25 302	16 009	27 343	2 963	195 903	81 758
1995	134 979	65 050	29 245	18 350	32 216	4 274	196 440	87 674

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 7.4**Antal sysselsatta i jordbruket 2003 av olika kategorier personer och arbetskraftsenheter**

Number of permanent and temporary occupied persons in agriculture for different groups and number of working hours expressed in annual work units AWU

Grupper sysselsatta	Antal företag	Personer				Arbetskraftsenheter			
		Män	Kvinnor	Totalt	Procent	Män	Kvinnor	Totalt	Procent
<i>Sysselsatta i företag som drivs av fysisk person</i>									
Företagare	62 974	55 574	7 381	62 956	37	30 968	2 965	33 933	48
Makar/sambor och övriga familjemedlemmar		22 407	34 120	56 527	34	7 436	10 639	18 075	26
Stadigvarande sysselsatta (ej familjemedlemmar)		6 427	2 136	8 563	5	3 706	1 050	4 756	7
Tillfälligt sysselsatta (ej familjemedlemmar)		15 257	9	1 445	2
Totalt		143 304	85	58 209	82
<i>Sysselsatta i företag som drivs av juridisk person</i>									
Stadigvarande sysselsatta	4 916	11 311	4 895	16 206	10	8 128	2 890	11 018	16
Tillfälligt sysselsatta		8 440	5	1 435	2
Totalt		24 646	15	12 452	18
<i>Samtliga sysselsatta</i>									
2003	67 890	167 950	100	70 662	100
1999	81 407	177 068	100	74 242	100
1997	89 577	195 903	100	81 758	100
1995	..	110 376	53 848	164 225 ¹	100	62 346	21 053	83 400 ²	100

1) Tillfälligt sysselsatta som ej är familjemedlemmar 32 216 personer ingår ej.

2) Arbetskraftsenheter avseende tillfälligt sysselsatta som ej är familjemedlemmar 4 274 AWU ingår inte.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 7.5

Antal sysselsatta i jordbruket 2003 efter årlig arbetstid för samtliga företagskategorier (utom tillfälligt sysselsatta ej familjemedlemmar)*Number of occupied persons in agriculture by working hours, all holding categories (temporary occupied non family workers excluded)*

	Årlig arbetstid, timmar					Totalt
	1–	450–	900–	1 350–	1 800–	
	449	899	1 349	1 799		
<i>Företagare</i>	20 987	11 274	7 861	5 022	17 811	62 956
Män	17 301	10 018	7 010	4 506	16 740	55 574
Kvinnor	3 686	1 256	851	517	1 072	7 381
<i>Makar/sambo</i>	18 625	5 344	3 034	1 588	3 286	31 878
Män	2 317	1 079	588	293	567	4 844
Kvinnor	16 307	4 265	2 446	1 295	2 720	27 033
<i>Övriga familjemedlemmar</i>	17 078	3 003	1 470	857	2 241	24 650
Män	11 509	2 285	1 143	673	1 952	17 563
Kvinnor	5 569	718	327	184	269	7 087
<i>Andra stadigvarande sysselsatta</i>	6 420	3 014	2 771	3 646	8 919	24 770
Män	4 251	1 972	1 681	2 576	7 259	17 738
Kvinnor	2 169	1 042	1 090	1 071	1 660	7 031
<i>Totalt</i>	63 109	22 635	15 137	11 114	32 258	144 253
Män	35 378	15 353	10 423	8 048	26 517	95 720
Kvinnor	27 731	7 282	4 714	3 066	5 740	48 533

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

8 Produktionsmedel inom jordbruket

I kapitel 8 redovisas uppgifter om jordbrukarnas inköp av traktorer och andra maskiner och redskap. Vidare redovisas uppgifter om länsstyrelsernas förprovning av byggnader sammanställda av Jordbruksverket. Dessutom redovisas statistik rörande försäljningen till jordbruket av bekämpningsmedel och handelsgödsel samt produktion av jordbrukets fodermedel. Statistik över bekämpningsmedel och handelsgödsel i jordbruket redovisas också i kapitel 12.

Sammanfattning

Traktorer

Totalt levererades 3 400 traktorer till det svenska jordbruket under år 2003, vilket var 100 färre än 2002. Det genomsnittliga effektuttaget uppgick till 99,2 kilowatt. Sedan 1990 har det genomsnittliga effektuttaget på inköpta traktorer ökat med runt 60 % (**tabell 8.1**).

Värdet av jordbrukets inköp av traktorer uppgick till 1 578 milj. kr. I fasta priser har värdet av traktorinköpen ökat med knappt 13 % sedan 1990 (**tabell 8.2**).

Övriga maskiner och redskap

Inköp av andra maskiner och redskap än traktorer uppgick till 2 954 milj. kr under 2003. Dominerande var redskap för skörd och tröskning som uppgick till 754 milj. kr. eller 26 % av jordbrukets totala inköp av maskiner och redskap exklusive traktorer. I fasta priser har jordbrukets inköp av övriga maskiner och redskap minskat med 27 % sedan 1990 (**tabell 8.2**).

Förprovning av byggnader

Under 2004 förprovades flest byggnader i Västra Götalands län följt av Kalmar län och Skåne län. De flesta förprovningar avser byggnader för ”övrigt nöt”, ”mjölkkor” eller ”hästar” (**tabell 8.3**).

Utsäde

Officiell statistik saknas beträffande utsädesmängder. Statens utsädeskontrolls uppgifter om certifierade utsädesmängder kan dock ses som en uppskattning av den totala försäljningen av utsäde.

Av **tabell 8.4** framgår att det totalt certifierades ca 177 400 ton utsäde av fröburna växtslag och ca 25 000 ton potatis under 2003/2004. Under samma period importerades knappt 4 300 ton fröburna växtslag som införts från annat land inom EES-området. Vad gäller utsädespotatis finns inget krav på införselanmälan vid import från annat EES-land. Därmed finns heller inga tillförlitliga uppgifter om kvantiteten importerat potatisutsäde.

Bekämpningsmedel

Tabell 8.5 visar försäljningen av bekämpningsmedel i ton under perioden 1990–2003 och i milj. kr under perioden 1990–2000. Som synes dominerar försäljningen av ogräsmedel, såväl volymmässigt som värdemässigt. För samtliga slag av bekämpningsmedel gäller att kvantiteterna varierar mellan enskilda år under perioden. Den statliga prisregleringsavgift som infördes 1986 på jordbrukskemikalier avskaffades i december 1992.

Förekomsten av olika slags preparat inom varje grupp av bekämpningsmedel och tillkom-

sten av nya medel på marknaden gör det svårt att tolka kvantitetsuppgifterna. Övergång till mer verksamma substanser och/eller ändrade koncentrationer kan medföra att en förbättrad effekt erhålls utan att detta avspeglar sig i kvantitetssiffrorna.

Uppgifterna om värde i **tabell 8.5** baseras på Jordbruksverkets sammanställning av prisuppgifter från återförsäljare. Då mängduppgiften avser försäljning till återförsäljare utgör försäljarnas lagerhållning en osäkerhetskälla. Fr.o.m. år 2000 tas inte värdestatistiken fram längre.

Uppgifter gällande trädgårdsodlingen saknas för senare år. Fr.o.m. 1997 gör Jordbruksverket även beräkningar för trädgårdsnäringen. Tidigare uppgifter från Lantbrukets utredningsinstitut visade en användning i den kommersiella trädgårdssektorn som motsvarade ca 5 % av användningen inom jordbruket. Enligt Jordbruksverkets beräkningar för 1998, uppgick användningen inom trädgårdsnäringen till knappt 4 % av användningen inom jordbruket. År 1998 såldes till trädgårdsnäringen 59 ton växtskyddsmedel till ett värde av 32,3 milj. kr.

Handelsgödsel

Tabell 8.6 visar den totala försäljningen av handelsgödsel samt i vilka former som kväve, fosfor och kalium sålts. Redovisningen avser vikten av den sålda varan och inte av respektive näringsämne. Enkla kvävegödselmedel kan t.ex. innehålla mellan 15 och 46 % kväve.

Av tabellen framgår att användningen av enkla handelsgödselmedel totalt är betydligt större än användningen av sammansatta medel. De rena kvävegödselmedlen utgörs främst av kalksalpeter N 15,5 (15,5 % kväve), av kalkammonsalpeter/Axan (27–28 % kväve) samt av ammoniumnitrat N 34 (34 % kväve). Bland de sammansatta gödselmedlen är NP 26-4 (26 % kväve, 4 % fosfor) dominerande i gruppen NP-medlen, medan PK 11-21, NK 22-11 samt NPK 21-3-10 och 20-4-8 är dominerande i övriga grupper.

Försäljningen av handelsgödsel har under den senaste 5-årsperioden minskat med 11 %. Mellan 2002/03 och 2003/04 minskade försälj-

ningen av enkla kvävegödselmedel med nästan 7 %.

En orsak till att försäljningen sjunkit kan ha varit att lönsamheten i spannmålsodlingen varit vikande under senare år, vilket medfört sänkta kvävegivor. Den torra våren 2004 kan också ha verkat återhållande på kompletteringsgödslingen av spannmålen och även gödselgivan till vallen. Å andra sidan ökade oljeväxtarealen mellan 2003 och 2004 och eftersom hektargivan för oljeväxter vanligen är något högre än för spannmålsgrödorna borde detta verkat höjande på förbrukningen.

Fodermedel

Produktionen av foderblandningar har under 2004 minskat jämfört med föregående år. Svinfoder står för den största minskningen följt av nötfoder. Däremot har produktionen av fjäderfäfoder ökat något. Produktionen av foderblandningar i Sverige uppgick 2004 till 2 156 500 ton. Blanketten för inrapporteringen från foderleverantörer över använda foderråvaror har ändrats sedan 2003. Det har medfört att siffrorna är svåra att jämföra med tidigare år. Kvantiteterna ser ut att ha ökat men det beror på den nya rapporteringen. Kvantiteterna återfinns i **tabell 8.8**

Spannmål är den vanligaste råvaran i samtliga foderblandningar. I foder till nötkreatur används även mycket betmassa, raps och soja. Soja är efter spannmål den enskilt mest använda råvaran till svin och fjäderfä.

Vid tolkningen av uppgifterna i **tabell 8.7** bör beaktas att användningen av köpfoderblandningar påverkas av den aktuella tillgången på fodersäd och för nötkreatur också av grovfodertillgången.

Om statistiken

Maskiner och redskap

Jordbruksverket genomför varje år sedan 1979 en undersökning om försäljningen av lantbruksmaskiner och -redskap. Fram till och med den undersökning som avsåg 1991 var dessa undersökningar totalundersökningar. Därefter

har totalundersökningar genomförts intermitent. Den senast genomförda totalundersökningen avsåg 2003 medan undersökningar för 2001 och 2002 varit urvalsundersökningar.

De redovisade värdena av försålda maskiner och redskap grundas på angivna katalogpriser, vilket medför att hänsyn ej kunnat tas till eventuella rabatter. Mervärdesskatt ingår inte i tabelluppgifterna.

Förprovning av byggnader

Djurstallar får inte uppföras, byggas till eller byggas om utan att byggnaden från början har godkänts från djurskydds- och djurhälsosynpunkt. Detsamma gäller när ett stall eller en anläggning ändras på ett sätt som är av väsentlig betydelse från djurskydds- eller djurhälsosynpunkt, eller när en byggnad som förut använts på något annat sätt börjar utnyttjas som djurstall. Kraven på förprovning och besiktning av djurstallar finns i djurskyddsförordningen.

Länsstyrelsen förprövar djurstallet med hjälp av ritningar och dylikt, och besiktigar stallet när det är färdigbyggt för att kontrollera att granskningsunderlaget har följts vid byggnadet.

Förprovning krävs inte om antalet djur av berört djurslag efter den planerade byggnadsåtgärden understiger 5 hästar, 10 vuxna nötkreatur, 20 ungnöt, 10 vuxna svin, 50 slaktsvin, 100 tillväxtgrisar, 20 vuxna får eller getter, 500 fjäderfän utom strutsfåglar eller 3 strutsfåglar.

Statistik rörande förprovning av byggnader sammanställs fortlöpande av Djurskyddsmyndigheten.

Utsäde

Officiell statistik om använda utsädesmängder etc. saknas i stort sett. Däremot kan försäljningen av utsäde uppskattas genom statistik över certifierade kvantiteter från den officiella utsädeskontrollen. För denna gäller följande:

Utsäde av lantbruksväxter måste vara certifierat för att få släppas ut på marknaden. För köksväxtutsäde gäller krav på certifiering eller

märkning som godkänt standardutsäde. Utsäde som har certifierats i annat land inom EES-området får importeras och säljas i Sverige utan krav på ny certifiering.

Certifiering av utsäde utförs av Statens utsädeskontroll. Certifiering av fröburna växtslag får också utföras av fristående juridisk person som har förklarats behörig av Jordbruksverket.

Beslut om certifiering grundas på kontroll av generationssamband, officiell fältbesiktning, officiell provtagning, analys av frövaru- respektive knölkvalitet samt kontroll av sortrenhet och sortäktighet.

Certifiering innebär att utsädet godkänns för olika typer av användningar, t.ex. som förädlarutsäde, stamutsäde, certifikatutsäde och basutsäde.

Statistik rörande utsädescertifieringen sammanställs av Statens utsädeskontroll.

Fodermedel

I Jordbruksverkets foderstatistik redovisas tillverkade och importerade kvantiteter av foder för olika djurslag. Uppdelning sker på råvaru- användning, dvs. vilka råvaror som används i tillverkningen. I statistiken ingår inte foder som tillverkas på gårdsnivå eller importeras för eget bruk.

En liten del av foderbehovet täcks av importerade varor. Importen utgörs främst av proteinrika fodermedel som ingår i foderblandningar.

Ungefär hälften av fodertillgången, uttryckt i energiinnehåll, utgörs av kraftfoder.

Annan publicering

Uppgifter om *traktorer och skördetröskor* i jordbruket har redovisats intermitent av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden, senast JO 30 SM 0001

Jordbrukarnas *investeringar i maskiner och redskap* har från år 2003 publicerats på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Statistik.

Uppgifter om *certifierat utsäde* har publicerats på Statens utsädeskontrollns webbplats

(www.utsadeskontrollen.se) under rubriken Statistik.

Uppgifter om *bekämpningsmedel i jordbruket* har publicerats på Kemikalieinspektionens webbplats (www.kemi.se) under rubriken Statistik.

Statistik över *förbrukningen av handelsgödsel i jordbruket* har publicerats på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Statistik.

Foderstatistik för 2004 (Rapport 2005:11) publiceras på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Djur och veterinär.

Tabell 8.1
Antal levererade traktorer 1990–2003
Number of delivered tractors

År	Antal levererade traktorer	Genomsnittlig effekt på kraftuttaget. Kilowatt
2003	3 400	99,2
2002	3 500	79,0
2001	3 600	79,1
2000	4 000	76,0
1995	2 900	69,0
1990	3 988	60,7

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.2
Jordbrukets inköp av maskiner och redskap åren 1990–2003, milj. kr
Purchases of machinery and implements by the agricultural sector

	1990	1995	2000	2001	2002	2003
<i>Löpande priser</i>						
Traktorer och jeepar						
Egentliga traktorer	999	1 079	1 673	1 637	1 645	1 578
Övriga tillhörande gruppen traktorer	15	3	21	15	–	17
Jordbearbetningsredskap	262	152	224	207	176	178
Redskap för sädd, spridning m.m.	200	184	234	235	210	272
Redskap för skörd och tröskning	516	433	640	655	791	754
Vagnar	139	41	94	65	78	171
Torkar, kvarnar, silor m.m.	219	119	206	197	209	187
Potatis och rotfruktsredskap	67	100	77	81	77	95
Transportredskap och lastapparater ¹	179	170	292	281	276	271
Utrustning för mjölkning och mjölkhantering	64	110	164	210	259	134
Stallutrustningar	227	342	309	293	287	472
Bevattningsutrustningar	18	28	14	14	14	25
Diverse ²	73	56	75	97	84	136
Skogs- och trädgårdsredskap för lantbruket ³	242
Summa	2978	2 817	4 023	3 987	4 107	4 532
<i>2003 års priser</i>						
Traktorer	1 483	1 281	2 011	1 788	1 710	1 671
Övriga maskiner och redskap	3 468	2 337	2 963	2 594	2 512	2 525
Summa	4 951	3 618	4 974	4 382	4 222	4 196

1) Exklusive vagnar.

2) Elmotorer och hydroforer som ingått i posten "Diverse" har utgått fr.o.m. 2003 års undersökning.

3) Ny post fr.o.m. 2003 års undersökning.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.3
Antalet förprovade djurstallar under 2004
Number of pre-tested buildings for livestock

Område	Mjolk- kor	Di- kor	Övriga nöt	Suggor	Slakt- svin	Övriga svin	Övriga djur ¹
<i>Län</i>							
Stockholms	1	7	10	–	–	1	47
Uppsala	11	5	16	12	2	–	23
Södermanlands	6	3	13	3	2	–	39
Östergötlands	15	11	16	1	3	1	37
Jönköpings	13	9	49	–	1	1	23
Kronobergs	12	15	31	–	1	–	29
Kalmar	30	18	44	2	1	1	28
Gotlands	8	8	18	4	2	3	23
Blekinge	2	–	1	–	–	–	6
Skåne	20	14	22	11	8	6	68
Hallands	22	15	27	1	14	1	56
Västra Götalands	29	26	58	4	5	3	75
Värmlands	5	8	16	2	2	–	12
Örebro	5	7	10	1	1	1	9
Västmanlands	3	3	5	1	1	3	17
Dalarnas	2	6	5	1	–	–	14
Gävleborgs	6	5	15	–	–	–	20
Västernorrlands	5	7	12	–	–	–	14
Jämtlands	7	7	13	–	–	–	17
Västerbottens	12	6	22	2	4	–	18
Norrbottens	4	3	7	–	–	–	10
<i>Hela riket</i>							
2004	218	183	410	45	47	21	585
2003	276	132	344	59	47	10	500
2002	326	194	579	97	50	53	425
2000	466	240	606	78	54	37	301
1999	518	205	536	49	50	16	191
1994/95	926	107	224	240	116	43	87

1) Hästar, får/getter, fjäderfä och pälsdjur.

Källa: Djurskyddsmyndigheten.

Tabell 8.4
Total kvantitet certifierat utsäde 2002/03 och
2003/04, ton

Total quantity of state certified seed

Utsädeslag	Certifierat i Sverige		Importerat certifierat utsäde	
	2002/03	2003/04	2002/03	2003/04
Stråsäd				
Höststråsäd	63 979	65 723	852	270
Vårstråsäd	106 456	94 604	276	996
Foderväxter				
Baljväxter	9 871	9 958	374	168
Gräs	6 252	5 531	2 408	2 413
Övr. foderväxter	0	0	28	45
Betor	496	393	293	247
Olje- och fiberväxter	1 380	964	153	128
Köksväxter	24	216	0	0
<i>S:a fröburna växtslag</i>	188 458	177 395	4 383	4 266
Potatis	24 369	24 967	–	–

Källa: Statens utsädeskontroll.

Tabell 8.5

Total försäljning av bekämpningsmedel till jordbruket.

Kvantitet verksam substans 1990–2003 och värde 1990–2000

Total sale of pesticides to agriculture. Quantities of active substance and value

Bekämpningsmedel	Totalt	därav			
		insekts- medel ¹	svamp- medel ²	betnings- medel ³	ogräs- medel ⁴
<i>Kvantitet verksam substans, ton</i>					
2003	2 087	21	194	37	1 835
2002	1 711	30	163	39	1 479
2001	1 738	12	190	69	1 467
2000	1 652	17	186	52	1 397
1999	1 698	57	260	63	1 318
1998	1 629	27	226	74	1 302
1997	1 609	15	187	75	1 332
1995	1 224	17	133	67	1 007
1990	2 344	26	546	97	1 675
<i>Värde, milj. kr⁵</i>					
2000	697,1	45,4	173,4	62,8	413,5
1999 ⁶
1998	735,4	46,4	155,8	84,6	448,6
1997	720,9	38,7	123,0	72,5	485,8
1995	589,1	32,1	85,5	54,5	416,4
1990	752,1	50,7	101,7	57,3	542,4

1) Inkluderar inte myggmedel.

2) Inklusive micronäringsämnen och baljväxtbakterier.

3) Förbrukning huvudsakligen inom utsädesbranschen.

4) Inklusive medel för tillväxtreglering.

5) Fr.o.m. 2000 tas ej statistiken fram längre.

6) Ingen undersökning gjordes.

Källa: Kemikalieinspektionen och Jordbruksverket.

Tabell 8.6**Förbrukning av handelsgödsel inom jord- och trädgårdsbruk 1990/91–2003/04, milj. kg***Use of commercial fertilizers in agriculture and horticulture*

	1990/91	1995/96	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04
<i>Enkla gödselmedel</i>						
Kvävegödsel	685,4	555,9	579,4	509,3	509,0	474,7
Fosforgödsel	12,0	4,2	2,6	1,9	1,7	1,5
Kaliumgödsel	6,0	8,0	9,2	8,9	10,1	10,3
Svavelgödsel	–	–	0,6	0,5	0,3	0,5
<i>Sammansatta gödselmedel</i>						
NP-gödsel	42,8	56,4	44,5	44,5	42,2	46,1
PK-gödsel	74,3	62,6	33,5	29,2	26,7	23,9
NK-gödsel	18,6	13,0	20,2	12,2	11,1	9,2
NPK-gödsel	292,3	266,6	284,8	285,0	278,8	285,0
Totalt	1 130,9	966,7	974,8	891,5	879,9	851,2

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.7**Råvaror ingående i foderblandningar för samtliga djurslag 2004, 1 000-tals ton***Feed materials in compound feeds for all animals*

Foderråvara	Producerat i Sverige	Importerat
Spannmål; produkter och biprodukter	1 120 165	71 880
Oljehaltiga frön eller frukter; produkter och biprodukter	177 464	494 768
Frön från baljväxter; produkter och biprodukter	36 389	1 271
Stamknölar, rotfrukter och rötter; produkter och biprodukter	87 250	107 383
Andra frön och frukter; produkter och biprodukter	–	36
Vallfoder och grovfoder	7 331	16 966
Andra växter; produkter och biprodukter	3	4
Mjölprodukter	3 391	4 391
Produkter från landdjur ¹	9 909	5 955
Fiskar, andra marina djur; produkter och biprodukter ²	6 860	683
Mineraler	36 573	51 508
Diverse ³	42 800	7 603
Övriga produkter ⁴	34 462	6 297
Totalt	1 562 597	768 745

1) Köttmjöl, mjöl av kött med ben, grevar, fjäderfämjöl, blodmjöl och animaliskt fett.

2) Fiskmjöl och fiskolja (raffinerad och härdad).

3) Bageri- och pastaproducter och biprodukter därav, fettsyror och salter av fettsyror.

4) Produkter som innehåller råvaror som inte ingår i ovanstående produktgrupper.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.8
Råvaror ingående i foderblandningar producerade i Sverige för samtliga djurslag 2004, 1 000-tals ton

Feed materials in compound feeds produced in Sweden for all animals

Foderråvara	Svin	Fjäderfä	Nöt	Häst	Hund/ Katt	Övrigt	Totalt
<i>Spannmål; produkter och biprodukter</i>							
Varav havre	41 874	32 212	83 526	9 249	132	2 671	169 664
korn	81 335	20 801	126 925	2 500	1 339	1 162	234 062
vete	138 330	228 632	55 174	4 326	16 413	1 299	444 174
vetefodermjöl	21 315	2 725	12 695	443	634	147	37 959
vetekli	18 794	7 441	53 420	5 502	945	1 154	87 256
rågvete	13 580	10 631	48 597	28	–	257	73 093
torkad drank	3 250	5 361	47 701	22	–	523	56 857
Summa	319 332	309 802	439 502	23 584	20 166	7 779	1 120 165
<i>Oljehaltiga frön eller frukter; produkter och biprodukter</i>							
Varav raps	3 298	13 063	5 056	19	–	40	21 476
raps, extraherad	990	289	142 140	16	–	481	143 916
Summa	5 395	13 725	154 614	3 065	116	549	177 464
<i>Frön från baljväxter; produkter och biprodukter</i>							
Varav ärter	15 481	12 285	6 157	91	–	68	34 082
Summa	15 534	12 340	8 353	91	–	71	36 389
<i>Stamknölar, rotfrukter och rötter; produkter och biprodukter</i>							
Varav bet(socker)							
pressmassa	733	–	41 143	475	263	320	42 934
betmelass	1 484	21	18 475	3 060	–	180	23 220
Summa	2 911	187	77 122	5 036	526	1 468	87 250
<i>Andra frön och frukter; produkter och biprodukter</i>							
Summa	–	–	–	–	–	–	–
<i>Vallfoder och grovfoder</i>							
Summa	33	2 279	1 168	3 562	4	285	7 331
<i>Andra växter; produkter och biprodukter</i>							
Summa	–	–	–	–	3	–	3
<i>Mjölkprodukter</i>							
Summa	242	18	3 115	6	10	–	3 391
<i>Produkter från landdjur¹</i>							
Summa	959	2 636	–	–	6 284	30	9 909
<i>Fiskar, andra marina djur; produkter och biprodukter²</i>							
Summa	4 168	2 675	–	2	15	–	6 860
<i>Mineraler</i>							
Summa	6 859	13 596	15 308	622	85	103	36 573
<i>Diverse³</i>							
Summa	9 868	6 766	25 877	191	20	78	42 800
<i>Övriga produkter⁴</i>							
Summa	2 257	5 075	12 346	730	11 782	2 272	34 462
Totalt	367 558	369 099	737 405	36 889	39 011	12 635	1 562 597

1) Köttmjöl, mjöl av kött med ben, grevar, fjäderfämjöl, blodmjöl och animaliskt fett.

2) Fiskmjöl och fiskolja (raffinerad och härdad).

3) Bageri- och pastaprodukter och biprodukter därav, fettsyror och salter av fettsyror.

4) Produkter som innehåller råvaror som inte ingår i ovanstående produktgrupper.

Källa: Jordbruksverket.

9 Stödåtgärder

I kapitel 9 redovisas direktstöden till det svenska jordbruket inom ramen för EU:s jordbrukspolitik. Redovisningen omfattar även direktstöden till rennäringen samt till företag verksamma inom förädling och avsättning av jordbruksprodukter. En beskrivning av den svenska jordbrukspolitiken under åren närmast före Sveriges inträde i EU lämnas i Jordbruksstatistisk Årsbok 2000.

Utöver direktstöd förekommer exempelvis exportbidrag och stöd till lagring av jordbruksprodukter. Dessa stöd omfattas inte av redovisningen.

EU:s jordbrukspolitik

Det svenska EU-medlemskapet från den 1 januari 1995 innebar att de svenska jordbruksstöden ersattes av EU:s stödsystem. En beskrivning av huvuddragen i EU:s jordbrukspolitik och de olika stöden görs i det följande.

EU:s gemensamma jordbrukspolitik (Common Agricultural Policy, CAP) innebär att handeln med jordbruksprodukter är fri inom unionen.

Målen för EU:s gemensamma jordbrukspolitik är att:

- Öka produktiviteten i jordbruket
- Ge jordbrukarna en skäligen levnadsstandard
- Stabilisera marknaderna
- Trygga livsmedelsförsörjningen
- Ge konsumenterna livsmedel till rimliga priser

För att nå dessa mål används främst olika marknadsregleringar, men i EU:s jordbrukspolitik ingår även struktur- och regionalpolitiska åtgärder. På senare år har EU också fattat beslut om åtgärder för att minska jordbrukets belastning på miljön.

Ministerrådet, där den svenska jordbruksministern deltar, fattar beslut om jordbrukspolitiken efter förslag från kommissionen. Kommissionen verkställer sedan ministerrådets beslut, utfärdar bestämmelser och övervakar att reglerna följs.

Pris- och marknadsregleringarna finansie-

ras helt av EU:s budget medan strukturstöden, de regionala stöden och miljöstöden medfinansieras av medlemsländerna.

Kommissionen har störst inflytande på de områden där EU i hög grad ansvarar för politiken, som t.ex. pris- och marknadsregleringen inom jordbrukspolitiken. För de åtgärder som medfinansieras av de enskilda medlemsländerna, t.ex. kompensationsbidraget och miljöprogrammet, är friheten större att nationellt utforma reglerna. Nationella stöd kan utformas av de enskilda medlemsländerna, men måste då först godkännas av kommissionen.

Jordbrukspolitiken finansieras av tullar, införselavgifter, producentavgifter och bidrag från medlemsstaterna och upptar ungefär hälften av EU:s totala budget.

I **tabell 9.1** ges en sammanfattning av utbetalade direktstöd till jordbruket, dvs. arealersättningar, djurbidrag, regionala stöd samt miljöstöd och i **tabellerna 9.2–5** mer detaljerad statistik om dessa stöd. Uppgifterna avser de år för vilka utbetalning skett, oavsett när. Utöver dessa stöd ges stöd till investeringar och s.k. startstöd. Dessa redovisas i **tabell 9.6** och **9.7**. Statistiken där avser de år under vilka stöden beviljats för utbetalning under ett antal år framåt i tiden. Stöd till rennäringen redovisas i en särskild tabell (**tabell 9.8**).

Många av stöden till det svenska jordbruket är delvis finansierade av Sverige och vissa helt, t.ex. de nationella stöden till jordbruket i norra Sverige. Mer detaljerad information lämnas i Jordbruksstatistisk Årsbok 2000.

Arealersättningar

Arealersättning infördes i EU fr.o.m. 1993 för att kompensera jordbrukarna för sänkta producentpriser. I Sverige representerar arealersättningarna ca hälften av de totalt utbetalade direktstöden. Varje land har en av EU fastställd basareal, vilken är den högsta areal som landet kan få arealersättning för. I Sverige är den 1,737 milj. hektar, varav 130 000 hektar avser gräsensilage. Om basarealen överskrids sänks arealersättningen procentuellt för alla jordbrukare som har sökt ersättning. I Sverige utnyttjades t.o.m. 1999 i genomsnitt 91 % av basarealen. I och med att ersättning för odling av gräsensilage infördes år 2000 steg utnyttjandegraden till 100 %.

Arealersättning utgår per hektar och kan sökas av alla jordbrukare som odlar spannmål, oljeväxter, baljväxter, oljelin och gräsensilage. Ersättningen är förknippad med krav på att ta en del av arealen ur livsmedels- och foderproduktion. Under 2004 var kravet 5 % av den totala areal (ersättningsberättigade grödor + uttagen areal) som jordbrukaren sökte arealersättning för. Den uttagna arealen kan antingen trädas eller odlas med industri- eller energi-grödor.

Av **tabell 9.2** framgår att under 2004 utbetalades ca 4 052 miljoner kr i arealersättning till svenska producenter. De största utbetalningar skedde i Skåne län och i Västra Götalands län.

Från och med stödåret 2004 lämnas stöd för odling av proteingrödor och ett särskilt stöd för odling av energigrödor. Stöden uppgår till maximalt 55,57 euro (ca 500 kr) respektive 45 euro (ca 400 kr) per hektar. Utbetalningen av stödet till proteingrödor ingår i den totala arealersättningen. För stödet till energigrödor sker första utbetalningen i april 2005.

Anläggningsstöd för energiskog

För uttagen areal som planteras med energiskog lämnas ett stöd som helt finansieras av Sverige. Odling av energiskog berättigade till arealersättning samt ett anläggningsstöd på 5 000 kr/ha år 2004.

Djurbidrag

Inom EU utgår djurbidrag till producenter av nötkött samt får- och lammkött. För att minska överproduktionen är djurbidragen kvoterade med hjälp av bidragsrätter. Sverige hade år 2004 en bidragskvot på 250 000 handjur (nötkreatur), 155 000 am- och dikor samt 180 000 tackor. Slaktbidrag får beviljas för maximalt drygt 500 000 storboskap och knappt 30 000 kalvar. För handjur är bidragsrätterna endast fördelade på nationell nivå. Bidragsrätterna för am- och dikor samt tackor är fördelade på gårdsnivå. Köp och försäljning samt leasing är tillåten av bidragsrätter för am- och dikor samt tackor.

För att få fulla djurbidrag krävs en viss foderareal relaterad till djurantalet på gården. Foderareal är betes- eller åkermark som är tillgänglig för uppfödning av nötkreatur, får eller getter. Kravet på foderareal innebär att en mer extensiv produktion gynnas. För samtliga djurbidrag krävs också att vissa regler om bl.a. märkning och journalföring skall vara uppfyllda samt att djuret skall ha hållits i producentens besättning under en viss tid.

Generella djurbidrag, utbetalade t.o.m. mars 2005, redovisas i **tabell 9.2**. Totalt utbetalades 882 milj. kr som förskott avseende stödåret 2004. Resterande belopp betalas ut i slutet av maj 2005. De största utbetalningarna skedde i Västra Götalands län följt av Skåne län. I beloppet ingår *mjölkbidrag* med 355 milj. kr. Detta bidrag infördes från och med 2004. Bidraget kan sökas av producenter som innehar en mjölkkvot och som under kvotåret varit aktiv producent.

Handjursbidrag lämnas för tjurar med en slaktvikt på minst 185 kg och stutar som uppnått en ålder av nio månader (22 månader för två bidrag per djur). Stödbeloppet var ca 155 euro (ca 1 400 kr) per tjur och ca 110 euro (ca 1 000 kr) per stut och ålderskategori.

Am- och dikobidraget uppgick till 200 euro (ca 1 000 kr) per djur. Bidraget kan beviljas för am- och dikor och kvigor som en producent håller i sin besättning under minst 6 månader.

Systemet med am- och dikobidrag upphör fr.o.m. 2005.

Extensifieringsbidrag utgår som ett extra bidrag till producenter som får am- och dikobidrag och/eller handjursbidrag. För att erhålla extensifieringsbidrag krävs att den genomsnittliga djurtätheten på företaget under kalenderåret är högst 1,4 djurenheter per hektar foderareal. Bidraget är 100 euro (ca 900 kr) per beviljat handjursbidrag och am- och dikobidrag. Extensifieringsbidraget betals ut först i slutet av maj. Systemet med extensifieringsbidrag upphör fr.o.m. 2005.

Slaktbidraget var nytt år 2000 och lämnas för storboskap av nötkreatur (tjurar, stutar, kor och kvigor) som vid slakttillfället är åtta månader eller äldre. Det lämnas också för kalvar som vid slakt är äldre än en månad men yngre än sju månader och vars slaktvikt är lägre än 152,5 kg. Slaktbidraget 2004 uppgick till 80 euro (ca 720 kr) per storboskap och 50 euro (ca 450 kr) per kalv. Systemet med slaktbidrag upphör fr.o.m. 2005.

Tackbidragets syfte är att kompensera producenter för sänkta köttpriser. En ansökan måste innehålla minst 10 bidragsberättigade tackor för att stöd skall utgå. Stödbeloppet per tacka är cirka 190 kronor. Förutom det generella tackbidraget finns ett extra tackbidrag som kan sökas av producenter i s.k. mindre gynnade områden. Det extra tackbidraget är cirka 60 kronor per tacka. Systemet med tackbidrag upphör fr.o.m. 2005.

Regionala stöd

Kompensationsbidrag

EU:s regionalpolitik syftar till social utjämning mellan olika regioner inom gemenskapen. Jordbruket skall säkras i områden med sämre produktionsförutsättningar så att befolkningen kan bo kvar och landskapet bevaras. Det viktigaste regionalpolitiska bidraget är det s.k. kompensationsbidraget. Detta riktar sig till områden som har sämre förutsättningar för livsmedelsproduktion (Less Favoured Areas) än andra regioner. I Sverige utgår kompensationsbidrag till stödområdena i norra Sverige, delar

av skogs- och mellanbygderna i södra och mellersta Sverige samt vissa områden på Öland och Gotland.

För att få kompensationsbidrag måste jordbrukaren åta sig att bruka minst tre hektar jordbruksmark inom ett stödområde i minst fem år från och med den första stödutbetalningen. Det krävs också ett visst djurinnehav. Pensionärer kan inte få kompensationsbidrag.

Kompensationsbidraget lämnas i första hand för vall och betesmark, men i vissa stödområden i norra Sverige även för spannmål och potatis. Kompensationsbidraget kan utgå med mellan 355 och 2 460 kr per hektar. **Tabell 9.3** visar att Västerbottens län följt av Gävleborgs och Västra Götalands län är de län där mest kompensationsbidrag har utgått. Totalt utbetalades 557 milj. kronor i kompensationsbidrag för år 2004.

Nationellt stöd till norra Sverige

Avtalet med EU ger Sverige rätt att lämna nationellt stöd till vissa områden i norra Sverige. Stödet är helt finansierat av svenska staten och syftet är att behålla traditionell jordbruksproduktion som är särskilt lämpad för klimatförhållandena i norra Sverige. Avsikten är också att stödet skall förbättra strukturen för produktion, omsättning och förädling av jordbruksprodukter och säkerställa att miljön och naturvärdena skyddas och bevaras.

Det nationella stödet tillsammans med kompensationsbidraget och miljöstödet för bevarande av öppet odlingslandskap ersätter det gamla Norrlandsstödet.

Stöd utgår till mjölk-, slaktsvins- och äggproduktion samt för suggor och getter samt odling av potatis, bär och grönsaker. Det nationella stödet är förknippat med vissa villkor. Jordbruket skall t.ex. omfatta minst 3 hektar jordbruksmark. Nationellt stöd lämnas inte till jordbrukare som vid ansökningstillfället har statlig ålderspension eller hel förtidspension.

Tabell 9.3 visar att t.o.m. mars 2005 har 277 milj.kr utbetalats i nationellt stöd till norra Sverige för år 2004. Mest nationellt stöd utgick till Västerbottens län.

Miljöstöd

Miljöstöden syftar till åtgärder för att minska jordbrukets belastning på miljön. Varje land utformar ett program för miljövänliga produktionsmetoder inom jordbruket och för bevarande av biologisk mångfald i odlingslandskapet. Programmet utformas efter det egna landets förhållanden och miljöproblem. För miljöstöd krävs ett femårigt åtagande av brukaren (20 år när det gäller stödet till våtmarker och småvatten).

Det tidigare miljöprogrammet upphörde att gälla den 31 december 1999. Fr.o.m. år 2000 ingår miljöstöden i miljö- och landsbygdsprogrammet som gäller för perioden 2000–2006. Flertalet nya miljöstöd kan sökas fr.o.m. 2001. Endast miljöstöd för ekologisk produktion och miljöstöd för bevarande av värdefulla kulturmiljöer i renskötselområdet gick att söka redan år 2000.

I det följande beskrivs de stöd som utbetalades för år 2004 och som ingår i det nya miljö- och landsbygdsprogrammet. För information om stöd som ingick i det tidigare programmet hänvisas till Jordbruksstatistisk Årsbok 2001, eller till Jordbruksverket, www.sjv.se.

Tabell 9.5 visar utbetalade medel till miljöstöd. Totalt utbetalades det år 2004 2 083 miljoner kr i ersättningar enligt det nya programmet. Mest stöd utgick till Västra Götalands län följt av Skåne län, vilket motsvarar 17 % respektive 11 % av utbetalningarna.

I **tabell 9.4** visas de arealer för vilka vissa miljöstöd söktes för år 2004.

Betesmarker och slätterängar

Från och med 2001 finns två stöd för slätterängar och betesmarker. Dels ett projektstöd för restaurering av slätterängar och betesmarker och dels ett stöd för skötsel av dem. Syftet med projektstödet är att återställa den biologiska mångfalden och de kulturhistoriska värdena i slätterängar, betesmarker, skogs- och fåbodbeten som helt eller delvis försvunnit genom att hävden upphört. Syftet med stödet för skötsel av betesmarker och slätterängar är att bevara och förstärka hävdgynnande natur- och kulturmiljövärden.

Stödnivån för anläggning av våtmarker och småvatten kan högst vara 90 % av stödberättigande kostnader och ersättning kan lämnas med högst 10 000 kr/ha och år. Grundersättningen för skötsel av betesmarker, slätterängar, fåbodbete, skogsbete och alvarbete på Öland och Gotland ligger på 1 000 kr/ha, därutöver kan en tilläggsersättning på 1 400 kr/ha lämnas för särskild skötsel av betesmarker och slätterängar med höga biologiska eller kulturhistoriska värden. Kompletterande åtgärder såsom lövtäkt, lieslätter och efterbete ger också ytterligare ersättning. Ett jordbruksskifte ska vara minst 0,10 ha för att berättiga till ersättning.

Natur- och kulturmiljöer

Ersättning lämnas för skötsel av åkermarkens värdefulla lämningar och miljöer (landskapselement) som vittnar om den äldre markanvändningen. Ersättning utgår för skötsel av vissa landskapselement belägna på eller i anslutning till åkermark. Exempel på sådana landskapselement är renar mellan åkerskiften, stenvägar, trädrader, stentippar, källor och åkerholmar. Ersättningsbeloppet ges per landskapselement och skiljer sig åt mellan elementen. För att ersättning skall utgå krävs att det sammanlagda ersättningsbeloppet för värdefulla landskapselement på åtagandeenheten uppgår till minst 3 000 kr. Landskapselementen ska till väsentlig del ha tillkommit före den storskaliga mekaniseringen av jordbruket, dvs. före 1940.

Kulturmiljöer i renskötselområdet

Syftet med stödet är att tydliggöra och bevara spåren av samisk tradition, arbete och liv. Ersättning ges för skötsel av renvallar och renhågn som är förknippade med äldre renskötsel.

Utrotningshotade husdjursraser

Syftet med detta stöd är att öka antalet vuxna, renrasiga djur av svenska utrotningshotade husdjursraser så att rasernas fortlevnad och den biologiska mångfalden säkras. Ersättning lämnas för att hålla djur av utrotninghotade

raser som t.ex. fjällko, gutefår, lantrasget och linderödssvin. Den årliga ersättningsnivån ligger på 1 000 kr per djurenhet för nötkreatur, får och getter och 1 500 kr per djurenhet för linderödssvin.

Öppet och varierat odlingslandskap

Syftet med detta stöd är att bevara odlingslandskapet och förhindra omfattande nedläggning av jordbruksmark. Därigenom bevaras en biologisk mångfald och värdefulla kulturmiljöer. Ersättning lämnas för skötsel av slåttervall och betesvall på åkermark. Ett jordbruksskifte måste vara minst 0,10 ha för att berättiga till ersättning och odlingen ska omfatta minst 0,10 ha under varje år under åtagandeperioden. Ersättningsbeloppet skiljer sig åt mellan stöd-områdena, men ligger mellan 400–2 050 kr/ha.

Ekologiska produktionsformer

Syftet med stöd till ekologiska produktionsformer är att öka omfattningen av den ekologiska odlingen och djurhållningen. Ersättning lämnas till jordbrukare med ekologisk odling med eller utan ekologisk djurhållning. Den årliga ersättningen varierar beroende på grödslag men ligger mellan 500–7 500 kr/ha. Ersättning för ekologisk djurhållning lämnas i form av en extra ersättning för ekologisk odlad slåttervall, betesvall och grönfodergrödor. Ersättningen baseras på antalet mjölkkor, am- och dikor, ungnöt, tackor, getter (hondjur) och suggor som finns inom företaget. 1,00 djurenhet kvalificerar för ersättning för 1,00 ha. Djurantalet får variera genom åren under åtagandeperioden men måste omfatta minst ett djur under hela åtagandeperioden. Antal djur som motsvarar en djurenhet varierar mellan 1,00 för mjölkkor, am- och dikor till 6,67 för tackor och getter (hondjur). Ersättningen per djurenhet är 1 700 kr/ha.

Minskat kväveläckage

Ersättning lämnas för insatser med syfte att minska kväveutlakningen under vinterhalvåret. Ersättning kan lämnas för två åtgärder, dels för sådd av fånggröda, dels för vårbearbetning, dvs. att ingen jordbearbetning sker

efter skörden på hösten. Syftet är att minska den kvävebelastning i havet som orsakas av mänsklig verksamhet. Åtgärden riktas till områden i södra Sverige där kväveutlakningen är hög. Ett jordbruksskifte måste vara minst 0,10 ha för att berättiga till ersättning. Den årliga ersättningsnivån ligger för fånggröda på 900 kr/ha och för vårbearbetning på 400 kr/ha.

Våtmarker och småvatten

Från och med 2001 finns två stöd för våtmarker och småvatten. Dels ett projektstöd för anläggning av våtmarker och småvatten och dels ett stöd för skötsel av dem. Syftet med projektstödet är att våtmarker och småvatten anläggs för att minska kväveläckaget från jordbruket samt för att gynna den biologiska mångfalden inom jordbruket. Syftet med stödet för skötsel av våtmarker och småvatten är att stimulera en ökning av arealen våtmarker och småvatten på jordbruksmark. Syftet är också att våtmarkerna och småvattnen sköts så att deras värden för miljön består eller ökar.

Stödnivån för anläggning av våtmarker och småvatten kan högst vara 90 % av stödberättigande kostnader och ersättning kan lämnas med högst 200 000 kr/ha i Blekinge, Skåne och Halland och med högst 100 000 kr/ha i övriga län. Den årliga ersättningsnivån för skötsel av våtmarker och småvatten ligger på 3 000 kr/ha. Dessutom kan ytterligare ersättning på 800 kr/ha utgå för slåtter och bete. Ett jordbruksskifte måste vara minst 0,10 ha för att berättiga till ersättning.

Bruna bönor på Öland

Ersättning lämnas till jordbrukare med traditionell odling av lokala sorter av bruna bönor på Öland. Syftet med detta stöd är att främja en odlingsmetod som bidrar till att minska riskerna med bekämpningsmedels- och växtnäring-utlakning till Östersjön. Dessutom bevaras odlingen av lokala sorter av bruna bönor. Odlingen är en viktig del av öns kulturarv. Ersättningen lämnas enbart på Öland och ett jordbruksskifte måste vara på minst 0,10 ha för att vara berättigad till ersättning. Den årliga ersättningsnivån ligger på 2 700 kr/ha.

Sockerbeter på Gotland

Ersättning lämnas till jordbrukare på Gotland med miljövänlig odling av sockerbeter. Syftet är att minska riskerna med bekämpningsmedels- och växtnäringstillagning till Östersjön. Ersättning lämnas endast på Gotland. Ett jordbruksskifte måste vara minst 0,10 ha för att berättiga till ersättning. Den årliga ersättningsnivån ligger på 1 350 kr/ha.

Skydds-zoner

Syftet med stödet för skydds-zoner är att minska erosionen av växtnäringssämnen från åkermark till vatten. Skydds-zoner gynnar också växt- och djurlivet. Ersättning lämnas för anläggning av zoner besådda med vall utmed vattendrag. Skydds-zonen skall vara minst 6 meter bred och ersättning lämnas för högst 20 meters bredd. Dessutom måste skifteslängden mot vattenområdet vara minst 20 meter och den sammanlagda arealen av alla skydds-zonsskiften minst 0,10 ha för att berättiga till ersättning. Den årliga ersättningsnivån är 3 000 kr/ha.

Strukturstöd

De statliga insatserna för jordbrukets rationalisering samordnas av Jordbruksverket och administreras av länsstyrelserna.

De viktigaste rationaliseringsinsatserna består av startstöd till yngre jordbrukare samt investeringsstöd. Det senare infördes 1997. Även trädgårds- och renskötsel-företagare kan få dessa stöd. Tidigare kunde även lånegaranti (statlig borgen för banklån) utgå vid etablering på och effektivisering av företag. Lånegaranti kan numera endast beviljas för trädgårdsföretag. Till så kallad yttre rationalisering (fastighetsombildning) utgår dessutom ett totalt bidrag med 5 milj. kr per år som i huvudsak går till Dalarnas län. I rationaliseringssyfte kan länsstyrelserna köpa fastigheter och sälja till jordbrukare som är i behov av tillskotts-mark för att förbättra strukturen. Genom ändringar i jordförvärvslagen 1991 har rationaliseringsmomentet tonats ner och andelen tillståndspliktiga förvärv har minskat kraftigt i hela landet.

Till strukturstöden kan även räknas de stöd

som fr.o.m. 1995 lämnas till företag med verksamhet inom förädling och avsättning av jordbruksprodukter.

Investeringsstöd (tabell 9.6)

Investeringsstödet utgår i form av bidrag som varierar geografiskt. I södra och mellersta Sverige ingår stödet i Sveriges program för landsbygdsutveckling år 2000–2006. Syftet är att stimulera investeringar som gynnar miljön, djurmiljön, arbetsmiljön och livsmedelshygienen samt konkurrensförmågan och sysselsättningen vid lantbruksföretagen. Stödet lämnas för fasta investeringar med högst 480 000 kr per företag och fyraårsperiod. Av stödet betalas 25 % av EU och 75 % av Svenska staten.

I norra Sverige ingår investeringsstödet i strukturfondsprogrammen för mål 1¹ och betalas till 75 % av EU. Syftet med stödet är i huvudsak samma som i södra Sverige. Stödet varierar mellan högst 800 000 och 1 200 000 kr per företag och fyraårsperiod. Det högre beloppet kan utgå till företag i kustområdena i Gävleborgs och Västernorrlands län.

EU-regler begränsar i vissa fall möjligheterna att lämna stöd till utökning av animalieproduktion, särskilt svinproduktion.

Totalt beviljades 766 investeringsstöd till ett sammanlagt belopp av 160 milj. kr för år 2004. En stor del av stöden avsåg nya lösdrifts-ladugårdar för mjölkkor.

Startstöd (tabell 9.6)

Startstöd kan lämnas till yngre företagare med jordbruks-, trädgårds- eller renskötsel-företag. Reglerna för stöd, som är lika i hela landet, ändrades den 1 januari 2003 så att stödet numera enbart omfattar en startpremie. (Tidigare tillämpning var att stöd lämnades med en startpremie om högst 100 000 kr plus en räntesubvention om högst 100 000 kr efter två år). Stödet ingår i samma program som investeringsstödet (se ovan) och finansieras på samma sätt av EU respektive Sverige. Bidrag kan beviljas vid förstagångsetablering om sökanden är under 40 år och har teoretisk och praktisk jordbruksutbildning. Företaget skall ge brukaren tillfredsställande sysselsättning

och försörjning.

Under år 2004 beviljades 235 stöd till ett sammanlagt belopp av 41 milj. kr.

Mjölkproduktion är den dominerande driftsriktningen och förekommer vid knappt hälften av företagen.

Stöd till investeringar som avser förbättrad bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter (tabell 9.7)

Syftet med stödet är att främja varaktigt nya avsättningsmöjligheter för jordbruksprodukter genom att stödja den svenska livsmedelsproduktionen. Stödet riktar sig till dem som bedriver småskalig livsmedelsförädling och till dem som producerar högförädlade livsmedel av innovativ karaktär.

Stödet handläggs dels av Jordbruksverket, dels av Länsstyrelsen. Länsstyrelsen handlägger stödet i områden som omfattas av mål 1¹ i Sverige.

I **tabell 9.7** redovisas beviljade stöd inom miljö- och landsbygdsprogrammet, dvs. inklusive mål 1-området. Inom programmet beviljades totalt 65 milj. kr till investeringar för förädling och saluföring av jordbruksprodukter år 2004. Mjölk och mjölkprodukter stod för den största andelen av dessa stöd, nämligen 38 %, dvs. 25 milj. kr.

1) Mål 1 omfattar Norrbotten och Västerbottens län, Jämtlands och Västernorrlands län, kommunen Torsby i Värmlands län, kommunen Ljusdal i Gävleborgs län, kommunerna Malung, Orsa, Vansbro och Älvdalen och samhällena Venjan och Våmhus i Dalarnas län.

Prisstöd m.m. till rennärningen

Utöver de stöd till rennärningen i form av investerings- och startstöd samt kulturmiljöstöd som redovisats ovan utgår ett särskilt prisstöd för kontrollslaktade renar, vilka godkänns som livsmedel. Detta redovisas i **tabell 9.8**.

Efter Tjernobyolyckan betalades ersättning till rennärningen för att täcka merkostnader och inkomstförluster till följd av det radioaktiva nedfallet. I ersättningen ingår också kostnader för t.ex. försöksverksamhet, slakt av renar med för hög cesiumhalt samt utfordring av cesiumrenar och analyser.

Staten ersatte fram till 1994/95 renägarna för upphittade rovdjursrivna renar. Från och med 1996 ändrades ersättningssystemet till att i huvudsak baseras på rovdjursförekomst.

I tabell 9.8 redovisas även ersättningar från Banverket för tågdödade och från trafikförsäkringen för vägtrafikdödade renar.

Annan publicering

Uppgifterna i detta kapitel om utbetalda stöd grundas på underlag från Jordbruksverket. Statistiken hänför sig till de år för vilka stöd utgätt. Jordbruksverket publicerar detaljerad statistik över stöd som utbetalats eller beviljats under olika kalenderår i sin verksamhetsstatistik, senast i Verksamhetsstatistik för 2004, Mars 2005.

Tabell 9.1**Direktstöd till jordbruket utbetalade för 1999–2004¹, milj. kr***Disbursed direct support to the agricultural holdings*

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
<i>Arealersättning</i>	3 368	3 480	4 085	4 030	4 025	4 052
<i>Djurbidrag, generella</i>	662	940	1 157	1 567	1 504	882
Handjursbidrag	386	331	381	484	463	221
Am- och dikobidrag	241	198	228	281	269	120
Tackbidrag	36	31	20	41	40	40
Slaktbidrag	–	130	260	443	417	146
Extensifieringsbidrag ²	–	250	267	318	316	–
Mjölkbidrag ³	–	–	–	–	–	355
<i>Regionala stöd</i>	875	864	858	847	846	835
Kompensationsbidrag	586	574	570	565	562	557
Nationellt stöd norra Sverige	289	289	287	282	283	277
<i>Miljöstöd, gamla</i>	2 053	1 929	671	604	81	–
Öppet odlingslandskap	613	582	14	6	2	–
Ekologisk odling	352	268	105	61	30	–
Flerårig vallodling	439	433	426	423	21	–
Biologisk mångfald o. kulturmiljövården	522	520	17	9	3	–
Betesmarker	332	333	16	8	3	–
Slätterängar	14	14	1	0	0	–
Kulturmiljö	176	173	0	0	0	–
Miljö känsliga områden	23	24	12	9	7	–
Våtmarker och småvatten	7	9	8	7	6	–
Extensiv vall, skydds zoner	6	6	3	2	1	–
Fånggrödor	9	9	1	1	0	–
Resurshållande konventionellt jordbruk	94	94	93	92	16	–
Återskapande av slätterängar	3	3	3	3	1	–
Odling av bruna bönor på Öland	2	2	0	0	0	–
Utrotningshotade djurraser	3	3	1	0	0	–
Kulturmiljöstöd för renkötselområdet	1	0	0	0	0	–
<i>Miljöstöd, nya</i>	–	128	1 725	1 884	2 004	2 083
Betesmarker och slätterängar	–	–	585	617	641	656
Natur- och kulturmiljöer	–	–	148	156	161	164
Kulturmiljöer i renkötselområdet	–	1	2	2	5	–
Utrotningshotade husdjursraser	–	–	3	4	4	4
Öppet och varierat odlingslandskap	–	–	479	499	503	502
Ekologisk produktion	–	126	347	415	466	516
Minskat kväveläckage	–	–	151	177	197	203
Våtmarker och småvatten	–	–	0	2	5	7
Bruna bönor på Öland	–	–	2	2	2	2
Sockerbetor på Gotland	–	–	2	3	3	3
Skydds zoner	–	–	5	7	18	26
<i>Stöd för växtodlingsplaner</i>	–	–	–	191	194	129
<i>Summa utbetalade direktstöd</i>	6 957	7 340	8 495	9 123	8 653	7 981

1) För perioden 1999–2003 ingår i tabellen samtliga medel som avser respektive år oavsett när de utbetalats. För år 2004 avser beloppen de medel som utbetalats t.o.m. mars år 2005.

2) År 1999 ingår extensifieringsbidraget i am- och dikobidraget samt handjursbidraget.

3) Ett nytt bidrag, mjölkbidraget, införs från och med 2004. Bidraget kan sökas av producenter som har mjölkkvot och som under kvotåret varit aktiva.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.2
Arealersättningar samt generella djurbidrag för stödåret 2004 utbetalade t.o.m. mars 2005, 1 000-tals kr

Disbursed area support and premiums for suckler cows, ewes and male bovines

Område	Areal- ersätt- ningar	Djurbidrag					Extensi- fierings- bidrag ¹	Mjolk- bidrag ²	Summa djur- bidrag ³
		Am- o- diko- bidrag	Tack- bidrag	Han- djurs- bidrag	Slakt- bidrag				
<i>Län</i>									
Stockholms	145 313	2 497	1 238	2 884	1 978	–	4 662	13 259	
Uppsala	287 563	3 292	1 158	6 217	4 436	–	10 523	25 627	
Södermanlands	236 734	4 064	1 496	7 107	4 253	–	11 075	27 995	
Östergötlands	439 793	9 204	2 999	16 711	10 222	–	25 524	64 660	
Jönköpings	71 088	8 654	1 952	20 974	12 424	–	27 771	71 774	
Kronobergs	38 875	6 381	1 554	10 337	6 141	–	12 684	37 097	
Kalmar	148 085	8 991	3 034	19 852	12 463	–	35 704	80 044	
Gotlands	111 733	3 345	5 937	8 893	5 628	–	14 895	38 698	
Blekinge	36 785	4 152	1 220	4 454	2 802	–	4 691	17 320	
Skåne	812 635	27 748	3 676	31 009	22 297	–	41 699	126 429	
Hallands	167 819	5 838	1 352	10 903	8 294	–	26 264	52 651	
Västra Götalands	751 063	18 190	5 362	37 931	25 387	–	60 164	147 034	
Värmlands	113 391	4 243	1 711	7 561	4 517	–	8 856	26 887	
Örebro	183 556	2 718	976	6 955	4 076	–	8 264	22 990	
Västmanlands	239 154	1 944	724	3 475	2 571	–	5 821	14 536	
Dalarnas	64 593	2 695	1 149	4 894	3 357	–	8 033	20 128	
Gävleborgs	65 315	2 419	1 091	5 693	3 443	–	9 141	21 787	
Västernorrlands	31 837	1 617	980	3 568	2 514	–	8 146	16 824	
Jämtlands	22 620	1 207	887	3 261	2 423	–	9 245	17 023	
Västerbottens	58 689	758	823	6 150	4 117	–	13 961	25 809	
Norrbottnens	25 716	397	757	2 509	2 198	–	7 757	13 617	
<i>Hela riket</i>									
2004	4 052 357	120 355	40 075	221 339	145 540	–	354 881	882 191	
2003	4 024 887	268 675	40 033	462 615	417 060	316 098	–	1 504 482	
2002	4 029 778	280 995	40 981	483 723	442 845	318 133	–	1 566 675	
2001	4 085 008	228 308	20 082	381 397	260 262	266 807	–	1 156 856	
2000	3 480 024	198 114	30 630	330 836	129 710	250 382	–	939 672	
1999	3 368 140	240 718	35 535	385 627	–	–	–	661 880	

- 1) År 1999 ingår extensifieringsbidraget i am- och dikobidraget samt handdjursbidraget.
- 2) Ett nytt bidrag, mjölkbidraget, införs från och med 2004. Bidraget kan sökas av producenter som har mjölkkvot och som under kvotåret varit aktiva.
- 3) För de flesta djurbidrag har betalats ett förskott på 60 % ut t.o.m. 31 mars. Slutbetalningen av djurbidragen samt utbetalningen av extensifieringsbidraget görs den 31 maj 2005.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.3
Kompensationsbidrag samt nationellt stöd till norra Sverige för stödåret 2004
utbetalt t.o.m. mars 2005, 1 000-tals kr

Disbursed support for less favoured areas and national support to the north of Sweden

Område	Kompensationsbidrag	Nationellt stöd			Summa nationellt stöd
		Suggor, getter potatis, ägg bär o. grönsaker	Mjök	Slaktsvin	
<i>Län</i>					
Stockholms	972	–	–	–	–
Uppsala	5 136	–	–	–	–
Södermanlands	165	–	2	–	2
Östergötlands	7 339	–	–	–	–
Jönköpings	47 532	–	–	–	–
Kronobergs	21 967	–	–	–	–
Kalmar	34 824	–	–	–	–
Gotlands	8 435	–	–	–	–
Blekinge	5 117	–	–	–	–
Skåne	16 566	–	–	–	–
Hallands	9 998	–	–	–	–
Västra Götalands	54 864	–	–	–	–
Värmlands	46 894	293	3 084	115	3 492
Örebro	10 039	–	–	–	–
Västmanlands	1 882	–	324	–	324
Dalarnas	37 531	662	3 071	69	3 803
Gävleborgs	58 569	994	18 169	1 379	20 541
Västernorrlands	46 099	1 126	35 418	2 345	38 890
Jämtlands	44 321	1 171	58 215	787	60 173
Västerbottens	66 462	3 659	88 436	5 455	97 549
Norrbottens	32 757	2 765	47 900	1 898	52 563
<i>Hela riket</i>					
2004	557 470	10 669	254 618	12 049	277 336
2003	562 264	10 915	260 742	11 674	283 331
2002	565 060	8 805	262 393	11 187	282 385
2001	570 367	9 588	265 321	12 407	287 316
2000	574 125	9 450	266 751	13 269	289 469
1999	585 645	10 171	266 345	12 542	289 058

Källa Jordbruksverket.

Tabell 9.4
Registrerade arealer för vissa miljöstöd avseende år 2004, hektar
Areas for environmental support

Område	Betesmarker och slätter- ängar	Öppet och varierat odlingslandskap	Ekologisk produktion ¹	Minskat kväve- läckage
<i>Län</i>				
Stockholms	11 530	12 474	14 896	3
Uppsala	16 771	14 967	20 984	–
Södermanlands	16 939	11 534	23 384	4
Östergötlands	45 487	33 319	29 255	94
Jönköpings	41 544	60 940	22 998	99
Kronobergs	22 531	34 358	11 760	77
Kalmar	53 711	56 898	15 537	17 335
Gotlands	18 313	37 404	13 271	12 387
Blekinge	11 613	6 712	3 235	5 060
Skåne	53 176	33 175	24 898	86 708
Hallands	15 635	17 029	12 893	33 802
Västra Götalands	58 156	99 377	92 549	127 514
Värmlands	5 864	48 240	31 960	65
Örebro	9 248	15 714	13 671	–
Västmanlands	8 344	9 484	17 693	785
Dalarnas	5 302	28 053	16 083	–
Gävleborgs	4 205	32 759	22 421	–
Västernorrlands	2 217	30 342	23 355	6
Jämtlands	4 809	29 002	23 924	–
Västerbottens	1 207	37 262	15 562	–
Norrbottnens	2 052	20 086	12 108	4
<i>Hela riket</i>				
2004	408 656	669 129	462 438	283 945
2003	430 825	646 992	413 619	275 947
2002	401 236	643 967	362 296	177 578
2001	389 866	605 144	294 298	153 722

1) Här redovisas endast areal för ekologisk produktion som ingår i det nya miljöprogrammet. För total miljöstödsareal för ekologisk produktion skall areal som ingår i det gamla miljöprogrammet läggas till. Den arealen redovisas dock ej här. Se även kapitel 11.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.5**Miljöstöd för stödåret 2004 utbetalade t.o.m. mars 2005, 1 000-tals kr***Environmental support*

Område	Betes- marker och slätterängar	Natur- och kulturmiljöer	Kulturmiljöer i renskötsel- området	Utrotnings- hotade hus- djursraser	Öppet och varierat odlings- landskap	Ekologisk produktion ¹
<i>Län</i>						
Stockholms	16 455	3 497	–	94	4 768	15 914
Uppsala	25 761	5 965	–	112	5 586	23 206
Södermanlands	29 736	4 582	–	75	4 124	25 862
Östergötlands	75 589	14 363	–	181	12 558	35 468
Jönköpings	48 372	9 932	–	132	24 020	29 158
Kronobergs	27 538	7 294	–	142	13 501	15 980
Kalmar	114 891	20 572	–	156	22 126	18 038
Gotlands	42 019	1 281	–	131	13 889	17 434
Blekinge	21 045	4 259	–	145	2 574	4 576
Skåne	78 396	35 112	–	446	12 221	29 005
Hallands	21 806	12 966	–	140	6 347	16 319
Västra Götalands	72 794	23 823	–	475	42 448	109 081
Värmlands	7 513	1 737	–	259	50 824	34 725
Örebro	15 147	5 321	–	70	10 351	13 912
Västmanlands	13 680	3 711	–	66	3 186	18 157
Dalarnas	15 452	2 092	–	363	31 690	19 187
Gävleborgs	7 509	891	–	180	49 798	23 753
Västernorrlands	3 365	571	–	198	46 589	22 094
Jämtlands	12 858	1 999	–	408	49 253	22 119
Västerbottens	2 902	2 372	–	317	63 699	12 499
Norrbottnens	2 872	1 516	–	155	32 774	9 901
<i>Hela riket</i>						
2004	655 700	163 854	–	4 244	502 328	516 389
2003	640 632	160 547	4 636	4 270	502 658	465 933
2002	616 764	155 681	2 366	3 935	499 117	415 293
2001	585 086	148 273	1 648	3 184	479 097	346 771
2000	–	–	1 461	–	–	126 484

1) Här redovisas endast miljöstöd för ekologisk produktion som ingår i det nya miljöprogrammet. För totalt miljöstöd för ekologisk produktion skall miljöstöd som ingår i det gamla miljöprogrammet läggas till. Det miljöstödet redovisas i tabell 9.1.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.5 (forts.)

Område	Minskat kväveläckage	Våtmarker och småvatten	Bruna böror på Öland	Socketbetor på Gotland	Skyddszoner	Summa miljöstödet
<i>Län</i>						
Stockholms	–	226	–	–	1 083	42 036
Uppsala	–	93	–	–	1 752	62 475
Södermanlands	2	701	–	–	2 601	67 682
Östergötlands	26	1 224	–	–	2 216	141 624
Jönköpings	31	150	–	–	359	112 155
Kronobergs	39	30	–	–	86	64 609
Kalmar	12 406	350	2 068	–	669	191 275
Gotlands	8 493	10	–	2 817	664	86 738
Blekinge	3 551	108	–	–	174	36 432
Skåne	63 724	2 092	–	–	3 346	224 343
Hallands	23 121	734	–	–	1 326	82 760
Västra Götalands	90 615	807	–	–	4 897	344 942
Värmlands	37	–	–	–	873	95 969
Örebro	–	324	–	–	2 183	47 308
Västmanlands	479	12	–	–	3 338	42 629
Dalarnas	–	9	–	–	165	68 959
Gävleborgs	–	–	–	–	84	82 214
Västernorrlands	–	8	–	–	–	72 825
Jämtlands	–	–	–	–	–	86 636
Västerbottens	–	–	–	–	–	81 789
Norrbottnens	–	–	–	–	–	47 217
<i>Hela riket</i>						
2004	202 525	6 877	2 068	2 817	25 817	2 082 617
2003	197 092	4 630	2 049	3 076	18 401	2 003 925
2002	177 391	2 121	1 851	2 500	6 916	1 883 935
2001	151 340	373	1 824	2 167	5 181	1 724 945
2000	–	–	–	–	–	127 945

Tabell 9.6
Beviljade investerings- och startstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsel företag 2004

Granted investment support to holdings in agriculture, horticulture and reindeer breeding

Område	Investeringsstöd		Startstöd	
	Antal stöd	Beviljade stöd, 1 000-tals kr	Antal stöd	Beviljade stöd, 1 000-tals kr
<i>Län</i>				
Stockholms	15	3 272	4	800
Uppsala	20	2 643	7	700
Södermanlands	16	2 771	8	1 200
Östergötlands	47	9 778	12	1 925
Jönköpings	25	3 987	16	2 375
Kronobergs	17	2 235	3	475
Kalmar	41	6 648	9	1 375
Gotlands	31	4 457	11	1 625
Blekinge	1	220	1	150
Skåne	90	15 943	21	4 100
Hallands	12	2 992	12	2 050
Västra Götalands	153	28 279	33	5 675
Värmlands	20	4 521	7	1 200
Örebro	20	3 605	5	850
Västmanlands	16	2 563	8	1 450
Dalarnas	21	5 148	9	1 600
Gävleborgs	32	6 509	11	2 150
Västernorrlands	45	14 639	2	400
Jämtlands	76	22 238	19	3 320
Västerbottens	37	9 901	10	2 000
Norrbottens	31	7 967	27	5 400
<i>Hela riket</i>				
2004	766	160 316	235	40 820
2003	672	137 183	193	32 975
2002	987	204 278	278	27 050
2001	1 126	232 301	393	38 500
2000	360 ¹⁾	86 451	121	12 100
1999	1 297	152 214	266	12 685

1) P.g.a att EU:s regler för stöden dröjde blev antalet beviljade stöd år 2000 onormalt lågt.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.7**Beviljade stöd till investeringar för förädling och avsättning enligt miljö- och landsbygdsprogrammet 2000–2006, 1 000-tals kr***Granted investment support to improved processing and marketing according to the environmental and rural development plan for Sweden for the period 2000–2006*

	2000	2001	2002	2003	2004
Nöt-, gris-, får-, lamm-, vilt- och renkött	20 235	8 489	20 449	18 800	18 204
Mjök och mjölkprodukter	12 537	16 666	13 583	13 040	24 785
Fågelkött	7 422	3 366	4 473	2 222	1 407
Ägg	4 576	1 043	2 465	996	460
Spannmål	2 881	236	6 396	6 823	1 279
Oljeväxter	0	0	211	124	1 504
Frukt, bär och grönsaker	8 056	8 679	20 383	8 233	8 545
Potatis	1 779	7 295	7 816	1 739	8 440
Blommor och plantor	0	768	526	480	131
Totalt	57 485	46 542	76 302	52 457	64 754

Källa: Jordbruksverket och Länsstyrelsen.

Tabell 9.8**Utbetalade stöd och ersättningar till rennäringen 1999–2004, 1 000-tals kr***Disbursed support and compensation to reindeer breeding*

Typ av stöd	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Prisstöd	13 150	14 663	15 514	19 736	18 730	14 463
Ersättning p.g.a Tjernobylylockan, utbet.	10 400	9 884	10 983	9 865	11 180	8 461
Övriga medel för främjande av rennäringen, varav; katastrofsskadeskydd projektstöd m.m.	7 619 3 165 4 454	6 779 566 6 213	7 040 2 804 4 236	9 416 4 663 4 753	2 903 0 2 903	863 – 863
Ersättning (anslagsposter) för rovdjursrivna renar	35 000	35 000	35 000	44 000	44 000	42 000
Ersättning för tågdödade renar	3 175	2 326	1 791	1 425	1 454	1 411
Ersättning för vägtrafikdödade renar	4 709	4 499	4 217	4 058	3 479	4 512

Källa: Jordbruksverket, Inlandsbanan, Sametinget, Banverket och Trafikförsäkringsföreningen.

10 Jordbrukets ekonomi

I kapitel 10 beskrivs jordbrukets ekonomi i dess helhet och sektorns roll i samhällsekonomin. På företagsnivå redovisas intäkter och kostnader i jordbruket samt olika resultatmätt. Per familj redovisas även intäkter från andra förvärvskällor. Totalt omfattar redovisningen:

- Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna
- EAA – Ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn
- Intäkter, kostnader m.m. för företagen
- Jordbrukarhushållens inkomster
- Prisindex
- Arrendepriiser
- Markpriser
- Priser på lantbruksenheter

Sammanfattning

Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna

Jordbrukets bidrag till BNP uppgick 2002 till 13,7 miljarder kr. vilket motsvarade 0,6 % av BNP (mätt som jordbrukets förädlingsvärde till baspris i relation till BNP marknadspris). Sedan mitten av 1980-talet har jordbrukets andel successivt minskat men det bör påpekas att fullständig jämförbarhet – p.g.a. omläggning av beräkningssystemet – bara föreligger bakåt t.o.m. 1993 (**tabell 10.1**).

EAA – Ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn

EAA (Economic Accounts for Agriculture) är en ekonomisk kalkyl för jordbruket som beräknas inom alla EU-länder och som fr.o.m. år 2000 har ersatt den tidigare svenska sektorskalkylen. Jordbrukets ekonomiska resultat enligt EAA redovisas i **tabell 10.2**. Produktionsvärdet redovisas till baspriser vilket innebär att s.k. produktrelaterade direktersättningar (produktsubventioner) enligt den gemensamma jordbrukspolitiken ingår i värdet för respektive produkt. Övriga direktersättningar

(produktionssubventioner) utgörs av bl.a. av miljöersättningar, extensifieringsbidrag, kompensationsbidrag och ersättning för uttagen areal.

Efter ökning under 2000 och 2001 var jordbrukssektorns produktionsvärde i stort sett oförändrat mellan i löpande baspriser mellan 2001 och 2002. År 2003 steg produktionsvärdet åter med 0,7 %. För vegetabilier noterades en ökning med 2,8 % vilket främst var en följd av prisutvecklingen. Den totala spannmålsproduktionen var under 2003 ungefär lika stor som genomsnittet de fem senaste åren. Spannmålsarealen ökade jämfört med 2002, medan den genomsnittliga hektarskörden sjönk. För oljevaxter sjönk den totalt skörden kraftigt. Detta kompenserades endast delvis av prishöjningar. Matpotatisskörden fortsatte minska, liksom arealen, medan priserna ökade kraftigt. För animalier sjönk produktionen med 1,6 % mellan 2002 och 2003. Den viktigaste orsaken var fortsatt sjunkande avräkningspriser för svin.

Intäkter, kostnader och resultat på företagsnivå

I Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU) är företagen grupperade efter olika driftinriktningar med hjälp av jordbruksstatistikens typ-

klassificeringssystem, vilket dock inte innebär att redovisningen av resultatutvecklingen är renodlad till en produktionsgren. Detta sammanhänger med att företagen väljs efter sin huvudsakliga driftsriktning. Företag i gruppen Jordbruksväxter kan således även ha vissa animalieinkomster, inkomster från körslor utanför företaget, inventariehyror samt inkomster av övrig verksamhet utanför jordbruket. En resultatförändring i gruppen kan således inte helt tillskrivas pris- och/eller kvantitetsförändringar för jordbruksväxter.

Intäkter i jordbruket redovisas i **tabell 10.3** med uppdelning på vegetabilier, animalier och övrig produktion. I respektive intäkter ingår också inkomster från direktstöd. Kostnader i jordbruket redovisas med uppdelning på förnödenheter, underhåll, arbetskostnader, avskrivningar, arrendekostnader och räntenetto. I tabellen sker även redovisning för skogsbruket. Intäkterna för skogsbruket avser årets försäljningar och inkluderar inte värdeändring i skogsförrådet.

En jämförelse av resultaten mellan år 2002 och år 2003 visar att svinföretagens genomsnittliga resultat försämrades något mellan åren. Växtodlingsföretagens och de flesta grupperna av mjölkföretag visade däremot en svag förbättring av resultatet. Det genomsnittliga nettoresultatet för svinföretag var negativt och det genomsnittliga nettoresultatet för kött-djursföretag var fortsatt svagt under år 2003.

Jordbrukarhushållens inkomster

I **tabell 10.4** redovisas genomsnittliga taxerade nettointäkter i olika storleksgrupper av jordbruksföretag. T.o.m. 1998 avsåg redovisningen brukare inklusive maka/make. Fr.o.m. 1999 avser redovisningen hela hushållets inkomster, varför resultaten efter 1998 inte är fullt jämförbara med tidigare år. Resultaten från och med år 2000 påverkas dessutom något av det från och med detta år nya sättet att producera Lantbruksregistret.

I **tabell 10.5** återfinns med uppdelning på län jordbrukarhushållens genomsnittliga tax-

erade inkomst för 2002 av näringsverksamhet och tjänst samt nettointkomst av kapital. Genom att därutöver beakta underskott av näringsverksamhet, nettoförändring av expansionsmedel samt allmänna avdrag har hushållsinkomsten före transfereringar erhållits. Vidare redovisas positiva ej skattepliktiga transfereringar, negativa transfereringar samt hushållsinkomsten efter dessa transfereringar.

Av **tabell 10.5** framgår att jordbrukarhushållen i Jönköpings län hade den högsta genomsnittliga hushållsinkomsten efter transfereringar, 247 400 kr, vilket var 10 % över riksgenomsnittet. Därefter följde Västerbottens, Västmanlands, Uppsala och Kronobergs län. Lägst inkomst redovisades för Gotlands län med 199 500 kr, vilket var 12 % under riksgenomsnittet. Därefter följde Blekinge, Hallands och Gävleborgs län.

Prisindex

Utvecklingen av jordbrukets olika prisindex visar att jordbrukets avräkningspriser sjunkit med en knapp procent sedan 2000 medan kostnaderna för att ta fram olika produkter stigit med drygt 13 % (**tabell 10.6**). Prisutvecklingen i detaljledet var ca 7 % upp sedan 2000.

I **tabell 10.7** visas några av de prisserier som utnyttjats vid indexberäkningarna. Något helt entydigt mönster är svårt att se i tabellen. I allmänhet har dock priserna på produktionsmedel som dieselolja och handelsgödsel gått upp under det senaste året. Även jordbrukarnas avräkningspriser för animalier och vegetabilier varierar.

I **tabell 10.8** visas indextal för olika delposter i avräkningsprisindex. Prisutvecklingen sedan 2000 har varit rätt splittrad. Exempelvis har avräkningspriset på matpotatis stigit med 65 % medan avräkningspriset på oljeväxter gått upp med nästan 14 %.

Arrendepriser

Jordbruksarrendena har ökat kontinuerligt i pris under senare år. Jämför **tabell 2.3**.

Jordbruksverkets arrendeprisundersökning visar att antalet arrenden var i genomsnitt 3,3

år 2004 per företag med arrenden. Antalet var störst i norra Sverige och lägst i Östra Mellansverige. Arrenden inom jordbruket kan vara av skilda slag. Ett arrende kan t.ex. avse en hel gård med tillhörande byggnader och bostadshus eller ett sidoarrende på mindre än ett hektar. Det kan röra sig om några hektar av den bästa åkermarken eller åkermark avsedd för bete. Detta påverkar naturligtvis arrendepriserna liksom om marken arrenderas från nära släkt eller vänner.

Det är också vanligt att arrenden är gratis. Andelen gratisarrenden i olika delar av Sverige redovisas i tabblån nedan.

Andelen gratisarrenden av jordbruksarrendena 2002 och 2004:

Område	Län	2002, %	2004, %
Sydsverige	K,M	4	5
Västsverige	N,O	14	10
Småland med öarna	F,G,H,I	9	15
Östra Mellansverige	AB,C,D,E,T,U	10	5
Norra Mellansverige	S,W,X	40	43
Norra Sverige	Y,Z,AC,BD	56	61
Hela riket		14	13

Sammanställningen avser enbart marknadsmässiga arrenden, dvs. släktarrenden och arrenden genom självägda bolag ingår inte. Gratisarrendena är vanligast i norra Sverige där 61 % av arrendena var gratis 2004. Lägst var andelen i Sydsverige (5 %).

I **tabell 10.9** redovisas de genomsnittliga arrendepriserna år 2004 för jordbruksmark, dvs. både åker- och betesmark, samt för enbart åkermarken. För jordbruksmarken var genomsnittspriset 1 080 kr per hektar om gratisarrendena medräknas och 1 190 kr om de inte tas med. För enbart åkermarken var arrendepriserna i genomsnitt drygt 130 kronor högre än för jordbruksmarken. De regionala skillnaderna var dock stora. Arrendepriserna i det jordbruksdominerade sydsverige var avsevärt högre än i norra Sverige.

Sedan 1994 har arrendepriserna stigit med 36 %. Kraftigast var ökningen mellan 1996 och

1997 samt mellan 2000 och 2001 då de steg med omkring 7 % (**tabell 10.10**).

Priset på jordbruksmark

Priset på jordbruksmark (åker- och betesmark) skiljer sig kraftigt mellan olika regioner. I det jordbruksdominerade sydsverige är de i genomsnitt runt tio gånger högre än i Norrland. Priserna har i kronor räknat legat i stort sett stilla i Norrland sedan mitten av 1990-talet, medan de i t.ex. Götalands södra slättbygder ökat med drygt 20 000 kr per hektar. I genomsnitt för riket har markpriserna ökat med runt 7 500 kr eller med närmare 80 % sedan 1995. Ökningen var kraftigast under periodens första del. Sälunda steg de med ca 35 % mellan 1995 och 1998 (**tabell 10.11**).

Det bör understrykas att prisstatistiken bygger på ett relativt litet antal köp. Den kraftiga variationen mellan olika år kan i viss utsträckning bero på detta (se nedan).

Priser på lantbruksenheter

År 2004 redovisades totalt 3 093 marknadsmässiga köp av fastigheter för jord- och skogsbruksändamål med en genomsnittlig köpeskilling av 1 167 000 kr. Ett ovägt medelvärde för köpeskillingkoefficienten var 2,61 (**tabell 10.12**).

Om statistiken

Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna

Värdet av landets samlade produktion redovisas i nationalräkenskaperna i form av den s.k. bruttonationalprodukten.

Produktionen redovisas på dels näringsliv och hushåll, dels offentliga myndigheter. Nationalräkenskaperna redovisar även uppgifter om försörjningsbalansen och nationalinkomsten och dess användning. SCB svarar för redovisningen av nationalräkenskaperna.

Näringsgrensindelningen ansluter sig till SNI 92 (standard för svensk näringsgrensindelning 1992). Jordbruk räknas till ekonomisk

aktivitet enligt SNI 01, dvs. förutom egentligt jordbruk med husdjursskötsel även trädgårdsbruk, pälsdjursskötsel, hästavel, renskötsel, bi-odling, jakt m.m. Jordbrukets inkomster av skogsbruk och fiske ingår inte och inte heller veterinärverksamhet och vissa offentliga myndigheters konsulttjänster i jordbruket.

Bruttonationalprodukten (BNP) till marknadspris beräknas som summan av förädlingsvärdena (kostnaderna för arbetskraft samt företagets driftsöverskott brutto) från samtliga näringsgrenar. Beräkningarna av produktionen inom jordbruket baseras huvudsakligen på Jordbruksverkets EAA-kalkyl.

EAA – ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn

EAA är ett räkenskapssystem för jordbruket som baseras på European System of Integrated Economic Accounts (ESA), ett redovisningssystem som följer FN:s rekommendationer för nationalräkenskaper.

EAA följer principen att all jordbruksproduktion skall ingå och avsikten med kalkylen är att beräkna värdet av all produktion och alla kostnader för denna produktion för att kunna upprätta en resultaträkning. För detta finns en förteckning över de produktionsgrenar och andra aktiviteter som anses vara karakteristiska för jordbruket och som därför skall ingå i beräkningarna, oavsett på vilken typ av företag produktionen sker. EAA är en kalkyl för jordbrukssektorn men innefattar inte jordbrukarhushållens intäkter från annan verksamhet, såsom från skogsbruk eller anställning.

Intäkter från och kostnader för försäljning av vidareförädlade produkter skall i princip inte ingå i EAA. För företag som har flera produktionsprocesser vertikalt integrerade, exempelvis djuruppfödning och gårdsslakteri med försäljning, gäller således att enbart intäktsvärdet från och kostnaderna för primärproduktionen av jordbruksprodukter skall ingå i EAA. Inte heller ingår förädlade mjölkprodukter.

I EAA utgörs undersökningspopulationen av alla företag som bedriver växtodling på fri-land (inkl. trädgårdsodling) eller under glas,

husdjursskötsel, uppfödning av hästar eller sällskapsdjur (dock ej för eget privat bruk), bi-odling, renskötsel, pälsdjursskötsel, uppfödning av vilt i hägn eller entreprenadtjänster åt andra jordbruksföretag. Utöver detta kan sådana verksamheter ingå som intäkt- eller kostnadsmissigt ur statistiksynpunkt inte kan skiljas från jordbruksverksamheten. Sådana verksamheter benämns Sekundära ej särskiljbara icke-jordbruksaktiviteter. För Sverige ingår här väsentligen maskintjänster utanför sektorn, såsom snöröjning åt kommuner.

EAA bygger till största delen på sammanställningar och bearbetningar av redan befintligt statistikunderlag, såsom lantbruksregistret (LBR), skördestatistik, prisstatistik, slaktstatistik och bokföringsundersökningen FADN. Det primärmaterial som särskilt tas fram inom ramen för denna statistik är intäkter för trädgårdsnäringen samt arrendekostnader och avskrivningskostnader för maskiner och redskap

Intäkter, kostnader och resultat på företagsnivå

Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU), som genomförs av SCB på Jordbruksverkets uppdrag, redovisar utvecklingen av lantbruksföretagens inkomst- och lönsamhetsförhållanden enligt företagsekonomiska principer. Resultaten från JEU används för jordbrukspolitiska ställningstaganden samt för rådgivning, undervisning och forskning.

Sverige skall som medlemsland i EU lämna uppgifter från JEU till EU:s bokföringssystem Farm Accountancy Data Network (FADN). Uppgifterna i FADN används främst som underlag för jordbrukspolitiska beslut och för uppföljning av EU:s jordbrukspolitik CAP (Common Agricultural Policy).

JEU baseras på ett omfattande primärmaterial för ett urval av företag. Det består av bokföringsmaterial avseende inkomster och utgifter samt uppgifter om lager, inventarier och anläggningar. Resultaten redovisas nationellt som medeltal per företag efter riksområden, driftsinriktningar och standardiserat arbetsbe-

hov (uttryckt i standardtimmar). Redovisningen på driftsriktningar sker såväl enligt svensk typologi som enligt EU:s typologi.

Urvalet är ett stratifierat slumpmässigt urval av företag. Den urvalsplan som EU antagit för JEU har inneburit en successiv utökning av urvalet t.o.m. JEU 1998, då det var fullt utbyggt. Under uppbyggnaden av antalet företag har företagen i princip behållits utan utbyte, oavsett hur många år de deltagit, för att snabbt komma upp i den av EU angivna urvalstorleken. I kommande undersökningsårgångar kommer urvalet att successivt förnyas.

Fr.o.m. JEU 1996 anpassades undersökningens datainnehåll till kraven för FADN. Denna anpassning innebär att beräkningarna av resultatet i jordbruket i princip enbart omfattar nominellt resultat till nukostnad. Dessutom redovisas ett modifierat nominellt resultat till anskaffningskostnad genom att alternativa beräkningar för avskrivningskostnader görs på anskaffningsvärden. För skogsbruket ändrades redovisningen till kontantredovisning vilket innebär att förändring i skogsförrådet inte beaktas i resultatet.

JEU förändrades i väsentliga delar under perioden 1995–1998, bl.a. som följd av anpassning till EU:s FADN-system. Undersökningresultaten för 2002 kan på grund av dessa ändringar bara jämföras bakåt t.o.m. JEU 1996.

Härutöver bör vid jämförelser beaktas den statistiska osäkerheten till följd av urvalets begränsade storlek. Medelfelen för medeltalskattningarna anges i redovisningen i Statistiska meddelanden. Det kan noteras att medelfelen för intäkter och driftskostnader totalt ofta ligger i storleksordningen 2–10 %. För skattningar av bruttoreultat ligger medelfelen för vissa grupper högre.

Jordbrukarhushållens inkomster

Uppgifterna om jordbrukarhushållens inkomster bygger på en sambearbetning mellan Lantbrukregistret (LBR) och den totalräknade inkomststatistiken (IoT). Från LBR hämtas

uppgifter om vilka som var brukare vid lantbruksföretagen det aktuella året samt de uppgifter som behövs för att fördela brukarna på olika redovisningsgrupper. Från IoT, som innehåller uppgifter om hela Sveriges befolkning, hämtas uppgifter om inkomster, avdrag, skatter och sociala ersättningar.

I redovisningar avseende inkomstären till och med 1998 ingick endast brukaren och brukarens maka/make. Från och med inkomståret 1999 redovisas uppgifterna per hushåll med i princip samma definition av hushållet som i registret över totalbefolkningen (RTB). I RTB-hushållet ingår personer som är gifta med varandra (även registrerat partnerskap), sammanboende som har gemensamt barn och barn oavsett ålder som bor på samma fastighet som föräldrarna samt. RTB-hushållet kan bestå av maximalt två generationer. Förändringen mellan 1998 och 1999 försvårar jämförelser mellan uppgifter avseende 1999 och senare och uppgifter före 1999. Resultaten från och med år 2000 påverkas dessutom något av det från och med år 2000 nya sättet att producera Lantbruksregistret, vilket inneburit att andelen äldre brukare minskat. Något som i sin tur beräknas ha medfört en ökning av de flesta variablerna med 1 à 2 procent, beroende på att hushållen med äldre brukare i regel har lägre inkomster.

Medelvärden per hushåll redovisas för ett stort antal ekonomiska variabler med fördelning på riksområden, storlek efter åkerareal samt brukarens ålder. Vidare redovisas antalet hushållsmedlemmar för samma grupper, vilket möjliggör en beräkning av medelvärden per hushållsmedlem.

Undersökningen Jordbrukarhushållens inkomster genomförs av SCB på uppdrag av Jordbruksverket.

Prisindex

Jordbruksverket beräknar och publicerar månatligen indextal över prisutvecklingen på jordbrukets område. Indexsystemet syftar främst till att möjliggöra jämförelser mellan jordbruksprodukternas prisutveckling i olika produktions- och handelsled. Fr.o.m. år 2004 publice-

ras indexserierna med 2000 som basår. Tidigare basår var 1995.

Följande indexserier ingår i indexsystemet:

- 1 Produktionsmedelsprisindex (PM-index)
- 2 Avräkningsprisindex (A-index)
- 3 Producentprisindex för livsmedelsindustrin, jordbruksreglerade livsmedel (PPI-J)
- 4 Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel (KPI-J)

Härutöver redovisas för jämförelser och analyser index för livsmedel i KPI.

Serierna 1 och 2 utarbetas av Jordbruksverket och 3 och 4 av SCB. Indexentalen skall i princip visa prisutvecklingen vid oförändrad kvalitet på de varor som prismäts. Höjda priser till följd av förbättrad varukvalitet skall således ej påverka index.

Basperiod för indexentalen är 2000. EU-medlemskapet 1995 har medfört att indexserierna 1–2 har förändrats såväl innehållsmässigt som metodmässigt. Vikterna i indexserierna 1–2 ändras inte längre årligen utan byts med vissa intervall, fastställda av EU.

Produktionsmedelsprisindex (PM-index) belyser prisutvecklingen för de produktionsmedel som används i jordbruket, med undantag för lejt arbete. Prismätningen sker för förnödenheter, tjänster, avskrivning, underhåll och ränta på lånat kapital. Vägningstalen i produktionsmedelsprisindex baseras på den ekonomiska kalkylen (EAA) för jordbruket. Vid den löpande indexframskrivningen används i möjligaste mån de priser som möter jordbrukaren vid inköp av olika produktionsmedel. Priserna i EAA-kalkylen och produktionsmedelsprisindex redovisas exklusive mervärdesskatt.

Avräkningsprisindex (A-index) visar den genomsnittliga utvecklingen av producentpriserna på jordbruksprodukter i landet. Fram t.o.m. 1994 ingick i denna indexserie enbart de produkter som omfattades av den dåvarande svenska jordbruksregleringen. Inom EU ingår trädgårdsnäringen i jordbrukssektorn, varför A-index fr.o.m. 1995 utvidgats till att omfatta prisutvecklingen även på dessa produkter.

Vägningstalen i A-index grundas på den ekonomiska kalkylen (EAA) för jordbruket. De i indexberäkningarna använda priserna skall i princip avse pris vid gård. Priserna inkluderar inte de numera mycket betydelsefulla produktobundna direktstöden till jordbruksproduktionen (t.ex. areal- och djurbidrag).

Producentprisindex för livsmedelsindustrin, jordbruksreglerade livsmedel (PPI-J) är en delserie av SCB:s producentprisindex (PPI) och mäter prisutvecklingen på de livsmedel som lämnar livsmedelsindustrin och avser jordbruksprodukter, vilka ingick i den tidigare jordbruksprisregleringen. I denna prisserie mäts inte prisutvecklingen för trädgårdsprodukter.

Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel (KPI-J) är en delserie av SCB:s konsumentprisindex (KPI) och följer utvecklingen på priserna till konsument på samma produkter som PPI-J. Liksom för PR-index och PPI-J ingår inte prisutvecklingen för trädgårdsprodukter i KPI-J.

Konsumentprisindex (KPI) utarbetas månadsvis av SCB och mäter prisutvecklingen i detaljhandeln vid oförändrad levnadsnivå. Mervärdesskatten registreras i konsumentprisindex men inte i övriga indexserier (se även kapitel 19).

Arrendepriser

Arrendeprisundersökningar har genomförts intermitterat av Jordbruksverket sedan 1994. Syfte och urvalsstorlek har varierat något över åren. I undersökningen för år 2004 var urvalet 1 800 jordbrukare vilka enligt Lantbruksregistret arrenderade åker (**tabell 10.9**).

Priset på jordbruksmark

EU-inträdet innebar bl.a. önskemål om en statistisk redovisning av marknadspriserna på jordbruks- och åkermark. Regelbunden statistik avseende rena markpriser, uttryckt i kronor per hektar, hade tidigare inte framtagits för Sverige. Dock har vissa överslagsmässiga beräkningar gjorts av Jordbruksverket.

Köp av enbart jordbruksmark är så sällan förekommande att statistik baserad på enbart sådana köp skulle bli alltför bristfällig för statistisk redovisning. De flesta köp av jordbruksmark omfattar också andra ägoslag eller byggnader. Till grund för redovisningen i **tabell 10.11** ligger dels det prismaterial (köpeskillingsstatistik) som används av SCB vid beräkning av fastighetsprisutvecklingen, dels uppgifter om det totala fastighetsbeståndet.

Det använda prismaterialet begränsas till vanliga köp, vilka representerar marknadsvärdet enligt fastighetstaxeringslagen. Endast köp med en total areal på minst två hektar och ett taxeringsvärde på minst 1 000 kr ingår. Vidare omfattar statistiken bara köp med köpeskillingskoefficienter i intervallet 0,5 – 6,0, vilket innebär att s.k. extrema köp inte tas med. Inte heller ingår köp med intressegemenskap (såsom mellan nära släktingar) eller köp där lösöre ingår i köpeskillingen.

För varje köp har värdet av jordbruksmarken uppskattats genom antagandet att denna andel av det totala priset är detsamma som jordbruksmarkens andel av taxeringsvärdet för den köpta egendomen.

För att statistiken skall ge en rättvisande och representativ bild av markpriserna vid genomförda köp har använts s.k. efterstratifiering. Vid denna har använts uppgifter från det totala fastighetsbeståndet i taxeringsregistret.

Priser på lantbruksenheter

SCB upprättar årligen statistik över antalet lagfartsärenden samt över priserna på jordbruksfastigheter. Lagfartsstatistiken avser att belysa antalet ägarskiften och omsättningen för lagfarna fång av lantbruksenheter.

Den s.k. köpeskillingskoefficienten som redovisas i **tabell 10.12** utgör kvoten mellan köpeskillning och basvärde, vilket är det taxeringsvärde som sattes vid 1998 års allmänna fastighetstaxering. Den redovisas som ovägt medelvärde. Vid beräkningen av köpeskillingskoefficienten tas inte med s.k. släktköp, dvs. köp från föräldrar, far- eller morföräldrar eller från make/maka.

Annan publicering

EAA: Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se. Statistiska meddelanden JO 45 SM 0501.

Nationalräkenskaperna: Tabellen grundas på beräkningsunderlag från Nationalräkenskaperna vid SCB.

Jordbruksekonomiska undersökningen: Nationellt publiceras JEU-resultaten i serien Statistiska Meddelanden, senast i JO 40 SM 0501. Redovisning lämnas för företag med kalenderåret som redovisningsperiod. Statistiken presenteras såväl med svensk typologi som EU:s typologi. I samtliga tabeller klassificeras företagen efter region och storleksklass efter standardtimmar.

Jordbruksekonomiska undersökningen publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser (SSD) som kan nås via SCB:s webbplats www.scb.se.

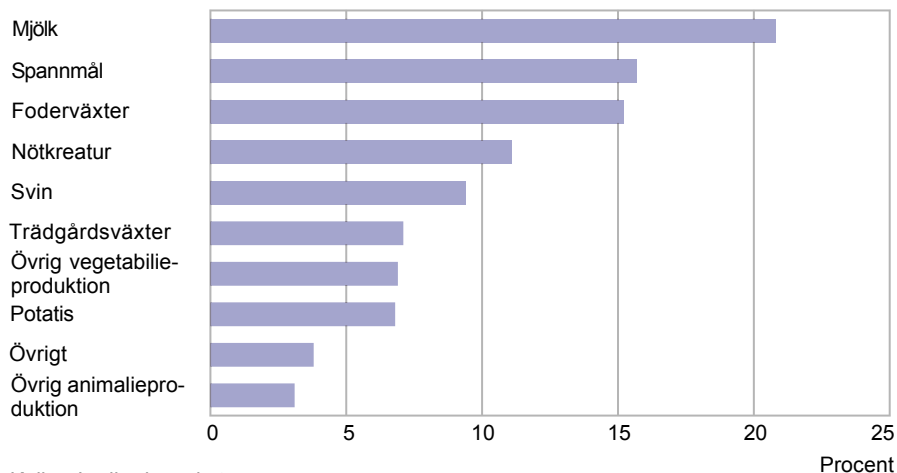
Jordbrukarhushållens inkomster: Statistiska meddelanden, Jordbrukarhushållens inkomster 2002, JO 42 SM 0401.

Prisindex: Priser och prisindex inom livsmedelsområdet, Jordbruksverket Månadsstatistik. Statistiken är numera tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Statistik.

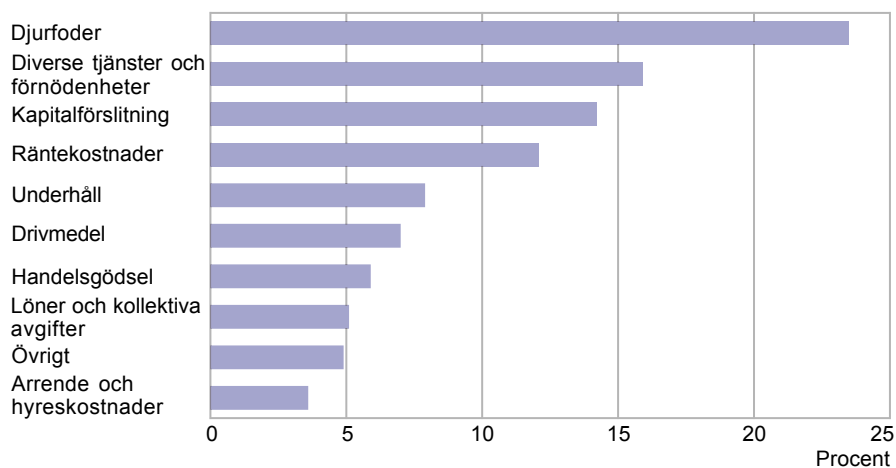
Arrendepriser: Arrendepriser på jordbruksmark 2004, JO 39 SM 0501. Statistiken är numer tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats, www.sjv.se under rubriken Statistik. Denna statistik publiceras vartannat år.

Markpriser: Priser på jordbruksmark 2003, JO 39 SM 0401. Statistiken är numer tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats, www.sjv.se under rubriken statistik och fakta. Uppgifter avseende 2004 kommer publiceras i augusti 2005 under nr: JO 39 SM 0502.

Priser på lantbruksenheter: SCB, Statistiska meddelanden, BO 41 SM 0501.

Figur 10A**Jordbrukets produktionsvärde till baspriser år 2003 i löpande priser***Output value in the agricultural sector at current basic prices*

Källa: Jordbruksverket.

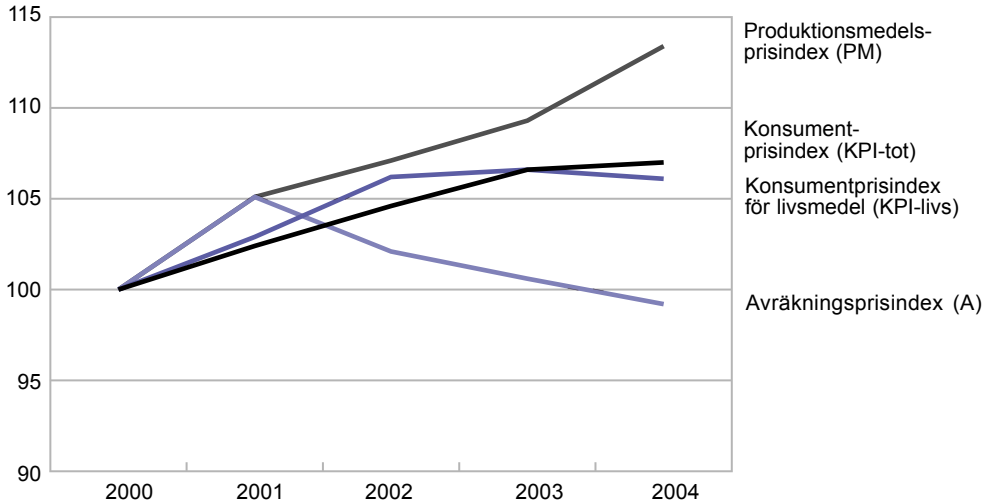
Figur 10B**Jordbrukets kostnader till baspriser år 2003 i löpande priser***Costs in the agricultural sector at current basic prices*

Källa: Jordbruksverket.

Figur 10C
Jordbrukets prisindex 2000–2004 (2000=100)

Agricultural price indices

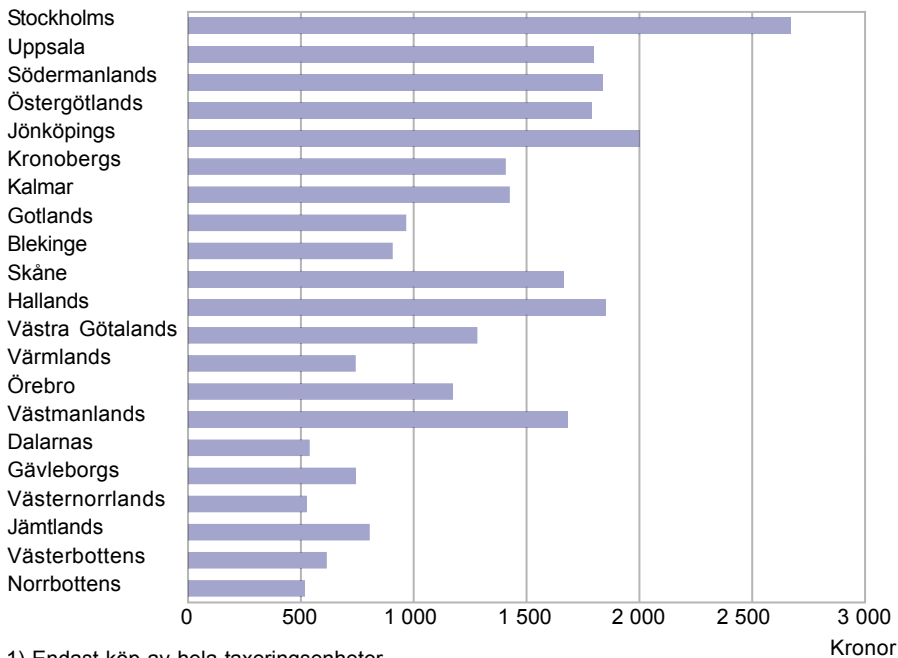
Procent

Källa: Jordbruksverket.

Figur 10D
Försålda lantbruksenheter¹ år 2004*, köpeskilling medelvärde, 1 000-tals kr
Sold agricultural units, average market price

Län:

1) Endast köp av hela taxeringsenheter.

Källa: SCB, Fastighetspris- och lagfartsstatistik.

Tabell 10.1**Jordbrukets bidrag till bruttonationalprodukten till marknadspris 1993–2002 enligt ENS95. Löpande priser, milj. kr***Contribution to gross domestic product by agriculture according to ESA95. Current prices*

År	Totala bruttonationalprodukten till marknadspris, miljoner kr	Jordbrukets bidrag till bruttonationalprodukten (jordbrukets förädlingsvärde till baspris)	
		Miljoner kr	Procentuell andel
2002	2 352 938	13 656	0,6
2001	2 269 149	13 659	0,6
2000	2 194 967	12 896	0,6
1999	2 076 525	13 122	0,6
1998	1 971 871	14 182	0,7
1997	1 888 231	14 440	0,8
1996	1 815 144	14 214	0,8
1995	1 770 248	16 186	0,9
1994	1 645 790	15 998	1,0
1993	1 544 040	15 806	1,0

Källa: SCB, Nationalräkenskaper.

Tabell 10.2**Jordbrukets produktionsvärde, kostnader och nettoöverskott till baspriser för åren 1999–2003 i löpande priser, mkr***EAA (Economic Accounts for Agriculture) at basic prices 1999–2003 at current prices*

EAA	1999	2000	2001	2002	2003
01 Spannmål (inkl. utsäde)	6 553	7 083	7 649	7 221	7 511
02 Industrigrödor	1 935	1 592	1 692	1 859	1 749
02.1 Oljeväxtfrön (inkl. utsäde)	631	362	342	502	435
02.2 Proteingrödor (inkl. utsäde)	182	146	174	182	174
02.4 Sockerbeter	1 113	1 076	1 173	1 169	1 134
02.5 Andra industrigrödor	9	7	3	6	6
03 Foderväxter	4 374	5 167	4 974	5 232	5 271
04 Köks- och plantskoleväxter	2 712	2 819	2 939	2 889	2 890
04.1 Färska grönsaker	1 113	1 219	1 291	1 341	1 339
04.2 Blommor och växter	1 599	1 600	1 649	1 548	1 551
05 Potatis	1 272	1 183	1 457	1 251	1 478
06 Frukt och bär	349	336	316	284	357
09 Andra växter och vegetabiliska produkter	47	37	55	63	63
10 Vegetabilieproduktion (01 till 09)	17 244	18 218	19 081	18 800	19 319
11 Djur	8 852	9 202	10 293	10 223	9 838
11.1 Nötkreatur	3 698	3 909	4 269	4 418	4 504
11.2 Svin	3 305	3 335	4 004	3 649	3 283
11.3 Hästar	499	547	552	534	507
11.4 Får och getter	150	150	134	163	162
11.5 Fjäderfä	828	866	935	1 032	950
11.6 Andra djur	373	395	399	428	432
12 Animaliska produkter	11 167	11 228	11 201	11 237	11 285
12.1 Mjölk	10 016	10 011	9 821	9 859	9 932
12.2 Ägg	783	808	941	921	936
12.3 Andra animaliska produkter	369	410	439	457	418
13 Animalieproduktion (11+12)	20 019	20 430	21 494	21 460	21 123
14 Produktion av jordbruksvaror (10+13)	37 263	38 648	40 575	40 260	40 443
15 Produktion av jordbrukstjänster	875	938	999	1 062	1 100
16 Jordbruketsproduktion (14+15)	38 138	39 586	41 574	41 322	41 543

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.2 (forts.)

EAA	1999	2000	2001	2002	2003
17 Sekundära icke jordbruksaktiviteter	1 362	1 463	1 719	2 116	2 200
18 Jordbrukssektorns produktion (16+17)	39 500	41 049	43 293	43 438	43 743
19 Total insatsförbrukning	26 911	27 443	29 092	29 019	29 336
19.01 Utsäde	1 696	1 628	1 653	1 689	1 704
19.021 Elektricitet	959	947	920	1 032	1 050
19.023 Drivmedel	2 006	2 306	2 537	2 388	2 451
19.03 Handelsgödsel	1 822	1 856	2 094	2 139	2 143
19.04 Växtskyddsmedel	842	865	819	847	855
19.05 Veterinärkostnader	256	237	299	314	325
19.06 Djurfoder	9 545	9 754	10 080	9 957	9 793
19.07 Underhåll maskiner	2 517	2 461	2 687	2 255	2 498
19.08 Underhåll ekonomibyggnader	621	563	779	781	782
19.09 Tjänster från andra jordbruksföretag	875	938	999	1 062	1 100
19.10 Diverse tjänster och förnödenheter	5 774	5 888	6 224	6 556	6 635
20 Förädlingsvärde brutto till baspris (18–19)	12 589	13 606	14 201	14 419	14 407
21 Kapitalförslitning	5 847	5 888	5 919	6 134	5 910
21.1 Utrustning	4 548	4 536	4 540	4 767	4 541
21.2 Byggnader	1 299	1 351	1 380	1 367	1 369
22 Förädlingsvärde netto till baspris (20–21)	6 742	7 718	8 282	8 285	8 497
23 Löner och kollektiva avgifter	1 790	1 841	1 978	2 058	2 050
24 Övriga produktionsskatter	0	0	0	0	0
25 Övriga produktionssubventioner	3 502	3 421	3 916	4 098	3 810
26 Faktorinkomst (22–24+25)	10 244	11 139	12 198	12 383	12 307
27 Driftöverskott netto (22–23–24+25)	8 454	9 298	10 220	10 325	10 257
28 Arrende- och hyreskostnader	1 233	1 259	1 385	1 426	1 481
29 Räntekostnader	3 113	3 040	3 052	2 982	2 932
30 Ränteintäkter	157	153	153	150	147
31 Företagsinkomst netto (27–28–29+30)	4 265	5 152	5 937	6 068	5 990

Tabell 10.3

Intäkter, kostnader m.m. till nukostnader i jord- och skogsbruket 2002 och 2003. Redovisning för vissa riksområden (RO) och riket, driftsriktningar samt storleksklasser efter standardtimmar, kr per företag

Receipts, costs etc. at current costs in agriculture and forestry. Data for selected major regions (RO) and the entire country, types of farming and size groups in standard man hours

	JEU 2002			JEU 2003				
	RO 1		RO 2	RO 1		RO 2		
	Jordbruksväxter	Mjök	Mjök	Jordbruksväxter	Mjök	Mjök		
	800–	1 600–	3 200–	3 200–	800–	1 600–	3 200–	3 200–
	1 599	3 199	5 599	5 599	1 599	3 199	5 599	5 599
Jordbruket								
<i>Intäkter</i>								
Vegetabilier	312 500	757 700	46 400	9 900	279 700	736 000	49 500	2 500
Animalier	900	9 300	999 900	947 100	3 000	12 100	1 013 600	1 077 000
Övrigt	69 300	167 800	57 000	60 500	84 900	172 200	48 400	70 600
Direktorsättningar	141 900	279 100	207 700	189 600	139 100	303 800	213 700	167 200
Summa intäkter	524 600	1 213 900	1 311 000	1 207 200	506 700	1 224 100	1 325 200	1 317 300
<i>Kostnader</i>								
Förnödenheter	171 500	357 200	375 300	349 100	142 600	341 400	369 900	357 400
Underhåll	42 400	75 100	74 000	83 400	43 100	89 500	86 700	83 300
Övrigt	107 900	179 300	290 000	249 300	101 800	171 300	284 800	283 800
Summa kostnader	321 800	611 600	739 400	681 800	287 500	602 200	741 500	724 500
Resultat före avskrivningar, arbets- o. arrendekostnader samt räntenetto	202 800	602 300	571 600	525 400	219 200	621 900	583 700	592 800
Arbetskostnader	300	13 000	22 700	28 600	12 800	20 800	48 200	37 700
Resultat före avskrivningar, arrendekostnader och räntenetto	202 400	589 300	548 900	496 800	206 400	601 100	535 500	555 200
<i>Avskrivningar</i>								
Ekonomibyggnader o byggnadsinvent.	37 200	59 600	136 100	123 200	45 100	72 900	164 400	120 600
Markinvent. och markanläggning.	2 200	2 000	3 700	2 200	1 500	5 600	3 300	2 600
Maskiner och redskap	61 800	148 800	96 800	107 400	68 900	142 900	96 500	115 800
Summa avskrivningar	101 200	210 400	236 600	232 800	115 500	221 400	264 200	239 000

Källa: SCB, Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU).

Tabell 10.3 (forts.)

	JEU 2002				JEU 2003			
	RO 1		RO 2		RO 1		RO 2	
	Jordbruksväxter	Mjök	Mjök	Jordbruksväxter	Mjök	Mjök	Jordbruksväxter	Mjök
	800–	1 600–	3 200–	3 200–	800–	1 600–	3 200–	3 200–
	1 599	3 199	5 599	5 599	1 599	3 199	5 599	5 599
Jordbruket								
Arrendekostnader	22 500	110 100	29 00	23 300	29 900	91 600	42 600	25 900
Resultat före räntenetto	78 700	268 800	283 300	240 700	60 900	288 200	228 700	290 200
Räntenetto	47 200	103 600	76 500	25 400	28 500	76 200	64 600	32 100
Resultat i jordbruket före ränta på eget kapital o. ersättn. för eget arbete	31 400	165 200	206 800	215 300	32 400	211 900	164 100	258 100
Skogsbruket								
Intäkter (exkl. värdeändr. skogförråd)	11 800	29 400	14 500	94 800	15 600	21 700	20 700	83 100
Kostnader	900	3 500	1 800	18 800	1 600	5 300	2 000	11 300
Resultat före avskrivningar, arbetskostnader och räntenetto	10 900	25 900	12 700	75 900	13 900	16 500	18 700	71 800
Arbetskostnader	–	–	200	200	–	1 700	3 200	2 000
Avskrivningar på maskiner och redskap	2 100	600	2 100	5 400	900	2 000	1 400	2 800
Resultat före räntenetto	8 700	25 300	9 800	69 300	13 000	12 800	13 700	66 000
Räntenetto	5 300	8 100	20 400	30 000	5 400	13 400	14 500	29 300
Resultat i skogsbruket före ränta på eget kapital o. ersättn. för eget arbete	3 400	17 300	-10 600	39 300	7 700	-600	-800	36 800
Resultat i jord- och skogsbruket före ränta på eget kapital och ersättning för eget arbete	34 800	182 500	196 200	254 600	40 100	211 300	163 300	294 900

Tabell 10.3 (forts.)

	JEU 2002			JEU 2003		
	Riket			Riket		
	Mjök	Kött djur	Svin	Mjök	Kött djur	Svin
	1 600–	800–	1 600–	1 600–	800–	1 600–
	3 199	3 199	5 599	3 199	3 199	5 599
Jordbruket						
<i>Intäkter</i>						
Vegetabilier	18 700	20 300	146 900	7 400	17 100	127 400
Animalier	352 300	132 300	1 032 000	448 400	125 700	1 096 900
Övrigt	38 500	67 400	90 500	31 200	79 900	140 200
Direktersättningar	122 400	196 900	159 100	138 700	228 800	188 100
Summa intäkter	531 900	416 900	1 428 500	625 600	451 600	1 552 700
<i>Kostnader</i>						
Förnödenheter	144 500	93 100	563 700	164 800	92 800	658 700
Underhåll	37 500	41 800	77 400	42 600	44 900	74 900
Övrigt	137 700	99 000	397 300	153 500	111 900	377 600
Summa kostnader	319 700	233 800	1 038 400	360 900	249 600	1 111 100
Resultat före avskrivningar, arbets- o.arrendekostnader samt räntenetto	212 200	183 100	390 100	264 700	202 100	441 500
Arbetskostnader	2 600	1 400	15 700	6 000	2 700	37 400
Resultat före avskrivningar, arrendekostnader och räntenetto	209 600	181 700	374 400	258 700	199 400	404 100
<i>Avskrivningar</i>						
Ekonomibyggnader och byggnadsinventarier	71 00	74 300	269 200	70 500	90 500	289 100
Markinventarier och markanl.	600	1 300	3 000	1 000	1 500	2 600
Maskiner och redskap	43 700	48 000	89 600	54 600	56 900	103 500
Summa avskrivningar	115 300	123 700	361 800	126 100	148 900	395 200

Tabell 10.3 (forts.)

	JEU 2002			JEU 2003		
	Riket			Riket		
	Mjök	Kött djur	Svin	Mjök	Kött djur	Svin
	1 600–	800–	1 600–	1 600–	800–	1 600–
	3 199	3 199	5 599	3 199	3 199	5 599
Jordbruket						
Arrendekostnader	16 300	11 000	35 000	7 500	11 700	65 800
Resultat före räntenetto	78 100	47 000	-22 400	125 000	38 800	-56 800
Räntenetto	4 800	17 300	116 500	8 400	15 400	122 700
Resultat i jordbruket före ränta på eget kapital o.ersättning för eget arbete	73 300	29 700	-138 900	116 700	23 400	-179 500
Skogsbruket						
Intäkter (exkl. värdeändr. skogförråd)	72 200	62 600	15 200	77 200	76 000	44 800
Kostnader	23 500	7 400	2 000	17 400	8 300	4 500
Resultat före avskrivningar, arbetskostnader och räntenetto	48 700	55 200	13 200	59 700	67 700	40 300
Arbetskostnader	–	200	200	600	1 300	800
Avskrivningar på maskiner och redskap	2 400	2 200	800	58 600	66 400	39 500
Resultat före räntenetto	45 600	52 700	12 300	4 400	4 900	10 800
Räntenetto	8 000	13 000	15 000	12 200	17 300	18 100
Resultat i skogsbruket före ränta på eget kapital o.ersättning för eget arbete	37 600	39 700	-2 700	42 000	44 200	10 600
Resultat i jord- och skogsbruket före ränta på eget kapital och ersättning för eget arbete	110 900	69 400	-141 600	158 700	67 600	-168 900

Tabell 10.4

Jordbrukarnas taxerade nettointäkter m.m. 1995–1998, per brukare inklusive maka/make samt 1999–2002 kr per hushåll, kronor

The farmers' assessed net receipts from different sources of income. Average per holder incl. spouse 1995–1998 and per household 1999–2002, SEK

Storleksgrupp hektar åker	1995	1998	1999 ¹	2000 ²	2001 ²	2002 ²
Näringsverksamhet						
2,1– 5,0	9 100	10 700	11 000	13 500	14 000	15 500
5,1– 10,0	11 600	13 100	13 800	15 000	16 700	17 300
10,1– 20,0	19 900	20 300	20 800	23 700	25 700	27 100
20,1– 30,0	39 600	41 400	40 700	44 000	47 700	49 000
30,1– 50,0	66 300	70 800	71 000	77 000	82 200	83 600
50,1– 100,0	93 200	108 000	111 100	122 800	129 600	130 300
100,1– 200,0	107 800	131 100	131 100	145 600	158 400	167 700
200,1–	111 400	129 500	139 000	164 400	183 100	190 900
Samtliga	39 200	43 500	45 300	50 400	54 700	57 600
Tjänst						
2,1– 5,0	213 700	236 000	267 800	283 200	292 800	305 700
5,1– 10,0	201 900	226 500	256 700	272 900	281 700	294 700
10,1– 20,0	179 200	201 500	236 100	246 200	255 300	268 900
20,1– 30,0	147 800	170 300	206 000	215 400	226 000	238 200
30,1– 50,0	118 100	137 300	171 300	181 300	190 400	200 700
50,1– 100,0	101 100	111 400	146 500	151 900	160 100	170 900
100,1– 200,0	101 700	109 400	144 700	147 600	156 200	163 300
200,1–	115 700	111 000	146 500	138 900	146 400	161 500
Samtliga	162 500	183 200	215 300	226 400	235 200	246 100
Taxerad förvärvsinkomst³						
2,1– 5,0	220 200	243 400	274 800	291 900	302 100	316 600
5,1– 10,0	210 900	236 200	266 500	283 100	293 800	307 300
10,1– 20,0	196 700	218 600	253 000	265 600	276 700	291 600
20,1– 30,0	185 400	208 700	243 200	255 300	269 700	283 100
30,1– 50,0	182 300	205 600	239 200	254 700	268 600	280 400
50,1– 100,0	192 200	217 000	254 700	271 200	286 100	297 300
100,1– 200,0	206 700	237 600	272 400	289 200	310 400	326 500
200,1–	221 600	237 600	281 500	299 100	325 300	347 700
Samtliga	199 300	223 700	257 000	272 600	285 600	299 300
Summa förvärvs- och kapitalinkomst⁴						
2,1– 5,0	239 800	266 500	303 500	320 300	325 700	339 400
5,1– 10,0	233 500	261 600	299 000	314 300	321 200	333 300
10,1– 20,0	224 900	250 300	291 300	302 400	309 100	323 200
20,1– 30,0	220 900	247 800	287 700	299 600	310 200	321 000
30,1– 50,0	223 400	251 500	290 600	307 100	318 300	326 400
50,1– 100,0	240 400	271 000	314 200	334 900	344 100	351 300
100,1– 200,0	267 500	306 100	345 600	367 100	382 600	390 700
200,1–	311 200	317 700	374 900	396 000	417 100	434 600
Samtliga	232 100	260 400	300 100	316 100	324 900	336 700

1) Från och med inkomståret 1999 användes ett vidare familjebegrepp (se texten).

2) Det från och med år 2000 förändrade sättet att producera Lantbruksregistret har medfört en ökning av de flesta variabler med 1 å 2 procent (se texten).

3) Taxerad förvärvsinkomst utgörs av summan av inkomst av näringsverksamhet och tjänst minskad med allmänna avdrag.

4) Beräknad som summan av taxerad inkomst av näringsverksamhet och tjänst samt överskott av kapital. 1990 och tidigare lika med sammanräknad inkomst.

Källa: SCB, Jordbrukarhushållens inkomster.

Tabell 10.5**Jordbrukarhushållens taxerade inkomster av näringsverksamhet och tjänst, nettotkomst av kapital samt hushållsinkomst före och efter transfereringar år 2002. Medeltal i kronor per hushåll**

The farmers' assessed income from business (incl. agriculture) and employment, net income from capital and household income before and after transfers. Average per household, SEK

Område	Taxerad inkomst av näringsverksamhet och tjänst		Netto-inkomst av kapital	Hushålls-inkomst före skattepliktiga transfereringar och skatter m.m.	Positiva ej skattepliktiga transfereringar	Skatter och övriga negativa transfereringar	Hushålls-inkomst efter transfereringar
<i>Län</i>							
Stockholms	66 100	247 300	14 600	317 700	10 300	109 400	218 600
Uppsala	74 700	236 600	25 200	325 200	11 900	105 000	232 200
Södermanlands	72 600	231 400	17 500	307 700	12 600	102 400	217 900
Östergötlands	72 800	223 100	27 600	314 100	12 000	100 600	225 500
Jönköpings	64 000	253 200	27 500	338 200	13 300	104 100	247 400
Kronobergs	51 700	244 000	27 400	317 600	11 400	97 300	231 600
Kalmar	78 900	208 700	34 800	317 400	11 900	101 100	228 100
Gotlands	79 100	181 700	21 200	274 700	13 600	88 900	199 500
Blekinge	45 400	237 300	24 600	297 400	11 100	95 800	212 700
Skåne	69 700	232 600	23 700	314 100	12 100	97 500	228 600
Hallands	56 600	229 500	18 900	293 500	11 900	90 400	215 000
Västra Götalands	48 700	255 100	17 300	313 300	11 600	100 100	224 800
Värmlands	34 500	276 200	8 800	309 600	11 200	102 400	218 500
Örebro	56 300	259 000	16 800	321 400	11 500	105 400	227 500
Västmanlands	62 400	253 100	22 100	328 600	12 400	107 300	233 600
Dalarnas	47 200	258 200	16 500	311 700	11 900	100 200	223 400
Gävleborgs	52 900	247 200	13 900	302 000	11 400	97 900	215 400
Västernorrlands	42 900	274 700	11 500	317 600	11 600	103 100	226 100
Jämtlands	57 300	242 100	14 000	304 800	13 100	98 200	219 700
Västerbottens	46 800	284 700	13 000	332 300	12 600	107 600	237 300
Norbottens	41 700	270 500	5 000	305 400	10 200	97 600	218 000
<i>Hela riket</i>							
2002	57 600	246 100	19 700	313 900	11 900	100 300	225 400
2001	54 700	235 200	22 900	306 200	11 400	101 600	216 000
2000	50 400	226 400	29 000	298 800	10 700	104 000	205 500
1999	45 300	215 300	30 400	283 300	9 500	102 400	190 400

Källa: SCB, Jordbrukarhushållens inkomster.

Tabell 10.6
Jordbrukets prisindex 2000–2004 (2000=100)
Agricultural price indices

Index	2000	2001	2002	2003	2004
Produktionsmedelsprisindex					
Total insatsförbrukning	100	105,6	107,2	109,3	113,5
Investeringsvaror och -tjänster	100	102,9	106,5	109,4	113,3
Totalt	100	105,1	107,1	109,3	113,4
Avräkningsprisindex					
Vegetabilier	100	109,7	104,2	106,1	108,0
Animalier	100	102,4	100,9	97,4	94,0
Totalt	100	105,1	102,1	100,6	99,2
Producentprisindex för livs- medelsindustrin, jordbruks- reglerade livsmedel					
Vegetabilier	100	104,5	109,5	111,9	112,8
Animalier	100	105,2	108,2	108,8	107,9
Totalt	100	105,0	108,6	109,9	109,6
Konsumentprisindex för jord- bruksreglerade livsmedel					
Vegetabilier	100	101,0	103,6	104,3	104,7
Animalier	100	103,4	106,6	107,7	107,6
Totalt	100	102,5	105,5	106,5	106,5
Konsumentprisindex					
Livsmedel, totalt	100	102,9	106,2	106,6	106,1
Totalt	100	102,4	104,6	106,6	107,0

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.7

Priser på traktorer, drivmedel, handelsgödsel, vegetabilier och animalier 1990–2004, kr

Prices of tractors, fuel, fertilizers, vegetables and animal products

Varuslag	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004
Traktorer, kr/st	250 000	..	418 000	454 000	470 000	462 000	–
Drivmedel, kr/100 liter							
Dieselolja	277	329	572	583	572	583	634
Handelsgödselmedel, kr/100 kg							
Kalksalpeter, 15,5 % N	112 ¹	137 ¹	120	155	145	152	161
Kalkammonsalpeter, 28,0 % N	175 ¹	207 ¹	177	217	202	210	217
Superfosfat, P 20	136 ^{1,2}	233 ^{1,2}	224	238	225	230	238
Supra PK 11–21	234 ¹	213 ^{1,3}	197	209	200	206	213
Supra NPK 17– 4–13	213	245	223	238	244
Supra NPK 21–4–7	207	242	224	239	243 ⁴
Vegetabilier, kr/100 kg							
Vete ⁵	133	118	97	103	97	102	97
Råg ⁵	143	110	91	95	89	91	87
Korn ⁵	133	111	88	92	88	89	85
Havre ⁵	132	107	87	99	94	77	76
Potatis för stärkelse	57 ⁶	56	50	55	53	52	52
Sockerbetor	29	42	39	43	42	41	41
Vetekli	179 ⁷	127	123	127	136	138	143
Melass	169	126	102	125	153	136	129
Animalier, kr/100 kg							
Kött av							
Storboskap	2 545	2 295	1 829	1 826	1 730	1 718	1 590
Mellankalv	2 882	2 502	1 850	1 919	1 943	2 100	2 022
Mindre kalv	1 621	1 638	115	100	..	127	150
Häst	1 344	607	702	669	701	669	594
Får och lamm	2 205	1 764	1 778	1 777	1 931	2 035	2 022
Slaktsvin	1 487	1 325	1 102	1 303	1 132	985	1 039
Fjäderfä ⁸	975	773	663	689	716	677	675
Mejerimjök, kr/100 kg	297	308	306	301	307	309	290
Ägg, kr/100 kg	..	815	805	855	875	898	853

1) Fr.o.m. 1999 600 kg säck. T.o.m. 1998 50 kg säck.

2) Superfosfat, P9.

3) Supra PK 7–13.

4) OptiCrop 21-3-10.

5) Genomsnittspris vid leveransort för vara av normal kvalitet. Fr.o.m. juli 1995 pris vid 14 % vattenhalt samt för normalvete vid 11 % proteinhalt. Dessförinnan pris vid 15 % vattenhalt. Årsmedelpriser beräknas som sammanvägda månadspriser med avseende på levererade kvantiteter.

6) Uppgifterna för 1990 avser även potatis för råsprit.

7) Uppgifterna är inte jämförbara.

8) T.o.m. 1996 för djur med vikten 1,3 kg, därefter 1,7 kg.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.8**Indextal för delposter i avräkningsprisindex 2000–2004 (2000=100)***Producer price index. Indices for subtotals*

Varuslag	2000	2001	2002	2003	2004
Spannmål	100,0	106,2	100,2	97,2	92,7
Matpotatis	100,0	142,9	128,5	137,2	165,5
Annan potatis	100,0	110,1	105,0	104,1	107,4
Sockerbetor	100,0	111,2	109,2	107,0	105,2
Oljeväxter	100,0	134,9	138,8	140,3	128,8
Mjök	100,0	97,9	99,8	100,6	94,9
Ägg	100,0	106,3	108,6	111,6	106,0
Storboskap	100,0	98,0	94,1	92,6	86,4
Kalv	100,0	103,5	104,7	107,4	98,5
Får och getter	100,0	101,2	109,9	113,5	114,7
Gris	100,0	117,0	104,0	88,5	93,3
Frukt	100,0	135,4	109,4	158,3	135,4
Grönsaker, blommor och plantskoleväxter	100,0	104,7	103,9	104,4	105,2

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.9**Genomsnittliga arrendepriiser för jordbruksmark med och utan gratisarrenden samt för åkermark 2004, kr per hektar***Average rent for agricultural land and for arable land*

Område	Län	Genomsnittliga arrendepriiser för		
		jordbruksmark inkl.gratis- arrenden kr/ha	exkl.gratis- arrenden kr/ha	åkermark inkl.gratis- arrenden kr/ha
Sydsverige	K,M	2 293	2 365	2 808
Västsverige	N,O	1 243	1 300	1 446
Småland med öarna	F,G,H,I	708	752	992
Östra Mellansverige	AB,C,D,E,T,U	1 013	1 039	1 072
Norra Mellansverige	S,W,X	352	483	374
Norra Sverige	Y,Z,AC,BD	188	361	150
<i>Hela riket</i>		1 080	1 190	1 238

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.10
Utvecklingen av arrendepriiser 1994–2004 (1994=100)

Rent for agricultural land, indices

Område	Län	1994	1995	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Sydsverige	K,M	100	102	114	116	119	135	141	154	155
Västsverige	N,O	100	100	115	118	124	128	136	143	145
Småland med öarna	F,G,H,I	100	104	121	126	133	133	136	131	131
Östra Mellansverige	AB,C,D,E,T,U	100	103	122	125	121	139	137	138	138
Norra Mellansverige	S,W,X	100	100	124	129	139	141	144	100	101
Norra Sverige	Y,Z,AC,BD	100	98	103	107	115	94	102	96	100
<i>Hela riket</i>		100	102	117	120	122	131	134	136	136

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.11
Priser på jordbruksmark¹ 1995–2003, 1 000-tals kr per hektar

Prices on agricultural land

Produktions- område	Pris per hektar (vägt medelvärde)								Antal försäljn. 2003	Försäld areal, ha 2003
	1995	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003		
Gss	25,8	37,5	40,4	39,2	40,1	46,6	43,2	48,9	123	1 322
Gmb	13,8	15,4	20,3	20,9	22,8	20,9	26,0	27,6	176	2 084
Gns	13,3	14,5	15,8	19,0	20,1	21,4	21,4	22,5	226	2 350
Ss	8,7	9,1	12,1	11,9	13,9	18,9	17,0	16,1	253	2 722
Gsk	9,1	10,4	11,4	11,7	14,2	14,1	14,3	15,5	715	5 602
Ssk	5,1	6,5	5,5	7,2	6,5	6,9	8,1	6,5	271	1 520
Nn	2,9	2,7	3,1	3,2	3,0	3,0	3,3	3,4	407	2 138
Nö	2,2	2,6	3,0	3,2	3,2	3,2	3,3	3,4	179	1 016
<i>Hela riket</i>	10,8	12,8	14,6	15,4	16,8	18,4	18,5	19,4	2 350	18 754

1) Avser både åker- och betesmark.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.12
Försålda lantbruksenheter¹ 2004
Sold agricultural units

Område	Samtliga lagfarna köp (ej slätköp)			
	Antal köp	Köpeskilling medelvärde, 1 000-tals kr	Basvärde medelvärde, 1 000-tals kr	Köpeskillingskoefficient ² , ovägt medelvärde
<i>Län</i>				
Stockholms	49	2 669	790	3,57
Uppsala	62	1 797	645	2,89
Södermanlands	50	1 836	600	3,13
Östergötlands	64	1 786	636	2,97
Jönköpings	139	2 001	813	2,64
Kronobergs	145	1 408	559	2,68
Kalmar	93	1 426	653	2,56
Gotlands	53	967	314	3,26
Blekinge	52	907	428	2,24
Skåne	339	1 665	558	3,09
Hallands	92	1 848	682	2,86
Västra Götalands	519	1 282	499	2,67
Värmlands	261	743	334	2,42
Örebro	139	1 174	428	2,82
Västmanlands	40	1 680	570	3,07
Dalarnas	145	539	235	2,44
Gävleborgs	134	744	373	2,16
Västernorrlands	212	527	274	2,01
Jämtlands	182	805	388	2,26
Västerbottens	203	615	292	2,33
Norrbottnens	120	518	233	2,35
<i>Hela riket</i>				
2004	3 093	1 167	460	2,61
2003	3 064	1 082	465	2,40
2002	2 944	1 030	458	2,30
2001	2 938	1 010	466	2,22
2000	3 024	1 009	498	2,09

1) Endast köp av hela taxeringsenheter.

2) Se texten.

Källa: SCB, Fastighetspris- och lagfartsstatistik.

11 Ekologisk produktion

I kapitel 11 redovisas uppgifter om ekologisk odling inom jordbruk och trädgård samt ekologisk djurhållning. Viss arealstatistik samt ersättningar redovisas även i kapitel 9.

Sammanfattning

Den ekologiska produktionen

Jordbruksverket föreslår i en rapport till regeringen att till år 2010 ska 15 % av jordbruksmarken, 10 % av antalet mjölkkor, ungnöt, lamm och värphöns samt 1 % av produktionen av griskött och matfågel finnas i certifierad ekologisk produktion. Beslut är i skrivande stund (juni 2005) inte antaget i frågan, men förväntas antas av regeringen under hösten. Ett av huvudargumenten för att sätta upp ett mål för ekologisk produktion är att målet i sig utgör en av flera åtgärder för att uppnå de nationella miljö kvalitetsmålen.

Ekologisk odling är en odlingsmetod som syftar till ett naturanpassat jordbruk utan lättlöslig handelsgödsel och kemiska bekämpningsmedel. Kretsloppstänkande och strävan efter ett kulturlandskap med stor artrikedom och biologisk mångfald är några av målsättningarna med ekologisk odling. Målsättningen är också att producera jordbruksprodukter av bra kvalitet med hjälp av uthålliga produktionsmetoder.

Från konsumentsynpunkt är det nödvändigt med garantier för hur de ekologiskt odlade produkterna odlas. I Sverige finns ett godkänt kontrollorgan, KRAV. KRAV är godkänd av Jordbruksverket och Livsmedelsverket att utföra kontroll av ekologisk produktion. Certifierade ekologiska produkter kan vara märkta med KRAV, Demeter eller EU: s logotyp för ekologiska produkter. EU: s logotyp är inte vanligt förekommande i Sverige.

KRAV och Demeterförbundet (biodynamisk odling) ställer sinsemellan något olika krav på godkännande. Vid biodynamisk odling krävs

inte bara frånvaro av kemiska bekämpningsmedel och lättlöslig handelsgödsel utan även att biodynamiska preparat används för att stimulera jordens och växternas biologiska förhållanden i syfte att erhålla livsmedel med hög kvalitet. Produkter som odlats ekologiskt men inte certifierats säljs som konventionellt odlade.

Ekologiskt odlade arealer

Ekologiskt odlade arealer finns redovisade med två definitioner. I tabellerna från KRAV redovisas certifierade arealer från vilka produktionen kan säljas med ekologisk märkning. I övriga tabeller är det i stället arealer där man sökt miljöstöd för ekologiska produktionsformer, vid jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark.

I **tabell 11.1–11.6** återges vissa delar av den statistik som tas fram av KRAV.

I **tabell 11.1** redovisas andelen KRAV-kontrollerad åkerareal (dvs. inklusive s.k. karensareal) i landet med uppdelning på län. Den totala KRAV-kontrollerade åkerarealen år 2004 var drygt 179 000 hektar, vilket är något mindre jämfört med föregående år.

De högsta andelarna redovisas för Västmanlands, Södermanlands och Uppsala län. Den lägsta andelen har Norrbottens och Västertbottens län där endast 2,0 resp. 2,3 % av åkerarealen i dessa båda län är KRAV-kontrollerad ekologisk areal. Genomsnittet för landet är 6,7 %. Andelen KRAV-kontrollerad ekologisk areal har stangerat de senaste åren.

I **tabell 11.2** har den för ekologisk odling godkända arealen delats upp på grödor. Av denna areal upptas 37 % av "Vall på åker", nästan 29 % av "Spannmål" och knappt 19 % av "Betesmark, ej åker".

I **tabell 11.3** redovisas antalet odlare på KRAV-anslutna gårdar. De uppgick år 2004 till 3 138 jordbrukare varav 572 var odlare vars gårdar inte var helt omställda, dvs. gårdar med både ekologisk och konventionell odling. Anslutningen har tidigare ökat kontinuerligt men antalet odlare har nu minskat gentemot föregående år. I tabellen redovisas även den KRAV-kontrollerade arealen med uppdelning på godkänd areal och karensareal. Den KRAV-kontrollerade arealen ligger på ungefär samma nivå som året innan, drygt 200 000 hektar. Det bör understrykas att arealuppgifterna även inkluderar "Betesmark (ej åker)" (närmast betesmark i SCB:s terminologi, se "Om statistiken"). Arealen "Betesmark, ej åker" uppgick år 2004 till ca 39 000 hektar (**tabell 11.2**).

I **tabell 11.7–11.13** redovisas arealer, skörd per hektar och produktion för arealer med miljöstödd för ekologisk produktion. Den totala arealen med miljöstödd för ekologisk produktion var år 2004 på 462 000 hektar.

I **tabell 11.7** redovisas spannmålsarealer med stöd för ekologisk odling med uppdelning på produktionsområden och riket. Havre är den gröda som har den största omfattningen av odlingen med drygt 35 000 hektar. Vårkorn med miljöstödd för ekologisk odling odlas på drygt 22 000 hektar medan höstvetet odlas på drygt 14 000 hektar. I Svealands slättbygder, Götalands norra slättbygder och Götalands skogsbygder odlas de största arealerna med ekologiskt odlad spannmål.

I **tabell 11.8** redovisas den ekologiska oljevästarealen med miljöstödd. Odling av höstraps har störst omfattning med 1 240 hektar. Vårrys odlas på 1 170 hektar, vårraps på knappt 500 hektar medan odlingen av höstrybs är begränsad till ca 170 hektar.

I **tabell 11.9** redovisas arealer med miljöstödd för potatis och ärtor. De uppgick år 2004 till knappt 1 000 hektar matpotatis och drygt 6 200 hektar ärtor.

I **tabell 11.10** redovisas beräknad slåttervallsareal med miljöstödd. Arealen uppgick år 2004 till knappt 221 000 hektar. Om vallen enbart använts som betesvall har arealerna reducerats för detta i samband med beräkning av

skörden. De redovisade arealerna i tabell 11.10 är därför inte desamma som lantbrukarna sökt stöd för där även betesvall ingår.

Ekologisk produktion

I **tabell 11.10** redovisas skörd av slåttervall från arealer med miljöstödd för ekologisk produktion. Den totalt inbärgade skörden för 2004 var ca 0,8 miljoner ton, fördelat på första skörd 0,6 miljoner ton och återväxtskörd 0,2 miljoner ton. Skörden per hektar uppgick på riksnivå till runt 3 600 kg per hektar.

I **tabell 11.11–11.13** redovisas skörd per hektar och total produktion för arealer med miljöstödd för ekologisk produktion, vid jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark.

I **tabell 11.11** redovisas skörd per hektar för spannmålsgrödorna med uppdelning på produktionsområden och riket. Högst hektarskördar hade höstvetet och rågvete med ca 3 700 kg per hektar på riksnivå. Höstråg nådde upp till 3 100 kg per hektar medan vårvetet och bland-säd visade avkastningsnivåer på 3 000 respektive 2 800 kg per hektar.

Havre är den gröda som har den största omfattningen av den ekologiska spannmålsodlingen. Hektarskörderna var 2 600 kg per hektar. Avkastningen för vårkorn var i samma storleksordning, ca 2 500 kg per hektar. Avkastningsnivåerna för de ekologiskt odlade spannmålsgrödorna var på riksnivå mellan 25 och 40 % lägre än motsvarande ordinarie hektarskördar. Den bör då understrykas att de ordinarie hektarskördarna även innefattar skörd från den ekologiska odlingen.

I **tabell 11.12** redovisas totalskördar från arealer med miljöstödd från ekologisk produktion. Vid beräkning av total skörd används arealer som planerats att skördas som mogen gröda. Arealer som skördats som grönfoder ingår inte.

Totalskörderna av höstvetet och vårvetet uppgick under 2004 till 52 800 respektive 30 200 ton. Störst totalskörd för både höst- och vårvetet uppmättes i Svealands slättbygder. Totalskörderna för höstråg var 10 400 ton. Totalskörderna för havre respektive vårkorn uppgick till 88 900 respektive 54 800 ton. Totalskörderna

av rågvete och blandsäd har beräknats till 17 900 respektive 30 000 ton.

Av landets totala produktion av vårveve var 12 % ekologiskt odlad. För havre var motsvarande andel ca 10 %, för höstråg 8 % och för rågvete 7 %. Av den totala produktion av vårkorn och höstveve var 3 respektive 2 % ekologiskt odlad.

Totalskörden av ärter uppgick under 2004 till 14 000 ton (**tabell 11.13**). Störst totalskörde uppmättes i Svealands slättbygder. Totalskörden för matpotatis var 12 600 ton. För ärter var 16 % av den totala produktionen i riket ekologiskt odlad. För matpotatis var omkring 2 % ekologiskt odlad. Produktionen avser grödor odlade på arealer med miljöstöd för ekologisk odling. All produktion på denna areal är inte certifierad för försäljning som ekologiskt odlade produkter.

Ekologisk trädgårdsodling

Den för ekologisk odling godkända arealen av frukt, bär och grönsaker på åker redovisas i **tabell 11.2**. I **tabell 11.4** har den KRAV-kontrollerade arealen delats upp på vissa trädgårdsprodukter. Arealen frukt, bär och grönsaker år 2004 var 765 hektar, vilket är en minskning med 9 % jämfört med föregående år. Morötter odlas på 122 hektar dvs. 16 % av den totala KRAV-kontrollerade frukt-, bär- och grönsaksarealen. Svarta vinbär är den näst största kulturen med drygt 90 hektar i odling. Odlingen av jordgubbar och lök uppgår till 43 resp. 34 hektar vardera, medan övriga kulturer har en odlingsareal som understiger 30 hektar.

Den KRAV-godkända odlingen i växthus framgår av **tabell 11.5**. Den ekologiskt odlade växthusytan ökade dramatiskt mellan 2001 och 2002 från 62 000 till 91 000 hektar. De senaste åren, 2003 och 2004 har dock arealen gått tillbaka något och ligger på drygt 80 000 hektar.

Den ekologiskt odlade arealen enligt trädgårdsinventeringen för 2002 redovisas i **tabell 11.14**. Arealen 2002 för ekologisk odling enligt denna undersökning var 964 hektar motsvarande 7,3 % av trädgårdsodlingen på friland och den ekologiskt odlade växthusytan var

62 000 kvm motsvarande 2 % av den totalt odlade växthusytan i Sverige.

Ekologisk djurhållning

Ekologisk djurhållning bedrivs av samma skäl som ekologisk odling. Ekologisk djurhållning kräver ekologisk växtodling för att förse djuren med egenproducerat ekologiskt foder i så stor utsträckning som möjligt. En god hälsa hos djuren anses främjas och de ges möjlighet till ett naturligt beteende och en värdig tillvaro. Den ekologiska djurhållningen enligt KRAV:s statistik redovisas i **tabell 11.6**. Sedan föregående år har bl.a. antalet suggor, mjölkkor och am-och dikor minskat. Den största procentuella ökningen står slaktkycklingar för, som ökat i antal med 113 % jämfört med föregående år.

Om statistiken

Följande begrepp som används inom ekologisk odling kan behöva förtydligas:

Karens, karensår, karensareal

De första åren en åker odlas enligt KRAV:s regler blir varken grödan eller marken godkänd. Dessa år kallas "karensår". På samma sätt blir djurhållning godkänd först efter en viss "karenstid". Under karenstid sker kontroll precis på samma sätt som för all produktion som är ansluten till KRAV. Statistik över den KRAV-kontrollerade arealen inkluderar som regel karensarealen.

KRAV-godkänd odling

Odling som uppfyller KRAV:s alla regler för ekologiskt lantbruk.

Konventionell odling

All odling som ej kan klassas som ekologisk kallas för konventionell odling.

Bete och slåtter (ej åker)

Betesmarker som ej är lämplig att plöja och därmed inte ingår i växtföljden. Dessa marker benämns hos KRAV som permanenta beten

och redovisas i KRAV:s statistik eftersom de har betydelse för djurhållningen i ekologisk produktion och dessutom ingår i KRAV:s kontroll.

Miljöstöd för ekologisk odling

Areal och växthusytor som omfattas av miljöstöd för ekologisk produktion utan att odlarna är anslutna till den särskilda kontrollen. Statistik rörande stödet till ekologisk odling tas fram av Jordbruksverket och redovisas översiktligt i kapitel 9. Arealer fördelat på grödor och

produktion för dessa arealer redovisas i tabellerna 11.7–11.14

Annan publicering

Statistik rörande ekologisk odling och djurhållning publicerar KRAV på sin webbplats www.krav.se.

Definitiva uppgifter om hektar- och totalskördar redovisas i Statistiska meddelanden, serie JO 16.

Tabell 11.1
KRAV-kontrollerad åkerareal (KRAV-godkänd inkl. karens) samt total åkerareal 2004

KRAV controlled arable land and total arable land

Område	Areal åkermark, ha		Andel KRAV-kontrollerad åkerareal, %
	KRAV-kontrollerad	Total åkerareal	
<i>Län</i>			
Stockholms	6 656	84 417	7,9
Uppsala	15 107	149 264	10,1
Södermanlands	13 738	128 073	10,7
Östergötlands	14 939	208 251	7,2
Jönköpings	5 560	90 577	6,1
Kronobergs	2 678	50 325	5,3
Kalmar	4 487	125 947	3,6
Gotlands	7 485	86 093	8,7
Blekinge	1 234	32 268	3,8
Skåne	12 493	453 563	2,8
Hallands	6 830	113 010	6,0
Västra Götalands	43 146	474 277	9,1
Värmlands	9 340	108 665	8,6
Örebro	5 220	106 250	4,9
Västmanlands	13 838	122 687	11,3
Dalarnas	4 022	60 565	6,6
Gävleborgs	4 875	68 726	7,1
Västernorrlands	2 364	49 434	4,8
Jämtlands	3 085	41 562	7,4
Västerbottens	1 616	70 171	2,3
Norrbottens	729	36 517	2,0
<i>Hela riket</i>			
2004	179 443	2 660 643	6,7
2003	183 686	2 668 586	6,9
2002	183 539	2 679 941	6,8
2001	154 673	2 694 184	5,7

Källa: KRAV ekonomisk förening.

Tabell 11.2

KRAV-godkända arealer för olika grödor och grödgrupper 2004, hektar*KRAV certified areas for different crops and groups of crops*

Område	Summa godkänd jordbruks- areal	Varav					
		Spannmål	Ärtor och bönor	Oljeväxter exkl. lin ¹	Lin	Potatis och betor ²	Träda
<i>Län</i>							
Stockholms	7 894	2 107	86	64	0	7	556
Uppsala	17 232	6 080	641	54	16	26	1 742
Södermanlands	15 840	4 917	527	37	44	6	1 375
Östergötlands	18 133	5 201	767	80	0	34	1 287
Jönköpings	7 376	1 371	46	39	0	10	146
Kronobergs	4 073	606	0	21	0	3	42
Kalmar	7 802	1 199	147	0	0	41	198
Gotlands	10 240	1 938	185	95	32	201	271
Blekinge	1 682	267	25	34	0	49	137
Skåne	14 767	3 759	440	166	0	340	749
Hallands	7 526	2 292	402	147	11	39	482
Västra Götalands	46 929	15 100	3 157	896	64	114	3 480
Värmlands	9 541	2 544	429	274	14	64	877
Örebro	5 864	1 763	100	40	0	14	590
Västmanlands	14 023	5 860	900	44	0	5	1 934
Dalarnas	3 920	1 283	155	20	1	80	308
Gävleborgs	5 207	1 618	71	9	0	78	277
Västernorrlands	2 803	511	0	6	0	16	149
Jämtlands	3 436	598	0	0	0	23	57
Västerbottens	1 616	337	0	0	0	12	68
Norrbottnens	677	247	0	0	0	15	19
<i>Hela riket</i>							
2004	206 579	59 597	8 076	2 027	181	1 175	14 743
2003	207 488	59 743	7 505	1 519	158	1 462	14 382
2002	190 360	51 582	7 181	1 533	158	1 557	12 502
2001	161 698	42 193	5 138	1 258	211	1 441	10 609

1) Inkl. höstraps, höstrybs, våraps och vårrys.

2) Inkl. mat- och fabrikspotatis, socker- och foderbetor.

3) Betesmarker som ej är lämpliga att plöja och därmed inte ingår i växtföljden. Dessa redovisas i KRAV:s statistik eftersom de har betydelse för djurhållningen i ekologisk produktion och dessutom ingår i KRAV:s kontroll.

4) Inkl. rörfen, salix och poppel.

5) Inkl. bovete, spannmålsförsök, hirs, solros, oljeväxtförsök, vitsenap, sötlupiner, vicker, spånadsin, viltbete, skyddszoner, gröngödsling, våtmark, julgransodling m.m.

Källa: KRAV ekonomisk förening.

Tabell 11.2 (forts.)

Område	Varav						
	Vall på åker	Betes- mark m.m. (ej åker) ³	Grön- foder och majs	Frukt och bär	Grön- saker och kryddor	Energi- skog m.m. ⁴	Övrig mark- använd- ning ⁵
<i>Län</i>							
Stockholms	3 298	1 605	1	10	20	2	96
Uppsala	5 058	3 196	30	4	15	53	272
Södermanlands	5 888	2 744	2	2	6	43	208
Östergötlands	5 945	4 476	8	9	23	40	214
Jönköpings	3 499	2 145	21	0	11	0	62
Kronobergs	1 888	1 465	10	2	3	0	12
Kalmar	2 522	3 621	20	5	15	0	22
Gotlands	4 164	3 172	37	3	72	0	41
Blekinge	627	518	0	7	11	0	2
Skåne	5 221	3 228	22	49	134	107	463
Hallands	2 889	1 077	38	6	52	0	65
Västra Götalands	16 048	7 159	35	22	64	40	655
Värmlands	4 491	673	54	1	34	12	55
Örebro	2 259	888	24	11	13	58	100
Västmanlands	3 340	1 444	4	18	7	28	401
Dalarnas	1 643	274	2	70	12	4	60
Gävleborgs	2 577	514	6	2	10	3	35
Västernorrlands	1 569	492	14	10	3	0	8
Jämtlands	2 262	450	14	0	8	0	9
Västerbottens	1 082	87	2	0	15	0	9
Norrbottnens	360	14	0	11	4	0	3
<i>Hela riket</i>							
2004	76 629	39 240	343	241	532	390	2 795
2003	78 450	39 396	486	233	611	355	2 688
2002	73 934	37 149	578	216	579	302	2 859
2001	64 508	32 069	1 025	205	573	286	2 110

Tabell 11.3**Kontrollerad areal och antal odlare på KRAV-anslutna gårdar 2004***Controlled area and number of cultivators on KRAV certified holdings*

Område	Areal, hektar			Antal odlare		
	KRAV God- känd	Karens	Summa	KRAV Helt omlagda ¹	Ej helt omlagda ²	Summa
<i>Län</i>						
Stockholms	7 894	517	8 411	97	10	107
Uppsala	17 232	1 278	18 510	161	47	208
Södermanlands	15 840	797	16 637	142	29	171
Östergötlands	18 133	1 583	19 716	151	58	209
Jönköpings	7 376	501	7 877	106	5	111
Kronobergs	4 073	197	4 270	60	2	62
Kalmar	7 802	422	8 224	82	12	94
Gotlands	10 240	649	10 889	112	36	148
Blekinge	1 682	151	1 833	30	3	33
Skåne	14 767	1 212	15 979	185	64	249
Hallands	7 526	483	8 009	121	37	158
Västra Götalands	46 929	4 104	51 033	664	143	807
Värmlands	9 541	511	10 051	113	15	128
Örebro	5 864	318	6 182	97	17	114
Västmanlands	14 023	1 527	15 550	138	60	198
Dalarnas	3 920	421	4 341	61	11	72
Gävleborgs	5 207	201	5 408	100	10	110
Västernorrlands	2 803	146	2 949	45	7	52
Jämtlands	3 436	270	3 706	58	1	59
Västerbottens	1 616	111	1 726	33	1	34
Norrbottens	677	66	743	10	4	14
<i>Hela riket</i>						
2004	206 579	15 465	222 044	2 566	572	3 138
2003	207 488	18 552	226 040	2 733	636	3 363
2002	190 360	35 205	225 565	2 839	706	3 545
2001	161 698	31 399	193 097	2 654	684	3 338

1) Helt omlagd = all mark på gården är KRAV-godkänd eller i karens.

2) Ej helt omlagd = någon del av gården brukas konventionellt.

Källa: KRAV ekonomisk förening.

Tabell 11.4**Arealer av vissa KRAV-kontrollerade trädgårdsväxter 2004, hektar***Areas of certain KRAV controlled horticultural plants*

Område	Frukt, bär och grön- saker	Varav					Bär	Varav		Frukt	Varav Äpple
		Lök	Morot	Röd- betor	Vit- kål	Svarta vinbär		Jord- gubbar			
<i>Län</i>											
Stockholms	28,4	0,2	–	–	0,2	4,1	1,5	0,6	6,0	1,6	
Uppsala	18,6	–	0,7	–	–	2,4	0,1	–	1,3	0,5	
Södermanlands	8,2	0,1	0,3	–	0,2	2,1	–	0,3	0,3	0,3	
Östergötlands	31,3	4,6	8,8	0,5	0,8	7,1	0,1	4,3	1,5	–	
Jönköpings	11,6	–	–	–	–	0,1	–	–	–	–	
Kronobergs	5,2	0,3	–	–	0,3	1,8	–	0,1	–	–	
Kalmar	20,0	–	0,2	0,4	–	4,8	0,2	1,9	–	–	
Gotlands	74,6	9,3	27,6	3,2	–	1,2	0,1	0,8	1,4	0,7	
Blekinge	17,8	–	3,7	–	–	0,6	–	0,6	6,8	–	
Skåne	180,5	6,9	47,9	9,5	–	9,7	0,9	7,1	39,4	11,9	
Hallands	57,8	11,2	7,0	4,1	1,2	4,0	–	2,7	2,0	1,0	
Västra Götalands	83,1	0,7	7,1	9,0	20,1	17,7	1,8	10,1	3,9	1,2	
Värmlands	34,0	–	5,5	–	1,9	0,8	0,5	–	–	–	
Örebro	24,1	–	1,5	–	–	9,6	6,5	2,6	1,5	1,4	
Västmanlands	24,6	0,3	1,0	0,4	0,1	0,7	–	–	17,0	–	
Dalarnas	81,8	–	2,5	–	0,5	69,8	63,4	5,6	0,1	0,1	
Gävleborgs	11,9	–	5,0	0,4	0,4	1,6	–	1,2	–	–	
Västernorrlands	13,2	0,3	–	–	–	10,2	6,5	3,7	–	–	
Jämtlands	8,6	–	2,5	–	–	0,4	–	0,3	–	–	
Västerbottens	15,0	0,1	1,6	–	1,6	0,3	0,3	–	–	–	
Norrbottnens	14,9	–	0,1	–	–	10,7	9,9	0,8	–	–	
<i>Hela riket</i>											
2004	765,2	33,9	122,8	27,5	27,3	159,5	91,7	42,7	81,2	18,7	
2003	839,5	46,9	164,6	29,9	29,5	159,5	80,5	51,4	73,1	19,0	
2002	791,2	42,5	146,7	23,6	32,5	149,5	65,5	53,3	66,2	15,9	
2001	775,3	37,6	177,8	41,4	17,7	154,1	69,6	60,3	50,7	18,6	

Källa: KRAV ekonomisk förening.

Tabell 11.5
Yta KRAV-godkänd växthusodling 2004, m²
KRAV certified cultivation in greenhouses

Område	Tomat	Gurka	Sallad	Krydd- växter	Övrigt	Totalt
<i>Län</i>						
Stockholms	2 986	1 211	821	330	3 336	8 684
Uppsala	1 510	689	22	200	830	3 251
Södermanlands	755	125	200	4 359	540	5 979
Östergötlands	1 182	4 411	–	700	982	7 275
Jönköpings	470	400	50	110	1 080	2 110
Kronobergs	385	50	50	29	124	638
Kalmar	680	200	100	103	680	1 763
Gotlands	3 738	390	–	30	1 560	5 718
Blekinge	–	380	–	–	–	380
Skåne	2 434	840	–	5 375	2 420	11 069
Hallands	430	1 395	400	50	1 440	3 715
Västra Götalands	4 791	1 559	860	6 845	3 641	17 696
Värmlands	821	392	120	–	1 244	2 577
Örebro	1 134	556	60	103	1 059	2 912
Västmanlands	225	50	–	50	265	590
Dalarnas	1 547	1 080	130	276	935	3 968
Gävleborgs	1 245	616	–	–	1 128	2 989
Västernorrlands	115	50	–	47	40	252
Jämtlands	305	50	–	250	870	1 475
Västerbottens	–	60	100	–	607	767
Norrbottnens	–	–	–	–	–	–
<i>Hela riket</i>						
2004	24 753	14 504	2 913	18 857	22 781	83 808
2003	23 903	15 271	4 678	16 241	22 588	82 681
2002	22 454	11 704	5 391	15 278	36 130	90 957
2001	15 149	7 808	3 879	12 845	22 270	61 951

Källa: KRAV ekonomisk förening.

Tabell 11.6**Antal KRAV-godkända djur samt antal djur i karens 2004***Number of KRAV certified animals and animals qualifying for certification*

Område	Mjölkkor	Am- och dikor	Övriga nöt ¹	Får exkl. lamm ²	Lamm ³
<i>Län</i>					
Stockholms	901	502	1 683	827	1 234
Uppsala	1 595	714	3 745	771	694
Södermanlands	1 274	1 196	4 149	853	1 245
Östergötlands	1 716	979	3 872	1 211	1 956
Jönköpings	1 565	769	4 090	484	720
Kronobergs	590	680	2 002	463	755
Kalmar	745	608	2 328	1 023	1 365
Gotlands	804	425	2 057	2 142	3 423
Blekinge	201	189	610	228	346
Skåne	1 273	1 811	5 439	2 507	3 068
Hallands	1 270	463	2 913	325	527
Västra Götalands	5 141	2 878	12 531	2 805	4 218
Värmlands	808	705	2 532	351	507
Örebro	484	381	1 183	314	562
Västmanlands	901	459	2 046	491	677
Dalarnas	410	167	855	66	108
Gävleborgs	755	194	1 406	225	309
Västernorrlands	391	214	655	394	277
Jämtlands	718	97	1 340	233	121
Västerbottens	350	76	580	38	75
Norrbottens	–	35	65	89	166
<i>Hela riket</i>					
2004	21 892	13 542	56 081	15 840	22 353
2003	22 051	13 724	56 332	16 555	23 598
2002	21 533	13 468	55 208	16 063	24 762
2001	20 712	12 534	52 558	14 615	23 404
<i>Djur i karens</i>					
2004	1	674	816	..	250
2003	110	989	2 192	..	145 ⁴
2002	286	1 414	2 877	..	639 ⁴
2001	880	1 661	5 437	..	796 ⁴

1) Inkl. avelstjurar, kalvar, ungdjur, kalvar till vidareförädling o. stutar.

2) Inkl. mjölkfår, tackor o. baggar.

3) Inkl. lamm, vinterlamm o. lamm till vidareuppfödning.

4) Exkl. vinterlamm o. lamm till vidareuppfödning.

5) Galtar, smågrisar o. slaktsvin, för djur i karens enbart galtar o. slaktsvin.

Källa: KRAV ekonomisk förening.

Tabell 11.6 (forts.)

Område	Suggor	Övriga svin ⁵	Värp- höns	Slakt- kyck- lingar
<i>Län</i>				
Stockholms	2	40	8 455	–
Uppsala	145	3 113	7 440	–
Södermanlands	86	1 370	22 815	–
Östergötlands	98	1 506	107 230	–
Jönköpings	1	9	–	–
Kronobergs	15	301	12 000	–
Kalmar	61	805	14 025	–
Gotlands	–	24	11 609	–
Blekinge				
Skåne	112	3 706	43 697	45 915
Hallands	137	2 807	4 700	–
Västra Götalands	118	4 559	35 827	–
Värmlands	5	1 500	23 900	–
Örebro	72	11	24 250	–
Västmanlands	40	960	14 700	–
Dalarnas	–	–	2 600	–
Gävleborgs	6	50	8 850	–
Västernorrlands	–	–	3 100	–
Jämtlands	6	41	600	–
Västerbottens	24	441	–	–
Norrbottnens	–	–	–	–
<i>Hela riket</i>				
2004	928	21 243	345 798	45 915
2003	1 044	20 939	323 620	21 600
2002	1 173	24 825	247 693	31 072
2001	1 229	26 436	186 102	17 920
<i>Djur i karens</i>				
2004	361	3	39	..
2003	67	3	3 520	..
2002	83	18	8 399	..
2001	109	5	5 881	..

Tabell 11.7

Spannmål 2004. Arealer med ekologisk odling¹*Cereals. Areas with cultivation in organic farming*

Område	Arealer, hektar							
	Höst-vete	Vår-vete	Råg	Höst-korn	Vår-korn	Havre	Råg-vete	Bland-säd
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	350	820	330	–	750	530	310	330
Gmb	630	530	500	30	2 100	1 180	600	1 160
Gns	4 410	3 460	890	0	1 450	7 400	1 580	2 540
Ss	6 960	3 590	1 020	20	3 550	10 610	1 030	2 600
Gsk	1 180	710	340	20	3 480	7 990	1 130	4 260
Ssk	630	810	290	–	2 410	4 460	260	1 870
Nn	20	40	20	–	5 290	1 900	10	4 140
Nö	–	10	0	–	3 120	1 070	–	1 760
<i>Hela riket</i>								
2004	14 170	9 990	3 380	60	22 160	35 140	4 920	18 660
2003	14 270	8 660	2 660	90	21 100	34 020	4 220	17 960

1) Uppgifterna avser arealer med miljöstöd för ekologisk produktion vid jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.8

Oljeväxter 2004. Arealer med ekologisk odling¹*Oilseed crops. Areas with cultivation in organic farming*

Område	Arealer, hektar				
	Höstraps	Vårtraps	Höstrybs	Vårtrybs	Oljelin
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	190	–	10	0	20
Gmb	120	70	0	60	70
Gns	800	200	10	180	190
Ss	20	130	120	620	140
Gsk	110	70	40	90	10
Ssk	0	10	0	180	20
Nn	0	–	–	40	–
Nö	–	–	–	–	–
<i>Hela riket</i>					
2004	1 240	490	170	1 170	440
2003	780	410	80	620	500

1) Uppgifterna avser arealer med miljöstöd för ekologisk produktion vid jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.9**Potatis, ärter och åkerbönor 2004. Arealer med ekologisk odling¹, hektar***Potatoes, peas and field beans. Areas with cultivation in organic farming*

Område	Arealer, hektar		
	Matpotatis	Ärter	Åkerbönor
<i>Produktionsområden</i>			
Gss	70	260	390
Gmb	200	420	30
Gns	100	1 980	2 370
Ss	60	2 500	560
Gsk	90	600	470
Ssk	130	450	80
Nn	220	10	10
Nö	70	–	–
<i>Hela riket</i>			
2004	970	6 220	3 910
2003	1 020	6 220	3 180

1) Uppgifterna avser arealer med miljöstödd för ekologisk produktion vid jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.10**Slättervall. Första skörd, återväxt samt totalt inbärgad vallskörd 2004. Areal, hektarskörd och totalskörd vid ekologisk odling¹***Temporary grasses. First cut, regrowth and total production.**Crop area, yield per hectare and total production in organic farming*

Område	Antal företag	1:a skörd			Återväxt		Inbärgad vallskörd	
		Areal, hektar ²	Total inbärgad skörd, ton ³	Inbärgad skörd, kg/ha ³	Total inbärgad skörd, ton ^{3,4}	Inbärgad återväxt, kg/ha ^{3,4}	Totalt inbärgad, ton ³	Kg/ha ³
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	21	4 470	8 000	1 800	8 400	1 890	16 500	3 690
Gmb	44	14 200	33 800	2 380	20 000	1 410	53 800	3 790
Gns	37	17 760	51 300	2 890	30 000	1 690	81 400	4 580
Ss	69	32 810	92 000	2 800	32 600	990	124 600	3 800
Gsk	103	67 320	167 500	2 490	70 800	1 050	238 300	3 540
Ssk	50	27 320	76 200	2 790	18 800	690	94 900	3 480
Nn	55	40 670	124 700	3 060	17 300	430	142 000	3 490
Nö	34	16 740	46 600	2 780	5 500	330	52 100	3 110
<i>Hela riket</i>								
2004	413	220 900	601 500	2 720	202 800	920	804 300	3 640
2003	405	220 230	629 400	2 860	336 500	1 530	965 900	4 390

1) Uppgifterna avser arealer och skörd från arealer med miljöstödd för ekologisk produktion vid företag med mer än 2 hektar åkermark.

2) Arealen slättervall har skattats genom att minska den totala vallarealen med andelen betesvall.

3) Vattenhalt 16,5 procent.

4) Återväxtskörden per hektar har beräknats utslagen på den totala slättervallsarealen, dvs. hela arealen och ej enbart den där återväxten tillvaratas.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.11**Spannmål 2004. Hektarskörd vid ekologisk odling, kg/ha^{1,2}***Cereals. Yield per hectare in organic farming*

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	..	3 430	..	–	3 590	3 570
Gmb	3 280	2 700	2 580	..	2 960	3 150	3 530	3 000
Gns	3 720	3 100	3 330	–	3 070	2 660	4 020	3 150
Ss	3 830	3 010	2 950	–	2 900	2 630	3 930	2 910
Gsk	3 610	2 940	..	–	3 020	2 890	3 090	2 770
Ssk	..	2 950	..	–	1 890	1 800	..	2 880
Nn	–	–	2 400	2 570
Nö	–	–	–	–	1 700	..	–	..
<i>Hela riket</i>								
2004	3 740	3 040	3 100	..	2 540	2 600	3 670	2 820
2003	3 060	2 940	2 660	..	2 410	2 430	3 090	2 650

1) Uppgifterna avser skörd från arealer med miljöstödd för ekologisk produktion. Areal skördad som grönfoder ingår ej.

2) Tidigare redovisade uppgifter har avsett 15,0 % vattenhalt. De nu redovisade uppgifterna har omräknats till 14,0 % vattenhalt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.12**Spannmål 2004. Totalskördar vid ekologisk odling, ton^{1,2}***Cereals. Total production in organic farming*

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	..	2 800	..	–	2 700	1 900
Gmb	2 000	1 400	1 300	..	5 900	3 400	2 100	2 000
Gns	16 400	10 600	2 900	..	4 200	19 300	6 300	5 000
Ss	26 600	10 800	3 000	..	10 000	27 400	4 000	5 500
Gsk	4 300	2 100	10 300	21 900	3 500	7 600
Ssk	..	2 400	..	–	4 500	8 000	..	4 500
Nn	–	–	12 400	4 700
Nö	–	–	–	–	5 300	..	–	..
<i>Hela riket</i>								
2004	52 800	30 200	10 400	..	54 800	88 900	17 900	30 000
2003	43 500	25 200	6 900	..	48 600	75 200	12 800	18 200

1) Uppgifterna avser skörd från arealer med miljöstödd för ekologisk produktion. Areal skördad som grönfoder ingår ej.

2) Tidigare redovisade uppgifter har avsett 15,0 % vattenhalt. De nu redovisade uppgifterna har omräknats till 14,0 % vattenhalt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.13**Potatis, ärter och åkerbönor 2004. Hektarskörd vid ekologisk odling, kg/ha och total skörd, ton¹***Potatoes, peas and field beans. Yield per hectare and total production in organic farming*

Område	Matpotatis		Ärter ^{2,3}		Åkerbönor ^{2,3}	
	Hektar-skörd, kg/ha	Total-skörd, ton	Hektar-skörd, kg/ha	Total-skörd, ton	Hektar-skörd, kg/ha	Total-skörd, ton
<i>Produktionsområden</i>						
Gss
Gmb	15 490	3 100	2 740	1 000
Gns	17 330	1 800	2 480	4 800	2 490	5 900
Ss	2 560	6 300	2 250	1 200
Gsk	13 350	1 200	1 510	700
Ssk	10 950	1 500	1 440	600
Nn	11 480	2 600	–	..	–	..
Nö	–	–	–	–
<i>Hela riket</i>						
2004	13 040	12 600	2 360	14 000	2 420	9 400
2003	10 280	10 500	2 220	12 700	.. ⁴	.. ⁴

1) Uppgifterna avser skörd från arealer med miljöstöd för ekologisk produktion.

2) Vid 15,0 % vattenhalt.

3) Areal skördad som grönfoder ingår ej.

4) 2004 är första året som grödan ingår i skördestatistiken.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.14**Areal för ekologisk odling av trädgårdsprodukter i växthus och på friland 2002***Areas for ecological cultivated horticultural products in greenhouse and outdoor cultivation*

Avser företag med minst 0,25 hektar frilandsareal eller 200 kvadratmeter växthusyta

Figures for holdings with at least 0.25 hectares outdoor cultivation or at least 200 square meters greenhouse

Område	Växthusyta, m ²	Andel ekologisk växthusodling, %	Frilandsareal, hektar	Andel ekologisk frilandsodling, %
<i>Län</i>				
Stockholms	7 629	2,70	24,5	13,40
Uppsala	2 363	10,20	12,5	19,70
Södermanlands	7 507	11,20	5,7	1,90
Östergötlands	2 118	1,60	64,4	11,10
Jönköpings	1 310	3,10	12,7	5,00
Kronobergs	440	1,10	7,5	6,20
Kalmar	200	0,50	54,0	6,70
Gotlands	3 456	6,40	77,3	12,00
Blekinge	400	0,40	23,6	4,00
Skåne	3 751	0,20	175,3	2,50
Hallands	3 340	1,60	102,3	15,70
Västra Götalands	17 294	6,80	141,3	16,20
Värmlands	2 015	5,00	25,0	22,40
Örebro	1 485	3,30	25,1	13,90
Västmanlands	600	0,80	16,9	24,80
Dalarnas	3 818	9,20	74,6	55,80
Gävleborgs	1 720	3,30	14,6	18,90
Västernorrlands	566	1,30	19,3	20,80
Jämtlands	930	5,40	27,3	25,60
Västerbottens	720	1,00	13,6	23,50
Norrbottnens	350	0,70	46,7	22,50
<i>Hela riket</i>				
2002	62 012	1,80	964,2	7,30
1999	101 749	3,10	640,4	5,20

Källa: Trädgårdsinventeringen 2003, Jordbruksverket.

12 Jordbrukets miljöpåverkan

Jordbruket påverkar miljön på olika sätt. Vissa typer av påverkan upplevs som positiva (t.ex. på kulturlandskapet) medan andra upplevs som negativa eller skadliga. Det negativa är oftast kopplat till användning av olika naturresurser eller olika typer av utsläpp. I kapitel 12 redovisas statistik över kulturlandskapet och miljöpåverkande faktorer som bekämpningsmedels- och gödselmedelsanvändning samt utsläpp till luft och vatten orsakat av jordbruket.

Statistik över jordbrukets produktionsmedel – bl.a. viss statistik rörande förbrukning av handelsgödsel- och försäljning bekämpningsmedel – redovisas i kapitel 8.

Statistik rörande ekologisk odling och djurhållning, redovisas i kapitel 11.

Sammanfattning

Kulturlandskap och biologisk mångfald

Det öppna, omväxlande odlingslandskapet med skog, betesmark och insprängd åker har formats av jordbruket under århundraden. Ängs- och betesmarker, dikesrenar, småvatten och åkerholmar är livsmiljöer för en stor biologisk mångfald. Under senare decennier har dock jordbruket medfört förändringar i landskapet och i livsmiljöerna för djur och växter. Åker och betesmarker har lagts ned. Utvecklingen har fram till 1990-talet också gått mot ett mer enformigt landskap genom att småbiotoper som åkerholmar, dikeskanter och småvatten tagits bort.

Figur 12A visar att den utnyttjade arealen betesmark minskade – framförallt i skogsbygderna – fram till mitten av 1990-talet men att den därefter ökat, vilket hänger samman med de miljöstödd som finns för skötseln av dessa marker. **Tabell 12.1** visar den regionala fördelningen av olika typer av betesmark. Stora arealer betesmark finns i Kalmar län och i Västra Götaland.

Tabell 12.2 visar hur miljöersättningarna fördelas på olika typer av stöd samt i vilken utsträckning miljömålen för perioden har upp-

nåts. Anslutningen till de miljöstödd som har till syfte att bevara odlingslandskapet samt betesmarker och slätterängar är mycket god och arealmålen för 2006 har i stort sett nåts. Stödet ”Åtgärder för minskat kväveläckage” har fått betydligt större anslutning än väntat.

Lägst anslutning redovisas för ”Natur och kulturmiljöer i renskötsel området” samt ”Våtmarker och småvatten”.

Växtnäring och markbördighet

Växtnäringsanvändning

Försäljningen av mineralgödsel (handelsgödsel) till jord- och trädgårdsbruk har minskat successivt sedan slutet av 1980-talet (**figur 12B**). Jämfört med 2003 minskade kväveförsäljningen 2004 i medeltal med 2 % medan fosfor- och kaliumförsäljningen var tämligen konstant.

År 2003 gödslades totalt 72 % av åkerarealen med mineralgödsel och 35 % med stallgödsel. Andelen mineralgödselad areal var störst i de södra delarna av landet och i slättbygdsområdena medan andelen stallgödselad areal var störst i djurtäta områden i Götalands skogs- och mellanbygder samt i övre och nedre Norrland. I övre Norrland var stallgödselandelens ungefär lika stor som mineralgödselandelens (**tabell 12.5**). De arealer som får både mineral-

och stallgödsel får betydligt högre givor än de som endast får mineralgödsel. Knappt 50 % av den totala grödarealen får enbart mineralgödsel under ett enskilt år medan 25 % får både mineral- och stallgödsel.

Den totala tillförseln av mineral- och stallgödsel till grödor som skördades 2003 uppgick enligt **tabell 12.3** till 203 000 ton kväve i växttillgänglig form, 35 000 ton fosfor och 129 000 ton kalium. Detta är för kväve och fosfor en nedgång jämfört med 1997 års undersökning, men för kväve och kalium öknings sedan 1995. Knappt 84 % av det växttillgängliga kvävet tillfördes grödorna genom mineralgödselmedel medan huvuddelen av fosfor- och kaliumgödslingen, 60 respektive 78 %, skedde med stallgödsel. Per hektar åker är tillförseln av kväve och fosfor högst i de sydligaste länen medan kaliumgödslingen är högst i de djurtäta Smålandslänen. Gödslingsnivån hänger samman med vilka grödor som odlas men också med intensiteten i produktionen.

Av **tabell 12.4** framgår att stärkelsepotatis, höstvetete och höstraps är de grödor som i medeltal får högst kvävegivor, medan potatis får höga givor av fosfor och kalium.

Organiskt avfall från samhället består bl.a. av avloppsslam från reningsverken samt avfall från livsmedelsindustrin, storkök och hushåll. Enligt **figur 12C** spreds 2003 preliminärt runt 19 000 ton torrsbstans av slam på jordbruksmark, vilket nästan är en halvering jämfört med år 2000. Minskningen beror främst på den debatt som förs om att skadliga ämnen tillförs marken via slam.

Växtnäringsbalanser

I **tabell 12.6** redovisas näringsbalanser för växtodlingen enligt s.k. soil-surface bruttometod. Tillförsel av kväve till jordbruksmark sker genom mineral-, stall- och betesgödsel, slam, utsäde, luftnedfall samt kvävefixering från baljväxter. Bortförslsen består av de skördeprodukter som förs bort från fälten. Skillnaden mellan tillförsel och bortförsl utgör det överskott som riskerar att ge miljöstörande utsläpp till luft och vatten.

Både kväve- och fosforöverskottet har på

riksnivå minskat sedan 1995. Det minskade kväveöverskottet beror bl.a. på att tillförseln sjunkit något. Effektiviteten i kväveutnyttjandet ligger på drygt 60 % och för fosforutnyttjandet på 85 %. Effektiviteten i näringsutnyttjandet har beräknats som bortförsl med skördeprodukter i procent av total näringstillförsel.

Kväve- och fosforläckage

Det övergripande svenska miljö kvalitetsmålet är att ingen övergödning skall ske. Det innebär att en onaturlig ökning av halter av näringsämnen i miljön skall motverkas. Det delmål som antagits av riksdagen är:

- Senast år 2010 ska de svenska vattenburna utsläppen av kväve från mänsklig verksamhet till haven söder om Ålands hav ha minskat med minst 30 % från 1995 års nivå.

Jordbruket står för knappt hälften av kväveläckaget till vatten från mänsklig verksamhet (**figur 12.F**) och har därför en central betydelse för hur delmålet ska uppnås.

Under vattnets väg genom landskapet renas vattnet från en del kväve genom denitrifikation (omvandling till luftkväve), sedimentering och upptag i växter. Processerna benämns retention. Förlusterna från åkern benämns bruttobelastning och den del som når havet efter retention nettobelastning. Eftersom åkermarken är spridd över stora delar av landet varierar den andel av läckaget som når havet. Beräkningar från SMHI visar att 10–20 % av det kväve som läcker från åkrar på Småländska höglandet når havet medan det för åkermark i kustzonen kan vara 90 %.

Figur 12D visar på en läckageminskning mellan 1985 och 1999/00 på ca 25 % i Götaland och Svealand. Denna minskning har både samband med ökad andel vall och minskad spannmålsodling under perioden (se kapitel 3) men även med bättre kväveutnyttjande, dvs. en större andel av tillförd mängd kväve har tagits upp av grödan. Den del som efter retention hamnar i havet benämns i **figur 12D** nettobelastning. Enligt figuren har totala läckaget från åkermark inte förändrats mellan 1995 och 1999/00.

Nettobelastningen av kväve från mänsklig verksamhet till havet framgår av **figur 12F**. Jordbruket är den största enskilda källan och bidrar med ungefär hälften av den totala belastningen.

För övergödningen av sjöar och vattendrag i inlandet anses fosfor ha större betydelse än kväve. **Figur 12E** visar *bruttobelastningen* av fosfor från mänsklig verksamhet till vatten. Det framgår att jordbruket svarar för närmare hälften av den totala belastningen.

Ammoniakavgång

Vid hantering och lagring av stallgödsel likasom vid spridning av både mineral- och stallgödsel förloras kväve i form av ammoniak till luften. När djuren går på bete avgår dessutom ammoniak från djurspillningen. Ammoniaknedfallet kan vara både försurande och övergödande. Det delmål för ammoniak som antagits av riksdagen är:

- Senast år 2010 ska utsläppen av ammoniak i Sverige ha minskat med minst 15 % från 1995 års nivå.

Av total kvävemängd i gödseln utgör ammoniakavgången en ca 30-procentig förlust. Gödsellagring och spridning står för de största förlusterna men även i stallen är förlusterna betydande. Av jordbrukets totala ammoniakavgång kommer mer än 95 % från djurgödsel (**figur 12G**).

Enligt SCB:s beräkningar har ammoniakavgången från jordbruket minskat med ungefär 3 % mellan 2001 och 2003, främst beroende på minskat djurantal men även förbättrad lagrings- och spridningsteknik. Jämfört med 1995 är minskningen ca 18 %. Eftersom utsläppen från övriga sektorer, främst från transporter och industri, ökat beräknas den totala minskningen till 13 % mellan 1995 och 2003.

Tabell 12.7 visar den regionala fördelningen av ammoniakutsläppen totalt och per hektar åker. I medeltal för riket betyder avgången ca 20 kg ammoniak per hektar, vilket omräknat till kväve blir 16 kg.

Kadmiumupplagring i åkermark

Kadmium ingår i råfosfat, som används vid till-

verkning av fosforgödselmedel. Kadmium finns också i det slam som sprids på åkrarna för att öka avkastningen. En fortsatt upplagring av kadmium i åkermarken utgör ett hot mot åkermarkens långsiktiga användning för produktion av livsmedel. Viktiga processer i naturen kan skadas och upplagring av kadmium i jordbruksväxterna kan påverka människors hälsa.

Av **figur 12H** framgår att kadmiumhalterna i fosforgödselmedel minskat med ca 75 % sedan 1995. Även halterna i slam har minskat, men kadmiumhalterna i slam är ändå ungefär 5 gånger högre än kadmiumhalterna i fosforgödselmedlen. Den största tillförseln till åkermarken kommer nu från luftnedfallet.

Kalkningens omfattning framgår att **figur 12I**. Kalkning leder till ökat näringsupptag hos växterna genom höjt pH-värde men också till upplagring av tungmetaller som kadmium i åkermarken.

Bekämpningsmedel

Jordbrukets användning av bekämpningsmedel kan bidra till ökade koncentrationer av oönskade ämnen i luft, mark och vatten. Miljöriskerna med jordbruket bekämpningsmedel är beroende av ett flertal olika faktorer. Preparatens egenskaper, brukarens hantering och miljöbetingelserna på fälten är avgörande.

De bekämpningsmedelsrester som påträffas i naturen härstammar oftast från olämplig hantering vid påfyllning och rengöring av sprutan eller från vindavdrift vid spridningen. Vid besprutningen riskerar bekämpningsmedel även att hamna i fältkanter och vattendrag där växt- och djurliv påverkas negativt. Rester av bekämpningsmedel kan även finnas i spannmålsprodukter, frukt och grönsaker.

För jordbrukets bekämpningsmedel finns numera inga specificerade och mätbara miljömål. Det övergripande miljökvalitetsmålet är: En giffri miljö och ett delmål är att hälso- och miljöriskerna fortlöpande ska minska.

Den areal som behandlats med bekämpningsmedel minskade i början av 1990-talet för att sedan åter öka något (**tabell 12.9**). Nedgången berodde främst på att jordbruksmark

togs ur produktion p.g.a. den svenska jordbrukspolitiken. Uppgången berodde bl.a. på att delar av denna areal åter togs i produktion i samband med EU-inträdet. År 1998 var andelen behandlad areal knappt 50 %.

Variationerna i behandlad areal mellan olika delar av landet är stora. De sammanhänger med regionala skillnader i grödfördelning och intensitet. Högst andel behandlad areal har Skåne, Västmanlands och Östergötlands län (**tabell 12.9**).

Betydande skillnader i bekämpningsmedels användningen föreligger också mellan gårdar av olika storlek. Bland jordbruksföretag med mer än 100 hektar åkerareal användes ogräsmedel på närmare 70 % av arealen medan motsvarande andel på gårdar med högst 20 hektar var knappt 20 %.

Huvuddelen av *ogräsmedlen*, nästan två tredjedelar, förbrukas i spannmålsodling som år 2003 omfattade 43 % av åkerarealen. Den största hektardosen (ca 3,1 kg/ha) av ogräsmedel tillförs sockerbetsodlingen. Över 60 % av *insektsmedlen* används i spannmålsgrödorna.

Svampmedelsanvändningen är starkt koncentrerad till spannmåls-, potatis-, och trädgårdsodlingen, vardera med 45, 42 samt 11 % av totalförbrukningen svampmedel. Risk för angrepp av bladmögel gör att potatisgrödorna tillförs störst hektardoser. För matpotatis ligger dosen på 3,8 kg/ha och för potatis för stärkelse på 2,7 kg/ha (**tabell 12.10**).

Användningen av bekämpningsmedel i jordbruket kan mätas på olika sätt. I **tabell 12.8** och **figur 12J** redovisas beräknat antal försålda doser sedan början av 1990-talet. För varje preparat har den lämnade kvantitetsuppgiften dividerats med en dos uttryckt i liter eller kg per hektar. Uppgifter om dosens storlek har hämtats från preparatleverantörernas etiketter och informationsblad. Den erhållna kvoten är ett mått på hur många doser den sålda kvantiteten räcker till och därmed också ett mått på hur stor yta som kan besprutas en gång med den sålda mängden. Av redovisningen framgår att antalet hektardoser ökat sedan slutet av 1990-talet, främst för ogräs-

medlen och särskilt för glyfosatmedel. En generell förklaring till ökningen kan vara en intensifiering av jordbruksdriften efter Sveriges EU-inträde. Andra förklaringar är att kostnaden för kemisk ogräsbekämpning är betydligt lägre än för mekanisk bekämpning och att glyfosatmedel används för att bryta den obligatoriska EU-trädan. Ökningen mellan 2002 och 2003 förklaras av hamstring inför höjning av skatten 1 januari 2004 på bekämpningsmedel.

Även antalet doser fördelade per hektar åker har ökat sedan mitten av 1990-talet. (**figur 12K**).

Energianvändning

För att jordbruket skall kunna producera livsmedel och andra produkter krävs insatser av energi. En stor del av energiinsatserna kommer från fossila bränslen som olja, diesel och bensin. Användningen av fossila bränslen måste begränsas, dels för att den tär på lagerresurserna, dels för att förbränningen ger upphov till föroreningar som bidrar till övergödning, försurning och klimatförändringar. Föroreningarna består främst av svaveldioxid, kväveoxider och koldioxid (se Klimatgaser nedan).

Utsläpp av svaveldioxid från energianvändning i jordbruket var år 2002 på 168 ton, en minskning med 13 % mot året innan.

Utsläppen av kväveoxider från direkt energianvändning i jordbruket håller sig dock relativt konstant och var år 2002 på 24 400 ton.

Svaveldioxid

Utsläppen av svaveldioxid från jordbruket bidrar till försurningen av mark och vatten. De direkta utsläppen från jordbruket har minskat kraftigt sedan slutet av 1980-talet. Minskningen beror till stor del på övergång till mindre svavelhaltiga bränslen. Det bör nämnas att om utsläppen från trädgårdsbruket inräknas skulle den totala utsläppsmängden mer än fördubblas.

Kväveoxider

Kväveoxiderna bidrar till övergödning och för-

surning av mark och vatten. Bl.a. bidrar jordbrukets användning av dieseldriva maskiner och traktorer till näringens andel av de totala utsläppen. **Figur 12M** visar att utsläppen från jordbruket ligger strax över 24 000 ton.

Klimatgaser

Utsläpp av s.k. klimatgaser ökar atmosfärens förmåga att bibehålla värme på jordklotet och som följd härav stiger temperaturen. Jordbruket släpper främst ut tre typer av klimatgaser nämligen koldioxid från åkermark och från förbränning av diesel och olja, metangas från husdjur samt lustgas (dikväveoxid) från åkermark.

Det övergripande miljökvalitetsmålet är: Begränsad klimatpåverkan, med ett delmål om att de svenska utsläppen av växthusgaser som ett medelvärde för 2008–2012 ska vara minst fyra procent lägre än utsläppen 1990.

De totala utsläppen i Sverige av klimatgaser uppgår till ca 71 milj. ton CO₂-ekvivalenter. Av dessa svarar jordbruket (exklusive CO₂ från mark) för 14 % eller ca 10 milj. ton (**figur 12N**).

Det är viktigt att påpeka att den mest dominerande källan av koldioxid från mulljordar inte omfattas av nuvarande statistik.

Lustgas

Det svenska jordbrukets utsläpp av lustgas, dikväveoxid, uppgår 2003 till drygt 5 milj. ton CO₂-ekvivalenter. Detta motsvarar ca 8 % av de totala utsläppen av växthusgaser. En viss minskning i utsläppen har skett kontinuerligt sedan 1990 men det har understrukits att statistiken är osäker. Bl.a. bidrar minskad gödselgiva till minskad avgång av lustgas.

Metan

Metan bildas i husdjurens magar samt i gödsel och i Sverige härrör utsläppen främst från nötkreatur. Metangasavgången har minskat något under senare år p.g.a. minskat antal nötkreatur och uppgick 2003 till drygt 4 milj. ton CO₂-ekvivalenter (inklusive ca 1 milj. ton från jordbrukets arbetsmaskiner).

Koldioxid

Utsläppen av koldioxid från jordbrukets arbetsmaskiner uppgick 2003 till ca 750 000 ton koldioxid. Dessutom kan jordbruksmark både bidra till en ökad respektive minskad växthus-effekt genom att avge, respektive binda, koldioxid. Odlingen av organogena jordar, dvs. mulljordar, bidrar till ökade utsläpp medan odling på jordar med lägre mullhalt, som kan binda kol i marken, minskar utsläppen.

Om statistiken

Kulturlandskap och biologisk mångfald

Uppgifter om arealen utnyttjad betesmark har under perioden 1995–1999 varje år ingått i lantbruksregistret. Fr.o.m. 2002 hämtas betesmarksarealen från IAKS (Jordbruksverkets administrativa register avseende arealbaserade stöd).

Statistik rörande miljöstöden sammanställs varje år av Jordbruksverket på basis av gjorda ansökningar om stöd samt utbetalningar.

Växtnäring och markbördighet

Växtnäringsanvändning

Försäljning av mineralgödsel till jord- och skogsbruk insamlas årligen från återförsäljare och importörer av SCB i samarbete med Jordbruksverket.

Uppgifter om användningen av mineral- och stallgödsel till olika grödor insamlas vartannat år av SCB genom telefonintervjuer med jordbrukare i den s.k. gödselmedelsundersökningen. Urvalet består av ca 4 000 jordbrukare.

Växtnäringsbalanser

Näringsbalansberäkningarna bygger på uppgifter från SCB:s gödselmedelsundersökning, som genomförs vartannat år. I beräkningarna används dessutom skördeuppgifter och olika data från Jordbruksverket, Lantbruksuniversitetet (SLU) och olika forskningsrapporter om t.ex. näringsinnehåll i stallgödsel, kvävenedfall och kvävefixering. Jämfört med tidigare publi-

cerade resultat har beräkningarna anpassats till internationell metod, vilket innebär bruttotillförsel av kväve, dvs. ammoniakförluster från gödsel har inte dragits bort. Dessutom avser balanserna jordbruksmark (åker och betesmark) mot att tidigare avsett enbart åkermark.

Kväveläckage

Kväveläckaget från åkermark skattas med modellberäkningar av SMED (Svenska Miljö-EmissionsData, ett samarbete mellan IVL, SCB och SMHI) och SLU på uppdrag av Naturvårdsverket utifrån data bl.a. från Jordbruksverket och SCB om grödarealer, skördar, gödselgivor och spridningstidpunkter för gödseln. Även väderuppgifter är viktiga indata i modellerna.

Nettobelastningen på havet, dvs. läckaget efter avdrag för retention, grundas på modellberäkningar, som utförs av SMED.

Ammoniakavgång

Beräkningarna av ammoniakavgången utförs av SMED och bygger på dataunderlag främst insamlat i SCB:s gödselmedelsundersökning. Beräkningsmetoderna har tagits fram av Naturvårdsverket och SCB i samråd med Jordbrukstekniska institutet och Jordbruksverket. I beräkningsmodellerna utnyttjas bl.a. uppgifter om kväveinnehållet i förbrukade gödselmedel samt, för stall- och betesgödsel, uppgifter om antal djur, kväveproduktion per djurslag och lagrings- och spridningssätt för olika typer av gödselmedel. Dessutom används schabloner för ammoniakemissionen från olika gödselslag i stall vid lagring och spridning.

Kadmiumupplagring i åkermark

Uppgifter om kadmiuminnehållet i fosforgödsel har inhämtats av SCB från leverantörerna i samband med uppgifter om försålda mängder av mineralgödsel.

Statistiken rörande jordbrukets användning av slam samt kadmiuminnehållet i slam bygger på en totalundersökning (utförd av SMED) utifrån reningsverkens årsredovisningar, som

i sin tur baseras på urvalsbaserade mätningar.

Statistik rörande kalkningen till åkermark baseras på försäljningen till jordbruket enligt en postenkät från SCB till de största tillverkarna, importörerna och återförsäljarna av kalkprodukter.

Bekämpningsmedel

Uppgifter om försäljningen av bekämpningsmedel insamlas årligen av Kemikalieinspektionen. På basis av dessa uppgifter har SCB sedan 1981 gjort beräkningar av det antal doser, mätt som liter eller kg preparat per hektar, som den till jordbruket sålda mängden räcker till. Jämförbarheten mellan åren är dock beroende av att förbrukarnas lagerhållning inte nämnvärt ändras från ett år till ett annat. Ökningen mellan 2002 och 2003 förklaras av hamstring.

SCB har på uppdrag av KemI intermitterande genomfört intervjuundersökningar om jordbrukarnas användning av kemiska bekämpningsmedel till olika grödor, senast 1998.

Energianvändning

Beräkningarna av utsläpp från jordbrukets energianvändning genomförs av SMED och grundar sig på användningen av olika energi- och bränsleslag i jordbruket.

Klimatgaser

Beräkningarna grundas på internationella modeller enligt IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) men med anpassning till svenska emissionsdata och uppgifter från SCB:s gödselmedelsundersökning.

Publicering

Underlaget till detta kapitel bygger på *Miljöredovisning för svenskt jordbruk 2000*, (LRF och SCB) och på uppgifter från olika Statistiska meddelanden:

Betesmarksarealer:

JO 10 SM, Jordbruksmarkens användning 2004

Utsläpp till vatten:

MI 22 SM, Utsläpp till vatten och slamproduktion 2002

Gödselmedel och kalk i jordbruket:

MI 30 SM, Gödselmedel i jordbruket 2002/03; Försäljning av mineralgödsel för jord- och trädgårdsbruk under 2002/03; Försäljning av kalk för jord- och trädgårdsbruk, sjöar, vattendrag och skog

Kväve- och fosforbalanser:

MI 40 SM, Kväve- och fosforbalanser för svensk åkermark och jordbrukssektor 2003

Bekämpningsmedel:

MI 31 SM, Bekämpningsmedel i jordbruket 2003

Ammoniak:

MI 37 SM, Utsläpp av ammoniak till luft i Sverige 2003

Andra statistikproducenter

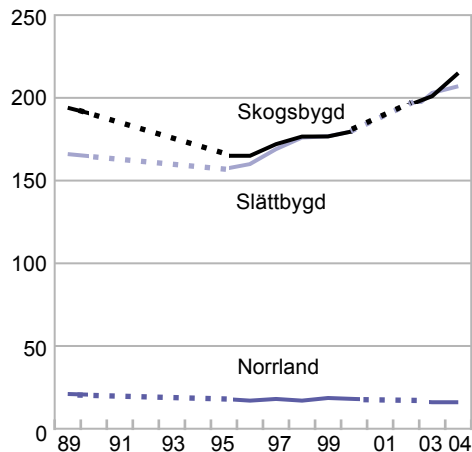
Naturvårdsverket: Rapport 5247, Transport – Retention – Källfördelning; Rapport 5248, Kväveläckage från svensk åkermark; Rapport 5319, Ingen övergödning ; Internationell rapportering – slamstatistik 2004.

Jordbruksverkets årsredovisning för räkenskapsåret 2004.

Figur 12A Utnyttjad areal betesmark i riks- områden 1989–2004¹

Utilized permanent grassland in major
regions

1 000-tals hektar

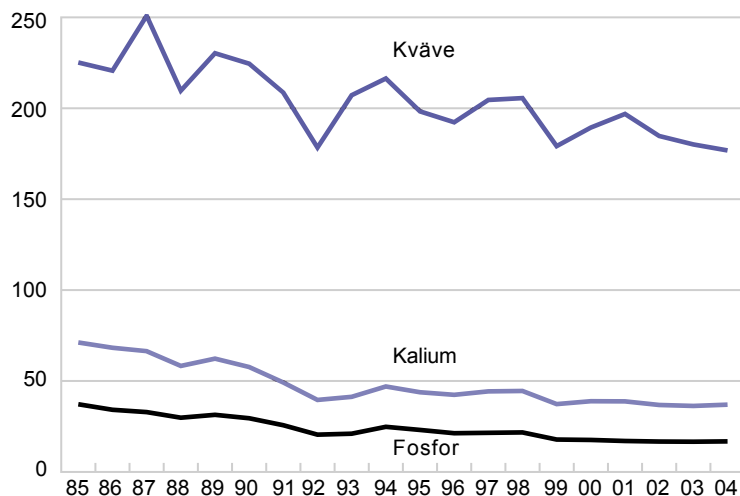
1) Företag med mer än 2 ha åker.

Källa: Jordbruksverket och SCB,
Lantbruksregistret.

Figur 12B Försäljning av mineralgödselmedel till jord- och trädgårdsbruket 1985–2004, 1 000-tals ton

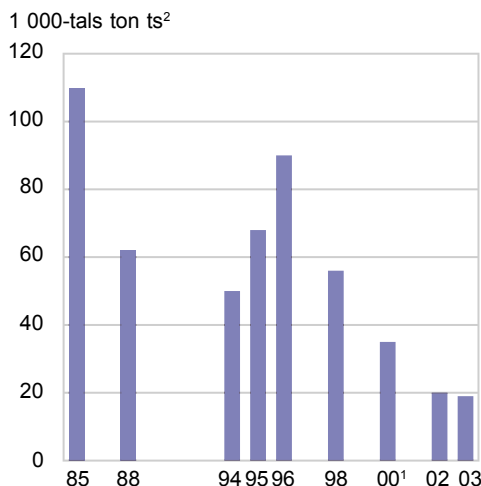
Sale of fertilizers to the agricultural and horticultural sector

1 000-tals ton

Källa: Jordbruksverket och SCB.

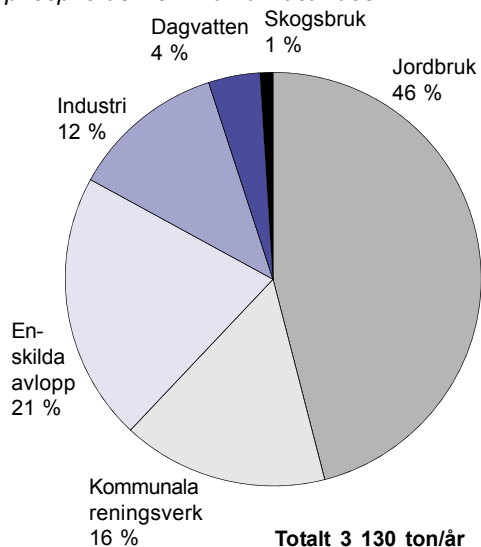
Figur 12C
Slam som återförs till jordbruket
Sludge brought back to agriculture

- 1) Reviderad.
 2) Torrsubstans.

Källa: Naturvårdsverket, SvenskaMiljöEmissions-Data och SCB, Miljöstatistiken.

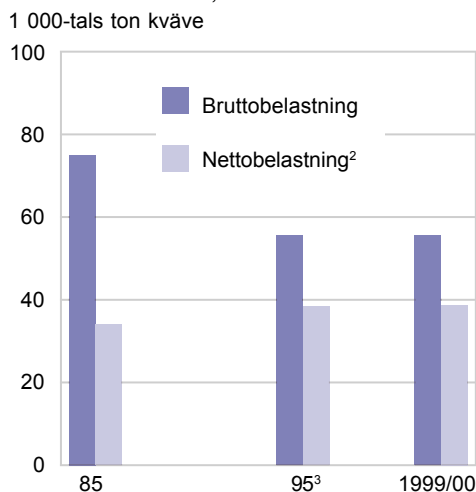
Figur 12E
Bruttobelastning på vatten av fosfor från mänsklig verksamhet, 2000
Gross pollution load on water by phosphorus from human activities

Källa: Naturvårdsverket och SvenskaMiljöEmission-Data.

Figur 12D
Kväveutlakning från åkermark i Götaland och Svealand¹, 1 000-tals ton
Nitrogen leaching from arable land in Götaland and Svealand, from human activities

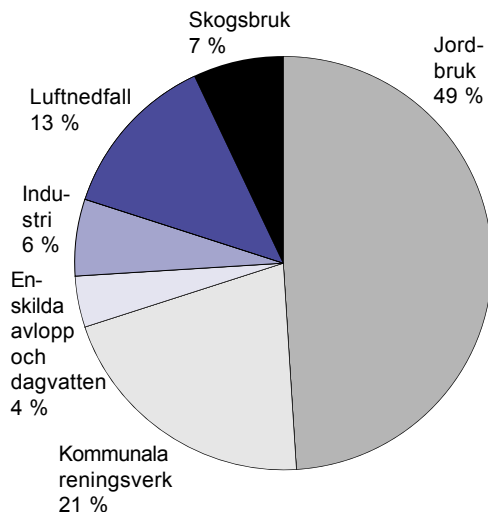
1 000-tals ton kväve

- 1) Från mänsklig verksamhet.
 2) Efter självrening (retention) under vägen till havet.

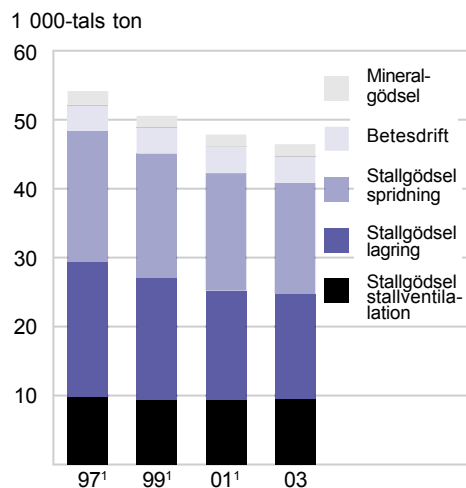
3) Reviderad.
 Källa: Naturvårdsverket och Svenska Miljö-EmissionsData.

Figur 12F
Nettobelastning¹ på havet av kväve från mänsklig verksamhet, 2000
Net pollution load on marine waters by nitrogen from human activities

1) Efter självrening under vägen mot havet.
 Källa: Naturvårdsverket och SvenskaMiljö-EmissionData.

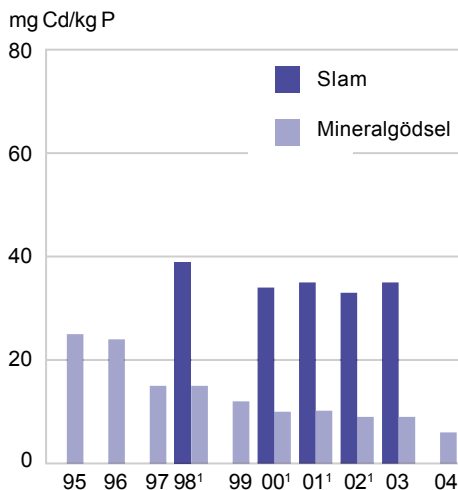
Figur 12G
Ammoniakavgång från jordbruket
Emission of ammonia from agriculture

1) Reviderade.

Källa: Naturvårdsverket, Svenska MiljöEmissions-Data och SCB, Miljöstatistiken.

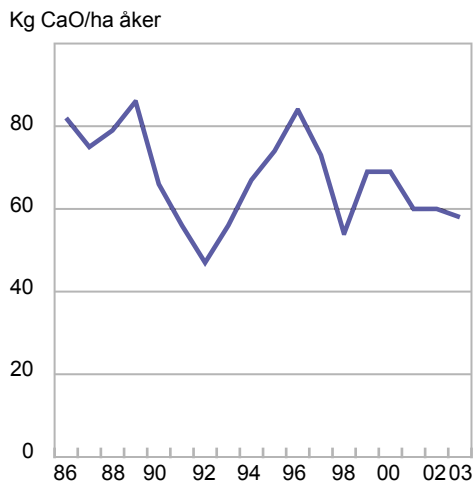
Figur 12H
Genomsnittligt kadmiuminnehåll i fosforgödsel och slam
Mean content of cadmium in phosphorus manure and sludge

1) Reviderade slamsiffror.

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

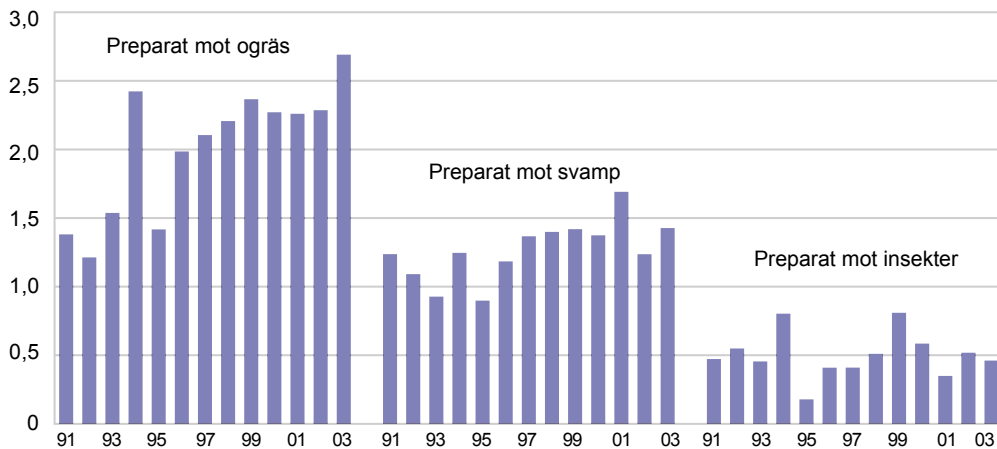
Figur 12I
Kalkning till åkermark, kg CaO per hektar utnyttjad åkermark
Liming per hectare utilized arable land

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12J**Bekämpningsmedel i jordbruket, antal hektardoser 1991–2003***Pesticides in agriculture, number of doses per hectare*

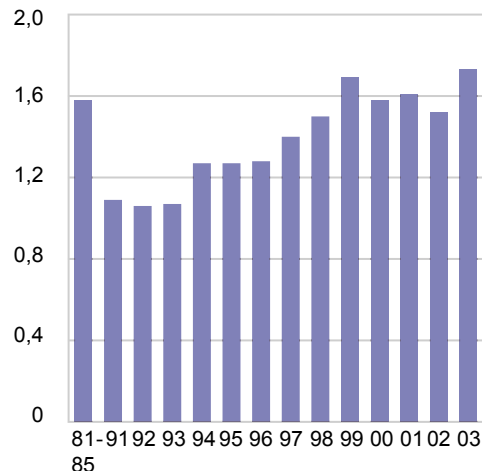
Miljoner doser

Källa: Kemikalieinspektionen och SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12K**Bekämpningsmedel i jordbruket, antal hektardoser i relation till åkerarealen 1981–2003***Pesticides in agriculture, number of supplies per hectar in relation to the area of arable land*

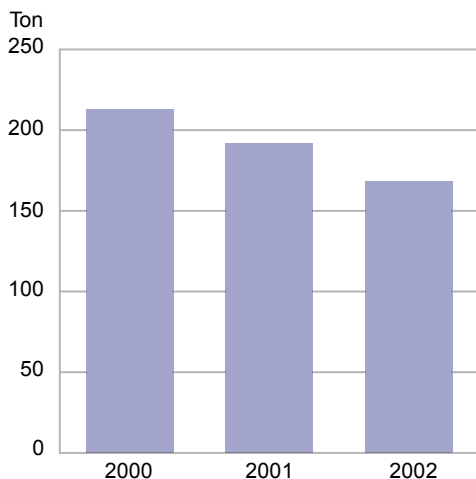
Doser/ha

Källa: Kemikalieinspektionen och SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12L Utsläpp av svaveldioxid från direkt energianvändning i jordbruket (exkl. trädgård)

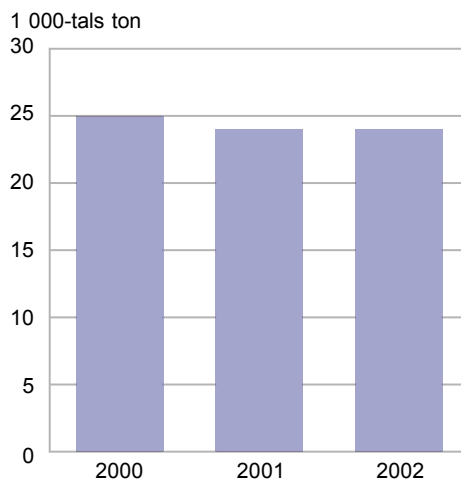
Emission of sulphur dioxide from direct use of energy in agriculture (horticulture excl.)

Källa: SCB, Miljöräkenskaperna.

Figur 12M Utsläpp av kväveoxider från direkt energianvändning i jordbruket (exkl. trädgård)

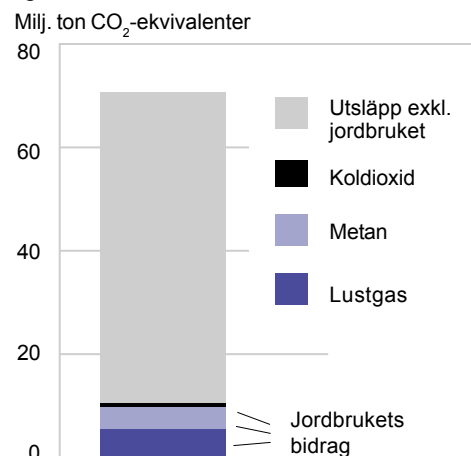
Emission of nitrogen oxides from direct use of energy in agriculture (horticulture excl.)

Källa: SCB, Miljöräkenskaperna.

Figur 12N Utsläpp av klimatgaser totalt och från jordbruket, 2003

Emission of climate gases, totally and from agriculture

Källa: SCB och Naturvårdsverket och Svenska MiljöEmissionsData.

Tabell 12.1

Areal betesmark 2004. Hektar

Areas under pasture and meadow 2004. Hectare

Område	Betes- mark	Slätter- äng	Skogs- bete	Fäbod- bete	Alvar- bete	Outnytt- jad betes- mark	Ospec. betes- mark	Summa
<i>Län</i>								
Stockholms	13 445	34	1 113	–	–	551	151	15 293
Uppsala	18 516	176	1 444	–	–	1 209	176	21 521
Södermanlands	18 619	343	446	–	–	745	43	20 195
Östergötlands	47 649	127	1 353	–	–	1 109	196	50 433
Jönköpings	42 147	128	154	–	–	733	299	43 460
Kronobergs	22 896	149	154	–	–	404	225	23 827
Kalmar	54 356	749	2 130	–	18 565	4 554	266	80 620
Gotlands	21 600	220	5 866	–	3 471	2 855	171	34 183
Blekinge	12 694	38	277	–	–	173	127	13 309
Skåne	57 713	1 399	386	–	–	730	365	60 594
Hallands	17 260	90	123	–	–	413	141	18 027
Västra Götalands	65 157	329	870	–	–	2 390	857	69 604
Värmlands	6 832	58	155	1 110	–	437	453	9 045
Örebro	9 786	117	193	–	–	808	110	11 014
Västmanlands	9 428	465	175	–	–	359	104	10 531
Dalarnas	5 529	435	75	7 766	–	554	161	14 520
Gävleborgs	4 604	147	189	1 202	–	380	202	6 724
Västernorrlands	2 528	32	145	323	–	162	418	3 609
Jämtlands	4 597	64	410	6 201	–	132	332	11 735
Västerbottens	1 391	62	633	254	–	217	235	2 792
Norrbottnens	1 606	156	144	–	–	99	337	2 341
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	17 439	683	75	–	–	339	115	18 651
Gmb	83 092	1 455	7 143	–	22 036	6 890	423	121 040
Gns	47 091	258	933	–	–	1 779	284	50 345
Ss	67 235	1 111	3 349	–	–	3 649	569	75 912
Gsk	185 885	802	3 033	–	–	4 134	1 723	195 577
Ssk	21 464	212	358	142	–	1 045	661	23 882
Nn	11 855	525	511	8 794	–	818	914	23 417
Nö	4 289	272	1 032	7 920	–	361	677	14 551
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>								
2,1– 5,0	16 642	427	622	830	140	383	2 556	21 601
5,1– 10,0	28 647	485	1 529	1 786	267	859	1 627	35 199
10,1– 20,0	48 532	1 082	2 607	2 742	678	2 003	649	58 293
20,1– 30,0	43 988	374	2 316	1 953	1 049	1 851	243	51 773
30,1– 50,0	72 192	689	2 818	4 230	3 531	2 975	186	86 621
50,1– 100,0	114 984	1 045	3 316	3 475	9 404	5 236	55	137 514
Över 100,0	113 367	1 215	3 227	1 840	6 968	5 708	51	132 376
<i>Hela riket</i>								
2004	438 352	5 317	16 436	16 856	22 036	19 015	5 367	523 378
2003	419 951	4 618	14 344	15 050	21 509	10 378	8 565	494 414
2002	415 126	4 676	15 224	13 619	21 162	7 712	12 466	489 985

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 12.2**Anslutning och måluppfyllelse för stöd till miljövänligt jordbruk¹***Total area included and target fulfilment for Swedish environmental support*

	2001 hektar	2004* hektar	Mål år 2006 hektar	Måluppfyllelse % år 2004
<i>Stödtyp</i>				
Öppet och varierat odlingslandskap, ha	573 000	614 000	600 000	102
Bevarande av betesmarker och slåtterängar, ha	386 000	455 000	450 000	101
Ekologisk produktion ² , ha	293 000	457 000	540 000	85
Ekologisk produktion, djurenheter	79 000	110 000	114 000	96
Bevarande av natur och kulturmiljöer, antal jordbrukare	12 740	14 094	18 000	78
Åtgärder för minskat kväveläckage, ha	153 000	208 800	50 000	418
Bevarande av utrotningshotade husdjursraser, djurenheter	3 300	5 000	5 000	100
Skyddszoner, ha	1 750	8 400	5 500	153
Våtmarker och småvatten, skötsel ³ , ha	114	2 090	6 000	35
Miljövänlig odling av sockerbeter, ha	1 605	2 100	2 200	95
Miljövänlig odling av bruna bönor, ha	673	767	1 000	76
Natur och kulturmiljöer renskötelsesområdet, ha	303	485	1 700	29

1) Miljö- och landsbygdsprogrammet för perioden 2000–2006.

2) Inkluderar även icke ersättning berättigande areal på gårdar som får ersättning för ekologisk produktion.

3) Om våtmarker som anlagts med miljöstöd 1996–2000 räknas med blir totalarealen 4 090 ha, dvs. en måluppfyllelse på 68%.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 12.3
Förbrukning av växtnärsämnen i handels- och stallgödsel samt totalkväve i stallgödsel 2003

Consumption of plant nutrients in fertilizers and manure and of total nitrogen in manure

Område; storleks- grupp	Grödareal totalt, hektar	Areal gödslad med växtnärsämnen från handels- o/ell stallgödsel						
		Kväve			Fosfor		Kalium	
		Gödslad areal, %	Växttillgäng- ligt kväve, kg/ha	Total kväve, kg/ha	Gödslad areal, %	kg/ha	Gödslad areal, %	kg/ha ¹
<i>Län</i>								
Stockholm	70 300	77	96	105	46	17	36	66
Uppsala	127 500	85	97	110	56	19	42	62
Södermanlands	106 800	83	103	123	66	22	53	84
Östergötlands	176 700	86	116	133	60	24	54	82
Jönköpings	85 400	83	86	133	76	24	77	130
Kronobergs	46 900	87	99	147	85	25	85	129
Kalmar	113 600	83	104	140	66	25	66	111
Gotlands	78 000	87	97	124	78	23	80	94
Blekinge	29 400	93	110	144	67	28	68	113
Skåne	418 000	90	126	144	60	25	62	81
Hallands	103 300	87	111	141	74	26	76	94
Västra Götalands	411 700	82	109	131	66	24	64	85
Värmlands	92 600	71	87	112	66	22	67	84
Örebro	90 300	85	93	105	69	20	66	56
Västmanlands	100 200	83	103	115	67	20	48	64
Dalarnas	52 700	73	81	110	67	20	67	95
Gävleborgs	61 700	69	66	96	67	19	67	91
Västernorrlands	43 800	62	63	102	49	23	48	118
Jämtlands	38 400	63	72	124	59	25	58	146
Västerbottens	59 800	82	72	108	65	26	64	101
Norrbottens	30 200	77	78	111	74	22	74	97
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	308 900	92	132	147	61	26	64	70
Gmb	289 900	87	111	140	67	25	68	101
Gns	386 400	86	120	135	63	24	59	75
Ss	514 700	83	100	113	62	20	50	69
Gsk	441 000	82	92	130	72	24	73	113
Ssk	163 500	71	75	..	64	20	63	81
Nn	138 100	67	70	108	60	22	59	117
Nö	96 300	79	73	108	67	24	67	102
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>								
2,1 – 20,0	255 000	65	66	91	56	20	53	77
20,1 – 50,0	486 100	78	89	113	64	22	63	87
50,1 – 100,0	626 100	86	102	128	68	23	65	96
Över 100,0	972 000	87	119	141	65	25	61	88
<i>Hela riket</i>								
2003	2 339 600	83	104	128	65	23	62	89
2001	2 352 900	82	107	129	64	24	61	84
1999	2 410 100	84	100	122	69	25	65	80
1997	2 530 800	84	100	120	66	25	64	75
1995	2 386 900	83	100	119	62	25	60	80
1991	2 418 100	83	95	114	59	30	57	85

1) Ökningen 2003 kan till en del bero på ändrad beräkning av näringsinnehållet i stallgödsel, se avsnittet *Jämförbarhet av resultaten* i MI 30 SM 0403.

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.3 (forts.)

Område; Storleks- grupp	Totalförbrukning, ton						
	Kväve			Fosfor		Kalium	
	Växttill- gängligt kväve	Därav i handels- gödsel	Total- kväve i stallgödsel	Totalt	Därav i handels- gödsel	Totalt ¹	Därav i handels- gödsel
<i>Län</i>							
Stockholm	5 170	4 840	830	550	340	1 680	530
Uppsala	10 580	9 780	2 100	1 360	740	3 320	650
Södermanlands	9 160	7 790	3 110	1 540	710	4 760	760
Östergötlands	17 610	15 640	4 530	2 500	1 290	7 910	2 050
Jönköpings	6 060	3 720	5 680	1 570	190	8 590	650
Kronobergs	4 020	2 580	3 420	980	160	5 140	460
Kalmar	9 900	6 980	6 260	1 830	240	8 320	620
Gotlands	6 540	5 130	3 310	1 400	580	5 850	1 450
Blekinge	3 010	2 310	1 640	550	90	2 250	250
Skåne	47 540	42 640	11 640	6 360	2 810	21 040	7 900
Hallands	9 950	7 720	4 960	1 990	520	7 390	1 750
Västra Götalands	36 790	31 380	12 840	6 440	2 910	22 420	5 680
Värmlands	5 720	4 560	2 830	1 350	640	5 210	1 160
Örebro	7 160	6 630	1 440	1 270	860	3 290	1 420
Västmanlands	8 600	7 920	1 610	1 330	880	3 100	920
Dalarnas	3 140	2 490	1 740	710	280	3 370	720
Gävleborgs	2 830	1 940	2 130	790	290	3 730	620
Västernorrlands	1 720	930	1 840	500	50	2 500	100
Jämtlands	1 720	720	2 270	570	50
Västerbottens	3 550	2 560	2 720	990	200	3 880	550
Norbottens	1 810	1 310	1 260	500	180	2 180	430
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	37 540	34 260	7 520	4 830	2 300	13 810	6 530
Gmb	28 150	22 310	13 040	4 900	1 400	19 930	4 020
Gns	39 790	35 640	9 370	5 850	3 190	17 170	5 610
Ss	42 680	38 580	9 890	6 490	3 780	17 650	4 660
Gsk	33 310	23 610	23 380	7 590	1 710	36 230	4 240
Ssk	4 520	2 090	900	8 350	1 880
Nn	6 450	3 770	6 250	1 850	380	9 570	860
Nö	5 540	3 960	4 240	1 570	400	6 560	1 000
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
2,1– 20,0	10 950	9 240	5 820	2 810	1 110	10 430	2 460
20,0– 50,0	33 550	27 910	15 050	6 880	2 810	26 660	6 060
50,1–100,0	55 300	44 980	23 820	9 760	3 720	39 290	7 560
Över 100,0	101 270	86 220	32 820	15 520	6 430	51 890	12 580
<i>Hela riket</i>							
2003	202 730	169 710	78 190	35 140	14 040	129 220	28 780
2001	207 130	174 300	74 580	35 710	14 720	121 430	30 090
1999	203 780	171 970	74 490	39 960	17 680	124 020	35 400
1997	213 290	181 760	74 220	42 410	19 030	125 470	38 690
1995	197 950	172 830	63 220	40 910	18 870	117 660	35 840
1991	190 490	166 850	62 560	40 760	20 870	113 840	38 840

Tabell 12.4
Förbrukning av kväve, fosfor och kalium från handels- och stallgödsel i olika grödor 2003

Consumption of nitrogen, phosphorus and potassium in fertilizers and animal manure in different crops

Gröda	Handels- och eller stallgödsel							
	Gröd- areal totalt, ha	Kvävegödsel areal			Fosforgödsel areal		Kaliumgödsel areal	
		Göds- lad areal, %	Växtill- tillgilt, kg/ha	Total- kväve, kg/ha	Göds- lad areal, %	kg/ha	Göds- lad areal, %	kg/ha
Höstkorn	6 300	81	111	141	49	32	52	70
Vårkorn	362 100	98	85	106	76	22	72	69
Havre	279 800	91	81	102	78	22	70	66
Höstvete	364 100	97	143	156	60	25	55	57
Vårvete	47 300	85	120	130	58	21	47	50
Rågvete	44 700	95	104	128	69	25	68	79
Höstråg	24 400	51	19	54	44
Blandsäd (stråsäd)	25 200	84	74	113	72	25	72	96
Höstraps	23 400	95	152	161	55	24	54	53
Vårtraps	26 700	97	115	122	75	23	56	43
Höstrybs	800
Vårtrybs	7 700	99	103	..	88	21	..	41
Kok- och foderärter	24 900	16	38	..	42	27	44	61
Konservärter	9 100	27	..	66
Åkerbönor m.m.	4 800
Ojelin	3 700	..	58
Matpotatis	21 900	94	112	130	94	50	94	196
Stärkelsepotatis	8 600	100	129	174	95	42	93	147
Socketbetor	50 100	100	118	137	69	34	70	75
Frövall	12 300	72	97	15	..	30
Slättervall	769 200	80	106	139	68	22	68	122
Betesvall	164 100	27	63	73	16	13	16	57
Energiskog	14 300
Grönsaksodling	4 600	92	125	137	86	38	86	160
Övriga trädgårdsväxter	5 800	68	98	..	63	31	62	108
Grönf. o. ensilagev.	31 800	75	46	113	74	29	74	141
Andra växtslag	1 900
Betesmark	420 000	4	46	..	2	11	3	58

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.5**Handels- och stallgödslade arealer 2003***Arable land treated with commercial fertilizers and manure*

Produktions- område	Utnyttjad åkerareal enligt LBR	Därav gödslad med		
		Handels- gödsel, %	Stall- gödsel, %	Både handels- och stallgödsel, %
Gss	308 900	90	26	24
Gmb	289 900	79	47	39
Gns	386 400	79	27	21
Ss	514 700	76	21	14
Gsk	441 000	62	54	34
Ssk	163 500	58	29	16
Nn	138 100	41	45	19
Nö	96 300	56	43	20
<i>Hela riket</i>				
2003	2 339 600	72	35	24
2001	2 352 900	72	34	23
1999	2 410 100	75	34	25
1997	2 530 800	76	32	24
1995	2 386 900	76	33	26

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.6**Kväve- och fosforbalanser för jordbruksmark ("soil surface" bruttobalanser)¹***Nitrogen- and phosphorus balances for arable land*

	Kväve, kg/ha ²				Fosfor, kg/ha ²			
	1995 ³	1999 ³	2001 ³	2003	1995 ³	1999 ³	2001 ³	2003
<i>Tillförsel</i>								
mineralgödsel ⁴	62	55	57	55	6	6	5	5
stallgödsel ⁴	37	35	33	34	7	7	6	6
betesgödsel ⁴	12	13	12	13	2	2	2	2
utsäde	2	1	1	2	(0,3)	(0,3)	0,3	0,3
deposition	10	9	10	9	(0,3)	(0,3)	(0,3)	(0,3)
slam	1	1	1	0	0,6	0,4	0,4	0,2
kvävefixering	8	9	9	10	–	–	–	–
Totalt⁵	130	123	123	123	16	15	14	14
<i>Bortförsel</i>								
skörd	71	72	74	75	11	11	11	11
skörderester	2	2	2	2	(0,3)	(0,3)	0,3	0,3
Summa skördeprodukter	72	74	76	77	11	11	11	12
<i>Överskott, totalt</i>								
därav	58	50	48	46	5,2	4	2,5	2,1
ammoniak från mineral-, stall- och betesgödsel	15	13	12	12	–	–	–	–
läckage	24	21	20	20 ⁶	(0,3)	(0,3)	(0,3)	(0,3)
denitrifikation, fastläggning m.m.	19	16	16	14 ⁶	5	4	2	2
Effektivitet, %	55	60	61	62	67	73	82	85

1) Ändrad metod jämfört med tidigare publicerade balanser.

2) Åker och betesmark.

3) Reviderade uppgifter.

4) Ammoniak i stall, vid lagring och spridning samt på bete har inte räknats bort.

5) P.g.a. avrundningar stämmer inte alltid summorna i tabellen.

6) Ej uppdaterat för 2003.

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.7

Ammoniakavgång i jordbruket från olika typer av gödsel 2003¹*Emissions to air of ammonia in agriculture from the use of commercial fertilizers and manure in 2003*

Produktionsområde	Handels- gödsel NH ₃ ton	Stall- gödsel NH ₃ ton	Därv		Betes- gödsel NH ₃ ton	Totalt	
			Nöt NH ₃ ton	Svin NH ₃ ton		NH ₃ ton	kg/ha åker
Gss	350	4 000	1 500	1 650	300	4 650	15
Gmb	300	6 750	4 050	1 400	650	7 700	27
Gns	250	5 700	3 250	1 550	400	6 400	17
Ss	450	5 550	3 400	1 100	550	6 550	13
Gsk	250	12 350	9 600	1 000	1 300	13 900	32
Ssk	100	2 450	1 950	100	250	2 800	17
Nn	50	2 250	1 900	100	250	2 550	18
Nö	50	1 800	1 500	100	150	1 950	20
<i>Hela riket</i>							
2003	1 800	40 850	27 100	7 050	3 800	46 500	20
2001 ²	1 740	42 200	28 700	6 350	3 850	47 800	20
1999 ²	1 700	45 100	30 500	7 200	3 800	50 550	21
1997 ²	2 000	48 400	32 400	8 650	3 700	54 050	21
1995 ²	2 200	50 500	34 100	8 900	3 650	56 500	24

1) Uppgifterna avrundade till 50 ton.

2) Uppgifterna reviderade jämfört med MI37 SM 0201.

Källa: Naturvårdsverket och SMED (SCB, Miljöstatistiken).

Tabell 12.8

Sålda bekämpningsmedel, antal hektardoser och genomsnittlig dos 1995–2003*Pesticides sold to farmers, number of doses and average dose in kg/ha for 1995–2003*

År	Försålda mängder		Antal doser 1 000-tal	Genomsnittlig dos	
	Preparat, ton	Verksam substans, ton		Preparat, kg/ha	Verksam substans, kg/ha
Preparat mot ogräs					
2003	4 387	1 818	2 691	1,6	0,68
2002	3 618	1 447	2 286	1,6	0,63
2001	3 543	1 432	2 260	1,6	0,63
2000	3 415	1 364	2 271	1,5	0,60
1999	3 277	1 285	2 366	1,4	0,54
1995	2 493	975	1 417	1,8	0,69
Preparat mot svamp					
2003	710	227	1 427	0,50	0,16
2002	641	199	1 236	0,52	0,16
2001	946	255	1 691	0,56	0,15
2000	808	233	1 374	0,59	0,17
1999	985	315	1 419	0,69	0,22
1995	537	200	898	0,60	0,22
Preparat mot insekter					
2003	231	23	461	0,50	0,05
2002	217	31	518	0,42	0,06
2001	144	14	349	0,41	0,04
2000	204	20	585	0,35	0,03
1999	279	61	809	0,34	0,08
1995	99	17	178	0,56	0,10
Totalt inkl. Preparat för tillväxtreglering					
2003	5 366	2 084	4 605	1,2	0,45
2002	4 545	1 711	4 080	1,1	0,42
2001	4 712	1 736	4 344	1,1	0,40
2000	4 497	1 648	4 272	1,1	0,39
1999	4 610	1 692	4 639	1,0	0,36
1995	3 196	1 224	2 530	1,3	0,48

Källa: Kemikalieinspektionen och SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.9

Användning 1998 av ogräs-, svamp- och insektsmedel i åkergrödor, behandlad grödareal samt förbrukad mängd aktiv substans, kg/ha och ton

Use of pesticides in arable crops, treated crop area, and active substance

Område; storleksgrupp	Gröd- areal totalt, 1 000-tals ha	Ogräsmedel			Svampmedel		
		Behand- lad areal, %	Aktiv sub- stans på be- handlad areal kg/ha	ton	Behand- lad areal, %	Aktiv sub- stans på be- handlad areal kg/ha	ton
<i>Län</i>							
Stockholms	78	46	0,35	12,4	11	0,37	3,1
Uppsala	138	56	0,50	38,8	14	0,35	6,6
Södermanlands	117	55	0,40	26,0	12	0,32	4,3
Östergötlands	189	58	0,45	49,4	22	0,36	15,1
Jönköpings	92	16	0,61	9,1	1,5
Kronobergs	53	21	0,29	3,1	0,2
Kalmar	122	39	0,79	37,8	10	0,92	11,1
Gotlands	81	42	0,63	21,5	3	0,83	2,2
Blekinge	31	46	0,89	12,7	17	2,09	11,4
Skåne	441	74	1,20	389,5	40	0,68	118,2
Hallands	113	50	0,46	25,9	12	1,24	16,7
Västra Götalands	446	48	0,41	88,6	10	0,49	21,5
Värmlands	97	29	0,37	10,4	2	1,44	2,7
Örebro	101	56	0,45	25,2	11	0,51	5,9
Västmanlands	109	61	0,42	28,3	8	0,29	2,7
Dalarnas	58	32	0,46	8,5	1,3
Gävleborgs	69	17	0,50	5,8	0,5
Västernorrlands	50	2,1	0,1
Jämtlands	43	0,5	0,2
Västerbottens	64	2,5	0,3
Norrbottens	37	0,3	-	-	-
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	331	82	1,15	311,3	44	0,63	91,5
Gmb	301	55	0,94	154,3	19	1,09	62,4
Gns	410	64	0,41	108,0	20	0,42	34,3
Ss	553	56	0,43	133,4	11	0,37	22,9
Gsk	483	24	0,50	57,9	3	0,82	10,8
Ssk	190	30	0,47	26,9	3	0,61	3,6
Nn	154	9	0,47	6,5	1,3
Nö	108	3	0,74	2,8	0,3
<i>Storleksgrupp hektar åkermark</i>							
5,1 – 20,0	360	18	0,64	41,3	2	1,42	9,6
20,1 – 50,0	666	36	0,66	159,0	7	0,85	38,3
50,0 – 100,0	723	49	0,69	243,6	12	0,80	72,2
Över 100,0	780	69	0,66	355,3	28	0,47	103,5
<i>Hela riket</i>							
1998	2 529	47	0,67	798,3	14	1,00	225,5
1996	2 432	47	0,70	788,0	10	0,64	159,5
1994	2 506	45	0,80	878,0	7	1,20	226,8
1992	2 440	42	0,90	897,2	6	2,50	370,9
1991	2 418	42	0,90	944,1	9	2,20	471,9
1990	2 573	48	1,10	1 308,8	8	2,00	430,1

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.9 (forts.)

Område; storleksgrupp	Insectsmedel			Summa		
	Behand- lad areal, %	Aktiv sub- stans på be- handlad areal		Behand- lad areal, %	Aktiv sub- stans på be- handlad areal	
		kg/ha	ton		kg/ha	ton
<i>Län</i>						
Stockholms	15	0,05	0,5	48	0,43	16,0
Uppsala	10	0,03	0,4	58	0,57	45,8
Södermanlands	6	0,05	0,3	56	0,47	30,6
Östergötlands	16	0,03	0,8	60	0,58	65,3
Jönköpings	6	0,09	0,5	17	0,72	11,0
Kronobergs	8	0,02	0,1	21	0,31	3,4
Kalmar	9	0,06	0,7	40	1,02	49,7
Gotlands	3	0,03	0,1	44	0,67	23,9
Blekinge	13	0,20	0,8	47	1,69	24,9
Skåne	33	0,05	7,0	75	1,56	514,6
Hallands	8	0,05	0,4	51	0,75	43,1
Västra Götalands	5	0,02	0,5	50	0,50	110,5
Värmlands	0,0	30	0,46	13,1
Örebro	3	0,02	0,0	58	0,54	31,2
Västmanlands	4	0,01	0,0	62	0,46	31,0
Dalarnas	0,0	34	0,50	9,8
Gävleborgs	0,0	18	0,52	6,3
Västernorrlands	–	–	–	2,2
Jämtlands	–	–	–	0,7
Västerbottens	0,0	2,8
Norrbottnens	–	–	–	0,3
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	37	0,05	5,6	83	1,48	408,4
Gmb	15	0,07	3,0	56	1,30	219,7
Gns	12	0,02	1,1	67	0,53	143,5
Ss	7	0,05	1,8	57	0,50	158,2
Gsk	5	0,06	1,4	24	0,59	70,1
Ssk	2	0,03	0,1	31	0,52	30,6
Nn	–	–	–	10	0,52	7,8
Nö	0,0	3	0,82	3,1
<i>Storleksgrupp hektar åkermark</i>						
5,1– 20,0	2	0,05	0,4	18	0,79	51,3
20,1– 50,0	5	0,09	3,2	37	0,81	200,4
50,0– 100,0	10	0,04	3,1	50	0,88	318,9
Över 100,0	21	0,04	6,8	70	0,85	465,6
<i>Hela riket</i>						
1998	11	0,04	12,2	48	0,85	1 036,0
1996	9	0,04	9,5	48	0,82	957,0
1994	14	0,07	23,8	47	1,00	1 128,6
1992	16	0,09	34,7	46	1,20	1 302,1
1991	7	0,05	8,0	44	1,30	1 424,0
1990	11	0,09	24,9	51	1,40	1 763,9

Tabell 12.10

**Användning av ogräs-, svamp- och insektsmedel i jordbruket 1998.
Behandlad grödareal, procent samt förbrukad mängd aktiv substans,
kg/ha**

Use of pesticides in arable crops, treated crop area, per cent and active substance

Gröda	Gröd- areal, 1 000- tals hektar	Ogräsmedel		Svampmedel		Insektsmedel		Summa	
		Behand- lad areal, %	kg/ha ¹	Behand- lad areal, %	kg/ha ¹	Behand- lad areal, %	kg/ha ¹	Behand- lad areal, %	kg/ha ¹
Höstvete	359,0	91	0,54	60	0,32	33	0,02	92	0,75
Vårvete	39,0	85	0,54	40	0,32	23	0,04	86	0,70
Råg	34,6	71	0,57	12	0,27	17	0,01	72	0,61
Höstkorn	15,9	81	0,73	50	0,37	84	0,92
Vårkorn	429,0	78	0,50	17	0,30	9	0,09	78	0,57
Havre	311,5	73	0,41	1	0,35	9	0,04	73	0,42
Rågvede	66,8	71	0,54	6	0,27	6	0,03	72	0,56
Blandsäd	27,0	35	0,40	35	0,40
Slättervall	742,1	–	–	–	–
Grönfoder	21,9	–	–
Betesvall	221,4	–	–	–	–
Frövall	9,0	50	1,20	52	1,19
Kok- o. Foderärter	49,2	77	1,03	18	0,07	77	1,05
Konservärter	8,5	88	0,78	–	–	40	0,07	88	0,81
Bruna bönor	0,9	–	–	–	–
Matpotatis	25,1	57	0,84	76	3,83	20	0,13	77	4,47
Potatis för stärkelse	8,6	81	0,96	94	2,71	57	0,25	94	3,68
Socketbetor	58,7	98	3,09	11	0,05	98	3,10
Höstraps	23,2	83	0,84	16	0,57	55	0,01	89	0,89
Våraps	16,7	54	0,48	82	0,01	88	0,40
Höstrybs	1,5
Vårrys	13,2	28	0,42	64	0,01	75	0,20
Oljelin	15,1	56	0,13	–	–	56	0,13
Trädgårdsväxter	13,1	50	2,62	37	5,02	19	0,35	56	5,70
Andra växtslag	3,0
Energiskog	14,5	–	–	–	–

1) Aktiv substans på behandlad areal.

Källa: Kemikalieinspektionen och SCB, Miljöstatistiken.

13 Jordbruket i EU

Kapitel 13 innehåller uppgifter för EU-länderna om

- Sysselsättning
- Arealer och företag
- Växtodling och trädgårdsodling
- Husdjur

Redovisningen hänför sig främst till förhållandena 2003 men vissa tabeller avser 2002.

Sammanfattning

Växtodling och företag

Sysselsättning (tabell 13.1–13.2)

Det totala antalet sysselsatta i olika länder följer naturligtvis till mycket stor del de olika ländernas invånarantal. Störst var antalet sysselsatta i Tyskland, Storbritannien, Frankrike och Italien. Lägst var antalet på Malta och i Luxemburg.

Den största andelen sysselsatta i jordbruk, skog och fiske hade Polen och Litauen med 18 %, Grekland med 16 %, Lettland med 14 % samt Portugal med 13 %. För de befolkningsmässigt största länderna, Tyskland, Storbritannien, Frankrike och Italien var motsvarande tal 2 %, 1 %, 4 % respektive 5 %. Storbritanniens andel var den lägsta som något land uppvisade. Andra länder med låg andel var Belgien, Luxemburg och Malta med 2 % samt Danmark, Nederländerna och Sverige med 3 %.

Slovenien, Tjeckien och Slovakien var de länder som hade den högsta andelen sysselsatta i industrin, 32, 30 respektive 29 %, medan Luxemburg med 87 % samt Cypern och Storbritannien med 83 % hade högst andel sysselsatta i övriga näringar.

Arealer och företag (tabell 13.3–5)

Av länderna inom EU har Frankrike och Spanien den största utnyttjade jordbruksarealen följt av Tyskland, Polen och Storbritannien. Åkerarealen är störst i Frankrike, Polen, Spanien och Tyskland medan Frankrike, Spanien

och Storbritannien har den största arealen betesmark. De fleråriga grödorna upptar mycket betydande arealer hos de sydligaste medlemsländerna. De största skogsarealerna redovisar Sverige och Finland.

Totalt fanns 2003 7,6 miljoner jordbruksföretag i EU-länderna. Av dessa had 60 % mindre än 5 hektar utnyttjad jordbruksareal. Dessa företag svarade totalt för drygt 5 % av arealen.

Företagsstrukturen visar mycket stora skillnader mellan olika länder. Flest företag i den lägsta storleksgruppen hade Italien följt av Ungern, Grekland och Spanien. I Italien utgjorde dessa företag 77 % av antalet företag och svarade för 17 % av arealen.

Frankrike, Spanien och Storbritannien hade flest företag i den högsta storleksgruppen. Storbritannien är det land där företagen med minst 100 hektar utgjorde den största andelen, 16 %, av det totala antalet företag. I Slovakien och Tjeckien utgjorde den utnyttjade jordbruksarealen hos företag med minst 100 ha 93 resp. 89 % av den totala utnyttjade jordbruksarealen.

Skördar (tabell 13.6–8)

Av spannmålsgrödorna odlas vete på störst areal följt av korn och majs. Frankrike hade den största vetearealen, 4,9 miljoner hektar och även den största skörden. Spanien hade den största kornarealen, men Tyskland hade den största kornskörden följt av Frankrike och Spanien.

Produktionen av grönsaker varierar mycket

mellan olika länder, en skillnad som inte bara förklaras av skillnader i klimat. Italien, Spanien, Grekland och Portugal hade de största skördarna av tomaters.

Husdjur

Nötkreatur (tabell 13.9)

I tabellen redovisas antalet nötkreatur med viss uppdelning på djurslag. Det framgår att mjölk-korna utgjorde knappt 27 % av antalet nötkreatur, medan motsvarande andel för övriga kor var 14 %. Flest mjölkkor hade Tyskland och Frankrike. Det klart största antalet övriga kor fanns i Frankrike.

Svin, får och getter (tabell 13.10)

I tabellen redovisas antalet svin med viss uppdelning samt antalet får och getter. Flest svin fanns i Tyskland och Spanien medan Spanien och Storbritannien hade flest får. Grekland hade det största antalet getter.

Företag med mjölkkor (tabell 13.11–12)

I tabellen redovisas strukturen i mjölkproduktionen 2003. Av tabellen framgår att mjölkkor fanns vid 1 770 500 företag. Av dessa hade 71 % färre än 10 mjölkkor. Flest mjölkföretag hade Polen, Litauen, Tyskland och Frankrike. De flesta mjölkorna återfanns i storleksgrupperna 20–49 respektive 50–99 mjölkkor.

Animalieproduktion (tabell 13.13)

I tabellen redovisas medlemsländernas produktion av de viktigaste animalieprodukterna. Tyskland, Frankrike och Storbritannien hade den största mjölkproduktionen.

Om statistiken

EU:s statistiksystem

Sammanställningen av EU:s jordbruksstatistik sker i huvudsak vid EU:s statistiska kontor Eurostat i Luxemburg. EU:s jordbruksbokföringsundersökning (FADN) handhas emellertid av direktoratet DG-Agri vid EU-kommissionen i Bryssel. Produktionen av statisti-

ken sker i respektive medlemsland och regleras genom bestämmelser av olika dignitetsnivåer. Vissa bestämmelser (regulations) är bindande för medlemsländerna och har samma ställning som nationell lagstiftning, medan den lägsta graden har formen av rekommendationer (recommendations).

Resultaten från medlemsländernas undersökningar överlämnas ofta i form av granskade primäruppgifter, som Eurostat sedan granskar ytterligare och därefter sammanställer sin statistik från. I flera fall läggs dessa primäruppgifter vid Eurostat in i en databas som möjliggör flexibla statistikuttag.

Resultaten från undersökningarna publiceras i ett antal skriftserier av vilka de mest frekventa utkommer varje kvartal.

Uppgifterna till detta kapitel har hämtats från Eurostats databaser tema "Agriculture and fisheries" och "Population and social conditions" som innehåller uppgifter från en mängd olika områden.

Om uppgifter saknas för det senaste året för något medlemsland har i tabellerna den senast tillgängliga uppgiften tagits med. Denna har då försetts med en not som anger vilket år uppgiften avser. Även uppgiften för EU-15 respektive EU-25 totalt bygger i sådana fall på dessa oftast enstaka äldre uppgifter. Summorna har dock inte försetts med not.

Växtodling och företag

Strukturundersökningar ska genomföras av medlemsländerna minst vartannat år (1995, 1997 osv.). Dessa kan göras som totalräkningar eller som urvalsundersökningar. Totalräkningar ska dock utföras ungefär vart tionde år. Senast detta krävdes var 1999/2000.

Strukturundersökningarna omfattar uppgifter om företag och brukare, markanvändning, husdjur, maskiner, arbetskraft m.m. Uppgifter lämnas till Eurostat som avidentifierade individdata. Redovisningen ska kunna ske för hela riket och på regional nivå.

Innehållet i redovisningen av statistikuppgifter från EU har stora likheter med den tidi-

gare svenska redovisningen. På ett antal punkter föreligger dock vissa skillnader. Arealredovisningen är t.ex. något annorlunda (se nedan). Dessutom har EU ett typologisystem, dvs. ett sätt att beskriva jordbruksföretagens storlek och driftsinriktning, som skiljer sig från det svenska, vilket finns beskrivet under rubriken ”Företagens driftsinriktning och arbetsbehov” i kapitel 2. Den främsta skillnaden är att det svenska systemet använder standardiserat arbetsbehov som storleksmått, medan EU:s system använder standardiserat täckningsbidrag. Indelningen i driftsinriktningar skiljer sig också åt.

En annan skillnad är att trädgårdnäringen är en reglerad näring i EU, vilket tidigare inte var fallet i Sverige. Denna förändring har påverkat behovet av statistiska uppgifter.

EU:s definitioner av ägoslagen skiljer sig i olika avseenden från de svenska definitioner som redovisningen i kapitel 3 baseras på:

Utnyttjad jordbruksareal (Utilized agricultural area – UAA) kan uppdelas i åkermark (Arable land), köksträdgårdar (Kitchen gardens), betesmark (Permanent grassland), fleråriga grödor (Permanent crops), annan mark (Other utilized agricultural areas) samt kombinerad odling.

Åkermarksbegreppet är något snävare än det svenska som också innefattar fleråriga grödor t.ex. fruktodlingar.

Husdjur

Inom EU insamlas uppgifter om husdjur, dels vid strukturräkningarna, dels vid särskilda djurräkningar.

För nötkreatur genomförs räkningar årligen en gång i maj eller juni och en gång i december. Om undersökningarna utförs som urvalsundersökningar finns precisionskrav uppställda.

För svin skall räkningar genomföras tre gånger årligen avseende antalet djur. För Sverige liksom andra länder med mindre än 3 miljoner svin krävs endast att en räkning genomförs.

Bestämmelserna om djurräkningar innefattar också krav på månatlig slaktstatistik och halvårsvisa slaktprognoser för de djurslag som berörs av djurräkningarna.

Annan publicering

Statistik rörande jordbruket i EU-länderna sammanställs av EU:s statistiska kontor Eurostat. Publicering sker i ”Statistics in focus”, vilket är Eurostats motsvarighet till Statistiska meddelanden. Publicering sker också i EU:s kvartalsrapporter Quarterly Bulletins, Animal production.

EU:s statistik för jordbruket är också tillgängligt i databasen New Cronos.

Tabell 13.1
Sysselsättning fördelad på sektorer 2003, 1 000-tals
personer

Civilian employment by sector of activity

Land	Jordbruk, skogsbruk, fiske	Industri	Övrigt	Totalt
Belgien	72	752	3 246	4 070
Tjeckien	213	1 424	3 062	4 701
Danmark	85	463	2 155	2 701
Tyskland	871	8 687	26 368	35 927
Estland	37	150	408	594
Grekland	664	576	2 803	4 042
Spanien	942	3 123	12 629	16 695
Frankrike ¹	973	6 029	16 735	23 737
Irland	116	301	1 372	1 797
Italien	1 075	5 210	15 769	22 054
Cypern	17	40	270	327
Lettland	138	196	673	1 007
Litauen	257	297	879	1 433
Luxemburg	5	20	163	188
Ungern	210	1 009	2 703	3 922
Malta	3	33	112	148
Nederländerna ¹	235	1 699	6 158	8 092
Österrike	204	757	2 733	3 693
Polen	2 509	3 089	8 019	13 617
Portugal	642	1 069	3 407	5 118
Slovenien	75	284	532	897
Slovakien	125	634	1 401	2 162
Finland	120	470	1 767	2 365
Sverige	108	730	3 472	4 314
Storbritannien	370	4 496	23 774	28 696
EU-15	6 482	34 382	122 551	164 371
EU-25	10 066	41 538	140 610	193 178

1) Avser 2002.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.2**Sysselsättning fördelad på sektorer 2003, procent***Civilian employment by sector of activity*

Land	Jordbruk, skogsbruk, fiske	Industri	Övrigt	Totalt
Belgien	2	18	80	100
Tjeckien	5	30	65	100
Danmark	3	17	80	100
Tyskland	2	24	73	100
Estland	6	25	69	100
Grekland	16	14	69	100
Spanien	6	19	76	100
Frankrike ¹	4	25	71	100
Irland	6	17	76	100
Italien	5	24	72	100
Cypern	5	12	83	100
Lettland	14	20	67	100
Litauen	18	21	61	100
Luxemburg	2	10	87	100
Ungern	5	26	69	100
Malta	2	22	76	100
Nederländerna ¹	3	21	75	100
Österrike	6	20	74	100
Polen	18	23	59	100
Portugal	13	21	67	100
Slovenien	8	32	59	100
Slovakien	6	29	65	100
Finland	5	20	75	100
Sverige	3	17	80	100
Storbritannien	1	16	83	100
EU-15	4	21	75	100
EU-25	5	22	73	100

1) Avser 2002.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.3**Total areal och jordbruksareal 2002, 1 000-tals hektar***Total and agricultural area*

Land	Utnyttjad jordbruksareal	Därav			Skogsmark	Total areal land och vattenareal
		Åkermark	Fleråriga grödor	Betesmark		
Belgien	1 393	833	21	536	617	3 052
Tjeckien	3 652	2 775	33	839	2 637	7 887
Danmark	2 676	2 479	10	186	473	4 310
Tyskland	16 974	11 791	206	4 970	10 491 ³	35 703
Estland	698	613	18	67	2 251	4 523
Grekland	3 906 ²	2 785 ¹	1 113 ²	146	2 940 ²	13 196
Spanien	25 169	12 893	4 876	7 238	16 493	50 532
Frankrike	29 599	18 318	1 203	9 903	15 403	54 909
Irland	4 372	1 118	2	3 193	327 ⁴	7 030
Italien	15 421	8 241	2 713	4 379	10 265	30 134
Cypern	137	87	38	1	..	925
Lettland	1 596	973	12	610	2 862	6 459
Litauen	2 903	1 639	30	1 203	1 997	6 530
Luxemburg	128	62	1	65	89	259
Ungern	6 320	4 959	199	1 063	1 772	9 303
Malta	10	9	1	32
Nederländerna	1 951	1 011	33	892	349	3 553
Österrike	3 374	1 378	71	1 917	3 260	8 386
Polen	16 891	13 038	275	3 562	9 089	31 269
Portugal	3 816	1 634	768	1 390	3 324	9 191
Slovenien	505	168	30	307	1 283	2 027
Slovakien	2 236	1 377	28	799	2 002	4 903
Finland	2 216 ¹	2 217	4 ¹	25 ¹	23 186 ⁵	33 815
Sverige	3 140	2 654	3	482	22 323	45 030
Storbritannien	15 518 ²	4 495	45 ²	5 422	..	24 410
EU-15	324 418	96 975	21 532	40 970	..	323 510
EU-25	359 366	122 613	22 196	49 421 ⁵	..	397 364

1) Avser 2001.

2) Avser 2000.

3) Avser 1997.

4) Avser 1995.

5) Exklusive Malta.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.4**Antal företag med fördelning efter storleksklasser 2003***Holdings by size classes of holdings*

Land	Storleksgrupp, utnyttjad jordbruksareal, hektar					Totalt
	-4,9	5,0-19,9	20,0-49,9	50,0-99,9	100,0-	
Belgien	14 300	16 100	15 300	6 500	1 700	53 900
Tjeckien	24 700	9 100	3 900	2 000	4 200	43 900
Danmark	1 400	16 900	12 800	9 500	7 700	48 200
Tyskland	95 800	137 300	94 000	55 300	28 300	410 600
Estland	18 700	12 600	3 400	1 100	1 100	36 800
Grekland	621 400	163 200	27 400	5 000	1 500	818 500
Spanien	607 100	300 500	113 800	49 400	50 100	1 120 800
Frankrike	161 900	120 900	121 300	118 500	83 900	606 400
Irland	10 400	48 900	51 600	19 500	4 900	135 200
Italien	1 507 600	327 300	87 300	26 200	14 200	1 962 500
Cypern
Lettland	64 000	49 500	9 300	2 200	1 500	126 400
Litauen	168 900	85 700	12 500	3 000	2 100	272 100
Luxemburg	500	400	400	800	300	2 500
Ungern	632 100	55 200	14 200	5 200	5 500	712 200
Malta	10 500	300	0	10 800
Nederländerna	24 000	25 800	24 000	8 600	1 800	84 200
Österrike ¹	70 100	82 900	35 100	6 000	2 900	197 100
Polen
Portugal ¹	324 400	65 200	13 100	4 100	5 800	412 600
Slovenien	44 400	30 300	2 200	200	100	77 100
Slovakien	63 900	2 500	900	600	1 900	69 800
Finland	7 000	27 300	27 900	10 100	2 300	74 500
Sverige	6 000	23 900	17 700	11 400	7 900	66 800
Storbritannien	67 500	56 700	45 000	35 700	39 800	244 600
EU-15	3 519 400	1 413 300	686 700	366 600	253 100	6 238 400
1999/2000	3 899 600	1 525 000	738 300	368 900	234 400	6 766 200
1997	3 901 700	1 686 900	802 000	372 200	226 300	6 989 100
1995	4 193 600	1 742 300	848 400	370 900	214 800	7 370 000
EU-25 ²	4 546 600	1 658 500	733 100	380 900	269 500	7 587 500

1) Avser år 2000.

2) Exklusive Cypern och Polen.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.5**Utnyttjad jordbruksareal med fördelning efter storleksklasser 2003, 1 000-tals hektar***Utilized agricultural area by size classes of holdings*

Land	Storleksgrupp, utnyttjad jordbruksareal, hektar					Totalt
	-4,9	5,0-19,9	20,0-49,9	50,0-99,9	100,0-	
Belgien	30	182	497	440	245	1 394
Tjeckien	37	93	120	143	3 239	3 632
Danmark	3	186	417	679	1 373	2 658
Tyskland	250	1 584	3 102	3 851	8 196	16 982
Estland	46	125	102	72	452	796
Grekland	1 063	1 482	806	330	287	3 968
Spanien	1 245	3 017	3 507	3 414	13 992	25 175
Frankrike	328	1 331	4 114	8 450	13 572	27 795
Irland	32	601	1 677	1 304	757	4 372
Italien	2 234	3 138	2 645	1 769	3 330	13 116
Cypern
Lettland	137	483	274	152	442	1 489
Litauen	475	789	369	206	653	2 491
Luxemburg	1	4	16	57	50	128
Ungern	414	537	440	364	2 598	4 352
Malta	9	2	0	11
Nederländerna	54	284	794	569	306	2 007
Österrike ¹	175	925	1 046	394	849	3 388
Polen
Portugal ¹	533	611	396	288	2 035	3 863
Slovenien	112	275	60	10	30	486
Slovakien	52	24	29	38	1 995	2 138
Finland	21	332	894	681	316	2 245
Sverige	20	272	575	807	1 435	3 127
Storbritannien	138	624	1 494	2 548	11 302	16 106
EU-15	6 127	14 573	21 980	25 581	58 045	126 324
1999/2000	6 589	15 706	23 611	25 687	55 197	126 790
1997	7 008	17 229	25 459	25 784	53 211	128 691
1995	7 317	17 788	26 826	25 616	50 949	128 497
EU-25	7 409 ²	16 901 ²	23 374 ²	141 719 ²

1) Avser 2000.

2) Exklusive Cypern och Polen.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.6**Skördad areal av några av de viktigaste grödorna 2003, 1 000-tals hektar***Harvested area of some of the most important crops*

Land	Vete	Råg	Korn	Havre (inkl. blandsäd)	Majs till mog- nad
Belgien	199	1	41	7	53
Tjeckien	648	42	550	77	85
Danmark	664	33	710	49	..
Tyskland	2 964	531	2 075	295	463
Estland	67	15	131	42	..
Grekland	851	15	100	42	250
Spanien	2 221	108	3 111	512	476
Frankrike	4 876	28	1 758	195	1 685
Irland	96	0	183	21	0
Italien	2 266	3	310	148	1 163
Cypern	6	..	51	0	..
Lettland	168	44	133	58	..
Litauen	337	60	308	63	3
Luxemburg	11	1	10	3	0
Ungern	1 114	46	341	68	1 145
Malta
Nederländerna	130	4	55	3	25
Österrike	272	40	212	42	173
Polen	2 308	1 479	1 016	1 916	356
Portugal	174	30	11	54	142
Slovenien	36	1	14	2	44
Slovakien	308	25	270	31	150
Finland	192	31	531	438	..
Sverige	411	24	364	303	..
Storbritannien	1 837	4	1 078	126	0
EU-15	17 164	853	10 549	2 238	4 430
EU-25	22 155	2 569	13 362	4 494	6 213
2002	23 389	2 887	13 319	4 429	6 198
2001	22 571	3 539	13 536	4 379	..
2000	23 618	3 706	13 508	4 451	..
1999	22 235	3 703	13 876	4 451	..
1998	23 023	4 150	14 566	4 463	..
1995	21 790	4 256	14 226	4 297	..

Källa: Eurostat.

Tabell 13.6 (forts.)

Land	Raps och rybs	Solrosfrö	Potatis	Sockerbetor
Belgien	5	..	59	91
Tjeckien	251	49	36	77
Danmark	107	..	36	50
Tyskland	1 266	37	287	446
Estland	46	..	17	0
Grekland	..	8	36	39
Spanien	4	787	101	100
Frankrike	1 082	694	157	400
Irland	2	..	14	32
Italien	5	151	74	214
Cypern	6	..
Lettland	26	0	55	14
Litauen	67	..	84	26
Luxemburg	4	..	1	0
Ungern	71	511	31	52
Malta	1	..
Nederländerna	1	..	159	103
Österrike	44	26	21	43
Polen	426	1	766	286
Portugal	..	37	48	7
Slovenien	21	0	7	5
Slovakien	54	133	26	32
Finland	75	0	29	29
Sverige	59	0	31	50
Storbritannien	542	1	145	162
EU-15	3 196	1 741	1 198	1 766
EU-25	4 157	2 435	2 226	2 258
2002	4 187	2 144	2 330	2 416
2001	4 069	2 293	2 696	2 392
2000	4 055	2 303	2 754	2 423
1999	4 582	2 669	2 834	2 621
1998	3 982	2 745	..	2 717
1995	..	3 073	3 273	2 803

Tabell 13.7**Totalskörd av några av de viktigaste grödorna 2003, 1 000-tals ton***Total production of some of the most important crops*

Land	Vete	Råg	Korn	Havre (inkl. blandsäd)	Majs till mog- nad
Belgien	1 693	3	271	42	555
Tjeckien	2 638	159	2 069	234	476
Danmark	4 701	169	3 776	260	..
Tyskland	19 260	2 277	10 596	1 338	3 422
Estland	145	23	254	74	..
Grekland	1 632	26	186	59	2 206
Spanien	6 019	177	8 694	914	4 355
Frankrike	30 475	112	9 844	770	11 991
Irland	794	0	1 198	155	0
Italien	6 229	7	1 021	306	8 702
Cypern	13	..	129	0	..
Lettland	468	88	247	91	..
Litauen	1 204	147	900	143	9
Luxemburg	69	5	55	13	2
Ungern	2 941	67	810	102	4 532
Malta
Nederländerna	1 130	18	349	15	286
Österrike	1 191	133	882	155	1 452
Polen	7 858	3 172	2 831	4 618	1 884
Portugal	150	27	13	39	798
Slovenien	123	1	40	4	224
Slovakien	930	62	804	58	601
Finland	679	73	1 697	1 330	..
Sverige	2 283	118	1 546	1 200	..
Storbritannien	14 101	25	6 370	767	0
EU-15	90 405	3 178	46 497	7 364	33 769
EU-25	106 726	6 929	54 580	12 688	41 495
2002	124 841	9 166	56 452	13 488	50 304
2001	114 249	11 881	56 730	12 518	..
2000	124 701	10 209	58 618	12 077	..
1999	116 004	11 406	57 342	12 636	..
1998	125 656	12 991	61 235	13 386	..
1995	107 853	13 313	52 670

Källa: Eurostat.

Tabell 13.7 (forts.)

Land	Raps och rybs	Solrosfrö	Potatis	Sockerbetor
Belgien	17	..	2 522	6 450
Tjeckien	388	115	683	3 495
Danmark	354	..	1 412	2 857
Tyskland	3 634	73	9 916	23 716
Estland	69	..	244	–
Grekland	..	10	850	2 200
Spanien	6	763	2 665	6 365
Frankrike	3 361	1 505	6 348	29 358
Irland	7	..	448	1 505
Italien	7	237	1 610	7 137
Cypern	130	..
Lettland	38	1	739	532
Litauen	120	..	1 309	977
Luxemburg	13	..	18	0
Ungern	108	992	582	1 812
Malta	23	..
Nederländerna	3	..	6 469	6 210
Österrike	78	71	560	2 485
Polen	793	1	13 731	11 740
Portugal	..	18	734	484
Slovenien	5	0	108	202
Slovakien	53	253	392	1 172
Finland	94	..	617	892
Sverige	130	0	857	2 484
Storbritannien	1 771	2	5 918	9 296
EU-15	9 473	..	40 986	101 439
EU-25	11 046	..	58 927	121 370
2002	11 640	..	66 736	141 201
2001	11 453	3 824	68 753	123 068
2000	11 166	4 052	72 366	136 287
1999	14 207	4 191	67 380	144 076
1998	11 550	4 504	..	139 876
1995	..	4 267	68 435	135 365

Tabell 13.8
Skörd av vissa grönsaker 2003, 1 000-tals ton
Harvested production of selected fresh vegetables

Land	Blomkål och broccoli	Vitkål	Purjolök	Sallat	Tomater	Gurka	Lök	Morötter
Belgien	95	20	175	93	250	28	41	233
Tjeckien	17	87	4	1	24	10	44	39
Danmark	7	16	6	19	20	15	53	55
Tyskland	168	488	65	186	50	68	272	426
Estland	..	9 ¹	1	4	1	17
Grekland	81	185	38	79	1 790	165	203	35
Spanien	488	236	73 ¹	957	3 849	512 ¹	985	437 ¹
Frankrike	446	66	184	345	825	130	374	688
Irland ¹	8	55	1	8	8	5	9	23
Italien	632	105	16	465	6 652	67	357	571
Cypern	2	5	..	1	37	17	7	2
Lettland	3	83	0	0	2	10	18	42
Litauen	5	139	1	0	3	5	21	91
Luxemburg	..	0	0	0	0	..	0	0
Ungern	22	153	1	10	281	94	94	81
Malta	3	3	0	3	14	1	8	2
Nederländerna	53	129	104	68	595	430	893	432
Österrike	8	44	6	42	35	27	103	73
Polen	189	1 237	234	290	678	835
Portugal	53	57	993	..	39	54
Slovenien	1	18	1	5	4	3	6	3
Slovakien	4	44	0	0	27	3	13	17
Finland	5	19	1	6	36	31	17	60
Sverige	5	18	4	22	18	22	23 ¹	96
Storbritannien	176	274 ¹	34	115	78	63	390	640
EU-15	2 225 ²	4 122 ³	..	2 462	15 199	6 172 ^{2,3}	3 967	7 757
EU-25	2 471 ^{2,5}	5 982 ³	..	2 482 ^{4,5}	15 826	6 609 ^{2,3}	4 857	8 886
2002	2 538	15 019	1 975	4 773	4 842
2001	2 614	15 848	2 053	4 822	4 797
2000	16 440	..	5 006	..
1999	16 888	2 042	4 951	4 975
1998	15 476	2 062	4 645	4 611
1997	14 219	2 101	4 411	4 442

1) Avser 2002.

2) Exklusive Luxemburg.

3) Exklusive Portugal.

4) Exklusive Polen.

5) Exklusive Estland.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.9
Antal nötkreatur i maj/juni 2003, 1 000-tal
Number of bovines

Land	Kor		Övriga nöt 1 år och däröver		Kalvar under 1 år	Totalt
	För mjölkproduktion	För uppfödning av kalvar	Kvigor	Tjurar		
Belgien	585	517	686	187	803	2 778
Tjeckien	463	128	289	148	442	1 470
Danmark	596	112	411	59	546	1 724
Tyskland	4 372	774	2 976	1 334	4 188	13 644
Estland ¹	117	2	53	13	72	257
Grekland ¹	149	135	97	75	195	651
Spanien	1 111	2 054	937	322	2 298	6 723
Frankrike	3 930	4 217	4 966	1 631	5 306	20 050
Irland	1 156	1 187	1 249	1 646	1 729	6 967
Italien	1 901	449	1 396	862	2 023	6 860
Cypern ¹	27	0	1 400	0	21	59
Lettland ¹	186	4	11	26	109	379
Litauen ¹	448	5	54	54	189	812
Luxemburg	40	31	48	18	51	189
Ungern	333	29	163	31	214	768
Malta ¹	8	0	4	2	5	18
Nederländerna	1 536	84	680	93	1 348	3 741
Österrike	571	243	410	203	625	2 053
Polen	2 876	21	756	487	1 349	5 489
Portugal ¹	328	371	201	100	389	1 389
Slovenien	131	67	78	63	140	478
Slovakien	223	32	124 ¹	37 ¹	186 ¹	612
Finland	332	27	182	116	344	1 001
Sverige	403	165	329	198	512	1 607
Storbritannien	2 192	1 700	2 278	1 518	2 828	10 517
EU-15	19 202	12 066	16 846	8 362	23 185	79 894
EU-25	24 014	12 354	20 895	9 557	27 587	90 236

1) Avser december.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.10**Antal svin, får och getter i december 2003, 1 000-tal***Number of pigs, sheep and goats*

Land	Svin				Totalt	Får		Getter
	Galtar	Suggor	Övriga svin 20 kg och däröver	Under 20 kg		Tackor och dräk- tiga tack- lamm	Totalt	
Belgien	10	618	4 119	1 619	6 366	109 ²	146 ¹	25 ¹
Tjeckien	8	371	2 013	917	3 309	43	104	13
Danmark	27	1 424	7 303	4 215	12 969	82	105	0
Tyskland	48	2 564	17 173	6 710	26 495	1 625	2 125	160
Estland	1	37	203	104	345	23	31	4
Grekland	12	141	576	266	993	7 026	9 326	5 117
Spanien	81	2 580	15 186	6 251	24 098	18 255	23 486	3 162
Frankrike	27	1 326	9 678	4 234	15 265	6 833	8 947	1 240
Irland	3	176	1 050	503	1 732	3 677	4 850	9
Italien	21	736	6 721	1 679	9 157	7 156	7 952	961
Cypern	1	56	262	169	488	186	265	408
Lettland	2	49	299	95	444	21	39	15
Litauen	2	94	767	194	1 057	10	17	27
Luxemburg	0	8	55	13	76	5	7	2
Ungern	11	430	3 430	1 042	4 913	956	1 296	82
Malta	0	8	47	18	73	10	15	5
Nederländerna	11	1 052	5 807	3 896	10 766	1 107	1 476	290
Österrike	9	326	2 135	785	3 255	215	325	55
Polen	50	1 705	10 785	5 899	18 439	208	331	177 ³
Portugal	16	306	1 271	657	2 249	2 300	3 356	502
Slovenien	2	62	374	182	621	72	106	23
Slovakien	7	144	883	409	1 443	263	326	39
Finland	6	187	816	385	1 394	48	67	5
Sverige	5	204	1 204	593	2 004	201	451	6
Storbritannien	20	573	2 937	1 282	4 842	16 300	24 572	88
EU-15	296	12 218	76 061	33 089	121 661	63 622	85 150	11 346
EU-25	382	15 173	95 122	42 120	152 793	67 714	91 036	14 236
2002	425	15 706	94 833	43 394	154 356	..	89 923	..
2001	424	15 392	94 677	42 410	152 902	..	90 498	..

1) Avser 2002.

2) Avser 2001.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.11**Antal företag med mjölkkor efter besättningsstorlek 2003***Number of holdings with dairy cow by size of herd*

Land	Antal mjölkkor per företag					Totalt
	1-9	10-19	20-49	50-99	100-	
Belgien	1 780	2 571	8 387	3 545	286	16 569
Tjeckien	8 460	803	438	339	1 179	11 219
Danmark	512	383	1 872	2 959	2 224	7 950
Tyskland	20 433	27 694	49 666	19 069	4 662	121 524
Estland	11 220	511	323	97	247	12 398
Grekland	6 757	1 951	1 469	552	178	10 907
Spanien	32 574	11 902	14 426	3 631	1 185	63 718
Frankrike	8 116	12 901	67 336	22 609	1 294	112 256
Irland	2 343	3 267	13 494	6 893	885	26 882
Italien	38 804	14 978	16 976	7 646	4 137	82 541
Cypern	12	3	25	101	109	250
Lettland	58 936	1 376	567	124	105	61 108
Litauen	190 425	2 210	531	110	137	193 413
Luxemburg	34	50	721	206	16	1 027
Ungern	19 892	982	472	172	495	22 013
Malta	22	14	55	44	18	153
Nederländerna	3 288	1 838	8 291	12 368	2 592	28 377
Österrike ¹	48 947	19 666	5 612	176	9	74 410
Polen	747 431	47 912	11 974	757	580	808 654
Portugal	12 832	3 125	4 012	1 290	314	21 573
Slovenien	16 060	3 011	1 084	92	11	20 258
Slovakien	16 193	51	54	119	590	17 007
Finland	4 231	8 233	5 864	347	24	18 699
Sverige	450	1 662	5 150	1 954	504	9 720
Storbritannien	3 064	1 549	6 318	8 941	8 003	27 875
EU-15	184 165	111 770	209 594	92 186	26 313	624 028
EU-25	1 252 816	168 643	225 117	94 141	29 784	1 770 501

1) Avser 2001.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.12**Antal mjölkkor efter besättningsstorlek 2003, 1 000-tal***Number of dairy cows by size of herd*

Land	Antal mjölkkor per företag					Totalt
	1-9	10-19	20-49	50-99	100-	
Belgien	8	38	275	228	35	585
Tjeckien	17	11	13	25	404	469
Danmark	2	6	68	215	306	596
Tyskland	109	401	1 557	1 257	1 048	4 372
Estland	21	7	10	7	76	120
Grekland	20	25	45	36	24	149
Spanien	95	151	434	229	210	1 118
Frankrike	34	191	2 223	1 418	154	4 019
Irland	11	51	485	465	124	1 136
Italien	157	201	515	505	702	2 080
Cypern	0	0	1	7	18	27
Lettland	115	18	16	9	26	184
Litauen	361	28	15	7	37	448
Luxemburg	0	1	25	13	2	41
Ungern	56	14	15	13	211	309
Malta	0	0	2	3	2	8
Nederländerna	13	27	297	855	343	1 535
Österrike ¹	192	255	140	10	1	598
Polen	1 720	642	313	50	151	2 876
Portugal	35	42	118	81	53	328
Slovenien	52	40	29	5	4	131
Slovakien	21	1	2	9	182	214
Finland	24	118	161	21	3	328
Sverige	3	25	168	129	77	403
Storbritannien	12	22	222	648	1 302	2 206
EU-15	715	1 554	6 733	6 110	4 384	19 494
EU-25	3 078	2 315	7 149	6 245	5 495	24 280

1) Avser 2001.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.13
Animalieproduktion 2002, 1 000-tals ton
Production of animal products

Land	Slakt av			Mjolk totalt	Varav				Ägg
	Nöt- boskap	Svin	Får, lamm, get		Konsum- tions- mjolk	Grädde	Smör	Ost	
Belgien	305	1 044	3	3 160	625	102	100	61	236 ^{1,5}
Tjeckien	109	468	0	2 804	483	39	54	131	..
Danmark	154	1 759	1	4 590	511	62	102	320	82
Tyskland	1 316	4 110	44	27 904	5 506	659	434	1 762	859
Estland	612	66	23	8	22	..
Grekland	62	139	126	1 877	415	9	2	162	123
Spanien	676	3 070	252	7 559	3 772	78	56	283	825
Frankrike	1 640	2 350	136	26 029	3 914	347	453	1 794	999
Irland	540	230	67	5 233	553	20	194	116	37 ¹
Italien	1 134	1 536	63	11 467	2 952	120	124	1 073	790
Cypern	193 ²
Lettland	16	36	0	814	89	2	6	24	..
Litauen	38	86	1	1 771	82	1	18	65	..
Luxemburg	11	12	0	271
Ungern	2 082	1 199	46	24	156	..
Malta	47	32	0	..	2	..
Nederländerna	384	1 377	17	10 795	821	42	163	639	657 ¹
Österrike	212	511	8	3 316	531	57	32	133	88
Polen	277	1 981	..	11 908	1 917	210	158	485	..
Portugal	105	328	13	2 234	857	15	27	68	125
Slovenien	688	287	14	4	23	..
Slovakien	1 172	322	23	15	42	..
Finland	90	184	1	2 532	721	30	69	104	55
Sverige	146	284	4	3 274	997	93	48	128	101
Storbritannien	692	795	300	14 876	6 815	290	135	337	741
EU-15	7 466	17 730	1 035	125 117	28 990 ³	1 924 ³	1 939 ³	6 980 ³	..
EU-25	148 947	33 467 ^{3,4}	2 282 ^{3,4}	2 226 ^{3,4}	7 928 ^{3,4}	..

1) Avser 2001.

2) Avser 2000.

3) Exklusive Luxemburg.

4) Exklusive Cypern.

5) Avser Belgien/Luxemburg.

Källa: Eurostat.

14 Internationella uppgifter om jordbruk

Kapitel 14 innehåller internationella uppgifter om

- Åkerarealens användning
- Totalskördar
- Antal husdjur
- Animalieproduktion
- Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar

Sammanfattning

Statistik över jordbruket i skilda länder redovisas i **tabellerna 14.1 – 14.4**. Uppgifterna avser ett urval länder och hänför sig till år 2003.

I **tabell 14.5** lämnas uppgifter om antalet förvärvsarbetande personer i jordbruk med binärningar i olika länder och deras andel av samtliga förvärvsarbetande. Det framgår att de lägsta andelarna redovisas för flertalet västeuropeiska länder samt USA, Kanada, Japan och Australien. Här ligger andelarna runt 5 %. I mindre ekonomiskt utvecklade länder som t.ex. Etiopien, Tanzania och Kenya ligger andelarna på 70–80 %.

Om statistiken

Jordbruksnäringens omfattning inom skilda länder belyses i statistik som årligen sammanställs och publiceras av FAO (Food and Agriculture Organization, FN:s speciella organ för livsmedels- och jordbruksfrågor). Statistiken baseras på uppgifter som antingen erhållits

genom direkt förfrågan hos respektive länder eller hämtats från olika publikationer, rapporter etc. Ibland kan uppgifterna vara inofficiella. I vissa fall har uppskattningar gjorts av FAO.

Eftersom statistiska metoder, definitioner och klassificeringar kan skilja sig mellan länderna, bör jämförelser göras med försiktighet. I detta kapitel kan tecknet ”–” både visa att uppgiften inte finns tillgänglig eller att intet finns att redovisa. Uppgifterna för Sverige har hämtats från samma källa som övriga länder och kan avvika från uppgifter redovisade i andra kapitel i årsboken.

Annan publicering

Internationella uppgifter om jordbruket publiceras av FAO i Production Yearbook, senast i Production Yearbook 2003. Publicering sker också på FAO:s webbplats www.fao.org som fortlöpande uppdateras med senast tillgängliga uppgifter.

Tabell 14.1**Åkerarealens användning i olika länder 2003¹, 1 000-tals hektar***Use of arable land in different countries*

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Sorghum	Ris	Potatis	Sockerbetor
Sverige	411	24	368	280	–	–	–	31	50
Danmark	664	33	710	49	–	–	–	36	50
Finland	191	31	530	425	–	–	–	29	29
Island	–	–	–	–	–	–	–	1	–
Norge	76	4	162	85	–	–	–	15	–
Albanien	93	2	2	12	51	–	–	11	1
Belgien	191	1	41	7	53	–	–	59	91
Bosnien, Herzegovina	71	4	21	24	195	–	–	43	–
Bulgarien	841	10	271	38	415	4	6	52	–
Estland	67	15	131	36	–	–	–	17	–
Frankrike	4 876	28	1 758	136	1 685	61	19	157	400
Grekland	851	15	100	42	250	1	22	47	39
Irland	96	–	183	21	–	–	–	14	32
Italien	2 267	3	309	148	1 159	31	214	81	252
Kroatien	206	3	54	20	406	–	–	63	27
Lettland	168	44	129	49	–	–	–	55	14
Litauen	337	60	309	48	–	–	–	93	27
Luxemburg	11	1	10	2	–	–	–	1	–
Makedonien	104	4	47	2	35	–	3	14	1
Moldavien	206	1	79	4	553	3	–	38	38
Nederländerna	130	4	55	3	25	–	–	159	103
Polen	2 308	1 479	1 016	527	356	–	–	766	286
Portugal	174	31	11	55	139	–	26	80	7
Rumänien	1 411	11	317	238	3 119	5	–	282	38
Ryssland	19 960	2 231	9 185	3 076	648	24	142	3 172	851
Schweiz	85	2	39	4	11	–	–	14	18
Serbien, Montenegro	613	6	111	52	1 203	2	–	99	64
Slovakien	307	25	269	30	146	–	–	26	32
Slovenien	34	1	14	2	43	–	–	6	5
Spanien	2 218	110	3 089	476	476	7	118	104	100
Storbritannien	1 837	4	1 078	122	–	–	–	145	167
Tjeckien	648	42	550	77	85	–	–	43	77
Tyskland	2 967	531	2 087	261	473	–	–	284	445
Ukraina	2 456	395	4 601	544	1 989	19	22	1 587	666
Ungern	1 114	47	343	71	1 050	3	2	32	53
Vitryssland	368	547	691	260	13	–	–	530	72
Österrike	272	40	212	34	173	–	–	21	43

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

Källa: FAO. Databasuttag mars 2005.

Tabell 14.1 (forts.)

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Sorghum	Ris	Potatis	Sockerbeter
Algeriet	2 048	–	782	71	–	–	–	89	–
Egypten	1 100	15	38	–	830	160	630	85	65
Etiopien	1 000	–	700	42	1 600	1 170	8	37	–
Kenya	125	–	22	3	1 500	145	11	120	–
Marocko	2 989	2	2 267	22	247	20	2	64	65
Nigeria	67	–	–	–	4 700	7 100	4 900	175	–
Sydafrika	900	9	85	25	3 350	75	1	56	–
Tanzania	60	–	2	–	1 580	610	326	35	–
Förenta staterna	21 474	129	1 913	898	28 789	3 156	1 213	505	545
Kanada	10 467	147	4 446	1 575	1 136	–	–	180	12
Mexico	627	–	384	80	7 781	1 879	51	69	–
Argentina	7 000	39	284	231	2 323	534	133	85	–
Brasilien	2 495	3	116	281	12 957	736	3 187	147	–
Chile	416	–	18	105	119	–	29	56	35
Peru	138	–	151	10	487	–	315	258	–
Indien	24 886	–	701	–	7 000	9 900	44 000	1 370	–
Irak	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Iran	6 500	–	1 450	–	218	–	560	180	190
Japan	212	–	64	1	–	–	1 665	85	68
Kazakstan	11 262	79	1 900	160	100	–	80	167	20
Kina	21 997	328	775	260	24 093	704	26 780	4 529	248
Pakistan	8 034	–	108	–	941	391	2 461	116	10
Syrien	1 796	–	1 254	–	56	4	–	12	22
Turkiet	9 400	147	3 450	154	575	–	70	200	314
Australien	12 401	33	3 800	880	50	673	46	36	–
Nya Zeeland	43	–	70	7	15	–	–	11	–
Hela världen	208 530	6 783	56 814	12 153	143 393	45 896	152 241	18 942	5 738

Tabell 14.2**Totalskördens storlek i olika länder 2003¹, 1 000-tals ton***Crop production in different countries*

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Sorghum	Ris	Potatis	Sockerbeter
Sverige	2 283	118	1 546	1 102	–	–	–	857	2 484
Danmark	4 701	169	3 776	260	–	–	–	1 412	2 857
Finland	679	73	1 697	1 295	–	–	–	617	892
Island	–	–	–	–	–	–	–	7	–
Norge	334	17	584	344	–	–	–	341	–
Albanien	280	3	4	20	200	–	–	170	40
Belgien	1 640	3	271	42	555	–	–	2 522	6 450
Bosnien, Herzegovina	160	7	40	50	545	–	–	302	–
Bulgarien	2 004	12	525	52	1 161	6	24	630	9
Estland	145	23	254	63	–	–	–	244	–
Frankrike	30 475	112	9 844	555	11 991	231	107	6 348	29 358
Grekland	1 632	26	186	59	2 206	2	175	850	2 200
Irland	794	–	1 198	155	–	–	–	488	1 505
Italien	6 243	8	1 026	308	8 978	158	1 360	1 951	9 726
Kroatien	609	6	134	34	1 569	1	–	375	678
Lettland	468	88	240	78	–	–	–	739	532
Litauen	1 204	147	900	115	–	–	–	1 445	977
Luxemburg	69	5	55	11	2	–	–	18	–
Makedonien	225	6	83	2	141	–	13	175	39
Moldavien	102	–	57	3	1 402	4	–	303	654
Nederländerna	1 228	21	372	13	196	–	–	6 469	6 210
Polen	7 858	3 172	2 831	1 182	1 884	–	–	13 732	11 740
Portugal	161	27	13	37	784	–	146	1 250	484
Rumänien	2 479	17	541	323	9 577	5	–	3 947	764
Ryssland	34 062	4 151	17 968	5 175	2 113	33	450	36 747	19 384
Schweiz	454	11	225	22	94	–	–	468	1 400
Serbien, Montenegro	1 369	8	197	70	3 826	6	–	803	1 738
Slovakien	930	62	804	58	601	1	–	392	1 172
Slovenien	117	1	39	4	202	–	–	98	151
Spanien	6 290	184	8 698	873	4 339	29	855	2 790	6 484
Storbritannien	14 288	25	6 370	749	–	–	–	5 918	9 296
Tjeckien	2 638	159	2 069	234	476	–	–	841	3 495
Tyskland	19 260	2 277	10 596	1 202	3 354	–	–	10 232	23 756
Ukraina	3 599	624	6 833	941	6 875	24	84	18 453	13 392
Ungern	2 941	67	810	102	4 532	6	11	582	1 812
Vitryssland	787	1 137	1 590	588	52	–	–	8 649	1 920
Österrike	1 191	133	882	129	1 452	–	–	560	2 585

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

Källa: FAO. Databasuttag mars 2005.

Tabell 14.2 (forts.)

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Sorghum	Ris	Potatis	Sockerbeter
Algeriet	2 965	–	1 222	78	1	1	–	1 880	–
Egypten	6 845	30	122	–	5 682	943	6 174	2 039	2 692
Etiopien	1 400	–	850	50	3 000	1 600	16	390	–
Kenya	210	–	47	4	2 300	110	50	900	–
Marocko	5 147	2	2 620	18	139	14	17	1 435	3 429
Nigeria	73	–	–	–	5 150	8 100	4 952	600	–
Sydafrika	1 511	1	238	33	9 705	264	3	1 511	–
Tanzania	71	–	5	–	2 430	630	640	240	–
Förenta staterna	63 814	219	6 059	2 096	256 905	10 446	9 034	20 766	27 744
Kanada	23 552	327	12 328	3 691	9 587	–	–	5 324	680
Mexico	2 750	–	1 109	147	19 652	6 462	192	1 735	–
Argentina	14 530	37	549	348	15 040	2 685	718	2 150	–
Brasilien	6 029	4	336	415	47 988	1 755	10 320	3 047	–
Chile	1 780	–	50	420	1 190	–	141	1 094	2 100
Peru	191	–	194	12	1 357	–	2 136	3 151	–
Indien	65 129	–	1 406	–	14 720	7 330	130 400	25 000	–
Irak	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Iran	13 500	–	3 100	–	1 700	–	3 300	3 550	6 000
Japan	855	–	199	2	–	–	9 740	2 320	4 161
Kazakstan	11 519	107	2 200	184	438	–	200	2 308	424
Kina	86 488	736	2 717	654	115 998	2 883	162 304	72 066	6 182
Pakistan	19 183	–	100	–	1 771	238	7 272	1 946	386
Syrien	4 913	–	1 079	–	200	3	–	283	1 016
Turkiet	19 000	240	8 100	270	2 800	–	372	5 300	12 623
Australien	24 920	21	8 525	1 520	310	1 541	438	1 200	–
Nya Zeeland	321	–	378	32	158	–	–	500	–
Hela världen	557 503	14 705	140 978	26 298	640 064	59 442	586 248	318 287	232 845

Tabell 14.3**Antal husdjur i olika länder 2003¹, 1 000-tal (höns i miljon-tal)***Number of livestock in different countries*

Land	Hästar	Nötkreatur	Svin	Får	Getter	Höns
Sverige	95	1 607	1 903	448	–	6
Danmark	43	1 724	12 949	144	–	17
Finland	59	1 000	1 375	67	5	6
Island	74	67	44	470	–	–
Norge	28	955	460	2 422	65	3
Albanien	65	700	109	1 800	1 025	4
Belgien	33	2 778	6 539	146	26	32
Bosnien, Herzevovina	18	440	300	670	–	5
Bulgarien	151	691	967	1 728	754	18
Estland	5	254	341	30	4	2
Frankrike	350	19 597	15 139	9 256	1 223	201
Grekland	29	573	1 027	8 932	5 468	28
Irland	70	6 967	1 713	4 829	8	13
Italien	290	6 504	9 157	7 952	988	100
Kroatien	11	444	1 347	587	86	12
Lettland	19	379	444	39	13	4
Litauen	61	779	1 061	14	22	7
Luxemburg	3	190	84	9	2	79
Makedonien	57	265	200	1 200	–	3
Moldavien	70	410	508	830	126	15
Nederländerna	126	3 759	11 169	1 185	274	99
Polen	550	5 489	18 605	338	–	48
Portugal	17	1 395	2 344	5 500	550	35
Rumänien	879	2 878	5 058	7 312	633	77
Ryssland	1 565	26 524	17 337	13 728	2 322	337
Schweiz	45	1 565	1 529	449	68	7
Serbien, Montenegro	49	1 344	3 656	1 756	200	21
Slovakien	8	593	1 554	326	39	6
Slovenien	14	473	656	107	22	5
Spanien	238	6 478	23 517	23 813	3 047	128
Storbritannien	184	10 459	5 050	35 729	–	167
Tjeckien	20	1 474	3 363	103	13	12
Tyskland	520	13 732	26 251	2 658	165	110
Ukraina	700	9 108	9 204	950	1 034	124
Ungern	67	770	5 082	1 103	140	32
Vitryssland	202	4 005	3 329	73	64	24
Österrike	85	2 067	3 305	304	58	11

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

Källa: FAO. Databasuttag mars 2005.

Tabell 14.3 (forts.)

Land	Hästar	Nötkreatur	Svin	Får	Getter	Höns
Algeriet	44	1 540	6	18 700	3 200	125
Egypten	62	3 810	30	4 672	3 470	92
Etiopien	1 300	35 500	26	11 450	9 623	39
Kenya	2	11 500	332	7 700	11 000	28
Marocko	148	2 689	8	16 743	5 208	137
Nigeria	205	15 164	6 356	22 500	27 000	138
Sydafrika	270	13 600	1 620	29 100	6 850	142
Tanzania	–	17 704	455	3 521	12 556	30
Förenta staterna	5 300	96 100	59 554	6 321	1 200	1 950
Kanada	385	13 454	14 667	976	30	160
Mexico	6 260	30 800	18 100	6 560	9 500	540
Argentina	3 655	50 869	3 100	12 450	4 200	93
Brasilien	5 901	189 513	32 605	14 182	9 087	1 051
Chile	670	3 932	3 200	4 100	990	80
Peru	720	5 046	2 851	13 995	1 942	91
Indien	788	187 382	14 142	61 789	120 097	409
Irak	–	–	–	–	–	–
Iran	150	9 000	–	53 900	26 000	280
Japan	25	4 523	9 725	11	34	284
Kazakstan	1 019	4 560	1 230	9 920	1 353	24
Kina	8 090	103 468	469 809	143 793	172 921	3 981
Pakistan	300	23 300	–	24 600	52 800	155
Syrien	17	880	–	13 500	940	29
Turkiet	271	9 804	3	25 174	6 780	246
Australien	220	26 664	2 770	99 300	420	90
Nya Zeeland	77	9 656	380	39 250	155	18
Hela världen	55 486	1 331 549	950 949	1 024 710	765 311	16 147

Tabell 14.4

Animalieproduktion i olika länder 2003¹

Livestock production in different countries

Land	Köttproduktion (1 000-tals ton)			Antal mjölkkor, 1 000-tal	Mjölkkavkastning		Äggproduktion ³ 1 000-tals ton
	Nötkött ²	Får- och getkött	Gris-kött		Kg per djur	1 000-tals ton	
Sverige	136	4	288	403	7 955	3 206	92
Danmark	148	2	1 762	596	7 844	4 675	81
Finland	96	1	193	334	7 403	2 472	56
Island	4	9	6	26	4 169	108	3
Norge	83	25	106	278	5 655	1 572	48
Albanien	40	20	9	435	2 058	895	26
Belgien	275	4	1 029	572	5 944	3 400	179
Bosnien, Herzegovina	13	3	8	280	1 643	460	15
Bulgarien	53	46	250	410	2 900	1 189	88
Estland	13	–	40	116	5 290	612	15
Frankrike	1 631	138	2 321	4 074	6 042	24 614	988
Grekland	75	127	134	245	3 388	830	106
Irland	568	64	217	1 129	4 695	5 299	32
Italien	1 128	62	1 589	1 911	5 836	11 153	672
Kroatien	23	2	115	255	2 955	753	46
Lettland	21	–	37	205	3 842	786	30
Litauen	52	1	105	443	4 035	1 789	49
Luxemburg	18	–	13	41	6 584	267	–
Makedonien	6	5	10	93	2 097	195	18
Moldavien	22	2	44	279	2 042	570	38
Nederländerna	364	15	1 250	1 478	7 493	11 075	450
Polen	317	1	2 188	2 876	4 135	11 892	510
Portugal	105	26	329	331	5 798	1 919	126
Rumänien	185	68	533	1 695	2 863	4 852	332
Ryssland	2 000	138	1 679	11 077	2 979	33 000	2 040
Schweiz	139	7	234	695	5 592	3 887	38
Serbien, Montenegro	170	22	574	750	2 357	1 768	76
Slovakien	40	2	158	221	5 180	1 142	68
Slovenien	42	1	60	131	5 355	700	23
Spanien	703	250	3 190	1 168	5 209	6 085	685
Storbritannien	687	316	690	2 200	6 844	15 056	704
Tjeckien	104	1	409	460	5 756	2 646	167
Tyskland	1 226	46	4 239	4 356	6 508	28 350	814
Ukraina	723	17	631	4 621	2 887	13 340	649
Ungern	64	3	665	332	6 140	2 038	189
Vitryssland	217	3	290	1 800	2 602	4 683	156
Österrike	208	8	663	630	5 127	3 230	85

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

2) Inklusive buffelkött.

3) Hönsägg.

Källa: FAO. Databasuttag mars 2005.

Tabell 14.4 (forts.)

Land	Köttproduktion (1 000-tals ton)			Antal mjölkkor, 1 000-tal	Mjölkavkastning		Äggproduktion ³ 1 000-tals ton
	Nötkött ²	Får- och getkött	Gris-kött		Kg per djur	1 000-tals ton	
Algeriet	121	177	–	893	1 299	1 160	165
Egypten	601	109	3	1 860	1 397	2 598	200
Etiopien	304	66	1	7 300	199	1 450	38
Kenya	295	57	15	4 000	675	2 700	61
Marocko	150	120	1	1 350	926	1 250	230
Nigeria	280	241	200	1 800	240	432	460
Sydafrika	635	140	127	940	3 105	2 919	337
Tanzania	246	41	13	4 800	174	835	34
Förenta staterna	12 039	92	9 056	9 084	8 504	77 252	5 169
Kanada	1 171	15	1 952	1 075	7 328	7 880	392
Mexico	1 496	82	1 043	6 800	1 447	9 842	1 882
Argentina	2 621	61	150	2 000	4 099	8 197	263
Brasilien	7 231	109	3 059	20 000	1 166	23 315	1 550
Chile	190	18	386	1 570	1 382	2 170	116
Peru	145	39	86	635	1 930	1 226	182
Indien	2 940	709	490	38 800	987	38 300	2 155
Irak	–	–	–	–	–	–	–
Iran	302	455	–	4 000	1 250	5 000	585
Japan	495	–	1 274	1 210	6 942	8 400	2 506
Kazakstan	320	101	185	2 062	2 069	4 265	126
Kina	6 323	3 575	46 236	7 007	2 543	17 818	22 489
Pakistan	965	553	–	7 300	1 181	8 620	354
Syrien	47	189	–	460	2 565	1 180	166
Turkiet	292	311	–	5 600	1 699	9 514	792
Australien	2 073	611	420	2 052	5 188	10 646	152
Nya Zeeland	660	548	48	3 842	3 737	14 354	46
Hela världen	61 451	12 173	98 580	235 094	2 197	516 560	56 236

Tabell 14.5**Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar och dess andel av den totala förvärvsarbetande befolkningen i olika länder 2003¹***Economically active population in agriculture and subsidiary industries and its share of the total economically active population in different countries*

Land	Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar, 1 000-tals personer	I procent av den totala förvärvsarbetande befolkningen
Sverige	136	2,8
Danmark	98	3,4
Finland	124	4,8
Island	13	7,9
Norge	97	4,1
Albanien	745	46,3
Belgien	69	1,6
Bosnien, Herzegovina	79	4,0
Bulgarien	238	5,8
Estland	76	10,5
Frankrike	781	2,9
Grekland	730	15,2
Irland	156	9,2
Italien	1 158	4,6
Kroatien	144	6,9
Lettland	139	11,0
Litauen	191	10,8
Luxemburg	4	2,1
Makedonien	104	10,9
Moldavien	452	20,4
Nederländerna	227	3,1
Polen	4 073	20,2
Portugal	589	11,5
Rumänien	1 405	13,1
Ryssland	7 571	9,7
Schweiz	147	3,9
Serbien, Montenegro	893	17,5
Slovakien	249	8,3
Slovenien	15	1,5
Spanien	1 165	6,3
Storbritannien	501	1,7
Tjeckien	427	7,5
Tyskland	881	2,2
Ukraina	3 297	13,1
Ungern	454	9,6
Vitryssland	628	11,7
Österrike	169	4,5

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

Källa: FAO. Databasuttag mars 2005.

Tabell 14.5 (forts.)

Land	Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar, 1 000-tals personer	I procent av den totala förvärvsarbetande befolkningen
Algeriet	2 729	23,6
Egypten	8 535	31,5
Etiopien	25 056	81,1
Kenya	12 422	74,1
Marocko	4 285	33,8
Nigeria	15 178	30,6
Sydafrika	1 616	8,6
Tanzania	14 982	79,1
Förenta staterna	2 848	1,9
Kanada	362	2,1
Mexico	8 484	19,7
Argentina	1 458	9,1
Brasilien	12 404	15,0
Chile	987	14,9
Peru	3 048	28,9
Indien	273 515	58,3
Irak	618	8,7
Iran	6 485	25,2
Japan	2 309	3,4
Kazakstan	1 266	16,4
Kina	510 573	64,9
Pakistan	26 173	45,6
Syrien	1 599	26,6
Turkiet	14 779	44,1
Australien	439	4,4
Nya Zeeland	168	8,7
Hela världen	1 340 460	43,5

15 Industriproduktion m.m.

I kapitel 15 redovisas vissa uppgifter om jordbrukets leveranser av viktigare vegetabilie- och animalieprodukter samt vissa uppgifter om förädling vid kvarnar, slakterier och mejerier. Vidare redovisas kvantitets- och värdeuppgifter för jordbruksvaror och livsmedel enligt SCB:s statistik över industrins varuproduktion. Dessutom redovisas uppgifter om antalet sysselsatta inom livsmedelsindustrin och andra livsmedelsbranscher enligt SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik RAMS.

Sammanfattning

Kött och ägg

Nötkött (tabell 15.1)

Produktionen av nötkött uppgick 2004 till 137 800 ton, vilket var 1 % lägre än 2003. Knappt 43 % av produktionen härrörde från tjur. Slakten av stut, som representerar 12 % av den totala slakten, har mer än femdubblats sedan 1995, från 8 400 till 55 900 slaktkroppar. Generellt kan man säga att produktionen av storboskap i ton har varit relativt konstant de senaste åren med bara små variationer mellan åren.

Får och lamm (tabell 15.2)

Produktionen av får- och lammkött uppgick 2004 till totalt 3 800 ton, vilket var ungefär samma nivå som tidigare år. Av den totala produktionen utgjorde lammkött över 80 %. Sedan 1995 har produktionen av lammkött ökat med 17 % medan produktionen av fårkött minskat med 15 %.

Griskött (tabell 15.3)

Produktionen av griskött uppgick år 2004 till 294 500 ton vilket var 2 % högre än året innan. Antal slaktkroppar av svin hade sin lägsta nivå år 2001 men har nu åter börjat att stiga och uppgick år 2004 till 3,4 milj.

Fjäderfä (tabell 15.4)

Produktionen av fjäderfäkött uppgick år 2004

till 91 200 ton, vilket var knappt 7 % lägre än 2003. Slakten uppgick 2004 till 70 milj. djur, vilket var 14 % fler än 1995. Mellan 2003 och 2004 minskade slakten med 7 %.

Ägg (tabell 15.5)

Partihandelns invägning av ägg uppgick år 2004 till 75 000 ton vilket var en ökning med 11 % sedan 2003. Den totala produktionen 2004, där den produktion som inte passerar partihandeln ingår har också ökat. Ökningen var 10 % sedan 2003 efter flera år med minskad produktion.

Kött av ren och vilt (tabell 15.6)

Produktionen av kött av vilt uppgick år 2004 till 16 900 ton, vilket innebar en ökning med 6 % sedan 1995. Under samma period minskade produktionen av renkött med 35 %. Denna uppgick år 2004 till 1 500 ton vilket var samma nivå som året innan. Produktionen av renkött motsvarar endast 1 % av produktionen av nötkött. Motsvarande tal för viltköttet är 12 %.

Mjölk och mejeriprodukter

Antal mejerier och mjölkleverantörer (tabell 15.7)

Redovisningen i tabellen avser antal mejerier, antal mjölkleverantörer och kvantiteten invägd mjölk. Företagsvis redovisning är ej tillgänglig fr.o.m. år 1994. Mejeribranschen är under snabb omstrukturering. Antalet mjölkleverantörer har minskat successivt sedan åtskilliga år och upp-

gick år 2004 till ca 9 200, en minskning sedan 2000 med ca 24 %. Samtidigt har den invägda genomsnittliga leveransen per leverantör och dag ökat. Totalt invägdes 3 200 mkg mjölk år 2004. Per leverantör och dag var invägningen 956 kg, en ökning av medelinvägningen med 28 % sedan 2000. Mjölakens medelfetthalt har ökat med 0,07 procentenheter och mjölakens proteinhalten med 0,10 procentenheter sedan år 2000.

Mjölakens användning (tabell 15.8)

Av den totala invägningen användes 42 % till konsumtionsmjölkprodukter och 35 % till ostframställning år 2004. Användningen av mjölk till kondensmjölk har ökade med ca 20 % sedan 2000. Skum- och kärnmjölk till foder ökade med ca 57 % sedan 2000.

Produktion av mejerivaror (tabell 15.9)

Produktionen av mejerivaror och mjölkpulver har i stort sett varit oförändrad de senaste åren. Av den totala produktionen på 3,3 milj. ton står konsumtionsmjölk för 31 %.

Allmänt

Anställda m.m. inom livsmedelsindustrin (tabell 15.10)

Totalt år 2002 var det 640 000 anställda inom tillverkningsindustrin. Flest anställda hade slakterier och köttvaruindustri (13 500 personer) och brödindustri (11 600 personer). Även mejeriindustrin och dryckesvaruindustrin hade förhållandevis många anställda (8 500 respektive 6 200 personer).

Antalet anställda inom tillverkningsindustrin har ökat sedan 1995, med drygt 1 %. Det har dock skett en kraftig minskning inom slakteriindustrin där antalet anställda minskat med 12 %. Ökningen inom dryckesvaruindustrin har till stor del samband med en omklassificering av arbetsställen i bryggerinäringen

I tabellen redovisas även industrins förädlingsvärden per anställd. Högst förädlingsvärde per anställd redovisas för fodermedelsindustrin, kvarnproduktindustrin samt dryckesvaruindustrin.

Livsmedelsindustrins varuproduktion (tabell 15.11)

De värdemässigt viktigaste av industrins produkter på livsmedelsområdet tillhör segmenten kött- och köttvaror, mejerivaror och spannmålsprodukter. Av enskilda produktgrupper kan särskilt nämnas bakverk och bröd, mjölk och grädde (inkl. yoghurt), beredda köttprodukter, griskött samt drycker utan alkohol.

Förändringarna i produktionen sedan 1999 är förhållandevis små men en viss ökning i produktionsvärdena kan noteras med undantag av tobak. Produktionen av te, kakao och kryddor har ökat markant sedan 1999 och ligger på en ökning med 1 217 %. Produktionen av får-, lamm- och getkött har ökat med 573 %, fisk, kräft- och blötdjur med 73 % medan vinproduktionen går mot strömmen och har minskat med 51 %.

Livsmedelssektorns sysselsättning (tabell 15.12)

I tabellen redovisas antalet sysselsatta inom livsmedelssektorn enligt den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken. Statistik för livsmedelsindustrin som baseras på individdata ger i allmänhet högre tal än statistik som redovisas i **tabell 15.12** och som baseras på industristatistik. Detta beror bl.a. på att industristatistiken är begränsad till företag av viss storlek, se nedan. Avgränsningen av livsmedelssektorn baseras inte på några officiellt vedertagna kriterier utan kan ses som tillfällig eller provisorisk.

Det framgår att de flesta av sektorns knappt 328 000 sysselsatta återfinns inom restauranger (drygt 95 000 personer) och detaljhandel (85 000 personer). Livsmedelsindustrin sysselsätter totalt knappt 65 000 personer, de flesta inom bagerier och slakterier.

Primärproduktion inom jordbruk och fiske sysselsätter enligt tabellen ett förhållandevis litet antal av det totala antalet sysselsatta inom sektorn, ca 16 % (se dock nedan).

Kvinnorna dominerar i restauranger och detaljhandel medan de flesta sysselsatta inom industrin liksom inom primärproduktion och partihandel är män.

Om statistiken

Kött och ägg

Jordbruksverket redovisar varje år siffror avseende marknadsförd slakt i landet. Som underlag använder verket egna siffror avseende antalet slaktdjur och uppgifter om medelslaktvikter från Swedish Meats.

Vidare utför Jordbruksverket årligen beräkningar av den totala äggproduktionen. Beräkningarna baseras på uppgifter från partihandeln om invägningen av svenska ägg. Beräkningarna genomförs varje månad. Beräkningarna av äggproduktionen bygger på förutsättningen att 73 % av den totala äggproduktionen passerar partihandeln.

Jordbruksverkets beräkningar av produktionen av kött av ren och vilt bygger på verkets slaktstatistik respektive avskjutningsstatistik från Jägareförbundet och Naturvårdsverket.

Mjölk och mejeriprodukter

Uppgifter om mejerihanteringen lämnas i Svensk Mjölks statistik. I denna statistik ingår också uppgifter för mejerier som inte är anslutna till Svensk Mjölk. Med Svensk Mjölks uppgifter som grund beräknar Jordbruksverket den totala produktionen av mejerivaror och mjölkpulver.

Allmänt

Livsmedelsindustrin

Statistiska uppgifter om livsmedelsindustrin inhämtas fr.o.m. 1997 från den nya företagsstatistiken vid SCB. Företagsstatistiken är en årlig totalundersökning till vilken samtliga företag med minst 50 anställda enligt SCB:s Företagsregister är skyldiga att lämna uppgifter. För företag med färre än 50 anställda inhämtas uppgifter via administrativt material från Riksskatteverket. Företagsstatistiken ersätter de tidigare undersökningarna ”Finansstatistik för företag” och ”Industristatistik”.

I tabell 15.10 sker redovisning för åren 2001–2002 enligt Företagsstatistiken medan upp-

gifterna för åren före 1997 baseras på den tidigare industristatistiken. Industristatistiken omfattade företag med minst 10 anställda. För jämförbarhetens skull har här enbart uppgifter för företag med minst tio anställda tagits med även för åren 2001–2002.

Företagsstatistikens uppdelning av livsmedelsindustrin på olika delbranscher sker enligt Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI 92). Denna standard baseras på de vid företagets olika verksamhetsenheter producerade varornas branschtillhörighet enligt ett mestkriterium.

Livsmedelsindustrin enligt SNI innefattar även branscher som bara berör livsmedelsstatistiken i det avseendet att de förser livsmedelsproduktionen med insatsvaror. Vissa livsmedelsföretag ingår inte alls i industristatistiken, då de inte har någon egen produktion, t.ex. särskilda styckningsföretag och potatispackerier.

Bland annat innehåller SCB:s företagsstatistik för livsmedelssektorn uppgifter om antal anställda, förädlingsvärde, antal arbetstimmar, rörelseintäkter och -kostnader. Varustatistiken är fr.o.m. 1996 frikopplad från företagsstatistiken och redovisas i en egen undersökning (se nedan).

Livsmedelsindustrins varuproduktion

Fr.o.m. 1996 produceras varudata som följd av EU-krav i en egen undersökning, Industrins varuproduktion, frikopplad från företagsstatistiken. Statistiken ingår i en inom EU samordnad undersökning, PRODCOM (Produktionsstatistik inom Gemenskapen).

Produktionsstatistiken avser fr.o.m. 1997 företag med minst 20 anställda. Fram t.o.m. 1996 var gränsen 10 anställda. Genom olika modellantaganden och registerbearbetningar för företag med 10–19 anställda erhålles dock i det här avseendet jämförbarhet med den tidigare statistiken.

Produktionen i saluvärden av olika varor och varugrupper av livsmedel redovisas i **tabell 15.11**. Tabellen är ett aggregat för 1999–2003 avseende den produktion av drygt 600 varor i termer av åttasiffriga KN-koder. För när-

mare information om hur de olika varugrupperna avgränsats med KN-nummer hänvisas till bilaga 5. I huvudsak samma aggregering på varugrupper har använts som för utrikes-handelsstatistiken i kapitel 16, vilket förklarar varför någon produktion ej redovisas för vissa grupper. Antingen saknas produktion i Sverige eller också ligger den utanför industrin (vilket är fallet för t.ex. ris).

Eftersom statistiken på varunivå avser saluvärden och inte förädlingsvärden anses det inte meningsfullt att redovisa totaler i varustatistiken. Varor som produceras inom en viss industri kan vara insatsvaror inom andra industrier och skulle vid en totalredovisning komma att räknas dubbelt. Detta ”problem” är dock mindre för livsmedelsindustrin än för övrig tillverkningsindustri där slutprodukten i större utsträckning än inom livsmedelsindustrin utgörs av halvfabrikat. Viss uppmärksamhet krävs dock vid tolkningen av statistiken och vid bedömningar av den relativa betydelsen av produktionen av olika varor.

I **figur 15A** lämnas en redovisning av livsmedelsproduktionen i kvantiteter. Dock har inte sådana varugrupper tagits med där heterogeniteten bedömts vara för stor för att göra en summering till kvantiteter någorlunda meningsfull. Varugrupper för vilka kvantitetsredovisningen i statistiken för hela eller delar av varusortimentet varit ofullständig har tagits med till en del.

Sysselsättningen i livsmedelssektorn

I praktiskt taget all statistik som beskriver produktion och distribution av livsmedel inhämtas också uppgifter om sysselsättningen, t.ex. antal sysselsatta. Ett viktigt syfte med uppgifterna är att möjliggöra beräkningar av olika slags relationstal, t.ex. produktion per sysselsatt och mervärde per sysselsatt. Eftersom olika statistikmaterial inte alltid tas fram på samma sätt och inte alltid med sammanfallande definitioner och avgränsningar är det svårt att ”summera” statistiken till sammanfattande beskrivningar av sysselsättningen inom hela ”livs-

medelssektorn”. För sådana beskrivningar måste man därför utgå från ett övergripande material. Ett sådant material är SCB:s årliga registerbaserad arbetsmarknadsstatistik, RAMS (tidigare benämnt Årlig regional sysselsättningsstatistik, ÅRSYS). Uppgifterna i **tabell 15.12** har hämtats från RAMS i vilket landets samtliga förvärsarbetande personer fördelats på näringsgren. RAMS baseras för löntagare på skatteadministrationens kontrolluppgifter och för rörelseidkare på taxeringsuppgifter. Klassificering av de sysselsatta på näringsgren sker utifrån förhållandena under november månad räkningsåret. Information om bransch för det arbetsställe där personen är sysselsatt hämtas från Företagsdatabasen (FDB) vid SCB (tidigare Centrala företags- och arbetsställeregistret, CFAR) och redovisning sker enligt Standard för svensk näringsgrensindelning, SNI. Personer som både arbetat som löntagare och rörelseidkare hänförs i RAMS till den näringsgren som bedöms ha gett den högsta novemberinkomsten.

I tabell 15.12 redovisas antal sysselsatta i ”livsmedelssektorn” år 2002 och 2003 med näringsgrensgruppering enligt (se bilaga 4) SNI2002. Som sysselsatta räknas de som under november bedöms ha förvärsarbetat under minst fyra timmar (i genomsnitt en timme per vecka). Som förvärsarbete räknas inte normalt hushålls- och hemarbete eller arbete i den egna köksträdgården. Vidare har som förvärsarbetande inte räknats medhjälpande familjemedlemmar i familjens rörelse.

Till ”livsmedelssektorn” har i tabell 15.12 hänförts branscher som enligt beskrivningen i SNI yrkesmässigt hanterar livsmedel eller livsmedelsråvaror. SNI är emellertid utformad på ett sådant sätt att en entydig avgränsning av den tvärsektor vi vill kalla ”livsmedelssektorn” inte är möjlig. Exempelvis får vi inte med personer som arbetar med

- lejda livsmedelstransporter
- förpackningar till livsmedelsindustrin och handeln
- produktion av insatsvaror till jordbruket
- produktion av insatsvaror till livsmedelsindustrin

- livsmedelsförsäljning i t.ex. varuhus
- statlig administration av jordbruk och fiske
- branschens intresseorganisationer
- jordbruk som har sin huvudsakliga verksamhet i annan näringsgren.

Förutsättningarna för undersökningen har under senare år ändrats i en del avseenden vilket påverkar möjligheterna till tidsmässiga jämförelser. Detta beror på att ett förhållandevis stort antal personer inte kan hänföras till näringsgren genom att företaget eller arbetsstället inte återfunnits i FDB. År 1985 var antalet sådana personer totalt 172 315 (4,0 % av samtliga sysselsatta). År 2003 uppgick antalet till 61 500 (1,5 % av samtliga sysselsatta). Fram t.o.m. 1990 kunde en viss del av dessa personer hänföras till näringsgrenen jordbruk m.m. (21 000 personer år 1990), eftersom de konstaterats ha haft inkomst av jordbruksfastighet (varav en del verksamma enbart inom skogsbruk). Efter skatteomläggningen 1991 finns inte längre denna möjlighet.

Ändringar har också under årens lopp skett i reglerna för vilka företag som skall ingå i CFAR/FDB. Bl.a. har tidigare inte ingått företag som inte varit redovisningsskyldiga för mervärdesskatt. Fr.o.m. 1997 år dock alla företag mervärdesskattskyldiga från första kronan, dvs. registret omfattar numera samtliga juridiska och fysiska personer som bedriver något slag av affärsmässig verksamhet. Denna ändring har dock haft obetydlig effekt på antalet sysselsatta enligt RAMS.

Ändringarna i underlaget till RAMS försvårar möjligheterna till en beskrivning av den faktiska sysselsättningsutvecklingen inom "livsmedelssektorn" under en längre period. Därför lämnas i tabell 15.12 bara uppgifter för 2002 och 2003. Den underskattning av sysselsättningen som blir resultatet av att företag inte kunnat återfinnas i FDB bedöms vara störst för jordbruket. Enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU) 2003 är antalet sysselsatta inom jordbruket drygt 72 100 personer mot 51 200 i RAMS. Exempelvis arbetade enligt Lantbruksregistret (LBR) 81 000 personer mer än 450 timmar per år med jordbruk på företag med mer än 2,0 hektar åker år 2003. Av

dessa arbetade 58 500 mer än 900 timmar.

Annan publicering

Jordbruksverket publicerar fortlöpande uppgifter om jordbruksproduktionen vad gäller prisindex och priser inom livsmedelsområdet. Denna statistik finns tillgänglig på webben under rubriken "Statistik" och "Priser och prisindex".

Uppgifter om antal mejerier, invägd mjölk, mjölkens användning m.m. publiceras av Svensk Mjölk i den årliga publikationen "Mejeristatistik".

Uppgifter om antal arbetsställen, sysselsatta, produktionsvärde, förädlingsvärde, rörelseintäkter och -kostnader m.m. för olika näringsgrenar sker publicering i databaser i anslutning till SCB:s webbplats www.scb.se.

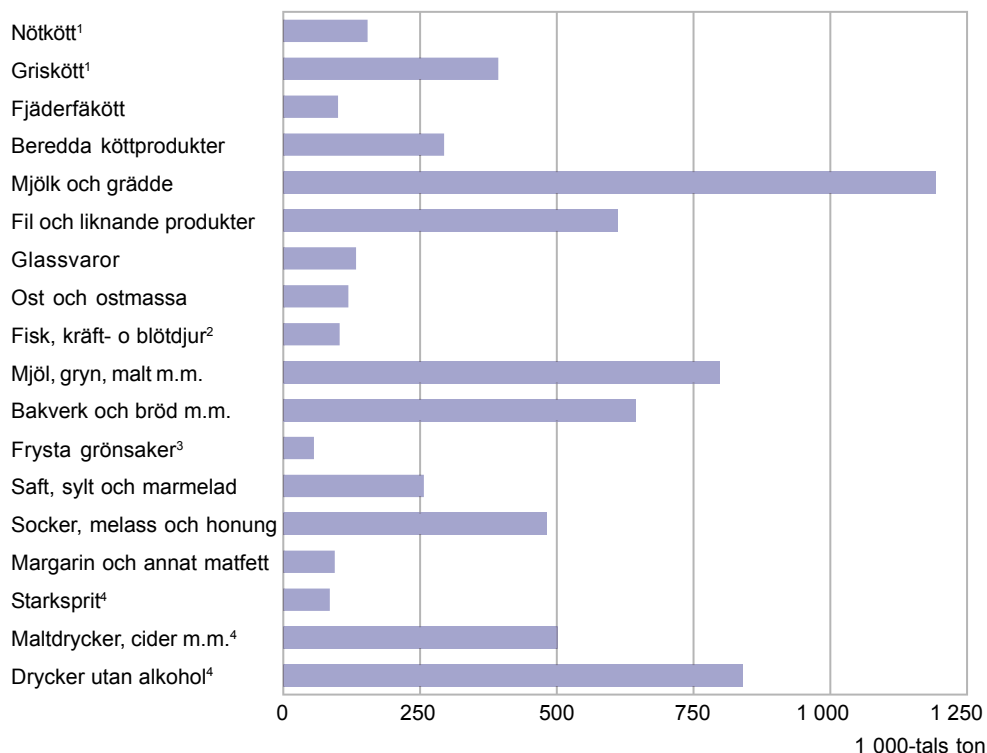
Uppgifter om industrins produktion av jordbruksvaror och livsmedel grupperade enligt KN-nomenklaturen, finns publicerade i databasen i anslutning till SCB:s webbplats www.scb.se.

I den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken vid SCB, RAMS, finns branschfördelad statistik enligt SNI92 och SNI2002 för landets samtliga yrkesverksamma. Grundtabellerna i RAMS finns samlade i det årliga sysselsättningspaketet AMPAK där uppgifter för län och kommun är tillgängliga.

Sysselsättningsuppgifter enligt arbetskraftsundersökningarna (AKU) redovisas varje månad, kvartal och helår i SCB:s Statistiska meddelanden. Senaste årsmedeltal återfinns i AM 12 SM 0501.

Statistik över jordbrukets sysselsättningsförhållanden 2003 har redovisats i Statistiska meddelanden JO 30 SM 0401.

SM-publikationerna är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s webbplats www.scb.se. Publikationerna för jordbruket kan också nås via Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se

Figur 15A**Industriproduktion av vissa livsmedel och livsmedelsvarugrupper 2003****1 000-tals ton***Industrial production of certain food products and groups of food products*

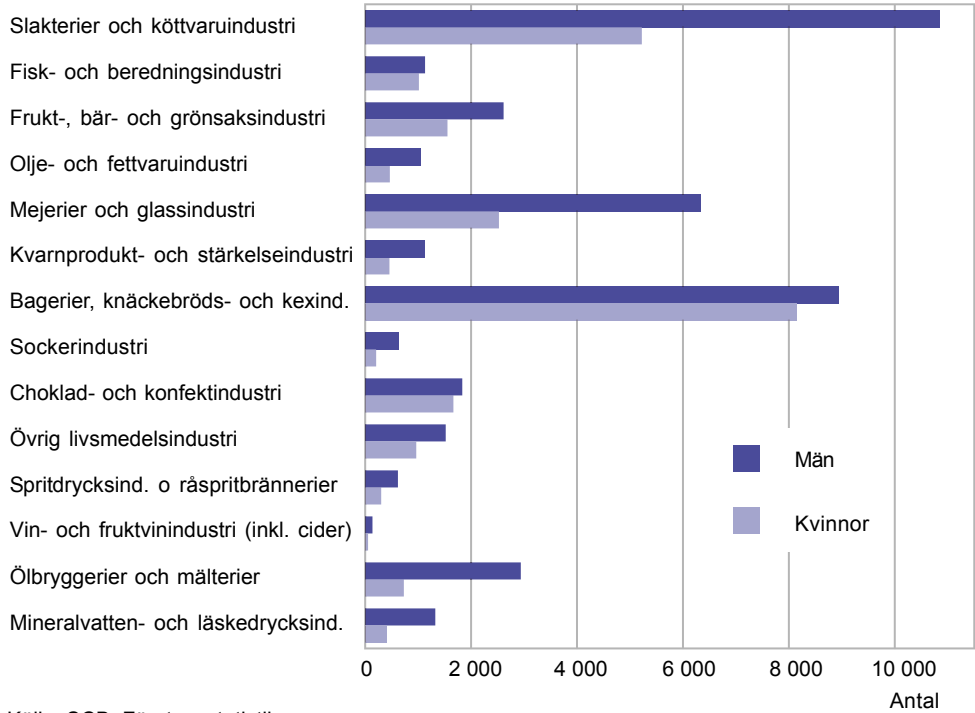
1) Exkl. visst saltat, torkat eller rökt kött av nöt resp. svin.

2) Inklusive beredning.

3) Exklusive potatis (även ångkokta i vatten, frysta).

4) Milj. liter.

Källa: SCB, Industrins varuproduktion.

Figur 15B**Antal sysselsatta inom livsmedelsindustrin 2003***Number of employees in food manufacturing*

Källa: SCB, Företagsstatistiken.

Tabell 15.1**Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av nötboskap 1995–2004¹***Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of cattle*

Antal slaktkroppar; slaktade kvantiteter	Kalv	Stut	Tjur	Kviga	Ko	Summa storboskap
<i>Antal slaktkroppar</i>						
Godkänd slakt						
2004	33 894	55 916	184 944	54 777	162 350	457 987
2003	31 571	49 055	187 354	52 321	165 460	454 190
2002	33 802	44 365	196 992	58 112	173 386	472 855
2001	34 284	39 251	199 433	54 651	170 651	463 986
2000	38 975	31 824	217 287	56 116	184 762	489 989
1995	29 930	8 419	234 308	52 179	206 779	501 685
<i>Slaktade kvantiteter (1 000-tals ton)</i>						
2004	4,58	16,60	59,14	14,56	47,54	137,84
2003	4,04	14,66	59,86	13,88	47,97	136,36
2002	4,16	13,33	63,49	15,49	50,00	142,31
2001	4,07	11,76	64,30	14,45	48,61	139,12
2000	4,38	9,42	69,63	14,40	51,99	145,43
1995	3,15	2,39	70,35	12,19	55,16	140,09

1) Hemslakt ingår inte i de redovisade talen.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.2**Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av får och lamm 1995–2004¹***Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of sheep and lambs*

Antal slaktkroppar; slaktade kvantiteter	Får	Lamm
<i>Antal slaktkroppar</i>		
Godkänd slakt		
2004	25 790	167 438
2003	25 336	166 737
2002	25 332	171 345
2001	27 205	170 221
2000	28 301	173 849
1995	32 727	155 903
<i>Slaktade kvantiteter (1 000-tals ton)</i>		
2004	0,71	3,09
2003	0,69	3,06
2002	0,69	3,17
2001	0,72	3,13
2000	0,73	3,18
1995	0,84	2,65

1) Hemslakt ingår inte i de redovisade talen.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.3
Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av svin 1995–2004¹

Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of pigs

Antal slaktkroppar; slaktade kvantiteter	Svin inkl. spädgris
<i>Antal slaktkroppar</i>	
Godkänd slakt 2004	3 364 834
2003	3 304 939
2002	3 282 118
2001	3 197 802
2000	3 251 100
1995	3 742 660
<i>Slaktade kvantiteter (1 000-tals ton)</i>	
2004	294,50
2003	287,53
2002	283,81
2001	275,87
2000	276,98
1995	308,81

1) Hemslakt ingår inte i de redovisade talen.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.5
**Partihandelns invägning och total produktion av ägg 1990–2004,
 1 000-tals ton**

Eggs delivered to wholesalers and total production

År	Invägning ¹	Total produktion ²
2004	75,0	102
2003	67,6	93
2002	68,3	94
2001	71,4	98
2000	65,1	100
1995	68,5	108
1990	79,4	122

1) Uppgiftsinsamlingen utökades i januari 2001, vilket från denna månad torde ha påverkat siffrorna med 10–12 % i höjande riktning.

2) Den totala äggproduktionen har beräknats under antagandet att ca 35 % t.o.m. år 2000 resp. ca 27 % fr.o.m år 2001 inte passerar partihandeln.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.4
Antal slaktkroppar, 1 000-tal och slaktade kvantiteter av kycklingar 1995–2004¹, 1 000-tal

Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of chickens

År	Kycklingar
<i>Antal slaktkroppar</i>	
Godkänd slakt 2004	69 628
2003	74 742
2002	77 383
2001	73 355
2000	68 617
1995	61 313
<i>Slaktade kvantiteter (1 000-tals ton)</i>	
2004	91,21
2003	97,90
2002	101,37
2001	96,10
2000	89,89
1995	73,58

1) Hemslakt ingår inte i de redovisade talen.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.6
Produktion av kött från ren och vilt¹
1990–2004, ton

Production of meat from reindeer and wild animals

År	Ren	Vilt
2004	1 500	16 900
2003	1 500	16 900
2002	1 700	16 800
2001	1 500	16 900
2000	1 400	17 600
1995	2 300	16 000
1990	2 600	22 000

1) Kött av hare, älg och annat vilt.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.7
Antal mejerier och mjölkleverantörer till dessa, vid mejerier
invägd mjölk, medelinvägning per dag och leverantör,
medelfetthalt samt medelproteinhalt 1990–2004¹

Number of dairies and suppliers, weight of delivered milk, and average content of fat and protein

År	Antal mejerier ¹	Antal mjölkleverantörer ²	Invägd mjölk, 1 000-tals ton	Medelinvägning per leverantör och dag, kg	Medelfetthalt, %	Medelproteinhalt, %
2004	39	9 228	3 229	956	4,25	3,38
2003	43	9 853	3 206	892	4,22	3,35
2002	42	10 557	3 226	837	4,17	3,32
2000	50	12 168	3 297	742	4,18	3,28
1995	57	17 176	3 243	517	4,33	3,34
1990	71	24 786	3 432	379	4,31	3,36

1) Antal mejerier den 31 december respektive år.

2) Årsmedeltal av antal leverantörer per månad.

Källa: Svensk Mjölk.

Tabell 15.8**Användning av vid mejerier invägd mjölk 1990–2004, 1 000-tals ton***Disposition of milk delivered to dairies*

År	Konsumtions- mjölkprodukter ¹	Ost	Smör m.m.	Mjölk- pulver ²	Kondens- mjölk m.m.	Skum- och kärnmjölk till foder ³	Svinn m.m. ⁴	Summa invägning
2004	1 362	1 129	51	522	113	42	10	3 229
2003	1 368	1 183	48	432	97	40	38	3 206
2002	1 364	1 204	46	412	124	38	38	3 226
2000	1 381	1 212	49	480	119	27	29	3 297
1995	1 393	1 215	55	440	91	23	26	3 243
1990	1 432	1 093	74	697	89	29	18	3 432

1) Inkl. syrade produkter.

2) Exklusive återblandat pulver.

3) Inklusiva blandat pulver.

4) Inklusiva lagerförändringar, export och import ej förpackad mjölk.

Källa: Svensk Mjölk.

Tabell 15.9**Produktion av mejerivaror och mjölkpulver 1995–2004, 1 000-tals ton***Dairy production and production of milk powder*

År	Produktion av mejerivaror						Total mjölk- produk- tion
	Konsum- tions- mjölk	Syrad mjölk m.m.	Grädde	Smör ¹	Ost	Mjölk- pul- ver ²	
2004	1 009	263	90	52	118	51	3 275
2003	1 012	266	91	49	125	43	3 253
2002	1 022	268	93	48	128	40	3 274
2001	1 021	260	100	49	125	47	3 339
2000	1 024	261	96	49	127	49	3 348
1995	1 057	252	89	53	129	36	3 304

1) Inkl. smördel i annat matfett.

2) Inkl. kärnmjölkspulver.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.10

Antal arbetsställen, antal sysselsatta och förädlingsvärden inom livsmedels- och dryckesvaruindustrin. Branschindelning enligt SNI 92

Number of establishments, employees and value added in foodstuffs and beverages manufacturing. Division into branches according to SNI 92

SNI 92	Tillverknings- industri	Varav						
		Livsme- dels- och dryckes- varu- industri	Slakterier och köttvaru- industri	Fisk- och fiskbered- nings- industri	Frukt-, bär- och grönsaks- industri	Olje- och fettvaru- industri	Mejerier och glass- industri	Kvarn- produkt- och stärkelse- industri
	15-37	151-160	151	152	153	154	155	156
Antal arbetsställen								
2002	9 585	908	182	37	61	8	92	30
2001	9 703	891	173	41	55	9	88	31
2000	9 692	909	185	42	59	7	97	30
1999	9 366	926	188	41	55	6	94	34
1998	9 330	947	191	40	50	7	103	36
1997	9 106	898	194	42	40	4	97	35
1996	8 707	837	190	44	43	7	76	35
1995	8 510	853	204	47	48	6	76	33
Antal anställda								
2002	640 248	56 110	13 540	1 552	4 601	1 520	8 457	1 277
2001	660 563	56 355	13 444	1 657	4 825	1 418	8 538	1 281
2000	658 546	55 891	12 795	1 593	3 582	1 522	8 595	1 183
1999	662 045	57 765	13 412	1 599	3 466	1 427	8 702	1 281
1998	663 314	58 691	13 654	1 661	3 238	1 494	9 018	1 349
1997	637 139	57 788	13 964	1 691	3 060	1 366	8 617	1 233
1996	637 119	58 341	14 068	1 778	3 386	1 474	8 859	1 266
1995	633 210	60 188	15 368	1 753	3 760	1 413	8 709	1 045
Förädlingsvärde, mkr								
2002	376 465	32 732	5 657	816	2 670	1 166	4 307	1 223
2001	360 770	31 018	5 462	791	2 701	1 501	3 979	1 122
2000	389 903	30 318	4 943	649	1 809	1 268	4 437	918
1999	373 674	29 405	4 709	686	1 715	897	3 884	873
1998	355 749	28 703	4 881	687	1 578	996	3 669	905
1997	332 827	28 807	4 980	678	1 453	892	3 403	915
1996	291 918	27 483	4 305	617	1 544	1 013	4 263	812
1995	307 953	24 335	4 737	550	1 435	925	2 974	711
Förädlingsvärde per anställd, tkr								
2002	588	583	418	526	580	767	509	957
2001	546	550	406	477	560	1 059	466	876
2000	592	542	386	407	505	833	516	776
1999	564	509	351	429	495	629	446	681
1998	536	489	357	414	487	667	407	671
1997	522	498	357	401	475	653	395	742
1996	458	471	306	347	456	687	481	641
1995	486	404	308	314	382	655	341	680

1) Ökningen av antalet arbetsställen 1997 och 1998 har samband med en omklassificering av verksamhetsenheter inom bryggerinäringen.

Källa: SCB, Företagsstatistiken.

Tabell 15.10 (forts.)

	Foder- medels- industri	Övrig livsme- dels- och tobaks- varu- industri	Varav Bagerier, knäcke- bröds- och kexindustri	Choklad- och kon- fekt- industri samt socker- tillverkning	Dryckes- varu- industri ¹	Varav Ölbryg- gerier	Mineral- vatten och läske- drycks- industri
SNI 92	157	158+160	1581-82	1583-1584	159	1596	1598
Antal arbetsställen							
2002	27	389	300	39	82
2001	27	380	300	41	87
2000	21	381	294	38	87
1999	24	384	292	38	100	47	42
1998	29	388	294	42	103	46	42
1997	19	390	299	41	77	42	26
1996	22	387	298	39	33	14	10
1995	21	385	296	37	33	12	12
Antal anställda							
2002	746	18 206	11 635	3 790	6 211
2001	673	18 561	11 636	3 969	5 958
2000	594	20 187	11 583	4 225	5 840
1999	653	21 379	11 827	4 423	5 846	2 253	2 724
1998	862	21 353	11 842	4 894	6 062	2 257	2 861
1997	538	21 396	11 631	4 920	5 923	2 409	2 668
1996	623	22 545	12 112	4 985	4 342	1 926	1 494
1995	751	22 852	12 522	4 952	4 537	1 847	1 654
Förädlingsvärde, mkr							
2002	767	10 557	4 846	2 569	5 570
2001	470	10 057	4 596	2 714	4 936
2000	373	11 257	4 541	2 675	4 664
1999	548	12 095	4 360	2 870	3 999	1 081	1 457
1998	616	11 408	4 343	3 163	3 962	1 520	1 146
1997	302	11 979	4 224	2 997	4 286	1 244	1 910
1996	431	11 009	3 973	1 516	3 489	1 202	1 358
1995	480	9 357	3 643	1 448	3 166	753	1 374
Förädlingsvärde per anställd, tkr							
2002	1 028	580	417	678	897
2001	698	542	395	684	828
2000	628	558	392	633	799
1999	839	566	369	649	684	480	535
1998	715	534	367	646	654	673	401
1997	561	560	363	609	724	516	716
1996	692	488	328	304	804	624	909
1995	639	409	291	292	698	408	831

Tabell 15.11**Industrins produktion av jordbruksvaror och livsmedel 1999–2003, milj. kr***Industrial production of agricultural products and foodstuffs*

SITC		1999	2000	2001	2002	2003
01	Kött och köttvaror					
	Nötkött	5 078	5 092	5 055	5 312	5 061
	Griskött	9 002	9 091	9 819	10 223	8 827
	Får-, lamm- och getkött	22	85	77	139	146
	Fjäderfäkött	1 468	1 659	2 068	2 030	2 084
	Övrigt kött inkl. vilt	92	101	125	131	151
	Beredda köttprodukter	8 091	7 686	8 417	10 003	9 537
02	Mejeriprodukter och ägg					
	Mjök, grädde, yoghurt m.m.	11 100	11 533	11 438	11 749	12 063
	Smör o. andra smörfettsprodukter	1 729	1 683	1 803	1 738	1 744
	Glassvaror	1 728	1 723	1 687	1 916	2 278
	Ost och ostmassa	4 681	4 510	4 291	4 453	4 573
	Ägg och äggalbuminer	156	146	161	172	198
03	Fisk-, kräft- o. blötdjur m.m.					
	Fisk, kräft- o. blötdjur	349	396	503	577	604
	Beredningar av fisk, kräft o. blötdjur	2 121	2 020	2 383	2 799	2 594
04	Spannmål o. varor därav					
	Spannmål (exkl. ris)	1	2	1	1	1
	Mjöl, gryn, malt m.m.	1 855	1 855	1 798	2 149	2 157
	Ris	0	0	0	0	2
	Bakverk, bröd m.m.	9 863	10 143	10 551	13 009	13 279
	Okokt pasta	227	216	220	193	180
	Övriga beredn. av spannmål o. mjöl	1 271	1 341	1 367	1 502	1 888
05	Frukt och grönsaker					
	Färska o. kyllda grönsaker	21	20	8	29	30
	Frysta grönsaker	758	753	763	888	819
	Torkade grönsaker	72	69	93	95	110
	Övriga frukt o. grönsaker, tillf. konserverade, färska, kyllda, frysta, torkade	0	0	0	0	0
	Beredda potatisprodukter	1 108	1 114	1 195	1 205	1 228
	Övriga beredningar av grönsaker	629	675	763	866	961
	Färsk, kylld, torkad frukt, bär o. nötter	6	3	7	5	3
	Fryst frukt o. bär	164	153	165	106	103
	Saft, sylt o. marmelad	1 907	1 819	1 923	2 355	2 330
	Övriga beredningar av frukt o. bär	53	45	66	71	88
06	Socker, sockervaror m.m.					
	Socker melass o. honung	2 657	2 631	2 833	2 915	2 520
	Sockerkonfektyrer	1 585	1 826	1 532	1 664	1 814
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.					
	Kaffe o. kaffeersättningar	3 160	2 995	2 686	3 034	2 663
	Choklad o. kakaoberedningar	2 916	3 094	3 047	3 206	2 803
	Te, kakao o. kryddor	12	31	31	44	155
08	Djurfoder¹	4 590	4 390	4 846	5 754	6 975
09	Diverse livsmedelsprodukter					
	Soppor, såser och buljonger	2 113	2 248	2 216	2 411	2 366
	Margarin o. annat matfett ²	1 788	1 661	1 461	1 578	1 236
	Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	744	620	625	638	716
	Övriga livsmedel	1 570	1 421	1 275	1 485	1 516
11	Drycker					
	Starksprit	3 423	4 023	4 793	4 594	4 518
	Vin	406	333	166	215	198
	Övriga drycker med alkohol	3 816	3 900	3 930	4 022	4 034
	Drycker utan alkohol	4 307	4 514	5 098	5 169	5 110
12	Tobak	2 439	2 411	2 553	1 766	1 901
22	Oljeväxtfrön o. oljehaltiga nötter	0	5	5	5	5
4	Oljor och fetter	1 576	1 508	1 808	2 405	2 467

1) Exkl. oljekakor och andra fasta återstoder från utvinning av veg. fetter eller oljor av raps- el. rybsfrön med låg halt av erukasyra för åren 1999–2001 (KN 230641).

2) Exkl. blandningar av flytande feta vegetabiliska fetter, ätbara, med en mjölkfetthalt av ≤ 10 viktprocent åren 1999–2002 (KN 15179091).

Källa: SCB, Industrins varuproduktion.

Tabell 15.12

Sysselsatta minst en timme per vecka i november inom olika livsmedelsbranscher 2002 och 2003 enligt SNI 2002

Number of employed persons at least one hour/week in different branches of the food sector according to SNI 2002

SNI 2002		2002	
		Totalt	Andel kvinnor, procent
01	Jordbruk, jakt och service i anslutning härtill	52 943	23,8
01.1-3, 9 (exkl. 01.122, 124, 228, 251, 253)	Jordbruk m.m. (växtodling, djurskötsel, blandat jordbruk, småbruk) ¹	45 080	22,6
01.4	Service till jordbruk utom veterinärverksamhet	7 407	31,6
01.251, 253	Renskötsel och biodling	414	15,9
01.5	Jakt och viltvård (inkl. service)	42	11,9
05	Fiske m.m.¹	1 191	8,2
05.01	Fiske	951	5,3
05.02 (exkl. 05.025)	Vattenbruk	240	20,0
15	Livsmedels- och dryckesvaruindustri	66 026	37,0
15.1	Slakterier och köttvaruindustri	15 297	32,6
15.2	Fisk- och fiskberedningsindustri	2 239	48,8
15.3	Frukt-, bär- och grönsaksindustri	4 152	38,6
15.4	Olje- och fettvaruindustri	1 772	31,8
15.5	Mejerier och glassindustri	8 936	28,8
15.6	Kvarnprodukt- och stärkelseindustri	1 593	27,4
15.81, 82	Bagerier, knäckebröds- och kexindustri	17 223	48,3
15.83	Socketindustri	894	24,7
15.84	Choklad- och konfektindustri	3 380	49,5
15.85-89	Övrig livsmedelsindustri	3 649	39,3
15.91, 92	Spritdrycksindustri och råspritsbrännerier	875	34,5
15.93-95	Vin- och fruktvinindustri (inkl. cidertillverkning)	222	25,2
15.96, 97	Ölbryggerier och mälterier	2 143	21,4
15.98	Mineralvatten- och läskedrycksindustri	3 651	20,1
51	Parti- och agenturhandel utom med motorfordon	29 922	29,0
51.11, 17	Agenturhandel med jordbruksråvaror, levande djur, livsmedel m.m.	753	37,8
51.21, 23	Partihandel med spannmål, utsäde, djurfoder, levande djur	3 421	30,9
51.3 exkl. 51.35	Partihandel med livsmedel och drycker	25 748	28,4
52	Detaljhandel utom med fordon, reparation av hushållsartiklar och personliga artiklar	86 364	70,4
52.11	Detaljhandel med brett sortiment, mest livsmedel, drycker och tobak	74 516	71,1
52.2 exkl. 52.26	Specialiserad butikshandel med livsmedel och drycker	11 848	65,8
55	Hotell-, restaurang- och cateringverksamhet m.m.	93 564	56,1
55.101, 3, 4	Hotell-, restaurang- och barverksamhet (exkl. hotell utan restaurang)	85 519	54,9
55.5	Drift av personalmatsalar, catering och centralköksverksamhet	8 045	68,3
	Summa livsmedelssektor	330 010	48,2
	Ej specificerad verksamhet	80 689	47,3
	Samtliga näringsgrenar	4 147 174	47,9

1) Medhjälpande familjemedlemmar ingår inte. Personliga företagare som också har en anställning klassificeras på näringsgren efter störst inkomst.

Källa: SCB, RAMS.

Tabell 15.12 (forts.)

SNI 2002		2003	
		Totalt	Andel kvinnor, procent
01	Jordbruk, jakt och service i anslutning härtill	51 224	23,6
01.1-3, 9 (exkl. 01.122, 124, 228, 251, 253)	Jordbruk m.m. (växtodling, djurskötsel, blandat jordbruk, småbruk) ¹	43 892	22,6
01.4	Service till jordbruk utom veterinärverksamhet	6 892	31
01.251, 253	Renskötsel och biodling	396	16,2
01.5	Jakt och viltvård (inkl. service)	44	13,6
05	Fiske m.m.¹	1 215	8,2
05.01	Fiske	979	5,7
05.02 (exkl. 05.025)	Vattenbruk	236	18,6
15	Livsmedels- och dryckesvaruindustri	64 778	36,6
15.1	Slakterier och köttvaruindustri	16 073	32,5
15.2	Fisk- och fiskberedningsindustri	2 147	47,3
15.3	Frukt-, bär- och grönsaksindustri	4 169	37,3
15.4	Olje- och fettvaruindustri	1 523	30,6
15.5	Mejerier och glassindustri	8 864	28,5
15.6	Kvarnprodukt- och stärkelseindustri	1 587	28,9
15.81, 82	Bagerier, knäckebröds- och kexindustri	17 078	47,7
15.83	Sockerindustri	837	24,9
15.84	Choklad- och konfektindustri	3 499	47,6
15.85-89	Övrig livsmedelsindustri	2 485	38,8
15.91, 92	Spritdrycksindustri och råspritsbrännerier	923	32,9
15.93-95	Vin- och fruktvinindustri (inkl. cidertillverkning)	193	28,5
15.96, 97	Ölbryggerier och mälterier	3 668	19,9
15.98	Mineralvatten- och läskedrycksindustri	1 732	23,5
51	Parti- och agenturhandel utom med motorfordon	30 502	28,1
51.11, 17	Agenturhandel med jordbruksråvaror, levande djur, livsmedel m.m.	758	38,0
51.21, 23	Partihandel med spannmål, utsäde, djurfoder, levande djur	3 210	30,6
51.3 exkl. 51.35	Partihandel med livsmedel och drycker	26 534	27,5
52	Detaljhandel utom med fordon, reparation av hushållsartiklar och personliga artiklar	84 963	69,9
52.11	Detaljhandel med brett sortiment, mest livsmedel, drycker och tobak	73 381	70,2
52.2 exkl. 52.26	Specialiserad butikshandel med livsmedel och drycker	11 582	65,4
55	Hotell-, restaurang- och cateringverksamhet m.m.	95 223	55,2
55.101, 3, 4	Hotell-, restaurang- och barverksamhet (exkl. hotell utan restaurang)	86 772	53,9
55.5	Drift av personalmatsalar, catering och centralköksverksamhet	8 451	68,1
	Summa livsmedelssektor	327 905	47,6
	Ej specificerad verksamhet	61 520	48,7
	Samtliga näringsgrenar	4 095 047	48,0

16 Import och export av jordbruksvaror och livsmedel

Kapitel 16 innehåller statistik om import och export av jordbruksvaror och livsmedel. Uppgifter lämnas i enlighet med den avgränsning av varuområdet som Jordbruksverket tillämpat i sin redovisning av utrikeshandeln. Statistik lämnas i värden men i vissa redovisningar även i kvantiteter. Uppgifter lämnas också om viktigaste handelspartner.

Flertalet tabeller grundas på uttag från Sveriges Statistiska Databaser i april 2005. Detta förklarar smärre avvikelser från Jordbruksverkets motsvarande redovisningar, vilka baseras på uttag senare under året.

Sammanfattning

Import

Jordbruksvaror och livsmedel (tabell 16.1, 16.2 och 16.6)

Sverige importerade jordbruksvaror och livsmedel för drygt 56 miljarder kr. under 2004. Värdet i löpande priser ökade därmed med 6 % sedan föregående år. Totalt ökade värdet av den totala importen med 8 % 2004 jämfört med föregående år. Av den totala importen utgjorde jordbruksvaror och livsmedel 8 % år 2004.

Importen kom under 2004 till knappt 71 % från övriga EU-länder. De viktigaste avsändningsländerna i den svenska importen av jordbruksvaror och livsmedel under 2004 var Danmark, Norge, Nederländerna, och Tyskland.

Till betydande del består importen av produkter som antingen inte produceras alls i Sverige eller som Sverige har liten produktion av t.ex. vin, bananer och kaffe. Sålunda var produktgruppen frukt och köksväxter den värdemässigt största under 2004 då den representerade närmare en fjärdedel av den totala importen av jordbruksvaror och livsmedel. Fisk,

kräft- och blötdjur svarade för 17 %, drycker för 10 % och kaffe, te, kakao m.m. för 7 %. Kött och köttvaror hade också en stor betydelse (10 %) och fortsätter att öka från år till år.

Förändringarna för olika varugrupper var relativt små jämfört med 2003. Undantag var dock fisk, kräft- och blötdjur som ökade med 12 % samt mejeriprodukter och ägg som ökade med 12 % sedan 2003. Sedan 1999 har värdet på importen av tobak fördubblats.

Levande djur (tabell 16.4)

Den svenska importen av husdjur har värdemässigt liten omfattning (18 milj. kr år 2004). Importvärdet minskade med 9 % mellan 2003 och 2004.

Förädlade livsmedel (tabell 16.5)

Av den totala importen av jordbruksvaror och livsmedel utgjorde förädlade livsmedel omkring 61 %. De värdemässigt största produktgrupperna i denna import var drycker, kött och köttvaror samt grönsaker, frukt o. bär, färska, frysta m.m. Importen av förädlade livsmedel ökade med omkring 5 % jämfört med 2003.

Export

Jordbruksvaror och livsmedel (tabell 16.1, 16.2 och 16.7)

Under 2004 exporterade Sverige jordbruksvaror och livsmedel för knappt 31 miljarder kr, vilket innebar att exportvärdet i löpande priser ökade med 10 % sedan föregående år.

Jordbruksvaror och livsmedel utgjorde år 2004 omkring 3 % av den totala varuexporten. Andelen har legat på denna nivå sedan 1996.

Exporten gick till 60 % till länder inom EU. EU-ländernas andel har varit ungefär densamma alla år sedan 1995, första året för Sveriges medlemskap i unionen. Åren närmast före EU-inträdet var EU-ländernas andel i exporten mellan 40 och 50 %.

De viktigaste exportmarknaderna bland EU-länderna var Danmark, Finland, Tyskland, Frankrike och Italien. Dessa fem länder tog tillsammans emot 43 % av Sveriges export av jordbruksvaror och livsmedel. De mest betydande produktgrupperna i exporten var fisk, kraft- o. blötdjur m.m. (22 %) samt drycker (17 %).

De i särklass viktigaste landsmarknaderna utanför EU var USA och Norge. Tillsammans tog dessa länder emot drygt en fjärdedel av den svenska exporten av jordbruksvaror och livsmedel. Drygt 70 % av exporten till USA utgjordes av drycker.

Levande djur (tabell 16.4)

Exporten av husdjur uppgick år 2004 till ca 93 milj. kr, en ökning med 35 % sedan år 2003. Husdjursexporten utgörs till 65 % av fjäderfå.

Förädlade livsmedel (tabell 16.5)

Exporten av förädlade livsmedel har i värde-termer ökat med drygt 5 % sedan 2003. Drycker är den livsmedelsgrupp som står för den värde- mässigt största andelen av exporten av förädlade livsmedel, cirka en tredjedel. Vodkan representerade år 2004 knappt en fjärdedel av den totala exporten av förädlade livsmedel mot knappt 21 % 1999. Export av beredningar av spannmål, mjöl m.m. motsvarar 14 % av värdet av exporten av förädlade livsmedel. Här ingår bakverk och bröd som står för drygt 7 % av

exportvärdet för förädlade livsmedel.

Om statistiken

Allmänt

Underlaget till utrikeshandelsstatistiken var fram t.o.m. 1994 i sin helhet de uppgifter, som företagen lämnade till Tullverket om import och export av varor. Uppgifterna lagrades fortlöpande inom Tulldatasystemet, ur vilket SCB vid givna tidpunkter kunde göra uttag för framställning av statistik. Fr.o.m. 1995, då Sverige blev medlem i EU, tillämpas ett nytt system för utrikeshandelsstatistiken, det s.k. Intrastat-systemet (se nedan).

Statistiken avser bl.a. varukod, nettovikt, värde och ursprungs- respektive bestämmelse-land. Statistikens utformning och innehåll är sedan länge uppbyggda av internationella rekommendationer för att ge internationell handelsstatistik, som är jämförbar mellan länder.

Tidsmässig jämförbarhet

Genom Sveriges inträde i EU ändrades på ett genomgripande sätt förutsättningarna för utrikeshandelsstatistiken. Från år 1995 inhämtas för EU-länderna uppgifter på blankett direkt från exportörer och importörer (det s.k. Intrastat-systemet). Samtidigt med denna ändring måste inskränkningar göras i det bestånd av företag som lämnar statistikuppgifter. Mindre företag, företag vars varuhandel med EU som understiger 1,5 milj. kr per år, behöver sålunda inte lämna uppgifter. Vidare uppträder bortfall av uppgiftslämnare, vilket betyder att särskild bortfallskorrigerings måste göras. Sådan korrigerings, som även innefattar korrigerings för att de minsta företagen inte ingår, är enbart möjlig på viss aggregerad nivå, dvs. den kan inte göras för enskilda varor och länder.

En annan konsekvens av EU-medlemskapet är att uppgiften om ursprungsland för importen påverkats. För den del av importen, som fr.o.m. 1995 införs från ett annat EU-land, finns endast uppgift om avsändande medlemsland. Det här betyder att Sveriges import från EU inte kan redovisas efter om varan har sitt ur-

sprung inom eller utom EU. För import från land utanför EU, som slutligt tullbehandlats i Sverige, finns liksom tidigare uppgift om ursprungsland för varan. Importens fördelning på länder kan alltså inte jämföras bakåt till tiden före EU-medlemskapet. Uppgiften om varuexporten per land är däremot, i det här avseendet, oförändrad jämfört med tidigare.

Sedan 1988 har i den svenska statistiken skett gruppering på varor enligt den internationellt överenskomna varunomenklaturen HS (Harmonized Commodity Description and Coding System). Genom EU-medlemskapet följer Sverige från 1995 det inom EU tillämpade KN-systemet (Kombinerade Nomenklaturen). Detta system bygger på HS men saknar den i Sverige använda sjunde HS-siffran. Även varuredovisningen påverkas således av EU-medlemskapet.

Varje år sker av olika anledningar revideringar av tulltaxan, dvs. av KN-systemet, på det sättet att en vara som år t redovisats under kod a redovisas år t+1 under kod b. Som regel sker dessa revideringar på 8-siffrig KN-nivå vilket betyder att varor som redovisas på 4- eller 6-siffernivå inte påverkas. I de fall en varugrupp i respektive tabell omfattat specificeringar på koder som ändrats, har målsättningen varit att, för att få tidsmässig jämförbarhet, hålla samman grupperna så att samma vara i tidsserierna inte återfinns i olika varugrupper under perioden. Utgångspunkten för grupperingen har alltid varit grupptillhörigheten det senaste året.

I utrikeshandelsstatistiken sker också gruppering av varor enligt SITC (Standard International Trade Classification), en varuklassificering utarbetad av FN. I SITC-redovisningen på tvåsiffernivå (**tabell 16.1**) har korrigerings för bortfall m.m. gjorts för att ge jämförbarhet med statistiken för tidigare år. I bilaga 5 lämnas mer detaljerad information om de olika varuindelningssystemen.

Värdeuppgifterna avser löpande priser i svenska kronor. Importvärdet hänför sig till det värde till vilket godset är köpt (inberäknat omkostnader) fritt gränsen eller cif importhamn. Exportvärdet anges fob, dvs. till det värde till

vilket godset är köpt av importören (inberäknat omkostnader) fritt gränsen eller fob utförselhamn.

Det bör understrykas att övergången till uppgiftsinsamling enligt Intrastat lett till ökad osäkerhet i utrikeshandelsstatistiken. Främst sammanhänger detta med att insamlade uppgifter inte avser den totala importen respektive exporten av varor. Det bör också nämnas att 2003 och 2004 års statistik, som redovisas i detta kapitel, är preliminär.

Beträffande sambandet mellan insamlade värden i tabellerna **16.2** – **16.7** och totala värden i **tabell 16.1** hänvisas till faktarutan och tabblån på sid. **262**.

Eftersom bortfallet i statistiken enbart hänför sig till handeln med länder inom EU blir uppgifterna för EU-länderna i tabellerna 16.6 och 16.7 något underskattade.

Förädlade livsmedel

Med förädlade livsmedel i **tabell 16.5** avses livsmedel som kräver ingen eller endast liten ytterligare förädling före försäljning till konsument eller storhushåll. Avgränsningen av varuområdet är baserad i stora delar på den definition som utformats av *Food from Sweden*. *Food from Sweden* är en styrgrupp i vilken ingår representanter för staten, Exportrådet, LRF och livsmedelsindustrin. Styrgruppens uppgift är att med hjälp av statlig finansiering främja svensk export av livsmedel. Jordbruksverket har för styrgruppens räkning vissa år producerat statistik över exporten av förädlade livsmedel enligt den avgränsning av varuområdet som skett i tabellen.

Annan publicering

Utrikeshandelsstatistiken publiceras i Sveriges statistiska databaser (SSD) som kan nås via SCB:s webbplats www.scb.se. Redovisningen består till största delen av insamlade värden, dvs. utan korrigerings för svarsbortfall och för att de minsta företagen inte är representerade i statistiken.

SCB sammanställer i serien Statistiska meddelanden serie HA såväl insamlade som för

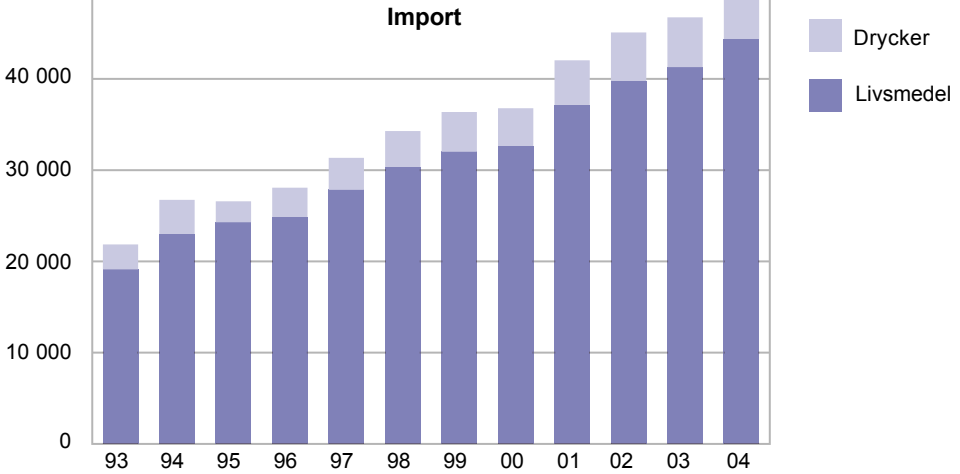
svarsbortfall m.m. korrigerade uppgifter för utrikeshandeln, senast i HA 22 SM 0503 ”Utrikeshandel. Export och import på varor och länder. Januari–december 2004”. Bortfallskorrigering görs dock bara för varugrupper på 2-siffrig SITC-nivå och ej för olika länder.

Jordbruksverket sammanställer varje år en särskild publikation över utrikeshandeln med jordbruksvaror och livsmedel, senast i ”Sveriges utrikeshandel med jordbruksvaror och livsmedel 2001–2003”, Rapport 2005:6. Uppgifterna i detta kapitel följer i allt väsentligt, vad gäller varuavgränsning m.m., mönstret i denna publicering.

Figur 16A**Import och export av livsmedel och drycker 1993–2004, milj. kr***Imports and exports of foodstuffs and beverages*

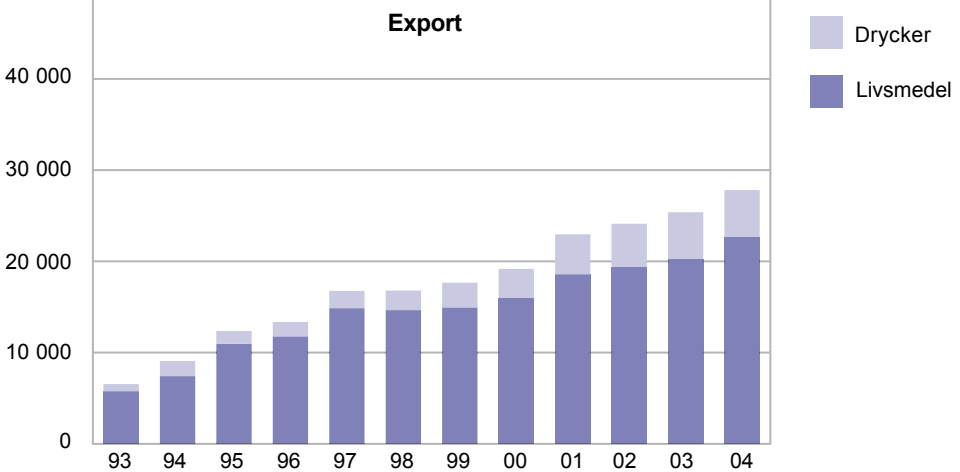
Milj. kr

50 000

Milj. kr

50 000

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Uppgifterna i tabell 16.1 baseras på *totala värden*, dvs. korrigerig har skett för bortfall av uppgiftslämnare och för att de minsta företagen ej lämnar uppgifter till statistiken. Övriga tabeller visar *insamlade värden* dvs. någon korrigerig enligt ovan har ej skett. Det här betyder att lägre värden redovisas för olika varugrupper och totalt i dessa tabeller än i tabell 16.1. I sammanställningen nedan visas med hur mycket insamlade värden i tabellerna 16.2–16.7 i *genomsnitt* skulle behöva räknas upp för att kompensera för bortfallet och förbättra jämförbarheten mellan år.

Korrigeringsfaktorer för att kompensera för bortfallet i insamlade värden. Faktorerna är enbart beräknade på uppgifter som redovisats i kronor och är bara direkt tillämpliga på 2-siffernivån i SITC

SITC	1999	2000	2001	2002	2003	2004	
Import							
00	Levande djur	1,16	1,18	1,10	1,15	1,07	1,11
01	Kött och köttvaror	1,09	1,04	1,04	1,03	1,03	1,05
02	Mejeriprodukter och ägg	1,08	1,06	1,03	1,03	1,02	1,02
03	Fisk, kräft- o.blötdjur m.m.	1,04	1,02	1,02	1,01	1,01	1,01
04	Spannmål o.varor därav	1,05	1,06	1,03	1,03	1,02	1,03
05	Frukt och köksväxter	1,05	1,03	1,03	1,02	1,02	1,02
06	Socket, sockervaror m.m.	1,09	1,07	1,04	1,02	1,03	1,05
07	Kaffe, te, kakao m.m.	1,04	1,03	1,03	1,03	1,03	1,04
08	Djurfoder	1,05	1,05	1,04	1,03	1,02	1,03
09	Diverse livsmedel	1,09	1,05	1,03	1,03	1,02	1,02
11	Drycker	1,07	1,04	1,02	1,02	1,02	1,02
12	Tobak och tobaksvaror	1,06	1,01	1,01	1,00	1,00	1,00
22	Oljefrön, oljehaltiga nötter	1,04	1,01	1,01	1,01	1,00	1,01
4	Oljor och fetter	1,07	1,04	1,04	1,04	1,02	1,02
	Summa import	1,06	1,04	1,03	1,02	1,02	1,02
Export							
00	Levande djur	1,22	1,14	1,14	1,07	1,15	1,11
01	Kött och köttvaror	1,05	1,07	1,07	1,04	1,03	1,03
02	Mejeriprodukter och ägg	1,04	1,04	1,03	1,03	1,03	1,03
03	Fisk, kräft- o.blötdjur m.m.	1,06	1,03	1,03	1,02	1,01	1,01
04	Spannmål o.varor därav	1,03	1,03	1,02	1,02	1,01	1,02
05	Frukt och köksväxter	1,10	1,08	1,08	1,05	1,04	1,04
06	Socket, sockervaror m.m.	1,06	1,04	1,05	1,02	1,03	1,04
07	Kaffe, te, kakao m.m.	1,03	1,02	1,01	1,02	1,01	1,03
08	Djurfoder	1,09	1,07	1,09	1,05	1,06	1,05
09	Diverse livsmedel	1,03	1,02	1,02	1,01	1,01	1,02
11	Drycker	1,02	1,01	1,02	1,01	1,01	1,01
12	Tobak och tobaksvaror	1,04	1,03	1,02	1,01	1,01	1,02
22	Oljefrön, oljehaltiga nötter	1,11	1,05	1,11	1,10	1,05	1,11
4	Oljor och fetter	1,02	1,01	1,01	1,00	1,00	1,00
	Summa export	1,04	1,03	1,03	1,02	1,02	1,02

Tabell 16.1

Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 1999–2004, milj. kr.

Varugruppering enligt SITC

Imports and exports of agricultural products and foodstuffs. Specification according to SITC

SITC	1999	2000	2001	2002*	2003*	2004*
Import						
00 Levande djur ¹	122	167	171	107	148	143
01 Kött och köttvaror	3 388	3 921	4 392	4 980	5 299	5 861
02 Mejeriprodukter och ägg	1 911	1 892	2 285	2 690	2 920	3 274
03 Fisk, kraft- o. blötdjur m.m.	6 080	6 611	7 707	7 874	8 454	9 517
04 Spannmål o.varor därav	2 608	2 497	3 054	3 229	3 153	3 448
05 Frukt och köksväxter	10 129	9 757	11 013	11 761	12 125	12 414
06 Socker, sockervaror m.m.	1 336	1 414	1 644	1 824	1 783	1 754
07 Kaffe, te, kakao m.m.	3 904	3 791	3 793	3 952	3 896	4 080
08 Djurfoder	1 876	2 052	2 290	2 159	2 074	2 102
09 Diverse livsmedel	2 653	2 705	3 257	3 451	3 658	3 980
11 Drycker	4 365	4 199	4 890	5 332	5 445	5 694
12 Tobak och tobaksvaror	1 034	973	1 090	2 055	2 172	1 947
22 Oljefrön, oljehaltiga nötter	514	443	678	538	578	589
4 Oljor och fetter	1 314	1 104	1 200	1 465	1 736	1 693
Totalt jordbruksvaror och livsmedel	41 234	41 525	47 465	51 417	53 442	56 495
Därav EU-länder ² , %	68,3	68,0	69,7	71,0	72,0	70,9
All varuimport	569 650	668 056	656 222	651 208	673 419	729 038
Därav EU-länder ² , %	67,2	64,4	65,6	66,2	66,2	66,1
Export						
00 Levande djur ¹	108	110	104	117	159	219
01 Kött och köttvaror	1 020	821	1 015	1 084	1 168	1 280
02 Mejeriprodukter och ägg	1 646	1 813	1 971	1 642	1 688	2 212
03 Fisk, kraft- o. blötdjur m.m.	3 750	4 277	4 917	5 119	5 658	6 688
04 Spannmål o.varor därav	2 835	3 233	4 066	3 604	4 202	4 054
05 Frukt och köksväxter	1 033	1 028	1 283	1 619	1 732	1 903
06 Socker, sockervaror m.m.	693	772	844	884	689	898
07 Kaffe, te, kakao m.m.	1 646	1 698	1 931	1 981	2 085	2 087
08 Djurfoder	291	287	294	299	326	361
09 Diverse livsmedel	2 335	2 304	2 536	3 354	3 046	3 471
11 Drycker	2 706	3 234	4 401	4 839	5 115	5 226
12 Tobak och tobaksvaror	224	277	329	321	193	249
22 Oljefrön, oljehaltiga nötter	27	37	31	27	28	44
4 Oljor och fetter	944	984	1 161	1 646	1 841	2 028
Totalt jordbruksvaror och livsmedel	19 257	20 875	24 882	26 535	27 929	30 721
Därav EU-länder ² , %	59,5	56,9	56,5	57,1	59,3	60,0
All varuexport	702 732	804 559	806 604	805 930	823 949	900 630
Därav EU-länder ² , %	57,5	54,8	52,8	53,1	53,1	53,6

1) Inklusive andra djur än husdjur inom jordbruket.

2) Siffrorna baserade på icke bortfallssorterade data.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken och Jordbruksverket.

Tabell 16.2**Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 1999–2004, milj. kr, insamlade värden¹***Imports and exports of agricultural products and foodstuffs, collected data*

SITC	Import	1999	2000	2001	2002	2003*	2004* ²
00	Levande djur	105	142	156	93	138	129
01	Kött och köttvaror	3 110	3 761	4 237	4 818	5 150	5 603
	Nöt- o. kalvkött	1 031	1 040	974	1 227	1 491	1 642
	Griskött	922	1 282	1 346	1 533	1 550	1 638
	Får-, lamm- o. getkött	108	110	168	164	198	169
	Fjäderfäkött	242	453	685	704	740	893
	Övrigt kött inkl. vilt	89	105	131	129	101	87
	Beredningar av kött	718	772	933	1 061	1 069	1 174
02	Mejeriprodukter och ägg	1 772	1 793	2 210	2 612	2 868	3 200
	Mjolk, grädde, yoghurt m.m.	228	190	338	497	634	771
	Smör o. andra smörfettsprodukter	4	3	7	27	19	30
	Glassvaror	205	233	235	298	326	383
	Ost och ostmassa	1 256	1 258	1 503	1 645	1 722	1 870
	Ägg och äggalbuminer	79	108	128	144	166	146
03	Fisk-, kräft- o. blötdjur m.m.	5 856	6 456	7 570	7 759	8 355	9 396
	Fisk, kräft- o. blötdjur	4 527	5 101	6 002	6 183	6 714	7 803
	Beredningar av fisk, kräft- o. blötdjur	1 329	1 355	1 568	1 576	1 642	1 593
04	Spannmål o. varor därav	2 474	2 361	2 952	3 130	3 086	3 361
	Spannmål (exkl. ris)	281	224	317	334	177	212
	Mjöl, gryn, malt m.m.	100	75	110	123	126	112
	Ris	277	282	304	306	333	336
	Bakverk o. bröd m.m.	948	980	1 294	1 406	1 421	1 647
	Okokt pasta	231	199	257	273	298	306
	Övriga beredn. av spannmål o. mjöl	636	601	669	689	731	748
05	Frukt och grönsaker	9 638	9 460	10 689	11 545	11 923	12 172
	Färska o. kylda grönsaker	2 141	2 278	2 657	2 769	2 980	2 944
	Frysta grönsaker	291	296	398	428	419	397
	Torkade grönsaker	139	118	138	145	119	119
	Övriga frukt o. grönsaker, tillf konserverade, färska, kylda, frysta, torkade	33	30	37	99	37	28
	Beredda potatisprodukter	411	363	407	472	498	634
	Övriga beredningar av grönsaker	840	768	858	951	1 000	947
	Färsk, kylad, torkad frukt, bär o. nötter	3 966	3 934	4 389	4 751	4 980	5 203
	Fryst frukt o. bär	249	217	243	259	283	343
	Saft, sylt o. marmelad	952	920	934	1 057	1 008	916
	Övriga beredningar av frukt o. bär	617	533	629	612	599	639
06	socker, sockervaror m.m.	1 224	1 323	1 582	1 780	1 732	1 676
	Socker, melass o. honung	334	403	424	456	413	435
	Sockerkonfektyrer	890	920	1 158	1 325	1 318	1 240
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.³	3 763	3 679	3 690	3 853	3 797	3 935
	Kaffe o. kaffeersättningar ³	2 074	1 890	1 649	1 580	1 480	1 562
	Choklad o. kakaoberedningar	951	1 047	1 295	1 471	1 518	1 555
	Te, kakao o. kryddor	738	743	746	802	799	818
08	Djurfoder	1 793	1 964	2 208	2 105	2 029	2 042
09	Diverse livsmedelsprodukter	2 438	2 574	3 148	3 355	3 583	3 887
	Soppor, såser och buljonger	670	704	817	872	965	1 047
	Margarin o. annat matfett	68	73	122	137	286	360
	Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	237	279	341	407	432	516
	Övriga livsmedel	1 464	1 517	1 868	1 939	1 900	1 965
11	Drycker	4 063	4 051	4 779	5 227	5 350	5 601
	Starksprit	829	732	844	974	927	1 100
	Vin	2 437	2 461	2 869	3 074	3 126	3 003
	Övriga drycker med alkohol	391	383	424	452	503	627
	Drycker utan alkohol	406	475	643	727	794	872
12	Tobak o. tobaksvaror	974	968	1 084	2 046	2 168	1 942
22	Oljefrön o. oljehaltiga nötter	496	438	673	530	575	580
4	Oljor och fetter	1 231	1 065	1 152	1 412	1 700	1 663
	Totalt	38 939	40 036	46 130	50 263	52 454	55 187

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken och Jordbruksverket.

Tabell 16.2 (forts)

SITC	Export	1999	2000	2001	2002	2003*	2004*2
00	Levande djur	89	96	91	109	137	197
01	Kött och köttvaror	969	765	948	1 046	1 139	1 247
	Nöt- o. kalvkött	82	84	80	81	99	125
	Griskött	511	290	385	392	454	561
	Får-, lamm- o. getkött	2	6	7	6	8	8
	Fjäderfäkött	41	64	102	85	92	89
	Övrigt kött inkl. vilt	73	73	92	101	83	74
	Beredningar av kött	260	248	282	380	402	389
02	Mejeriprodukter och ägg	1 580	1 751	1 918	1 600	1 640	2 155
	Mjolk, grädde, yoghurt m.m.	356	493	565	331	367	734
	Smör o. andra smörfettsprodukter	381	390	476	360	380	473
	Glassvaror	269	226	286	322	322	313
	Ost och ostmassa	473	552	516	465	442	506
	Ägg och äggalbuminer	100	91	75	123	129	129
03	Fisk-, kräft- o. blötdjur m.m.	3 554	4 138	4 757	5 011	5 585	6 601
	Fisk, kräft- o. blötdjur	2 923	3 457	4 029	4 205	4 831	5 850
	Beredningar av fisk, kräft- o. blötdjur	631	682	728	806	754	751
04	Spannmål o. varor därav	2 745	3 142	3 989	3 546	4 146	3 984
	Spannmål (exkl. ris)	1 100	1 344	1 823	1 137	1 628	1 211
	Mjöl, gryn, malt m.m.	224	268	293	314	327	398
	Ris	9	12	14	15	12	8
	Bakverk o. bröd m.m.	1 212	1 322	1 591	1 750	1 855	2 069
	Okokt pasta	8	6	13	16	21	20
	Övriga beredn. av spannmål o. mjöl	191	190	256	315	303	280
05	Frukt och grönsaker	935	955	1 188	1 546	1 671	1 829
	Färska o. kylida grönsaker	63	57	106	110	175	174
	Frysta grönsaker	198	200	247	271	257	248
	Torkade grönsaker	18	14	11	25	42	32
	Övriga frukt o. grönsaker, tillf konserverade, färska, kylida, frysta, torkade	2	2	2	3	3	3
	Beredda potatisprodukter	65	58	71	78	85	130
	Övriga beredningar av grönsaker	99	80	104	224	187	196
	Färsk, kyld, torkad frukt, bär o. nötter	183	189	285	466	541	562
	Frost frukt o. bär	181	226	223	199	198	250
	Saft, sylt o. marmelad	99	97	106	130	137	164
	Övriga beredningar av frukt o. bär	28	31	33	39	46	70
06	Socker, sockervaror m.m.	657	741	805	866	667	867
	Socker, melass o. honung	239	335	464	544	325	473
	Sockerkonfektyrer	418	406	341	322	342	394
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.	1 603	1 668	1 907	1 947	2 071	2 034
	Kaffe o. Kaffeesättningar	376	360	361	416	409	418
	Choklad o. kakaoberedningar	1 105	1 135	1 358	1 381	1 499	1 464
	Te, kakao o. kryddor	123	173	188	151	163	153
08	Djurfoder	266	268	269	283	307	345
09	Diverse livsmedelsprodukter	2 266	2 258	2 484	3 307	3 012	3 412
	Soppor, säser och buljonger	409	433	498	550	576	591
	Margarin o. annat matfett	998	934	895	619	370	531
	Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	234	191	223	292	321	415
	Övriga livsmedel	625	700	868	1 847	1 745	1 875
11	Drycker	2 650	3 197	4 326	4 803	5 085	5 178
	Starksprit	2 330	2 857	3 919	4 322	4 488	4 461
	Vin	41	48	44	73	214	273
	Övriga drycker med alkohol	113	138	97	125	113	171
	Drycker utan alkohol	166	153	266	283	270	273
12	Tobak o. tobaksvaror	216	268	323	316	190	243
22	Oljefrön o. oljehaltiga nötter	24	35	28	25	26	40
4	Oljor och fetter	925	972	1 152	1 639	1 837	2 018
	Totalt	18 478	20 255	24 184	26 045	27 514	30 150

1) Se faktaruta på sid. 262.

2) Databasuttag april 2005.

3) KN 21.01.1119 är ej med i "Essenser och konc. av kaffe m.m." fr.o.m. 1998. 21.01.1119 = Extrakter, essenser och koncentrat, med en torrs substans på basis av kaffe av < 95 viktprocent.

Tabell 16.3

Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 1999–2004, 1 000-tals ton, insamlade värden¹
Imports and exports of agricultural products and foodstuffs, collected data

SITC	Import	1999	2000	2001	2002	2003*	2004* ²
00	Levande djur	0,4	0,7	0,5	0,5	0,5	0,5
01	Kött och köttvaror	99,9	121,7	121,8	149,6	165,6	174,4
	Nötkött	31,9	33,3	31,7	46,1	55,7	56,5
	Griskött	30,1	42,4	36,9	43,8	45,9	46,9
	Får-, lamm- o. getkött	3,8	3,8	4,6	4,3	5,3	4,3
	Fjäderfäkött	8,4	15,1	19,2	22,0	24,3	29,5
	Övrigt kött inkl. vilt	3,1	3,3	4,2	3,4	3,0	2,7
	Beredda köttprodukter	22,7	23,8	25,1	29,9	31,3	34,6
02	Mejeriprodukter och ägg	90,8	90,0	106,0	126,9	161,8	178,8
	Mjölk, grädde, yoghurt m.m.	30,5	26,7	41,3	53,9	79,3	88,4
	Smör o. andra smörfettsprodukter	0,2	0,1	0,2	1,0	0,7	1,1
	Glassvaror	10,4	12,0	12,7	14,8	17,2	22,0
	Ost och ostmassa	39,0	39,1	40,7	45,2	51,0	55,5
	Ägg och äggalbuminer	10,7	12,0	11,1	12,0	13,7	11,9
03	Fisk-, kräft- o. blötdjur m.m.	183,3	194,6	207,8	219,8	269,8	315,7
	Fisk, kräft- o. blötdjur	139,3	149,3	161,7	173,7	220,3	265,8
	Beredningar av fisk, kräft- o. blötdjur	44,0	45,2	46,1	46,1	49,5	49,8
04	Spannmål o. varor därav	393,6	343,7	436,6	498,8	373,1	398,6
	Spannmål (exkl. ris)	187,5	153,2	215,1	261,6	124,9	139,0
	Mjöl, gryn, malt m.m.	43,1	21,9	31,9	37,7	35,4	28,1
	Ris	39,2	40,8	43,5	45,6	52,6	55,5
	Bakverk, bröd m.m.	55,1	58,8	71,3	77,5	79,6	93,2
	Okokt pasta	31,3	32,8	38,8	40,1	44,1	44,6
	Övriga beredn. av spannmål o. mjöl	37,4	36,3	36,0	36,3	36,5	38,2
05	Frukt och grönsaker	1 203,4	1 212,5	1 251,6	1 353,2	1 385,9	1 443,4
	Färska o. kylda grönsaker	289,8	287,8	328,0	324,3	337,5	364,0
	Frysta grönsaker	36,7	37,6	43,2	49,2	53,5	51,0
	Torkade grönsaker	17,7	7,5	9,3	10,4	8,1	9,5
	Övriga frukt o. grönsaker, tillf konserverade, färska, kylda, frysta, torkade	3,0	1,5	1,6	50,0	4,6	4,2
	Beredda potatisprodukter	50,8	55,7	55,2	63,3	65,3	75,0
	Övriga beredningar av grönsaker	96,8	97,2	98,5	107,1	113,0	112,9
	Färsk, kylad, torkad frukt, bär o. nötter	550,4	572,0	546,6	573,2	623,3	649,2
	Frost frukt o. bär	20,6	18,0	20,2	21,3	21,4	23,4
	Saft, sylt o. marmelad	92,5	95,6	104,8	111,2	114,2	108,8
	Övriga beredningar av frukt o. bär	45,2	39,7	44,2	43,2	44,9	45,5
06	Socket, sockervaror m.m.	160,6	160,3	155,5	157,2	152,6	156,6
	Socket, melass o. honung	121,2	118,1	106,2	96,1	91,8	99,5
	Socketkonfektyrer	39,4	42,2	49,3	61,1	60,8	57,1
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.³	148,7	146,5	159,5	167,8	166,8	180,7
	Kaffe o. kaffeersättningar ³	94,1	85,9	91,9	97,3	97,1	106,6
	Choklad o. kakaoberedningar	29,6	33,2	39,3	43,6	44,5	46,7
	Te, kakao o. kryddor	24,9	27,5	28,3	26,9	25,2	27,4
08	Djurfoder	851,2	882,2	851,4	808,1	795,8	708,0
09	Diverse livsmedelsprodukter	97,4	101,8	114,3	132,7	166,8	192,9
	Soppor, såser och buljonger	39,0	41,6	44,2	48,5	58,5	65,5
	Margarin o. annat matfett	6,7	7,6	10,9	15,1	32,7	41,0
	Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	16,2	20,3	24,1	29,4	32,4	36,5
	Övriga livsmedel	35,4	32,3	35,1	39,8	43,1	49,9
11	Drycker	271,0	266,1	288,2	317,3	370,9	405,9
	Starksprit	19,3	16,0	18,4	21,2	20,9	25,5
	Vin	128,1	119,5	113,9	127,0	162,5	126,5
	Övriga drycker med alkohol	61,2	57,9	56,7	55,0	63,8	103,0
	Drycker utan alkohol	62,4	72,7	99,2	114,1	123,6	150,8
12	Tobak	13,5	11,3	11,2	20,9	15,0	16,8
22	Oljeväxtfrön o. oljehaltiga nötter	258,0	212,8	267,5	187,2	259,9	254,1
4	Oljor och fetter	211,1	202,7	221,4	311,2	383,4	360,6

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken och Jordbruksverket.

Tabell 16.3 (forts.)

SITC	Export	1999	2000	2001	2002	2003*	2004**
00	Levande djur	3,5	2,1	1,5	1,7	2,1	3,4
01	Kött och köttvaror	71,8	49,6	54,2	52,4	61,9	66,4
	Nötkött	6,0	4,6	3,5	3,5	3,7	4,4
	Griskött	43,7	18,8	21,3	24,7	30,0	35,0
	Får-, lamm- o. getkött	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2
	Fjäderfäkött	11,4	15,8	19,1	10,7	14,3	13,4
	Övrigt kött inkl. vilt	1,2	1,2	1,4	1,6	1,3	1,1
	Beredda köttprodukter	9,5	9,1	8,8	11,7	12,5	12,4
02	Mejeriprodukter och ägg	95,4	97,1	100,8	87,3	92,3	124,3
	Mjolk, grädde, yoghurt m.m.	39,7	44,3	48,8	34,9	40,0	62,7
	Smör o. andra smörfettsprodukter	16,4	17,7	18,9	17,1	18,1	23,5
	Glassvaror	16,8	12,3	12,8	16,6	16,2	16,7
	Ost och ostmassa	16,6	18,5	16,9	13,4	13,3	16,3
	Ägg och äggalbuminer	6,0	4,4	3,5	5,2	4,7	5,0
03	Fisk-, kräft- o. blötdjur m.m.	226,0	264,0	264,1	263,2	278,6	321,7
	Fisk, kräft- o. blötdjur	203,0	240,7	240,1	239,7	255,5	298,6
	Beredningar av fisk, kräft- o. blötdjur	23,0	23,4	24,0	23,4	23,1	23,1
04	Spannmål o. varor därav	1 489,7	1 490,9	1 703,1	1 139,2	1 650,9	1 334,2
	Spannmål (exkl. ris)	1 302,9	1 286,1	1 498,6	917,4	1 413,5	1 054,0
	Mjöl, gryn, malt m.m.	115,3	129,8	115,6	124,1	133,8	173,1
	Ris	1,1	1,2	1,4	1,5	1,3	0,9
	Bakverk, bröd m.m.	59,5	63,9	74,1	79,8	86,5	91,8
	Okokt pasta	1,0	0,7	1,0	1,4	1,5	1,3
	Övriga beredn. av spannmål o. mjöl	9,9	9,2	12,4	15,0	14,2	13,2
05	Frukt och grönsaker	98,9	90,2	109,3	146,7	171,2	171,2
	Färska o. kylta grönsaker	11,3	10,8	18,1	14,3	22,2	23,2
	Frysta grönsaker	25,5	26,1	30,0	33,1	33,2	31,4
	Torkade grönsaker	4,1	1,9	0,7	7,6	18,0	9,9
	Övriga frukt o. grönsaker, tillf. konserverade, färska, kylta, frysta, torkade	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1
	Beredda potatisprodukter	5,6	5,2	5,2	5,2	4,8	7,5
	Övriga beredningar av grönsaker	6,3	5,0	5,8	12,0	10,8	10,0
	Färsk, kylt, torkad frukt, bär o. nötter	24,2	21,2	27,2	48,8	58,0	60,7
	Fryst frukt o. bär	12,9	11,6	13,3	12,9	11,9	13,9
	Saft, sylt o. marmelad	7,1	6,5	6,8	10,1	8,7	10,2
	Övriga beredningar av frukt o. bär	1,9	1,8	2,1	2,6	3,2	4,1
06	socker, sockervaror m.m.	106,3	131,1	133,9	156,7	115,7	154,1
	Socker, melass o. honung	89,4	113,9	119,2	143,6	101,5	139,1
	Sockerkonfektyrer	16,9	17,2	14,7	13,1	14,2	15,1
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.	49,7	53,6	58,9	62,3	65,4	61,9
	Kaffe o. kaffeersättningar	8,8	8,6	9,1	12,1	12,7	12,9
	Choklad o. kakaoberedningar	39,1	42,7	47,2	48,1	50,4	46,7
	Te, kakao o. kryddor	1,8	2,3	2,7	2,2	2,3	2,4
08	Djurfoder	95,2	87,0	79,8	80,6	88,3	109,6
09	Diverse livsmedelsprodukter	169,4	154,0	146,8	138,3	116,6	139,1
	Soppor, säser och buljonger	17,2	17,8	18,9	20,6	22,0	19,4
	Margarin o. annat maffett	116,6	102,3	94,5	73,1	46,6	65,4
	Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	14,8	11,3	11,0	15,6	19,0	23,1
	Övriga livsmedel	20,6	22,7	22,4	29,0	29,0	31,2
11	Drycker	105,5	101,9	108,6	116,3	123,5	138,1
	Starksprit	55,8	62,7	63,2	65,4	73,4	76,8
	Vin	1,4	1,4	1,8	2,8	6,7	8,2
	Övriga drycker med alkohol	21,1	18,9	12,3	12,7	10,3	16,2
	Drycker utan alkohol	27,3	18,9	31,2	35,4	33,1	36,9
12	Tobak	3,4	3,8	4,0	3,9	1,1	1,3
22	Oljväxtfrön o. oljehaltiga nötter	6,0	10,9	6,4	3,3	3,7	7,2
4	Oljor och fetter	161,9	184,9	196,8	251,7	287,3	310,3

1) Se faktaruta sid. 262.

2) Databasuttag april 2005.

3) KN 21.01.1119 är ej med i "Essenser och konc. av kaffe m.m." fr.o.m. 1998. 21.01.1119 = Extrakter, essenser och koncentrat, med en torrsbstans på basis av kaffe av < 95 viktprocent.

Tabell 16.4**Import och export av husdjur 1999–2004, ton, 1 000-tals kr samt antal djur, insamlade värden¹***Imports and exports of livestock, collected data*

KN-kod		1999	2000	2001	2002	2003*	2004* ²
	Import						
	Ton						
01.02	Nötkreatur	2	2	1	0	7	0
01.03	Svin	2	0	0	0	0	0
01.04	Får och getter	0	0	0	0	0	0
01.05	Fjäderfä	10	6	4	6	8	8
	Tkr						
01.02	Nötkreatur	90	241	42	0	422	122
01.03	Svin	157	0	0	0	27	0
01.04	Får och getter	0	0	0	0	0	0
01.05	Fjäderfä	10 861	5 043	8 817	11 817	19 689	18 169
	Summa import, tkr	11 108	5 284	8 859	11 817	20 138	18 291
	Antal djur						
01.02	Nötkreatur	6	3	36	0	13	16
01.03	Svin	15	0	0	0	0	0
01.04	Får och getter	0	0	0	0	0	0
01.05	Fjäderfä	190 023	109 460	129 482	125 751	83 097	80 201
	Export						
	Ton						
01.02	Nötkreatur	616	518	145	291	506	353
01.03	Svin	2 454	1 042	955	942	1 126	2 476
01.04	Får och getter	0	0	6	0	2	0
01.05	Fjäderfä	68	74	45	41	97	239
	Tkr						
01.02	Nötkreatur	14 508	14 163	3 155	8 036	15 887	9 858
01.03	Svin	18 596	11 905	13 806	10 105	9 567	23 036
01.04	Får och getter	0	3	96	0	40	0
01.05	Fjäderfä	17 008	23 539	16 990	24 285	43 193	59 992
	Summa export, tkr	50 112	49 610	34 047	42 426	68 687	92 886
	Antal djur						
01.02	Nötkreatur	8 796	8 870	2 089	529	995	698
01.03	Svin	13 767	5 897	6 122	6 169	7 896	19 894
01.04	Får och getter	0	3	145	0	32	0
01.05	Fjäderfä	851 420	1 127 180	899 190	1 285 715	2 893 095	5 330 907

1) Se faktaruta på sid. 262.

2) Databasuttag april 2005.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Tabell 16.5

Import och export av förädlade livsmedel 1999–2004, milj. kr, insamlade värden¹

Imports and exports of processed foodstuffs, SEK, millions, collected data

Import	1999	2000	2001	2002	2003*	2004* ²
Styckat kött och köttvaror	2 966	3 576	4 111	4 703	5 045	5 500
Styckat griskött	861	1 173	1 307	1 508	1 532	1 616
Styckat kött av nöt, får och lamm	1 081	1 099	1 083	1 336	1 622	1 739
Kött av fjäderfä	242	453	685	704	740	895
Övrigt kött inkl. vilt	70	85	109	99	86	73
Beredningar av kött	713	767	927	1 056	1 065	1 176
Ost och ostmassa	1 256	1 258	1 503	1 645	1 722	1 873
Andra mejerivaror och fett	440	474	648	725	931	1 133
Yoghurt	98	92	217	192	227	273
Glassvaror	205	233	235	298	326	383
Fast margarin	39	41	64	73	181	235
Flytande margarin och matfett	29	32	58	65	104	125
Hydrerade vegetabiliska fetter och oljor	70	76	74	98	93	117
Fisk och skaldjur; beredn. o. konserv.	1 363	1 387	1 596	1 603	1 671	1 625
Rökt fisk	33	33	27	27	29	33
Sill och strömming beredd och konserverad	92	85	115	147	110	95
Övriga fisk och skaldjur; beredd o kons.	1 237	1 270	1 453	1 429	1 532	1 498
Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	2 036	2 042	2 541	2 357	2 472	2 813
Knäckebröd	60	49	51	74	71	86
Skorpor	17	16	16	22	25	23
Övriga bakverk och bröd	872	915	1 227	908	943	1 162
Pasta	320	317	404	438	448	464
Övrig beredn. av spannmål och mjöl	767	745	843	915	984	1 078
Grönsaker, frukt o. bär; färska, frysta m.m.	3 780	3 864	4 477	4 698	5 078	5 259
Frysta grönsaker	291	296	398	428	419	397
Övriga grönsaker; färska, torkade m.m.	2 298	2 412	2 813	2 939	3 120	3 084
Blåbär	61	90	92	76	64	85
Annan frukt och bär	1 130	1 065	1 173	1 255	1 474	1 694
Beredningar av grönsaker, frukt, bär m.m.	2 805	2 572	2 821	3 087	3 114	3 158
Saft	858	824	807	898	849	756
Sylt och marmelad	99	100	133	187	183	191
Beredda potatisprodukter	380	332	374	431	457	595
Andra beredn. av grönsaker	839	769	864	950	1 002	954
Andra beredn. av frukt, bär m.m.	629	546	644	620	623	662
Sockerkonfektyrer, choklad m.m.	1 836	1 962	2 447	2 790	2 831	2 820
Sockerkonfektyr	885	915	1 152	1 319	1 314	1 245
Choklad m.m.	951	1 047	1 295	1 471	1 518	1 576
Diverse livsmedel	2 503	2 542	3 031	3 210	3 305	3 443
Rostat kaffe	172	116	128	175	252	256
Essenser och konc. av kaffe m.m. ³	236	235	238	267	230	217
Såser och beredn. av grönsaker	516	551	629	692	759	806
Soppor och buljonger	156	158	189	190	218	261
Övrigt (bl.a. smörblandningar)	1 423	1 481	1 846	1 886	1 846	1 903
Drycker	4 199	4 168	4 958	5 349	5 688	5 899
Vodka	42	39	66	53	52	81
Övriga drycker med alkohol	3 712	3 615	4 211	4 538	4 813	4 917
Drycker utan alkohol	406	475	643	727	794	872
Ättika	39	40	38	32	30	29
Summa import av förädlade livsmedel	23 183	23 846	28 132	30 168	31 857	33 524

1) Se faktaruta på sid. 262.

2) Databasuttag april 2005.

3) Exkl. KN 21.01.1119 "Extrakter, essenser och koncentrat, med en torrsubstans på basis av kaffe av < 95 viktprocent".

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Tabell 16.5 (forts.)

Export	1999	2000	2001	2002	2003*	2004**
Styckat kött och köttvaror	822	693	867	951	1 056	1 165
Styckat griskött	409	266	337	344	406	523
Styckat kött av nöt, får och lamm	41	47	59	63	83	100
Kött av fjäderfä	41	64	102	85	92	89
Övrigt kött inkl. vilt	72	70	87	77	71	64
Beredningar av kött	259	247	282	381	404	389
Ost och ostmassa	473	552	516	465	442	506
Andra mejerivaror och fett⁴	893	833	830	1 239	1 308	1 320
Yoghurt	47	36	3	3	6	11
Glassvaror	269	226	286	322	322	313
Fast margarin	378	375	353	325	215	219
Flytande margarin och matfett ⁴	60	58	50	52	40	80
Hydrerade vegetabiliska fetter och oljor	139	138	139	538	725	697
Fisk och skaldjur; beredn. o. konserv.	654	702	756	829	778	778
Rökt fisk	23	21	28	22	24	27
Sill och strömming beredd och konserverad	274	337	278	280	240	192
Övriga fisk och skaldjur; beredd o kons.	357	344	450	526	514	558
Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	1 625	1 692	2 053	1 958	2 094	2 363
Knäckebröd	195	189	192	183	203	237
Skorpor	231	231	225	235	222	211
Övriga bakverk och bröd	786	903	1 174	950	1 056	1 228
Pasta	28	27	54	103	87	75
Övrig beredn. av spannmål och mjöl	384	343	408	486	526	611
Grönsaker, frukt o. bär; färska, frysta m.m.	485	515	613	642	712	743
Frysta grönsaker	198	200	247	271	257	248
Övriga grönsaker; färska, torkade m.m.	82	73	119	138	220	208
Blåbär	108	160	153	128	121	149
Annan frukt och bär	97	82	95	105	113	138
Beredningar av grönsaker, frukt, bär m.m.	330	322	358	519	511	616
Saft	72	69	68	72	67	79
Sylt och marmelad	55	69	62	82	101	108
Beredda potatisprodukter	50	48	59	65	71	117
Andra beredn. av grönsaker	104	86	105	228	194	208
Andra beredn. av frukt, bär m.m.	48	50	64	73	78	104
Sockerkonfektyrer, choklad m.m.	1 522	1 541	1 698	1 702	1 841	1 860
Sockerkonfektyr	418	406	340	322	341	395
Choklad m.m.	1 105	1 135	1 358	1 381	1 499	1 464
Diverse livsmedel	1 379	1 454	1 712	2 813	2 709	2 878
Rostat kaffe	289	303	305	359	336	345
Essenser och konc. av kaffe m.m.	81	56	55	52	71	75
Såser och beredn. av grönsaker	294	317	379	392	437	469
Soppor och buljonger	127	139	157	194	177	182
Övrigt (bl.a. smörblandningar)	589	640	817	1 816	1 688	1 807
Drycker	2 718	3 271	4 400	4 863	5 147	5 270
Vodka	2 258	2 789	3 814	4 208	4 273	4 194
Övriga drycker med alkohol	283	316	306	366	597	789
Drycker utan alkohol	166	153	266	283	270	280
Ättika	11	13	13	7	8	7
Summa export av förädlade livsmedel	10 902	11 576	13 803	15 980	16 598	17 499

4) Exkl. blandningar av flytande feta veg. fetter, ätbara, med en mjölkfetthalt <= 10 viktprocent (KN 15.17. 9091).

Tabell 16.6

Import av jordbruksvaror och livsmedel med fördelning på de viktigaste avsändningsländerna 2004, milj. kr, insamlade värden¹. Varugruppering enligt SITC
Imports of agricultural products by the most important countries of dispatch, collected data. Specification according to SITC

SITC	1999	2000	2001	2002	2003*	2004*2
00 Levande djur	105	142	156	93	138	129
USA	8	65	91	20	50	42
Tyskland	6	4	4	5	10	19
Island	11	16	12	12	14	18
Danmark	8	9	11	15	17	14
Storbritannien och Nordirland	14	12	9	10	17	14
Nederländerna	34	6	5	6	7	8
01 Kött o köttvaror	3 110	3 761	4 237	4 818	5 150	5 616
Danmark	1 284	1 563	1 933	2 133	2 223	2 292
Tyskland	404	639	669	809	806	1 055
Irland	322	359	196	423	558	532
Nederländerna	308	322	303	289	303	326
Brasilien	32	70	119	128	168	258
Finland	159	183	210	211	215	256
02 Mjök, mejeriprodukter samt ägg	1 772	1 793	2 210	2 612	2 868	3 205
Danmark	583	563	726	842	908	919
Tyskland	282	301	310	382	452	557
Nederländerna	291	273	333	384	386	443
Finland	151	141	183	241	308	343
Frankrike	184	169	229	247	279	318
Italien	76	83	130	164	190	214
03 Fisk, kräft- o blötdjur, varor därav	5 856	6 456	7 570	7 759	8 355	9 394
Norge	3 763	4 432	5 068	5 218	5 703	6 619
Danmark	896	935	1 136	1 155	1 196	1 206
Kina	125	123	173	78	200	224
Nederländerna	167	162	189	193	195	210
Kanada	151	118	99	105	132	172
Tyskland	62	45	62	115	151	168
04 Spannmål o varor därav	2 474	2 361	2 952	3 130	3 086	3 366
Danmark	468	470	667	543	615	704
Tyskland	427	401	452	481	501	583
Belgien	254	216	284	286	312	382
Storbritannien och Nordirland	283	304	384	459	411	360
Italien	247	202	272	298	329	338
Nederländerna	189	173	218	237	246	263
05 Frukt o köksväxter	9 641	9 464	10 693	11 545	11 923	12 215
Nederländerna	2 837	2 767	2 918	3 166	3 268	3 279
Spanien	924	970	1 250	1 458	1 621	1 531
Tyskland	631	645	903	915	861	1 149
Italien	646	685	777	812	905	864
Danmark	532	513	606	691	811	842
Belgien	291	369	503	621	638	691
06 Socker, sockervaror o honung	1 224	1 323	1 582	1 780	1 732	1 685
Danmark	517	571	766	904	888	838
Tyskland	110	126	160	147	189	204
Nederländerna	126	121	121	139	167	147
Storbritannien och Nordirland	100	104	109	86	77	93
Belgien	83	86	99	107	97	83
Finland	50	61	63	138	66	78
07 Kaffé, te, kakao, kryddor o varor därav	3 789	3 710	3 726	3 885	3 829	3 980
Nederländerna	461	412	431	498	564	579
Tyskland	500	534	523	608	507	499
Danmark	297	233	286	289	337	445
Brasilien	566	554	327	350	355	438
Belgien	211	207	225	310	268	278
Finland	190	215	228	275	285	235

1) Se faktaruta på sid. 262.

2) Databasuttag april 2005.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Tabell 16.6 (forts.)

SITC	1999	2000	2001	2002	2003*	2004*2
08 Djurfoder	1 793	1 964	2 208	2 105	2 029	2 042
Danmark	345	369	495	540	566	543
Brasilien	70	64	124	141	214	299
Nederländerna	361	513	692	501	338	288
Tyskland	443	454	392	326	284	270
Norge	229	211	182	219	200	198
Frankrike	53	61	60	81	116	134
09 Diverse livsmedel	2 438	2 574	3 148	3 355	3 583	3 894
Danmark	464	488	543	728	698	766
Irland	560	558	790	697	720	709
Nederländerna	307	288	361	396	408	443
Tyskland	180	210	251	242	324	415
Storbritannien och Nordirland	186	205	263	235	236	288
Finland	35	37	54	109	175	189
11 Drycker	4 065	4 053	4 783	5 240	5 363	5 595
Danmark	185	212	317	375	519	773
Frankrike	579	530	660	691	690	675
Tyskland	380	408	501	558	673	657
Italien	391	454	604	732	713	609
Spanien	771	585	619	606	537	456
Storbritannien och Nordirland	436	367	398	459	428	430
12 Tobak och tobaksvaror	974	968	1 084	2 046	2 168	1 942
Nederländerna	504	508	590	1 061	1 055	1 089
Danmark	89	117	142	452	672	392
Österrike	4	4	6	121	189	197
Tyskland	18	21	21	26	108	113
Finland	7	7	6	3	4	29
Indien	16	23	19	42	8	23
22 Oljefrön, oljehaltiga nötter o kärnor	496	438	673	530	575	580
Tyskland	215	213	374	267	296	360
Frankrike	6	1	34	0	2	37
Danmark	79	60	55	41	48	33
Nederländerna	15	26	32	15	21	20
Ungern	30	22	22	38	34	16
Benin	0	6	0	0	38	15
4 Oljor och fetter	1 231	1 065	1 152	1 412	1 700	1 664
Tyskland	183	151	171	253	326	354
Nederländerna	389	291	324	366	426	332
Danmark	128	108	105	142	223	241
Norge	73	67	48	80	96	137
Italien	110	127	162	151	139	133
Storbritannien och Nordirland	72	75	76	74	93	115
Totalt jordbruksvaror och livsmedel	38 970	40 071	46 173	50 309	52 500	55 307
Danmark	5 875	6 211	7 785	8 850	9 720	10 010
Norge	4 638	5 335	6 020	6 448	6 767	7 753
Nederländerna	6 094	5 999	6 685	7 411	7 599	7 698
Tyskland	3 842	4 153	4 793	5 135	5 489	6 402
Italien	1 670	1 757	2 235	2 487	2 617	2 530
Frankrike	1 753	1 735	2 167	2 205	2 334	2 293
Spanien	1 844	1 742	2 072	2 282	2 408	2 276
Belgien	1 174	1 208	1 458	1 694	1 763	1 951
Storbritannien och Nordirland	1 702	1 626	1 716	1 802	1 703	1 763
Finland	1 006	1 014	1 305	1 611	1 658	1 740
Irland	994	1 068	1 155	1 312	1 470	1 426
Brasilien	710	738	633	706	809	1 093
USA	1 141	1 064	1 172	940	797	763
Polen	302	301	333	435	609	671
Österrike	346	413	442	574	630	644

Tabell 16.7

Export av jordbruksvaror och livsmedel med fördelning på de viktigaste mottagarländerna 2004, milj. kr, insamlade värden¹. Varugruppering enligt SITC*Exports of agricultural products by the most important countries of destination, collected data. Specification according to SITC*

SITC	1999	2000	2001	2002	2003*	2004* ²
00 Levande djur	89	96	91	109	137	197
Danmark	22	27	20	23	36	41
USA	12	11	23	16	9	38
Norge	20	25	22	26	28	32
Tyskland	18	10	11	8	11	23
Italien	1	1	1	6	11	10
Jordanien	3	0	1	0	7	8
01 Kött o köttvaror	969	765	948	1 046	1 139	1 247
Finland	211	172	201	259	254	255
Danmark	127	95	151	178	210	233
Storbritannien och Nordirland	154	140	149	132	128	116
Tyskland	65	50	68	64	75	91
Norge	36	45	90	82	88	86
Italien	56	7	43	66	64	64
02 Mjök, mejeriprodukter samt ägg	1 580	1 751	1 918	1 600	1 640	2 155
Danmark	246	272	371	276	307	434
Finland	348	316	278	310	315	293
Tyskland	211	217	301	283	285	264
Nederländerna	132	161	200	87	122	190
Egypten	50	70	126	52	99	140
Spanien	31	45	45	44	19	101
03 Fisk, kräft- o blötdjur, varor därav	3 554	4 138	4 757	5 011	5 585	6 602
Frankrike	690	665	703	883	1 154	1 302
Danmark	617	821	788	710	710	809
Italien	544	531	817	805	769	799
Tyskland	285	350	558	572	604	597
Portugal	150	268	334	271	359	567
Spanien	185	267	269	290	454	509
04 Spannmål o varor därav	2 745	3 142	3 989	3 546	4 146	4 006
Norge	429	453	600	672	654	696
Danmark	376	268	356	399	566	656
Tyskland	248	304	371	416	535	493
Finland	261	310	350	352	384	415
USA	326	305	316	521	248	298
Spanien	165	12	299	83	135	235
05 Frukt o köksväxter	935	955	1 188	1 546	1 671	1 835
Finland	223	230	311	528	618	628
Norge	121	128	178	213	239	253
Danmark	76	80	107	100	116	191
Italien	153	161	173	173	157	180
Tyskland	96	107	107	121	148	172
Storbritannien och Nordirland	22	10	25	82	50	56
06 Socker, sockervaror o honung	657	741	805	866	667	868
Danmark	146	215	205	244	230	272
Norge	130	153	145	144	163	177
Belgien	2	1	1	2	3	115
Finland	117	120	115	212	125	113
Estland	18	30	44	26	24	22
Vitryssland	0	0	0	0	0	20
07 Kaffe, te, kakao, kryddor o varor därav	1 603	1 668	1 907	1 947	2 071	2 041
Norge	360	378	441	455	479	462
Danmark	178	212	294	263	313	340
Finland	186	223	263	231	271	285
USA	244	269	276	305	244	245
Tyskland	162	178	194	201	221	199
Frankrike	114	62	53	44	83	117

1) Se faktaruta på sid. 262.

2) Databasuttag april 2005.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Tabell 16.7 (forts.)

SITC	1999	2000	2001	2002	2003*	2004*2
08 Djurfoder	266	268	269	283	307	340
Norge	53	61	93	97	96	104
Tyskland	24	33	47	56	73	84
Danmark	69	37	41	41	53	63
Finland	60	51	43	44	34	26
Schweiz	3	4	4	6	15	10
USA	7	12	1	2	3	7
09 Diverse livsmedel	2 266	2 258	2 484	3 307	3 012	3 422
Finland	569	601	677	838	804	790
Norge	317	362	327	380	392	477
Danmark	274	330	319	274	304	462
USA	34	14	66	473	464	457
Storbritannien och Nordirland	47	62	119	258	175	212
Japan	19	19	65	150	87	160
11 Drycker	2 650	3 199	4 328	4 804	5 088	5 187
USA	1 742	2 116	3 000	3 235	3 181	3 045
Norge	149	135	166	189	429	515
Danmark	100	71	114	157	187	195
Tyskland	46	60	72	104	110	178
Finland	79	108	105	120	123	156
Spanien	32	55	91	114	112	121
12 Tobak och tobaksvaror	216	268	323	316	190	243
Norge	49	52	62	84	121	180
Danmark	21	54	38	42	19	26
Finland	7	14	25	25	25	18
Estland	32	27	30	28	18	8
Kroatien	0	0	0	3	3	2
Tyskland	13	24	30	16	1	2
22 Oljefrön, oljehaltiga nötter o kärnor	24	35	28	25	26	40
Danmark	3	7	10	9	14	8
Norge	11	11	9	8	5	6
Lettland	0	0	1	1	2	6
Belgien	0	0	0	0	0	6
Finland	8	10	3	2	3	4
Litauen	2	0	1	1	1	2
4 Oljor och fetter	925	972	1 152	1 639	1 837	2 019
Tyskland	155	187	222	220	243	291
Norge	105	132	175	131	157	232
Danmark	105	85	81	124	178	156
Polen	24	26	49	106	132	152
Finland	132	107	110	148	141	137
Ryssland	19	7	18	139	158	116
Totalt jordbruksvaror och livsmedel	18 478	20 258	24 186	26 047	27 517	30 204
USA	2 506	2 839	3 804	4 665	4 233	4 229
Danmark	2 360	2 577	2 894	2 839	3 242	3 886
Finland	2 362	2 439	2 731	3 392	3 449	3 467
Norge	1 922	2 172	2 463	2 643	3 007	3 382
Tyskland	1 372	1 564	2 027	2 163	2 390	2 497
Frankrike	1 270	1 112	1 160	1 401	1 697	1 879
Italien	850	792	1 179	1 255	1 371	1 295
Storbritannien och Nordirland	807	858	987	1 283	1 121	1 248
Spanien	481	445	809	646	847	1 092
Nederländerna	543	600	657	650	802	915
Polen	203	350	253	281	272	686
Portugal	180	291	362	303	409	620
Belgien	386	407	398	433	456	591
Ryssland	348	425	570	560	498	500
Grekland	255	268	233	242	307	373

17 Konsumtion av livsmedel

Kapitel 17 innehåller information om direktkonsumtionen av livsmedel, om kostens näringsinnehåll samt om livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna.

Sammanfattning

Direktkonsumtion av livsmedel

Med direktkonsumtion av livsmedel avses de totala leveranserna av livsmedel till privat-hushåll och storkök samt producenternas hemmaförbrukning. Redovisning sker i kvantiteter per capita samt i miljoner kilo respektive liter.

Enligt **tabell 17.1** har konsumtionen av *bröd och konditorivaror* minskat från 84 kg per person och år 2002 till 71 kg 2003.

Konsumtionen per capita av *kött* har ökat förhållandevis kraftigt under senare år, framförallt av fjäderfäkött. Dessutom har konsumtionen av *charkprodukter* ökat sedan år 2000, främst beroende på en ökad konsumtion av *korv och pastejer* m.m.

Konsumtionen av *fisk* visar inget tydligt utvecklingsmönster. Resultaten anses osäkra och det är därför svårt att dra slutsatser av materialet.

I direktkonsumtionen av *mjölk* har sedan 1995 lätt- och minimjölken minskat sin andel till förmån för mellanmjölken samtidigt som standardmjölken minskat kraftigt, med 24 %.

Konsumtionen av *ost och ägg* har sedan 1995 legat på en stabil nivå.

Konsumtionen av *smör och margarin* minskade med drygt 30 % mellan 1995 och 2003. Såväl konsumtionen av lättmargarin som av det fetare smöret och margarinet har gått ned.

I fråga om *köksväxter* så är konsumtionen 2003 i förhållande till året innan relativt konstant.

Konsumtionsmönstret vad gäller *frukt och bär* är förhållandevis konstant jämfört med fö-

regående år 2002. Det som man kan påtala är dock en liten ökning av konsumtionen av *safter och juicer* samt gruppen frukt där bl.a. *körsbär, persikor och bananer* ingår.

Konsumtionen av *färsk potatis* fortsätter att minska och uppgick år 2003 till 41 kg per person. Samtidigt fortsätter konsumtionen av potatisprodukter som t.ex. chips och olika slags frysta och kylda potatisprodukter att öka.

Konsumtionen av *läskedrycker och mineralvatten* har ökat från 70 liter 1995 till 100 liter år 2003, dvs. med 43 % medan konsumtionen av *lättöl och öl* 2,25–3,5 % minskat från 44 till 26 liter (39 %). När det gäller *alkoholhaltiga drycker* så fortsätter både vin- och starkölskonsumtionen att öka. År 2003 konsumerades 30 liter starköl och 21 liter vin per person och år.

Kostens näringsinnehåll

Sedan 1980 och fram t.o.m. 2003 har *energitillförseln* per person och dag varit i stort sett oförändrad, dvs. ca. 12–13 mJ. (**tabell 17.2**).

Tillförseln av *protein* har ökat med drygt 15 % sedan 1980, från 87 g per person och dag till 100 g år 2003. Våra viktigaste proteinkällor är kött och köttvaror, bröd och spannmålsprodukter samt mjölk och ost.

Fettkonsumtionen har minskat sedan 1980-talet och år 2003 konsumerades 121 g per person och dag. År 2003 bidrog fett med drygt 34 % av energitillförseln, vilket är något mer än vad som rekommenderas. Fett erhålls främst genom konsumtion av matfett samt kött och köttvaror.

Sedan 1980 har *kolhydratintaget* ökat och

det uppgick år 2003 till 371 g per person, vilket är en ökning med drygt 9 %. Kolhydrater erhålls i första hand från bröd och spannmålsprodukter (**tabellerna 17.2–3**).

De viktigaste livsmedlen för vårt intag av A-vitamin är kött och köttvaror, köksväxter och matfett. Frukt och bär, köksväxter samt potatis och potatisprodukter svarar för den dominerande delen av vårt intag av C-vitamin medan vårt intag av järn främst tillgodoses av bröd och spannmålsprodukter samt kött och köttvaror. De viktigaste källorna för kalciumintaget är mjölk och ost. Tiamin (vitamin B1) får vi främst från bröd- och spannmålsprodukter men även kött och köttvaror är en viktig tiaminkälla. Fibrer får vi främst genom bröd och spannmålsprodukter (**tabell 17.4**).

Försäljning av livsmedel

Försäljningen av livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker ökade i fasta priser med 3 % mellan 2002 och 2003 till knappt 136 miljarder kronor. Kraftigaste försäljningsökningen noteras för frukt, 9 %. Försäljningen av socker, sylt, honung, choklad och konfektyr minskade med knappt 2 % (**tabell 17.5**).

Livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna

Enligt nationalräkenskaperna utgjorde utgifter för livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker år 2004 drygt 12 % av hushållens totala utgifter. Alkoholhaltiga drycker svarade för drygt 2 % av den totala konsumtionen. Av livsmedelsutgifterna exklusive drycker var kött den största posten, 20 %. I nationalräkenskaperna räknas inte utgifter för livsmedel och drycker i restaurang och storkök till området livsmedel utan klassas som utgifter för tjänst (**tabell 17.6**).

I fast penningvärde har utgifterna för livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker ökat med 24 % sedan 1993 medan motsvarande ökning av hushållens totala konsumtion är 27 %. De icke alkoholhaltiga dryckerna har ökat med 50 % sedan 1993 medan de alkoholhaltiga

dryckerna är oförändrade. Minskningen för starkspriten är knappt 40 %. Indextalen speglar också den kvantitetsmässiga utvecklingen av konsumtionen av livsmedel och drycker (**tabell 17.7**).

Om statistiken

Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar

Jordbruksverket (tidigare Statens jordbruksnämnd) redovisar sedan början av 1940-talet beräkningar av livsmedelskonsumtionen i landet och kostens näringsinnehåll. Beräkningarna tillkom för att man under krigsåren skulle kunna följa utvecklingen av livsmedelsförsörjningen och förändringar i näringsstandarden. Användningsområdet utökades successivt och beräkningarna ingick under flera år som en integrerad del i SCB:s nationalräkenskaper vid beräkningar av den totala konsumtionen i landet.

Fram t.o.m. redovisningsår 1999 innefattade beräkningarna av den s.k. direktkonsumtionen både konsumerade kvantiteter av livsmedel och ett till detaljhandelspris uppskattat värde av konsumtionen. Fr.o.m. redovisningsår 2000 innefattas enbart beräkningar över de konsumerade kvantiteterna.

Med *direktkonsumtion* av livsmedel avses de totala leveranserna av livsmedel till enskilda hushåll och storhushåll samt konsumenternas hemmaförbrukning, den s.k. naturakonsumentionen. Så långt det är möjligt sker redovisning i den form varorna når konsumenten, dvs. som jordbruksprodukter, halvfabrikat, konserver, djupfrysade varor, färdiglagad mat etc.

Med *totalkonsumtion* av livsmedel avses den totala åtgången av olika råvaror för humankonsumtion. Totalkonsumtionen innefattar därför alla de råvaror och halvfabrikat som konsumeras direkt, dels de råvaror och halvfabrikat som livsmedelsindustrin förbrukar för att tillverka livsmedel av högre förädlingsgrad för direktkonsumtion.

Underlaget till Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar är verkets statistik rörande

t.ex. slakt och egna undersökningar av exempelvis kvarnarnas leveranser av mjöl. Vidare används SCB:s statistik över industrins varuproduktion samt import och export. Förändringar i samband med och strax efter EU-inträdet av SCB:s statistikområden Utrikeshandelsstatistik och Industrins varuproduktion är två av de främsta anledningarna till nedläggningen av värdeberäkningen i direktkonsumtionsberäkningarna fr.o.m. år 2000.

Kostens näringsinnehåll

Beräkningarna avseende kostens näringsinnehåll baseras på uppgifter från Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar samt en vid Livsmedelsverket utvecklad livsmedelsdatabas. Denna innehåller näringsvärden för ca 1 800 livsmedel och maträtter. Näringsvärdena baseras främst på Livsmedelsverkets egna analyser.

Försäljning av livsmedel

Från och med år 2000 producerar SCB livsmedelsförsäljningsstatistik som uppfyller nationalräkenskapernas och konsumentprisindex behov.

Olika källor har använts för att samla in statistiken, till exempel datakasseregister, enkätundersökningar och momsregistret.

Livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna

I nationalräkenskaperna (NR) beskrivs i form av ett kontosystem vårt lands ekonomiska aktiviteter och utveckling på ett konsistent och överskådligt sätt. Produktionen redovisas indelat i de två huvudsektorerna näringslivet och offentliga myndigheter/hushållsorganisationer. Näringslivsredovisningen sker med uppdelning på bransch. För varje bransch, t.ex. livsmedelsindustri, visas produktionsvärde, förbrukning och förädlingsvärde. Summan av alla förädlingsvärden ger bruttonationalprodukten (BNP) mätt från produktionsidan. Produktionens användning redovisas uppdelad på privat konsumtion, statlig och kommunal

konsumtion, export samt bruttoinvesteringar och lagerinvesteringar. Summan av dessa användningar med avdrag för import ger BNP från användningssidan.

Varje kvartal beräknas i NR värdet av den totala konsumtionen i landet. Beräkningsprinciperna följer de internationella rekommendationerna på området. För hushållssektorns konsumtionsuppgifter sker uppdelning efter ändamål (typ av varor och tjänster). I årsstatistiken delas livsmedelskonsumtionen upp på vissa varugrupper enligt en grövre indelning än den Jordbruksverket använder för sina beräkningar av livsmedelskonsumtionen.

Underlaget till NR:s beräkningar av livsmedelskonsumtionen är i första hand Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar. NR:s beräkningar skiljer sig från Jordbruksverkets genom att den offentliga livsmedelskonsumtionen i storkök vid t.ex. skolor och sjukhus samt livsmedelskonsumtion i restauranger inte ingår i NR:s redovisning för livsmedel. Däremot ingår restaurangutgifter i NR:s redovisning av hushållens totala konsumtion. Även i en del andra avseenden är beräkningsprinciperna olika.

Nationalräkenskapernas indelning i ändamålsgrupper är ändrad fr.o.m. maj 1999. Den baseras på den inom EU tillämpade COICOP-indelningen (Classification of Individual Consumption by Purpose), vilken fr.o.m. 2000 även används vid de svenska beräkningarna av konsumentprisindex.

Annan publicering

Jordbruksverket har varje år publicerat konsumtionsberäkningarna i särskilda rapporter. Den senaste redovisningen av direktkonsumtionen inklusive vissa uppgifter om kostens näringsinnehåll har lämnats i "Konsumtionen av livsmedel och dess näringsinnehåll. Uppgifter t.o.m. 2002", Jordbruksverket, Rapport 2004:7. Denna rapport finns tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se.

Totalkonsumtionsberäkningarna har senast redovisats i "Totalkonsumtionen av livsmedel och dess näringsinnehåll", Jordbruksverket, Statistikenheten, 2000-09-13. Denna rapport

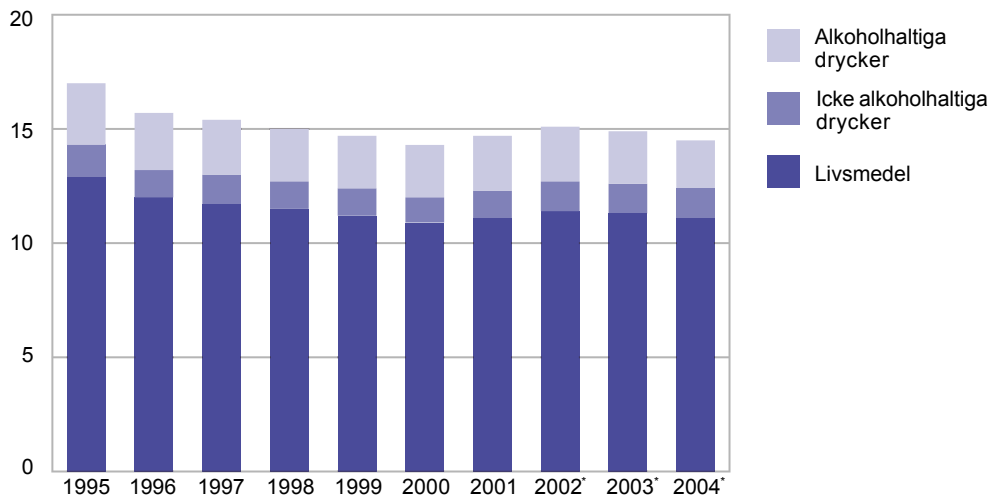
kan beställas av Jordbruksverket.

Statistik över livsmedelsförsäljning finns på SCB:s webbplats www.scb.se.

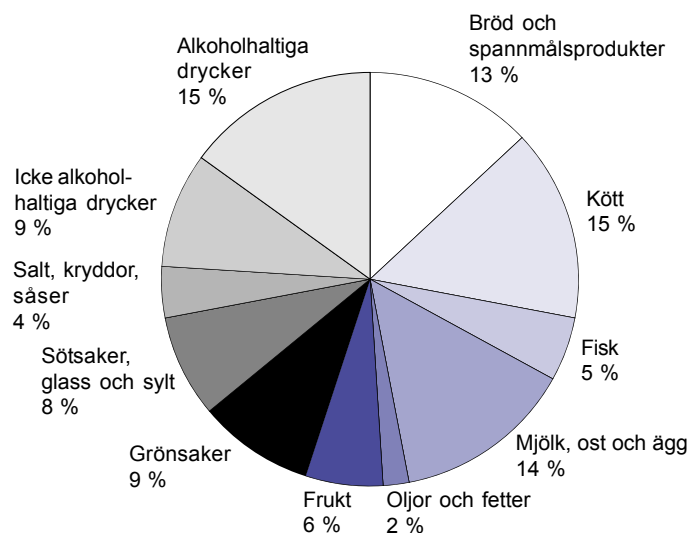
Den privata konsumtionen enligt nationalräkenskaperna med uppdelning efter bl.a. olika livsmedel publiceras av SCB i Statistiska meddelanden serie NR. Nationalräkenskapssystemet redovisas numera enligt ENS 95 (Europeiska Nationalräkenskapssystemet), vilket sammanfaller med det av FN m.fl. rekommenderade. En dokumentation av det svenska nationalräkenskapssystemet finns tillgänglig på SCB:s webbplats www.scb.se.

Figur 17A**Privat konsumtion av livsmedel och drycker enligt nationalräkenskaperna i procent av värdet av hushållens totala konsumtion 1995–2004***Private consumption of food and beverages according to the National Accounts, per cent of total consumption expenditures*

Procent

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Figur 17B**Privat konsumtion av olika livsmedel och drycker 2004 enligt nationalräkenskaperna, fördelning i procent, preliminära uppgifter***Private final consumption of different foodstuffs and beverages according to the National Accounts, percentages, provisional data*

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Tabell 17.1

Direktkonsumtion av livsmedel 1990–2003, kilo eller liter per person

Consumption of food. Kilograms or litres per person

Uppgifterna nedan avser varans art före den slutliga beredningen i hemmet. Sålunda redovisas t.ex. endast marknadsförda produkter i positionerna 12–17, medan hembakade produkter redovisas under vetemjöl, ägg, socker osv.

	En- het	Varu- kod	1990	1995	2000	2002	2003*
Befolkningstal, milj. (medeltal personer)			8 559	8 827	8 872	8 925	8 958
Bröd och spannmålsprodukter							
<i>Mjöl och gryn</i>	kg	1–5	22,0	21,3	18,5	18,7	19,5
Vetemjöl, rågmjöl o. mjöl av annan spannmål	kg	1–3	15,3	14,1	12,1	11,4	11,4
Risgryn	kg	4	3,9	4,1	4,0	4,5	5,1
Havregryn och gryn av annan spannmål	kg	5	2,8	3,1	2,4	2,8	3,0
<i>Mjölprodukter, exkl. bröd och konditorivaror</i>	kg	7–10	9,5	10,6	12,7	13,4	13,6
Mixer m.m. av mjöl el. stärkelse, vällingpulver	kg	7–8	1,8	1,5	1,4	1,3	1,2
Makaroner, spagetti och liknande produkter	kg	9	4,3	5,4	7,1	7,8	8,0
Majsflingor, rostat ris, ostbågar, popcorn	kg	10	3,3	3,7	4,2	4,2	4,4
<i>Bröd och konditorivaror</i>	kg	12–17	52,1	55,2	66,7	83,9	70,6
Knäckebröd ¹ , flatbröd ^{2,3}	kg	12	5,6	4,2	3,6	3,7	3,5
Skorpor och skorpmjöl ³	kg	13	1,0	0,5	0,6	0,4	–
Mjukt matbröd ²	kg	14	30,9	36,6	45,1	60,6	50,9
Kex, rån och torra småkakor	kg	15	6,2	4,6	4,9	5,5	4,9
Kaffebröd m.m.	kg	16	3,8	3,9	6,3	5,3	3,7
Bakelser, tårter, sockerkakor o.övr. bakverk	kg	17	4,6	5,5	6,2	8,4	7,7
Kött och köttvaror							
<i>Kött, färskt och fryst</i>	kg	20–27	26,8	31,3	40,9	41,4	41,0
Hemslakt av kalv, gris och får ^{4,5}	kg	20	0,4	0,4	0,3	0,3	0,4
Nöt- och kalvkött, färskt och fryst ^{6,7,8}	kg	21–22	7,1	7,1	10,8	10,3	10,4
Griskött, färskt och fryst ^{7,8}	kg	23	10,3	12,9	15,1	14,3	14,3
Färskött, färskt och fryst ⁸	kg	24	0,7	0,6	0,7	0,8	0,9
Fjäderfäskött, färskt och fryst ⁸	kg	25	5,4	8,2	11,8	13,5	13,0
Renkött, färskt och fryst ⁹	kg	26	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
Kött av hare, älg och annat vilt ^{9,10}	kg	27	2,6	1,9	2,0	1,9	1,9
<i>Charkuterivaror, köttkonserver m.m.</i>	kg	29–32	21,6	23,2	22,4	24,5	24,4
Lever, njure och tunga ^{9,9}	kg	29	0,5	0,5	0,7	0,7	0,7
Skinka, kassler o. andra oblandade charkvaror ⁸	kg	30	4,6	5,7	5,6	5,9	5,3
Korv, pastejer o. andra blandade charkvaror ⁸	kg	31	14,7	15,7	15,1	17,1	17,6
Köttkonserver (exkl. köttsoapor) ⁸	kg	32	1,8	1,4	1,0	0,8	0,8
Frysta köttprodukter och fryst färdiglagad mat innehållande kött ⁸	kg	36	5,2	6,3	8,7	13,0	14,3

1) Inklusive ströbröd av knäckebröd.

2) Fr.o.m. 1995 redovisas tunnbröd tillsammans med mjukt matbröd.

3) Fr.o.m. 2003 redovisas skorpor och skorpmjöl tillsammans med knäckebröd och flatbröd.

4) Uppgifterna avser vara med ben.

5) Uppgifterna har reviderats fr.o.m. 2000 p.g.a. ändrat underlag. Jämförelse med tidigare år bör tolkas med försiktighet.

6) Fr.o.m. 1995 redovisas Kalv- och Nötkött tillsammans.

7) Inkl. köttinnehållet i viss färdiglagad mat.

8) Uppgifterna har reviderats fr.o.m. 1996 p.g.a. ändrat underlag. Jämförelse med tidigare år bör tolkas med försiktighet.

9) Uppgifterna baseras på bristfälligt underlag och är därför osäkra.

10) Inkl. vissa kvantiteter fryst kött.

11) Produktion inom vattenbruket ingår här.

12) Fr.o.m. 2000 redovisas inte konsumtionen av varorna 38–44 samt 58 p.g.a. att resultaten anses alltför osäkra.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.1 (forts.)

	En- het	Varu- kod	1990	1995	2000	2002	2003*
Fisk, kräftdjur och blötdjur							
Hel, styckad eller filéad, färsk fisk ^{11,12}	kg	38–43	6,5	5,9
Filéad fryst fisk	kg	45–48	2,7	2,0	1,9	2,6	2,5
Konserver och beredd fisk	kg	49–56	6,7	5,8	7,4	8,1	8,2
Kräftdjur och blötdjur, även konserver	kg	58–59	2,7	3,0	1,6	1,6	1,9
Mjök							
Mjök	liter	60–68	154,7	144,7	140,5	141,8	140,1
Direktförsäld o. hemmaförbrukad mjök	liter	60	2,8	2,0	1,4	1,2	1,1
Lätt- och minimjök ¹³	liter	61	36,3	25,8	23,7	23,7	23,7
Mellanmjök m.m.	liter	62	34,2	45,0	49,8	51,2	50,9
Standardmjök	liter	63	54,3	43,7	36,8	34,6	33,3
Filmjök < 1,0 % ¹³	liter	64	3,9	3,4	3,2	4,2	4,2
Filmjök ≥ 1,0 % ¹³	liter	65	11,0	9,6	15,1	14,2	13,7
Lättyoghurt etc. < 1,0 % ^{13,14}	liter	66	3,3	3,5	4,0
Yoghurt 1,0 % - 2,0 % ^{13,14}	liter	67	1,8	2,0	2,0
Yoghurt inkl. Kefir ^{13,14}	liter	68	5,5	7,2	7,3
Grädde, ost och ägg							
Grädde	liter	70–72	8,5	9,2	9,9	9,3	9,0
Tunn grädde < 29 % ¹⁵	liter	70	1,3	1,3	2,0	1,9	2,0
Gräddfil	liter	71	1,1	1,2	1,6	1,6	1,6
Tjock grädde > 29 % ¹⁵	liter	72	6,2	6,7	6,3	5,7	5,5
Mjölkpulver	kg	74	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Ost	kg	75–78	16,3	16,4	16,5	17,3	17,5
Härdost	kg	75	13,1	13,3	12,6	12,7	12,7
Smältost, mesvaror, ost av andra slag	kg	76–78	3,2	3,1	3,9	4,6	4,8
Ägg ⁹	kg	80	11,7	10,4	10,4	9,2	9,2
Matfett							
Smör och margarin	kg	82–84	18,2	17,2	14,9	12,0	11,9
Smör	kg	82	2,2	2,0	1,3	1,4	1,4
Hushållsmargarin (inkl. Bregott)	kg	83	11,6	9,8	8,7	6,5	6,5
Lättmargarin	kg	84	4,3	5,4	4,9	4,1	4,1
Matolja	kg	87	0,8	0,9	0,9	0,9	1,3
Köksväxter							
Rotfrukter	kg	89–90	9,0	9,6	9,4	8,5	9,6
Morötter	kg	89	7,4	8,2	8,0	7,4	8,5
Övriga rotfrukter	kg	90	1,5	1,5	1,4	1,1	1,1
Färska köksväxter	kg	92–99	28,9	31,9	38,9	37,9	37,2
Gurka	kg	92	3,8	3,3	4,3	4,5	4,0
Lök, purjolök	kg	93–94	5,5	6,3	8,7	6,9	6,6
Blom-, vit-, röd-, bryssel-, grön- o. salladskål ¹⁶ samt broccoli	kg	95–96	5,9	6,7	6,3	5,5	5,7
Sallad, salladskål ¹⁶	kg	97	5,0	4,0	5,5	6,2	5,7
Tomater	kg	98	6,3	8,1	8,6	8,6	8,5
Övriga köksväxter, färska	kg	99	2,3	3,5	5,4	6,3	6,7
Frysta, torkade, inlagda, beredda eller konserverade rotfrukter o. köksväxter	kg	101–104	16,9	15,6	17,6	18,9	20,5

13) Revideringar har gjorts fr.o.m. 2000 p.g.a. förändringar i källmaterialet.

14) Inkl. frukt- och bäryoghurt.

15) Fr.o.m. år 2000 används fetthalten 29 %, tidigare gällde 27 %. Detta innebär att redovisade siffror före år 2000 inte är helt jämförbara med de som redovisats senare år.

Tabell 17.1 (forts.)

	En- het	Varu- kod	1990	1995	2000	2002	2003*
Fruktar och bär							
Citrusfrukter och vindruvor, färska	kg	106–107	16,9	17,2	17,0	16,9	17,2
Mandel och nötter, färska eller beredda	kg	108	1,5	1,4	1,2	1,3	1,3
Äpplen och päron, färska ^{9,17}	kg	109	15,0	13,5	14,0	12,2	14,6
Körsbär, persikor, plommon o. likn. stenfrukter, bananer, meloner och övriga färska frukter ^{9,17}	kg	110–111	21,5	21,3	27,6	25,5	27,2
Jordgubbar, hallon, sv. vinbär, blåbär, lingon o. andra bär, färska eller frysta ^{9,17}	kg	112–113	1,7	1,7	1,8	1,6	1,6
Fruktar och bär, hela i stycken el. mosade, torkade el. konserverade	kg	114–115	6,1	4,2	4,9	5,2	5,6
Sylter, marmelader, fruktmos och geléer	kg	116	5,5	6,3	6,4	7,3	7,5
Soppor och buljonger innehåll. köksväxter, frukter, fisk och kött ¹⁸	kg	117–118	3,4	4,2	3,8	3,7	4,2
Safter och juicer av köksväxter, frukter och bär	liter	119–120	18,9	19,7	18,5	23,0	24,1
Övriga livsmedel							
Potatis, färsk ^{9,19}	kg	122	60,4	57,2	45,1	42,1	41,2
Potatisprodukter	kg	123–127	6,8	7,5	10,9	11,9	12,1
Socker	kg	129–130	13,9	11,3	10,1	8,7	8,5
Sirap	kg	131	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
Kaffe, rostat	kg	133	9,0	7,5	7,0	7,7	7,5
Te	kg	134	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3
Kaffe och teextrakt, kakaopulver	kg	135–137	1,7	2,0	2,6	2,5	2,2
Honung ⁹	kg	139	0,8	0,7	0,6	0,7	0,7
Choklad och konfektyrvaror	kg	140	11,1	11,8	14,8	16,9	16,7
Såser inkl. majonnäs	kg	141	5,4	6,4	9,1	10,0	10,6
Glass	liter	142–143	13,9	13,7	12,5	13,1	12,7
Kryddor inkl. senap och salt ⁹	kg	145–146	2,7	2,6	2,6	2,6	2,5
Alkohol fria och alkoholhaltiga drycker							
Läskedrycker och mineralvatten	liter	148–149	59,5	70,2	90,6	100,4	100,3
Läskedrycker, cider m.m. ⁹	liter	148	49,8	58,2	82,2	93,7	93,6
Mineralvatten och annat kolsyrat vatten	liter	149	9,7	12,0	8,4	6,7	6,7
Maltdrycker	liter	151–152	41,2	43,5	31,7	27,6	26,3
Lättöl < 2,25% (inkl. svagdricka)	liter	151	12,6	10,7	7,4	6,4	5,9
Öl 2,25 – 3,5 %	liter	152	28,6	32,8	24,2	21,2	20,5
Alkoholhaltiga drycker							
Starköl	liter	156	19,0	21,8	25,3	28,8	29,6
Vin	liter	157	12,2	12,6	16,3	19,6	20,6
Spritdrycker	liter	158	4,4	3,4	2,8	3,1	3,0

16) Fr.o.m. 1995 ingår salladskål i vara 96.

17) Naturakonsumtion ingår inte.

18) Uppgifterna avser såväl torkade som färdiga soppor, varför de bör tolkas med viss försiktighet.

19) Inkl. konsumtion av skalad potatis.

Tabell 17.2

Näringsvärden per person och dag. Genomsnitt för hela befolkningen¹*Nutritive values per capita and day. Means for the whole population*

	Absoluta tal					Procentuellt bidrag till energitillförseln				
	Energi	Protein	Fett	Kolhydrater	Alkohol	Protein	Fett	Kolhydrater	Alkohol	Summa
	mJ ²	g	g	g	g	%	%	%	%	%
2003*	13,0	101	121	375	14,5	13,2	34,5	49,1	3,2	100
2002	13,3	103	122	389	14,2	13,2	34,0	49,8	3,1	100
2001	12,6	96	120	359	13,5	13,0	35,3	48,6	3,1	100
2000	12,5	96	121	357	12,8	13,1	35,6	48,3	3,0	100
1995 ³	11,9	89	118	334	12,5	12,7	36,6	47,6	3,1	100
1990	12,3	89	122	352	13,1	12,0	37,2	47,8	3,0	100
1985	12,2	86	125	343	12,2	11,8	38,5	46,8	2,9	100
1980	12,3	87	126	342	13,0	11,8	38,7	46,4	3,1	100

- 1) Ändringar i underlaget för konsumtionsberäkningarna har medfört att uppgifterna fr.o.m. 1997 inte är helt jämförbara med uppgifterna för tidigare år.
- 2) 1 mJ (megajoule) = 239 kcal (kilokalorier) fr.o.m. 1980 men inte dessförinnan.
- 3) Fr.o.m. 1995 ingår ej fibrer i kolhydrat- och energivärdet.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.3

Genomsnittlig tillförsel av energi, protein, fett och kolhydrater per person och dag 1980 och 2003 med fördelning på olika livsmedel*Mean supply of energy, protein, fat and carbohydrates per capita and day by different foodstuffs*

	Energi, kJ		Protein, g		Fett, g		Kolhydrater, g	
	1980	2003*	1980	2003*	1980	2003*	1980	2003 ^{5*}
Bröd och spannmålsprodukter	3 028	3 746	17	23	12	16	134	163
Kött och köttvaror	1 321	1 585	23	29	23	27	5	5
Fisk, kräft- och blötdjur ¹	220	263	6	7	3	3	1	1
Mjök	1 129	847	17	13	11	7	25	21
Grädde och mjölkpulver	247	292	1	1	6	7	1	1
Ost	544	618	10	11	10	11	1	1
Ägg	166	136	4	3	3	2	0	0
Matfett ²	1 747	1 032	0	1	47	27	0	0
Köksväxter	205	300	2	3	1	1	9	12
Frukt och bär	692	829	1	2	1	2	36	43
Potatis och potatisprodukter	625	630	3	3	1	4	31	26
Socker och sirap	919	407	0	0	0	0	54	24
Andra livsmedel ³	891	1 376	3	4	8	13	32	48
Malt och läskedrycker ⁴	259	491	0	0	0	0	11	25
Totalt livsmedel	11 993	12 551	87	100	126	121	340	371
Alkoholhaltiga drycker	326	430	0	1	0	0	2	4
Totalt	12 319	12 981	87	101	126	121	342	375

- 1) Inkl. konserver och andra beredningar.
- 2) Smör, Bregott och övrigt matfett.
- 3) Kaffe, te, kakaopulver, honung, choklad- och konfektyrvaror, vissa såser och glass.
- 4) Exkl. starköl.
- 5) Fr.o.m. 1995 ingår inte kostfibrer i kolhydratvärdet.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.4

Genomsnittlig tillförsel av vissa vitaminer, järn, kalcium och fibrer per person och dag 2003, milligram. Preliminära uppgifter

Mean supply of certain vitamins, iron, calcium and fibres per capita and day milligrams.
Provisional data

	A-vitamin ¹	C-vitamin	Tiamin ²	Järn	Kalcium	Fibrer
Bröd och spannmålsprodukter	100	2	0,9	4,8	109	12
Kött och köttvaror	638	1	0,5	4,2	33	0
Fisk, kräft- och blötdjur ³	34	0	0,0	0,4	17	0
Mjök	134	4	0,2	0,2	448	0
Grädde och mjölkpulver	66	0	0,0	0,0	21	0
Ost	101	0	0,0	0,1	292	0
Ägg	47	0	0,0	0,4	11	0
Matfett ⁴	328	0	0,0	0,0	7	0
Köksväxter	426	47	0,1	1,2	58	4
Frukt och bär	22	50	0,1	0,7	30	3
Potatis och potatisprodukter	3	13	0,1	0,8	10	3
Socker och sirap	0	0	0,0	0,0	1	0
Andra livsmedel ⁵	28	3	0,0	1,4	87	1
Malt- och läskedrycker (exkl. starköl)	0	0	0,0	0,3	13	0
Totalt livsmedel	1 928	121	2,0	14,4	1 137	23
Alkoholhaltiga drycker	0	0	0,0	0,7	13	0
Totalt	1 928	121	2,0	15,1	1 150	23

1) Redovisning i RE (=retinolekvivalenter). RE=summan av färdigblandad retinol i kosten och vitamin A aktivitet från beta-karoten.

2) B1-vitamin.

3) Inkl. konserver och andra beredningar.

4) Smör, Bregott och övrigt matfett.

5) Kaffe, te, kakaopulver, honung, choklad- och konfektyrvaror, vissa såser, glass.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.5

**Försäljning (inkl moms) av livsmedel och drycker inom handeln 2000–2003
(enligt mer detaljerad COICOP), belopp i milj. kr**
Turnover (incl. V.A.T) of food and drinks for the retail trade and retail sale of automotive fuel 2000–2003 (by more detailed COICOP), millions SEK

COICOP	Varugrupp	Försäljning (inkl. moms)					
		Löpande priser			Fasta priser (2000=100) ¹		
		2000	2002	2003	2000	2002	2003
01.1.1	Bröd och övriga spannmåls- produkter	19 138	21 038	21 180	19 138	20 268	20 349
01.1.1.1	Ris	619	675	649	619	663	637
01.1.1.2	Bröd ²	10 997	12 418	12 534	10 997	11 960	12 010
01.1.1.3	Pastaprodukter	1 186	1 317	1 386	1 186	1 220	1 308
01.1.1.4	Bakverk ²	3 188	3 416	3 358	3 188	3 277	3 204
01.1.1.5	Andra spannmålsprodukter	3 148	3 212	3 253	3 148	3 148	3 189
01.1.2	Kött	19 862	24 238	25 175	19 862	22 420	23 557
01.1.2.1- 01.1.2.4, 01.1.2.7	Nöt-, gris-, får-, lamm- och viltkött ²	8 556	10 749	10 237	8 556	9 811	9 449
01.1.2.5	Torkat, saltat eller rökt kött och ätliga slaktbiprodukter	8 438	10 299	11 526	8 438	9 627	10 885
01.1.2.6	Annat konserverat eller bearbetat kött samt beredningar av kött	2 868	3 190	3 412	2 868	2 982	3 223
01.1.3	Fisk	7 352	8 584	8 473	7 352	7 233	7 205
01.1.3.1- 01.1.3.3	Fisk och skaldjur (färsk, kyld, fryst, torkad, rökt eller saltad) ^{2,3}	3 632	4 277	3 382	3 632	3 372	2 690
01.1.3.4	Annan konserverad eller beredd fisk och skaldjur samt beredningar av fisk och skaldjur	3 720	4 308	5 091	3 720	3 861	4 515
01.1.4	Mjolk, ost och ägg	19 839	22 398	23 751	19 839	21 094	21 667
01.1.4.1- 01.1.4.3	Mjolk	5 135	5 344	5 713	5 135	4 993	5 065
01.1.4.4	Yoghurt och fil	3 727	4 219	4 688	3 727	3 918	4 174
01.1.4.5- 01.1.4.6	Ost och andra mjölkprodukter ²	9 539	11 232	11 641	9 539	10 693	10 875
01.1.4.7	Ägg	1 438	1 603	1 710	1 438	1 489	1 554
01.1.5	Oljor och fetter	3 662	3 784	3 919	3 662	3 704	3 777
01.1.5.1	Smör	468	487	527	468	472	503
01.1.5.2, 01.1.5.5	Margarin och annat fett	2 685	2 713	2 779	2 685	2 669	2 691
01.1.5.3- 01.1.5.4	Matolja	509	585	612	509	563	583

1) Fastprisberäkningar bygger på uppgifter ifrån KPI utförda på Nationalräkenskapernas varugruppernivå. Fastprisberäkning är gjord i 2000 års priser.

2) Uppgiften är osäker.

3) Den stora förändringen mellan 2002 och 2003 beror på att vissa skaldjur har flyttats från gruppen "Fisk och skaldjur" till gruppen "Annat konserverat eller beredd fisk och skaldjur...". Detta gäller t.ex. färska och frysta räkor.

Källa: SCB, Handel med varor och tjänster.

Tabell 17.5 (forts.)

COICOP	Varugrupp	Försäljning (inkl. moms)					
		Löpande priser			Fasta priser (2000=100) ¹		
		2000	2002	2003	2000	2002	2003
01.1.6	Frukt	8 157	9 238	9 839	8 157	8 002	8 690
01.1.6.1- 01.1.6.7	Frukt (färsk, kyld eller fryst)	7 300	8 147	8 797	7 300	6 965	7 703
01.1.6.8	Torkad frukt	697	846	798	697	804	756
01.1.6.9	Konserverad frukt och fruktbaserade produkter	160	245	244	160	233	231
01.1.7	Grönsaker	13 218	14 606	15 366	13 218	13 091	13 876
01.1.7.1- 01.1.7.4, 01.1.7.7	Grönsaker och potatis (färsk, kyld eller fryst)	8 852	9 896	10 494	8 852	8 675	9 257
01.1.7.5	Torkade grönsaker	96	126	102	96	116	96
01.1.7.6	Andra konserverade eller behandlade grönsaker	1 959	2 217	2 326	1 959	2 031	2 129
01.1.7.8	Potatisprodukter	2 312	2 366	2 444	2 312	2 270	2 395
01.1.8	Socker, sylt, honung, choklad och konfektyr	15 224	16 894	16 668	15 224	16 245	15 977
01.1.8.1	Socker	937	1 069	1 024	937	1 006	961
01.1.8.2	Sylter och marmelader	987	1 081	1 104	987	1 055	1 053
01.1.8.3- 01.1.8.6	Konfektyr, choklad och glass	13 299	14 744	14 541	13 299	14 185	13 964
01.1.9	Övriga livsmedel	5 965	6 713	6 458	5 965	6 532	6 252
01.1.9.1	Såser och smaksättningsmedel	2 338	2 623	3 471	2 338	2 553	3 354
01.1.9.2	Salt, kryddor och kryddväxter	124	145	149	124	141	151
01.1.9.3- 01.1.9.4	Jäst, dessertberedningar och soppor samt övrigt	3 503	3 945	2 838	3 503	3 839	2 748
01.2.1	Kaffe te och chokladdryck	4 501	4 299	4 440	4 501	4 664	4 952
01.2.1.1	Kaffe	3 685	3 441	3 566	3 685	3 820	4 079
01.2.1.2	Te	541	558	572	541	547	566
01.2.1.3	Kakao och chokladpulver	275	299	302	275	297	307
01.2.2	Mineralvatten, läskedrycker, frukt- och grönsaksjuicer	8 195	9 354	9 860	8 195	9 249	9 686
01.2.2.1- 01.2.2.2	Läskedrycker samt mineral- och källvatten	4 381	5 227	5 673	4 381	5 124	5 529
01.2.2.3- 01.2.2.4	Juice och saft	3 814	4 126	4 187	3 814	4 125	4 156
02.1	Alkoholhaltiga drycker	24 709	27 372	27 777	24 709	27 524	27 756
02.1.1	Spritdrycker	7 285	7 648	7 441	7 285	7 501	7 279
02.1.2	Vin inkl cider	10 113	11 564	12 017	10 113	12 074	12 431
02.1.3	Öl	7 312	8 161	8 319	7 312	7 949	8 046
därav	Öl klass I och II	3 370	3 330	3 189	3 370	3 193	3 032
	Öl klass III	3 939	4 831	5 130	3 939	4 756	5 015

Tabell 17.6
Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1995–2004 enligt national-
räkenskaperna (NR), löpande priser, milj. kr

Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, current prices

	COICOP ¹	1995	1999	2000	2002 ²	2003 ²	2004 ²
<i>Livsmedel o</i>							
<i>icke alkoholhaltiga</i>							
<i>drycker³</i>	01	120 730	122 658	125 708	140 189	144 086	146 786
<i>Livsmedel</i>	011	109 149	111 093	113 777	126 019	129 335	131 756
Bröd och spannmåls- produkter	0111	18 083	18 063	18 603	21 111	21 180	21 605
Kött	0112	24 438	24 006	24 686	24 764	25 722	26 210
Fisk	0113	6 273	7 458	7 657	8 585	8 473	8 628
Mjök, ost och ägg	0114	19 163	19 518	20 027	22 768	23 823	24 233
Oljor och fetter	0115	3 712	3 310	3 399	3 788	3 919	3 985
Frukt	0116	9 096	9 836	10 109	9 489	10 069	10 241
Grönsaker	0117	11 913	13 010	12 850	14 814	15 552	15 836
Sötsaker, glass, sylt	0118	12 576	12 047	12 486	14 438	14 139	14 447
Salt, kryddor, såser	0119	3 895	3 845	3 960	6 262	6 458	6 571
<i>Icke alkoholhaltiga</i>							
<i>drycker</i>	012	11 581	11 565	11 931	14 170	14 751	15 030
Kaffe, te, choklad	0121	5 287	4 484	4 606	4 298	4 440	4 529
Läsk, juice, saft	0122	6 294	7 081	7 325	9 872	10 311	10 501
<i>Alkoholhaltiga</i>							
<i>drycker</i>	021	22 345	23 154	24 064	26 709	26 781	25 273
Sprit	0211	7 846	7 064	7 285	7 708	7 330	6 384
Vin	0212	7 392	9 212	9 517	10 828	11 317	11 176
Öl	0213	7 107	6 878	7 262	8 173	8 134	7 713
Hushållens konsumtions- utgifter totalt		842 914	990 383	1 043 013	1 105 465	1 147 788	1 182 900

1) Classification of Individual Consumption by Purpose.

2) Preliminära uppgifter.

3) Brott i tidsserien mellan 2001 och 2002 beroende på ny varufördelning inom gruppen 01 Livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker.

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Tabell 17.7**Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1995–2004 enligt nationalräkenskaperna (NR), fasta priser, index (1993=100)***Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, fixed prices, index numbers*

	COICOP ¹	1995	1999	2000	2002	2003*	2004*
<i>Livsmedel o icke alkoholhaltiga drycker²</i>	01	103,5	109,5	112,2	117,9	120,8	123,6
<i>Livsmedel</i>	011	103,6	109,5	111,9	115,7	118,2	121,0
Bröd och spannmålsprodukter	0111	104,7	108,6	110,1	120,4	120,5	122,8
Kött	0112	107,1	114,9	116,7	109,0	114,1	116,9
Fisk	0113	103,8	115,5	118,0	114,2	111,4	114,6
Mjölk, ost och ägg	0114	101,9	104,4	106,1	113,5	114,9	116,9
Oljor och fetter	0115	99,6	89,1	91,8	100,4	102,2	103,3
Frukt	0116	100,7	111,4	116,7	98,3	106,2	106,2
Grönsaker	0117	107,0	130,1	133,8	139,5	147,2	155,8
Sötsaker, glass, sylt	0118	98,4	95,1	97,6	109,0	106,5	108,4
Salt, kryddor, såser	0119	101,6	102,5	104,7	159,8	164,0	167,4
<i>Alkohol fria drycker</i>	012	103,3	109,9	115,0	140,3	146,6	150,2
Kaffe, te, choklad	0121	92,3	91,0	98,3	102,3	108,4	113,6
Läsk, juice, saft	0122	112,1	125,8	128,7	171,1	177,6	180,2
<i>Alkoholhaltiga drycker</i>	021	97,3	93,3	95,4	106,3	105,8	99,9
Sprit	0211	86,1	69,9	70,8	73,4	69,7	60,6
Vin	0212	100,2	110,8	111,7	132,6	137,3	133,6
Öl	0213	109,0	105,7	111,4	122,1	120,6	117,1
Hushållens konsumtionsutgifter totalt		103,1	115,5	120,4	122,5	124,4	126,8

1) Classification of Individual Consumption by Purpose.

2) Brott i tidsserien mellan 2001 och 2002 beroende på ny varufördelning inom gruppen 01 Livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker.

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

18 Livsmedelskvalitet

Den statistik över livsmedelskvalitet som är av återkommande karaktär är i stort sett begränsad till de provtagningar som Livsmedelsverket ombesörjer vad avser bekämpningsmedelsrester i vegetabilier. I detta kapitel återges en del av resultaten från dessa provtagningar

Sammanfattning

Allmänt

Livsmedelskvalitet är ett mycket komplext begrepp. Det innefattar såväl egenskaper som bedöms subjektivt eller visuellt, som objektivt mätbara egenskaper. I många fall innefattas även en värdering i kvalitetsbegreppet. Detta innebär att olika personer lägger olika vikt vid en och samma egenskap utifrån de olika värderingar man har. Kvalitet har också olika betydelse beroende på i vilka sammanhang egenskapen bedöms.

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien har 1995 delat in kvalitetsegenskaperna hos livsmedel i följande begrepp och definitioner:

Objektiv produktkvalitet är egenskaper som kan mätas med objektiva metoder och uttryckas i registrerade mätvärden. Till objektiv kvalitet hör komponenterna:

– *Funktionell kvalitet*, som innefattar livsmedelstekniska egenskaper, beredningskvalitet, matlagningsaspekter o.dyl.

– *Ätkvalitet*, som innefattar de egenskaper som vi som konsumenter lägger i begreppet kvalitet och i de flesta fall benämner sensoriska egenskaper (såsom utseende, smak, lukt och konsistens).

– *Hygienisk kvalitet*, som innefattar begrepp som har med säkerhet att göra.

– *Näringskvalitet*, som innefattar råvarornas sammansättning och innehåll av de näringsämnen som är väsentliga för en fullvärdig kost (t.ex. protein-, fett- och kolhydratinnehåll).

Miljö kvalitet rör produktionens påverkan på den yttre miljön, t.ex. att intensiv djurhållning ger stora mängder gödsel som kan förorsaka

problem om inte tillräckliga arealer finns tillgängliga för spridning. Till miljö kvalitetsbegreppet hör också frågor om arbetsmiljö och arbetarskydd i produktionen.

Immateriell kvalitet rör etiska aspekter på produktionsmetoder såsom odling utan onödiga tillsatser, användning av djurvänliga uppfödningformer, frihet från användning av hormoner m.m. Hit hör också etniska/kulinariska aspekter på livsmedel som har med tradition, kultur och ursprung att göra.

Servicekvalitet handlar om att produkten skall motsvara konsumentens förväntningar med avseende på dels direkt mätbara kvalitetsegenskaper, dels på pris och leveranssäkerhet.

Tillgång på statistik

Den statistik som finns om livsmedelskvalitet kan i första hand hänföras till kvalitetsegenskapen objektiv produktkvalitet och har tonvikt på icke önskvärda ämnen i livsmedel. Statistiken på området produceras i huvudsak av Livsmedelsverket. Bland annat sammanställs information från verkets livsmedelskontroll. Uppgifterna har dock inte karaktär av reguljär statistik och följer inte fortlöpande utvecklingen av kvaliteten hos livsmedel eller det hygieniska tillståndet i livsmedelsbutiker och restauranger. Den kunskap som finns om livsmedlens kvalitet baseras främst på erfarenhet och vetenskapliga rön samt på en mängd olika undersökningar, huvudsakligen av ad hoc-karaktär.

Den presentation av statistik på området som görs i det följande har begränsats till de undersökningar som Livsmedelsverket regel-

mässigt genomför rörande bekämpningsmedelsrester i vegetabilier.

Undersökningsresultat

År 2003 undersöktes genom Livsmedelsverkets försorg 2 352 prov av frukt, grönsaker, juicer, fruktdrinkar, spannmål och spannmålsprodukter, vegetabiliska oljor samt oljefröer med avseende på förekomsten av bekämpningsmedelrester. Högsta tillåtna gränsvärden överskreds i 118 av dessa prov (5 % av samtliga). Två av proven för de inhemskt producerade produkterna innehöll bekämpningsmedelsrester ovanför gränsvärdena.

Auberginer, blomkål, gurka, ärtor, paprika, ris, vindruvor och vete ingick i det med EU samordnade undersökningsprogrammet. Totalt omfattade denna undersökning 505 prov och EU:s gränsvärden överskreds i 14 fall (2,8 %).

Kontrollverksamheten 2003 resulterade i att totalt 42,3 ton av importerad frukt stoppades för försäljning.

I **figur 18A** sammanfattas resultaten av genomförda provtagningar under 2003. Endast produkter för vilka minst 10 prov har tagits ingår i redovisningen.

Diagrammet visar att det i första hand var citrusfrukter och råg som konstaterades innehålla bekämpningsmedelsrester. Andelen prov med överskridna gränsvärden var dock genomgående liten för citrusfrukterna. Överskridna gränsvärden noterades främst för papaya, persilja och persimon.

Figur 18B visar att andelen överskridanden av tillåtna gränsvärden för bekämpningsmedelsrester i färska frukter och grönsaker sedan mitten av 1980-talet genomgående varit betydligt högre i importerade produkter än i inhemska.

Om statistiken

Sedan mitten av 1960-talet har Livsmedelsverket varje år genomfört provtagningar rörande förekomsten av bekämpningsmedelsrester i färsk frukt och grönsaker. År 1991 utökades programmet med provtagningar i cerealier och

i bearbetade produkter. År 1994 utökades programmet ytterligare med vegetabiliska oljor och oljefröer.

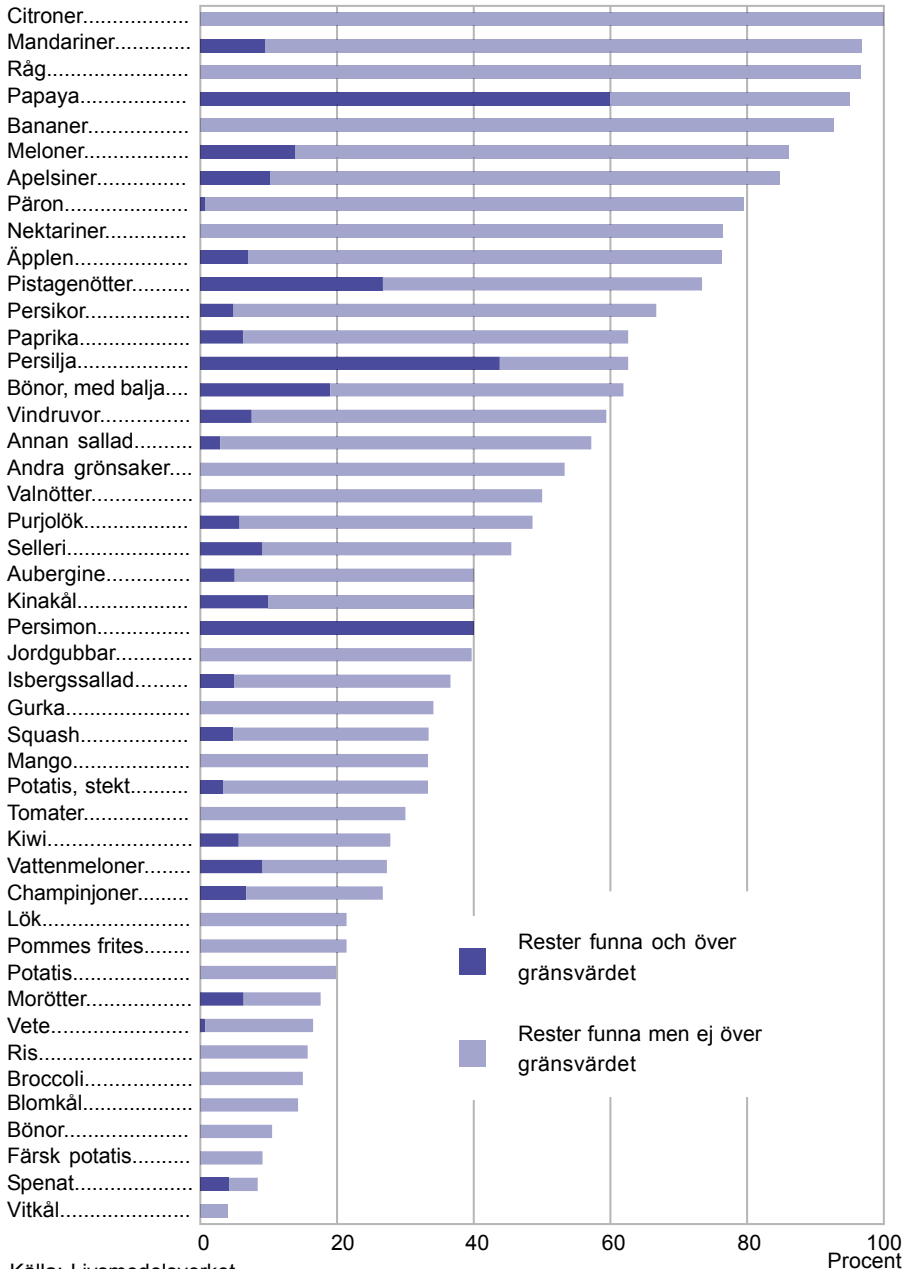
Under senare år har antalet prov varit mellan 2 000 och 3 000. Fördelningen på olika produkter har fördelats i ungefärlig proportion till konsumtionen. Viss hänsyn har också tagits till tidigare års undersökningsresultat beträffande vissa importprodukter och -länder.

Undersökningen för 2003 omfattade totalt 238 olika pesticider.

Resultatredovisningen har anpassats till de av EU fastställda tillåtna högsta gränsvärdena för olika pesticider (Maximum Residue Limits, EC-MRLs).

Övrig publicering

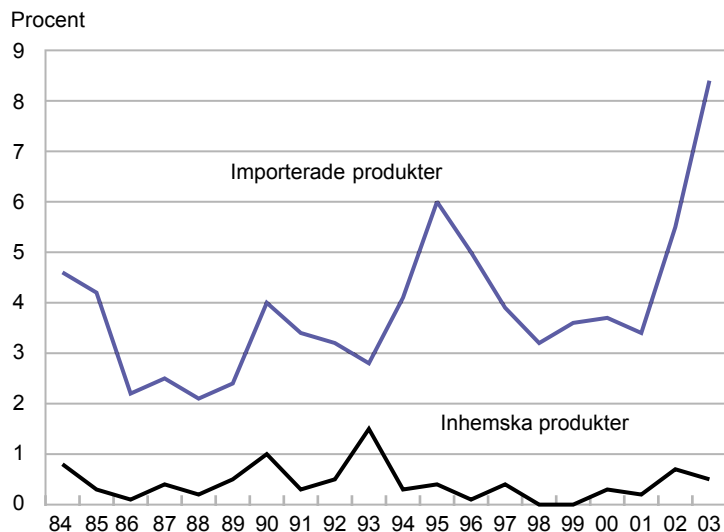
Resultaten från 2003 års provtagningar har publicerats av Livsmedelsverket i ”The Swedish Monitoring of Pesticide Residues in Food of Plant Origin 2003”. I rapporten finns bl.a. uppgifter om vilka kemikalier som spårats samt ursprungsland för de importerade produkter som undersökts.

Figur 18A**Andel prov med förekomst av bekämpningsmedelsrester i färsk eller frusen frukt och grönsaker, vegetabiliska konserver samt spannmål och spannmålsprodukter 2003, procent***Percentage of samples with pesticide residues in fresh or frozen fruit and vegetables, canned vegetables and cereals*

Källa: Livsmedelsverket.

Figur 18B**Andel överskridanden av gränsvärdena för tillåtna bekämpningsmedelsrester i färska frukter och grönsaker 1984–2003. Inhemska respektive importerade produkter, procent**

The frequency of exceeded limit values for residues of pesticides in fresh fruit and vegetables. Domestic and imported products respectively, percentages

Källa: Livsmedelsverket.

19 Priser på livsmedel

Kapitel 19 innehåller information om

- *Detaljhandelspriser för vissa livsmedel*
- *Konsumentprisindex för livsmedel*
- *Jordbrukets prisindex*

Sammanfattning

Detaljhandelspriser

I **tabell 19.1** visas genomsnittliga priser för ett antal olika livsmedelsprodukter. Redovisningen har som syfte att visa den allmänna prisnivån för dessa produkter under senare år.

Urvalet av prisnoteringsställen förnyas årligen, vilket inverkar på jämförbarheten av genomsnittliga priser mellan olika år. Den prisstatistik som SCB publicerar avser huvudsakligen indextal. Vid indexberäkningarna elimineras effekterna av urvalsbyten. Index – och inte priser – bör därför användas vid studier av prisutvecklingen (se nedan).

Konsumentprisindex

Enligt **tabell 19.2** har livsmedelspriserna sedan 1980 ökat med 149 % medan den allmänna prisnivån (totalindex) stigit med 179 % under samma period. Prisutvecklingen för livsmedel har under senare år varit långsammare än utvecklingen av den allmänna prisnivån.

I **figur 19A** visas utvecklingen mellan 1980 och 2004 för några livsmedel. Fram till början av 1990-talet var prisutvecklingen för livsmedel snabbare än utvecklingen av den allmänna prisnivån för att sedan under senare år ha en långsammare utveckling.

Justeringar av momsatsen för livsmedel under 1990-talet har bidragit till den långsammare utvecklingen av livsmedelspriserna:

- Den 1 januari 1992 sänktes momsen på

livsmedel från 25 till 18 %, vilket motsvarade en prissänkning med 5,6 %. Den höjdes till 21 % den 1 januari 1993, vilket motsvarade en prishöjning med 2,5 %.

- Den 1 januari 1996 sänktes momsen på livsmedel från 21 till 12 %, vilket motsvarar en prissänkning med 7,4 %.

Jämfört med 1980 har prisutvecklingen på livsmedel varit långsammast för kaffe och andra alkoholfria drycker, för oljor och fetter, för grönsaker och frukt samt för kött. Till de varugrupper där priserna har ökat snabbare är priserna generellt hör bl.a. fisk, sötsaker och glass, spritdrycker samt vin.

Den allra snabbaste prisutvecklingen kan noteras för restaurangpriserna som ökat med 279 % sedan basåret 1980. Till denna höjning bidrar, till viss del, momsbeläggningen av serveringstjänster med 21 % den 1 januari 1993 och höjningen av restaurangmomsen till 25 % den 1 januari 1995 (en konsekvens av EU-inträdet).

Jordbrukets prisindex

Utvecklingen av jordbrukets olika prisindex redovisas utförligt i kapitel 10. I **tabell 19.3** lämnas ett sammandrag av utvecklingen för några av de olika indexserierna. Kostnaderna för att ta fram produkter (PM-index) inom jordbruket har stigit med 13,4 % sedan basåret 2000. Avräkningspriserna (A-index) har under samma period sjunkit med 0,8 %. Konsumentpriserna för sådana jordbruksprodukter som odlas i

Sverige, jordbruksreglerade livsmedel, har ökat 6,5 % sedan basåret 2000 (KPI-J inklusive moms). Index för ”ej jordbruksreglerade livsmedel inklusive moms” har under samma period stigit med 5,7 %. Konsumentprisindex totalt (KPI-totalt) steg under samma tidsperiod med 7,0 % och om jordbruksreglerade grödor inte tas med (KPI exkl. jordbruksreglerade livsmedel blir ökningen av index istället 7,1 %.

Om statistiken

Detaljhandelspriser

Den statistik som publiceras om genomsnittliga livsmedelspriser i konsumentledet baseras på det underlag som samlas in för konsumentprisindex. Denna prisinsamling kan av praktiska skäl inte omfatta alla livsmedelsvaror som konsumeras. För de tre stora dagligvarublocken – ICA, KF och Axfood – dras slumpmässiga urval om vardera drygt 400 varuvarianter, exklusive vissa färskvaror. För färskvarorna färskt bröd, färsk fisk, färsk frukt och färska grönsaker insamlas priser på ett urval av s.k. representantvaror. Detta urval görs selektivt med målsättningen att erhålla bästa möjliga representativitet.

Prisuppgifter samlas in varje månad av SCB:s intervjuare vid besök i ett slumpmässigt urval av ca 45 butiker.

Konsumentprisindex

Konsumentprisindex (KPI) avser att mäta hur konsumentpriserna i genomsnitt utvecklar sig för hela den privata inhemska konsumtionen. Indexberäkningarna skall avse den genomsnittliga prisutvecklingen för en konsumtion med över tiden lika standard. De priser som mäts är de som konsumenten faktiskt betalar och som påverkas av bl.a. ändringar i indirekta skatter (moms) och subventioner.

Förekommande s.k. extrapriser noteras i index, men däremot ej värdet av rabattkuponger och prestationsberoende rabatter. Selektivt lämnade rabatter, exempelvis mot uppvisande av medlemskort samt återbäring, beaktas inte.

Den relativa betydelsen av de i indexen ingående representantvarorna beaktas genom vägningstal. Dessa vägningstal visar hur stor värdemässig andel som olika varor och varugrupper representerar av den totala privata inhemska konsumtionen enligt SCB:s nationalräkenskaper. Beräkningarna baseras på ett butiksurval och ett urval av varor/varuvarianter med under året fasta vikter. Inför varje ny årslänk uppdateras dessa urval och vägningstal. Därigenom mäts prisutvecklingen hela tiden i butiker och på varor som är representativa för det aktuella konsumtionsmönstret. Den direkta effekten på hushållens kostnader för livsmedel av exempelvis under året etablerade lågprisalternativ påverkar dock inte index.

Konsumentprisindex är ett kedjeindex med årslänkar. Fram till och med 2004 gällde att varje årslänk beräknades med december föregående år som bas. Från och med 2005 har en ny indexkonstruktion införts i KPI som innebär att indexkedjas från år till år istället för december-december. Beräkningarna är upplagda för att möjliggöra prisjämförelser såväl på kort som lång sikt.

Fr.o.m. år 2000 infördes en ny indelning av varuklasserna. Klassificeringen, COICOP (Classification of Individual Consumption by Purpose), är en internationell klassificering av hushållens privata konsumtion. Indextal enligt COICOP finns framtagna bakåt till 1980.

Efter att KPI för en viss månad offentliggjorts, sker ett formellt fastställande av totalindextalet. Det omprövas därefter inte och gäller således i alla sammanhang där man i lagar, förordningar och avtal hänvisar till konsumentprisindex. Vid några tillfällen har det skett misstag vid upprättandet av beräkningsunderlaget, som inneburit att indextalen gett en i någon mån missvisande bild av prisförändringen. Fr.o.m. våren 2000 redovisas i SCB:s publicering dels de oreviderade fastställda totalindextalen och dels reviderade s.k. *skuggindextal* för KPI totalt samt reviderade indextal för produktgrupper, konsistenta med skuggindextalen. I tabell 19.2 sker för KPI totalt enbart redovisning av skuggindextal.

Jordbrukets prisindex

Innan livsmedelsråvaran blivit en konsumtionsduglig produkt skall den passera de olika leden i livsmedelskedjan, där den undergår olika slag av prishöjande bearbetningar och förändringar. Härtill kommer kostnaden för distributionen av varan. Det pris som primärproducenten får ut för sin produkt är alltså betydligt lägre än priset för den slutlige konsumenten.

På jordbruksområdet administrerar Jordbruksverket ett indexsystem med syfte att möjliggöra jämförelser mellan jordbruksprodukternas prisutveckling i olika produktions- och handelsled. Även indextal avseende prisutvecklingen på jordbrukets produktionsmedel ingår i systemet. Beräkningarna har fr.o.m. 2004 år 2000 som basår (tidigare 1995). Indextalen beräknas per månad. Indexsystemet beskrivs utförligt i kapitel 10.

Annan publicering

Prisstatistik publiceras varje år av SCB i Statistiska meddelanden, senast PR 15 SM 0501 "Konsumentprisindex 1830–2004".

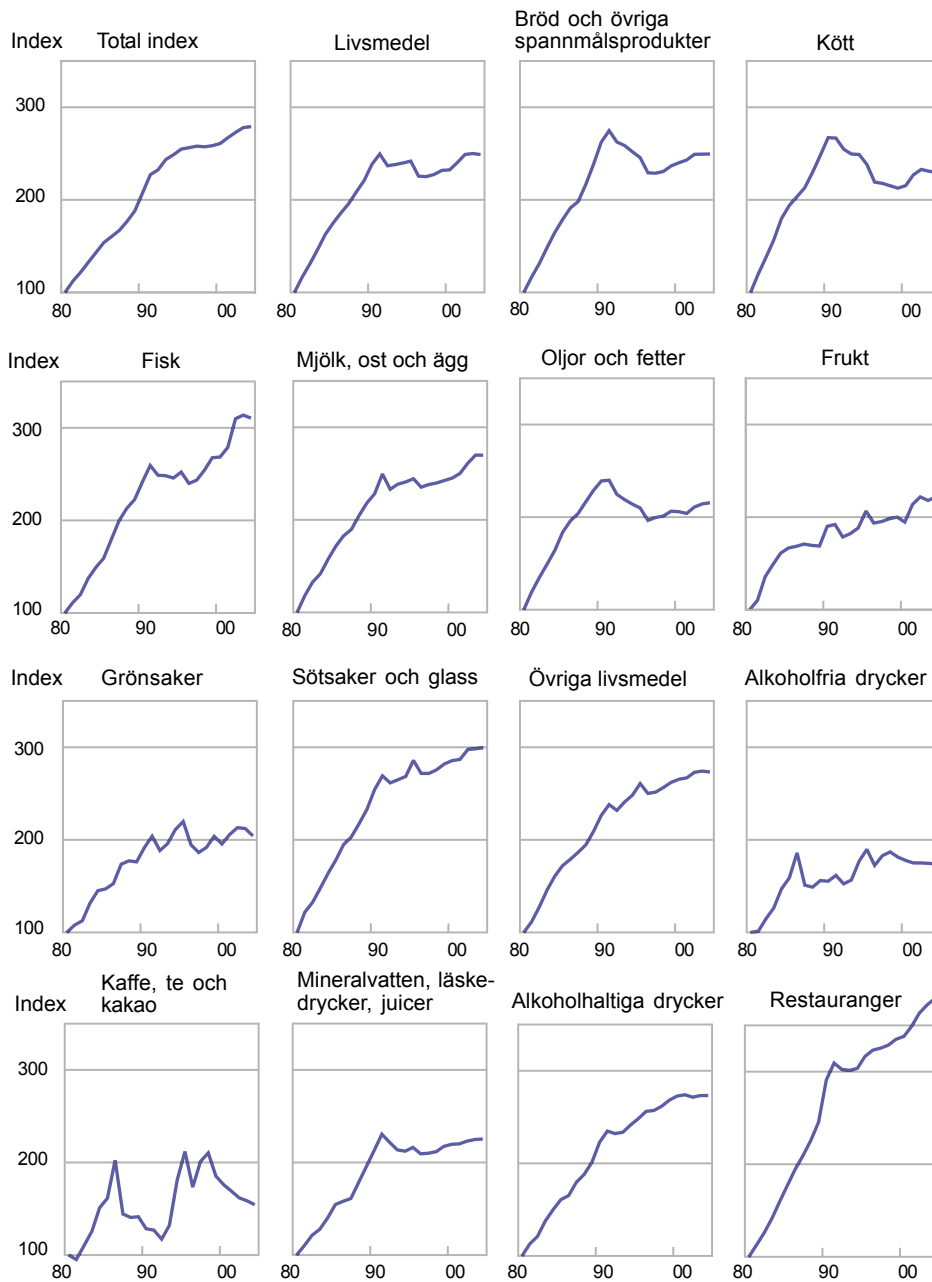
Konsumentprisindex redovisas månatligen och publiceras av SCB i Statistiska meddelanden i serie PR 14, "Konsumentprisindex". Publicering sker också i databas som kan nås från SCB:s webbplats www.scb.se.

I serie JO 46 publiceras "Prisindex på livsmedelsområdet, årsstatistik". Fr.o.m. 2002 publiceras månadsstatistik i Statistiska meddelanden serie JO 49 "Prisindex och priser inom livsmedelsområdet". Fram t.o.m. 2001 publicerades indexberäkningar i publikationsserien "Priser, prisindex, produktion och utrikeshandel inom livsmedelsområdet – Månadsstatistik". Publicering sker på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Statistik och på SCB:s webbplats www.scb.se.

Diagram 19A

Konsumentprisindex 1980–2004 (1980 = 100)

Consumer Price Index

Källa: SCB, Konsumentprisindex.

Tabell 19.1**Konsumentpriser för vissa livsmedel. Årsmedelpriser, kr***Average yearly retail prices for selected foods*

	Kvantitet	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Vetemjöl	2 kg	8,40	8,90	9,30	9,40	9,50	9,60	9,90
Knäckebröd	400 g	12,80	13,30	13,40	13,90	15,10	15,10	14,90
Vetelängd	350 g	15,70	16,30	17,40	17,80	18,50	18,30	..
Nötkött, stek	1 kg	75,90	74,30	77,20	81,70	82,60	82,80	80,00
Nötkött, högrev	1 kg	61,00	57,80	58,10	63,40	63,20	62,70	62,30
Köttfärs, enbart av nöt	1 kg	47,00	43,70	43,90	51,50	51,50	52,40	50,60
Mellankalvstek	1 kg	114,60	101,30	118,90	117,90	129,80	132,00	109,90
Fläskkotlett	1 kg	52,90	52,00	56,60	56,50	56,90	56,00	53,70
Skinka, rökt, i skivor	1 kg	121,70	126,70	130,60	142,40	145,10	136,40	123,50
Blodpudding	1 kg	23,60	22,60	22,10	24,00	24,70	23,70	22,70
Falukorv	1 kg	42,40	40,40	40,60	43,40	43,50	38,90	33,40
Kyckling, djupfryst	1 kg	25,60	30,60	24,50	23,80	24,60	23,40	22,10
Sill/strömming, färsk	1 kg	33,80	33,50	33,60	36,50	41,90	39,90	41,60
Torskfilé, färsk	1 kg	78,30	83,90	89,60	97,40	113,90	119,30	109,00
Torskfilé, djupfryst	400 g	30,00	33,80	33,90	33,20	37,00	35,30	33,20
Mjök, 3 % fetthalt	1 l	6,20	6,30	6,40	6,60	6,90	7,30	7,20
Filmjök	1 l	7,40	7,40	7,60	7,70	8,10	8,60	8,50
Ägg, lösvikt	1 kg	19,00	18,30	18,80	18,40	19,90	21,70	23,10
Ost, herrgårds-	1 kg	60,70	62,40	62,60	62,00	64,90	67,70	66,40
Smör	500 g	20,90	21,40	21,70	21,50	22,30	22,70	22,80
Hushållsmargarin	500 g	11,10	11,50	11,80	12,00	12,00	12,60	12,60
Potatis	2 kg	13,00	16,50	14,20	14,80	16,20	17,00	17,10
Morötter, tvättade	500 g	5,90	6,30	5,60	6,40	6,90	6,70	6,50
Lök, gul	1 kg	8,00	6,40	5,80	7,30	8,80	8,00	8,50
Tomater	1 kg	21,30	19,60	22,10	21,50	26,10	25,70	21,70
Gurka	1 kg	19,50	17,90	20,60	20,30	21,20	22,00	19,00
Salladskål ¹	1 kg	18,30	14,20	12,30	15,40	18,80	17,80	16,80
Apelsiner	1 kg	10,50	11,50	10,70	13,10	13,40	13,80	14,40
Päron	1 kg	14,30	13,30	13,70	15,40	16,60	16,30	16,80
Kaffe	500 g	38,60	31,90	30,50	28,80	27,30	26,20	25,00
Strösocker	1 kg	9,50	9,55	9,45	9,60	9,95	10,10	10,05
Läskedryck	1/3 l	3,40	3,50	3,50	3,60	3,70	3,50	3,40
Renat brännvin	1/1 but.	198,00	199,70	201,70	204,00	204,00	204,00	205,00
Öl, klass II, 3,5 %	1/2 l	9,00	9,50	9,80	9,90	10,30	10,40	10,50

1) T.o.m. 1998 avsåg uppgiften isbergssallad.

Källa: SCB, Konsumentprisindex.

Tabell 19.2**Konsumentprisindex (KPI), vissa livsmedelsvarugrupper enligt COICOP, skuggindextal¹ (1980=100)***Consumer Price Index, different groups of food products according to COICOP, shadow index numbers*

	Total- index	Varav									
		Livs- medel	Varav								
			Bröd och övriga spann- måls- pro- dukter	Kött	Fisk	Mjolk, ost och ägg	Oljor och fetter	Frukt	Grön- saker	Söt- saker och glass	Övriga livs- medel
2004	279,1	248,9	249,5	229,6	310,4	269,8	215,6	221,8	204,2	299,4	273,3
2003	278,1	250,0	249,3	230,9	313,7	269,9	214,3	218,0	212,2	298,3	274,2
2002	272,9	249,0	249,2	232,8	309,8	261,1	210,9	221,9	213,1	297,5	272,9
2001	267,1	240,2	243,0	227,0	278,8	250,1	204,0	213,7	205,8	286,8	266,9
2000	260,8	232,4	240,1	215,4	268,4	245,1	205,9	194,7	195,5	285,5	265,4
1999	258,5	231,8	236,6	212,6	267,6	242,5	206,4	200,0	203,8	282,0	262,0
1998	257,3	227,4	230,7	215,2	254,2	239,8	201,3	198,2	191,8	275,7	256,5
1997	258,0	225,1	228,8	217,8	243,5	238,2	199,6	195,2	186,3	271,7	251,6
1996	256,3	225,6	229,2	219,2	239,9	235,2	196,5	193,6	194,7	271,7	250,1
1995	254,9	241,8	245,5	238,2	252,2	244,4	209,9	206,6	219,8	285,8	260,7
1994	248,8	239,8	251,9	249,0	245,8	240,9	214,0	188,4	211,1	268,4	248,2
1993	243,6	238,1	258,6	249,5	248,2	238,5	218,9	182,3	196,0	264,9	240,9
1992	232,6	236,8	262,5	254,7	248,8	233,0	224,6	178,6	188,4	261,5	231,8
1990	207,6	238,5	262,5	267,1	241,6	228,2	239,1	190,1	191,6	254,3	226,5
1985	153,7	175,0	178,7	193,9	159,1	171,7	183,6	166,7	147,0	178,3	172,1

1) Benämningen "skuggindextal" indikerar att indextalen kan revideras i efterhand.

Källa: SCB, Konsumentprisindex.

Tabell 19.2 (forts.)

	Alkohol- fria drycker	Kaffe, te och kakao	Mine- ral- vat- ten, läske- drycker, juicer	Alkohol- hal- tiga drycker	Varav Sprit- drycker	Vin	Öl	Res- tau- rang- er
2004	173,6	154,4	225,3	273,3	291,4	283,6	245,1	379,0
2003	174,6	158,6	224,8	273,3	290,9	279,1	250,8	372,2
2002	175,0	161,8	223,1	271,5	290,1	276,9	248,9	363,3
2001	175,0	169,0	220,1	274,1	288,0	288,2	245,4	348,9
2000	177,7	176,0	219,6	272,7	284,4	290,1	242,3	338,1
1999	181,3	185,2	217,4	268,3	279,0	283,0	241,7	335,0
1998	186,9	210,4	211,7	261,7	273,9	271,1	239,7	328,7
1997	182,9	201,0	210,0	257,1	267,2	263,4	240,0	325,4
1996	172,3	173,4	209,3	256,2	260,6	259,9	248,0	323,3
1995	189,7	211,8	216,2	248,4	251,7	250,9	242,5	316,6
1994	176,8	181,0	212,2	241,5	246,1	235,1	242,7	303,6
1993	156,6	132,2	213,6	233,6	231,3	224,7	245,7	301,5
1992	152,4	117,2	221,7	232,2	225,8	222,9	250,1	302,4
1990	155,3	128,4	212,8	222,8	217,0	217,5	236,0	291,2
1985	158,9	161,3	154,5	160,8	159,2	164,2	157,5	177,5

Tabell 19.3**Prisindex inom livsmedelsområdet (2000=100)***Price index numbers in the food sector*

		2000	2001	2002	2003	2004
Produktionsmedelsprisindex ¹	PM-index	100,0	105,1	107,1	109,3	113,4
Avräkningsprisindex ¹	A-index	100,0	105,1	102,1	100,6	99,2
Producentprisindex för livsmedels- industrin, jordbruksreglerade livsmedel	PPI-J	100,0	105,0	108,6	109,9	109,6
Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel, inkl. moms	KPI-J inkl. moms	100,0	102,5	105,5	106,5	106,5
Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel, exkl. moms	KPI-J exkl. moms	100,0	102,5	105,5	106,5	106,5
Konsumentprisindex för ej jordbruksreglerade livsmedel, inkl. moms		100,0	103,4	107,1	106,7	105,7
Konsumentprisindex för livsmedel, inkl. moms		100,0	102,9	106,2	106,6	106,1
Konsumentprisindex totalt, exkl jordbruks- reglerade livsmedel		100,0	102,4	104,6	106,7	107,1
Konsumentprisindex totalt	KPI	100,0	102,4	104,6	106,6	107,0

Källa: Jordbruksverket.

20 Internationella uppgifter om livsmedel

I kapitel 20 redovisas konsumtion och självförsörjelsegrad för vissa livsmedel samt uppgifter från Eurostats paritetstalsberäkningar. Dessa möjliggör jämförelser mellan länder vad avser konsumtionsvolym, prisnivåer, prisutveckling m.m. Dessutom redovisas uppgifter om mervärdesskatter i olika länder.

Sammanfattning

Konsumtion

I **tabell 20.1** redovisas konsumtionen per person samt självförsörjningsgraden för vissa livsmedel år 2002. Det framgår att skillnaderna mellan länderna är stor. Finland, Irland, Sverige och Storbritannien har den högsta förbrukningen av konsumtionsmjölk och Grekland och Italien den lägsta. I fråga om grädder och smör har Grekland, Spanien och Portugal den lägsta konsumtionen. Grekland och Frankrike ligger högst vad avser ostkonsumtionen. Finland och Sverige har lägre total köttkonsumtion än övriga medlemsländer. Detta beror främst på en relativt sett mycket låg konsumtion av fjäderfäkött. Det framgår av tabellen att Sverige vad avser nötkött och kalvkött har en med EU-genomsnittet likvärdig konsumtion, 23 kg per person år 2002. I fråga om övriga köttprodukter har vi som regel en betydligt lägre konsumtion än inom EU. Exempelvis var konsumtion av gris-kött i Sverige 36 kg och av fjäderfäkött 14 kg 2002. Motsvarande genomsnittet för EU var 43 respektive 23 kg.

Flera länder är för alla eller de flesta av de redovisade livsmedlen mer än självförsörjande. Grekland och Storbritannien är dock inte för något av livsmedlen helt självförsörjande. Italien är endast självförsörjande för ett av livsmedlen. De högsta siffrorna för självförsörjningsgrad redovisas av Irland för smör (967 %), nötkött (819 %) och ost (527 %) samt av Danmark för griskött (582 %) och ost (256 %)

och av Nederländerna för griskött (236 %), ost (210 %) och fjäderfäkött (194 %). De lägsta siffrorna redovisas av Grekland för nötkött (28 %) och smör (9 %) samt av Belgien för ost (33 %).

Priser och prisutveckling på livsmedel är en fråga av hög rang i den livsmedelspolitiska debatten i olika länder. I **tabell 20.2** visas livsmedelsutgifternas andel av den samlade privata konsumtionen i olika länder inom EU och en del andra länder år 2002. Tabellen visar att länder som t.ex. Litauen, Lettland och Slovakien har betydligt högre livsmedelandelar än övriga EU-länder. För Irland och Storbritannien var livsmedelsutgifternas andel av den samlade privata konsumtionen lägst inom EU. För Sverige redovisas 8,7 % av den individuella privata konsumtionen bestående av livsmedelskonsumtion, vilket kan jämföras med EU-genomsnittet, 10,6 %.

Estland, Ungern, Lettland och Irland har – i kvantitativa termer – den lägsta konsumtionen av livsmedel inom EU räknat per invånare. Sverige har framför allt en låg konsumtion av kött och ”bröd och spannmålsprodukter” där genomsnittet för EU var närmare 30 % högre än i Sverige år 2002 (**tabell 20.3 och figur 20A**).

Prisnivåer

Livsmedelspriserna var år 2002 omkring 21 % högre i Sverige än inom EU. Sverige hade genomgående högre priser än EU. Största skillnaderna mellan de svenska priserna och EU:s var för alkoholhaltiga drycker, 59 %. Även för tobak var prisskillnaden stor, ca. 32 %. Av de

nordiska länderna var det lägsta priset i Sverige och Finland (**tabell 20.4**).

Den allmänna prisnivån i Sverige var 2003 22 % högre än genomsnittet för OECD-länderna. Prisskillnaden var betydligt större tidigare under 1990-talet, exempelvis 43 % (**tabell 20.5**).

Prisutveckling

Sedan 1996 har de svenska livsmedelspriserna liksom för EU stigit med 11,7 %. Inom EU har Grekland och Irland haft den kraftigaste ökningen av livsmedelspriserna, 33 respektive 29 %. Av samtliga länder har Tyskland och Storbritannien haft den långsammaste prisutvecklingen på livsmedel, 10,7 resp. 11,2 %.

Den allmänna prisutvecklingen har i Sverige varit ungefär som inom EU, 12,3 respektive 13,4 % (**tabell 20.6 och figur 20B**).

Mervärdesskatter

Sverige har tillsammans med Danmark den högsta basskattesatsen för moms inom EU, 25 %. Sverige kommer dock först på tredje plats när det gäller livsmedelsmoms. Här är den svenska skattesatsen 12 % som kan jämföras med Danmarks 25 % och Finlands 17 %. I Europaperspektiv är dock livsmedelsmomsen ändå hög i Sverige. Högst livsmedelsmoms i övrigt inom EU har Slovakien, 19 %. För resterande länder varierar skattesatsen mellan 0 % (Storbritannien) och 18 % (Estland).

Många länder inom EU har högre moms på alkoholhaltiga drycker än på övriga livsmedel. Nästan genomgående ligger den på basskattesatsens nivå, dvs. för Sveriges del på 25 % (**tabell 20.7**).

Om statistiken

Allmänt

Paritetstal för köpkraft

För att jämföra den ekonomiska aktivitetsnivån i olika länder används vanligen något mått som baseras på bruttonationalprodukten per capita.

Detta mått räknas sedan om till en gemensam valuta för att medge jämförelser. De kraftiga svängningarna i valutakurser under senare år har dock gjort att en direkt omräkning utifrån kurserna på olika valutor inte speglar faktiska förändringar i köpkraft och ekonomisk aktivitetsnivå inom enskilda länder.

I syfte att åstadkomma ett mer rättvisande mått på köpkraften i olika länder genomför bl.a. OECD och Eurostat beräkningar av paritetstal för köpkraft (Purchasing Power Parities, PPP). En köpkraftsparitet mellan två valutor definieras som kvoten mellan de belopp som i respektive land behövs för att köpa samma mängd varor och tjänster i de båda länderna. PPP kan beräknas för enskilda varor, varugrupper och större aggregat av poster, t.ex. BNP.

Två olika metoder

Köpkraftspariteterna redovisas genomgående enligt två olika grupperingar. Den ena är den som tillämpas i FN:s system för nationalräkenskaper (SNA, System of National Accounts). Den andra tillämpas i FN:s projekt för internationella jämförelser (ICP, International Comparison Project). Metoderna skiljer sig åt främst vad beträffar behandlingen av offentlig konsumtion. I ICP-klassifikationen har den offentliga sektorns utgifter för sådana tjänster som hushållen konsumerar individuellt dragits av från offentlig konsumtion och lagts till hushållens individuella konsumtion. I det följande sker redovisning både utifrån ICP- och SNA-klassifikationen. Den förra lämpar sig bäst vid jämförelser av hushållens totala förbrukning medan den senare skall användas då man vill jämföra vad hushållen köpt.

Köpkraftsparitetsundersökningar

Sverige deltog i det av OECD administrerade PPP-projektet under perioden 1985–1990. Uppgifter lämnades om medelpriser avseende de olika produktområden, som ingår i BNP. Redan vid denna tid administrerade EU:s statistiska kontor (Eurostat) motsvarande beräkningar för EU:s medlemsstater samt för vissa andra länder. Sedan 1991 ingår Sverige i det av

Eurostat administrerade projektarbetet.

Köpkraftsparitetsundersökningarnas kvalitet bestäms till stor del av de internationella specifikationerna och metodlösningarna. Av stor vikt är att uppnå och vidmakthålla en enhetlig tillämpning av de lösningar som valts. Undersökningarna anses i de här avseendena numera vara tämligen väl etablerade.

För volymindexberäkningarna anses den allvarligaste felkällan vara brister i jämförbarhet mellan nationalräkenskapernas klassificeringar i olika länder. För prisjämförelser är huvudproblemet att jämförbarheten påverkas av olikheter i varusortiment, t.ex. kvalitetsolikheter. Skillnader i de jämförda produkternas representativitet för konsumtionen i respektive land kan likaså verka snedvridande på resultaten. Vid jämförelser för små produktgrupper kan också urvalsfelen vara besvärande.

Sammanfattningsvis ger beräkningar av köpkraftspariteter möjligheter att jämföra olika länder i första hand vad avser konsumtion och prisnivåer.

Konsumtion

I **tabell 20.1** redovisas konsumtionen i kg per person av vissa animalieprodukter. Statistiken baseras på varubalansberäkningar och är i princip ingen paritetstalsprodukt.

I **tabell 20.3** visas konsumtionsvolymen per invånare i olika länder varvid EU-25 satts till 100. Eftersom jämförelsen baseras på reala värden i internationella priser uttrycker indextalen skillnader i konsumerade kvantiteter. Avvikelseerna från 100 anger hur mycket mindre eller större i procent som konsumtionen av en viss livsmedelsprodukt är i ett visst land jämfört med EU-25.

Prisnivåer

Prisnivåindex definieras som kvoten mellan paritetstalet och växelkursen. Relationen köpkraftsparitet/växelkurs ger uttryck för hur dyrt/billigt ett land är i förhållande till ett annat land.

Om t.ex. en chokladkaka i Norge kostar 10

norska kronor och motsvarande kaka i Sverige 15 svenska kronor blir köpkraftspariteten $15/10=1,5$. Om vi på ett växlingskontor får betala säg 130 svenska kronor för 100 norska kan växelpariteten uttryckas som $130/100=1,3$. Vi får alltså betala mer för chokladkakan i Sverige än vad som är motiverat med tanke på växelkursen. Prisnivåindex blir $1,5/1,3 * 100=115$, dvs. chokladkakan är 15 % dyrare i Sverige än i Norge.

I **tabell 20.4** anges med indextal hur mycket priserna på olika livsmedel avvek från EU-25:s i olika länder år 2002.

Som komplement till redovisningen av prisnivåerna i **tabell 20.4** visas i **tabell 20.5** prisnivåindex för olika länder inom OECD från 1990 till 2003.

Prisutveckling

Ett av Maastricht-fördragets s.k. konvergenskrav för medlemskap i den europeiska monetära unionen (EMU) är prisstabilitet. För att kunna avgöra om de olika EU-länderna uppfyller detta konvergenskrav krävs att konsumentprisutvecklingen kan jämföras mellan olika länder. Detta nödvändiggör en harmonisering av de olika ländernas konsumentprisindex.

Med 1996 som basår beräknas i detta syfte i Sverige, liksom i övriga länder, en ny index – Harmoniserad Index för Konsumentpriser (HIKP) – vars uppbyggnad bestäms i enlighet med indexens framtida användning som mått på inflationen uppfattad från ett centralbanksperspektiv. Nuvarande konsumentprisindex beräknas även fortsättningsvis och publiceras parallellt med den nya indexen.

I **tabell 20.6** jämförs den allmänna konsumentprisutvecklingen och prisutvecklingen för livsmedel enligt HIKP för EU-länderna samt Norge och Island.

Annan publicering

Uppgifterna i tabell 20.1 är hämtade ifrån EU:s databaser, tema Agriculture and Fisheries. Eurostat redovisade varje år paritetstalsberäkningarna i en särskild rapport, senast i "Purcha-

sing power parities and related economic indicators – Results for 1998” Eurostat, 2000 Edition. Resultat för senare år har endast publicerats elektroniskt. Tabellerna 20.2–20.4 baseras därför på uppgifter hämtade från EUROSTATS databas NewCronos.

Uppgifterna i tabell 20.4 kan även hämtas från SCB:s databaser som är tillgängligt kostnadsfritt på SCB:s webbplats www.scb.se under Priser och konsumtion.

Uppgifterna i tabell 20.5 har hämtats via personligt meddelande från OECD.

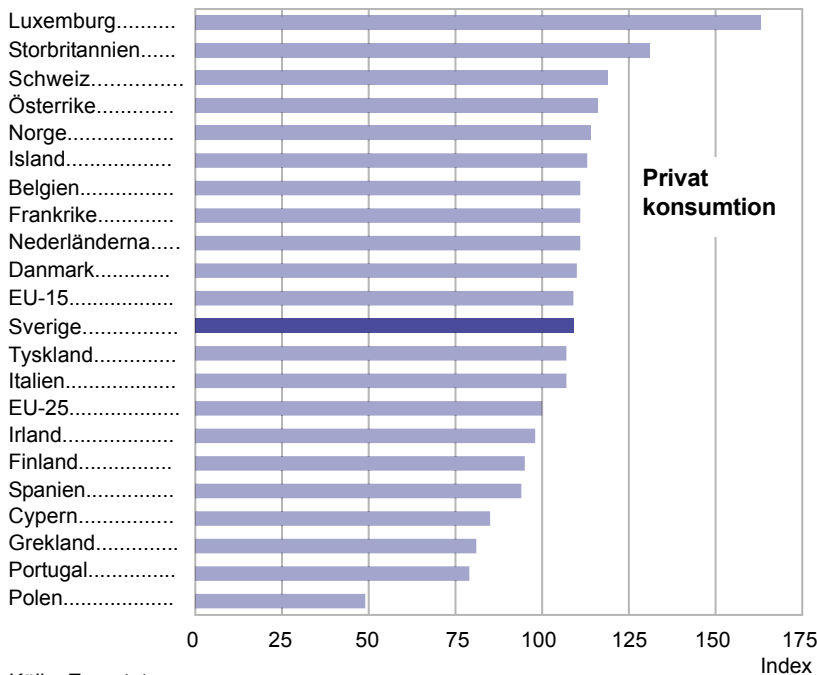
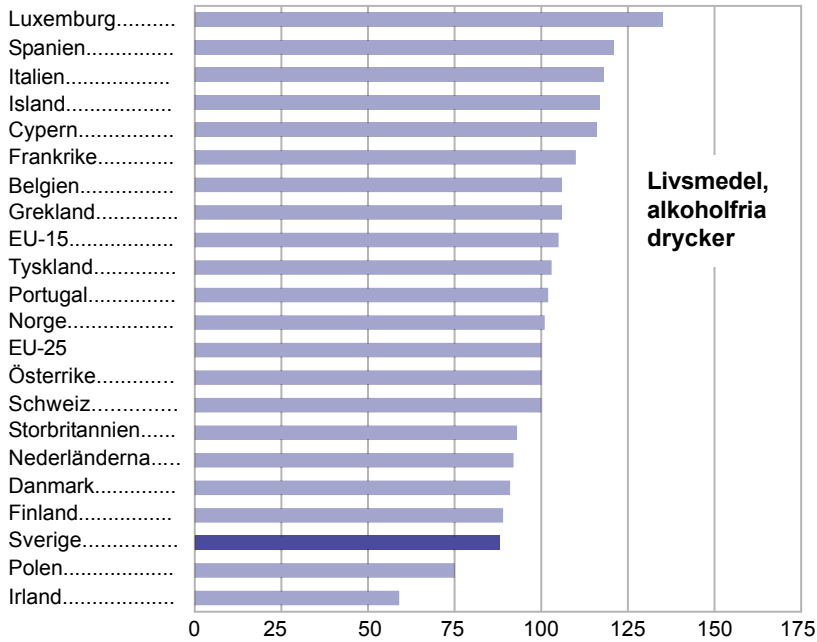
Uppgifterna i tabell 20.6 grundas på statistik publicerad av SCB i Statistiska meddelanden PR 15 SM 05 01 ”Konsumentprisindex 1830–2004”. Indextalen publiceras även av Eurostat.

Uppgifter om mervärdesskatter i olika länder (tabell 20.7) redovisas varje år av EU-kommissionen i en särskild promemoria, senast i ”VAT-rates applied in the member states of the community. Situation at 1st September 2004”. Det påpekas att den är baserad på uppgifter som lämnats av medlemsländerna och att kommissionen inte kan garantera för riktigheten i uppgifterna.

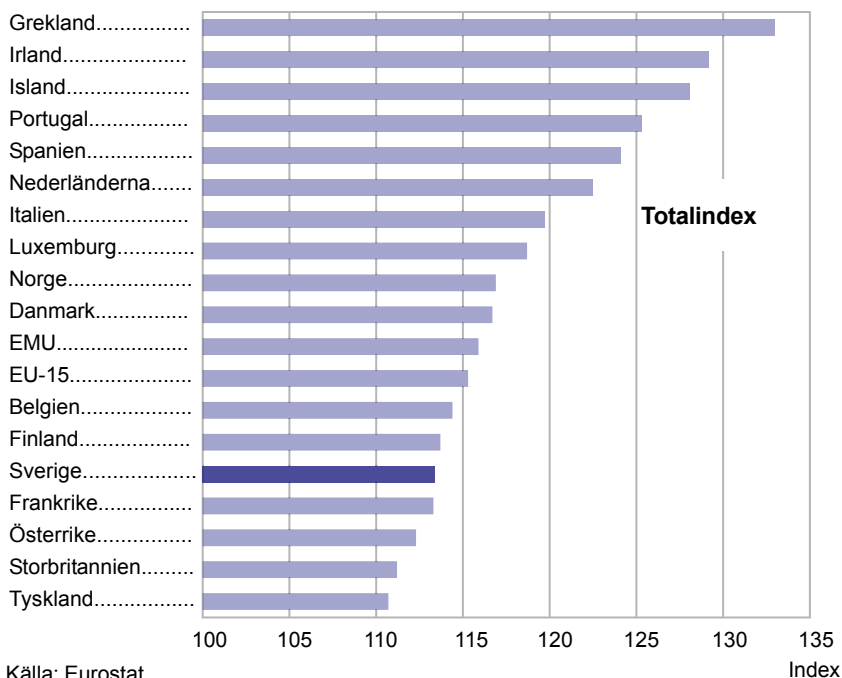
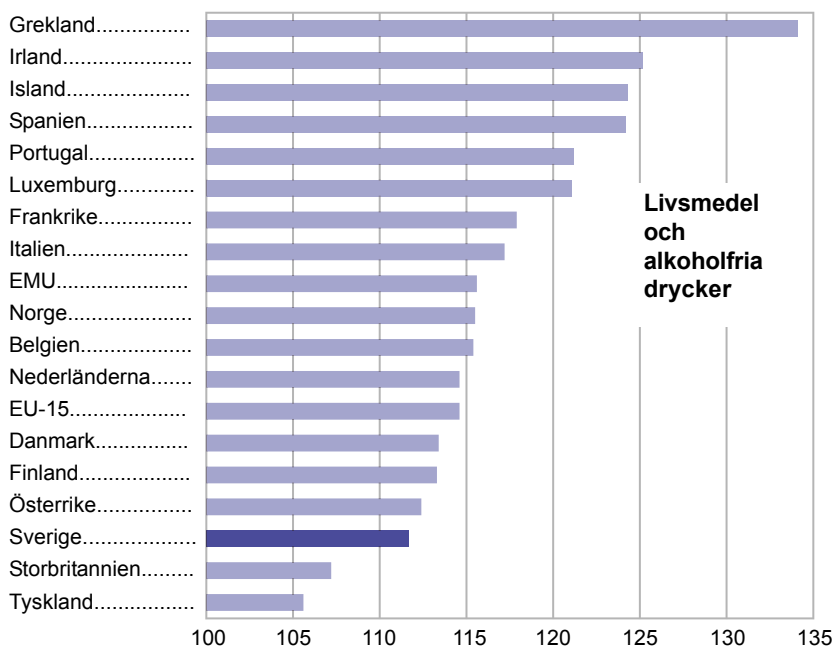
Figur 20A

Indextal för hushållens individuella konsumtion per invånare i reala värden till internationella priser för EU-länderna och vissa andra länder 2002 (EU-25=100)

Indices of real value per head of individual consumption by households at international prices for EU-countries and some other countries

Källa: Eurostat.

Figur 20B**Harmoniserat index för konsumentpriser (HIKP) 2004 för EU-länderna samt Norge och Island (1996=100)***Harmonized index for Consumer Prices (HICP) for EU-countries and Norway and Iceland*

Källa: Eurostat.

Index

Tabell 20.1

Konsumtion och självförsörjningsgrad för vissa livsmedel 2002, kg per person respektive procent
Human consumption and self sufficiency for certain food products

Land	Konsumtionsmjölk	Grädde	Smör	Ost	Kött totalt	Därav			Ägg
						Nötkött inklusive kalvkött	Griskött	Fjäderfäkött	
<i>Konsumtion per person, kilo</i>									
Belgien	68	8	5	17	107	22	52	21	15 ¹
Danmark	107	10	2	22	112	26	58	23	14 ¹
Tyskland	64	8	7	20	88	12	54	17	13
Grekland	62	1	2	25	84	18	28	20	11
Spanien	108	2	1	9	136	16	68	34	19
Frankrike	75	5	8	25	108	28	37	25	15
Irland	158	2	3	6	106	18	39	31	10
Italien	64	2	3	21	93	25	39	18	13
Luxemburg	97	33	44	12	..
Nederländerna	86	2	7 ²	18	87	19	42	23	14
Österrike	88	8	5	17	97	19	56	18	14
Portugal	90	2	2	10	106	17	44	31	9
Finland	190 ²	7 ²	8 ²	17 ²	70	18	32	15	10
Sverige	131	10	5	17	80	23	36	14	11
Storbritannien	120	5	3	9	85	20	26	29	13
EU-15	98	20	43	23	..
<i>Självförsörjningsgrad, procent</i>									
Belgien	113	119	106	33	166	143	198	147	..
Danmark	100	113	124	256	380	110	582	181	85
Tyskland	112	106	81	101	95	140	90	72	74
Grekland	94	57	9	87	57	28	45	78	97
Spanien	97	85	179	80	109	98	116	97	108
Frankrike	103	114	90	117	112	113	106	142	99
Irland	98	100	967	527	272	819	163	100	85
Italien	91	93	73	90	77	65	67	112	104
Luxemburg	66	109	56	0	..
Nederländerna	90	123	153 ²	210	201	122	236	194	267 ¹
Österrike	113	95	84	95	110	146	104	77	76
Portugal	106	94	129	78	74	60	63	96	101
Finland	101 ²	100 ²	121 ²	104 ²	107	97	111	103	106
Sverige	100	99	117	85	83	72	89	86	93
Storbritannien	100	99	76	66	71	57	51	90	88
EU-15	106	101	109	107	105

1) Avser 2001.

2) Avser 1999.

Källa: Eurostat.

Tabell 20.2**Fördelning av hushållens individuella privata konsumtion i nominella värden för EU-länderna och vissa andra länder 2002, procent***Distribution of the individual private consumption by households at nominal values for EU-countries and some other countries***ICP-klassificering**

	Livs- medel och alkoholfria drycker	Bekläd- nadsar- tiklar och skor	Bostad, bränsle, elström	Övrigt	Total indi- viduell pri- vat kon- sumtion	Andel av BNP, %
Sverige	8,7	3,9	19,8	67,6	100	68,1
Belgien	10,3	4,2	17,9	67,6	100	68,0
Danmark	8,8	3,6	20,3	67,3	100	65,9
Finland	9,7	3,5	19,2	67,6	100	64,9
Frankrike	11,6	3,7	19,7	65,0	100	69,2
Grekland	15,6	10,2	15,4	58,8	100	73,5
Irland	6,3	4,9	17,2	71,6	100	54,0
Italien	12,3	7,8	16,7	63,2	100	71,9
Luxemburg	8,9	4,5	20,2	66,4	100	52,9
Nederländerna	8,6	4,6	16,5	70,3	100	63,0
Portugal	15,7	6,0	9,1	69,2	100	74,0
Spanien	14,3	5,7	13,0	67,0	100	68,2
Storbritannien	7,5	4,8	14,5	73,2	100	78,5
Tyskland	9,7	4,8	19,6	65,9	100	70,2
Österrike	9,1	5,7	16,6	68,6	100	67,1
EU-15	10,3	5,1	17,2	67,4	100	70,7
EU-25	10,6	5,1	17,3	67,0	100	70,7
Cypern	16,4	7,7	14,2	61,7	100	74,1
Island	13,6	4,2	14,6	67,6	100	71,1
Norge	10,5	4,3	15,2	70,0	100	57,7
Polen	17,7	4,0	21,5	56,8	100	75,0
Schweiz	9,6	3,7	20,7	66,0	100	66,6
Tjeckien	14,5	4,5	19,0	62,0	100	62,7
Slovenien	14,5	5,3	17,0	63,2	100	66,5
Slovakien	19,1	3,7	20,0	57,2	100	66,5
Malta	18,6	6,0	9,2	66,2	100	73,3
Lettland	21,1	6,4	18,4	54,1	100	73,1
Litauen	24,4	5,2	14,7	55,7	100	76,1
Estland	19,7	5,6	21,4	53,3	100	67,1
Ungern	15,7	3,7	14,9	65,7	100	66,2

Källa: Eurostat.

Tabell 20.3

Indextal¹ för hushållens individuella konsumtion per invånare i reala värden till internationella priser för EU-länderna och vissa andra länder 2002 (EU-25=100)

Indices of real value per head of individual consumption by households at international prices for EU-countries and some other countries

ICP-klassificering

	Privat kon- sum- tion	Livs- medel, alkohol- fria drycker	Livs- medel	Bröd, spann- måls- pro- dukter	Kött	Fisk	Mjök, ost, ägg	Oljor och fetter	Frukt, grön- saker, pota- tis	Andra livs- medel
EU-25	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
EU-15	109	105	105	105	102	115	105	104	106	104
Belgien	111	106	103	115	110	105	84	84	95	102
Danmark	110	91	88	77	88	59	103	89	70	127
Tyskland	107	103	102	113	89	60	124	58	83	153
Grekland	81	106	110	55	116	82	109	159	178	79
Spanien	94	121	123	91	142	259	103	152	135	56
Frankrike	111	110	110	96	120	139	114	85	106	100
Irland	98	59	56	70	65	26	39	44	61	46
Italien	107	118	119	137	115	147	106	204	120	78
Luxemburg	163	135	123	168	105	130	146	118	89	125
Nederländerna	111	92	91	92	66	56	91	67	99	158
Österrike	116	100	96	103	72	36	111	114	100	139
Portugal	79	102	106	114	104	245	79	151	114	40
Finland	95	89	88	80	76	67	125	72	90	94
Sverige	109	88	88	77	74	100	111	76	95	90
Storbritannien	131	93	91	105	82	64	82	63	104	102
Cypern	85	116	116	122	135	87	113	111	148	52
Tjeckien	64	73	73	85	86	25	81	87	66	57
Estland	46	61	64	66	76	39	80	68	47	59
Ungern	59	65	62	69	70	8	74	81	57	51
Lettland	41	59	62	64	66	48	70	68	64	43
Litauen	48	80	83	113	93	56	94	100	50	78
Malta	76	109	110	152	119	93	95	49	130	64
Polen	49	75	77	63	96	25	68	75	77	98
Slovakien	53	69	70	80	88	14	83	95	61	52
Slovenien	71	78	78	85	86	36	94	75	70	65
Island	113	117	105	90	95	170	113	81	72	160
Norge	114	101	97	64	85	165	108	74	80	144
Schweiz	119	100	98	107	70	45	139	81	108	129
Bulgarien	31	44	47	58	51	8	34	44	81	18
Rumänien	32	61	65	48	116	6	25	48	117	15
Turkiet	28	46	49	76	36	10	35	73	85	26

- 1) Indextalen återspeglar enbart volymskillnader mellan de olika länderna eftersom omräkning med paritetstal eliminerat skillnaderna i prisnivå mellan länderna.
- 2) Uppgifterna för alkoholhaltiga drycker är inte alltid jämförbara mellan länder beroende på olikheter i hur dessa drycker behandlas i respektive länders nationalräkenskaper.

Källa: Eurostat.

Tabell 20.3 (forts.)

	Alko- hol- fria dryc- ker	Alko- hol- halt- iga dryc- ker ²	To- bak	Res- tau- rang- er, caféer, hotell
EU-25	100	100	100	100
EU-15	107	103	105	114
Belgien	142	137	97	65
Danmark	123	121	98	55
Tyskland	119	170	113	67
Grekland	62	42	180	167
Spanien	98	58	143	215
Frankrike	107	116	85	100
Irland	88	110	123	171
Italien	100	49	106	115
Luxemburg	268	407	1 181	168
Holland	99	89	98	68
Østerrike	144	89	115	162
Portugal	66	56	112	87
Finland	95	139	65	61
Sverige	95	100	69	51
Storbritannien	113	92	72	150
Cypern	117	101	131	134
Tjeckien	75	124	130	49
Estland	38	82	132	23
Ungern	99	131	92	31
Lettland	30	62	71	17
Litauen	47	86	38	13
Malta	102	30	86	132
Polen	54	64	61	14
Slovakien	53	76	45	56
Slovenien	87	88	118	59
Island	241	88	80	74
Norge	145	77	64	62
Schweiz	124	193	137	111
Bulgarien	14	28	24	34
Rumänien	23	63	18	17
Turkiet	24	3	75	17

Tabell 20.4**Prisnivåindex¹ för total privat konsumtion samt för olika livsmedel 2002 för EU-länderna och de nordiska länderna (EU-25=100)**

Comparative price levels for total private consumption for different foodstuffs for EU-countries and the nordic countries (EU-25=100)

SNA-klassificering

	Privat kon- sum- tion	Livs- me- del	Bröd, spann- måls- pro- dukter	Kött	Fisk	Mjök, ost, ägg	Oljor och fetter	Frukt, grön- saker, potatis	Andra livs- medel
EU-25	100	100	100	100	100	100	100	100	100
EU-15	104	105	105	106	108	101	105	103	105
Belgien	102	105	105	106	106	121	110	105	102
Danmark	136	137	135	143	133	130	117	127	141
Tyskland	108	105	105	111	126	106	86	89	103
Grekland	82	88	87	91	70	99	108	103	75
Spanien	85	87	89	108	75	90	94	91	91
Frankrike	106	114	116	113	127	108	114	125	114
Irland	122	120	119	113	111	103	125	105	135
Italien	98	104	105	104	102	103	122	100	108
Luxemburg	102	113	116	114	121	111	110	122	129
Holland	105	102	102	94	122	100	107	98	99
Österrike	105	106	108	106	121	113	98	117	103
Portugal	76	89	88	94	79	90	98	100	70
Finland	124	120	119	138	119	102	109	114	122
Sverige	121	121	121	130	117	106	113	128	118
Storbritannien	111	111	109	93	108	105	114	107	118
Cypern	91	103	100	102	71	112	120	94	108
Tjeckien	55	60	59	45	54	68	66	76	63
Estland	62	74	73	68	63	79	68	86	93
Ungern	57	68	67	52	65	79	81	76	63
Lettland	58	69	68	58	62	67	68	84	79
Litauen	55	63	62	50	57	74	63	77	73
Malta	74	86	82	72	76	93	97	87	73
Polen	59	59	58	56	47	74	56	83	59
Rumänien	41	54	53	45	48	67	69	75	47
Slovakien	45	56	55	40	49	73	66	70	55
Slovenien	76	91	91	99	90	91	82	117	87
Island	134	163	162	192	172	114	154	161	148
Norge	149	168	167	191	183	148	155	158	148
Schweiz	147	160	164	149	215	177	143	172	154
Bulgarien	42	56	56	45	46	67	82	82	55
Turkiet	52	66	65	59	54	59	95	102	49

1) Indextalen speglar hur prisnivåerna i respektive länder i reala värden förhåller sig till motsvarande värde för EU-25.

2) Uppgifterna för alkoholhaltiga drycker är inte alltid jämförbara mellan länder beroende på olikheter i hur dessa varor behandlats i respektive länders nationalräkenskaper.

Källa: SCB, Konsumentprisindex och Eurostat.

Tabell 20.4 (forts.)

	Alko- hol- fria dryc- ker	Alko- hol- halt- iga dryc- ker ²	To- bak	Res- tau- rang- er, café- er, hotell
EU-25	100	100	100	100
EU-15	103	102	107	102
Belgien	98	90	95	100
Danmark	151	139	144	144
Tyskland	107	82	99	91
Grekland	102	101	78	88
Spanien	71	68	69	87
Frankrike	93	90	116	96
Irland	127	175	168	131
Italien	94	91	85	103
Luxemburg	92	91	74	102
Holland	101	101	92	103
Østerrike	90	90	101	104
Portugal	103	102	67	79
Finland	123	194	130	129
Sverige	122	159	132	124
Storbritannien	126	159	218	125
Cypem	130	150	85	111
Tjeckien	70	70	53	50
Estland	87	97	44	71
Ungern	74	73	50	55
Lettland	84	104	37	67
Litauen	75	93	35	64
Malta	128	149	92	78
Polen	74	114	49	69
Rumänien	76	51	31	40
Slovakien	68	59	52	33
Slovenien	85	76	59	67
Island	172	258	160	174
Norge	178	279	253	176
Schweiz	119	125	102	148
Bulgarien	67	42	39	35
Turkiet	80	105	36	44

Tabell 20.5**Prisnivåindex för total privat konsumtion för OECD-länderna 1990–2003***Comparative price levels for total private consumption*

	1990 ¹	1995 ¹	1997 ¹	1998 ¹	1999 ^{1,2}	2000 ¹	2001 ¹	2002 ¹	2003*
Australien	103	89	98	85	86	83	77	82	91
Belgien	109	112	103	105	105	92	89	91	102
Danmark	135	137	128	129	124	111	114	121	136
Finland	159	133	121	121	120	106	107	111	123
Frankrike	115	117	107	108	105	93	92	95	106
Grekland	77	82	85	84	84	73	73	73	83
Irland	107	97	103	103	104	97	101	109	124
Island	134	117	120	126	124	118	109	119	134
Italien	106	85	93	93	91	81	83	87	100
Japan	137	183	153	144	158	167	148	137	134
Kanada	103	80	87	84	82	87	87	87	91
Korea	66	77	75	55	65	74	70	74	74
Luxemburg	105	114	104	105	99	87	89	91	103
Mexico	52	43	56	60	63	72	80	80	69
Nederländerna	103	109	100	102	101	90	90	94	104
Norge	142	130	132	128	126	115	120	133	142
Nya Zeeland	86	84	94	79	76	70	68	76	88
Polen	25	46	49	52	49	49	55	53	52
Portugal	66	73	72	73	72	63	65	68	78
Schweiz	138	153	134	136	137	123	128	131	140
Slovakien	–	39	41	42	39	38	39	40	49
Spanien	98	86	84	85	82	74	74	76	84
Storbritannien	97	88	101	107	108	101	99	99	101
Sverige	143	123	128	126	121	110	102	108	122
Tjeckien	27	41	42	45	44	41	44	49	54
Turkiet	60	50	48	52	52	52	42	47	54
Tyskland	108	118	107	108	104	91	93	96	107
Ungern	–	43	45	45	45	42	45	51	57
USA	93	87	96	99	97	102	106	106	99
Österrike	108	116	105	106	101	88	89	94	105
OECD	100	100	100	100	100	100	100	100	100

1) Hela serien har reviderats.

2) Avser "Actual consumption, benchmark year 1999".

Källa: OECD.

Tabell 20.6**Harmoniserat index för konsumentpriser 2003 och 2004 (HIKP) för EU-länderna samt Norge och Island (1996=100). Vissa huvudgrupper***Harmonized index for Consumer Prices (HICP) for EU-countries and Norway and Iceland. Selected categories of foodstuffs*

	Livsmedel och alkoholfria drycker		Alkoholhaltiga drycker och tobak		Restaurang och logi		Totalt	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004
Sverige	111,9	111,7	117,6	118,4	117,6	120,1	112,3	113,4
Belgien	114,2	115,4	118,0	123,7	119,9	123,0	112,3	114,4
Danmark	114,6	113,4	109,3	103,9	119,4	122,4	115,6	116,7
Finland	112,4	113,3	113,0	100,9	120,5	121,6	113,5	113,7
Frankrike	117,3	117,9	134,3	153,5	117,3	120,6	110,7	113,3
Grekland	133,0	134,1	151,0	157,8	151,1	157,6	129,0	133,0
Irland	125,5	125,2	148,2	153,3	141,7	147,4	126,3	129,2
Italien	114,8	117,2	125,2	135,0	126,4	130,2	117,0	119,7
Luxemburg	118,9	121,1	128,1	136,4	119,6	123,4	115,0	118,7
Nederländerna	118,8	114,6	130,2	139,7	128,8	131,3	120,8	122,5
Portugal	119,8	121,2	131,1	135,0	130,0	136,5	122,3	125,3
Spanien	119,5	124,2	143,1	149,3	132,1	137,4	120,5	124,1
Storbritannien	106,5	107,2	130,9	133,5	127,5	131,2	109,8	111,2
Tyskland	106,0	105,6	118,9	127,1	112,1	112,9	108,8	110,7
Österrike	110,5	112,4	116,1	118,2	116,5	119,4	110,2	112,3
EU-15	113,4	114,6	127,5	135,3	123,8	127,4	113,0	115,3
EMU-12	114,4	115,6	126,6	136,1	122,7	126,2	113,5	115,9
Island	123,0	124,3	150,3	152,6	137,6	141,2	125,2	128,1
Norge	113,4	115,5	136,3	146,5	127,1	130,0	116,2	116,9
EU-15 samt Island och Norge	113,4	114,6	127,5	135,4	123,9	127,4	113,0	115,3

Källa: Eurostat.

Tabell 20.7

Mervärdeskattesatser inom EU den 1 september 2004, procent

VAT rates in EU-countries at 1st September 2004, per cent

Land	Livsmedel	Drycker						Restauranger	Bas-skattesats ¹
		Sprit-drycker	Vin	Öl	Mineralvatten	Läskedrycker	Fruktjuicer		
Belgien	6								
"	12								
"	21	21	21	21	21	21	21	21	21
Tjeckien	5	19	19	19	5	5	5	19	19
Danmark	25	25	25	25	25	25	25	25	25
Tyskland	7								
"	16	16	16	16	16	16	16	16	16
Estland	18	18	18	18	18	18	18	18	18
Grekland	8	18	18	18	8	8	8	8	18
Spanien	4								
"	7	16	16	16	7	7	7	7	16
Frankrike	5,5								
"	19,6	19,6	19,6	19,6	5,5	5,5	5,5	19,6	19,6
Irland	0								
"	4,4								
"	13,5	21	21	21	21	21	21	13,5	21
Italien	4								
"	10	20	20	20	20	20	20	10	20
Cypern	0								
"	5								
"	15	15	15	15	15	15	15	5	15
Lettland	5 ²								
"	18	18	18	18	18	18	18	18	18
Litauen	5								
"	18	18	18	18	18	18	18	18	18
Luxemburg	3	15	12	15	3	3	3	3	15
Ungern	15	25	25	25	25	25	25	15 ³	25
"								25 ⁴	
Malta	0	18	18	18	18	18	18	18	18
Nederländerna	6	19	19	19	6	6	6	6	19
Österrike	10	20	20	20	20	20	20	10 ⁵	20
"			12						
Polen	3								
"	7	22	22	22	22	22	22	7	22
Portugal	5								
"	12								
"	19	19	12	19	12	5	5	12	19
Slovenien	8,5	20	20	20	8,5	8,5	8,5	8,5	20
Slovakien	19	19	19	19	19	19	19	19	19
Finland	17	22	22	22	17	17	17	22	22
Sverige ⁶	12								
"	25	25	25	25	12	12	12	25	25
Storbritannien	0								
"	17,5	17,5	17,5	17,5	17,5	17,5	17,5	17,5	17,5

1) I en del länder är skattesatsen lägre i vissa regioner.

2) 15 % moms för mat.

3) 25 % moms för dryck.

4) Produkter för barn.

5) 10 % för mat, mjölk och choklad, 20 % för kaffe, te andra icke alkoholhaltiga och icke alkoholhaltiga drycker.

6) För folköl och lättöl i livsmedelsbutik är skattesatsen 12 %.

Källa: Eurostat.

Lantbruksregistret

Inledning

Lantbrukregistret (LBR), som infördes 1968 och är ett årligt register, används vid produktion av jordbruksstatistik och innehåller uppgifter om landets jordbruksföretag. Uppgiftsinsamlingen till registret var t.o.m. 1994 samordnad med vissa administrativa syften som att utgöra underlag för stödutbetalningar. I samband med Sveriges inträde i EU 1995 fick registret i stort sett bara rollen som underlag för statistik på jordbruksområdet.

Statistiken ur registret har utnyttjats bl.a. av myndigheter och näringsliv vid planering och beslut om åtgärder inom jordbruksområdet, som underlag för utvärdering av vidtagna åtgärder m.m.

Utöver den officiella statistik som publicerats har från registret framställts särskild regional statistik åt länsstyrelsernas lantbruksenheter (eller motsvarande).

Registrets omfattning

I LBR registreras fr.o.m. 2000 följande grupper av jordbruksföretag:

- a) företag med mer än 2 hektar åkermark,
- b) företag med högst 2 hektar åkermark men med stora djurbesättningar med nötkreatur, får, svin eller höns.
- c) företag med trädgårdsodling som omfattar minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsareal. Odling i hemträdgårdar eller för husbehov ingår inte.

Tidigare ingick även vissa företag med enbart skogsmark. För varje jordbruksföretag ingår ett stort antal uppgifter i registret. De viktigaste är följande:

- företagarens namn, adress, personnummer och telefonnummer,
- åkerarealens användning och arealen betesmark,
- antal husdjur av olika slag,
- arealen skogsmark.

Uppgifterna i registret ska avse förhållandena en viss dag i början av juni respektive år. De år, då EU:s strukturundersökningar genomförs, ingår för en del jordbruksföretag också uppgifter om ägda/arrenderade arealer, maskiner, konstbevattning och sysselsättning på företaget

Uppgiftsinsamling

Fram t.o.m. 1995 insamlades uppgifter till LBR genom totalundersökningar, d.v.s. samtliga uppgifter samlades in från samtliga jordbruksföretag. Därefter har totalundersökningar genomförts endast de år då EU:s strukturundersökningar genomförts, d.v.s. åren 1997, 1999 och 2003. Övriga år har vissa uppgifter samlats in för ett urval av jordbruksföretag.

Fram t.o.m 1999 samlades alla uppgifter in till LBR genom postenkäter till jordbruksföretagen. Därefter har informationen i några av Jordbruksverkets administrativa register använts som underlag. Dessa register är i första hand registret för arealbaserade stöd (IAKS) och det centrala nötkreatursregistret (CDB). Utöver detta insamlas information till LBR genom kompletterande enkäter.

Områdesindelningar i lantbruksstatistiken

Sedan lång tid tillbaka sker inom lantbruksstatistiken en omfattande redovisning av resultat som framkommer genom skilda undersökningar. Redovisning förekommer dels för olika administrativa områden, dels för områden som avgränsats främst med hänsyn till de naturliga förutsättningarna för jordbruk.

Administrativa områden

Län, kommun och församling

I statistiken redovisas i allmänhet uppgifter för *län* och till en del även för *kommuner* och *församlingar*. De två sistnämnda redovisas dock inte i Jordbruksstatistisk årsbok.

Under årens lopp har ändringar av gränser skett och även delningar och sammanslagningar av områden. I allmänhet används i statistikredovisningen den indelning som gällde vid undersökningens genomförande. Vid publicering av tidsserier sker ofta en omräkning till den senast gällande indelningen.

Naturliga jordbruksområden

Produktionsområden och riksområden

Vid bearbetning och redovisning av lantbruksstatistik är de administrativa områdena från vissa synpunkter inte alltid lämpliga som indelningsgrund. Flertalet län är därför uppdelade på särskilda s.k. *naturliga jordbruksområden*. Därvid har hänsyn tagits till de naturförhållanden som väsentligt påverkar förutsättningarna för jordbruk, t.ex. berggrundens och jordarternas beskaffenhet, landskapets topografi och klimatet. De naturliga jordbruksområdena är uppbyggda av församlingar och i vissa fall delar av församlingar.

De naturliga jordbruksområdena sammanfördes ursprungligen till 18 *produktionsområden*. De flesta av dessa produktionsområden täcker delar av mer än ett län.

Gränserna för de naturliga jordbruksområdena har modifierats. Gränserna utgör en kombination av gränserna för produktionsområdena och länsgränserna. Detta medför att de

naturliga jordbruksområdena påverkas av ändringar i länsgränserna. År 2000 var landet indelat i 61 naturliga jordbruksområden.

De 18 produktionsområdena kan sammanföras till åtta större produktionsområden.

Dessa kan i sin tur sammanföras till tre *riksområden*. De tre riksområdena sammanfaller inte med de tre administrativa huvudområdena Götaland, Svealand och Norrland.

Indelningen i åtta produktionsområden framgår av kartan nedan och sambandet mellan naturliga jordbruksområden och produktions- och riksområden framgår av sammanställningen nedan.

3 Riksområden

8 Produktionsområden

18 Produktionsområden

61 Naturliga jordbruksområden

1 Södra och mellersta Sveriges slättbygder

1 Götalands södra slättbygder (Gss)

01 Skåne-Hallands slättbygd

19 F.d. Kristianstads län, slättbygden

22 F.d. Malmöhus län, slättbygden

23 Hallands län, slättbygden

2 Götalands mellanbygder (Gmb)

02 Sydsvenska mellanbygden

10 Kalmar län, Kalmarslätten

16 Blekinge län, slättbygden

18 F.d. Kristianstads län, mellanbygden

21 F.d. Malmöhus län, mellanbygden

03 Öland och Gotland

13 Kalmar län, Öland

14 Gotlands län

3 Götalands norra slättbygder (Gns)

04 Östgötaslätten

05 Östergötlands län, Östgötaslätten

05 Vänerslätten, del av

- 27 F.d. Älvsborgs län, slättbygden
 - 31 F.d. Skaraborgs län, slättbygden, Götalandsdelen
 - 32 F.d. Skaraborgs län, Falbygden
- 4 *Svealands slättbygder (Ss)*
- 05 Vänerslätten, del av
 - 35 Värmlands län, slättbygden
 - 62 F.d. Skaraborgs län, slättbygden, Svealandsdelen
 - 06 Mälar- och Hjälmärbbygden
 - 01 Stockholms län
 - 02 Uppsala län
 - 03 Södermanlands län
 - 40 Örebro län, slättbygden
 - 43 Västmanlands län, slättbygden
- 2 Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder**
- 5 *Götalands skogsbygder (Gsk)*
- 07 Sydsvenska höglandet
 - 06 Östergötlands län, södra skogsbygden
 - 08 Jönköpings län
 - 09 Kronobergs län
 - 12 Kalmar län, skogsbygden
 - 15 Blekinge län, skogsbygden
 - 17 F.d. Kristianstads län, skogsbygden
 - 20 F.d. Malmöhus län, skogsbygden
 - 24 Hallands län, skogsbygden
 - 30 F.d. Älvsborgs län, södra höglandet
 - 34 F.d. Skaraborgs län, sydöstra höglandet
 - 61 F.d. Göteborgs och Bohus län, södra höglandet
 - 08 Östsvenska dalbygden
 - 07 Östergötlands län, södra kustlandet
 - 11 Kalmar län, norra kustlandet
 - 09 Västsvenska dalbygden
 - 25 Hallands län, norra Halland
 - 26 F.d. Göteborgs och Bohus län, utom södra höglandet
 - 28 F.d. Älvsborgs län, dalbygderna
- 6 *Mellersta Sveriges skogsbygder (Ssk)*
- 10 Södra Bergslagen
 - 04 Östergötlands län, norra skogsbygden
 - 33 F.d. Skaraborgs län, nordöstra höglandet
 - 39 Örebro län, södra skogsbygden
 - 11 Västsvenska Dalsjöområdet
 - 29 F.d. Älvsborgs län, Dalslands bergsbygd
 - 36 Värmlands län, centrala och västra Värmland
 - 12 Norra Bergslagen
 - 37 Värmlands län, Bergslagen
 - 41 Örebro län, Bergslagen
 - 42 Västmanlands län, Bergslagen
 - 44 Dalarns län, Bergslagen
 - 13 Östra Dalarna-Gästrikland
 - 45 Dalarnas län, östra Dalarna
 - 48 Gävleborgs län, Gästrikland
- 3 Norra Sverige**
- 7 *Nedre Norrland (Nn)*
- 14 Kustlandet i nedre Norrland
 - 49 Gävleborgs län, Hälsinglands kustland
 - 51 Västernorrlands län, kustlandet
 - 16 Nordsvenska mellanbygden
 - 38 Värmlands län, norra Värmland
 - 46 Dalarnas län, mellanbygden
 - 50 Gävleborgs län, inlandet
 - 52 Västernorrlands län, inlandet
 - 55 Jämtlands län, mellanbygden
 - 17 Jämtländska silurområdet
 - 54 Jämtlands län, silurområdet
- 8 *Övre Norrland (Nö)*
- 15 Kustlandet i övre Norrland
 - 57 Västerbottens län, kustlandet
 - 59 Norrbottens län, kustlandet
 - 18 Fjäll- och moränbygden
 - 47 Dalarnas län, fjällbygden
 - 56 Jämtlands län, fjällbygden
 - 58 Västerbottens län, inlandet
 - 60 Norrbottens län, inlandet

Områden för skördeberäkningar

I samband med att metoder för objektiva skördeuppskattningar utvecklades och ett permanent skördeskadeskydd för jordbruket infördes 1961, indelades landet i områden som numera benämns *skördeområden* (SKO). Dessa områden är mer homogena än de naturliga jordbruksområdena med avseende framförallt på skördens variation från år till år.

Områdesindelningen har fortlöpande setts över. Därvid har största möjliga homogenitet eftersträvat beträffande skördeavkastningen. Dessutom har hänsyn tagits till klimat, jordart, topografi och odlingsinriktning.

I det 1988 förändrade skördeskadeskyddet blev behovet av områdesstatistik mindre än i det tidigare skyddet. Den tidigare gällande områdesindelningen med 420 SKO ersattes 1989 av en ny områdesindelning omfattande 106 SKO. Fem av dessa är fjällområden för vilka skördeuppgifter inte längre insamlas.

Odelade församlingar har i regel varit grundstenar i indelningen i SKO. I åtskilliga fall är dock församlingarna så heterogena att en delning av församlingen mellan olika skördeområden ansetts starkt motiverad. Sedan 1996 är 170 församlingar delade på olika skördeområden.

Särskilda indelningar

I vissa fall tillämpas för statistiska ändamål andra områdesindelningar än de ovan beskrivna, t.ex. särskilda områden för administrering av stöden till jordbruket (stödområden).

NUTS (Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques) är den regionala indelningen som används inom EU för statistikredovisning. I Sverige utgörs NUTS 1 av hela riket, NUTS 2 av åtta riksområden och NUTS 3 av län. NUTS 2 områdena överensstämmer ej med våra åtta produktionsområden. Inom lantbruksstatistiken tillämpas NUTS 2 endast för rapportering till EU:s statistikbyrå (EUROSTAT).

Annan publicering

Rikets indelningar. Årsbok över regionala indelningar med koder m.m. SCB.

Atlas över rikets indelningar i län, kommuner, församlingar och tätorter 1992. SCB och Lantmäteriet KartCentrum.

Atlas över rikets indelningar 1995. Tabelldel. SCB och Lantmäteriet KartCentrum.

Områdesindelningar i lantbruksstatistiken 1998. SCB. Meddelanden i samordningsfrågor (MIS) 1998:1.

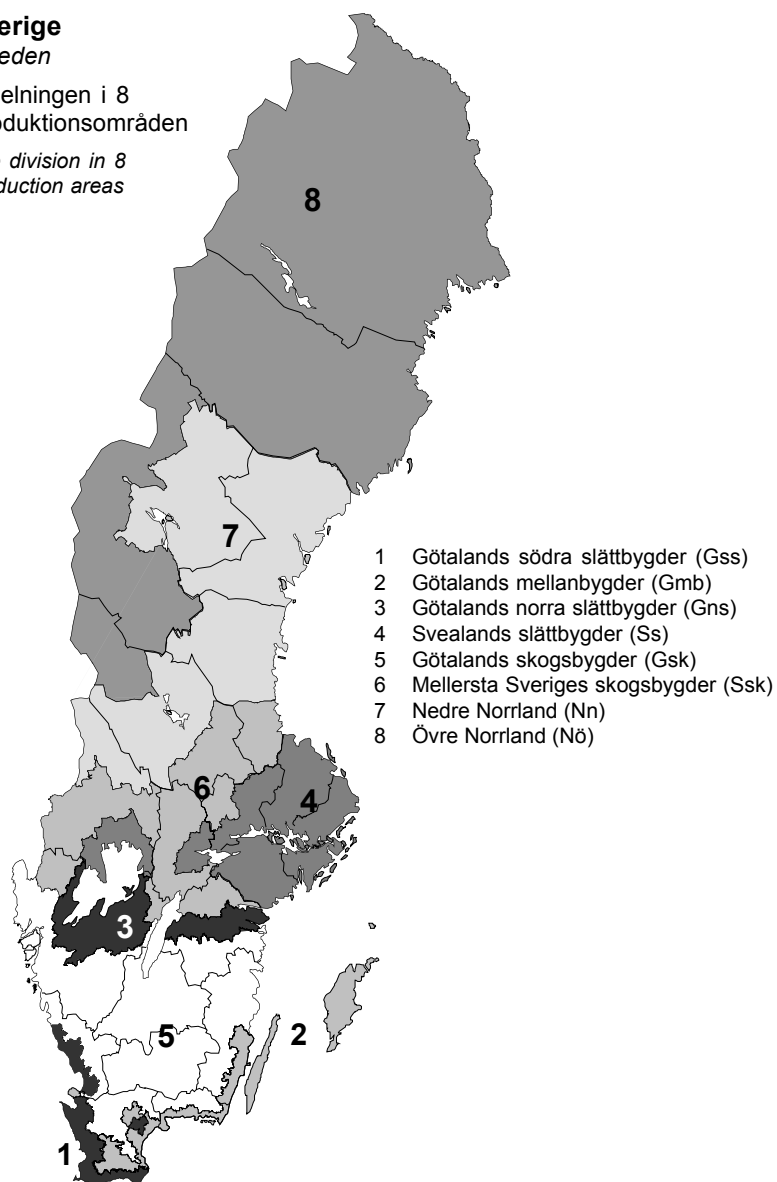
Historisk återblick på indelningen i skördeområden 1961–1988. SCB. Meddelanden i samordningsfrågor (MIS) 1988:2.

Sveriges klimat-, jordarts- och uppodlingsområden, del VIII. Riksöversikt, regionala uppgifter återfinns i stenciler. Kungl. lantbruksstyrelsen. Meddelanden, serie A nr 8 (1969).

Uppgifter om lantbruksstyrelsens speciella regionindelning återfinns i styrelsens meddelandeserie.

Sverige

Sweden

Indelningen i 8
produktionsområdenThe division in 8
production areas

Lantbruksstatistikens kvalitet och organisation

Upplysningar

Förfrågningar om årsbokens innehåll och om jordbruksstatistik i övrigt kan i första hand göras till Daniel Persson och Charlotta Olsson vid SCB:s avdelning för miljö- och regionalstatistik i Örebro. De träffas på telefon 019-17 60 00 (växel). Postadressen är: SCB, 701 89 Örebro.

Kvalitetsdeklaration

När det gäller årsboksuppgifternas kvalitet hänvisas till:

- angivna källor
- sidan Statistik på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se
- SCB:s webbplats www.scb.se

Jordbruksstatistikens organisation

År 1994 infördes ett nytt system för den statliga statistiken och begreppet *Sveriges officiella statistik (SOS)* fick en vidare innebörd. Det nya systemet innebär att ansvaret inklusive finansieringen för den officiella statistiken är decentraliserad. Ansvaret för ungefär hälften av den officiella statistik, är fördelat på 24 myndigheter.

Vid sidan av ansvaret för en del av den officiella statistiken har SCB ett övergripande ansvar för samordning och bevakning av systemet Sveriges officiella statistik (SOS).

Statistikansvarig myndighet för den jordbruksstatistik som ingår under statistikområdet Jord- och skogsbruk, fiske enligt Förordning om den officiella statistiken (SFS 2001:100) är fr.o.m. 1999 Jordbruksverket.

Avgränsning av livsmedelssektorn

I merparten av den näringsgrensindelade statistiken i Sverige används Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI) för klassificering av arbetsställen. Den baseras på den av FN utarbetade standarden ISIC (International Standard Industrial Classification). Den nuvarande standarden – SNI 2002 – har tillämpats sedan 2003 då den ersatte den tidigare standarden SNI 92.

De fyra första nivåerna i SNI 2002 är identiska med EU:s näringsgrensstandard NACE, Rev.1.1. För specifikt svenska behov har gjorts en utbyggnad med en femte nivå.

SNI 2002 är en hierarkisk indelning med fem nivåer. Den första nivån anges av bokstäver, som i avdelning C och D även har en underavdelning utan att bilda en separat nivå. Den andra nivån (Huvudgruppen) anges med två

siffror med efterföljande punkt. De därpå följande nivåerna (Grupp, Undergrupp och Detaljgrupp) anges med vardera en siffra. En näringsgren kan entydigt identifieras utan angivande av avdelning/underavdelning.

Nedan redovisas de branscher enligt SNI 2002 (Avdelning/Underavdelning/Detaljgrupp) som har intresse för livsmedelsstatistiken. Redovisningen innebär inget slutligt ställningstagande till vilka branscher som skall anses konstituera "livsmedelssektorn".

I en särskild avdelning nedan redovisas branscher inom vilka verksamheter med anknytning till livsmedel kan förekomma utan att man därmed kan hänföra branschen till sektorn "livsmedel", t.ex. transportverksamhet och förpackningstillverkning.

"Livsmedelsbranscher" enligt SNI 2002

Avdelning/ Underavdelning/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
A	Jordbruk, jakt och skogsbruk
01.111	Spannmålsodling m.m.
01.112	Vallodling
01.113	Potatisodling
01.114	Socketbetsodling
01.115	Odling av jordbruksväxter, blandat
01.117	Odling av växter, blandat, mest jordbruksväxter
01.119	Övrig odling av jordbruksväxter
01.121	Odling av köksväxter på friland
01.123	Odling av köksväxter i växthus
01.125	Odling av köks-, prydnads- och plantskoleväxter, blandat
01.127	Odling av växter, blandat, mest köks-, prydnads- och plantskoleväxter
01.129	Svampodling m.m.

Avdelning/ Underavdelning/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
01.131	Frukt- och bärodling
01.137	Odling av växter, blandat, mest frukt och bär
01.139	Odling av kryddväxter m.m., bärplockning (vilda bär till försäljning)
01.211	Mjölproduktion
01.212	Nötköttsproduktion
01.213	Produktion av mjölk och nötkött, blandat
01.217	Husdjursskötsel, blandat, mest nötkreatur
01.221	Fåruppfödning
01.222	Getuppfödning
01.223	Uppfödning av får och getter, blandat
01.227	Husdjursskötsel, blandat, mest får och getter
01.231	Smågrisuppfödning
01.232	Slaktsvinsuppfödning
01.233	Uppfödning av smågrisar och slaktsvin, blandat
01.237	Husdjursuppfödning, blandat, mest svin
01.241	Äggproduktion
01.242	Slaktkycklingsuppfödning
01.243	Fjäderfäskötsel, blandat
01.247	Husdjursuppfödning, blandat, mest fjäderfä
01.249	Övrig fjäderfäskötsel (gäss, kalkoner, ankor)
01.251	Renskötsel
01.253	Bi-, mask- och annan smådjursuppfödning
01.300	Blandat jordbruk (växtodling i kombination med djurskötsel)
01.410	Service till växtodling
01.420	Service till djurskötsel utom veterinärverksamhet
01.500	Jakt och viltvård samt service i anslutning härtill
01.900	Småbruk
B	Fiske
05.011	Trålfiske i saltvatten
05.012	Övrigt saltvattenfiske
05.013	Sötvattenfiske
05.021	Matfiskodling
05.022	Sättfiskodling
05.023	Kräftdjursodling
05.024	Blötdjursodling
DA	Livsmedels-, dryckesvaru- och tobaksframställning
15.111	Kreatursslakt
15.112	Styckning av kött
15.120	Fjäderfäslakt, beredning och hållbarhetsbehandling av fjäderfäkött
15.130	Charkuteri- och annan köttvarutillverkning
15.200	Beredning och hållbarhetsbehandling av fisk och fiskprodukter

Avdelning/ Underavdelning/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
15.310	Beredning och hållbarhetsbehandling av potatis
15.320	Juice- och safttillverkning
15.330	Annan beredning och hållbarhetsbehandling av frukt, bär och grönsaker
15.410	Utvinning av råa vegetabiliska och animaliska oljor och fetter
15.420	Framställning av raffinerade vegetabiliska och animaliska oljor och fetter
15.430	Matfettstillverkning
15.511	Osttillverkning
15.512	Annan mejerivarutillverkning (utom ost)
15.520	Glasstillverkning
15.611	Mjöltillverkning (ej potatismjöl)
15.612	Tillverkning av frukostflingor, mixer och andra beredningar av kvarnprodukter
15.620	Stärkelsestillverkning
15.810	Tillverkning av mjukt matbröd och färska bakverk (ej pastaprodukter)
15.821	Knäckebrödstillverkning
15.822	Tillverkning av kex och konserverade bakverk
15.830	Sockertillverkning
15.841	Tillverkning av sockerkonfektyrer (även tuggummi, kanderade frukter m.m.)
15.842	Tillverkning av choklad och chokladkonfektyrer
15.850	Tillverkning av pastaprodukter
15.860	Tillverkning av te och kaffe
15.870	Tillverkning av senap, ketchup, kryddor och andra smaksättningsmedel
15.880	Framställning av homogeniserade livsmedelspreparat inkl. dietmat
15.890	Framställning av andra livsmedel
15.910	Framställning av destillerade alkoholhaltiga drycker
15.920	Framställning av råsprit ur jästa råvaror
15.930	Framställning av vin
15.940	Framställning av cider och andra fruktviner
15.950	Framställning av andra icke-destillerade jästa drycker
15.960	Framställning av öl
15.970	Framställning av malt
15.980	Framställning av mineralvatten och läskedrycker
G	Agentur- och detaljhandel, reparation av motorfordon, hushållsartiklar m.m.
51.110	Agenturhandel med jordbruksråvaror, levande djur, textilråvaror och textilhalvfabrikat
51.170	Agenturhandel med livsmedel, drycker och tobak
51.210	Partihandel med spannmål, utsäde och djurfoder
51.230	Partihandel med levande djur
51.310	Partihandel med frukt och grönsaker
51.320	Partihandel med kött och köttvaror
51.330	Partihandel med mejeriprodukter, ägg, matolja och matfett
51.340	Partihandel med alkoholhaltiga och andra drycker

Avdelning/ Underavdelning/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
51.360	Partihandel med socker, choklad och sockerkonfektyrer
51.370	Partihandel med kaffe, te, kakao och kryddor
51.380	Partihandel med andra livsmedel, bl.a. fisk, skal- och blötdjur
51.390	Icke specialiserad partihandel med livsmedel, drycker och tobak
52.111	Varuhus och stormarknadshandel, mest livsmedel, drycker och tobak
52.112	Livsmedelshandel med brett sortiment, ej varuhus eller stormarknad
52.210	Butikshandel med frukt och grönsaker
52.220	Butikshandel med kött och charkuterier
52.230	Butikshandel med fisk, skal- och blötdjur
52.241	Butikshandel med bröd och konditorivaror
52.242	Butikshandel med konfektyrer
52.250	Butikshandel med alkoholhaltiga och andra drycker
52.271	Butikshandel med hälsokost
52.279	Övrig specialiserad butikshandel med livsmedel
52.621	Torg- och marknadshandel med livsmedel
52.632	Ambulerande och tillfällig handel med livsmedel
H	Hotell- och restaurangverksamhet
55.111	Hotellverksamhet med restaurang utom konferensanläggningar (även motell och liknande)
55.300	Restaurangverksamhet
55.400	Barverksamhet
55.510	Drift av personalmatsalar
55.521	Catering för transportsektorn
55.522	Centralköksverksamhet för sjukhus
55.523	Centralköksverksamhet för skolor, omsorgs- och andra institutioner
55.529	Övrig catering (t.ex. för privathushåll och fester)

Branscher inom vilka verksamhet med anknytning till livsmedel förekommer

Avdelning/ Underavdelning/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
DA 15.710	Livsmedels-, dryckesvaru- och tobaksframställning Framställning av beredda fodermedel
DG 24.150 24.200	Tillverkning av kemikalier och kemiska produkter Industri för gödselmedel och kväveprodukter Industri för bekämpningsmedel och andra lantbrukskemiska produkter
DH 25.220	Tillverkning av gummi- och plastvaror Plastförpackningsindustri
DI 26.131 26.132	Tillverkning av icke metalliska mineraliska produkter Tillverkning av buteljer och glasförpackningar Tillverkning av hushålls- och prydnadsglas
DK 29.310 29.320	Tillverkning av maskiner som ej ingår i annan underavdelning Tillverkning av traktorer Tillverkning av andra jord- och skogsbruksmaskiner
G 51.660	Agenturhandel och detaljhandel, reparation av motorfordon, hushållsartiklar m.m. Partihandel med maskiner och verktyg för jordbruket, inkl. traktorer
I 60.100 60.240 61.102 61.200 62.100 62.200 63.110 63.120 63.400	Transport, magasinering och kommunikation Järnvägstransport Vägtransport av gods Annan havs- och kustsjöfart än färjetrafik Sjöfart på inre vattenvägar Reguljär lufttransport Icke reguljär lufttransport Godshantering Varulagring och magasinering Annan transportförmedling (speditörsverksamhet, skeppsmäkleri m.m.)

Varuklassificering enligt SITC/KN

Avgränsningen av varugruppen jordbruksvaror och livsmedel i redovisningen av industrins varuproduktion och utrikeshandeln (kapitel 15 respektive 16) baseras på de redovisningar för utrikeshandeln med sådana varor, som Jordbruksverket publicerat sedan 1995. Uppdelningen på varor och varugrupper bygger på den av FN rekommenderade varugrupperingen SITC rev.3 (Standard International Trade Classification) i kombination med den inom EU tillämpade varunomenklaturen KN (Combined Nomenclature). Fram t.o.m. 1994 tillämpades i den svenska utrikeshandelsstatistiken den internationellt överenskomna nomenklaturen HS (Harmonized Commodity Description and Coding System). I produktionsstatistiken har

KN använts sedan 1996. KN och HS är jämförbara på KN:s sexsiffrnivå.

KN-nomenklaturen bygger på Tulltaxan, i vilken tidvis kan ske ändringar som får till följd att samma KN-kod för en vara ej är tillämplig för samtliga år som ingår i tidsserierna.

Indelningen på huvudgrupper utgår från produktgrupper enligt tvåsiffrig SITC medan underindelningarna följer KN.

I det följande sker också en specificering av varukoderna för förädlade livsmedel i tabell 16.5. Varugrupperingen ansluter till Food From Swedens avgränsning av varuområdet. Jordbruksverket har vissa år publicerat statistik över exporten av förädlade livsmedel.

Jordbruksvaror och livsmedel. Specificering på SITC-/KN-nummer

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
00 Levande djur	01	
01 Kött o köttvaror		
Nöt- o. kalvkött	02.01	Kött av nötkreatur eller andra oxdjur, färskt el. kylt
	02.02	Kött av nötkreatur eller andra oxdjur, fryst
	02.06.10-29	Ätbara slaktbiprodukter av nötkreatur eller andra oxdjur, färskt, kylt el. fryst
	02.10.20	Kött och ätbara slaktbiprodukter, saltat, i saltlake, torkat el. rökt; ätbart mjöl av kött eller slaktbiprodukter
Griskött	02.03	Kött av svin, färskt, kylt el. fryst
	02.06.30-49	Ätbara slaktbiprodukter av svin, färskt, kylt el. fryst
	02.10.11-19	Kött och ätbara slaktbiprodukter av svin, saltat, i saltlake, torkat el. rökt; ätbart mjöl av kött eller slaktbiprodukter
Får-, lamm- o. getkött	02.04	Kött av får eller get, färskt, kylt el. fryst

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
Fjäderfäkött	02.07	Kött och ätbara slaktbiprodukter av fjäderfä, färskt, kylt el. fryst
Övrigt kött inkl. vilt	02.05	Kött av häst, åsna, mula el. mulåsna, färskt, kylt el. fryst
	02.06.80-90	Ätbara slaktbiprodukter av andra djur än nöt o. svin
	02.08	Annat kött (kanin, hare, ren, grodlår, val m.m.) och ätbara slaktbiprodukter, färskt, kylt el. fryst
	02.10.90-99	Kött (val, häst, får, get, ren m.m.) och ätbara slaktbiprodukter, saltat, i saltlake, torkat el. rökt; ätbart mjöl av kött och slaktbiprodukter
	03.07.60	Sniglar, andra än havssniglar
Beredningar av kött	16.01	Korv o. liknande produkter av kött, slaktbiprodukter el. blod; beredningar av dessa produkter
	16.02.20-90	Kött, slaktbiprodukter och blod, beredda eller konserverade på annat sätt
	16.03	Extrakter o. safter av kött, fisk, kräftdjur, blötdjur eller andra ryggradslösa vattendjur
02 Mejeriprodukter o. ägg		
Mjök, grädde, yoghurt m.m.	04.01	Mjök o. grädde, inte koncentrerade och inte försatta med socker eller annat sötningsmedel
	04.02	Mjök o. grädde, koncentrerade och försatta med socker eller annat sötningsmedel
	04.03	Filmjök, gräddfil, yoghurt, kefir, kärnmjök m.m.
	04.04	Vassle
Smör o. andra smörfettsprodukter	04.05	Smör och andra fetter och oljor framställda av mjök; bredbara smörfettsprodukter
Glassvaror	21.05	Glassvaror, även innehållande kakao
Ost o. ostmassa	04.06	Ost och ostmassa
Ägg o. äggalbuminer	04.07	Fågelägg med skal, färska, konserverade eller kokta
	04.08	Fågelägg utan skal samt äggula, färska, torkade, ångkokta eller kokta i vatten, gjutna, frysta eller på annat sätt konserverade, även försatta med socker eller annat sötningsmedel
	35.02.11-19	Äggalbumin, ej tjänligt till människoföda
03 Fisk-, kräft o. blötdjur m.m.		
Fisk, kräft- o. blötdjur	03.01	Levande fisk
	03.02	Fisk, ej filéer, färsk el. kylt
	03.03	Fisk, ej filéer, fryst
	03.04	Fiskfiléer o. annat fiskkött (även hackat el. malet), färska, kylda el. frysta
	03.05	Fisk, torkad, saltad, i saltlake; rökt (även varmrökt) fisk; mjöl och pelletar av fisk

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	03.06	Kräftdjur, även utan skal, levande, färska, kylda, frysta, torkade, saltade el. i saltlake; kräftdjur med skal, ångkokta el. kokta i vatten, även kylda, frysta, torkade, saltade el. i saltlake; mjöl och pelletar av kräftdjur, lämpliga som livsmedel
	03.07.10-59, 03.07.91-99	Blötdjur, (ej sniglar andra än havssniglar), även utan skal, levande, färska, kylda, frysta, torkade, saltade el. i saltlake; ryggradslösa vattendjur, andra än kräftdjur och blötdjur, levande, färska, kylda, frysta, torkade, saltade, el. i saltlake; mjöl och pelletar av andra ryggradslösa vattendjur än kräftdjur, lämpliga som livsmedel
Beredningar av fisk, kräft- o. blötdjur	16.04	Fisk, beredd el. konserverad; kaviar och kaviarersättning som framställts av fiskrom
	16.05	Kräftdjur, blötdjur och andra ryggradslösa vattendjur beredda el. konserverade
04 Spannmål och varor därav		
Spannmål (exkl. ris)	10.01	Vete samt blandsäd av vete och råg
	10.02	Råg
	10.03	Korn
	10.04	Havre
	10.05	Majs
	10.07	Sorghum
	10.08	Bovete, hirs, kanariefrö; annan spannmål
Mjöl, gryn, malt m.m.	11.01	Finmalet mjöl av vete el. av blandsäd av vete och råg
	11.02	Finmalet mjöl av spannmål, annat än av vete eller av blandsäd av vete och råg
	11.03	Krossgryn, grovt mjöl (inbegripet fingryn), o. pelletar av spannmål
	11.04	Spannmål, bearbetad på annat sätt (t.ex. skalad, valsad, bearbetad till flingor el. pärlgryn, klippt el. gröpad), med undantag av ris; groddar av spannmål, hela, valsade, bearbetade till flingor el. malda
	11.07	Malt, även rostat
Ris	10.06	Ris
Bakverk o. bröd m.m.	19.05	Bröd, kakor, kex och andra bakverk, även innehållande kakao; nattvardsbröd, tomma oblatkapslar av sådana slag som är lämpliga för farmaceutiskt bruk, sigilloblater och liknande produkter
Okokt pasta	19.02.11-19	Okokta pastaprodukter, inte fyllda eller på annat sätt beredda
Övr. beredningar av spannmål o. mjöl	19.01.20	Mixer o. degar för beredning av bakverk

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	19.04	Livsmedelsberedn. erhållna genom svällning el. rostning av spannmål el. spannmålsprodukter (t.ex. majsflingor); spannmål, annan än majs, i form av korn el. flingor el. andra bearbetade korn (med undantag av mjöl och krossgryn), förkokt el. på annat sätt beredd, inte nämnd el. inbegripen någon annanstans
05 Frukt o. grönsaker		
Färska o. kylda grönsaker	07.01	Potatis, färsk el. kyld
	07.02	Tomater, färska el. kylda
	07.03	Kepalök (vanlig lök), scharlottelök, vitlök, purjolök och lök av andra <i>Allium</i> -arter, färska el. kylda
	07.04	Kål, färsk el. kyld
	07.05	Trädgårdssallat (<i>Lactuca sativa</i>) och cikoriasallat (<i>Cichorium</i> spp.), färska el. kylda
	07.06	Morötter, rovor, rödbetor, haverrot (salsifi), rot-selleri, rädisor o. liknande rotfrukter, färska el. kylda
	07.07	Gurkor, färska el. kylda
	07.08	Baljfrukter o. baljväxtfrön, färska el. kylda
	07.09	Andra grönsaker, färska el. kylda
Frysta grönsaker	07.10	Grönsaker (även ångkokta el. kokta i vatten), frysta
Torkade grönsaker	07.12	Torkade grönsaker, hela, i bitar, skivade, krossade el. pulveriserade, men inte vidare beredda
	07.13	Torkade baljväxtfrön, även skalade el. sönderdelade
Övriga frukt o. grönsaker, tillfälligt konserverade, färska, kylda, frysta el. torkade	07.11	Grönsaker tillfälligt konserverade (t.ex. med svaveldioxidgas el. i saltlake, svavelsyrighetsvatten el. andra konserverande lösningar) men olämpliga för direkt konsumtion i detta tillstånd
	07.14	Maniok-, arrow- och salepsrot, jordärtskockor, batater (sötpotatis) och liknande rötter, stam. eller rotknölar färska, kylda, frysta el. torkade hela el. i bitar, pelletar
	12.10	Humle, färsk el. torkad, även mald, pulveriserad el. i form av pelletar; lupulin
	12.12.10	Johannesbröd, inbegripen johannesbrödrön
	12.12.91-99	Socketbetor, sockerrör m.m.
Beredda potatisprodukter	11.05	Mjöl, pulver, flingor, korn och pelletar av potatis
	19.03	Tapioka och tapiokaersättningar, framställda av stärkelse, i form av flingor, gryn o.d.

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
Övriga beredningar av grönsaker	20.04.10	Potatis, beredd el. konserverad på annat sätt än med ättika el. ättikssyra, frysta
	20.05.20	Potatis, beredd el. konserverad på annat sätt än med ättika el. ättikssyra, inte frysta
	11.06	Mjöl o. pulver av torkade baljväxtfrön av sago el. av rötter, stam- el. rotknölar
	20.01.10	Gurkor beredda el. konserverade med ättika el. ättiksyra
	20.01.9020-9085	Grönsaker, frukt, bär, nötter och andra växtdelar, exkl. gurkor och kepalök, beredda el. konserverade med ättika el. ättiksyra
	20.01.9093	Kepalök (vanlig lök) beredda el. konserverade med ättika el. ättiksyra
	20.02	Tomater, beredda el. konserverade på annat sätt än med ättika el. ättiksyra
	20.03	Svampar o. tryffel, beredda el. konserverade på annat sätt än med ättika el. ättikssyra
	20.04.90	Andra grönsaker samt blandningar av grönsaker (ej potatis), beredda el. konserverade på annat sätt än med ättika el. ättiksyra, frysta
	20.05.40-90	Andra grönsaker samt blandningar av grönsaker (ej potatis), beredda el. konserverade på annat sätt än med ättika el. ättiksyra, inte frysta
Färsk, kyld, torkad frukt, bär o. nötter	08.01	Kokos-, para- o. cashewnötter, färska el. torkade, även skalade
	08.02	Andra nötter, färska el. torkade, även skalade
	08.03	Bananer, inbegripet mjölbananer, färska el. torkade
	08.04	Dadlar, fikon, ananas, avokado, guava, mango o. mangostan, färska el. torkade
	08.05	Citrusfrukter, färska el. torkade
	08.06	Vindruvor, färska el. torkade
	08.07	Meloner (inbegripet vattenmeloner) o. papayafrukter, färska
	08.08	Äpplen, päron o. kvittenfrukter, färska
	08.09	Aprikoser, körsbär, persikor (inbegripet nektariner), plummon o. slänbär, färska
	08.10	Annan frukt o. andra bär, färska
	08.12	Frukt, bär o. nötter, tillfälligt konserverade (t.ex. med svaveldioxidgas el. i saltvatten, svavelsyrighetsvatten el. andra konserverande lösningar) men olämplig för direkt konsumtion i detta tillstånd
	08.13	Frukt o. bär, torkade (ej 0801-0806), blandningar av nötter el. av torkad frukt el. torkade bär

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	08.14	Skal av citrusfrukter el. meloner, färska, frysta, torkade el. tillfälligt konserverade i saltvatten, svavelsyrighetsvatten el. andra konserverande lösningar
	12.12.30	Aprikos-, persiko- (inbegripet nektarin) o. plommonkärnor
Frost frukt o. bär	08.11	Frukt, bär o. nötter, även ångkokta el. kokta i vatten, frysta, med el. utan tillsats av socker eller annat sötningsmedel
Saft, sylt o. marmelad	20.07.91-99	Sylter, frukt- och bärgeléer, marmelader, mos och pastor av frukt, bär el. nötter, erhållna genom kokning, med eller utan tillsats av socker el. annat sötningsmedel, andra än homogeniserade beredningar
	20.09	Frukt- o. bärsaft (inbegripet druvmust), samt grönsakssaft, ojäst och utan tillsats av alkohol, även med tillsats av socker el. annat sötningsmedel
Övriga beredningar av frukt o. bär	20.01.9010	Grönsaker, frukt, bär, nötter och andra växtdelar, beredda el. konserverade med ättika el. ättiksyra; Mango chutney
	20.01.9091	Grönsaker, frukt, bär, nötter och andra växtdelar, beredda el. konserverade med ättika el. ättiksyra; Tropiska frukter o. tropiska nötter
	20.01.9096	Grönsaker, frukt, bär, nötter och andra växtdelar, beredda el. konserverade med ättika el. ättiksyra; Andra
	20.08	Frukt, bär, nötter, o. andra växtdelar, på annat sätt beredda el. konserverade, med el. utan tillsats av socker, annat sötningsmedel el. alkohol, inte nämnda el. inbegripna någon annanstans
06 Socker, sockervaror m.m.		
Socker, melass o. honung	04.09	Naturlig honung
	17.01	Socker från sockerrör el. sockerbetor samt kemiskt ren sackaros, i fast form
	17.02	Annat socker, inbegripet kemiskt ren laktos, maltos, glukos o. fruktos, i fast form; sirap o. andra sockerlösningar utan tillsats av aromämnen el. färgämnen; konstgjord honung, även blandad med naturlig honung; sockerkulör
	17.03	Melass erhållen vid utvinning el. raffinering av socker
Sockerkonfektyrer	17.04	Sockerkonfektyrer (inbegripet vit choklad), inte innehållande kakao

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	20.06	Grönsaker, frukt, bär, nötter, fruktskal o. andra växtdelar, konserverade med socker (avrunna, glaserade el. kanderade)
07 Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.		
Kaffe o. kaffeersättningar	09.01	Kaffe, även rostat el. befriat från koffein; skal o. hinnor av kaffe; kaffesurrogat innehållande kaffe, oavsett mängden
	21.01.11-12	Extrakter, essenser o. koncentrat av kaffe samt beredningar på basis av dessa extrakter, essenser el. koncentrat el. på basis av kaffe
	21.01.30	Rostad cikoriarot o. andra rostade kaffesurrogat samt extrakter, essenser o. koncentrat av dessa produkter
Choklad- o. kakaoberedn.	18.06	Choklad o. andra livsmedelsberedningar innehållande kakao
Te, kakao o. kryddor	09.02	Te, även aromatiserat
	09.03	Matte
	09.04	Peppar av släktet <i>Piper</i> , frukter av släktena <i>Capsicum</i> o. <i>Pimenta</i> , torkade, krossade el. malda
	09.05	Vanilj
	09.06	Kanel o. kanelknopp
	09.07	Kryddnejlikor, nejlikstjälkar o. modernejlikor
	09.08	Muskot, muskotblomma o. kardemumma
	09.09	Anis, stjärnanis, fänkål, koriander, spiskummin, kummin o. enbär
	09.10	Ingefära, saffran, gurkmeja, timjan, lagerblad, curry o. andra kryddor
	18.01	Kakaobönor, hela el. krossade, även rostade
	18.02	Kakaoskal o. annat kakaoavfall
	18.03	Kakaomassa, även avfettad
	18.04	Kakaosmör (fett el. olja)
	18.05	Kakaopulver utan tillsats av socker el. annat sötningsmedel
	21.01.20	Extrakter, essenser o. koncentrat av te el. matte samt beredningar på basis av sådana extrakter, essenser el. koncentrat el. på basis av te el. matte
08 Djurfoder		
	12.13	Halm, agnar o. skal av spannmål, oberedda, även hackade, malda, pressade el. i form av pelletter
	12.14	Kålrötter, foderbetor o. andra foderrotfrukter, hö, lusern (alfalfa), klöver, esparsett, foderkål, lupiner, vicker o. liknande djurfoder, även i form av pelletter

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	23.01	Mjöl o. pelletar av kött el. slaktbiprodukter el. fisk, kräftdjur, blötdjur el. andra ryggradslösa vattendjur, olämpliga som livsmedel; grevar
	23.02	Kli, fodermjöl o. andra återstoder, även i form av pelletar, erhållna vid siktning, malning el. annan bearbetning av spannmål el. baljväxter
	23.03	Återstoder från stärkelseframställning o. liknande återstoder, betmassa, bagass o. annat avfall från sockerframställning, drav, drank o. annat avfall från bryggerier el. brännerier, även i form av pelletar
	23.04	Oljekakor o. andra återstoder från utvinning av sojabönlja, även malda el. i form av pelletar
	23.05	Oljekakor o. andra återstoder från utvinning av jordnötsoolja, även malda el. i form av pelletar
	23.06	Oljekakor o. andra fasta återstoder från utvinning av veg. fetter el. oljor, andra än de som omfattas av 23.04 o. 23.05, även malda el. i form av pelletar
	23.07	Vindruv, rå vinsten
	23.08	Vegetabiliska ämnen o. vegetabiliskt avfall samt vegetabiliska återstoder och biprodukter av sådana slag som används vid utfodring av djur, inte nämnda el. inbegripna någon annanstans, även i form av pelletar
	23.09	Beredningar av sådana slag som används vid utfodring av djur
09 Diverse livsmedelsprodukter		
Soppor, såser o. buljonger	21.03	Såser samt beredningar för tillredning av såser; blandningar för smaksättningsändamål; senapspulver o. beredd senap
	21.04.10	Soppor o. buljonger samt beredningar för tillredning av soppor o. buljonger
Margarin o. annat matfett	15.17	Margarin; ätbara blandningar o. beredningar av animaliska el. vegetabiliska fetter o. oljor el. av fraktioner av olika fetter el. oljor enligt detta kapitel, andra än ätbara fetter o. oljor samt fraktioner av sådana fetter el. oljor
Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	19.01.10	Beredningar avsedda för barn, i detaljhandelsförpackningar
	19.01.90	Beredningar av andra slag (inkl. maltextrakt m.m.)
	19.02.20-40	Fyllda pastaprodukter; även kokta el. på annat sätt beredda samt andra pastaprodukter än 19.02.11-19; inkl. couscous

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
Övriga livsmedel	04.10	Ätbara produkter av animaliskt ursprung, inte nämnda el. inbegripna någon annanstans
	16.02.10	Kött, slaktbiprodukter o. blod, beredda el. konserverade på annat sätt; homogeniserade beredningar
	20.05.10	Andra grönsaker, beredda el. konserverade på annat sätt än med ättika el. ättiksyra, inte frysta, andra än produkter enligt nr 20.06; homogeniserade grönsaker
	20.07.10	Sylter, frukt- o. bärgeléeer, marmelader, mos o. pastor av frukt, bär el. nötter, erhållna genom kokning med el. utan tillsats av socker el. annat sötningsmedel; homogeniserade beredningar
	21.02	Jäst (aktiv el. inaktiv); andra encelliga mikroorganismer, döda (med undantag av vacciner enligt nr 30.02); beredda bakpulver
	21.04.20	Homogeniserade sammansatta livsmedelsberedningar
	21.06.10	Proteinkoncentrat o. texturerade proteiner
	21.06.9010	Ostfonduer
	21.06.9030-9098	Andra livsmedelsberedningar
	22.09	Ättika
11 Drycker		
Starksprit	21.06.9020	Sammansatta alkoholhaltiga beredningar, inte baserade på luktämnen, av sådana slag som används för framställning av drycker
	22.08	Odenaturerad etylalkohol med alkoholhalt av mindre än 80 volymprocent; sprit, likör o. andra spritdrycker
Vin	22.04	Vin av färskas druvor, inbegripet vin som tillsats alkohol; druvmust, annan än sådan enligt nr 20.09
	22.05	Vermouth o. annat vin av färskas druvor, smaksatt med växter el. aromatiska ämnen
Övriga drycker med alkohol	22.03	Maltdrycker
	22.06	Andra jästa drycker, t.ex. äppelvin (cider), päronvin o. mjöd; blandningar av jästa drycker samt blandningar av jästa drycker o. alkoholfria drycker, inte nämnda el. inbegripna någon annanstans
Drycker utan alkohol	22.01.10	Mineralvatten o. kolsyrat vatten
	22.02	Vatten, inbegripet mineralvatten o. kolsyrat vatten, med tillsats av socker el. sötningsmedel el. av aromämne, samt andra alkoholfria drycker, med undantag av frukt- o. bärsaft samt grönsakssaft enligt nr 20.09

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
12 Tobak o. tobaksvaror	24	Tobak samt varor tillverkade av tobaksersättning
22 Oljefrön o. oljehaltiga nötter		
	12.01	Sojabönor, även sönderdelade
	12.02	Jordnötter, även skalade el. sönderdelade men inte rostade el. på annat sätt tillagade
	12.03	Kopra
	12.04	Linfrön, även sönderdelade
	12.05	Raps- o. rybsfrön, även sönderdelade
	12.06	Solrosfrön, även sönderdelade
	12.07	Andra oljeväxtfrön o. oljehaltiga frukter, även sönderdelade
	12.08	Mjöl av oljeväxtfrön el. oljehaltiga frukter, med undantag av mjöl av senapsfrön
4 Oljor o. fetter		
	02.09	Svinfett, inte innehållande magert kött och fjäderfäfett, inte utsmälta eller på annat sätt extraherade, färska, kyllda, frysta, saltade, i saltlake, torkade el. rökta
	15.01	Ister, annat svinfett o fjäderfäfett, annat än sådant enligt nr 02.09 o. 15.03
	15.02	Fetter av nötkreatur, andra oxdjur, får el. getter, andra än sådana enligt 15.03
	15.03	Solstearin, isterolja, oleostearin, oleomargarin o. talgolja, inte emulgerade, blandade el. på annat sätt beredda
	15.04	Fetter o. oljor av fisk el. havsdäggdjur samt fraktioner av sådana fetter el. oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.05	Ullfett o. fettartade ämnen erhållna ur ullfett (inbegripet lanolin)
	15.06	Andra animaliska fetter o. oljor samt fraktioner av sådana fetter el. oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.07	Sojabönlolja och fraktioner av denna olja, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.08	Jordnötsolja och fraktioner av denna olja, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.09	Olivolja o. fraktioner av denna olja, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.10	Andra oljor erhållna enbart ur oliver samt fraktioner av sådana oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade, inbegripet blandningar av dessa oljor eller fraktioner med oljor el. fraktioner enligt nr 15.09
	15.11	Palmolja o. fraktioner av denna olja, även raffinerade men inte kemiskt modifierade

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	15.12	Solrosolja, safflorolja o. bomullsfröolja samt fraktioner av dessa oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.13	Kokosolja, palmkärnolja o. babassuolja samt fraktioner av dessa oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.14	Raps-, rybs- o. senapsolja samt fraktioner av dessa oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.15	Andra icke flyktiga vegetabiliska fetter o. oljor (inbegripet jobbaolja) samt fraktioner av sådana fetter el. oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.16	Animaliska och vegetabiliska fetter o. oljor samt fraktioner av sådana fetter el. oljor, som helt el. delvis hydraterats, omförestrats (även internt) el. elaidiniserats, även raffinerade men inte vidare bearbetade
	15.18	Animaliska el. vegetabiliska fetter o. oljor samt fraktioner av sådana fetter el. oljor, kokta, oxiderade, dehydratiserade, faktiserade, blåsta, polymeriserade genom upphettning i vakuum el. i inert gas el. på annat sätt kemiskt modifierade, med undantag av produkter enligt nr 15.16; oätliga blandningar el. beredningar av animaliska el. vegetabiliska fetter o. el. oljor el. av fraktioner av olika fetter el. oljor enligt detta kapitel, inte nämnda el. inbegripna någon annanstans
	15.21	Vegetabiliska vaxer (andra än triglycerider), bivax, andra insektsvaxer samt spermaceti (valrav), även raffinerade el. färgade
	15.22	Degras; återstoder från bearbetning av fetter, feta oljor el. andra fettartade ämnen el. av animaliska el. vegetabiliska vaxer
	38.23.11-19	Tekniska enbasiska fettsyror exkl. tekniska fettalkoholer; sura oljor från raffinering

Varuklassificering i tabell 16.5 (Förädlade livsmedel)

Redovisningsgrupper	Innehåll enligt KN
1 Styckat kött och köttvaror	
1a Styckat griskött	02.03.12,19,22,29, 02.10.11,12,19
1b Styckat kött av nöt, får, lamm	02.01.2090,30
1c Kött av fjäderfä, färskt o fryst	02.02.2090,30, 02.04.22,23,42,43,50, 02.10.20
1d Övrigt kött inkl. vilt	02.07
1e Beredningar av kött	02.08.10,90, 02.10.90
	16.01, 16.02
2 Ost och ostmassa	04.06
3 Andra mejerivaror och fett	
3a Yoghurt	04.03.10
3b Glassvaror	21.05
3c Fast margarin	15.17.10
3d Flytande margarin och matfett	15.17.90
3e Hydrerade vegetabiliska fetter och oljor	15.16.20
4 Fisk och skaldjur; beredn. o. konserv.	
4a Rökt fisk	03.05.41,42,49
4b Sill o. strömming beredd o. konserverad	16.04.12
4c Övrig fisk och skaldjur; beredd o. konserverad	16.04.11,13,14,15,16,19,20,30, 16.05
5 Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	
5a Knäckebröd	19.05.10
5b Skorpor	19.05.40
5c Övriga bakverk och bröd	19.05.20,30,90
5d Pasta	19.02
5e Övrig beredningar av spannmål och mjöl	19.01, 19.03, 19.04.10,2091,2095,2099,90
6 Grönsaker, frukt o. bär; färska, frysta m.m.	
6a Frysta grönsaker	07.10
6b Övriga grönsaker; färska, torkade m.m.	07.01, 07.02, 07.03, 07.04, 07.05, 07.06, 07.07, 07.08, 07.09, 07.11, 07.12, 07.13, 07.14
6c Blåbär	08.10.4030, 08.11.9050
6d Annan frukt och bär	08.08, 08.09.20,40, 08.10.1000,20,30,4010,4050,4090,5000,6000,90 08.11.10,20,9011,9019,9031,9039,9070,9075,9080, 9085,9095

Redovisningsgrupper	Innehåll enligt KN
7 Beredningar av grönsaker, frukt, bär m.m.	
7a Saft	20.09
7b Sylt och marmelad	20.07
7c Beredda potatisprodukter	20.04.10 20.05.20
7d Andra beredningar av grönsaker	20.01.10,20,9010,9020,9030,9040,9050,9060,9065,9070,9075,9085 20.02, 20.03, 20.04.90, 20.05.10,40,51,59,60,70,80,90
7e Andra beredningar av frukt, bär m.m.	20.01.9091,9096, 20.06, 20.08, 19.04.2010
8 Sockerkonfektyr, choklad m.m.	
8a Sockerkonfektyr	17.04
8b Choklad m.m.	18.06
9 Diverse livsmedel	
9a Rostat kaffe	09.01.21,22
9b Essenser och koncentrat av kaffe m.m.	21.01.1111,1119,1292,1298
9c Såser och beredningar av grönsaker	21.03
9d Soppor och buljonger	21.04
9e Övrigt (bl.a. smörblandningar)	21.01.20,30 21.02, 21.06 (exkl. 21.06.9020), 04.05.2010,2030 33.02.1021,1029
10 Drycker	
10a Vodka	22.08.6011,6019,6091,6099
10b Övriga drycker med alkohol	21.06.9020, 22.03, 22.04, 22.05, 22.06, 22.07, 22.08.20,30,40,50,7010,7090,9011,9019,9033,9038,9041,9045,9048,9052,9054,9056,9069,9071,9075,9077,9078,9091,9099, 33.02.1010
10c Drycker utan alkohol	22.01.10, 22.02
10d Ättika	22.09

Swedish-English vocabulary

Letter Åå, Ää and Öö at the end of the list

The English translations are not always word by word

A	
Administrativa områden	Administrative areas
Agronom	Agronomist; M. Sc. in Agriculture
Aktiebolag	Limited company
Aktiv substans	Active substance
Aktuell	Current; present
Alkoholfria drycker	Nonalcoholic beverages
Alkoholhaltiga drycker	Alcoholic beverages
Allmän	General; common
Am- och diko bidrag	Suckler cow premium
Amkor	Suckler cows
Ammoniak	Ammonia
Andel	Proportion; share
Andra	Other
Andra orsaker	Other reasons
Anhöriga	Relatives
Animalier	Animal products
Animalisk	Animal
Anläggning	Plant; works
Anläggningsstöd	Grant for afforestation and foundation of wetlands
Anmälan	Application
Annan	Other
Annan djurskötsel	Other kind of animal husbandry
Annan mark	Other ground
Annan sallat	Other kind of lettuce
Ansluten till	Connected with; associated with
Anställd	Employee
Antal	Number
Användning	Use
Användning inom	Used in
Apelsiner	Oranges
Arbete	Work
Arbetskraft	Labour force
Arbetskraftsundersökningen	The labour force survey
Arbetsmarknad	Labour market
Arbetsställe	Establishment
Arbetstagare	Employee
Arbetstid	Working hours
Arbetstimmar	Working hours
Areal	Area; acreage
Arealbidrag	Area-based income support
Arealstöd	Area-based support
Arrendator	Tenant
Arrende	Tenancy
Arrendepriser	Rental prices
Arrenderad	Held on lease
Avbrutna	Discontinued
Avdrag	Deduction
Avelssvin	Breeding pig
Avgångna	Departed
Avkastning	Yield
Avkastningsnivå	Yield level
Avreglerad (marknad)	Deregulated (market)
Avrinningsområden	Drainage areas

Avräknad	Discounted
Avräkningsprisindex	Producer price index
Avse	Concern; refer to
Avsevärd	Considerable
Avskrivning	Depreciation
Avslutad	Completed
Avstånd	Distance
Avsändningsland	Country of dispatch
B	
Bagge	Ram
Baljväxt	Leguminous plant
Baspriser	Basic prices
Bearbetning	Processing
Bebyggd	Built up
Befolkning	Population
Behandlad	Processed
Bekämpningsmedel	Pesticides
Belopp	Amount
Ben	Leg
Beredd fisk	Processed fish
Beräknad	Calculated; estimated
Besiktigad	Inspected
Beslut	Decision
Bestämmelseland	Country of destination
Besädd areal	Area sown
Besättning	Stock; herd
Besättningsstorlek	Size of stock
Bete	Pasture
Betesmark	Grazing land
Betesvall	Pasture
Betmassa	Beetpulp
Betningsmedel	Seed disinfectant
Betor	Beet
Bevarande	Preservation
Bevattning	Irrigation
Beviljad	Allowed
Bidrag	Grant
Bidrag till	Contribution to
Binäring	Subsidiary enterprise
Biodling	Apiculture
Biodynamisk odling	Biodynamic farming
Biologisk	Biological
Biologisk mångfald och kulturmiljövärden	Biodiversity and cultural values
Bisamhälle	Bee colony
Bisyssla	Side-line occupation
Blandad	Mixed
Blandsäd	Mixed grain
Blomkål	Cauliflower
Blommor	Flowers
Bokföringsuppgifter	Accounts
Bortfall	Non-response
Bostad	Dwelling
Bostadsbyggnadsvärde	House building value
Bostadshus	Dwelling house
Branschindelning	Division in branches
Brukare	Holder; farmer
Bruna bönor	Brown beans
Brutto	Gross
Bruttonationalprodukt	Gross domestic product
Bruttoton	Gross tonnage

Buffel	Buffalo
Byggnad	Building
Byggnadsinventarier	Inventories (building)
Byggnadsverksamhet	Construction activity
Byte	Exchange
Bänkgård	Frame; hotbed
Bär	Berries
Bärbuske	Berry-bush
Bärgad (skörd)	Actual (yield)
Böcker	Books
Bönor	Beans
C	
Charkuterivaror	Cured meat and provision
Choklad- och chokladvaror	Chocolate and chocolate goods
Choklad- och konfektyrvaror	Sweets
Cirka; ca	About; around
Cistern	Cistern
Container	Container
D	
Dagar	Days
Dagsverke	Day's work
Definition	Definition
Definitiva uppgifter	Definite results
Deklaration	Declaration for income tax purposes
Del av	Part of
Delad	Separated
Delbranscher	Subbranches
Deltagare	Participant
Delvis (ägd, arrenderad)	Partly (owned, held on lease)
Detaljhandel	Retail trade
Dikor	Suckler cows
Direktstöd	Direct support
Direktutbetalning	Direct payment
Diskmedel	Dishwashing detergent
Diverse	Other; miscellaneous
Djur	Animal
Djurbesättning	Animal stock
Djurbidrag	Headage support, animal premium
Djurhållning	Animal husbandry
Djurhälsovård	Animal health service
Djurslag	Type of animal
Djurstallar	Building for livestock
Dos	Dose
Driftsinriktning	Type of farming
Driftsöverskott	Operating surplus
Driv- och smörjmedel	(Consumption of) motor fuel and lubricants
Drivmedel	Motor fuel
Drycker	Beverages
Dryckesvaror	Beverages
Dräktig	Pregnant
Dvs.	That is; i.e.
Därav	Of which
Därunder	Less
Däröver	More
Dödsbo	Estate of a deceased person
E	
Efterlikvid	Final price adjustment
Egenföretagare	Self-employed person
Egentlig	Real; actual
Eget	Own

Eget kapital	Own capital
Ē	Not
Ej angivet	Not reported
Ekologisk djurhållning	Organic farming with animals
Ekologisk odling	Organic farming
Ekonomi, ekonomisk	Economy, economic
Ekonomibyggnad	Farm building
Ekonomibyggnadsvärde	Farm building value
Elektricitet	Electricity
Emballage	Packing
Energiskog	Energy forest
Enhet	Unit
Enkelt bolag	Partnership
Enkla	Simple
Enligt	According to
Ensilageväxter	Plants for silage
Ensilering	Ensiling
Enskild	Private
Ersättning; ersättningsbelopp	Compensation
Exekutiv	Executive
Exklusive	Excluding
Exportör	Exporter
Extensifieringsbidrag	Aid for extensification
Extrapriser	Bargain prices
F	
Fabrikspotatis	Potatoes for processing
Faktorinkomst	Factor income
Faktorpris	Factor price
Fakultet	Faculty
Familjemedlem	Member of the family
Fasta priser	Constant prices
Fastighet	Real estate
Fastighetsinnehav	Possession of real estates
Fastighetsreglering	Real allotment
Fastighetstaxering	Assessment of real estate
Felaktigt	Incorrect
Fett	Fat
Fetthalt	Fat content
Fisk	Fish
Fiskare	Fisherman
Fiske	Fishing
Fiskmjöl	Fish meal
Fiskprodukter	Fish products
Fjäderfä	Poultry
Fjäderfäkött	Poultry meat
Fjällsamebyar	Mountain sami villages
Fleråriga	Perennial
Fläsk	Pork
Foder	Feed
Foderblandning	Feed mixture
Foderförbrukning	Feed consumption
Fodermedel	Feedstuffs; feeds
Fodersäd	Coarse grain
Foderväxt	Forage plant
Foderärter	Fodder peas
Fosfor	Phosphorus
Frakter	Freights
Frilandsareal	Area for cultivation on open ground
Frilandsodling	Out doors cultivation
Fritidshästar	Spare-time horses

Frivillig	Voluntary
Frukt	Fruit
Fruktträd	Fruit tree
Frånvaro	Absence
Främjande	For the promotion of
Frö	Seed
Fröburen	Seed born
Fröslag	Kind of seed
Frövall	Seed ley
Fysisk person	Natural person
Fång	Acquisition
Fånggröda	Laminitis
Fångst	Catch
Fångstmängd	Quantity
Får	Sheep
Färkött	Mutton
Fältodlade köksväxter	Field grown vegetables
Färskt, kylt och djupfryst	Fresh, chilled and frozen
Född	Born
Föl	Foal
Fördelad	Distributed
Fördelning	Distribution
Före	Before
Föregående	Previous
Förekomma	Occur
Förening	Society; association
Företag	Holding; enterprise
Företagare	Employer; holder
Företagsinkomst, netto	Entrepreneurial income
Företagsnivå	Level of enterprises
Företagsstruktur	Structure of enterprises
Företagstyp	Type of holding
Förlust	Loss
Förmalning	Milling
Förpröva	Pre test
Församling	Parish
Första	First
Försålda mängder	Sold quantities
Försäljning	Sale
Försäljningsställe	Point of sale; outlet
Försörjningsbalans	Balance sheet of resources
Förvärv	Purchase
Förvärvsarbete (befolkning)	Economically active (population)
Förvärvsarbete	Gainful employment
Förvärvskälla	Source of income
Förädlad	Processed; refined
Förädling	Improvement; processing
Förädlingsvärde	Value added
Förändringar i djurkapitalet	Changes in livestock capital
G	
Galt	Boar
Generell	General
Genomsnittlig	Average
Get	Goat
Getkött	Goat's meat
Gifter	Poisons
Glas	Glass
Godis	Sweets
Godkänd	Approved
Gram	Gram

Griskött	Pork
Grossist	Wholesale dealer; wholesaler
Grovfoder	Coarse fodder
Grupp(er)	Group(s)
Gryn	Hulled grain
Grädde	Cream
Gränsskydd	Marginal protection
Gräs	Grass
Gröda	Crop
Grödgrupp	Crop group
Grön	Green
Gröna växter	Green plants
Grönfoder	Green fodder
Grönsaker	Vegetables
Gurka	Cucumber; gherkin
Gylta	Gilt
Gåva	Gift, bequest
Gödkalv	Fattened calf
Gödssel	Fertilizer; manure
Götalands mellanbygder	Central districts in Götaland
Götalands norra slättbygder	Plains district in northern Götaland
Götalands skogsbygder	Forest districts in Götaland
Götalands södra slättbygder	Plains districts in southern Götaland
H	
Hallon	Raspberries
Halm	Straw
Handelsgödssel	Fertilizer
Handelsmarginaler	Margins by trade
Handjur	Male animal
Handjursbidrag	Male animal premiums
Hare	Hare
Havre	Oats
Hektar	Hectare
Hektarskörd	Yield per hectare
Hela riket	Whole of Sweden
Hela världen	Whole of the world
Helt ägd, arrenderad	Totally owned, held on lease
Helträda	Bare fallow
Helärs	Annual
Hemmaförbrukning	Household use
Hemmatillverkat	Home produced
Hemslakt	Home slaughter
Hjorddjur	Deer
Hondjur	Female animal
Honung	Honey
Hortonom	Horticulturist
Husdjur	Livestock
Husdjurskötsel	Animal husbandry
Hushåll	Household
Hushållssvinn	Household waste
Huvudsaklig händelse	Main incident
Huvudsyssla	Main occupation
Huvudtyp	Main type
Hygienartiklar	Sanitary articles
Hälften av	Half the
Hälsovädlig	Insanitary
Hästar	Horses
Hästkött	Horse meat
Hö	Hay
Högst	At most

Höns	Fowls
Höst	Autumn
Höst- eller vinterbevuxen åkermark	Autumn- or wintergrown arable land
Höstkorn	Winter barley
Höstoljeväxter	Autumnsown oleiferous plants
Höstraps	Winter rape
Höstrybs	Winter turnip rape
Höstråg	Winter rye
Höststråsäd	Autumnsown cereals
Höstsädd	Autumn sown
Höstsäd	Winter grain
Höstvete	Winter wheat
I	
Icke	Not
Ilandföringar	Landings
Import	Imports
Importör	Importer
Indelning	Division
Industri	Industry
Industriell användning	Industrial use
Industristatistik	Industrial statistics
Industriändamål	Industrial purposes
Ingående lager	Balance brought forward
Inhemsk	Domestic
Inklusive	Including
Inkommen	Received
Inkomst	Income
Inkomststöd	Income support
Inköp	Purchase
Inofficiell	Unofficial
Inre	Internal
Inrikeshandelsstatistiken	The domestic trade statistics
Inräknad	Included
Insektssmedel	Insecticides
Insjö	Lake
Inte	Not
Integrerad svinproduktion	Integrated pig production
Internationell	International
Intäkter	Receipts; income; return
Intäktsfördelning	Breakdown of turnover
Inventarier (levande)	Livestock
Inventarier (döda)	Farm equipment
Inventering	Survey
Investering	Investment
Investeringstyp	Type of investment
Invånare	Inhabitant
Invägd mjölk	Weight of delivered milk
Invägning	Weighing in
Isbergssallat	Iceberg lettuce
J	
Jakt och viltvård	Hunting and wild-life preservation
Jordbearbetningsredskap	Implements for tillage
Jordbruk	Agriculture; farming
Jordbrukare	Farmer
Jordbruksaktiviteter	Agricultural activities
Jordbruksfastighet	Agricultural real estate; farm property
Jordbruksinventering	Agricultural survey
Jordbrukslinje	Agricultural courses
Jordbruksmark	Agricultural area
Jordbrukspolitik, jordbrukspolitik	Agricultural policy

Jordbruksreglerade livsmedel	Price regulated agricultural products
Jordbruksverket	Swedish Board of Agriculture
Jordbruksvärde	Agriculture value
Jordbruksväxter	Agricultural plants
Jordgubbar	Strawberries
Julstjärna	Christmas-flower (Poinsettia)
Juridisk person	Juridical person
Jämförbar	Comparable
Jämförbarhet	Compareability
K	
Kadmiumhalt	Cadmium content
Kaffe	Coffee
Kaffeersättning	Coffee substitute
Kakao	Cacao
Kalenderår	Calendar year
Kalium	Potassium
Kalk	Lime
Kalkammonsalpeter	Ammonium nitrate
Kalkalpeter	Calcium nitrate
Kalkylerad	Calculated
Kallblodig	Cold-blooded
Kalv; kalvar	Calf; calves
Kalvkött	Veal
Kameler	Camels
Kapitalkostnad	Cost of capital
Karens	Qualifying period
Kategori	Category
Kedjeindex	Chain index
Kemiskt	Chemically
Kemisk-tekniska artiklar	Chemico-technical articles
K-mjölk; konsumtionsmjölk	Fluid milk
Knölar	Tubers
Kokos	Coconut
Kollektiva avgifter	Social taxes
Kommersiell verksamhet	Commercial activity
Kommun	Municipality; commune
Kompensationsbidrag	Support for less favoured area
Koncessionssamebyar	Concession samivillages
Kondensmjölk	Condensed milk
Konfektyrvaror	Sweets
Konserv	Preserved food; tinned food
Konservärter	Processing peas
Konsumentprisindex	Consumer price index
Konsumtion	Consumption
Konsumtionsmjölk	Fluid milk
Kontroll	Control
Kontrolluppgift	Salary statement
Kontrollverksamhet	Official control activity
Kor	Cows
Korn	Barley
Korrigerig	Correction
Korttidsindex	Short term index
Kostnad	Cost
Kraftuttag	Power take-off
Kreatur	Livestock
Kronor	Swedish Kronor (SEK)
Krukväxter	Pot-plants
Kryddor	Spices
Kräft- och blötdjur	Crustaceans and molluscs
Kull	Litter

Kultiverad betesmark	Cultivated natural pastures
Kurser	Training courses
Kurstimmar	Teaching-hours
Kvadratmeter	Square metre
Kvalitet	Quality
Kvantitet	Quantity
Kvarbliven efterbörd	Retention of foetal membranes
Kvarn	Mill
Kvartal	Quarter of a year
Kviga	Heifer
Kvinna(or)	Woman(men)
Kvinnlig	Female
Kväve	Nitrogen
Kyckling(ar)	Chicken(s)
Kålrötter	Swedish turnips
Källa (ursprung)	Source
Kämmjök	Buttermilk
Köksväxter	Vegetables
Kön	Sex
Köp	Purchase
Köpeskilling	Market price
Köpeskillingskoefficient	Market price coefficient
Köpfodermedel	Purchase feeding stuff
Köpkraftsparitet	Purchasing power parity
Körsbär	Cherries
Kött	Meat
Kött och köttvaror	Meat and products of meat
Köttfodermjöl	Meat meal
Köttkonserver	Canned meat
Köttras	Beef cattle
L	
Lager	Stock
Lagerändring	Change of stock
Lagfarna köp	Registered purchases
Laktationer	Lactation
Lamm	Lamb
Lammkött	Lamb
Land	Country
Landareal	Area of land
Landskapsvård	Landscape preservation
Lantbrukets företagsregister	Register of enterprises in agriculture and forestry
Lantbruksnämnd	County agricultural board
Lantbruksregistret	The Farm Register
Lantbruksräkning	Census of agriculture
Lantbruksstatistik	Agricultural statistics
Lantras (svin)	Indigenous breed (pigs)
Lejd	Hired
Lejt arbete	Hired labour
Levande	Alive
Levande djur	Live animals
Leverans	Delivery
Leverantör	Supplier
Livsmedel	Food; foodstuffs; groceries
Livsmedelskvalitet	Food quality
Livsmedelssektor	Food sector
Livsmedelsändamål	Food purposes
Låg avkastning	Low yield
Låginkomstsatsning	Subsidies to holders with low income
Lån	Loan
Lånegaranti	Loan guarantee

Långtidsindex	Long term index
Län	County
Länsgrupper	County groups
Lök	Onions
Lökblommor	Bulbous flowers
Löner	Wages
Löpande priser	Current prices
M	
Magert	Low-fat
Majs	Maize
Maka/make	Spouse
Malt- och läskedrycker	Malt liquors and soft drinks
Manlig	Male
Margarin	Margarine
Mark	Ground
Markanläggningar	Land improvements
Markinventarier	Inventories (ground)
Maskin	Machine
Maskinlegor	Machine hiring
Material	Material
Matfett	Edible fats
Matkorg	Food basket
Matök	Onions
Matpotatis	Table potatoes
Max värde	Maximum value
Med	With
Medelfetthalt	Average fat content
Medelinvägning	Average weighing in
Medelkoantal	Average number of cows
Medelslaktvikter	Average weight of carcasses
Medelstärkelsehalt	Average content of starch
Medeltal	Average
Medelvikt	Average weight
Medhjälpande familjemedlem	Assistant member of the family
Medhjälpare	Assistant
Medlem	Member
Mejeri	Dairy
Mejerihantering	Dairy husbandry
Mejerimjök	Dairy milk
Mejeriprodukter, mejerivaror	Dairy products
Mejerismör	Creamery butter
Melass	Molasses
Mellan	Between
Mellankalv	Fattened calf
Mellersta Sveriges skogsbygder	Forest districts in central Sweden
Melon	Melon
Mer än	More than
Mervärdeskatt	Value-added tax (VAT)
Micronäringsämnen	Micro nutritive substance
Milj. Kr	Millions of Swedish kronor (SEK)
Miljarder	Milliard, one thousand million
Miljö- och regionalstatistik	Environment- and Regional Statistics
Miljöavgift	Duty for the environment
Miljö kvalitet	Environmental quality
Miljöprogram	Programme for the environment
Miljöstöd	Aid schemes for the environment
Millimeter	Millimetre
Min värde	Minimum value
Mineral	Mineral
Mineralfodermedel	Mineral food; mineral supplement

Mink	Mink
Minskning	Decrease
Mjöl	Flour
Mjök	Milk
Mjökavkastning	Yield of milk
Mjölkboskapsbesättning	Dairy cattle
Mjölko	Dairy cow
Mjölkleverantörer	Suppliers to dairies
Mjolkproducenter	Milk producers
Mjolkproduktion	Milk production
Mjolkpulver	Milk powder
Mjölkraskorsning	Dairy cross breed
Mjölprodukter	Products of flour
Modersugga	Breeding sow
Moms (mervärdeskatt)	Value-added tax (VAT)
Morötter	Carrots
Motoreffekt	Horse-power at crank-shaft
Mulåsnor och åsnor	Mules and asses
Månad	Month
Män	Men
Mängd	Quantity
Mödrar	Mothers
N	
Nationalräkenskaperna	National accounts
Nationellt	National
Naturligt jordbruksområde	Natural agricultural area
Nedre Norrland	Lower parts of Norrland
Nedsatt fruktsamhet	Reduced fertility
Netto	Net
Nettointäkt	Net receipt
NOLA	Environmental support
Normskörd	Standard yield
Norra	Northern
Näringsgren	Branch of business
Näringskvalitet	Nutrition quality
Näringsämne	Nutritive substance
Närvarande	Present
Nöt	Cattle
Nötkreatur	Cattle
Nötkreatursskötsel	Livestock farming
Nötkött	Beef
O	
Obearbetad	Raw
Objektiv skördeuppskattning	Objective crop yield surveys
Obrukad åker	Untilled arable land
Och	And
Odlad	Grown; cultivated
Odling	Cultivation
Offentligt ägda	Publicly owned
Officiell	Official
Ogräsbekämpade arealer	Area treated with herbicides
Ogräsmedel	Herbicides
Okänd	Unknown
Olika	Different
Oliver	Olives
Oljehalt	Oil content
Oljelin	Lin seed
Oljevaxter	Oil seed; oil seed crops
Oljevaxtfön	Seeds from oleiferous plants
Oljor och fetter	Oil and grease

Omalet	Ungrounded
Omfattning	Size; scope
Område	Region
Omställning	Conversion
Omställningsstöd	Conversion grant
Omställningsåtgärder	Conversion measures
Omsättning	Turnover
Organisation	Organization
Orsaker	Causes
Ost	Cheese
Ostmassa	Curd
Osäker	Uncertain
Outnyttjad åker	Unused arable land
Oxdjur	Bullock
P	
Partihandel	Wholesale trade
Partihandelns invägning	Amount delivered to wholesaler
Per	By
Personer	Persons
Plantor för vidare kultur	Plants for further cultivation
Plantskola	Nursery
Plantskolealster	Nursery plants
Plast	Plastic
Plommon	Plums
Postenkät	Postal inquiry
Potatis	Potatoes
Potatis för stärkelse	Potatoes for processing
Potatis- och rotfruktsredskap	Tools for potatoes and root-crops
Potatisodling	Potato-cultivation
Preliminära uppgifter	Preliminary results
Pris	Price
Pris- och marknadspolitik	Price- and market politics
Prisindex	Price index
Prisnivå	Price level
Prisregleringsavgift	Price regulation charge
Prisregleringsprisindex	Price regulation index
Prisstöd	Price support
Prisutveckling	Price development
Privat ägda	Privately owned
Procent	Per cent
Procentuell	Expressed as a percentage
Producentbidrag	Producer subsidy
Producentprisindex	Producer price index
Producerande	Producing
Produktion	Production
Produktionsgren	Branch of production
Produktionsinriktning	Branch of production
Produktionsmedel	Means of production
Produktionsmedelsprisindex	Cost price index
Produktionsområde	Production area
Produktionsvolymindex	Volume index of industrial production
Produktionsvärde	Gross output
Prognostiserad	Prognosticated
Protein	Protein
Proteinfodermedel	Protein food
Proteinhalt	Protein content
Provtäthet	test frequency
Provyteskörd	Sample plot yield
Prydnadsväxter	Ornamental plant
Publicering	Publishing, publication

Purjolök	Leek
Pälsdjursskötsel	Fur farming
Päron	Pears
R	
Rabatter	Trade-discounts
Raps	Rape
Ras	Breed, stock
Rationalisering	Rationalization
Rationaliseringsinsatser	Rationalization measures
Redskap	Tools; implements
Reducerad	Reduced
Regionala stöd	Regional grants
Registrerad	Registered
Rekryteringsdjur	Replacement animals
Relativ	Relative
Renar	Reindeer
Rennäring	Reindeer industry
Renrasig	Purebred
Renskötsel	Reindeer husbandry
Representativ	Representative
Respektive	Respectively
Resultat	Result
Riksgenomsnitt	National average
Riksområde	Major region
Ris	Rice
Rosor	Roses
Rovdjursrivna	Torned by beast of prey
Rybs	Turnip rape
Rymd	Capacity
Rådgivning	Counselling
Råg	Rye
Rågvete	Triticale
Råsprit	Crude alcohol
Råvara	Raw material
Räntenetto	Interest net
Rättad	Corrected
Räv	Fox
Rödbetor	Red beet
Rökt	Smoked
Rörelseidkare	Employer; owner of a firm
Rörelseintäkt	Operating income
Rörelsekostnad	Operating expense
Rötskadade	Decay damaged
S	
Saknas	Not available
Sallat	Lettuce
Salt	Salt
Saltvattenfiske	Sea fishing
Saluvärde	Seleable value; market value
Sambo	Cohabiting man or woman
Sameby	Sami village
Sammanfatta	Summarize
Sammanräknad	Total
Sammansättning	Composition
Samtliga	Total
Sektorer	Sectors
Sektorprodukt	Sector product
Separat	Separately
Självförsörjningsgrad	Degree of self-sufficiency
Sjötransport	Sea transport; carriage by sea

Skadad	Injured
Skattad; uppskattad	Estimated
Skatteadministration	Income-tax administration
Skogförråd	Forest supply
Skogsbruket	Forestry
Skogsbärande mark	Forested ground
Skogsimpediment	Barren land
Skogsmark	Forest; woodland
Skogsplantor	Tree plants
Skogsägare	Forest owner
Skola	School
Skuld	Debt; liability
Skummjolk	Skim milk
Skyddsgödor	Barrier crop
Skyddszoner	Barrier zone
Skörd	Harvest; yield
Skördeskadeersättning och bidrag	Crop insurance compensation
Skördetröska	Combine
Slag	Kind; variety
Slakt	Slaughter; slaughtering
Slaktdjur	Slaughter animal
Slaktkropp	Carcass
Slaktkyckling	Slaughter chicken
Slaktsvin	Fattening pigs
Slam	Sludge
Slumpmässigt urval	Random sample
Slättervall	Grass on arable land for hay or silage
Slätteräng	Meadow
Släktköp	Purchase by relatives
Små	Small
Småbruk	Small-sized holdings
Smågrisproduktion	Production of piglets
Smör	Butter
Smörjolja	Lubricating oil
Snittblommor	Cut flowers
Snittgrönt	Cut green
Socialförsäkring	Social insurance
Socket	Sugar
Socketbetor	Sugar beet
Socketbruken	Sugar mills
Sockethalt	Sugar content
Socketmajs	Sweet corn
Socketprodukter, socketvaror	Sugar products, sugar goods
Solrosfrö	Sunflower seed
Sort	Kind; variety
Spannmål	Cereals
Specialkurser	Special courses
Spridning	Spreading
Spritdrycker	Spirits
Spånadsväxter	Fibre plants
Spädgris	Sucking-pig
Spädkalv	Sucking-calf
Stadigvarande	Permanent
Stallgödsel	Manure
Standardtimmar	Standard man-hours
Starköl	Strong beer
Startstöd	Support to new establishments
Staten	Government; state
Statistiksystem	Statistic system
Statlig lånegaranti	Government loan security

Statlig stöd	Government support
Statsbidrag	Government subsidy
Sticklingar	Cuttings
Stickprovsundersökning	Sample survey
Storboskap	Cattle
Storkök	Catering
Storlek	Size
Storleksgrupp	Proportion size
Struktur	Structure; structural
Struktur- och regionalpolitik	Structural and regional support
Strålning	Radiation
Stråsäd	Cereal
Stubb	Stubble
Studerande	Student
Stutar	Steers
Stärkelse	Starch
Stärkelsehalt	Content of starch
Stärkelsestillverkning	Starch production
Stöd	Support
Stöd till norra Sverige	Economic support to the north of Sweden
Stöd till smågrisproduktion	Economic support to the production of piglets
Stödnivå	Level of support
Stödåtgärder	Support
Större	Bigger
Subvention	Subsidy
Sugga	Sow
Suggbesättning	Stock of sows
Summa	Total
Superfosfat	Superphosphate
Svampmedel	Fungus poison
Svarta vinbär	Black currants
Svaveldioxid	Sulphur dioxide
Svealands slättbygder	Plain districts in Svealand
Svin	Pig
Svinn	Waste; loss
Sysselsatt	Employed; occupied
Sådd	Sowing
Såld direkt till konsument	Sold from farm to consumer
Säd	Grain
Säljare	Seller
Sämre	Worse
Särskild	Special
Sötade	Sweetened
T	
Tackbidrag	Ewe premium
Tackor	Ewes
Taxerad	Assessed
Taxeringsenheter	Assessment units
Taxeringsuppgift	Income-tax statement
Taxeringsvärde	Assessed value
Te	Tea
Tidigare	Earlier
Tidpunkt	Time; date
Tillfällig	Temporary
Tillförsel	Supply
Tillgångar	Assets
Tillgänglig	Available
Tillverkare	Manufacturer
Tillverkning	Production
Tillväxt	Growth

Tjock grädde	Cream containing 40 per cent fat
Tjur	Bull
Tjänster (inom jordbruk)	Services (in agriculture)
Tobak	Tobacco
Tomater	Tomatoes
Ton	(Metric) ton
Torkad	Dried
Torkningskostnad	Cost of drying
Torrsubstans	Dry matter
Total	Total
Totalräknade uppgifter	Data from a census
Totalskörd	Total crop production
Totalundersökning	Total survey
Traktor	Tractor
Transport	Transport; conveyance
Transportredskap	Transport equipment
Träd	Tree
Träda	Fallow
Trädgård	Garden
Trädgårdsföretag	Horticultural enterprise
Trädgårdsodling	Horticulture; gardening
Trädgårdsprodukter	Garden produce
Trädgårdsräkning/-inventering	Census of horticulture
Trädgårdsväxter	Horticultural plants
Tröskning	Threshing
Tulpaner	Tulips
Tunn grädde	Cream containing 12 per cent fat
Tvål	Soap
Typ	Type
Typklassificering	Typology
Typologidata	Typology data
U	
Ull och fårskind	Wool and sheepskin
Underhåll	Maintenance
Undersökning	Survey
Ungdjur	Young cattle
Unghästar	Colts
Ungnöt	Young cattle
Uppfödning av kalvar	Breeding of calves
Uppfödning förlust	Raising losses
Uppgift	Information; figure
Uppskattad	Estimated
Uppvärmning	Heating
Ursprung	Origin
Ursprungsland	Country of origin
Urval	Sample
Urvalsbaseerade uppgifter	Data from a sample survey
Urvalsundersökning	Sample survey
Utan	Without
Utanför	Outside
Utbetalning	Disbursement
Utbildning	Education; training
Utgifter	Expenditures
Utgående lager	Balance carried forward
Utlandet	Foreign countries
Utnyttja	Utilize
Utplanteringsväxter	Bedding-plants
Utrikeshandel	Foreign trade
Utrotningshotad	Endangered
Utrustning	Equipment

Utsäde	Seed
Utsädesmängd	Quantity of seed
Uttagen areal	set aside land
Utträde	Withdrawal
V	
Vagnar	Carriages
Vall	Grass land on arable land for hay or silage
Vall för fröskörd	Grass land for seed production
Vallbaljväxter	Leguminous plants on grass land
Vallfrö	Clover and grass seed
Vallgräs	Grass
Vallhö	Hay
Vallskörd	Yield from ley
Vallväxter	Herbage plants
Vallålder	Age of ley
Valuta	Currency
Varav	Of which
Varuhus	Department store
Varukod	Commodity code
Varuslag	Type of goods
Vattenareal	Water area
Vattenhalt	Water content; moisture content
Vax	Bees wax
Vecka	Week
Vegetabilisk	Vegetable
Verksam substans	Active substance
Verksamhet	Activity
Vete	Wheat
Vetegryn	Hulled wheat
Vetekli	Wheat bran
Vetemjöl	Wheat flour
Veterinär	Veterinary
Veterinärbehandlad	Veterinary treated
Vicker	Vetches
Vidareförädling	Processing
Vikt	Weight
Vilt	Game
Vilthägn	Game brackets
Vin	Wine
Vindruvor	Grapes
Vinter	Winter
Vitkål	White cabbage
Vuxna	Adults
Vårkorn	Spring barley
Vårrops	Spring rape
Vårrybs	Spring turnip rape
Vårstråsäd	Spring-sown cereals
Vårsådd	Spring-sown
Vårvete	Spring wheat
Våtmarker och småvatten	Wetlands
Vägd	Weighted
Värde	Value
Värdeändring	Change of value
Världsdel	Continent
Världsmarknadsprisindex	World market price index
Värphöns	Laying hens
Värpras	Laying hen
Växelkurs	Exchange rate
Växthus	Greenhouse
Växtnäringsämne	Plant nutrient

Växtodling	Crop husbandry
Växtperiod	Growing time
Växtprodukt	Vegetable product
Växtsjukdom	Plant disease
Växtskyddsmedel	Pesticides
Växtslag	Plant type
Växtsort	Variety
Y	
Yrkesmässig	Professional
Yrkesverksam	Economically active
Yta	Area
A	
Åker	Arable land
Åkerareal	Area of arable land
Åkerbruk och boskapsskötsel	Crop and livestock farming
Åkerbönor	Beans
Åkermark	Arable land
Ålder	Age
Åldersfördelning	Age structure
År	Year
Årskurs	Form
Återväxt	Second harvest (Harvest after first cut)
Åtgärd	Measure; act
Ä	
Ägare	Owner
Ägd	Owned
Ägg	Egg
Ägoslag	Type of land
Äldre	Older
Äpplen	Apples
Ärter	Peas
Ö	
Ökning	Increase
Överstiga	Exceed
Översyn	Inspection
Övre Norrland	Upper parts of Norrland

Sakregister

Hänvisning till tidigare årgångar av Jordbruksstatistisk årsbok (JÅ) lämnas för vissa äldre undersökningar.

- A**
- Administrativa områden bil 2
 - Am- och dikobidrag, se Nötkreatur
 - Animaliska produkter
 - export 257–260, 261–274
 - import 257–260, 261–274
 - konsumtion per person 275, 301, 280–282, 307
 - priser 152, 165–167
 - produktion 241–242, 246, 248–251
 - Anläggningar
 - antal cisterner för dieselolja m.m. JÅ 2000 50
 - antal företag JÅ 1996 58
 - för bevattning JÅ 1996 60
 - för utfodring JÅ 1996 59
 - för utgödsling JÅ 1996 59
 - systemtäckdikning JÅ 1997 56
 - Anläggningsstöd, se Stödåtgärder
 - Annan mark
 - areal 45
 - definitioner 45
 - Anställda (inom jordbruk), se Arbetskraft
 - Arbetsbehov 32, 33, 42
 - Arbetskraft
 - antal arbetstimmar i jordbruk 113, 119
 - arbetsskador JÅ 2000 37–38
 - avbytarverksamhet JÅ 1997 38
 - förvävsarbetande inom jordbruk, skogsbruk m.m. 113–114, 115–119
 - olycksfall JÅ 2000 37–38
 - sysselsatta i jordbruk. 114, 117–119
 - sysselsatta i skogsbruk JÅ 2000 32
 - sysselsatta med trädgårdsodling JÅ 1997 32
 - sysselsatta på trädgårdsföretag JÅ 1997 110
 - åldersfördelning 113, 116
 - Arbetsskador JÅ 2000 37
 - Arbetstimmar, se Arbetskraft
 - Arbetsvolym, se Arbetskraft
 - Areal
 - annan mark 45
 - arrenderad 31, 38
 - betesmark 44, 49, 194, 199
 - bevattnad JÅ 1996 60
 - ekologisk 171–172, 182–183, 186
 - fördelning efter företagarekategori JÅ 2000 21, 24
 - företag efter storleksgrupper 31, 37
 - internationella uppgifter 229, 230–231
 - kemiskt ogräsbekämpad 189–190, 197, 208–210
 - markkarterad JÅ 1997 44
 - odlade grödor 43–44, 47–48, 51–58
 - skog JÅ 2000 13, 19
 - åkermark 31, 38, 49–51
 - ägd 31, 38
 - Arealbidrag JÅ 2000 161–162
 - Arealersättning, se Stödåtgärder
 - Arrendepriser 148–149, 167–168
 - Arrenderade företag 31, 38
 - Avbytarverksamhet JÅ 1997 38
 - Avelssvin, se Svin
 - Avkastning per hektar, se Hektarskörd
 - Avräkningsprisindex 152, 294–295, 155, 165, 300
- B**
- Baggar, se Får och lamm
 - Baljväxter
 - antal företag 36, 43, 53
 - hektarskörd 59, 68
 - odlad areal 43, 47, 51, 53
 - priser 166
 - totaltskörd 61, 68
 - utsäde, certifierat 121, 126
 - Befolkning
 - folkmängdens fördelning på glesbygd och tätort JÅ 1997 29
 - förvävsarbetande inom jordbruk m.m. 114, 115
 - jordbrukarnas åldersfördelning 113, 116
 - Bekämpningsmedel 121–122, 189–190, 127, 197, 207–210
 - Bensin, se Drivmedel
 - Besädd areal
 - potatis, slåttervall, spannmål JÅ 1998 89
 - Besättningsstorlek
 - får 84, 93, 99–100
 - höns 85, 93, 10–108
 - mjölkkor 84, 93, 95, 97
 - nötkreatur 93
 - svin 84–85, 93, 102–105
 - Betat utsäde JÅ 2000 53–54
 - Bete, se Betesmark och Betesvall
 - Betesmark
 - areal 43, 187, 194, 49, 199
 - definition 44 JÅ 2000 41
 - Betesvall
 - antal företag 36, 55

- odlad areal 43–44, 55–56
- Betodling, se Sockerbetor
- Bevattnad areal JÅ 1996 60
- Bevattningsanläggningar
antal företag JÅ 1996 60
- Bevattningsmaskiner JÅ 1996 61
- Bidrag, se Stödåtgärder
- Biodling
antal bisamhällen 110
antal medlemmar i Sveriges Biodlares
Riksförbund 85, 110
honung 85, 110
vax JÅ 1996 153
- Biologiska mångfald och kulturmiljövården 134–
136, 138, 141–143
- Blandsäd
antal företag JÅ 2000 69
ekologisk odling 172, 182, 184
hektarskörd 66
odlad areal 43, 52
totalskörd 61, 67
utsäde, certifierat 121, 126
- Blommor, se Trädgårdsodling
- Bokföringsuppgifter, se Jordbruksekonomiska
undersökningen
- Broiler, se Slaktkycklingar
- Brukningseenhet(er), se Företag
- Bruna bönor
antal företag 53
odlad areal 53
stöd 135, 138
- Bruttonationalprodukt
jordbruk 147, 156
privat konsumtion 308
- Brödsäd
odlad areal JÅ 1999 67
- Bufflar JÅ 2000 193
- Byggnadsverksamhet
djurplatser, ny- och tillbyggda JÅ 1996 55
djurstallar, ny- och tillbyggda JÅ 1997 52
förprövade djurstallar 121, 125
lagerbyggnader och maskinhus, ny- och
tillbyggda JÅ 1996 57
lagerlokaler, ny- och tillbyggda
JÅ 1996 57
medelyta i nybyggda djurstallar
JÅ 1996 54
nyuppförda kreatursplatser JÅ 1996 55
- Byggnadsvärde, se Fastighetstaxering
- Bänkgård
antal företag 75, 77–78, 81–82
skörd 75, 81
yta 75, 77–78, 81–82
- Bär, se Trädgårdsodling
- Bärgad skörd (per hektar) 59–60, 66, 68–70
- C**
- Certifierat utsäde 121, 126
- Chinchilla
antal JÅ 2000 138
antal uppfödare JÅ 2000 138
- Cisterner, antal JÅ 2000 50
Cisternvolym JÅ 2000 50
- D**
- Dagsverken, se Arbetskraft
- Demeterförbundet 171
- Dieselolja, se Drivmedel
- Direktstöd, se Stödåtgärder
- Djurbidrag, se Stödåtgärder
- Djurförsäkring JÅ 1997 188
- Djurplatser
antal ny- och tillbyggda JÅ 1996 55
- Djursjukdomar JÅ 2000 114, 132
- Djurstallar, se Byggnadsverksamhet
- Driftsinriktning 32, 35, 40–42
- Drivmedel
cisterner JÅ 2000 50
förbrukning JÅ 1997 71–72
priser 148, 166
- Dödsfall, se Olycksfall JÅ 2000 37–38
- E**
- EAA
ekonomisk kalkyl för jordbruket 143–144,
154–155
- Ekologisk djurhållning 180–181
- Ekologisk odling
hektarskörd 172, 184–185
odlad areal 171–172, 182–183, 186
totalskörd 172–173, 184–185
- Ekologisk produktion 171–173, 174–186
- Ekologisk produktionsform 135, 138, 141–143
- Ekonomibyggnadsvärde, se Fastighetstaxering
- Eldningsolja, se Drivmedel
- Elever JÅ 2000 175
- Energitillförsel JÅ 1997 158
- Ensilageväxter (och grönfoder) areal 43–44,
51, 55
- Ersättningsbelopp JÅ 1997 187
- Ersättningsberäkningar JÅ 1997 187
- Ersättningsområden, se Skördeområden
- Europeiska unionen
förädlingsvärde jordbrukets JÅ 1997 202
husdjurskötsel 212, 224–227
jordbruksareal 211, 216–222
jordbruksföretag antal 211, 217–218
livsmedelskonsumtion 301, 305, 308–310
livsmedelspriser 301–302, 306, 311–314
mervärdesskatt 302, 315
skogsmark JÅ 2000 182
statistiksystem 212
stöd till jordbruket 131–137, 138–145
sysselsättning 211, 214–215
totalskördar 211–212, 219–223

- trädgårdsodling 211–212, 223
 växtodling 211–212, 219–222
 EU-stöd, se Stödåtgärder
 Export
 levande djur 258, 262–268, 273–274
 livsmedel 257–258, 261–267, 269–270, 273–274
 Extensifieringsbidrag, se Stödåtgärder
 Extensiv vall JÅ 2003 135
- F**
 Fabrikspotatis, se Potatis
 Faktorpris JÅ 2000 144, 151
 Fastighetspriser 149, 155, 168–169
 Fastighetstaxering
 antal enheter med bostad JÅ 2000 47
 antal enheter med ekonomibyggnader JÅ 2000 47
 basvärde medelväde 153, 169
 basvärde totalt JÅ 2000 45
 byggnadsvärden JÅ 2000 44–45
 Fetthalt i mjölk 242, 250
 Fjäderfå, se även Höns
 priser 166
 produktion 241, 246, 249
 Flerårig vallodling 138
 Fläsk
 priser 166
 produktion 241, 236–237, 246, 249, 254
 Foderblandningar
 produktion 122, 128–129
 Fodermedel
 produktion 122, 128–129
 Fodersäd
 odlad areal JÅ 1999 69
 Foderarter, se Arter
 Folkmängd, se Befolkning
 Fosfor 122, 128, 194–195, 201–202, 205
 Fotogen JÅ 1997 71
 Friland
 antal företag 75, 77–80
 areal 75, 77–80
 ekologisk odling 173, 186
 skörd 75, 79
 Frukt, se Trädgårdsodling
 Frövall 55
 Fånggrödor 135, 138
 Får och lamm
 antal 83–84, 90–93, 98–99
 antal företag 83–84, 100
 besättningsstorlek 84, 93, 99–100
 färkontroll JÅ 2000 119–120
 priser 166
 rasfördelning JÅ 2000 119–120
 slakt 241, 236–237, 248, 254
 Förbrukning (inköp) av
 bekämpningsmedel 121, 189–190
 driv- och smörjmedel JÅ 1997 71–72
 handelsgödselmedel 122, 187–188, 194, 201–202, 204
 kraftfoder 122, 128–129
 livsmedel 276, 288
 maskiner och redskap 121, 124
 växtnäringssämnen 122, 128
 växtskyddsmedel, se Bekämpningsmedel
 Föreningsrörelse
 lantbrukarnas avräkningsvärden med producenter JÅ 2000 178
 medlemmar JÅ 2000 177–178
 organisation JÅ 2000 178
 Företag
 antal arrenderade 31, 38
 antal ägda 31, 38
 besättningsstorlek djur 84–85, 93, 95, 97, 99–100, 102–105, 107–108
 bruksform 31, 38
 definition 33
 företagarekategori JÅ 2000 20
 husdjur av olika slag 31, 39
 intäkter och kostnader 147–151, 159–162
 odling av olika grödor 31, 36, 43–44, 47–48, 52–58
 storleksgrupper skogsmarkareal JÅ 2000 13, 22
 storleksgrupper åkerareal 31, 37
 trädgårdsodling 75–82
 Företagare
 definition 33
 Företagsregister, se Lantbrukets företagsregister
 Förmalning JÅ 2000 139
 Förmögenheter i jordbruket
 netto JÅ 1996 184
 totala JÅ 1996 184
 Försäkring
 hagelskada JÅ 1997 187
 husdjur JÅ 1997 188
 skördeskada JÅ 1997 187
 Försäkringsbelopp JÅ 1997 187–188
 Försörjningsbalans
 brödsäd JÅ 2000 139
 fodersäd JÅ 2000 140
 kött och fläsk JÅ 2000 141
 potatis JÅ 2000 140
 spannmål JÅ 1996 157
 Förvärvsarbete, se Arbetskraft
 Förädlingsvärde 147, 156
- G**
 Galtar, se Svin
 Garage JÅ 1996 57
 Getter
 antal 84, 92, 98, 225, 234–235
 antal företag 93
 produktion 236–237, 254
 Grisar, se Svin

- Grädde
 produktion 242, 251
 Grödor, se respektive gröda
 Grönfoder- och ensilageväxter
 areal 43–44, 51, 55
 Grönsaker, se Trädgårdsodling
 Gödselbehållare JÄ 1996 59
 Gödselmedel 122, 187–188, 194, 201–202, 204
 Gödselplatta JÄ 1996 59
- H**
 Hagelskadeförsäkring JÄ 1997 187
 Handelsgödsel
 förbrukning 187–188, 201–202, 204
 försäljning 194
 internationella uppgifter JÄ 2000 196
 kostnad till baspris 154
 växtnäringssämnen 187–188, 205
 Handjursbidrag 132, 138–139
 Havre
 antal företag JÄ 2000 69
 ekologisk odling 172, 182, 184
 hektarskörd 66
 normskörd 63–64, 73
 odlad areal 43, 47–48, 51–52
 priser 166
 skördetidpunkt JÄ 1997 100
 såtidpunkt JÄ 1997 100
 totalskörd 61, 65, 67
 utsäde, certifierat 121, 126
 växtperiodens längd JÄ 1997 101
 Hektarskörd
 efter potatisodlingens storlek
 JÄ 2000 87
 efter vallålder JÄ 1997 91
 oljeväxter inkl. lin 59–60, 69
 potatis, potatis för stärkelse 60, 71
 slättervall 60, 70
 sockerbetor 60, 71
 spannmål 59, 66
 ärtor 59, 68
 Helträda
 areal 44, 47, 51, 58
 Honung 85, 110
 Husdjur
 antal 83–87, 88–92, 94–95, 98–99,
 101–103, 106–107, 109–111, 234–235
 antal företag 83–87, 93, 96–97, 100,
 104–105, 108
 försäkrade djur JÄ 1997 188
 produktion 236–237, 241–242, 246,
 248–251, 254
 slakt 241–242, 248–249
 Husdjursförsäkring JÄ 1997 188
 Hästar
 antal 85, 109, 234–235
 antal företag 93
 antal hästhållare 85, 109
 försäkrade djur JÄ 1997 188
 köttproduktion JÄ 2000 141
 priser 148, 166
 Hö, se Slättervall
 Höns
 antal 85, 85, 90–92, 106–107, 234–235
 antal företag 83, 85 93, 108
 besättningsstorlek 83, 90, 104
 Höstraps, se Oljeväxter
 Höstrybs, se Oljeväxter
 Höstråg, se Råg
 Höstsädd areal JÄ 2000 68, 72
 Höstvet, se Vete
 Hötork JÄ 1996 58
- I**
 Import
 förädlade livsmedel 257, 269–270
 jordbruksvaror och livsmedel 257, 262–267,
 271–272
 levande djur 257, 262–268, 271–272
 Index
 avräkningsprisindex 148, 152, 293–295,
 165, 167, 300
 harmoniserat index för konsumentpriser
 302, 306, 314
 konsumentprisindex 148, 152, 293–295,
 165, 296, 298–300
 livsmedelskonsumtion 301, 305, 308–310
 livsmedelspriser 293, 301, 296, 298–300,
 306, 311–314
 prisregleringsprisindex JÄ 2000
 155, 157
 producentprisindex 148, 152, 293–295, 165,
 300
 produktionsmedelsprisindex 148, 152, 293–
 295, 165, 300
 världsmarknadsprisindex JÄ 1998 155
 Införselavgifter JÄ 1995 197
 Inkomst av näringsverksamhet 148, 164
 Inkomster, utgifter m.m. 147–148, 157–164
 Inkomster i jordbruket, se Intäkter i jordbruket
 Inkomststöd JÄ 2000 162
 Inköp (förbrukning) av, se Förbrukning av
 Inre rationalisering JÄ 1996 167, 174
 Insektsmedel
 förbrukning 189–190, 197, 207–210
 Inseminationer JÄ 2000 113
 Internationella uppgifter se även Europeiska
 unionen
 animalieproduktion 229, 236–237
 förvärvsarbetsbetande befolkning inom jord-
 bruk 229, 238–239
 handelsgödsel, förbrukning JÄ 2000 196
 husdjur 229, 234–235
 livsmedel 301–304, 305–315
 maskiner och redskap JÄ 2000 195

mervärdesskatt 302, 315
 totalskörd 229, 232–233
 traktorer JÅ 2000 195
 åkerarealens användning 229, 230–231
 ägoslagsfördelning JÅ 2000 190
 Intervention JÅ 2000 163
 Intäkter i jordbruket
 per företag 147–148, 159–168
 totala 147, 154, 156–158
 Intäkter i skogsbruket per företag 160, 162
 Investeringsstöd 136, 144–145
 Invägd mjölk 241–242, 250–251

J

Jordbrukarhushållens inkomst 148, 163–164
 Jordbrukarnas taxerade inkomster 148, 164
 Jordbrukets sektorskalkyl, se EAA
 Jordbruksbefolkning, se Befolkning
 Jordbruksekonomi 147–153, 154–169
 Jordbruksekonomiska undersökningen 147–148,
 150–151
 Jordbruksfastighet
 priser 149, 168–169
 taxeringsvärden 152–153
 ägarekategori JÅ 1997 46
 Jordbruksmaskiner 121, 124
 Jordbruksnämnden, se Jordbruksverket
 Jordbrukspolitik 131
 Jordbruksräkning, se Lantbrukets
 företagsregister
 Jordbruksverket bil 3
 Jordbruksvärde JÅ 2000 44
 Jordförvärvslån JÅ 1996 190

K

Kadmium 189, 196
 Kalium 122, 187–188, 128, 194, 201–203
 Kalkningsmedel 189, 196
 Kalkoner
 antal 83, 85, 92, 106
 antal företag 93
 Kalvar
 kalvningsresultat JÅ 2000 111
 köttproduktion 241, 248
 priser 148, 166
 slakt 241, 248
 Kameler JÅ 2000 193
 Kemiskt bekämpade arealer 189–190, 197,
 208–210
 Kompensationsbidrag 133, 138, 140
 Konsumentprisindex 148, 152, 293–294, 165,
 296, 298–300
 Konsumtion av livsmedel
 försäljningsvärde 276, 287
 konsumtionsutgifter 276, 288
 näringsinnehåll 275, 283–284
 per person 275–276, 301, 280–282, 305,
 307, 309–310

Konsumtionsmjölk
 priser 166, 297
 Kontrollmätningar JÅ 1997 223
 Kontrollverksamheter JÅ 2000 109–111,
 119–120, 129–131
 Kor, se Nötkreatur
 Korn
 antal företag 47 JÅ 2000 69
 ekologisk odling 172, 182, 184
 hektarskörd 59, 66
 normskörd 63–64, 73
 odlad areal 43, 47–48, 51–52
 priser 166
 skördetidpunkt JÅ 1997 100
 sätidpunkt JÅ 1997 100
 totalskörd 61, 65, 67
 utsäde, certifierat 121, 126
 växtperiodens längd JÅ 1997 101
 Korrigeringstal JÅ 1998 89, JÅ 1999 89
 Kostnader i jordbruket
 per företag 147–148, 150–151
 totala 147, 150, 156–158
 Kostnader i skogsbruket
 per företag 150–151, 159–162
 Kraftfoder, se Fodermedel
 KRAV 171–173, 174–181
 Kultiverad betesmark
 definition 44
 Kvalitet bil 3
 Kvigor och kvigkalvar, se Nötkreatur
 Kväve 122, 187–189, 191–192, 128, 194–195,
 198, 201–203, 205
 Kycklingar, se Höns
 Köksväxter, se Trädgårdsodling
 Köpeskilling för fastigheter 149, 168–169
 Köpeskillingskoefficient 149, 169
 Kött och köttvaror
 export 257–258, 263, 265, 267, 270, 273
 import 257, 263–264, 266, 269, 271
 konsumtion 275–276, 301, 280–284, 307
 produktion 241, 236–237, 246, 248–250, 254
 Köttboskapskontroll
 anslutning JÅ 2000 112
 kalvningsresultat JÅ 2000 111

L

Ladugårdar, se Byggnadsverksamhet
 Lamm, se Får
 Landareal JÅ 2000 190
 Lantbrukets föreningsrörelse JÅ 2000 177–178
 Lantbrukets företagsregister
 allmänt bil 2
 Lantbruksnämndernas verksamhet, se
 Länsstyrelsernas lantbruksverksamhet
 Lantbruksräkning, se Lantbrukets
 företagsregister
 Lantbruksstyrelsen, se Jordbruksverket
 Lantbruksutbildning JÅ 2000 175–176
 Lin

- antal företag 43, 54
 hektarskörd 60, 69
 odlad areal 43, 54
 totalskörd 61, 69
 utsäde 126
- Livsmedel**
 arbetsställen 242, 252–253
 export och import 257–260, 261–274
 försäljningsvärde 276, 285–286
 industriproduktion 242, 254
 internationella uppgifter 301–304, 305–315
 konsumtion per person 275–276, 301, 280–282, 305, 307, 309–310
 konsumtionsutgifter 276, 288
 kvalitet 289–290, 291–292
 priser 293–295, 296–300
 stöd 137, 145
 sysselsättning 242, 252–253, 255–256
- Länsstyrelsernas lantbruksverksamhet**
 fastighetsinnehav JÅ 2000 174
 kursverksamhet JÅ 2000 176
- M**
 Majs 219, 221, 230–233
 Markkarterad areal JÅ 1997 44
 Maskiner
 fördelning efter företagets drifts-
 inriktning JÅ 1996 65
 inköp av maskiner och redskap 121, 124
 Matpotatis, se Potatis
 Medlemskap i ekonomiska föreningar
 JÅ 2000 177–178
 Mejerier
 antal 241–242, 250
 Mejerivaror
 priser 166
 produktion 242, 228, 250–251, 254
 Melass, priser 166
 Miljöstöd, se Stödåtgärder
 Mink
 antal 85, 110
 antal uppfödare 110
 Mjök
 användning 242, 251
 avkastning per ko 236–237 JÅ 2000 110
 invägd mjölk 241–242, 250–251
 konsumtion 275, 281, 307
 mjölkpulverproduktion 251
 pris 166
 produktion av mejerivaror 242, 250–251, 254
 proteinhalt 250
 Mjölkboskapskontroll
 antal kor och besättningar JÅ 2000 109
 kalvningsresultat JÅ 2000 111
 medelavkastning JÅ 2000 110
 utgångna kor JÅ 2000 111
 Mjölkkvot JÅ 2000 166
 Mjölkleverantörer 212, 241–242, 226, 250
 Mjölproduktion
 antal företag 84, 93, 96, 250
 antal mejerier 241–242, 250
 antal mjölkleverantörer 241–242, 250
 användning 242, 251
 invägd mjölk 241–242, 250
 produktion 246, 251, 254
 Mjölkpulverproduktion 242, 251
 Modersuggor, se Svin
 Mulåsnor och åsnor JÅ 2000 193
- N**
 Nationalräkenskaper 147, 156
 Nationella stöd 133, 138, 140
 Naturligt jordbruksområde bil 2
 Nederbörd JÅ 1997 224
 Normskördar 60, 63–64, 73–74
 Normskördevärde JÅ 1996 194
 Nybyggnadsverksamhet, se Byggnads-
 verksamhet
 Nötkreatur
 antal 83–84, 88–89, 92, 94–95, 234–235
 antal företag 31, 39–40, 93, 96–97
 besättningsstorlek 93, 95
 försäkrade djur JÅ 1997 188
 insemination JÅ 2000 113
 köttboskapskontroll JÅ 2000 112
 köttproduktion 241–242, 236–237, 246, 254
 mjölkboskapskontroll JÅ 2000 109–111
 priser 166
 rasfördelning JÅ 2000 110
 sjukdomar JÅ 2000 114
 slakt 241–242, 248
- O**
 Obrukad åker
 areal 44, 51, 58
 Ogräsmedel
 antal hektardoser 190, 197, 207
 behandlad areal 189–190, 208–209
 genomsnittlig hektardos JÅ 2003 187
 total använd mängd 189–190, 208–209
 Oljevaxter
 antal företag 43, 47, 54
 ekologisk odling 172, 182
 hektarskörd 59–60, 69
 normskördar 63–64, 74
 odlad areal 43, 47–48, 51, 54
 oljehalt JÅ 2000 85
 totalskörd 61, 69
 utsäde, certifierat 121, 126
 Olycksfall i jordbruk JÅ 2000 37–38
 Områdesindelning
 administrativa områden bil 2
 karta över produktionsområdes-
 indelningen bil 2
 naturliga jordbruksområden bil 2
 produktionsområden bil 2
 riksområden bil 2

- skördeområden bil 2
 Omställningsareal JÅ 2000 162
 Omställningsstöd JÅ 2000 162
 Ost
 priser JÅ 1997 170
 produktion 242, 246, 251, 254
- P**
 Partipris, se Priser
 Plantskolealster, se Trädgårdsodling
 Potatis
 antal företag 44, 47, 57
 ekologisk odling 172–173, 183, 185
 för stärkelse 44, 60, 57, 71–72, 74, 166
 försörjningsbalans JÅ 2000 139–140
 hektarskörd 60, 71
 konsumtion 275, 282
 normskördar 63–64, 74
 odlad areal 44, 47–48, 51, 57
 odlingarnas storlek JÅ 2000 75
 priser 166
 skördetidpunkt JÅ 1997 100
 spill JÅ 1996 99
 sättningsstidpunkt JÅ 1997 100
 totalskörd 61, 65, 71
 utsäde, certifierat 121, 126
 vidareförädling JÅ 2000 140
 Premieinkomster JÅ 1997 187–188
 Pris och marknadspolitik 131
 Priser
 animalier 148, 166
 arrende 148–149, 167–168
 drivmedel 148, 166
 handelsgödsel 166
 jordbruksmark 149, 168
 lantbruksenheter 149, 169
 mejerimjök 166
 traktorer 166
 vegetabilier 148, 166
 ägg 166
 Prisindex, se Index
 Prisregleringsprisindex 148, 152, 155, 165
 Prisstöd 145
 Producentpriser, se Priser
 Producentprisindex 148, 152, 165
 Produktion
 bivax JÅ 1996 153
 byggnader 121, 125
 djurplatser JÅ 1996 55
 ekologisk 172–173, 184–185
 foderblandningar 122, 128–129
 honung 85, 110
 kött och fläsk 241–242, 236–237, 246,
 248–249, 254
 mjölk 241–242, 236–237, 246, 250–251, 254
 oljevaxter 59–61, 69
 råspit JÅ 2000 140
 slaktkroppar 241, 248–249
 sockerbetor 60–61, 65, 71
 spannmål, slättervall, baljväxter och potatis
 59–61, 65–74
 stärkelse JÅ 2000 140
 trädgårdsvaxter 75, 79, 81
 ägg 241–242, 236–237, 249, 254
 Produktionsmedel 121–129
 Produktionsmedelsprisindex 148, 152, 155, 165
 Produktionsområden bil 2
 PSE-tal JÅ 2000 161
 Pälsdjur
 antal 85, 110
 antal uppfödare 110
 sysselsatta med pälsdjursskötsel
 JÅ 2000 32
- Q**
 Quality Genetics JÅ 2000 129–131
- R**
 Raps, se Oljevaxter
 Raser
 nötkreatur JÅ 2000 110–112
 svin JÅ 2000 130
 tackor JÅ 2000 119, 121
 Redskap 121, 124
 Reduceringstal, se Korrigeringstal
 Regionala stöd 133, 138, 140
 Rennäring
 antal företag 111
 antal renar 86, 111
 antal renägare 111
 antal samebyar 111
 slakt 241, 249
 statligt stöd 131, 138, 145
 Riksområden bil 2
 Ris 230–233
 Rybs, se Oljevaxter
 Råg
 antal företag 47
 ekologisk odling 172, 182, 184
 förmalning, lager JÅ 1996 157
 hektarskörd 66
 normskörd 63–64, 73
 odlad areal 43, 48, 52
 priser 166
 skördetidpunkt JÅ 1997 100
 såtidpunkt JÅ 1997 100
 totalskörd 61, 67
 utsäde, certifierat 121, 126
 Rågvete
 antal företag 47
 ekologisk odling 172, 182, 184
 hektarskörd 66
 odlad areal 43, 48, 52
 totalskörd 61, 67
 utsäde, certifierat 121, 126
 Råspit och stärkelse
 tillverkning av JÅ 2000 140

Räv

antal 110
 antal uppfödare 110

S

Sektorskalkyl, jordbrukets, se EAA

Silo JÅ 1996 58

Sjukdomar

nötkreatur JÅ 2000 114
 svin JÅ 2000 132

Självförsörjningsgrad 301, 307

Självrisk vid skördeeskada JÅ 1997 187

Skador

olycksfall JÅ 2000 37–38

Skadeutbetalningar JÅ 1997 187–188

Skogar, se Skogsmark

Skogsbruk

antal sysselsatta JÅ 2000 32
 arbetsåtgång JÅ 1996 36

Skogsbruksvärde JÅ 2000 44–46

Skogsimpedimentsvärde JÅ 2000 44

Skogsmark

antal företag JÅ 2000 22
 areal JÅ 2000 23–24
 definition 44
 fördelning på företagarekategorier
 JÅ 2000 24
 fördelning på storleksgrupper
 JÅ 2000 22–23

Skogsstatistik JÅ 1996 220

Skolor

eftergymnasiala skolor JÅ 2000 175–176
 gymnasieskolor JÅ 2000 175
 universitet JÅ 2000 175–176

Skulder (och tillgångar) JÅ 1997 174

Skörd

bivax JÅ 1996 153
 ekologisk 172–173, 184–185
 hektarskörd 59–60, 66, 68–71
 honung 85, 110
 normskörd 60, 63–64, 73–74
 skördetidpunkt JÅ 1997 100–101
 totalskörd 60–61, 65, 67–71

Skördeområden bil 2

Skördeskadeskydd

allmänt JÅ 1997 187
 ersättningar JÅ 1997 187
 finansiering JÅ 1997 187
 självrisk JÅ 1997 187

Skördetidpunkt JÅ 1997 100–101

Skördetröska JÅ 2000 51

Slakt

antal slaktkroppar 248–249
 marknadsförd slakt JÅ 2000 141
 medelslaktvikter JÅ 2000 114, 121, 131
 produktion av kött och fläsk 254
 slaktade kvatiteter 248–249
 slaktdjurspriser 166

Slaktkycklingar 249

Slaktvikter 248–250

Slättervall

antal företag 43–44, 47, 55
 bärgningsförluster JÅ 1996 96
 ej utnyttjad areal 58
 ekologisk odling 172, 183
 hektarskörd 60, 70
 normskörd JÅ 1998 88
 odlad areal 43–44, 48, 55–56, 70
 skördetidpunkt JÅ 1997 100
 totalskörd 61, 70
 återväxt 60, 70

Slätterängar 134, 138, 141–142

Smågrisproduktion

investerings- och startstöd JÅ 2003 139

Smör

priser JÅ 1996 178
 produktion 251, 254

Sockerbeter

antal företag 47, 57
 hektarskörd 60, 71
 normskörd 63–64, 74
 odlad areal 44, 48, 51, 57
 priser 166
 sockerhalt 72
 totalskörd 61, 65, 71
 utsäde, certifierat 121, 126

Solskenstid JÅ 1997 225

Sorghum 230–233

Spannmål

antal företag per gröda JÅ 2000 69
 antal företag per län 52
 försörjningsbalans JÅ 2000 139
 hektarskörd 59, 66
 normskörd 63–64, 73
 odlad areal 43, 47–48, 51–52
 priser 166
 skördetidpunkt JÅ 1997 100–102
 spill (vid skörd) JÅ 1996 95
 såtidpunkt JÅ 1997 100–102
 totalskörd 60–61, 65, 67
 utsäde, certifierat 121, 126

Spannmålstork JÅ 1996 58

Spill vid (skörd)

potatis JÅ 1996 99
 spannmål JÅ 1996 95

Standardtimmar 32, 42

Startstöd 136, 144

Statlig lånegaranti JÅ 1996 184

Strukturstöd, se Stödåtgärder

Stutar, se Nötkreatur

Stärkelse

stärkelsehalt 72
 tillverkning av JÅ 2000 140

Stödåtgärder

anläggningsstöd 132
 arealersättning 132, 138–139
 direktstöd 132–133, 138–145
 djurbidrag 132–133, 138–139
 extensifieringsbidrag 133, 138–139

- investeringsstöd 136, 144–145
 kompensationsbidrag 133, 138, 140
 miljöstöd 134–136, 138, 141–143
 prisstöd m.m. till rennäring 137, 145
 regionalt stöd 133, 138, 140
 startstöd 136–137, 144
 strukturstöd 136–137, 144
 utrotningshotade husdjursraser 134–135,
 138, 142
 Suggkontroll, se Svin
 Suggor, se Svin
 Svin
 antal 83–85, 88, 92, 101–103
 antal företag 83–85, 93, 104–105
 besättningsstorlek 84–85, 93, 102–105
 fläskproduktion 254
 försäkrade djur JÄ 1997 188
 priser 166
 sjukdomar JÄ 2000 132
 slakt 241, 249
 suggkontroll JÄ 2000 129–131
 svinstamkontroll JÄ 2000 129
 Sysselsättning, se Arbetskraft
 Systemtäckdikning JÄ 1997 56
 Sätidpunkt JÄ 1997 100–102
- T**
- Tackbidrag 133, 138–139
 Tackor, se Får
 Taxerade nettointäkter, inkomster 163–164
 Taxeringsenheter JÄ 2000 44–45
 Taxeringsvärden (för jordbruksfastigheter)
 JÄ 2000 44–45
 Temperatur JÄ 1997 225
 Tjurar och tjurkalvar, se Nötkreatur
 Tomtmarksvärde JÄ 2000 44–45
 Totalbefolkning JÄ 1997 29
 Totalskörd
 internationella uppgifter 232–233
 oljeväxter 61, 69
 potatis 61, 71
 slåttervall, första skörd 61, 70
 sockerbeter 61, 71
 sorghum, majs, ris 232–233
 spannmål 60–61, 65, 67
- Traktorer
 antal 121, 124
 effekt 121, 124
 inköp 121, 124
 pris 166
- Trindsäd 59
- Trädgårdsodling
 antal företag 75, 77–82
 antal sysselsatta JÄ 1997 32
 areal 75–82
 ekologisk odling 171–173, 176, 178–179,
 186
 skörd 75, 79, 81, 223
 trädgårdsräkning/inventering 75
 Typklassificering 33
 Täckdikad areal JÄ 1997 56
- U**
- Undervisning, se Lantbruksutbildning
 Ungnöt, se Nötkreatur
 Utbildning, se Lantbruksutbildningen
 Utgifter i jordbruket m.m. 147–148, 157–162
 Utrikeshandel
 jordbruksprodukter och livsmedel 257–274
 Utrotningshotade husdjursraser, se Stödåtgärder
 Utsäde
 betat JÄ 2000 54
 certifierat 126
 Utsädesmängd för spannmål 126
- V**
- Vall, se Slättervall (Betesvall)
 Vall till fröskörd 55
 Vallbaljväxter
 certifierat utsäde 121, 126
 Vallgräs
 certifierat utsäde 121, 126
 Vax JÄ 1996 153
 Vegetabiliska produkter
 export 258, 261, 263, 265, 267, 270,
 273–274
 import 257, 261, 263–264, 266, 269,
 271–272
 konsumtion 275–282
 priser 166
 produktion 59–74, 232–233, 254
 Vete
 antal företag 47 JÄ 2000 67, 69
 ekologisk odling 172, 182, 184
 hektarskörd 59, 66
 normskörd 63–64, 73
 odlad areal 43, 52
 priser 166
 skördetidpunkt JÄ 1997 100
 sätidpunkt JÄ 1997 100
 totalskörd 60–61, 65, 67
 utsäde, certifierat 121, 126
 växtperiodens längd JÄ 1997 100–101
 Vetekli
 priser 166
 Vicker (och foderärter)
 odlad areal 53
 Vilt
 köttproduktion 241, 250
 Vitsenap, se Oljeväxter
 Vårapps, se Oljeväxter
 Vårrys, se Oljeväxter
 Våråg, se Råg
 Vårvete, se Vete
 Våtmarker 135, 138, 143
 Världsmarknadsprisindex JÄ 1998 155

Växthus

- byggnadssätt JÅ 1997 108
- ekologisk odling 173, 186
- odling 75, 81–82, 179
- yta 77–78, 179

Växtnäringsämnen

- handelsgödsel 122, 128, 194, 201–202, 204

Växtperiod JÅ 1997 101–102

Växtskyddsmedel, se Bekämpningsmedel

A

Åker

- arealens användning 43–58
- definition 44
- fördelning på företagarekategorier JÅ 2000 21
- fördelning på storleksgrupp 31, 37
- internationella uppgifter 229–231
- systemtäckt dikad areal JÅ 1997 56
- ägd respektive arrenderad areal 38
- Åkerbönor 43, 53
- Åkervärde JÅ 2000 45
- Åldersfördelning 113–114, 116
- Åsnor och mulåsnor JÅ 2000 193
- Återväxt på slättervall 70

ÄÄgarkategorier inom jordbruk JÅ 2000 14, 20–21
JÅ 1997 46

Ägd åker 31, 38

Ägda företag 31, 38

Ägg

- beviljade investeringsstöd 145
- export 263, 265, 267, 273
- import 263–264, 266, 271
- indextal för delposter i avräkningsprisindex 167
- partihandels invägning 241, 249
- produktion 241, 249, 254
- produktionsvärde 157

Ägoslag

- annan mark 45 JÅ 2004 46
- betesmark 43–44, 49
- skogsmark 43–44, 49
- åkermark 43–44, 49
- övrig mark JÅ 1997 204

Ärter

- antal företag 47, 53
- ekologisk odling 172–173, 183, 185
- hektarskörd 59, 68
- odlad areal 53
- totaltskörd 61, 68
- utsäde, certifierat 121, 126

Ö

Öppet odlingslandskap 135, 138, 141–142

